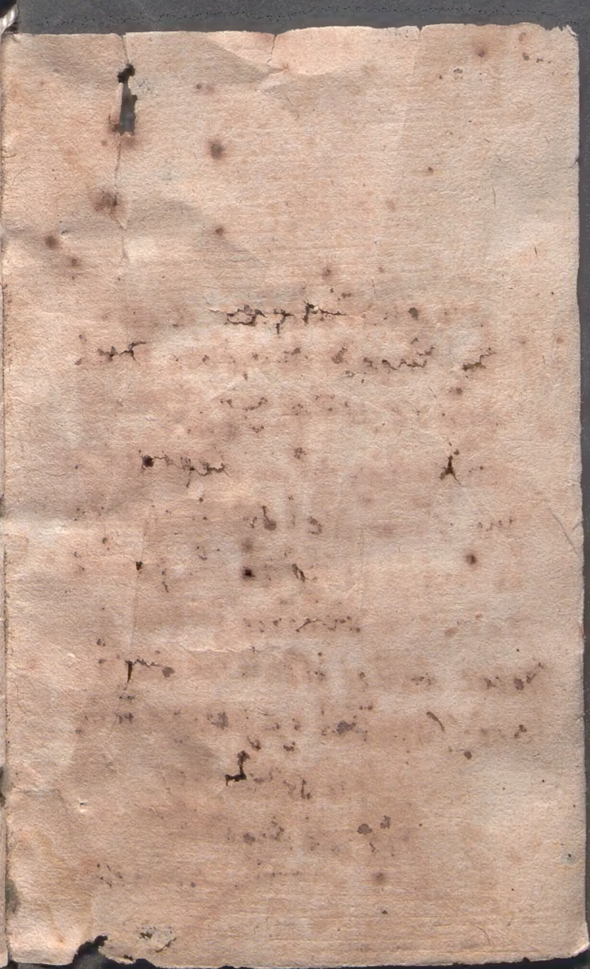

En guadalajara a .2.
del mes de noviebre del
año de .1584. yo el presẽ
tado fray jũ de segovia co
missario del sancto offº de
la inquisicion de tº. por mã
dado de los señores inquisi
dores corregi este libro segũ
la censura del expurgatorio

El presentado fray
jũ de segovia

Comissº

PSALTERIVM PARAPHRASIBVS ILLVSTRATVM,

seruata vbiq; ad verbum Hieronymi translatione.

P.e Andres de Leon

RAYNERIO SNOYGOVDANO AVTHORE.

Accessere ad postremum hanc editionem, singulis Psalmis Argumenta, quæ veram genuinámque Prophetæ intelligentiam pio lectori commonstrabunt.

LVGDVNI,
Apud Bartholom. Vincentium.
M. D. LXXI.

in cortice,sed in medulla:non in verbis, sed in sensu : non in sermonum foliis, sed in radice rationis. Quod Psalterium ipsum diuina quædam & mystica est poësis, aliud in cortice præ se ferens, aliud in medulla retinens. Decachordum enim Psalterium (Hieronymo teste) apud Hebræos lyrico carmine conscriptum est. Nam in morem Flacci Romani, & Pindari Græci nunc Iambo currit, nunc Elegiaco personat, nunc Sapphico nitet, nũc trimetro vel tetrametro pede incedit. Atqui huic libro triplex præfigitur titulus. Dicitur enim liber Hymnorum, Soliloquiorum,Psalmorum. Hymnorũ, quia apud Hebræos lyrico carmine personat. Est enim hymnus laus Dei cum cantico. Soliloquiorum,quia solius Spiritus sancti eloquium est, seu locutio hominis cum Deo. Psalmorum,quia in instumento musico decachordo, id est, decem chordarum , Dauid hanc poësim, seu verius propheтiam modulabatur,quod Græce ψαλτήριον, Hebraice Nablum , Latinè organum dicitur. Quippe cum Arca de Sylo reduceretur per Dauid regem (vt habetur primi Paralipomenωn decimoquinto) elegit quatuor millia hominum de Israel , qui organis, citharis, nablis, tympanis,cymbalis, tubis personabant hos psalmos, cum voce humana consona modulatione, concordantibus instrumentis musicis. Ex his quatuor millibus elegit centum quinquaginta principes , qui antecedentes aliis præessent. At his alios quatuor præfecit , scilicet Ethan , Heman , Asaph, Idithum. Et filij Core ianitoribus præfecti sunt. At horum nomine multi psalmi intitulantur , vel pro honore ministerij,vel propter nominum interpretationem , licet Dauid cunctos ediderat. Verumenimuero Psalterium hoc sacrosanctum spiri-

tali

tali modulatione coruscans, modò salutari præcepto, modò pœnitentium gemitu, modò pollicitatione præmiorum, modò terrore pœnarum, & vbique ceu floribus, laudibus Domini decoratum: Psalterium inquam hoc, tuba est mirabilis placans Deum, peccata expellens, veniam impetrans, exhilarans animam, illuminans conscientiam. Insuper quid est, quod non discatur ex psalmis? Omnis magnitudo virtutis, norma iustitiæ, pudicitiæ decor, prudentiæ consummatio, pœnitentiæ modus, patientiæ regula. Insuper Dei cognitio perfecta, prænuntiatio CHRISTI in carne venturi, suppliciorum metus, gloriæ pollicitatio, mysteriorum reuelatio. Omnia hæc prorsus veluti in magno quodam & communi thesauro recondita inueniuntur. Quid plura? Ipsa psalmodia est consolatio flentium, cura dolentium, sanitas ægrotantium, animæ remedium, & miseriarum omnium suffragium. Subinde Psalterium plus cæteris diuinis scripturis, in ecclesiasticis decantatur officiis, quia est consummatio totius theologicæ paginæ. Et per tres quinquagenas distinctum, tres status Christianæ religionis exprimit. Primus est incipientium in pœnitentia, cui applicatur prima quinquagena Psalmorum, quæ terminatur in pœnitentia, scilicet: Miserere mei Deus. Secundus est proficientium de virtute in virtutem, & est status in iustitia: & hæc est secunda quinquagena, quæ finitur in psalmo rigoris & iustitiæ. Tertius est perfectorum in vita æterna, cui competit tertia quinquagena, quæ finitur in laudem spiritalem, videlicet, Omnis spiritus laudet Dominum. Cæterum illud minimè silentio prætereundum est, diuum Hieronymum ter ex Hebræo transtulisse hoc psal-

-terium. Primò, secundum Septuaginta interpretes, quod psalterium Romanum nuncupatur. Secundò, iuxta Hebraicam veritatem ad preces Sophronii, quo Hebræos disputando conuinceret. Tertiò, ad preces Damasi Papæ, quod vulgò Psalterium Gallicanum nuncupatur, & hæc translatio communis est & nostra qua vtimur. Nec quispiam credat me his scholiis velle aliquam gloriolam aucupari. Absit, cùm nec bene, nec ingeniosè res acta sit. Mihi inuersa cithara tantùm cecini (vt aiunt) & Musis. Non intellectos psalmos in dies deblaterare, & in choro fidelium reboare vanum & ridiculum æstimaui. Iam vtcunque paraphrasibus minimis, aut si mauis, scholiis nõ adornatum, sed enucleatum Psalterium mecum legere potes, quicunque in has meas chartulas fortuitò incideris. Illud tamen mihi vendicare ausim, modò patiantur inuiduli hos psalmos me tali phrasi explanasse, vt ne vllum quidem verbum ipsius textus aut omissum aut inuersum, aut immutatum sit: cohæret textus glossulis adeò ferruminatus, vt nisi characteribus disparibus distinctus foret, haud facile vnum ab altero diiudicaretur. Desudarunt plurimi in hac palæstra, cæterum non tali schemate, quandoquidem Laconica breuitate hoc opus exegi, calculatorum more, qui ingentes summas paruo ære exprimunt, expendúntque. Aemulatus sum veteres, ex quorum filis meam orditus sum telam, Hieronymum videlicet, Augustinum, Arnobium, Isidorum, Rabanum, Cassiodorum, Remigium. Neotericorum turbam, quam dinumerare nemo poterat, facessere finimus, cùm vnusquisque illorum in suo sensu abundet. Fiximus vestigia meditando apud paucos, ne peregrinaremur

naremur mendicando apud multos. Vale candide lector. Auſpicati ſumus hæc ſubciſiuo tempore per otium, ne illud (quod aiunt) inter digitos efflueret, dum aliquod menſes morabamur cum Adolpho à Burgundia heroë Beuerienſi, cui à medicis fuimus in Duuelandia Zelandiæ ad aggeres æſtu maris diſruptos reficiendos, quod & ipſe perfecit ſua ſagacitate, ope & opera. Anno 1533. IIII. Calendas Iunij.

Is ſciat ſe profeciſſe in ſacris, quem Dauidica carmina valde conſolantur.

PSALMORVM SACRORVM LIBER.

*

PSALMVS PRIMVS.

ARGVM. Quum in omni scriptura sacra cœlestis Spiritus ad fidendum Deo homines cohortatur, ac prorsus damnat impietatem: in hoc primo psalmo qui tituli vice esse poterit, graphicè admodum [redacted] typum describit & impij. Illum prædicans beatum, quia capto diuinæ legis consilio, fructus huberes produxerit, proximos quosque ad idem studium verbo excitans & exemplo. Porrò hunc miserum censet, quòd prauitatem sui cordis sequutus fœda morum linguæque peruersitate, sibi aliisque perniciem attulerit. pii

Eatus *est* vir *ille* qui non abiit *à iustitia prima* in consilio *prauo* impiorum *actu consentiendo*, & in via *lata* peccatorum non stetit *perseuerando in delictis*: & in cathedra *contagiosæ* pestilentiæ *atque illusoriæ doctrinæ* non sedit *perniciosa docendo*.

Sed in lege Domini *fuit semper* volūtas eius *bona*: & in lege eius *adimplenda* meditabitur *tum lectione, tum mandatorum obser-* Hier. 17. b.

tione die ac nocte *sine intermißione.*

Et erit tanquam lignum *virore diuinæ gratiæ fœcundum* quod plantatum est *firma radice* secus decursus *& fluenta* aquarum, *gratiarum, scilicet, Spiritus sancti*, quod fructum suum *bonorum operum* dabit *vtique* in tempore suo, *vt dignum efficiatur felicitate æterna.*

Et folium *ac verbum* eius *iusti* non defluet *à veritate in mendacium ceu instabile & irritum, imò* & omnia quæcunque faciet *atque operabitur*, prosperabũtur *sibi quidem in salutem, alijs verò in eruditionem.*

3 Non sic impij, *qui non meditantur in lege Domini*, non sic *prosperabuntur*: sed *erunt* tanquam puluis *infœcundi & sicci ab humore diuinæ gratiæ*, quem proiicit *impulsu tentationum* ventus *superbiæ, & aura diaboli* à facie terræ *& præsentia vitæ æternæ.*

Ideo *quia proiecti à* Deo, non resurgunt impij *& infideles* in iudicio *extremo, quia iam iudicati sunt*: neque peccatores *& falsi Christiani* in consilio *& consortio* iustorum, *qui ad vitam æternam sunt prædestinati.*

Quoniam *acceptat*, nouit, *& approbat* Dominus Deus viam *immaculatam* iustorum *ad beatitudinem*: & iter *atque progressus vitæ* impiorum *reprobatorum à* Deo peribit *in mortem æternam.*

ORA

ORATIO.

Efficiamur Domine tanquam fructuoſiſsimum lignum in conſpectu tuo: vt irrigati diuina tua gratia beatitudinem viri iuſti conſequamur, & per obſeruantiam mandatorū tuorum ambulantes, tandem reſurgere valeamus in congregatione iuſtorum: Per CHRISTVM Dominum.

PSALMVS II.

Pſalmus *ipſius* Dauid *Prophetæ, agens de conſilio Gentium & Iudæorum aduerſus Chriſtum in ſua paſsione: & de regni Chriſti inſtitutione.*

ARGVM. Chriſtus ſeruator, poſtquam deuicta morte per reſurrectionem & ſpiritum viuificantem (vt ait Apoſtolus) diuinitatis de ſe opinionē in hoc mundo confirmauit, regnum fidei, id quod hic ſub typo montis Sion, & alibi per vrbem Hieruſalem intelligitur, ſuo ſubiecit imperio, admonens ſubiectos vt ab impiorum ſeſe mox ſubducant tyrannide, pœnis etiam æternis iſtos territans, niſi verbo Dei cedant, ac protinus diuinis pareant iuſsibus. Porrò quæ cauſa impulerit impios Iudæos, vt Chriſtum innocētem capitis damnauerint, in principio ſecum admiratur Propheta, dicens: Rom. 1. Pſalm. 47.

QVare *ſine ratione* fremuerunt *belluino more* gentes *Romanæ*: & populi *Hebræorum* meditati ſunt *in eorum conſilijs* inania *& friuola mendacia?* Actuū 4. c.

Aſtiterunt *contra regē cœli* reges terræ *Herodes & Pilatus,* & principes *ſacerdotum Annas & Cayphas* conuenerunt *ſacrilega mente* in

te in vnum *prauum consensum* aduersus Dominum *Deum patrē* & aduersus Christum *vnctum Messiam* eius *filium.*

Dirumpamus *omnino* vincula *Euangelica* eorum *ne obligemur seruitute,* & proiiciamus *in irritum* à nobis, *ne dominentur super nos,* iugum & *legem* ipsorum *nouam.*

Qui *pater* habitat in cœlis *super Cherubim* irridebit eos *inania meditatos,* & Dominus *noster Christus* subsannabit *similiter* eos *miserrimos Iudæos.*

Act.13.c Heb.1.b. & 5.b. Tunc *in die iudicij* loquetur *qui iam mansuetus tacet* ad eos, *increpando* in ira sua, *qua iustissimè vindicat:* & in furore suo *implacabili* cōturbabit *in corpore & anima* eos *vlciscens in pœna æterna.*

Ego autem *Christus* constitutus sum *hæreditario iure* rex *secundum humanitatem* ab eo *Deo patre* super Sion *Ecclesiam speculantem* montem sanctum eius *in eminentia honoris & firmitate fidei* prædicans & *euangelizans* præceptū eius & *voluntatē patris mei.*

Dominus *pater vniuersorum* dixit ad me *Christum,* Filius meus *consubstantialis* es tu *per naturam:* ego hodie *in præsentia æternali* genui te, *verbum mihi coæternum, atque Deum de Deo.*

Postula à me *passionis tuæ merito,* & dabo tibi gentes *atque omnes nationes orbis in* hæredit

reditatem tuã, *vt copulentur nomini Christiano*, & possessioné tuam *peculiarem* terminos terræ, *eatenus vt terrarum orbis in te credat.*

Reges eos *qui non receperunt doctrinam tuam* in virga ferrea *& iustitia inflexibili*, & tanquã vas figuli *quod leui momento fit* confringes *ceu inutiles ad gloriam* eos *rebelles.* Apoca. 2. g. 19. c.

Et nunc reges *mundi* intelligite *quantus sit ipse Christus, quam excelsus, quam potens:* erudimini *in lege Christiana vos* qui iudicatis *in potestate humana* terram, *semper præ vobis ferentes cælorum iudicem superiorem.*

Seruite Domino *omnium, cui seruire regnare est*, in timore *casto & filiali*: & exultate ei *volũtariè & hilariter*, cum tremore *tamen & reuerenter, haud dissolutè.*

Apprehendite *& exosculamini* disciplinam *atque doctrinam Christi filij* Dei, nequãdo irascatur Dominus *pater*, & pereatis *tandem eo vindice* de via recta, iusta *& vera quam Christus docuit.*

Cùm exarserit *ad vindicandum* in breui *die iudicij* ira eius *iustißima*, beati omnes *erunt Christiani & securi*, qui confidunt *per spem & charitatem* in eo *Christo Dei filio crucifixo.*

ORATIO.

Deus noster, verbum patris, ab æterno ante luciferum genitus: Deus de Deo, qui

cõſtitutus es rex ſuper omnẽ creaturã:noli nos cõfringere in ira tua,tanquã vas ſiguli reprobatũ: neq; exardeat in die iudicij ira tua ſuper nos peccatores.Sed pręſta clemẽtiſsime, vt apprehendentes doctrinã tuam Euangelicam, valeamus tibi cum timore & reuerentia famulari, perſeuerãtes in via veritatis & iuſtitia.Amen.

PSALMVS III.

2.Reg.15 Pſalmus *ipſius* Dauid *in ſpiritu oſtenſus cùm* fugeret à facie Abſalom filij ſui.

ARGVM. Chriſtus ad patrem loquens,peruerſitatem admiratur aduerſariorum, & gloriatur,gratias agens de ſui exaltatione & illorum depreſsione. Sic & Chriſtianus hæc dicit ad Deum, cùm gratias agit, quòd aduerſariis veritatis, tentationibus, peccatis, horrore mortis & inferni circundatus, quando etiam de ſe deſperabat, & ſibi videbatur mortuus,non perierit,ſed forti animo [redacted], Domino ſuſcipiente.
Luc.15. Sic de filio Prodigo legis, Hic filius meus mortuus erat & reuixit,&c.Vt interim non dicam, quòd fidelis tantum fiduciæ habet ex Chriſti reſurrectione,vt & ſe non dubitet cum corpore in gloria reſuſcitandum, qui dicit Pſalm. 16. Satiabor cùm apparuerit gloria tua.

DOmine *Deus pater*, quid multiplicati ſunt *Pontifices, Scribæ & Phariſæi* qui tribulant *& impugnant* me *perſequendo*? multi inſurgunt, *vt calumnientur* aduerſum me *ſuis falſis teſtimonijs*.

Multi

Multi *inimicorum inſultando*, dicunt *&* *comminantur* animæ *&* *vitæ* meæ, *quia* non eſt ſalus *neque ſpes* ipſi *Chriſto* in Deo eius *quem ſibi Deum patrem prædicat.*

Tu autẽ Domine *pater* ſuſceptor meus es *in tribulatione*, *&* gloria mea *in reſurrectione*, & exaltãs caput meum *in aſcenſione.*

Voce mea *in cruce* ad Dominum *Deum patrem* clamaui *pro totius mundi ſalute*: & exaudiuit me, *ſuſcepítque orationem meam* de monte ſancto ſuo, *de altitudine iuſtitiæ ſuæ, qua liberantur electi, & puniuntur reprobi.*

Ego dormiui *ſpontanea morte in cruce*, & ſoporatus ſum *leui ſomno in ſepulchro*, & exurrexi *tertia die à morte*: quia Dominus *pater* ſuſcepit me *filium, diuina ſua potentia reſuſcitando.* Ioan.2.d

Non timebo *amplius* millia populi *Iudaici* circundantis me *& clamantis*: *Crucifige eum:* exurge Domine *in paternum auxilium*: ſaluum me fac *à morte ſuſcitando* Deus meus.

Quoniam tu percuſsiſti *digna vltione* omnes *Iudæos* aduerſantes mihi ſine cauſa *iuſta & vera*, dentes peccatorum *quibus fremebant verba mordentia* contriuiſti *in irritum.*

Domini *& non hominũ* eſt ſalus *vera*, *qui*

ſaluat ab omni malo: & ſuper *totum* populum tuum *Chriſtianum ſit* benedictio tua *tum gratia in præſenti, tum gloria in futuro.*

ORATIO.

Domine Ieſu Chriſte, qui in expiationem originalis culpæ atque in pretium & redemptionem ac reconciliationem noſtrorum delictorum, vltroneam mortem in cruce obiuiſti, atque in ventre terræ in ſepulchro ſoporatus, tertia demum die reſurrexiſti: ſalua populum tuum Chriſtianum pretioſo ſanguine tuo redemptum, & effunde benedictionem tuam, ne aduerſantium millibus vitiorum circundentur. Amen.

PSALMVS. IIII.

In finem *legis qui Chriſtus eſt*, Pſalmus cantici, *hoc eſt, modulatio organi cum humana voce ſequente ipſius* Dauid *& cuiuſlibet iuſti.*

ARGVM. Propheta,& quiſque fidelis gloriatur ad Deum vel de Deo, quaſi in conſpectu carnalium hominum, qui viam crucis irrident,quia glorioſam eſſe coram mundo ignorant. de qua ſic Paulus:Mihi autem abſit gloriari &c. Quibus increpando dicit, Filij hominum vſquequo graui corde &c. Erratis veſtram vanitatem cum ſtudio vſque ſecuti, Deus ſanctos ſuos quos inſanos & ſtultos putatis, mirificat: id eſt, mirabiliter exaltat & ſemper exaudit inuocantes. Scio quidem non poſſe fieri quin iraſcamini nobis cum ob vitæ diſsimilitudinem,tum ob veritatem, qua vos obiurgamus, ſed humanum hoc interim eſt. Nolite in ira pergere, nolite porrò peccare

rare aduersus veritatem, & ea comperta, nolite obsequi vestris concupiscentiis aduersus iustitiam. Id Ephes 4
quod interpretatur Paulus: [redacted], vt diximus. Sed aiunt, Vnde sciemus? te vilem hominem videmus qui nostra damnas. quod signum ostendis nobis quòd tu veritatem sequeris, nos vanitatem & mendacium? Respondeo: Domine, præsentia luminis, siue illuminationis tuæ confirmata est super nos per spiritũ tuum, per Christum tuum in cordibus nostris, vbi nos semper intueris, semper arrides tui cognitione per intellectũ verbi tui. Spiritualis enim homo diiudicat omnia. Hoc testimonium spiritus habeo, hæc est mea certitudo, de qua tibi gratias ago: carnalibus hominibus hæc frustra dixero, stultitia est ipsis tua iustitia & illuminatio, donec & ipsi videant, sed per lumen vultus tui. Quia verò hæc agnosco, dedisti lætitiam in corde meo. Quid enim lætitiæ non habeat ista fides? Gaudeant alij rebus externis ditati, ego in hac pace cordis & gaudio spiritus tui moriar & requiescam, nihil aliud in hac vita requiram, cætera secundum Euangelium adiicientur mihi.

Quoniam tu Domine, vt nihil hîc mihi arrogem, specialiter, vel solus hanc mihi spem dedisti perpetuam.

*

CVm inuocarem *Deum ex intimo cordis affectu*, exaudiuit me *angustiatum* Deus *æquam, dator & author iustitiæ meæ atque remunerator*: in tribulatione *quam passus sum*, dilatasti cor *per patientiam, & dedisti mihi lætitiam.*

Miserere mei *contra miserias huius vitæ, quæ plurimæ sunt*, & exaudi *tua benignitate* orationem meam, *vt de virtute in virtutem proficiscar.*

Filij hominum *& primorum parentum* vsquequo *eritis* graui corde *& sarcina iniquitatum depressi?* vt quid *tam ardenti desiderio* diligitis vanitatem *ac terrena, quæ vana sunt & inania*, & quæritis *cũ labore* mendacium *rerum caducarum, quæ mentiuntur hominem felicem?*

Et scitote *quid sequamini* quoniam mirificauit *& gloriosum fecit* Dominus *pater* Sanctum suum *Christum, qui est sanctus sanctorum:* Dominus *per eum* exaudiet me *orantem pro requie æterna consequenda* cùm *& quandocunque* clamauero *cordis deuotione* ad eum *Sanctum suum.*

Ephe.4.f Irascimini *vobis ipsis indignando de peccatis proprijs*, & nolite *amplius* peccare: *de his* autem quæ dicitis *& tractatis* in cordibus vestris *per cogitationem*, & in cubilibus vestris *per delectationem, quæ sunt cogitationum cubilia*

cubilia, compungimini *pœnitentiam agendo antequam ratio consentiat.*

Sacrificate *& mactate vos Deo, tanquam* sacrificium iustitiæ, *vt opera iusta sequantur: & tunc* sperate in Domino: *aliter foret præsumptio.* multi *carnales, vani & increduli* dicunt *in suorum delictorum excusationem,* Quis ostendet *vnquam* nobis *inuisibilia* bona *futura? perinde ac non esset.*

Signatum est *& impressum* super nos *in intellectuali parte animæ* lumen *& imago* vultus tui *diuini, quo similes tui sumus* Domine: *& per hæc* dedisti lætitiam *spiritualem rectæ fidei* in corde meo *de tanto beneficio.*

A fructu *& vbertate* frumenti, vini, & olei sui *in quibus æstimant consummatũ bonũ,* multiplicati *& distracti* sunt *varijs curis, sola illa temporalia ambientes.*

In pace *mentis* in idipsum *summũ bonum, quod Deus est,* dormiam *hic à strepitu seculi, & in futura beatitudine* requiescam *fruitione æternitatis.*

Quoniam tu Domine *qui vnus es,* singulariter *& simpliciter in vna* spe *firmißimæ æternæ beatitudinis consequendæ* constituisti *stabilisti* me, *qui nihil præter te summum bonum suspiro.*

ORATIO.

Deus qui es iustitiæ dator, gratiarũ au-

thor, ac bonorum remunerator, exaudi nos in tribulationibus nostris & miserere nobis. Te solum summũ bonum suspiremus, qui signasti super nos lumen vultus tui, atque amemus non turbam nascentium rerum atque intermorientium: sed æternitatis ac vnitatis gloriam in Iesu Christo Domino nostro. Amen.

PSALMVS V.

In finem *& in Christum* pro ea *Ecclesia honoranda* quæ hæreditatem *vitæ æternæ* consequitur *sanguine Christi dedicata*, Psalmus Dauid *contexitur*.

ARGVM. Propheta & quisque fidelis anxiè precatur, dicens: Precor Domine & precabor, vt exaudias me, propter illos, quos ego à te doctus scio quòd oderis, ne peream cum eis, quoniam nõ Deus volens iniquitatem tu es &c. qui nituntur omnibus modis pios seducere à via veritatis, quoniam nõ est in ore eorum veritas &c. pereant illi, gaudeant verò in te confidentes, quos diligis, & æterna circundas protectione.

VErba mea *deprecatoria* auribus *tuæ misericordiæ* percipe Domine, *qui in cœlis es, &* intellige *spiritualem* clamorẽ meum, *in gemitu cordis.*

Intende *& annue* voci orationis meæ *iustæ*, rex meus *per gubernationem, quem veneror*, & Deus meus, *per creationem quem adoro.*

Quoniam ad te *solum demerendum* orabo *perse*

perſeueranter: Domine,*primo tempore,videlicet* manè *in aurora dei & gratiæ* exaudies *tenebris peccatorum depulſis* vocem meam.

Manè *cùm oritur ſol iuſtitiæ in me* , aſtabo *per iuge ſeruitium* tibi , *& non vanitatibus ſeculi*,& *ſic videbo in luce virtutum te mundo corde cognoſcẽs:* quoniam *Deus iuſtus* non volens peccatum & iniquitatem *ſed æquitatem* tu es *idem ipſe inuariabilis.*

Neque habitabit *in præſenti per gratiam* iuxta te,*neq; in futuro per gloriam* malignus *& obſtinatus peccator:* neque permanebunt *diuinam non ſuſtinentes maieſtatem* iniuſti *& reprobi* ante oculos tuos, *vt videant te fruitione æterna.*

Odiſti *ad exterminium* omnes *impœnitentes* qui operantur *perſeueranter* iniquitatem *mortalem.* perdes *æternaliter puniendo* omnes qui loquuntur *perniciosum* mendacium.

Virum ſanguinum *homicidam ac pauperum oppreſſorem* & doloſum *proximo in mendaciis* abominabitur Dominus *exhæredando à regno ſuo.*

Ego autem *confidens* in multitudine *non meæ iuſtitiæ, quæ nulla eſt, ſed* miſericordiæ tuæ,*quæ infinita eſt*,introibo in *Eccleſiã ſanctam* domum tuam *orationis:* adorabo *mente ſyncera* ad templum *cœleſte* ſanctum *corpus* tuum *in pane ſacramentali, & hoc* in ti-

more tuo *casto, filiali, reuerenter.*

Domine *qui pœnitentes recipis,* deduc *prouehendo* me *de virtute in virtutem* in iustitia tua, *ne deuiem ad iustitiam meam:* propter inimicos meos *dæmones confundendos, & homines corrigendos,* dirige *& guberna* in conspectu tuo *legis Euangelicæ* viam meam, *vt opera mea sint tibi grata & accepta.*

Quoniam non est, *quia calumniantur,* in ore eorum *inimicorum* veritas *Christianæ fidei:* cor eorum vanum est *per superbiam & auaritiam.*

Infr. 1.b Rom. 3.b Sepulchrum patens *fœtidum ac turpe* est guttur eorum, *exhalans mendacia atq; adulationes ad corrumpendum:* linguis suis *maleuolis* dolosè agebant *sub specie veri mentientes,* iudica *ad pœnam* illos *cōdemnando* Deus *iustus, vt sentiant te iudicem.*

Decidant *& defraudentur spe, ne impietatem augeant impietate* à cogitationibus suis *ac prauis desiderijs mundanæ felicitatis,* secundum multitudinem impietatum *& scelerū admissorum,* expelle eos *ab æterna hæreditate,* quoniam irritauerunt te *dulcis* Domine, *& contempserunt legem tuam Euangelicam.*

Et lætentur *iusti ac boni* omnes *lætitia sempiterna* qui sperant *modo* in te *& à te mercedem, quia* in æternum, *& non ad horam* exultabunt *accepta hæreditate perpetua,* & habit

habitabis in eis, *ſicut in templo tuo.*

Et gloriabuntur *fruendo Deo* in te *fonte totius boni* omnes qui *zelo diuino* diligunt *& amplexantur* nomen tuum *& gloriam nominis tui*, quoniam tu *conferendo gratiam* benedices *gaudiorum immenſitate* iuſto *amatori nominis tui.*

Domine *non noſtra iuſtitia, ſed tua diuina miſericordia,* vt ſcuto *& protectione* bonæ voluntatis *& gratiæ* tuæ *diuinæ* coronaſti nos, *quia protegens adiuuas, & remunerans coronas.*

ORATIO.

Deprecationes noſtras auribus tuæ clementiæ percipe Domine, qui ſperamus in multitudine miſericordiæ tuæ, nihil pręſumendo de iuſtitia noſtra, vt tenebris peccatorum noſtrorum depulſis, tu Sol iuſtitiæ oriaris in nobis, qui craſſam noſtram ignorantiam reformes in viam veritatis Euangelicæ. Tu ſcutum noſtrum, tu corona noſtra protege nos aduerſus ſæua iacula calumniatoris diaboli, gratia ipſius Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

PSALMVS VI.

In finem *& in Chriſtum, qui eſt cõſummatio noſtræ agnitionis, dirigit nos hic* Pſalmus *pœnitentis* Dauid, *qui ſcriptus eſt* pro octaua *mundi ætate, quæ erit dies iudicij ventura.*

ARGVM. Furorem Dei deprecatur, miſericordiam verò precatur: nam quum videat clementem [redacted], quorum bona pars hic enumeratur:ad eum ſanè modum quo de Prodigo filio à parente
Luc.15. in ſtatum priſtinum recepto, Euangelica tradit hiſtoria, perpetuis laudibus benignitatem Dei celebrat, & fatetur ſe omnia illi debere.

DOmine, *precor* ne *in finali iudicio* in furore tuo *implacabili* arguas me *ſeuero iuſtitiæ rigore*: neque in ira tua *indignationis & vindictæ* corripias me *exanimatum ad mortem æternam condemnando.*

Miſerere mei *in hac vita* Domine: *& opus eſt*, quoniam infirmus *& ſauciatus* ſum *naturæ fragilitate ac peccatorum mole*: ſana *per pœnitentiam, &* conforta me Domine *per tuā gratiam*, quoniam conturbata ſunt *caſu peccatorum quaſſata* oſſa *& omnia interiora robora* mea.

Et anima mea *peccatrix contremiſcēs turbata & territa* eſt valde *à diſtricto iudicij examine*, ſed tu Domine *qui non vis mortem peccatoris* vſquequo *differes auxiliari & ſanare?*

Conuertere *de rigore iuſtitiæ* Domine *ad dulcorem miſericordiæ*, & eripe *à manu diaboli* animam meam *hærentem delectationi, & ligatam peccandi conſuetudine*, ſaluam me fac *ab imminēti periculo* propter miſericordiam tuam

tuam *quæ vnica mea spes est.*

Quoniam nō est in morte *peccati, & post mortem temporalem* qui memor sit tui *confeßione fructuosa ad salutem:* in inferno autē quis? *certè nullus* confitebitur tibi, *imò blasphemabunt.*

Laboraui *pro satisfactione peccatorum* in gemitu meo *intrinseco cordis per contritionem,* lauabo *& mundabo* per singulas *tenebricosas* noctes *peccatorum* lectum meum *voluptarium, & consciētiam, ne macula remaneat,* & lacrymis meis *pœnitentialibus* stratum meum *sensualitatis in quo iacuit anima infirma* rigabo *castigando.*

Turbatus est *& contremuit* à furore *excandescenti, qui erit in extremo iudicio* oculus meus *interior cordis, scilicet mens & ratio: nec mirum, quia* inueteraui *senescens in peccatis obstinatius* inter omnes inimicos meos *dæmones ac homines malos, quibus conformis peccando consensi.*

Discedite *procul* à me omnes *spiritales nequitiæ tam diabolus, quàm membra eius,* qui operamini *semper* iniquitatem *extimulando & tentādo homines,* quoniam exaudiuit Dominus *misericors* vocem *compunctam* fletus mei, *pœnitentiam acceptando.* Matt.7.d & 25.d Luc.13.f

Exaudiuit Dominus *luctuosam* deprecationem meam, *peccata remittendo:* Dominus

Deus orationem meam *iam ſecuram de adipiſcendis virtutibus* ſuſcepit, *gratiam cõferendo.*

Erubeſcant *exemplo meo de peccatis,* & cõturbentur *timore iudicij* vehementer *cũ contritione* omnes *quondam* inimici mei *aduerſantes ſaluti,* conuertantur *ad Deum,* & erubeſcant *recordatione peccatorum, de quibus olim gloriati,* valde velociter, *non procraſtinantes pœnitentiam.*

ORATIO.

Domine, qui in maieſtate horrenda genus humanũ iudicaturus aduenies: miſerere nobis in hac vita, ne in die iræ, furoris & vindictæ condẽnemur ad gehẽnalia ſupplicia. Et cõuertere de rigore iuſtitię ad dulcorem miſericordiæ, eripiendo de poteſtate tenebrarum animas noſtras, atq; in infirmitatibus & gemitibus noſtris tua ſemper gratia muniamur. Per Chriſtum Dominũ &c.

PSALMVS VII.

In finem *&* *Chriſtum nos dirigens* Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ* quẽ cantauit *ad honorem* Domino Deo *gratias referendo* pro verbis Chuſi *& manifeſtatione ſilentij* filij Iemini, *hoc eſt, dexteræ. Secretum enim dexteræ*
2.reg.16.d *Dei eſt, vt iuſtus virtute eius ab omnibus perſecutoribus liberetur.*

ARGVM. Etſi diui Baſilius, Chryſoſtomus, Theodoretus, & apud Latinos Auguſtin⁹, exiſtimarũt titulum huius carminis ad Chuſin Arachitem

referendum esse, & contra Absalonem & Achitophelis perfidiam versus istos fuisse confectos: tamen nos hac in parte Hieronymum sequemur, qui in commentariolis huius libri planè demonstrat, & titulum, & versus ad Saulem pertinere in qua quidem sententia omnes ferè sunt Hebræi. Dauid igitur seruari se ab ingente nimiúmq; infesta persequutione Saulis precatur, innocētiam suam memorat, vindicari sibi destinatum regnum, quo ad Deum populus colligatur, depulsa improbitate sceleratorum orat: tum canit suo ipsorum gladio illos perituros, & laude Dei psalmum claudit.

DOmine *per omnium gubernationē̄*, Deus *per creationem*, meus *per fidem*: in te *&* *tua misericordia* speraui, *& non in mea virtute*, saluū me fac *auxilio tuæ gratiæ* ex omnibus persequentibus me *tam vitijs & dæmonibus, quàm prauis hominibus* & libera me *ab his corporaliter & spiritualiter*.

Nequando rapiat *diabolus*, vt leo *rugiens, circumuenien s, quærēs quem deuoret*, animam meam *peccatricē̄*, dum non est *præter te alius* qui redimat *me à morte*, neque qui saluum faciat *vitam dando æternam*.

Domine Deus *& rex* meus *& redemptor* si feci istud *exhibendo membra mea arma iniquitatis*, si est iniquitas, *aut aliquod peccatum mortale* in manibus *& operibus* meis.

Si reddidi *libidine vindictæ mala* retribuentibus mihi mala, *tunc* decidam *tan-*

quam victus meritò *meo malo* ab inimicis meis *me persequentibus*, inanis, *& vacuus à fructu iustitiæ.*

Persequatur *ergo tunc* inimicus animam meam *mala suggerendo*, & comprehendat *eum ad consensum peccati*, & conculcet in terra vitam meam *prosternendo & occidendo* & gloriam meam, *quæ est in conscientia munda* in puluerem deducat *ad nihilum redigendo.*

Exurge Domine *mihi opem ferendo* in ira *& vindicta* tua *contra inimicos meos* & exaltare *atque superior appare, vt victor*, in finibus *& possessione* inimicorum tuorum, *diaboli videlicet & suorum.*

Et exurge *atque euigila* Domine Deus meus, *ostendendo te iustum iudicem* in præcepto *secundum iudicium* quod mandasti *facere iustitiam de malis*, & *ita* synagoga *seu congregatio* populorum *diuersorum* circundabit te, *tanquam certum refugium.*

Et propter hanc *congregationem* in altum *solium* regredere *ostendendo potentiam & maiestatem tuam, vt reuereantur te iustum iudicem:* Dominus *omnium & iudex generalis* iudicat populos *vnicuique secundum opera sua reddens.*

Iudica me Domine, *quia iudex es viuorum & mortuorum*, secũdum iustitiã meam

quam dedisti mihi, & secũdum innocentiam meam. *quorum vtrunque non ex me, sed* super me *descendit à patre luminum.*

Cõsumetur *et terminabitur* nequitia peccatorum *atque impiorum*, & *interea* diriges *& probabis* iustum *in tot tentationum fluctibus*, scrutans *videns & sciens* corda *atque cogitationes* & renes *carnalium desideriorum Deus qui omnia nosti.* 1. Par. 28. b Hiere. 17. b 20. c.

Iustum *est* adiutorium meum *quod peto* à Domino Deo, qui saluos facit *in gloria* rectos corde *& intentione*, *conformantes se voluntati diuinæ.*

Deus iustus iudex, *singulis secundum opera sua reddens*, fortis, *cui nemo poterit resistere*, & patiens *tolerando malos*, nunquid irascitur *inferendo vindictam statim* per singulos dies? *certè non*, *sed dat locum pœnitentiæ.*

Nisi *à peccatis vestris* conuersi fueritis *ad Deum per pœnitentiam*, *Dominus* gladium suum *in vindictam manifestam* vibrauit, *exeret atque exacuet*, *insuper* arcum suum tetendit *seueriter*, & parauit illum *vt puniat certo.*

Et in eo *arcu* parauit *Dominus* vasa mortis *æternæ*, *vt peccatores in æternum puniantur*: sagittas suas *vindicatrices* ardentibus *flammis* effecit *plenas ad terrorem & punitionem.* Esa. 59. a Iob 19. d 20. c

Ecce

Ecce *quomodo homo parat sibi causam mortis, & non Deus, quia ipse* parturiit *conando ad effectum producere* iniustitiam *suam*, concepit *insuper* dolorem *ex suggestione diaboli per consensum, &* peperit *per operationem* iniquitatem *perficiendo.*

Lacum *inferni* aperuit *concipiendo peccatũ* & effodit eum *parturiendo per consensum*, & incidit in foueam *perditionis & mortis* quam *sibi* fecit *spontanea voluntate.*

Cõuertetur dolor eius, *& peccatum, quod est causa doloris* in caput eius, *& animam, quæ est caput corporis:* & in verticem ipsius *atque rationem* iniquitas eius, *quam peperit* descender, *cum peccatum in animam ipsius retorquebitur.*

Confitebor *ergo* Domino *confeßione laudis* secundum iustitiam eius, *quia bonos protegit, & malos iustè punit*, & psallam *spiritualiter gaudendo* nomini Domini altißimi *ad honorem eius, non ad gloriam meam.*

ORATIO.

Deus, qui in tua misericordia speramus, & nõ in virtute nostra, libera nos à peccatis nostris, ne aliquando rapiat diabolus, vt leo rugiens, animas nostras in interitũ. Præter te alium saluatorem non agnoscimus, imò confitemur & psallimus nomini tuo altißimo, qui es benedictus in secula. Amen.

Psal

PSALMVS VIII.

In finem *& in Christum, qui est finis noster,* Psalmus *iste scriptus est à* Dauid *Propheta* pro torcularibus *& cōstitutione Ecclesiæ ædificatæ super Christum.*

ARGVM. Dei gloria per totum mundum & vsque super cælos per Christum ex ore infantium magnificata & manifestata hîc describitur. Et verò manifestata hæc gloria in confusionem infidelium, & Christi aduersariorum, vt destruas inquit, inimicum & vltorem : & in gloriam credentium, qui dicunt, Quoniam videbo cœlos tuos &c. Verum admiratio subit, vnde tam incomprehensibilis gloria filio hominis (quæ est vilissima sine vllis titulis appellatio) acciderit, vt omnia ei præter Deum subiecta sint.

DOmine *omnium, qui es peculiaris* dominus noster *per cultum & venerationem,* quam admirabile *& gloriosum* est nomen tuum *diuinum & ineffabile* in vniuersa terra, *à solis ortu ad occasum?*

Quoniā eleuata est *de terrena humilitate* magnificentia tua, *& filius tuus, per quē magna operatus es* super cœlos *atq; cœlestes hierarchias, quia sedet ad dexteram patris.*

Ex ore infantium & lactātium *puerorum Hebræorum* perfecisti laudem *magnificentiæ tuæ, quando clamabant, Osanna in excelsis, &* Matt.21.b *hoc* propter inimicos tuos *principes Iudæorū confutandos :* vt destruas *tandem* inimicum *errorem Iudaicum,* & vltorem *seu persecuto-*

rem nominis tui.

Quoniam *nunc* videbo *intellectu fidei* cœlos tuos, *& sacras scripturas, quæ sunt* opera digitorum tuorum, *quia scriptæ sunt inspiratione Spiritus sancti: similiter &* lunam *quæ est catholica* Ecclesia *à Christo sole illuminata,* & stellas *homines sanctos,* quæ *omnia* tu fundasti, *atque in tua fide solidasti.*

Quid est homo, *& quale meritum eius* quòd *tu Deus* memor es eius, *miserendo & à morte liberando?* aut filius hominis *Christus filius Virginis* quoniam visitas eum *mittendo verbum tuum in carne ad redimendum hominem?*

Hebr.2.a Minuisti eum *filium tuum* paulominus ab Angelis, *quia paßibilem & mortalem fecisti, tamen propter meritum paßionis suæ*, gloria *resurrectionis*, & honore *ascensionis super omnes angelos* coronasti eum, *quia sedet ad dexteram patris*, & constituisti eum, *caput & regem* super *omnia* opera manuum tuarum, *cui data sit omnis potestas in cælo & in terra.*

1.Cor.15.d Omnia *tam superiora quàm inferiora* subiecisti sub pedibus, *dominio & potestate* eius, *cui flectitur omne genu, cœlestium, terrestrium, & infernorum:* oues, *simplices homines*, & boues vniuersas, *videlicet rectores & pastores, qui excolunt suis laboribus simplices*, insuper & etiã pecora campi, *carnales more pecudum*

in lux

in luxu viuentes.

Volucres cœli, *ſuperbos qui ponunt in cœlum os ſuum,* & piſces maris, *curioſos & auaros,* qui perambulant *pertinaci ſtudio* ſemitas maris, *& fluenta huius ſeculi, citò perituri.*

Domine Dominus noſter *& omnium,* quam *ineffabiliter* admirabile *& magnum* eſt nomen tuum, *honor & fama,* in vniuerſa terra, *& vbique per omnia.*

ORATIO.

Domine, cuius nomen admirabile & glorioſum eſt in vniuerſa terra, qui infantes erudis, ſuperbos deſtruis, peccatoribus miſereris, cui item flectitur omne genu, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum, ſupplices exoramus, vt pro nominis tui gloria te veneremur vt creatorem, diligamus vt redemptorem, qui paulominus ab angelis diminutus es, propter nos homo factus, atque timeamus vt dominum, qui es benedictus in ſecula. Amen.

PSALMVS IX.

In finē *Chriſtum* pro occultis *iudicijs* filij *Dei,* Pſalmus *iſte factus eſt à* Dauid *Propheta.*

ARGVM. Dauid gratias agit pro inſigni quapiam victoria præcipuique hoſtis, quem Goliath nonnulli arbitrantur, occaſi:tum iuſtitiam Dei, qui ſuos in tempore vindicat, pluribus attollit: denique precatione, vt improbos Deus compeſcat, pſalmum claudit.

COnfitebor tibi Domine *confeßione laudis* in toto corde *& affectu* meo, *atque* narrabo omnia *opera,& precabor* mirabilia *beneficia* tua.

Lætabor & exultabo *corpore* in te Deo *meo in quo est vera lætitia*, psallam *cum gratiarum actione* nomini tuo *diuino* altißime, *omnia illi accepta ferendo.*

In conuertẽdo *à sua potestate* inimicum meum *diabolum* retrorsum *per tuam paßionem*, infirmabũtur *dæmones, & membra eius in malitia nocendi*, & peribunt *in die iudicij* à facie tua, *ne videant gloriam, sed mittantur in ignem æternum.*

Quoniam fecisti, *& consummasti* iudicium meum, *pro me iudicatus iniustè coram Pilato*, & causam meã *perfecisti pro peccatis meis mortuis*, sedisti super thronum *cum maiestate magna*, qui iudicas *secundum merita singulorum*, iustitiam *singulis tribuens*,

Increpasti *per prædicationem Apostolorum* Gentes *de idolatria, cui erant deditæ*, & periit *diabolus* impius, *qui habitat in idolis*: nomen eorum *idolorum* delesti in æternum *de terra*, & in seculum seculi, *quia vltra non memorabuntur.*

Inimici *ipsius diaboli* defecerunt, *& diminutæ sunt* frameæ *seu gladij, quibus animas occidunt* in finem *per Christum*: & ciuitates

idol

idololatras eorum *dæmonum* destruxisti, *exclusoinde diabolo principe.*

Periit *& deleta est* memoria eorum *idolorum* cum sonitu *strepitu & repugnantia*, & Dominus *Christus & regnum eius* in æternum permanet *stabile & fixum.*

Parauit *ipse Christus* in iudicio, *& potestate sua iudiciaria* thronum suum *ad iudicandum*, & ipse *qui iudicatus est in humilitate, tandem* iudicabit *in maiestate vniuersum* orbem terræ *& habitatores* in æquitate, *reddendo digna pro meritis*, iudicabit populos *omnes* in iustitia *vera.*

Et factus est *interim* dominus *Christus* refugium *desideratum* pauperi *populo Christiano*, & adiutor *singularis* in opportunitatibus *& necessitatibus, quando homo est* in tribulatione.

Et *ergo* sperent in te *fideles*, qui nouerunt nomen tuum *benedictum & misericors*, quoniam non *omnino* dereliquisti, *subtrahendo gratiam*, quærentes te Domine, *fide & operibus.*

Psallite Domino *gratias agendo*, qui habitat in *Ecclesia catholica, quæ* Sion *est, contemplans Deum per fidem* annunciate *& prædicate* inter gentes *ignorantes Deum* studia *atque mandata* eius, *in quibus studendum est.*

Quoniam *ipse Dominus est*, requirens *per*

vindictam ſanguinem eorũ *martyrum, qui occiduntur à tyrannis,* & recordatus eſt *atque miſertus,* & non eſt oblitus *in æternum* clamorem pauperum *ſpiritus atque iniuſtè oppreſſorum.*

Miſerere mei, *attende, & adiuua* Domine Deus, vide *oculo compaßionis* humilitatem *& depreßionem* meam, *quam ſuſtineo* de inimicis meis *patienter.*

Qui exaltas, *elongas, & liberas* me *innocentem* de portis mortis, *atque concupiſcentijs prauis, quibus itur ad mortem animæ,* vt annunciem *prædicando* omnes laudationes tuas, *& opera tua laudabilia,* in portis *Eccleſiæ,* filiæ Sion, *qua itur in cœleſtem* Ieruſalem.

Exultabo in *Chriſto* ſalutari tuo, *per quẽ ſaluaſti mundum* : infixæ *& demerſæ* ſunt Gentes *clauis peccatorum, atque tyranni,* in interitu *mortis æternæ,* quem *ſibi* fecerunt *occidendo corpora ſanctorum.*

In laqueo *& fraudulento* iſto *conſilio,* quem abſconderunt *ſub quodam prætextu iuſtitiæ,* comprehenſus *& illaqueatus* eſt pes, *& malus affectus* eorum.

Cognoſcetur *in die iudicij* Dominus *Chriſtus* iudicia *iuſta* faciens, *reddénſque vnicuique iuxta opera ſua, & tunc* in operibus manuum *& affectionum* ſuarum comprehenſus eſt *& conuictus* peccator, *quia*

conſtringetur in eis.

Conuertãtur *in finali iudicio* peccatores, *& deijciantur* in infernum, *cuiuſmodi ſunt* omnes gentes, quæ *ſine pœnitentia* obliuiſcuntur Deum, *non credentes in eum.*

Quoniam non in finem *neque perpetuò* obliuio *apud* Deum erit pauperis *ſpiritu: etiam* patientia pauperum *& humilium, qua modo malos tolerant,* non peribit *ſine remuneratione* in finem *& in perpetuum.*

Exurge Domine *ad iudicandum*, non confortetur *neque præualeat* homo *peccati Antichriſtus:* iudicentur *& condemnentur ſecum* Gentes *ignorantes Deum* in conſpectu tuo, *quia te non latebit eorum iniquitas.*

Conſtitue Domine *propter peccata eorum* legiſlatorem *Antichriſtum* ſuper eos *in ruinam eorum:* vt ſciant *& experiantur* Gentes, *cùm ſeductæ fuerint ab eo,* quoniam homines ſunt *ſtulti ponentes ſpem in homine, & non in Deo, qui ſolus ſaluare poteſt.*

ARGVM. Precatio eſt in impios, malicioſos & importunos homines, quorum ſecundæ res, & iniuſtitia aduerſus Deum, atque homines ſæpe commouent animos piorum, vt ea querantur, quæ Dauid perſequitur his verſibus, exagitans magno impetu orationis ſceleratorum hominum intemperantiam, & in omni vitiorum genere effrenatam immanitatem.

Secundum Hebræos hic incipit 10 Psal.

VT quid Domine *tempore Antichristi* recessisti longè *ab electis tuis*, despicis *& sinis tribulari* in opportunitatibus *ad vtilitatem eorum* in tribulatione *temporali?*

Dum superbit *in potestate* impius *Antichristus*, *tunc* incenditur *& cruciabitur* pauper *populus Christianus omni genere tormentorum*: comprehenduntur *tamen Antichristus & satellites eius* in consiliis *eorum vanis*, quibus cogitant *irretire sanctos.*

Quoniam laudatur *à suis adulatoribus homo* peccator *Antichristus*, in desideriis *& concupiscentijs* animæ suæ, *adeò vt dicatur esse Deus*, & iniquus *homo* benedicitur, *vsurpans sibi diuinitatis nomen.*

Exacerbauit *& irritauit* Dominũ *Deum homo* peccator *Antichristus*, secundum multitudinem *& abundantiam* iræ suæ *diuinæ contra se prouocatæ* non quæret *pœnitentiam, sed morietur in sua obstinatione induratus.*

Non est Deus *alicuius reputationis* in conspectu eius, *quia extollet seipsum super omne, quod est Deus*, inquinatæ sunt *& sordent* viæ *& cogitationes* illius, *& consilia & opera* in omni tempore *vitæ suæ.*

Auferuntur *à memoria sua* iudicia tua *superuentura*, *& ideo non metuet* à facie eius *præ nimia elatione & obstinatione*: omnium inimicorum suorum *in seductione signorum*

domi

dominabitur, *reges terræ dolis sibi subijciens.*

Dixit enim *ex nimia elatione* in corde suo, *ego securus sum in statu meo,* Non moue bor *ab hac dominatione mea, imò regnabo* à generatione *hac* in generationem *futuram* sine *vllo* malo *inquietudinis & aduersitatis.*

Cuius maledictione *in Christum* & *contumelijs in sanctos* os plenum est, *cùm se Dei filium mentietur,* & amaritudine *comminatoria* & dolo: & sub lingua eius *erit* labor *sanctorum* & dolor, *quia proclamabit ad supplicium qui illum contempserunt adorare.*

Sedet in insidiis *more latronum,* cum diuitibus, *quos muneribus illaqueabit: atq;* in occultis *consilijs varia excogitabit,* vt interficiat *populum* innocentem *inobedientẽ sibi.* Infrà 13. b Rom.3. b

Oculi eius *Antichristi* in pauperem *populum Christianum* respiciunt *crudeliter:* insidiatur in abscondito, *& fraudulenter* quasi leo *fortis* in spelunca sua *quærens quem deuoret.*

Insidiatur, vt *violenter* rapiat *populum Christi* pauperem *ac humilẽ,* rapere *inquam,* pauperem *sæuiendo,* dum attrahit eum *ad rete suum blandiendo.*

In *dolo ceu* laqueo suo, *quia miracula faciet* humiliabit & *subiugabit* eum *populum Christi, tandem* inclinabit se *Deo volente,* & cadet *subito* cùm dominatus fuerit, *pertem*

pus & dimidium temporis pauperum, *Christianorum abiectorum & spoliatorum.*

Dixit enim, *& cogitauit* in corde suo *maligno*, Oblitus est Deus *sanctorum suorum*, auertit faciem suam *contemnẽdo* ne videat, *quæ in hoc mundo aguntur, & ergo regnabo vsque* in finem *& perpetuó.*

Exurge Domine *Deus, qui videris quasi dormire,* & exaltetur *atq; monstretur* manus *& potestas* tua, *ad eum interficiẽdum*, ne obliuiscaris *tuorum* pauperũ *fidelium, dimittendo eos diutius in persecutione* Antichristi.

Propter quid irritauit *suis blasphemijs* impius *Antichristus* Deum *verum?* dixit enim in corde suo *superbo*, *Deus tanquam nesciens, aut impotens* non requiret *facta mea ad puniendum.*

Vides *cui omnia nuda sunt*, quoniam tu *Deus* laborem & dolorem, *quos infligit sanctis tuis Antichristus*, consideras *diligenter ad puniendum*, vt *& quomodo* tradas eos, *scilicet Antichristũ & suos ministros*, in manus tuas *& in potestatem iustitiæ tuæ.*

Tibi *ad defendendum* derelictus est *populus* pauper *Christianus: & eidẽ populo* orphano *tempore Antichristi* tu *Deus* eris adiutor *in tribulationibus.*

Contere *& redige ad nihilum*, brachium *& potestatem* peccatoris, *filij perditionis*, &

malig

maligni *Antichriſti:* quæretur *à te & diligẽter excutietur* peccatum illius, *an ſit amplius vtile ad purgationem electorũ,* & non inuenietur *vltra vtile, quia ſufficienter erunt purgati.*

Dominus Chriſtus *tunc* regnabit in æternum *deſtructo Antichriſto*, & in ſeculũ ſeculi *ſine fine* peribitis *morte æterna* gẽtes complices Antichriſti, de terra *promißionis & de regno* illius Chriſti, *quo ſoli beati perfruentur.*

Deſiderium *iuſtorum* pauperũ Chriſtianorum exaudiuit Dominus *faciẽdo finem de perſecutione Antichriſti*: præparationem & *affectum* cordis eorum, *quo deſiderabant liberari à malis præſentibus*, audiuit *& intellexit* auris *& clementia* tua *diuina*.

Iudicare Domine pupillo *pro illo ſententiã ferendo*, & humili *populo catholico:* vt nõ apponat *neque præſumat* vltra magnificare *& erigere* ſe homo *quicunque contra* Deum ſuper terram, *ſicut fecit Antichriſtus.*

ORATIO.

Ipſe, qui Dominus eſt vniuerſorum, ab Antichriſti inſidiis ac fraudibus nos cuſtodire dignetur illæſos, vt ſic exaltati de portis inferi in illum ſperantes, ab illo pupilli effecti, ſolũ ipſum Chriſtum vt patrẽ confiteamur, ipſum ſequamur fide, ipſum timeamus corde, ipſum glorificemus opere. Cui cum æterno patre & Spiritu ſancto eſt

honor & gloria in ſecula ſeculorũ. Amen.

PSALMVS X.

Sec.Heb.11 In finem *& Chriſtum qui eſt* α *&* ω, Pſalmus *ipſius* Dauid *contra hæreticos.*

ARGVM. Expoſtulat Dauid cum iis, qui ſibi exuli nullum tutò latitandi locũ in omni Iſraelis ditione concedebant: ſimul prædicans cùm ſuam in Deum fiduciam, tum Dei in bonos & malos iudicium.

IN domino *Ieſu Chriſto* confido, *qui eſt vnica ſpes ſalutis meæ: &* quomodo *vos hæretici* dicitis *& ſuadetis* animę meæ *inſidiantes*, Trãſmigra *hinc à ſimplici tua fide* in montem *ambitionis & ſuperbiæ, valde altum, inflatum ſcientia peruerſa, & eſto* ſicut paſſer *inſtabilis & vagus?*

Quoniam *inſidioſè* ecce peccatores *hæretici* intenderũt arcum *doloſæ perſuaſionis, & detorſerunt ſacram ſcripturam ad voluntatem eorum*, parauerunt *verba venenoſa &* ſagittas ſuas, *videlicet argumẽtationes ſophiſticas*, in pharetra *& ſententia eorũ obſtinata*, vt ſagittent *& vulnerent*, in obſcuro *ſcripturarum intellectu* rectos *& ſimplices* corde.

Quoniam *de nequißima eorum voluntate, diuina eloquia*, quæ perfeciſti *& perfecta ediδiſti*, deſtruxerunt *perperam interpretando*. Iuſtus autem *Chriſtus* quid fecit, *vt ſic dilaceretur tunica inconſutilis?*

Dominus *tamẽ Chriſtus ſemper eſt* in templo

plo sancto suo, *& viro bono, vbi inhabitat per gratiam:* Dominus *Deus*, in cœlo *empyreo* sedes *maiestatis* eius.

Oculi eius *per misericordiam* in pauperem *& simplicem populum Christianum* respiciũt *aspectu diuinitatis* palpebræ eius *non dormitantes* interrogant, *& scrutantur actus & cogitationes inter* filios hominum.

Dominus *Deus* interrogat *probat, & examinat per tribulationes & hæreses* iustum & impiũ, *bonum & malum in conscientijs eorum:* qui autem diligit *desiderio perseueranti* iniquitatem, *nolens se emendare*, odit certè animam suam, *præparando illi æterna supplicia.*

Pluet *dominus* super peccatores *obstinatos*, laqueos, *vt constringãtur funibus peccatorum suorum* ignis *inextinguibilis*, sulphur & *fœtor intolerabilis*, spiritus procellarum, *atque impetus plurimorum tormentorum erit* pars *quædam* calicis *& pœnæ* eorum. *vnicuique enim reddetur pro parte sua iuxta opera sua.*

Quoniã *semper* iustus *est* Dominus *Deus*, & iustitias dilexit *vnũquenq; secundũ opus proprĩũ dijudicans:* æquitatẽ *verã vidit sẽper aspiciẽdo opera hominũ* vultus eius *diuinus, iustis præmia, & peccatoribus pœnas tribuẽs cõdignas.*

ORATIO.

Spes salutis nostræ Deus, in quem cõfidimus, respice in pauperem populũ tuum

Chriſtianum, vt non ſecundum peccata noſtra nobis ſupplicia inferas, ſed ſecundum magnam miſericordiam tuam, veniam largiaris, atque verſutias dolóſque hæreticorum & malignorum, quorum futuras pœnas agnoſcimus, ſubterfugere valeamus, æquitatem & iuſtitiam veram cuſtodientes. Per Chriſtum.

PSALMVS XI.

Sec. He. 12 In finem *& in Chriſtum tendenti eſt* Pſalmus *iſte* Dauid *Prophetæ*, pro octaua *ætate mundi, qua erit dies iudicij.*

ARGVM. Plerunque accidit, vt à rebus humanis veritas prorſus exulet, potiſsimùm vbi in pretio habetur impietas. Tũ verbo Dei nobis maxime eſt opus, quod ab omni fæce humanarum ſordium, ceu argentum repurgatum, ac purum relucens, viã ſalutis facilè errantibus cõmonſtrabit.

SAluum me fac Domine *à ſeculi huius periculis*, quoniam *in hoc mundo* defecit ſanctus *homo, cùm pauci ſint boni*, quoniam *valde* diminutæ ſunt *iſtæ tres* veritates, *ſcilicet doctrinæ, vitæ, & iuſtitiæ* à filiis hominum, *qui vani ſunt.*

Vana, *falſa, & inutilia* locuti ſunt, *ad decipiendum*, vnuſquiſque ad proximũ ſuum, *cui tamen tenetur benefacere*, labia doloſa *habent, & bilingues ſunt*, in corde & corde, *videlicet duplici corde* locuti ſunt *deceptores.*

Diſperdat Dominus, *vt paßim pereant*

vniu

vniuersa *& singula* labia dolosa *ac fraudulenta* : *disperdat etiam* linguam magniloquam *superborum, alta de se loquentem.*

Qui dixerunt *arroganter*, Linguam nostram *loquacitate vana* magnificabimus, *atque iactanter extollemus* : labia *facunda & ingenia* nostra, *non aliunde, sed* à nobis *ipsis habemus &* sunt: *ergo* quis noster Dominus est ? *quasi dicant, nullus.*

Propter *tollendam* miseriam *hominum* inopum, *qui egent mea ope*, & *propter* gemitum *ac fletum* pauperum *in limbo inferni existentiũ*, nunc *in tempore gratiæ* exurgam, *ad hos liberandos*, dicit Dominus *Deus pater*, *& apparebo in filio meo incarnato.*

Ponam *consolationem pauperum* in *Iesu filio* salutari *meo: & potenter*, fiducialiter, *atque efficaciter* agam *omnia* in eo, *per eum liberando genus humanum.*

Eloquia *ipsa Euangelica* Domini *Christi sunt* eloquia, *pura*, casta, *& syncera, nulla labe corrupta, neque adulterata, sed verissima, sicut* argentum *purum ipso* igne *multipliciter* examinatum, *&* probatum, *à scrobibus* terræ purgatum, *quia* septuplum *ab omni impuritate perfectum.*

Tu Domine, *cuius eloquia sunt casta*, seruabis nos *hic in præsenti per gratiam* : & custodies nos *in bono* à generatione hac *per-*

uersa

uersa & praua huius seculi, in æternum *gaudium futurum.*

In circuitu *vitiorum ac temporalium rerum vbi nullus est finis,* impij *ac mali* ambulant, *& tanquam rota voluuntur; sed* secundùm altitudinẽ tuam *& consilij tui, quod est incomprehensibile,* multiplicasti *electos* filios hominũ, *ad participandũ beatitudinem tuam.*

ORATIO.

Concede nobis Domine secũdum eloquia tua casta, & Euangelica, fiducialiter agere in hoc mundo naufrago, vbi diminutæ sunt veritates doctrinæ, vitæ, & iustitiæ à filiis hominum. Ne disperdas nos, sed seruare & custodire digneris, cùm tota consolatio nostra sit in Iesu CHRISTO saluatore nostro. Qui tecum viuit, &c.

PSALMVS. XII.

Sec. Heb. 13 In finem *Christum vt liberet ab aduersitatibus,* Psalmus *ipsius Prophetæ.*

ARGVM. Ex angustia maxima, & quasi ex inferno & potestate diaboli ad desperationem adigentis cupit vehementi affectu liberari, ne inuoluatur cæcitate impiorum, & in æternum pereat.

VSquequo *& quandiu* Domine *Deus* obliuisceris me, *subtrahendo gratiam? erit hoc vsque* in finẽ *& perpetuó?* Vsquequo *etiam* auertis procul faciem tuam *diuinam* à me *peccatore?*

Quan

Quandiu *ego* ponam, *& voluam* consilia *diuersa* in anima mea *anxius, quomodo liberabor de aduersitate & miseria? & quandiu ponam* dolorem *pro incolatu præsentis miseriæ* in corde meo? *certè* per diem *& singulos dies continuò.*

Vsquequo *etiam* exaltabitur, *& gloriabitur* inimicus, *& calumniator* meus *diabolus* super me *peccatore, captiuum tenendo in peccatis?* respice *oculis misericordiæ miseriam meam*, & exaudi me *de tribulatione tanta liberando* Domine *saluator*, Deus *creator* meus *per gratiam.*

Illumina *Domine* oculos *interiores* meos *qui sunt intellectus & affectus*, ne vnquam *decæterò* obdormiam *obstinatus* in morte peccati *seu mortalis culpæ*: nequando *in futuro iudicio* dicat *gloriando & insultando* inimicus meus *diabolus*, Præualui *tentando* aduersus eum, *& deuici.*

Qui tribulant *& vexant* me *tentationibus, scilicet diabolus & membra eius*, exultabunt *& lætabuntur*, si motus fuero *à statu gratiæ in statum culpæ*: ego autem *non mouebor, quia* in misericordia tua *quæ est magna nimis*, speraui, *semper confidens ab ijs tribulationibus liberari.*

Exultabit cor meum *lætitia interiori*, in salutari tuo *Iesu Christo, qui venit saluare*

mundum : cantabo *cordis lætitia* Domino *ad laudem eius*, qui bona *tum ſpiritualia*, *tum temporalia neceſſaria* tribuit mihi *gratis vltra id quod merui*, & pſallam *cum deuota gratiarum actione* nomini *glorioſo* Domini *Dei* altiſsimi *in excelſis.*

ORATIO.

Ne obliuiſcaris nos domine in finem, neque auertas faciem gratiæ tuæ in tribulationibus noſtris. Sed illumina quæſumus interiores oculos mentis noſtræ, vt non obdormiamus in morte peccati, ne præualeat calũniator noſter diabolus. Sed exultetur cor noſtrum in ſalutari tuo domino noſtro Ieſu Chriſto, cuius nomen altiſsimum ſit benedictum in ſecula.

PSALMVS. XIII.

Sec.heb.14 In finem *qui Chriſtus eſt in lege promiſſus, quem in carne contempſerunt Iudæi*, Pſalmus *iſte dirigit nos, & eſt ipſius* Dauid *Prophetæ.*

ARGVM. Omnia plena eſſe impiis & palam perditis hominibus queritur: ingenium eorum, quo nihil magis corruptum, putidum, & violentum, deſcribit: tum vltionem his, & ſalutem innoxiis, quos hi proterunt, imò vorant, precatur, & ſimul prædicit.

DIxit inſipiens *populus Iudæorum* in cor de ſuo *peruerſo & incredulo*, *Hic homo Chriſtus* non eſt Deus *verus.*

Corru

Corrupti sunt *cæcitate infidelitatis* & abominabiles *ac reprobi* facti sunt *apud Deum*, in studiis *& machinationibus* suis *dolosis, quibus studebant, quomodo Christum occiderent*: non est qui faciat bonum, *quia omnes peccauimus & egemus gloria* Dei, non est vsque ad vnum, *quia omnes in primo parente transgreßi sumus.* Infrà 15 Rom.3.b

Dominus *Deus pater*, de cœlo *diuinitatis* prospexit, *intendens* super *Iudæos* filios hominum *rationabilium*, vt videat *& videri faciat* si *quispiam eorum* est intelligens *diuinitatem filij sui Christi, latentem in assumpta humanitate*, aut *si est aliquis* requirens Deum, *vt fide posset cognoscere.*

Omnes *Iudæi* declinauerũt simul *à veritate*, *&* inutiles facti sunt *ad cognoscendum Christum*, *& inter tales perfidos* non est, qui faciat bonũ *absente fide* nõ est vsque ad vnũ.

Sepulchrum *fœtidum & patens exhalánsque sermones pestiferos*, est guttur eorum *Iudæorum*: linguis suis *adulando* dolosè agebãt *praua consilia aduersus Christum*, venenum *mortiferum ipsorum* aspidum *& serpentum est* sub labiis eorum. Sap.5.c Rom.3.b

Quorum os *blasphemia &* maledictione *in Deum*, & amaritudine *in proximum* plenum est, *prompti, expediti ac* veloces *sunt* pedes, *& affectus* eorum *Iudæorum* ad effun- Rom.3.c Esa.59.b Rom.3.c

dendum sanguinem *Christi & suorum.*

Contritio, *dolor, punitio*, & infelicitas *atque miseria est* in viis *atque operibus* eorum *Iudæorum*, & viam pacis *qui Christus est* non cognouerunt, *neque intelligere voluerunt occæcati malitia: quæ omnia ideo contigerunt, quia* non est timor *sanctus* Dei *veri*, ante oculos *& in præsentia* eorum.

Nonne cognoscent *vltionem venturam* omnes qui operantur *perseueranter* iniquitatem, *nunc sine timore*, qui deuorant, *seducunt, & occidunt* plebem meam *electă Christianam* sicut *quotidianam* escam panis? *panis enim quotidianus cibus est.*

Dominum *Christum venientem in carnem* non inuocauerunt, *in illum credendo, & ideo* illic trepidauerunt, *vano* timore, *sicut Pilatus timore Cæsaris, & Iudæi timore Romanorum*, vbi *tamen* non erat *habendus* timor.

Quoniam Dominus, *qui iustitias diligit*, in generatione iusta est, *& non in eis qui diligunt seculum, sed vos Iudæi* consilium *Christi* inopis *contempsistis, &* confudistis *humilem aduentum eius*, quoniam Dominus *Deus pater*, spes *sola* eius est.

Quis *alius* dabit ex Sion *de Iudæis procedens*, salutare, *vt sit saluator* Israel *populo fideli, vt veniat Euangelium salutis? certè tunc* cùm auerterit Dominus *Iesus Christus* ca-

ptiui

ptiuitatem plebis ſuæ *à iugo legis Moſaycæ, tunc* exultabit Iacob *de completa promiſsione* Dei,& lætabitur, *atque gratias aget* Iſrael *cœtus fidelium.*

ORATIO.

Reſpice Domine de cœlo ſancto tuo, vt viam pacis agnoſcentes ambulemus in timore ſancto tuo, vt hic Iacob effecti, ſupplantatis vitiis, tandem veri Iſraelitæ in cœleſti Ieruſalem inueniamur. Per Dominum noſtrum.

PSALMVS XIIII.

Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ instructorius morum & præſumptionis repreſsio.* Sec.He.15.

ARGVM. Quibus oporteat eſſe moribus præditos veros cœlorum ciues, & eccleſiæ Dei municipes, hoc pſalmo deſcribitur.

DOmine *Deus* quis habitabit *dignè & perſeueranter* in tabernaculo tuo, *& Eccleſia militante, in quo ſunt multi mali?* aut quis requieſcet *poſt militiam & laborem* in monte, *vbi eſt viſio pacis,* ſancto tuo, *& in Eccleſia triumphante?*

Qui ingreditur *peregrinationem huius vitæ* ſine macula *& labe mortalis culpæ,* & operatur iuſtitiam, *bona videlicet opera, ac iuſta mandata Dei adimplendo.*

Qui loquitur *& prædicat* veritatem Dei in corde ſuo *perfecto,* qui nõ egit, *ad decipiẽ-*

dum proximum, dolum *& fraudem* in lingua sua, *aliud habens in ore, aliud in corde.*

Nec fecit, *aut machinatus est* proximo suo *aliquod* malum *in facto*, & opprobrium *detractionis non* accepit, *gratum habens* aduersus proximos suos, *temere calumniatoribus credendo.*

Ad nihilum *reputatus*, & deductus est *sine honore* in conspectu *& reputatione* eius *homo* malignus, *qui obloquitur proximo*, timentes autem *puro corde* Dominum, *ac verè virtuosos* glorificat, *honorat, gloriosos reputat.*

Qui iurat *fidem seruando* proximo suo *firmiter*, & non decipit, *neque seducit*, qui pecuniam suam *gratis proximo conceßit, &* non dedit *illam* ad vsuram *vt fœneraretur*, & munera *iniusta* super innocentem, *vt eos deprimeret vel causam retardaret*, non accepit.

Qui facit *& complet opere* hæc, *quæ dicta sunt, is* non mouebitur *à statu gratiæ, nec in* æternũ *à statu gloriæ, imo regnabit in patria.*

ORATIO.

Præsta quæsumus, vt sine macula ingrediamur Ecclesiam tuam, & operemur iustitiam indesinenter, atque à dolis proximi, oppresionibus, & vsuris auertamur, vt sic non excidamus à cœtu filiorum Dei, neque abiiciamur à te vero Deo nostro Iesu Christo. Amen.

PSALMVS XV. Sec.Heb. 16.

Tituli *triumphalis* inſcriptio, *& declaratio attributa* ipſi Dauid, *& Chriſto reſurgenti, cùm hic pſalmus agat de paßione & reſurrectione Chriſti.*

ARGVM. Chriſto ſeruatori meritò inſignis titulus ac præconium non vulgare debetur, vt præ ſe ferre videtur pſalmi huius inſcriptio: eo quòd morte ſuperata, viam ſuis ad vitam æternam aperuit, à qua longè exulabunt impij, in ſe magis quã in Deum fiduciam omnem collocantes. Vnde formulam quandam hic præſcribit membris, qua per omnia Deo fidentes, ſe, qui caput eſt, rectà ad beatitudinem ſequantur.

CONſerua (*inquit Chriſtus homo*) me *tuũ filium* Domine *Deus pater*, quoniã ſperaui in te *ſolo*, dixi Domino *patri*, Deus meꝰ es tu, *& homo ſum ego*, quoniam bonorum meorum, *qui fons es omnis boni* non eges, *ſed ego potius tuo beneficio.*

Sanctis *& Apoſtolicis viris*, qui ſunt in terra *& eccleſia ſancta* eius *Dei patris*, mirificauit, *& mirabiles oſtendit* omnes *& ſingulas* voluntates meas, *eos illuſtrando lumine ſapientiæ ſuæ, & prædicationes* in eis *miraculis confirmando.*

Multiplicatæ ſunt *apud Gentiles* infirmitates, *& cæcitates idolatriæ* eorum: *tamen* poſtea *dimißis idolis* accelerauerunt, *cur-*

rendo velociter ad fidem Christi per prædicationem Apostolorum.

Non congregabo *amplius* conuenticula eorum *Gentium, & delubra idolorum, vt inde fiat sacrificium* de sanguinibus *animaliū.* nec memor ero *amplius* nominum eorum, *quod sint filij carnis & iræ, sed per* labia mea *vocabuntur Christiani, & filij Dei.*

Dominus *pater est* pars, *portio, & præmiū* hæreditatis meæ, *videlicet sanctorū, qui sunt hæreditas mea, & etiam Dominus est pars, præmium,* & *merces* calicis mei *& passionis meæ,* tu *pater* es qui *per meritum crucis meæ* restitues *olim perditam* hæreditatem meam *iam* mihi *debitam, fideles, inquam, qui per peccatum perierant.*

Funes, *quibus diuiduntur hæreditatum possessiones,* ceciderūt mihi *quasi sorte* in præclaris *& electis hominibus:* etenim *huiusmodi* hæreditas mea, *quæ est ecclesia fidelium* præclara *& prædilecta* est mihi, *per abundantiam gratiæ & sanctitatis.*

Benedicam Dominum *patrem, gratias agendo,* qui tribuit mihi *& membris meis mihi coniunctis* intellectum *suæ diuinitatis,* insuper & vsque ad noctem *& mortem crucis* increpuerunt me *vexando iniurijs & blasphemijs* renes mei *qui sunt Iudæi, ex quibus secundum carnem natus sum.*

Prouid

Prouidebam, *& aſpiciebam* Dominum *existentem* in conſpectu meo ſemper, *vt omnia iuxta voluntatem ſuam agerem:* quoniam *Dominus* à dextris eſt mihi *fauens ac propitius*, ne commouear *inimicis Iudæorum.* Act.2.d.

Propter hoc *adiutorium diuinũ*, lætatum eſt cor meum *gaudio interiori*, & exultauit *in verbis* lingua mea *gaudio exteriori:* inſuper *etiã* & caro mea *non deficiet post mortem, ſed* requieſcet *in ſepulchro ſine putrefactione, per triduum* in ſpę *reſurrectionis futuræ.*

Quoniam *tu Deus meus* non derelinques *morte communi* animam meam *humanam* in inferno, *vbi deſcendet ad liberandum ſanctos:* nec dabis *aut patieris corpus meum quod eſt* ſanctum tuum *à te ſanctificatum*, videre corruptionem *& putrefactionem.* Act.2. cap. 13.e.

Notas mihi *& meis* feciſti *Domine pater* vias vitæ, *vt in mãdatis tuis ambulemus:* adimplebis me *& meos* lætitia *ſpirituali* cũ vultu tuo *de fruitione diuinitatis: &* delectationes *erunt mihi* in dextera tua, *poſita facie ad faciem, & hoc* vſque in finem, *æternaliter.*

ORATIO.

Conſerua nos Domine ſperãtes in te, vt ſimus portio hęreditatis tuę, & notas nobis facito vias vitæ, vt lætitia reſurrectionis à dextris tuis cum omnibus ſanctis lętemur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS XVI.

Sec.He.17. Oratio *iſta eſt Chriſti ad* Patrem *pro ſe, qui eſt Caput & Eccleſia, quod eſt membrum ſignati per* Dauid, *qui manufortis & deſiderabilis interpretatur.*

ARGVM. Vir ſanctus acerbiſsimè vexatus à Saule,& maximis anguſtiis preſſus Deũ implorat, vitæ ſuę innocentiam commemorans,& inimicorum ſuperbiam,crudelitatem animíque impotentiam exagitans: tum ſummum bonum in contemplatione Dei conſtituendum eſſe admonens.

EXaudi Domine *Deus* iuſtitiam meam, *quæ tibi vſque ad mortem obediens fui:* intende & *auſcult a ad* deprecationem meam *liberando me à malis.*

Auribus *clementiæ tuæ* percipe *veracem* orationẽ meam,*quæ eſt de bonis adipiſcendis, factam quidem* non in labiis doloſis,*ſicut illi dicunt,& non faciunt voluntatem patris.*

De vultu & *aſpectu* tuo *diuino,* iudicium meum,*quo iudicatus ſum à* Pilato,prodeat *in publicum ad notitiam omniũ gentium,&* oculi tui *iudicando inter me & illos* videãt æquitatem, *retribuendo mihi gloriam reſurrectionis,& Iudæis pœnam cõdignam ſuæ iniquitatis.*

Probaſti cor meum *vtrum tibi obediẽs forem vſque ad mortem,*& viſitaſti nocte *tribulationis, &* igne *acerbiſſimæ paſſionis* me examinaſti, *ceu metallum igne probatur,* & *tamen* non eſt *aliqua* inuenta in me *iuſto*

iniquit

iniquitas, *quia semper humilis & obediens fui.*

Vt nõ loquatur *neque proferat* os meum, *nisi quod ad tuam gloriam pertineat, & non* opera hominum, *quæ vana sunt & præsumptuosa:* propter verba *prophetica* labiorum tuorum *adimplenda de redemptione generis humani,* ego custodiui *laboriosas* vias, *& duras, paupertatis, scilicet, mortalitatis, & passionis.*

Perfice Domine gressus *& actus* meos, *quibus in hoc mundo, ceu quibusdam pedibus ambulamus, & hoc* in semitis *& mãdatis* tuis *adimplendis,* vt non moueãtur *retrorsum* vestigia mea, *qui, scilicet, me imitantur itinere recto ad patriam cœlestem.*

Ego clamaui *valida intentione, &* quoniã *confidentiam habui impetrandi,* exaudisti me: Deus *meus* inclina aurẽ tuam *misericordiæ* mihi *humili,* & exaudi verba mea, *quæ sequuntur.*

Mirifica *per passionem filij tui* misericordia tua, *reconciliando tibi humanum genus deperditum,* qui saluos facis *in æterna beatitudine* sperantes in te, *& tua gratia.*

A resistentibus *Iudæis* dexteræ *& maiestati* tuæ, *qui sum dextera tua, per quam facta sunt omnia,* custodi me *secundum humanitatem,* vt pupillam oculi, *quæ tenerrimè custoditur.*

Sub vmbra & *munimento* alarum tuarum *misericordiæ & charitatis*, protege me *& meos*, à facie *& præsentia* impiorum *Iudæorum*, qui me affl.xerunt *vsque ad mortem crucis.*

Inimici mei *Iudæi* animam *& vitam* meam circundederunt *gladijs & fustibus*, *volentes me perdere*, adipem suum *& viscera misericordiæ* concluserunt *persequendo me*, *vt* os *impudens* eorum *Iudæorum* locutum est *contra me* superbiam *dicentium: Aue rex Iudæorum.*

Proiicientes *extra ciuitatẽ* me *ad crucifigendum*, nunc *& tunc* circundederunt *eorum furore* me, *in cruce deridentes. & hoc ideo, quia* oculos suos *inuidos* statuerunt *non eleuare ad Deum, sed* declinare in terram *suam & gentem, ne fortè venirent Romani, vt tollerent locum, & gentem, si Christum non occiderent.*

Susceperunt me *principes Iudæorum à Pilato* sicut leo *famelicus* paratus ad prædam *deuorandam, & populus reliquus Iudæorum*, sicut catulus leonis, *assentiens principibus sacerdotũ* habitans *& permanens* in abditis *insidijs, fremens more ferarum contra Christum, vt perderent iustum.*

Exurge *ad vindictam* Domine *Deus, quem dormire arbitrantur, &* præueni eum *populum Iudaicum excæcando in malitia sua*, & in

supp

ſupplanta *ac ſubuerte* eum, *vt locum & gentem perdat:* eripe animam meam *reſuſcitando eam à morte, quæ mihi* ab impio *populo irrogata eſt*, frameam tuam *& animam meam, qua vſus es, ceu framea ad debellandum diabolum, hanc, inquam, erue* ab inimicis manus *& virtutis* tuæ.

Domine *Deus* à paucis *iuſtis & electis* de terra *viuentium*, diuide *& ſepara* eos, *per diuerſa loca diſpergendo in captiuitatem* in vita eorum *quandiu viuunt* & de abſcõditis tuis, *quaſi peccata eorũ tibi abſconderẽtur*, adimpletus eſt *adeò* vẽter eorũ, *vt obliuiſcantur* Deũ.

Saturati ſunt *vitijs & peccatis tanquam* filiis, *quæ ipſi ſibi genuerunt:* & dimiſerunt *in hæreditatem* reliquias ſuas *maledictionis* paruulis *& poſteris ſuis, clamantes,* Sanguis *eius ſuper nos, & ſuper filios noſtros.*

Ego autem Chriſtus *cum victoriæ triumpho* in iuſtitia *tua diuina* apparebo *deuicta morte* conſpectui tuo, *cùm ad te aſſumptus fuero: &* ego ſatiabor *ſalute generis humani,* cùm apparuerit *in ſanctis electis meis* gloria tua *æterna, quia ipſi in me, & ego in illis tecũ.*

ORATIO.

Domine Ieſu Chriſte, qui ſaluos facis ſperantes in te, cuius crux ſalus vniuerſorũ eſt, cuſtodi nos peccatores vt pupillam oculi,

oculi atq; ſub vmbra alarum tuarum, q
ſunt miſericordia & caritas, protege n
vt examinati diuino igne tãdem in iuſti
tua appareamus conſpectui tuo, cùm ven
rit gloria tua in electis, quia tu es bene
ctus in ſecula ſeculorum. Amen.

PSALMVS XVII.

Sec. He. 18. In finem. *Videlicet Christũ conueniunt* h
puero Domini *Dei, filio* Dauid *ſecundũ carn*
qui locutus eſt *Christus* Domino Deo Pat
verba cantici huius *agẽtis de lætitia reſurr*
ctionis Christi in die qua eripuit *& liberau*
eum dominus *Pater cũ ſuis fidelibus*, de man
& potestate omniũ inimicorũ eius, *videlic*
Iudæorũ quantũ ad Christũ, & dæmonũ qua
tum ad membra, & de manu Saul, *hoc eſt mor*
tis æternæ. Loquitur ergo hic Christus & Eccle
ſia, id eſt, totus Christus, caput, & corpus.

ARGVM. Vates canit primùm certam ac immotam ſuam in Deum fiduciam: deinde mala quibus fuerat obrutus, poſtea Dei potentiam & erga ſe volũtatem, ſub imagine deſcriptam prægrandis tempeſtatis, mox ſui liberationem, tum & innocentiam, atque Dei iudicia in omnes, poſt hæc victoriam multò ampliſsimam de hoſtibus potẽtiſſimis relatam, regníque mirum in modum prolata pomœria, & potentiam in ſempiternum confirmatam: laudibus poſtremo, & de Chriſti vaticinio, pſalmum claudens.

DIligam te *toto corde meo* Domine *Deus*
quia tu es fortitudo mea *contra inſul*
tus inimicorum, Dominus *Deus etiam eſt* fir

mamen

mamentum meum, *vt tolerem aduersa constanti animo*, & refugium meum *in periculis*, & liberator meus *de morte inferni*.

Deus meus *qui me creasti*, adiutor *ac cooperator* meus *in bono: & ideo* sperabo in eũ, *per quem saluabor, & non in alium*. Heb.2.c.

Protector meus *contra insurgentes hostes*, & cornu *firmum* salutis meæ, *ad dißipandos inimicos*, & susceptor meus *per gratiam*.

Laudans *non meam, sed* Dei *gloriam*, inuocabo Dominum *cum deuotione cordis: & sic eius adiutorio* ab inimicis meis *tam carnalibus, quàm spiritualibus* saluus ero, *cùm omnis, qui inuocauerit nomen Domini saluus erit*.

Circundederunt me *agminatim* dolores mortis, *cùm mors inuidia diaboli intrauit in orbem terrarum*, & torrentes *ac fluxus* iniquitatis *cum impetu venientes in mundũ* conturbauerunt me *sua inundatione malorum*.

Dolores inferni *& inuidiæ quæ ducunt ad infernum* circundederunt me *innocentem & præoccupauerunt* me *ad nocendum etiam* laquei *mortis, qui sunt reatus originalis culpæ*.

*In *hac tanta* tribulatione mea *& pressura* inuocaui *adiutorẽ* Dominum, *qui est vnicum solum remedium inter mala*, & ad Deum *patrem* meum *pro liberatione generis humani* clama- Ab hoc versu vsque ad finem, omnia verba possunt

transferri, & in præterito, & in futuro, & in præsen- ...

clamaui *indesinenter*.

Et exaudiuit *Deus Pater* de templo sancto suo, *de cœlo gloriæ, in quo habitat*, vocem meam *humilem ac iustam*, & clamor meus *indefessus pro mundi salute* in conspectu eius *factus* introiuit in aures *potentiæ & clementiæ* eius.

Commota est *incarnationis tempore*, & contremuit *per prædicationẽ Christi & Apostolorum ipsa* terra, *& peccatores terrenis dediti, & etiam in corde per pœnitentiam*: & fundamenta montium *ad præsumptiones superborum in diuitijs & honoribus mundi* conturbata sunt *etiam*, & commota sunt *ab eorum arrogantia*, quoniam *Dominus* iratus est eis *propter peccata*.

Ascendit *lacrymosa deprecatio pœnitentium, quæ est* fumus *gratus Deo* in ira eius, *cùm nouissent quid minatur Deus: & post pœnitentiam* ignis *charitatis & amoris* à facie eius *& notitia Domini nostri* exarsit, *& ardere cœpit: & ita* carbones *extincti & mortui* succensi sunt, *& illuminati reuixerunt* ab eo *igne charitatis*.

Inclinauit *& humiliauit* cœlos, *& altitudinem potentiæ atque sapientiæ suæ, & statim* descendit *Christus in carne, formam serui accipiens*, & caligo, *diabolus, qui hominum mentes obnubilat*, *est* sub pedibus *& potestate*

eius

eius *Chriſti ſaluatoris.*

Et *poſt reſurrectionem* aſcendit *Chriſtus* ſuper Cherubim *& omnem angelicam celſitudinem,* & volauit *longè in altum,* volauit, *inquam,* ſuper pennas ventorum, *rapiens ſe ab intellectu noſtro.*

Et poſuit *myſterium ſuæ incarnationis tanquam* tenebras. *quia diuinitatem ſuam carnis nube contexit, quod eſt* latibulum ſuum *& ſecretũ maieſtatis ſuæ* in circuitu eius, *eſt Eccleſia militans, quod eſt* tabernaculum eius, *quia in illa habitat: tamen* tenebroſa *& obſcura eſt* aqua, *& ſcriptura inundans Eccleſiam* in nubibus aëris *& prophetis, obnubilantibus. videmus enim nunc per ſpeculum in ænigmate.*

Præ fulgore *à claritate quæ eſt* in conſpectu *& cognitione* eius *Chriſti* nubes, *qui Apoſtoli ſunt elucidantes verbum* Dei, tranſierunt *per mundum, vt* grando, *obiurgando & dura corda feriendo,* & *etiam vt* carbones ignis, *humana corda igne charitatis, & fidei accendendo.*

Et intonuit *per ora iuſtorum* de cœlo Dominus, *vt audiremus cœleſtia,* & altiſsimus *per Apoſtolos* dedit *atque euangelizauit* vocem *& voluntatem* ſuam *diuinam per verba comminationis, quæ ſunt* grando *in turbinibus malorum,* & *per præmia iuſtorum, quæ ſunt*

carbo

carbones *diuini* ignis *& amoris.*

Et misit *Apostolos suos, tanquam* sagittas suas, *volantes & strenuè annunciantes voluntatem* Dei, & dissipauit *atque dispersit* eos, *ad quos missi sunt, quia alijs fuerunt odor vitæ in vitã, alijs odor mortis in mortẽ:* fulgura *& miracula coruscantia* multiplicauit *per Apostolos*, & *per illa* cõturbauit eos *ad pœnitentiam.*

Et *tunc* apparuerunt *veritates prædicantiũ Euangelia, quæ sunt* fontes aquarum *salientium in vitam æternam, vnde bibimus omnes:* & *tunc* reuelata sunt *atque intellecta dicta prophetarum, quæ sunt* fundamẽta, *super quæ stabilitur* orbis terrarum.

Ab increpatione tua *facta peccatoribus* Domine *per verba prædicãtium conuersi sunt in bonum, &* ab inspiratione *atque doctrina* spiritus iræ tuæ *comminantis & verendæ.*

Misit (*Ecclesia loquitur*) de summo *cœlo pater Christum saluatorem*, & accepit me *in sponsam*, & assumpsit me *in hæreditatem* de aquis multis *in baptismo.*

Eripuit *& liberauit* me *sponsam suam* de inimicis *& persecutoribus* meis fortissimis *& crudelibus, affligentibus populum Christianum*, & ab his *hæreticis* qui oderũt me *& nomen meum*, quoniam cõfortati sunt *& potẽtiores effecti* super me, *quasi vincere possunt.*

Præuenerũt me *insidijs* in die *& tempore* afflictio

afflictionis *& perſecutionis* meæ, *quãdo martyres trucidabant:* & tũc factus eſt Dominus *Deus* protector meus, *ne ſuccumberem.*

Et eduxit me *de anguſtia tribulationis* in altitudinẽ *conſolationis & bonæ ſpei:* ſaluum me fecit *dando perſeuerantiam*, quoniam voluit *& elegit* me *gratis.*

Et retribuet mihi Dominus *gratiam pro gratia* ſecundum iuſtitiam *& bonam voluntatem* meam, *quam ipſe in me operatus eſt,* & ſecundum puritatem *& innocentiam* manuum mearum *atque meorum operum bonorum* retribuet mihi, *qui dedit vt facerem.*

Quia cuſtodiui *perſeuerãter* vias Domini *quæ ſunt dilectio Dei & proximi*, nec impiè geſſi *recedendo per peccatum* à Deo meo.

Quoniam omnia *diuina* iudicia eius, *quæ ſunt præmia iuſtorum & flagella impiorum, ſunt* in conſpectu meo *ſemper*, & iuſtitias *atque mandata* eius, *quæ iuſſit*, non repuli à me, *imò compleui.*

Et ero *in æternum* immaculatus cum eo, *qui enim adhæret Deo vnus ſpiritus eſt cum eo:* & obſeruabo *atq; præcauebo* me ab iniquitate mea, *ne recidiuem.*

Et retribuet mihi Dominus *mercedem* ſecundum iuſtitiam, *quam* meam *dico, non à me ſed per gratiam:* & ſecũdum puritatem manuum *ac operationum* mearum, *quæ ſem-*

per ſunt in conſpectu oculorum *& diuinitatis* eius *præſentialiter.*

Cum ſancto *homine conuerſando* ſanctus eris. *propter eius vitam & exempla* : & cum *viro* innocente, *qui vitam ſuam non corrumpit vitiis*, innocens *etiam & tu* eris, *eius veſtigia imitando.*

Et cum electo *atque prædeſtinato ad vitam æternam* electus eris, *eum imitando*, & cum peruerſo *in vita & moribus* peruerteris, *malis eius exemplis.*

Quoniam tu *Domine* populum humilem *pœnitentiam agentem* ſaluum facies *in die iudicij* & oculos *arrogantes* ſuperborum, *qui magni ſunt in oculis ſuis*, humiliabis *in Tartari profundo.*

Quoniam tu illuminas *in tenebris huius vitæ*, lucernam, *& animã* meam *intellectualem* Dñe: Deus meus illumina *per tuam gratiam* tenebras meas, & *ignorãtias cordis mei.*

Quoniam in te, *per te, & non per me* eripiar, *& liberabor* à tentatione *diaboli* : & in Deo meo *atque virtute eius* tranſgrediar murum, *vitiorum congeriem ſuperando.*

Deus meus *talis eſt quidem vt* impolluta *atq;* *immaculata ſit* via eius: *inſuper* eloquia Domini *ſunt puriſsima, vt argẽtum ſplẽdida*, igne *charitatis* examinata, *& probata*: *etiam* protector eſt Dominus omnium *hominũ* ſperantium

rantium in ſe *& ſuam miſericordiam.*

Quoniam quis Deus *eſt alius* præter Dominum? aut quis Deus *eſt adorandus* præter Deum noſtrum *Chriſtianorum? quem ritè colimus: cùm omnes dij Gentium, dæmonia ſint.*

Deus, qui *armauit &* pręcinxit me, *vt fortis ſim in virtute ſua, ad pugnandum contra diabolum,* & poſuit, *atque custodiuit* immaculatã *à labe peccati* viam, *& vitam* meam.

Qui perfecit, *& direxit* pedes, *& affectus* meos *in viam Dei, agiles* tanquam ceruorum, *ad tranſilienda ſine læſione ſpinoſa, & vmbroſa huius ſeculi* & ſuper excelſa *cæleſtia* ſtatuens me, *& cor meum.*

Qui docet, *& fortificat* manus meas ad prælium *in expugnatione diaboli:* & poſuiſti *atque firmaſti* vt arcum æreũ *inflexibilẽ* brachia mea, *dando conſtantiã ad bene operandũ.*

Et dediſti mihi *fortitudinẽ in* protectionem ſalutis *animæ meæ* tuæ: & dextera tua, *fauor gratiæ tuæ* ſuſcepit me, *tanquam medicus ægrotum.*

Dilataſti *& latè extendiſti* greſſus meos *& carnales affectus* ſubtus me, *quia ratio illis præualet:* & *ideo* non ſunt infirmata *in tribulationibus mundi* veſtigia *& opera* mea, *quæ ſunt ſigna bonarum affectionum.*

Perſequar inimicos *& affectus* meos *carnales,* & comprehẽdam *illos priuſquam pro-*

gredietur in actum, & non conuertar *ab hac intentione* donec deficiant *mortificati*.

Confringam illos *spiritus malignos*, & *motus carnales*, nec poterunt stare & *perseuerare aduersus me*, sed cadent *tua virtute* subtus pedes meos, & *vincentur*.

Et *hoc est ex eo, quia* præcinxisti & *armasti* me virtute *gratia tua* ad bellum *contra peccata*: & supplantasti *tu, non ego, aduersarios* insurgentes in me, & *contra me*, subtus me, *vt diabolus, mundus*, & *desideria carnis non dominentur mihi*.

Et inimicos meos, *Iudæos, (inquit Christus)* dedisti mihi, *quasi* dorsum, *cum ipsi me persequerentur* & odientes me *perseueranter* dispersisti *in vniuersum orbem*.

Clamauerunt *in ea dispersione*, nec erat qui saluos faceret *eos, cum non sit alius præter te*: ad Dominũ, *inquam, clamauerunt*, nec *tamen* exaudiuit eos *obstinatos in malitia*.

Et comminuam, & *confringam* eos *ad nihilum*, vt puluerem *qui* ante faciem venti *semper mouetur* & *spargitur, atque* vt *vilissimum* lutum platearum *quod ab omnibus conculcatur*, delebo eos *obstinatos Iudæos*.

Eripies me *Deus pater* de cõtradictionibus populi *Iudaici, qui veritati tuæ* & *mihi contradicunt*, & constitues me *ereptum ab illis perfidis* in caput, *vt sim rector* gentium

infidel

infideliũ, qui Christianismũ amplexabuntur.

Populus *per orbem terrarum*, quem non cognoui *neque visitaui, in lege aut Prophetis*, seruiuit mihi, *credendo & colendo* : *& licet me non viderit, tamen* in auditu auris; *prædicato* Euangelio obediuit mihi, *credendo*.

Filij *olim electi mei, sed nunc facti* alieni, *quia filij diaboli*, mentiti sunt mihi *blasphemantes contra me, & ipsi* filij alieni *Iudæi* inueterati sunt *& obstinati in suis erroribus* & claudicauerunt *vno pede* : *quia* Vetus *testamentum & non* Nouum *receperunt: vnde errauerunt à* semitis suis *à lege, &* Prophetis, *sequentes literam & non spiritum*,

Viuit Dominus *in me sua præsentia*, & benedictus *atq; laudandus sit* Deus *pater* meus *per ora fidelium*, & exaltetur *atque dominetur toti orbi per fidem* Deus *author* salutis meæ.

Deus *tu es*, qui das *de inimicis meis* vindictas mihi *ad vlciscendum*, & subdis populos *gentium* sub me, *vt obediãt fidei, certè tu es* liberator meus de inimicis meis *impijs*, iracũdis, *valde furentibus in persecutione mea*.

Et ab *persecutoribus* insurgentibus in me, *vt noceant*, exaltabis me, *quia pertuli & vici iniurias*, à viro iniquo *qui potens est ad malum*, eripies *atque liberabis* me.

Propterea *ob has causas* confitebor tibi *cõfessione laudis* in nationibus *omnibus* Do- 2.Regũ 22. d. Rom.15.b

mine *omnium* & nomini tuo *tum vocatum opere* psalmum dicam *glorificando.*

Magnificans *& ostendens toti orbi* salutes *mirabiles* regis *Christi filij* eius, *patris videlicet, quas rex Christus in humano genere operatus est, qui est salus credentium, & ipse* Deus *pater est* faciens misericordiam Christo *filio suo Domino nostro, qui est* Dauid *manu fortis,* & semini eius, *omnibus in eum credentibus, quod per Euangelium genuit* vsque in seculum *& sine fine.*

ORATIO.

Protector noster Deus, & cornu salutis nostræ, fortitudo, firmamentum, & vnicum refugium nostrum, salua nos ab inimicis tam visibilibus quam inuisibilibus, & educ nos de angustia tribulationis in latitudinem consolationis, & bonæ spei. Illumina quoque tenebras cordis, ne inueterati in peccatis claudicemus à semitis tuis, & aberrem⁹ à vero lumine qui CHRISTVS est benedictus in secula Amen.

PSALMVS XVIII.

Sec. He. 19. In finem *& in Christum, qui est finis consummationis* Psalmus *ipsius* Dauid Prophetæ.

ARGVM. Post missum cœlitus Apostolis Spiritum sanctum, & resurrectionē Domini, verbum spiritus & scientia scripturarum omnibus gētibus & linguis prædicata sunt, vbique affulgente & accedente per spiritum Sole iustitiæ Christo. Et tunc lex Domini, hactenus importabilis, facta est iugum

gum Christi suaue & onus leue, nempe donato spiritu Christi à patre in cordibus credentium. Et quia adhuc in eis aliquid superest carnis, atque adeò in carne peccatum, necesse habent post susceptam etiam gratiam semper clamare, Delicta quis intelligat?

COEli, *& ipsi apostoli cœlesti doctrina imbuti* enarrant, *sua prædicatione* gloriã, *& maiestatem* Dei *Christi, in qua est æqualis patri*, & opera *atque facta* manuum *& virtutum eius, quæ secundum hominem gessit, videlicet natiuitatem, passionem, & mortem*, annuntiat firmamentum *Apostolorum, qui firmati sunt Spiritu sancto, & solidati in fide & charitate.*

Dies *cœlestis & illuminans doctrina*, diei *genti Christianæ electæ per gratiam* eructat *mysteria diuina, atque edocet* verbum *incarnatum, videlicet Christum*: & nox, *quæ est prudentia cæca humana*, nocti, *atque homini ambulanti in tenebris*, indicat, *non sapientiam spiritualem, quæ est de diuinis, sed* scientiam *humanam, vanam & animalem.*

Non sunt *neque fuerunt* loquelæ *& genera dicendi*, neque sermones *aut idiomata mundi*, quorum *per Euangelij prædicationem* non audiantur, *aut intelligerentur* voces *& annuntiationes* eorum *Apostolorum de Christo, quia prædicabant linguis omnium gentium.*

Rom.10.d In omnem terram, *à ſolis ortu vſque ad occaſum* exiuit *à Ieruſalem* ſonus *& prædicatio* eorum *Apoſtolorum* & in fines orbis *& ambitum* terræ *ipſius* verba *diuina Chriſtum annuntiantia* eorum *Apoſtolorum.*

In ſole *& lumine totius mundi, quia factus homo viſibilis*, poſuit *Chriſtus* tabernaculū *& corpus* ſuum *aſſumptum ex Virgine*, & ipſe tanquam ſponſus *Eccleſiæ, toties promiſſus per prophetas, fuit* procedens *in mundum* de

Luc 24. g thalamo ſuo, *de intacto vtero virginali.*

Exultauit, *qui non inuitus, ſed vltro,* vt gigas *fortiſſimus* ad currendam viam, *quam ſuſcepit pro redemptione generis humani*, à ſummo cœlo, *videlicet à patre per æternam generationem* egreſsio eius *in mundum, factus homo.*

Et occurſus *atque egreßio* eius, *in ſua aſcenſione, fuit* vſque ad ſummum eius, *quia ſedet ad dexteram patris*, nec eſt *homo* qui ſe abſcondat à *gratia &* calore *ſpiritus* eius, *cum electorum ſuorum corda accendit & illuminat.*

Lex Domini *Euangelica* immaculata *eſt, munda, ac pura, omne malum excludens,* conuertens animas *de malo ad bonum* teſtimonium Domini *in Euangelio promiſſum* fidele *eſt, verax, & ineffabile*, ſapientiam *diuinam* præſtans paruulis, *ſimplicibus & humi*

humilibus.

Iuſtitiæ *Chriſti* Domini *Dei noſtri* rectæ *ſunt: quia, ſicut docuit ſic & fecit,* lætificantes *ſpe præmij etiam* corda *credentium:* præceptum Domini, *Nouum videlicet teſtamentum* lucidum *eſt, cùm in eo veritas reuelata ſit,* illuminans *interiores & mentales* oculos *hominis.*

Timor Domini *filialis ex amore procedens* ſanctus *eſt,* permanens *in æterna beatitudine, & nunquam* in ſeculum ſeculi *excidens,* iudicia, *& mandata* Domini *tum in Veteri, tum in Nouo teſtamento ſcripta,* vera *ſunt, neminem fallentia, &* iuſtificata, *non aliena authoritate, ſed* in ſemetipſa *immutabili veritate perſeuerantia.*

Deſiderabilia *ſunt mandata Noui & Veteris Teſtamenti,* ſuper aurum *atque omnes diuitias mundi,* & *ſuper* lapidem pretioſum, *paſcentem oculos* multum *vana oblectatione:* & *etiam* dulciora *ſunt deuotis mentibus,* ſuper mel *& omnem dulcedinem mundi, etiam* & *ſuper* fauum, *quia ad gloriam perducunt æternam.*

Etenim *verè dulcia ſunt: quia,* ſeruus tuus, *verus Chriſtianus, deuotè ac perſeueranter* cuſtodit ea, *operibus adimplendo, quia ſcit quod* in cuſtodiendis *perſeueranter* illis *mandatis, ſequetur* retributio *inæſtimabilis.*

& multa *nimis, quia vita æterna.*

Delicta *omnia, quæ plurima ſunt* quis *hominum* intelligit, *& cognoſcit? nullus certè, niſi tu, qui omnia noſti: quocirca* ab occultis *peccatis* meis *oblitis & ignoratis* munda me, *illa remittendo*, & ab alienis *peccatis, quæ ſuadentibus malignis ſpiritibus, aut hominibus commiſi* parce ſeruo tuo, *cui proprium eſt miſereri, & parcere, & ſaluare.*

Si mei *inimici, qui ſunt tum interna tum externa tentatio*, non fuerint dominati *& præualentes ſuper me*, tunc immaculatus *& purus* ero *à labe criminali*, & *tunc* emundabor *perfectè* à delicto maximo, *quæ eſt infidelitas, apoſtatare à* Deo.

Et *tūc* erunt *poſt perfectam mundationem*, vt complaceant *tibi & accepta habeas* eloquia, *orationes & laudes* oris mei *gratias agentis*: & meditatio *interna* cordis mei *iam mundi, grata & accepta erit* in conſpectu tuo *diuino* ſemper, *qui conſcientiam puram deſideras.*

Domine *eſto* adiutor *& cooperator* meus *in bonis agendis*, & redemptor meus *ab iniquitate mea.*

ORATIO.

Deus qui virginali thalamo egreſſus, rurſum ad patris dexteram conſcendiſti, immen

immensam tuam misericordiam exposcimus, vt lege tua Euangelica conuersi, mandatis illuminati, testimoniis eruditi in timore tuo sancto permanentes, à peccatis tam occultis quã alienis nos emundare digneris IESVS CHRISTVS, Dominus noster. Amen.

PSALMVS XIX.

In finem, *Christum* Psalmus *ipsius* Dauid *Prophetæ, vbi describitur diuinitas Christi sacerdotalis & regalis.* Sec.He.20.

ARGVM. [redacted] Possumus & hoc Psalmo vti quum oramus pro pio principe, vt confirmetur prosperéque agat: vt sub eo quietam tranquillámque vitam (sicut Paulus scribit) per Deum & secundum Deum agamus, de quo certi sumus quòd Deus eum iuuabit, vt liceat nobis dicere, Nũc cognoui: id est per fidem credo, quòd Dominus auxilio est suo Christo, id est, regi quem ipse constituit.

EXaudiat te, ô *Christe* Dominus *pater in* die *paßionis &* tribulationis *tuæ in qua ceu sacerdos, offeres ei hostiam pro nobis*, protegat te *immortalitate* nomen Dei *ipsius* Iacob, *qui præfigurat populum Christianum minorem.*

Mittat tibi *& tuis pater* auxilium *suum* de sancto *Spiritu*: & de Sion, *atque diuinitate sua, per quam speculatur omnia,* tueatur te *& Eccle*

& Eccleſiam ſuam.

Memor ſit *Eccleſia* omnis ſacrificij tui, *& totius paſſionis tuæ, quã pro nobis pertuliſti,* & holocauſtum tuum, *quod obtuliſti Deo patri pro peccatis noſtris,* pinguefiat, *placitum & acceptum Deo in reconciliationem.*

Tribuat tibi *Deus pater* ſecundum cor *& deſiderium* tuum, *per efficaciam paſſionis tuæ* & omne conſilium tuum *impleat atque* confirmet, *vt quia cæcitas ex Iſrael facta eſt, plenitudo gentium intret.*

Lætabimur *nos* in ſalutari tuo, *atque in ſalute a te nobis collata:* & in nomine Dei noſtri, *Ieſu Chriſti* magnificabimur, *cum à tuo nomine dicti ſumus* Chriſtiani.

Impleat Dominus *pater* omnes petitiones tuas, *quibus in cœlo interpellas pro nobis* nunc *per prophetiam* cognoui, *& mihi demonſtratum eſt,* quoniam ſaluum fecit, *& reſuſcitauit a mortuis* Dominus *pater* Ieſum Chriſtum *filium* ſuum.

Exaudiet illum *Chriſtum Deus pater* de cœlo ſancto ſuo, *vbi interpellat pro nobis:* & in potentatibus *noſtris eſt* ſalus dexteræ eius *Chriſti, cùm nos potentes ſumus ex auxilio gratiæ eius.*

Hi in curribus & *volubili temporalium ſucceſſione trahuntur,* & hi in equis *efferuntur terrena dignitate,* nos autem *in ſupernis*

ſpem

spem figētes in nomine Domini *Iesu Christi* Dei nostri inuocabimus *diuinā clementiam.*

Ipsi *reprobi*, obligati *& illaqueati* sunt *funibus peccatorum & temporalium cupiditate*, & *de spe cœlesti* ceciderunt *in mortem æternam*: nos autem *per Dei gratiam* surreximus *de peccatis & morte*, & erecti sumus *in spem veniæ ad diuina & cœlestia contemplanda.*

Domine *Deus pater*, saluum fac regem *Christum, ipsum resuscitando à mortuis*: & exaudi nos *per eum* in die *necessitatis nostræ*, qua inuocauerimus te, *quia quicunque inuocauerit nomen Domini saluus erit.*

ORATIO.

Exaudi nos Domine de cœlo sancto tuo, & imple omnes petitiones nostras, tu qui es salus dexteræ nostræ, vt erecti in spem veniæ surgamus de peccatis, quibus obligati & illaqueati fuimus, in nomine Domini IESV CHRISTI Dei nostri, de cuius passione affligamur, eius resurrectione lætemur. qui cum æterno patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

PSALMVS XX.

In finem *& Christum qui est finis & completio legis*, Psalmus *iste est* Dauid *Prophetæ.* Sec.He.20.

ARGVM. Gloria triumphantis regis nostri Christi describitur, & vindicta in eos, qui eum odientes persecuti sunt.

Domi

DOmine *Deus pater*, in virtute tua & *omnipotentia maieſtatis tuæ* lætabitur *Chriſtus* rex *regum*: & ſuper ſalutare tuum, *quòd per te ſaluator eſt generis humani*, exultabit vehementer, *quod diuinitas humanitati coniuncta eſt*.

Deſiderium cordis eius *de mundi redemptione* tribuiſti ei, *concedendo hoc, vt ſicut vellet adimpleret*: & voluntate *deſiderata* labiorum *atque petitionum* eius non fraudaſti eum. *omnia enim adimpleta ſunt, & Euangelium à gentibus receptum.*

Quoniam præueniſti eum, *vt non eſſet ſub maledictione Adæ*, in benedictionibus & *chariſmatibus* dulcedinis, *quia totum fuit ex gratia* & poſuiſti *ſuper omnes creaturas* in capite eius coronam, *in ſignum regiæ dignitatis* de lapide pretioſo, *quæ eſt Eccleſia electorum.*

Vitam *gloriæ in ſua reſurrectione* petiit à te, *dicens*, *Pater clarifica filium tuum*: & tribuiſti ei *gloriam in reſurrectione*, *etiam* longitudinem dierum *dediſti*, *vt mors illi amplius non dominaretur*, *vſque* in ſeculum *perenniter*, & in ſeculum ſeculi *ſine fine.*

Magna eſt gloria & *claritas nominis* eius *Chriſti hominis*, in ſalutari tuo *atque in ſalute*, *qua eum reſuſcitaſti*: gloriam *diuinam*, & magnum decorem *atque inæſtimabilem*

impon

impones ſuper eum, *collocando ad dexteram tuam.*

Quoniam dabis eum *Chriſtum credentibus* in benedictionem, *vt in ipſo benedicantur omnes gentes*, in ſeculum ſeculi *nunc & ſemper*: lætificabis eum *ſecundum hominem* in gaudio, *cùm adunata fuerit multitudo electorum* cum vultu tuo, *diuino, quando eris omnia in omnibus.*

Quoniam rex *homo Chriſtus* ſperat *non in ſe, ſed* in te Domino *Deo patre* & in miſericordia Altiſsimi, *cooperante gratia Patris,* non commouebitur, *ſed ſtabit obediens vſque ad mortem crucis.*

Inueniatur *ergo ô Chriſte* manus, *& poteſtas* tua, *cùm ad iudicium veneris puniendo peccata,* omnibus inimicis tuis, *qui tibi credere noluerunt*: & dextera tua, *potentia & maieſtas grauius puniẽs* inueniat omnes *præuaricatores,* qui te oderunt *pertinaciter, mandata tua non adimplendo.*

Pones eos *reprobos, vt ardeant* vt clibanum ignis, *qui præparatus eſt diabolo & angelis eius*, in tempore vultus *& iudicij* tui *extremi*: Dominus *Chriſtus* in ira *& vindicta* ſua conturbabit *proferens contra eos ſententiam damnationis*, & deuorabit eos *æternaliter affligendo* ignis *gehennæ.*

Fructum eorũ, *quem habuiſſent* de terra *viuen*

viuentium, si credidissent Christo, perdes, *quia contumaci spiritu restiterunt*, & semen eorū, *quod seminauerunt per opera prauè viuendo, segregabis* à filiis hominum *& electis tuis qui æterna fruentur beatitudine.*

Quoniam declinauerunt *& detorserunt* in te *Christo* mala, *dicentes, Dæmonium habes &* cogitauerunt consilia *maligna, vt nomen tuum delerent de terra*, quæ *tamen* non potuerunt stabilire. *quia non est cōsilium contra Dominum.*

Quoniam *auertendo faciem misericordiæ,* pones eos deorsum, *deiiciendo in infernum,* in reliquiis *& angelis* tuis *malis, qui à te sunt derelicti,* præparabis *& dabis* vultum *& præsentiam* eorum *damnatorum, cum dicetur,* Ite *maledicti in ignem æternum.*

Exaltare Domine in *maiestate &* virtute tua *diuina resurrectionis & ascensionis:* cantabimus *ore,* & psallemus *opere, atq; annuntiabimus* virtutes tuas *& mirabilia, quæ gessisti.*

ORATIO.

Benedic nos Domine benedictione dulcedinis, vt laudes tuas fideliter cantemus, atque opere nostro mandata tua impleamus, & tandem consequamur longitudinem dierum æternorum in salutari tuo CHRISTO Domino nostro, cuius magna est gloria in secula seculorum. Amen.

PSALMVS XXI.

In finem *Christum, de cuius paßione agit hic,* Psalmus *ipsius est* Dauid *Prophetæ*, pro susceptione *&* *resurrectione Christi* matutina, *quæ valde mane facta est.* Sec.He.22.

ARGVM. Christus seruator, diei Parasceues diluculo similis venatorũ prædæ, ceu misera quædam cerua, in casses incidit, vbi culpam quã nemo alius diluere poterat, acerrimas dando pœnas expiauit. Ille verò immotus tenaci proposito persistens, deuicta morte, fideliũ ecclesiam instaurãdo, fratribus suis salutem æternam hac via peperit.

DEus Deus meus (*loquitur Christus homo*) respice in me *pendentem in cruce*, quare me dereliquisti *in manibus Iudæorũ? ceterùm quòd* longe *factus sim* à salute mea *corporali, hoc exigebant* verba *& clamores* delictorum *membrorum* meorum *postulãtium saluari per mortem meam.*

Deus *pater* meus *omnipotens* clamabo *ad te* per diem *circa horam nonam*, & non exaudies *me, sed sines crucifigi: & etiam* nocte *clamabo, Pater, si poßibile est, transeat à me calix iste, cæterùm, & quòd exauditus non sim*, non *reputabitur* ad insipientiam mihi, *sed ad sapientiam, quia per crucem humanum genus redimere necessarium fuit.*

Tu autem *Deus pater* in *me* sancto *filio tuo* habitas, *qui es* laus *in Ecclesia & gloria*

Iſrael *videntium te per fidem.*

In te *Deum patrem* ſperauerunt *antiqui* patres noſtri *& hæc eſt conſolatio mea:* ſperauerunt, *inquam,* & liberaſti eos *de neceßitatibus, & tribulationibus eorum.*

Ad te *Deum* clamauerunt *in tribulationibus*, & ſalui facti ſunt *de ſeruitute Aegyti & de captiuitate Babylonis:* in te ſperauerunt, *& non in alio,* & ideo non ſunt confuſi *ſed quod promiſiſti, adimpleſti.*

Ego autem *Chriſtus, licet ſim maior omnibus, & Sanctus ſanctorum, nihilominus tamen* ſum *in conſpectu Iudæorum* vermis, *& vilis,* & non homo *reputatus: ſed* opprobrium *& deriſio* hominum, *Phariſæorum ſcilicet & Scribarum*, & abiectio *communis* plebis *Iudæorum.*

Omnes *Iudæi* videntes me *in paßione mea*, deriſerunt me, *dicentes, Aue rex Iudæorum:* locuti ſunt labiis *me vituperãdo,* & mouerunt caput *blaſphemando, dicentes,*

Matt.17.d Marc.15.c Sperauit *hic Chriſtus* in Domino *patre ſuo*, eripiat *iam* eum *de manibus noſtris:* & ſaluum faciat eum, *vt non moriatur,* quoniã *Dominus, vt ait,* vult *& diligit* eum.

Quoniam tu es *Deus pater meus*, qui extraxiſti me, *quia ſupra naturam natus* de ventre *virginali:* ſpes mea *tu es* ab vberibus *quæ ſuxi* matris meæ *Virginis*, in te *Deus meus*

meus, proiectus ſum *ſpe tota ſecūdum humanitatem* ex vtero *virginali procedens.*

De vētre matris meæ, *ex quo factus ſum homo* Deus *pater* meus es tu, *quia de te ante ſecula genitus*: ne *ergo diſceſſeris ſubtrahendō auxilium* à me *filio tuo vnico.*

Quoniam tribulatio *& acerbitas paßionis meæ* proxima eſt, *imminetq́; corpori meo*: quoniam nō eſt *alius* qui adiuuet *eripiendo me de manibus* I*udæorum, niſi tu pater meus.*

Circundederunt me *populi* I*udæorum, tanquam* vituli multi, *qui ignorato* Dei *iugo, vagi & inſolentes ſunt: etiam principes* I*udæorum, ceu* tauri *feroces &* pingues *craßitudine malitiæ* obſederunt me, *ne poſſem manus eorum euadere.*

Aperuerunt *blaſphemantes* ſuper me *innocentem* os ſuum, *clamando*, C*rucifige eum*, ſicut leo rapiens *prædam*, & rugiens *deuorare eam præ crudelitate.*

Sicut aqua *effunditur, ita* effuſus ſum *in ſanguine meo, dum lancea militis perforauit pectus*: & diſperſa ſunt *atque ſeparata à ſuis iuncturis* omnia oſſa mea, *per diſtentionem in cruce.*

Factum eſt cor meum *horrore naturali terribilis pœnæ imminentis* tanquam cera *reſoluta &* liqueſcens *à calore ignis* in medio ventris mei, *atque in parte ſenſitiua humana.*

Aruit *per effuſionem ſanguinis* tanquam teſta *exiccata* virtus mea *per flagellationem, coronationem & lateris apertionẽ, & oſſa mea omnia conturbata ſunt exhauſto ſanguine*, & lingua mea *præ defectu humoris* adhæſit *ſua ſiccitate* faucibus meis: & *tandem* in puluerem *omnibus arefactis* mortis *corporalis* deduxiſti me *innocentem*.

Quoniam circundederũt me *Iudæi, non vt homines, ſed vt* canes multi *rabidi*: conſilium *ſeniorum &* malignantium *Phariſæorum* obſedit *falsò* me, *vt morti traderent*.

Foderunt *clauis ferreis* manus meas *perforando in cruce*, & pedes meos *ligno affigentes* dinumerauerunt *præ nimia extenſione* omnia oſſa mea.

Matt.27.d Ioan.19.d Ipſi vero *Iudæi* conſiderauerũt *miracula multa*, & *tamen* inſpexerunt *ſine compaßione* me *talia perferentem*: diuiſerunt ſibi *per quatuor partes* veſtimenta mea, *vnicuique militi vnam partẽ*, & ſuper veſtem *ac tunicam* meã *inconſutilem* miſerunt ſortem, *cuius foret*.

Tu autem Domine *pater* ne elongaueris *differendo* auxilium tuum à me, *& reſurrectionem, ſed* ad defenſionẽ meam, *ne ſemper blaſphement* conſpice, *vt protinus reſurgam*.

Erue *& libera à morte, tãquam* à framea *& gladio occidente, Deus pater* animã meam, *quæ propria voluntate à corpore ſeparata eſt*:

&

& de manu canis, *ac potestate inferi, qui deuorat animas more canis*, vnicam *& solam à peccatis immunem animam* meam.

Salua me *Domine ex* ore *crudelis* leonis, *atque populi Iudaici, & eripe à* cornibus *lacerantibus atque indignationibus* vnicornium *superbißimorum* humilitatem meam, *qui humiliaui me vsque ad mortem.*

Narrabo *gloriosum* nomen tuum *atque delectabile* fratribus, *Apostolis meis & discipulis*: in medio *congregationis* Ecclesiæ *fidelium* laudabo te, *annuntiãs per Apostolos meos magnalia tua.* Heb.2.c.

Qui timetis dominum *timore filiali*, laudate eum *corde & ore*: vniuersum semen, *qui estis imitatores fidei & operum ipsius* Iacob *Patriarchæ supplantãtis vitia*, glorificate eum *coram omnibus.*

Timeat eum *timore sancto* omne semen *spirituale* Israel. *qui sunt fideles*: quoniã non spreuit *negligendo*, neque despexit *refutando* deprecationem *& orationem* pauperis *Christi, qui nos sua paupertate diuites fecit.*

Nec auertit *Deus pater* faciem suam à me *repellendo orationem meam* & cùm clamarem *orando* ad eum *patrem* exaudiuit, *resuscitando* me *à mortuis.*

Apud te *Deum patrem* laus mea *erit in* Ecclesia, *& cœtu fidelium quæ* magna *est*, *quia*

per orbem terrarum late diffusa: vota mea *quæ sunt sacrificium corporis & sanguinis mei in cruce oblatum,* reddam, *vt offeratur tibi in memoriam paßionis meæ* in conspectu *fidelium* timentium & *adorantium* eum.

Edent *hoc sacramẽtum humiles &* pauperes *spiritu,* & saturabuntur *pinguedine diuinæ gratiæ:* & laudabunt Dominum *spiritualiter exultantes,* qui requirunt eum, *quia ipse est panis qui de cœlo descendit: &* viuent corda eorum, *qui dignè sumunt, hic vita gratiæ,* & *postea* in seculum seculi *vita gloriæ.*

Reminiscentur *gentes per prædicationem Apostolorum Dei sui,* & *sic* conuertentur ad Dominum, *qui auersi fuerant per idolatriam,* vniuersi fines terræ, *ex quibus collecta est* Ecclesia *catholica.*

Et adorabunt *eum syncera fide* in conspectu eius *diuino* vniuersæ *nationes, &* familiæ Gentium, *de omni ætate & sexu.*

Quoniam Domini *Christi iam* est regnum *& imperium totius* Ecclesiæ *vniuersalis, quia regnũ diaboli cecidit:* & ipse *Christus qui idem est cum* Patre *in deitate* dominabitur Gentium, *cùm ipse sit rex regum &* Dominus *dominantium.*

Manducauerunt *corpus* Christi *in sacramento,* & adorauerunt *genua flectentes* omnes pingues *in diuitijs,* terræ, *scilicet superbi &*

& mali: in conſpectu *tamen* eius Dei *diſcernentis qui ſumunt ad vitam, & qui ad mortem,* cadent *inuiſibili caſu per peccata* omnes qui deſcendunt *ab amore* Dei in terram, *& terrenas concupiſcentias.*

Et *econtra*, anima mea illi Deo Patri viuet *ad eius obſequium & laudem:* & ſemen meum *qui ſunt filij* Eccleſiæ ſeruiet ipſi *omnia referendo ad ipſum.*

Annuntiabitur *per Euangelium* Domino Deo generatio *Chriſtiana* ventura *& procreanda ex aqua & Spiritu ſancto,* & annuntiabunt cœli *atque Apoſtoli cæleſtes* iuſtitiã eius *qui Chriſtus eſt, per quem iuſtificamur* populo *Chriſtiano,* qui naſcetur *Domino ſpiritualiter ex fide per verbum prædicationis,* quem fecit Dominus *Chriſtus liberum à peccatis.*

ORATIO.

Deus, qui es laus & gloria Eccleſię catholicæ, pro nobis opprobriũ factus in ligno crucis, clauis confoſſus, lancea perforatus precamur, vt huius nõ immemores, ſperantibus in te ſis liberator ab omnibus anguſtiis & miſeriis noſtris. Ne differas auxilium: quia non eſt alius, qui adiuuet præter te Dominũ noſtrum, cuius nomen benedictum in ſecula. Amen.

PSALMVS XXII.

Sec. He. 23. Psalmus *ipsius* Dauid *Prophetæ, in quo agitur de gratia & misericordia Dei.*

ARGVM. Christus Pontifex animarum verus atq; pastor ille magnus, nihil patietur nobis deesse aut officere, quò perduremus in via, modò dicto audientes nos oues illi exhibeamus, & sollicitudini illius ac curæ toto pectore nos commiserimus.

Dominus *Christus* regit me, *vt pastor oues suas,* & nihil mihi *eo regente* deerit, *quod necessarium sit ad salutem: quia* in loco pascuæ, *in statu fidei, & vnitate Ecclesiæ* ibi me collocauit *nutriendum & roborandum.*

Super aquam *baptismalem* refectionis, *qua reficitur & reformatur in homine similitudo* Dei, educauit me, *ceu puerum, fidei nutrimento: & post baptismum* animam meam, *quæ captiua fuerat sub diabolo,* conuertit *ad se, eam iustam reddendo.*

Deduxit *etiam* me *peccatorem* super semitas *perfectæ & diuinæ* iustitiæ, *&* hoc propter nomen suum *glorificandum, non propter meritum meum.*

Nam etsi *ego* ambulauero *sub tanto duce* in medio vmbræ mortis, *& huius mundi periculis,* non *tamen* timebo mala *siue occulta, siue manifesta,* quoniam tu *Deus* mecum es *per fidem, protector vitæ meæ.*

Virga tua *castigationis*, & baculus tuus *tribulationis*, ipsa me *erudierunt quòd sis memor mei*, *&* consolata sunt, *quia iudicia paternæ dilectionis: castigas enim omnem filium quem recipis.*

Parasti Domine in conspectu meo, *vt saturarer esca cœlesti*, mensam *sanctæ eucharistiæ*, *&* *hoc* aduersus eos *dæmones*, qui tribulant me *diuersis tentationibus*, *& impugnant fidem meam.*

Impinguasti, *& vnxisti* in oleo *& infusione sancti Spiritus* caput meum, *& animam meam* & calix *benedictionis sanguinis Christi* meus, *quia accipio, sed tuus quia das*, inebriãs *me amore tuæ diuinitatis*, *& obliuione vanarum delectationum*, quàm *vtique* præclarus *& syncerus* est, *quia affectationes carnales nõ miscentur illo.*

Et misericordia tua *quæ præcessit ad gratiam conferendam* subsequetur me *quasi custos*, *vt perseuerem in bono* omnibus diebus *præsentis* vitæ meæ.

Et vt *tandem* inhabitem *post hunc vitæ cursum* in domo *cœlesti* Domini *Dei nostri* in longitudine *& æternitate* dierum.

ORATIO.

Supplicamus Domine, vt animas nostras à vitiis, & diaboli potestate ad te cõuertere

digneris, & super semitas iustitiæ dirigere & inter aduersa corroborare, vt sic calice benedictionis sanguinis tui inebriati, atque esca cœlesti saturati, post finem huius vitæ inhabitemus in domo tua cœlesti in æternitate dierum. Amen.

PSALMVS XXIII.

Sec. Hebr. 24. Psalmus *iste decantatur* à Dauid *de gloria resurrectionis Christi, quæ facta est* in prima Sabbathi, *quæ nunc ob reuerentiam Dominica dies dicitur.*

ARGVM. Est quidem Dei, quicquid omnibus terrarum finibus continetur, non tamen omnes mortales apud ipsum pari cōditione sunt, aut ęquè in cœlum recipiūtur: illa enim sedes iis duntaxat parata est, qui vitam cœlestem in terris imitantur. Id monet Vates sanctus his carminibus, & simul celebrat ascensum Christi Dei in cœlum: apposite id quidem, quando ille nobis iter in ea loca patefecit, & princeps immortali corpore penetrauit in consilium beatorum. Inducit autem cœlites ea de re colloquentes inter se, & gradum inferiorem mentium beatarum à superiore discedentem: eum qui humana specie ac figura ascendat in cœlū, esse cœlitum, atque hominū regem ac dominum. Qua de re diligenter explicat Dionysius ille Magnus, quem rite possumus appellare Theologum diuinum ac cœlestem.

1. Cor. 10. f. DOmini *Christi, quia est rex regum,* est terra, *quā creauit,* & plenitudo. *seu multitudo in terra viuentium, etiam est sub eius potestate, insuper &* orbis terrarum *in suo am*

suo ambitu, & vniuersi *homines*, qui habitant in eo *orbe*.

Quia ipse *Dominus* super maria *ambientia vniuersum* fundauit *in circuitu* eam *terram*, & super *ac iuxta* flumina *diuersa*, *vt in ea possent homines viuere*, præparauit *in ordidine* eam.

Quis *erit ille, qui* ascendet *sine offensa* in montē *perfectionis iustitiæ, qui est mons* Domini *Dei nostri*? aut quis *perseueranter* stabit *in fide & bona operatione* in loco sancto *Ecclesiæ* eius, *vt sit de electis*?

Innocens *purus in* manibus *& operibus*, & mundo corde *in cogitationibus*, qui non accepit *neque applicauit* in vano *desiderio rerum caducarum* animam suam, *imò potius ad legem* Dei, nec iurauit *perperàm* in dolo, *ac fallacia* proximo suo, *ipsum decipiendo*.

Hic *homo* accipiet *æternam* benedictionem à Domino *Deo, dum dicetur: Venite benedicti*, & misericordiam *totaliter liberantem ab omni miseria*, à Deo *Christo* salutari suo, *qui solus peccata relaxat, & saluat*.

Hæc est *enim spiritualis* generatio *sacri baptismatis fonte renatorum*, quærentiū eum *Dominum saluatorem*, quærentium *inquam*, *& videre cupientium* faciē *diuinā* Dei *ipsius* Iacob *Patriarchæ*.

Attollit

Attollite, *inquiunt* Angeli, *in descensu Christi ad inferos, ô vos* principes *tenebrarum* portas vestras *inferni*, & eleuamini *sursum de inferno vos* portæ, *& animæ sanctorū* æternales, & introibit *cum electis suis Christus in regnum suum, quia ipse est* rex gloriæ.

Quisnam, *inquiunt dæmones,* est *iste mirabilis* rex gloriæ? *respondent* Angeli, Dominus *Christus* fortis, *qui mortem vicit,* & potens *confringere infernalia claustra*, Dominus *quoque* potens in prælio *contra infernalia claustra.*

Attollite *& reserate*, *inquiunt* Angeli, *in ascensu Domini ad cœlos ô vos* principes *cœli* portas vestras, *& aditus cœlestes*, & eleuamini *atque aperiamini vos* portæ æternales, *atque ianuæ sempiternæ.*

Quisnam, *quærunt cæteri Angeli*, est iste rex gloriæ? *quibus respondetur*, Dominus virtutum, *qui ex virtute Dei viuit in gloria,* ipse est rex *æternæ* gloriæ.

ORATIO.

Domine IESV CHRISTE, rex gloriæ, cui plenitudo orbis terrarum deseruit, da quæsumus benedictionem & misericordiam tuā, vt qui sacri baptismatis lauacro regenerati sumus, te salutare nostrū mūdo corde quærentes ablegatis mūdi vanitatibus,

bus,tandem ad montem ſanctum in cœleſtibus peruenire valeamus.Amen.

PSALMVS. XXIIII.

In finem *Chriſtum* Pſalmus *iſte nos dirigẽs attribuitur* Dauid *viro iſti,qui in aduerſis non murmurat,ſed diuinum implorat auxilium.* Sec.He.25.

ARGVM. [redacted] Orat ergo Dominum Vates ſanctus,vt peccatis ſe liberet, vias ſuas doceat,hoſtiúmque furori eripiat, ídque propter ſuam bonitatem,qua ſolet ſeruare ſibi fidentes,& ne peccatores quidẽ deſerere, ſi eius timore ac ſpe adhuc teneãtur:quod vtrumque de ſe profitetur.In fine annectit precatiunculam pro toto populo Dei.

AD te *Domine contemplandum, guſtandum, & amplexandum* leuaui *aſcenſu mentis ſpirituali* animam meam, *quæ carnalibus deſiderijs premebatur* Deus meus *non in mea æquitate, ſed* in te, *& tua bonitate* confido, *& ideo* non erubeſcam, *neque confundar coram te in finali iudicio.*

Neque irrideant *ſuis ſuggeſtionibus* me *ſubſannando* inimici mei *ſpirituales, videlicet dæmones:*etenim vniuerſi *fideles,* qui ſuſtinent te, *ſub malorum perſecutione* non confundentur,*neque hic,neque in futuro.*

Confundantur *pereant* omnes *mali,* iniqua,

qua, *& impia* agẽtes, *vana laborantes,* ſuper uacuè *ſoliciti & infructuosè.*

Vias tuas *rectas iuſtitiæ* Domine *Deus* demonſtra mihi *inter deuia huius vitæ,* & ſemitas tuas *anguſtas, quæ ducunt ad vitã perfectiorem,* edoce me, *ne illas ignorem.*

Dirige me, *vt recte & pie viuam* in veritate tua *Euangelicã,* & doce me *ignorantem ſcientiam ſalutarem, quia tu es* Deus *meus, qui me creaſti &* ſaluator meus, *qui me redemiſti,* & te ſuſtinui *expectando miſericordiam* tota die, *omni videlicet tempore vitæ meæ.*

Reminiſcere *non obliuiſcendo* miſerationum tuarum, *quas fidelibus ſemper impendiſti* Domine *Deus,* & miſericordiarum tuarũ *diuinitus tibi inſitarũ,* quæ à ſeculo, *& à principio mundi* ſunt, *atq; fuerunt: nunquam enim ſine miſericordia fuiſti.*

Delicta, *quibus viam æquitatis dereliqui,* iuuentutis meæ, *quæ vel incõſultò vel ex fragilitate commiſi,* & ignorantias meas, *quas neglexi in bono,* ne memineris, *ad vindictam reſeruando* Domine *Deus meus.*

Secundum *abyſſalem* miſericordiã tuam *non ſecundum iram, qua dignus ſum* memento mei tu, *remittendo culpam, & dando gratiam,* propter bonitatem tuam, *non propter merita mea* Domine *Deus.*

Dulcis, *miſericors,* & rectus, *ac iuſtus eſt*

Dominus

Dominus & propter hoc, *quia miſericors eſt & iuſtus*, legem *correctionis* dabit *erranti-bus*, & delinquentibus in via *præſentis vitæ, vt ſecundum eam corrigamur. Lex eſt pœnitentibus miſericordia, peccantibus pœna æterna.*

Diriget *de virtute in virtutem* manſuetos, *patientes, & humiles* in iudicio, *vt bene ſe habeant ad proximum*, & docebit *homines* mites, *vt obſeruēt* vias ſuas, *Deum ex toto corde diligendo.*

Vniuerſæ viæ, *quæ in omni opere* Domini *ſimul inueniuntur, ſunt* miſericordia, *qua eſt placabilis*, & veritas, *qua iuſtiſſimè diiudicat. & hoc apparet* requirentibus teſtamentum eius Nouū, & teſtimonia *atque oracula* Prophetarum eius, *quæ manifeſtè hoc teſtantur.*

Propter nomen tuum, *quod Ieſus eſt* Domine *non propter meritum meum* propitiaberis, & *miſereberis* peccato meo, *ipſum remittendo*. multum eſt enim, *quia in multis offendimus omnes.*

Quis eſt homo *rationalis*, qui timet Dominum *timore filiali?* legem *Euangelicā* ſtatuit ei *obſeruandam* in via *Dei*, quam elegit *liberè quilibet Chriſtianus.*

Anima eius *ſic timentis Deū*, in bonis *gratiæ quaſi in delicijs* demorabitur *in præſenti:* & ſemen *atque opus* eius, *quod hic iuſte viuē-*

do ſemi

do seminauit hereditabit *atque possidebit* terram *viuentium hæreditario iure.*

Firmamentum *fidei, ne succumbant tentationibus*, est Dominus *Deus* timentibus eum *in veritate*, & *etiam est* testamentum ipsius *promissum*, vt manifestetur illis *in præsenti per fidem, & in futuro per gloriam.*

Oculi mei *interiores, scilicet, intellectus & affectus*, semper ad Dominum *respiciunt de cuius gratia confido*: quoniam ipse euellet *& liberabit* de laqueo *diaboli* pedes *& sensus* meos, *quibus capiebar in voluptatibus seculi*

Respice *Domine* in me *pietatis affectu*, & miserere mei, *dum tempus est misericordiæ* quia vnicus *sine auxilio*, & pauper *spiritu* sum ego *seruus tuus.*

Tribulationes *& anxietates* cordis mei, *atque calamitates* multiplicatæ sunt *nimis in prolongatione huius exilij*, de necessitatibus meis, *per quas necesse habeo transire*, erue me *liberando.*

Vide, *& propitius respice* humilitatem meam *in cordis contritione*, & laborē meum *corporis in satisfactione*, & *ijs sacrificijs placatus* dimitte *indulgēdo* vniuersa delicta mea *quæ per infirmitatem commisi.*

Respice *oculis misericordiæ* inimicos meos, *vt conuertantur*, quoniam multiplicati sunt *falsi fratres in Ecclesia*, & odio iniquo *atque*

iniusto.

iniuſto oderunt *perſequentes* me.

Cuſtodi *ab eorum inſidijs & imitatione* animam meam,*vt pereat*,& erue me *à conſortio & communione eorum:& tunc* non erubeſcam.*ſi fortè inſurgunt aduerſum me:*quoniam ſperaui in te,*& non præſumpſi de me.*

Innocentes, *nullis polluti mundanis conuerſationibus*, & recti *corde* adhæſerunt mihi, *conſentientes in bonum*, quia ſuſtinui *& paſſus ſum frequentes propter* te *in hoc mundo anguſtias.*

Libera *& ſalua* ô Deus *populum tuum* Iſrael, *quem ad viſionem tuam prædeſtinaſti*, ex omnibus *corporalibus* tribulationibus ſuis *& ſpiritualibus.*

ORATIO.

Protector noſter Deus, in quem confidimus, reminiſcere miſerationũ tuarum, & dimitte vniuerſa delicta noſtra, vt manſueti & mites facti, atque à delictis iuuentutis & ignorantiæ exuti, vias vitæ & veritatis ſectemur, per quam in bonis demoremur, & hæreditate tandem perfruamur æterna, propitiatore Domino noſtro Ieſu CHRISTO. Amen.

PSALMVS XXV.

In finem *Chriſtum* Pſalmus *iſte deſcribitur à Dauid Propheta.* Sec.He.26.

ARGVM. Exponit vitæ ſuæ rationem,& quo-

modo ex animo innocentiæ studuerit, malorum societatem fugerit, religioníque incubuerit: tum deprecatur, quæ debetur improbis, vltionem, cùm ipse sanctè viuat, & nihil prius cupiat, quam gloriam Dei illustrare.

IVdica *& discerne* me *à peccatoribus condemnandis* Domine *Deus*, quoniam ego *ambulaui* in innocētia *& simplicitate* mea, *atque* ingressus sum *viam iustitiæ:* & *propter hoc* in domino sperans, *& non in me*, non infirmabor *cadendo in peccatum, sed perseuerabo in bonum.*

Proba me *prius* Domine *atq; vires meas respice,* & *tunc si ferre valeam,* tenta me *emendationis gratia:* vre, *& Spiritu sancti calore consume* renes meos *atq; desideria carnalia,* & cor meum *immaculatum custodi.*

Quoniam misericordia tua, *quæ est magna nimis*, ante oculos meos *semper* est, *ipsam iugiter meditando:* & complacui *tibi, vt gratiam consequerer* in veritate *& æquitate* tua.

Non sedi, *neque me coniunxi, neque consensi* cum *illis, qui* concilio vanitatis *agunt omnia, qui de terrenis cogitant semper, & loquuntur*, & cum *perfidis hæreticis impia &* iniqua gerentibus, *ac scripturas deprauantibus* non introibo, *eorum doctrinis communicando.*

Odiui *ipsam* Ecclesiam, *& congregatio-*

nem

nem malignantium, *atque in malo perseuerantium*: & cum impiis *hæreticis* non sedebo, *ne quæstionibus perfidis commaculer.*

Lauabo, *vt mundus sim ab omni labe peccati,* inter innocentes *& electos Dei,* manus meas *spirituales, vt opera mea sint munda coram* Deo: & circundabo *toto affectu* altare tuum Domine, *vbi immolatur hostia salutaris, vbi preces funduntur, vota afferuntur, atque mirabilia* Dei *narrantur.*

Vt audiam, *& intus intelligam* vocem laudis tuæ, *scilicet sacram scripturam, in qua laudatur* Deus, & enarrem *atque exponam aliis* vniuersa *opera, &* mirabilia tua, *quòd pro nobis passus es, & resurrexisti, & iustificas impium.*

Domine Deus, dilexi *admodum* decorem *& sanctitatem* domus *atque* Ecclesiæ tuæ, & locum habitationis, *qui est mens sanctorum* gloriæ tuæ, *in quibus gloriosè habitas.*

Ne perdas, *& condemnes* cum impiis *infidelibus* Deus *meus* animam meam, *quæ dilexit decorem domus tuæ,* & cum viris sanguinum, *qui carnaliter viuunt,* vitam meam, *quæ valde dissimilis est illis.*

In quorum manibus *& operibus* iniquitates sunt *& iniustitiæ*: dextera eorum *auara* repleta est muneribus, *quia quæstum æstimant pietatem.*

Ego autem *per studium sanctæ vitæ* in innocentia mea *& humilitate* ingressus sum *viam veritatis & iustitiæ: & ideo* redime me *à malis*, & miserere mei *in periculis huius vitæ.*

Pes meus *semper* stetit *fixus & immobilis* in directo *itinere mandatorum tuorum, non recedens à rectitudine fidei & iustitiæ in* Ecclesiis *& congregatione fidelium* benedicam te Domine *de tuis beneficiis in me collatis.*

ORATIO.

Largire Domine misericordiam tuam famulis supplicibus, vt iniquorum consortia fugientes, fidelibus tuis in innocentia pura, spirituali semper charitate iũgamur, atque benedicatur & glorificetur nomen tuum Domine per secula. Amen.

PSALMVS XXVI.

Sec. He. 27. In finem *consummationis futuræ iste* Psalmus *attribuitur* Dauid, *& cuilibet pœnitenti, & est de ijs quæ patitur* priusquam liniretur *Christianus secundo, vnctione perfecta in regno æterno.*

ARGVM. Vir sanctus crebris & maximis periculis liberatus, à Deo fortis & animosus erat factus, vt nullos impetus, aut insidias inimicorum iam extimesceret. Eam fiduciam proponit nostri confirmãdi causa: tum etiam pietatem suam prædicat aduersus Deum: & ab eo præsidium implorat contra importunitatem aduersariorum, ac spe eius præsidii animum suum confirmat.

Domin

DOminus Deus est illuminatio mea, *docens me contra tenebras ignorantiæ*, & salus mea *tum animæ, tum corporis*: quem *ergo* timebo? *certè nullum, vel insidiatorem, vel persecutorem.*

Dominus Deus *est* protector vitæ meæ, *repellendo omnes insidias inimicorum meorum*: à quo *ergo* trepidabo, *habendo talem protectorem?*

Dum appropiant *& accedunt* super me *& contra me* nocentes, *persequentes me*, vt edant *deuorando* carnes meas *& corpus, animam autem non possunt occidere.*

Qui tribulant me *persequendo & tentando* inimici mei *corporales & spirituales*, ipsi infirmati *& debilitati* sunt *in semetipsis*, & *victi* ceciderunt *à potestate nocendi.*

Si *ergo* consistant *& veniant* aduersum me *sperantem in te* castra *dæmoniorum & impetus vitiorum*, non timebit *tamen* cor meum *in Deo protectore confirmatum.*

Si *etiam* exurgat *fortius* aduersum me prælium, *insultus & conflictus inimicorum*: in hoc *prælio* ego, *cui* Deus *est protector*, sperabo *victoriam & remunerationis gloriam.*

Vnam *rogationem* petij *præ cæteris* à Domino Deo, *&* hanc *perseueranter orando* requiram, *& obtinebo*, vt inhabitem in domo *æterna* Domini *in cælis* omnibus diebus vi-

tæ meæ, *æternaliter, vbi non sunt dies moriu.*

Vt *ibi* videam *facie ad faciem* voluptatem, *pulchritudinem & bonitatem* Domini Dei *nostri*, & visitem *cæleste* templum eius, *vbi cum sanctis fruar contemplatione æterna.*

Quoniam *ne tētationum procellæ obruant* abscondit me *militantem sibi* in tabernaculo suo & *Ecclesia Christiana* in die malorum & *tempore tentationum* protexit me *ad salutem*, in abscondito tabernaculi sui, *videlicet in Christo per fidem qui est absconditum tabernaculi spiritualis.*

In petra, *Christo, qui est vera petra, non tantùm protexit, sed &* exaltauit *de virtute in virtutem* me *progredientem & fundatum supra petram* : & nunc *in præsenti vita* exaltauit caput & *intellectum* meum super *omnes* inimicos meos, *qui sunt appetitus carnales, ne mei dominentur.*

Circuiui *perscrutando omnia opera tua, & præcipuè opus redemptionis , & non ingratus* immolaui *offerendo* in tabernaculo eius & *sancta* Ecclesia *catholica* hostiā *laudis*, vociferationis & *iubilationis* : cantabo *ore*, & psalmum dicam *corde* Domino Deo *nostro.*

Exaudi Domine *ex tua clemētia* vocem, & *orationem* meam *tam mentalem, quàm vocalem*, qua clamaui *toto corde* ad te *Deum:* & miserere mei *in hac vita*, & exaudi me *fre-*

quen

quenti ſupplicatione te rogantem.

Tibi *non hominibus* dixit *& aperuit* cor *& deſiderium* meum, *præ aliis omnibus* exquiſiuit te *mens*, facies, *& voluntas* mea, *fac* faciem *& præſentiam* tuam Domine *Deus* requiram, *non mundi gloriam, non diuitias, non delicias.*

Non auertas *neq; abſcondas* faciē tuam, *& lumen gratiæ* à me *peccatore*: ne declines, *tanquàm ex deſpectu* in ira tua à ſeruo tuo, *quia pereo niſi adiuues.*

Adiutor *& cooperator* meus eſto, *vt perficiam in bono.* ne derelinquas me, *quia ſine te deficio*, neque deſpicias me *peccatorem*, *quia tu* Deus *meus es, qui me creaſti &* ſalutaris meus, *qui me redemiſti.*

Quoniam pater meus *Adam*: & mater mea *Eua* dereliquerunt me *in originali peccato*: Dominus autem *Chriſtus* aſſumpſit *& liberauit* me *per crucem.*

Legem *& regulam rectè viuendi* pone, *& da* mihi Domine *Deus* in via tua *Euangelica* & dirige me, *ne declinem vel ad dexteram, vel ad ſiniſtram* in ſemita recta *& via certa æterna*, propter *dæmones* inimicos meos, *qui inſidiantur operibus meis.*

Ne tradideris me *peccatorem* in animas *malignorum ſpirituum* tribulantium *& perſequentium* me, *vt aliquando illis conſentiam:*

quoniam insurrexerunt *suis falsis calumniis* in me *miserum* testes *falsi & iniqui*, & *tamen mentita est dolosa iniquitas* sibi, *quia diabolus est mendax, & pater eius.*

Cre[illegible] *& indubitanter confido* videre *aliquando* bona *illa dulcia, immortalia & sempiterna* Domini *Dei, electis promissa, & hoc* in terra *beata* viuentium *aeternaliter.*

Expecta *patienter* Dominum, *qui verax est in promissis, &* viriliter age *de bono in melius proficiendo :* & confortetur cor tuum, *ne fatigeris à bonis operibus,* & sustine *patienter* Dominum, *si flagellum immittit, quia ipse vulnerat & medetur.*

ORATIO.

Domine protector noster & salus nostra, ne derelinquas, neque despicias nos. Ne contineas in ira gratiam tuam, neque auertas faciem tuã à nobis peccatoribus, sed exaudi nos, & miserere nobis, dirigendo nos in via Euangelica, quae est semita recta, vt tandem videre mereamur bona Domini in terra viuentium. Amen.

PSALMVS. XXVII.

Sec. He. 28. Psalmus *iste est* ipsi *mediatori* Christo *Domino nostro decantatus à* David *Propheta. Est vox Christi hominis de passione & resurrectione sua.*

ARG

ARGVM. [redacted]

AD te *ex magno cordis affectu* Domine *pater* clamabo, & *orabo*, Deus meus ne sileas à me, *derelinquendo in paßione*: nequando *nec ad horam* taceas à me *in resurrectione*, & *si hoc feceris tunc* assimilabor *hominibus* descendentibus in lacum *inferni*.

Exaudi Domine *pater* vocem *internam* deprecationis meæ, *in paßione mea*, dũ oro ad te *pro totius mundi salute*, dum extollo manus meas *in cruce* ad tẽplum sanctum tuum, *quod est Ecclesia fidelium*, *vt per paßionem meam saluetur*.

Ne simul trahas me *in mortem* cum peccatoribus *cæteris*, *qui ad inferna descendunt*, & cum operantibus iniquitatem *mortalem* ne perdas me, *vt cum ipsis habeam portionem*.

Qui *Iudæi*, *inimici mei* loquuntur *dolosè* pacem & *verba pacifica* cum *me* proximo suo *secundum carnem*, malitia autem & *dolus est* in cordibus & *cogitatu* eorum.

Da *condignam* illis *retributionem* secun-

[redacted] *intulerunt, fla-gellantes & occidentes, &* secundum nequitiam *falsam* adinuentionum *& mendaciorum* ipsorum. [redacted]

Secundum opera mala manuum [redacted] eorum tribue illis [redacted] & redde retributionem eorũ *malorum* ipsis, *quia sicut mihi mala reddiderũt,* re[redacted]*ipsis.*

Quoniam non intellexerunt *inuisibilia* opera Domini, *quòd verbum caro factum est,* & *quòd maius mirum est,* in opera *visibilia* manuum eius, *quæ faciebat ægros sanando, mortuos suscitando, non considerauerunt:* *quocirca* destrues illos *per* Romanos, & non *amplius* ædificabis eos *liberãdo à captiuitate.*

Benedictus *sit* Dominus, *& laudatus* Deus *pater eius:* quoniam exaudiuit vocem *& voluntatem* deprecationis meæ, *quam oraui.*

Dominus *est* adiutor meus *in resurrectione,* & protector meus *in passione:* & in ipso *patre* sperauit cor meum, *atque humanitas mea, vnde* & *ab illo* adiutus sum *in resurrectione.*

Et refloruit *in resurrectione* caro mea, *procedens de tumulo, gloriosa & incorrupta:* & ex *libera* voluntate mea *hilariter* confitebor ei, *& confitebuntur mei, in quibus ego sum.*

Domi

Dominus *eſt* fortitudo *in pugna contra diabolum* plebis ſuæ, *quæ in eo confidit* & protector *æternus* ſaluationum Chriſti ſui eſt, *qui videlicet per Chriſtum ſaluati ſunt.*

Saluum fac, *& in ſalutem deducas* populum tuum *Chriſtianum* Domine *Deus pater,* *quem per mortem meam redemi,* & benedic *æternaliter* hæreditati, *atque Eccleſiæ* tuæ, *quam mihi adoptaui,* & rege eos *ne deuient à via iuſtitiæ,* & extolle illos *à terrenis ad cœleſtia* vſque in æternum *glorificando.*

ORATIO.

Exaudi Domine deprecationē noſtram, & protector noſter adeſto propitius, qui per crucem tuam redemiſti genus humanum, benedicere digneris hæreditati tuæ, & dirigere in viam iuſtitiæ, vt tandem ad cœleſtia in æternum prouehamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

PSALMVS. XXVIII.

Pſalmus *ipſius* Dauid *Prophetæ* in conſummatione *& perfectione* tabernaculi *atque Eccleſiæ catholicæ, vbi monemur offerre ſpirituales hoſtias* D*eo.* Sec.He.29.

ARGVM. Hortatur hic propheta Hebræos ne à tabernaculo Domini abſcedant, niſi prius veteri ſacrificandorum pecorum ritu expiati, non tamen omiſſa interim vera gloriæ & laudis diuinæ per fidem piorū oblatione, quando hæc ceu potior & Deo gratior, antiquata illa priore, perpetuò ſit duratura. Extollitur autē hic impēſius fides, eo quòd

ex verbo Dei pendeat, cuius dignitas & vires alibi copiosius in sacris libris explicatæ, hic breui epilogo à propheta commemorantur.

AFferte Domino *corda vestra sancta, puta, & immaculata, vos qui per regenerationis gratiam* filij Dei *estis effecti*: afferte *etiam* Domino Deo filios *acquisitos per prædicationem* arietum, *hoc est Apostolorum, qui ceu duces gregum, in caulas Domini perduxerunt populum fidelem.*

Afferte Domino *Deo patri* gloriam, *gloriam verbo*, & honorem *exemplo, vt per opera vestra glorificetur & honoretur*, afferte Domino *filio* gloriam *& sanctificationem* nomini eius *quod Iesus est*: adorate Dominum *Spiritum sanctum*, in atrio sancto *& Ecclesia* eius, *qui est sanctificator & inhabitator Ecclesiæ sanctæ suæ.*

Vox Domini *Dei patris, facta est* super aquas *Iordanis in baptismo Christi*, Deus maiestatis *& excelsæ virtutis tunc* intonuit, *dicens*: Hic *est filius meus dilectus*: Dominus *Deus est* super aquas multas, *quia credentes in aqua baptizamur & spiritu.*

Vox *prædicationis* Domini *Christi, per se & suos facta est* in virtute *magna*: Vox Domini *Christi facta est* in magnificentia *miraculorum & operum, cui non poterant resistere sapientes huius mundi.*

Vox

Vox *prædicationis* Domini, *per ſe & ſuos,* confringentis *altas* cedros, *& humiliantis ſublimes atque ſuperbos*: & confringet Dominus *Deus humiliando* cedros Libani *per pœnitentiam, & regum colla iugo fidei ſubmittet.*

Et comminuet eas, *ſucciſa & confracta in his ſuperbia*, tanquam vitulum *laſciuientem in* Libani *delicijs*: & dilectus *filius patris, Chriſtus factus eſt*, quemadmodum filius, *ſecundum carnem* vnicornium, *& ſuperborum Iudæorum, qui gloriabantur in vna lege Moſaica.*

Vox Domini *Chriſti, eſt quaſi* intercidentis *& reſecantis* flammam ignis, *& furentem iracundiam perſecutorum*: vox Domini *tanquam* concutientis *& commouentis ad fidem* deſertum *populum Gentilem, qui ſine lege, ſine prophetis erant, & ſimiliter* commouebit *atque conuertet ad fidem* Dominus deſertum Cades, *videlicet* Iudæos, *qui deſeruerant Sanctum legis propter traditiones eorum.*

Vox *prædicationis* Domini *Chriſti, quaſi* præparantis ceruos, *Apoſtolos & doctores Eccleſiæ, agiles ad Euangelium annuntiãdum, quibus* & reuelabit *obſcura diuinarum ſcripturarum &* condenſa *myſteria*: & in templo *ſeu Eccleſia* eius omnes *electi* dicent gloriam *& laudem* Deo, *pro donis acceptis.*

Dominus *ſuos in Eccleſia quaſi in arca*

Noe

Noe *quasi per* diluuium *& fluctus huius secu-li*, inhabitare facit *illæsos, extra quam nullus saluatur*: & sedebit Dominus *Christus* rex *in* Ecclesia, *regens eam, vsquequo deducat san-ctos suos* in æternum *gaudium.*

Dominus virtutem *& fortitudinem* populo suo, *contra procellas huius seculi & turbi-nes tentationum* dabit, *vt sint constantes*: Dominus *Christus* benedicet *electo* populo suo *mandata eius obseruanti* in pace *æterna.*

ORATIO.

Deprecamur supplices, vt nos, qui sumus populus tuus, benedicere & adiuuare digneris, donésque huius seculi diluuium fide recta, ac conuersatione sancta sic pertransire vt ad cœlestem patriam peruenire valeamus. Per Dominum, &c.

PSALMVS XXIX.

Sec He. 30. Psalmus *iste* cantici, *laudis & lætitiæ* in dedicatione *& assumptione* domus, *videlicet humanitatis Christi* Dauid *manu fortis: vbi Christus homo gratias agit patri pro resurrectione sua.*

ARGVM. Psaltes gratias agit Deo, grauissimo morbo liberatus. Quòd verò carmē inscribitur pro dedicationedomus, suspicantur nonnulli, dedicationem ædiū magnificentissimarū, de quibus mentio fit in lib. 2. Reg. incidisse in id tempus, quo emerserat è morbo. itaque illum gratias agere Deo, qui valetudine confirmata facultatem sibi dedisset dedicandæ atque habitandæ domus, quam nuper exædificarat.

Exalta

EXaltabo te *glorioſe* Domine *pater, manifeſtando nomen tuum hominibus*, quoniam *de morte in reſurrectione* ſuſcepiſti me *ad dexteram tuam*: nec delectaſti *diutius* inimicos meos *Iudæos* ſuper me, *vt meo iocundarentur interitu*.

Domine *pater* Deus meus *in paßione* clamaui ad te, *& exaudiſti, imò*, & ſanaſti me *ab omni corruptione carnis, quia in corpore glorioſo me reſurgere feciſti*.

Domine *pater* eduxiſti *poſt reſurrectionẽ* ab inferno animam meam *cum alijs animabus ſanctorum*: ſaluaſti me *& liberaſti à Iudæis* deſcendentibus *ſua ſponte* in lacum *inferni, vbi nulla eſt redemptio*.

Pſallite Domino *bene operando* ſancti *& electi* eius: & confitemini *ore & corde* memoriæ *beneficiorum &* ſanctitatis *nominis* eius, *quia memor noſtri nos ſanctificauit, & à morte redemit*.

Quoniam ira *propter peccatum originale* in indignatione eius, *quia propter ſcelus populi percußit me*: & vita *gratiæ & gloriæ* in voluntate, *& ex beneplacito* eius, *& gratia, haud per merita noſtra*.

Ad veſperũ *paßionis Chriſti* demorabitur fletus *in Apoſtolis*: & ad matutinum, *quia Dominus reſurrexit, erit* lætitia *& gaudium*.

Ego autem *Chriſtus* dixi *deliberando* in

abund

abundantia mea *& plenitudine diuinitatis,* non mouebor *à volũtate* Dei *patris* in æternum, *ſed ero obediens vſque ad mortem.*

Domine in voluntate tua *& ſecundum beneplacitum tuum,* præſtiti decori meo atq; *humanitati* virtutem *miracula faciendi.*

Auertiſti *quodammodo* faciem *& deitatem* tuam à me, *quando paßioni expoſuiſti,* & factus ſum *in ſenſualitate carnis meæ* conturbatus, *quia cœpi pauere, & tædere, & moeſtus eſſe.*

Ad te Domine *pater* clamabo *in cruce, petens auxilium,* & ad Deum meum *pro redemptione generis humani* deprecabor, *vt fiat voluntas tua.*

Quæ vtilitas *foret generi humano* in ſanguine meo *& effuſione eius in cruce,* dum deſcendo *per mortem* in corruptionem, *ſi tertio die non reſurgo?*

Nunquid, *certè non,* confitebitur tibi *in laudem* puluis, *& caro redacta in puluerem,* aut annuntiabit *mundo* veritatem tuam, *quam Apoſtoli poſt reſurrectionem prædicauerunt?*

Audiuit *me deprecantem* Dominus *pater,* & miſertus eſt mei *ne viderem corruptionem, imò vt reſurgerem:* Dominus *Deus pater* factus eſt adiutor meus, *quia non dedit Sanctum ſuum videre corruptionem.*

Conuer

Conuertiſti planctum meum, *dum triſtis fuit anima mea vſque ad mortem*, in gaudiũ mihi, *quia de reſurrectione gaudere feciſti:* cõcidiſti ſaccum *& corpus* meum, *in paßione*, & circundediſti me *ſtola immortalitatis cum ſumma* lætitia.

Vt cantet tibi *& laudet te* Eccleſia *catholica, quæ eſt* gloria mea, & *hoc ideo, quia ſemel paſſus*, non compungar *amplius, neque moriar. mors enim mihi vltrà non dominabitur: ergo* Domine Deus *pater* meus confitebor *tibi per me & meos, & decantabo* in ęternum *laudes maieſtatis tuæ*.

ORATIO.

Exaudi Domine nos ſuppliciter deprecãtes, ſalua, ſana & libera nos, conuertendo in gaudium planctum noſtrum, remiſſa mole facinorũ, atque nos myſterio reſurrectionis tuæ lętificatos attollere digneris in cœlum, pro quibus dignatus es deſcendere ad infernum. Cui cũ patre & Spiritu ſancto eſt honor & gloria in ſeculorum ſecula.

PSALMVS XXX.

In finem *atque in Chriſtum dirigitur hic* Pſalmus *qui eſt* ipſi Dauid *Prophetæ* extaſis *ſeu mentis exceſſus*. Sec. He. 31.

ARGVM. Vox eſt Chriſti & piorũ in paſsione & afflictione ſpiritus & carnis. Inde vbi dici-

tur, Quàm magna multitudo, &c. cõmendat dulcedinẽ diuinæ miſericordiæ, quæ ſemper adeſt timẽtibus Deum, licet vſque adeò quandoque abſcondita vt nihil minus adeſſe videatur. In fine addit Parænesin pulcherrimam, Diligite Dominum &c.

IN te *protectore meo* Domine *pater* ſperaui, ergo non confundar *inſultatoribus Iudæis* in æternum: *imò* in iuſtitia tua *ſicut promiſiſti* libera me, *ne detinear morte, ſed reſurgam*.

Inclina ad me *humilem & infirmum* aurem tuam, *me exaudiendo*: accelera *feſtinanter*, vt eruas me *de ſepulchro, tertia die reſuſcitando*.

Eſto mihi *in auxiliũ vndique, &* in Deũ protectorem *tantus, quantum decet eſſe Deũ*, & in domũ refugij, *vt in te ſim tutus*, vt ſaluum *à Iudæis* me facias *reſuſcitando*.

Quoniã fortitudo mea *ad tolerãdas paſſiones*, & refugium meum *ad eas euadendas* es tu *mihi, & non alius*: & propter nomẽ tuũ *manifeſtandũ hominibus* deduces me *de pæna ad gloriam*, & enutries me *augẽdo corpus meum quod eſt Eccleſia*.

Luc. 23. f Educes me *per reſurrectionem*, de laqueo hoc *mortis*, quem *ipſi Iudæi occultis inſidijs* abſconderunt & *machinati* mihi *ſunt*: quoniam tu es *vnicus* protector meus, *nulla ergo poteſt aduerſitas præualere*.

In man.

In manus tuas *potentiæ & misericordiæ* commendo spiritum meum, *vt potẽtia protegat, & misericordia saluet*: redemisti me *ab impijs* Domine Deus veritatis, *implens quod promittis.*

Odisti *& reprobasti omnes* obseruantes *& amantes* vanitates *mũdi, vt diuitias, honores, delicias, sperãtes* superuacuè *in illis atque infructuosè.*

Ego autem *nõ in sublimitate aliqua, sed* in Domino Deo *patre* speraui: *& ideo* exultabo *corpore*, & lætabor *spiritu* in misericordia tua, *quæ non fallit.*

Quoniã respexisti, *& misertus es mei propter* humilitatem meam, *qua vsque ad mortem me exinaniui*, saluasti *etiam* de necessitatibus *& peccatis, à quibus homo se saluare nequit*, animam meam *immunem seruando.*

Nec conclusisti me, *inquit* Ecclesia, in potestate *&* manibus inimici *visibilis aut inuisibilis: sed* statuisti *atque firmasti* in loco charitatis spatioso *ac lato, quæ est in dilectione Dei ac proximi*, pedes *& affectus* meos, *in via scilicet mandatorum tuorum.*

Miserere mei Domine, *& necesse est*, quoniam tribulor *pondere malorum præsentium & futurorum imminentium, adeò quod* conturbatus *& commotus* est in ira *magna* oculus meus, *& interior ratio, etiã* anima mea,

seu affectus sensualis, & venter meus *naturalis carnis*.

Quoniam defecit *omnino* in dolore, *ait Ecclesia*, vita mea, *quia non possum emendare malos, nec eos segregare à sanctis*, & anni mei, *quandiu hîc milito*, *sunt* in gemitibus, *angustijs, & supplicijs diuersis*.

Infirmata est *& debilitata* in paupertate *& defectu bonorũ* virtus mea, *quia plures sunt peccatores, & pauci sancti*, & ossa mea *in compagine sua* conturbata sunt *atque debilitata, propter iniquitates fidelium*.

Super omnes inimicos meos *Gentiles & Iudæos* factus sum opprobrium, *in derisum* vicinis meis, *quia mali Christiani, peruersè viuendo, blasphemant nomen meum* valde, & *propter hoc sum* timor, *quia verentur ad fidem venire*, notis meis, *qui aliquam notitiam de me habuerunt*.

Qui, *inquit Christus*, videbant me *in cruce positum*, foras, *non intelligendo deitatem*, fugerunt à me, *æstimantes spem suam morte mea finitam: & ideo* obliuioni datus sum, *non resurrecturus*, tanquam mortuus à corde, & *memoria eorum*.

Factus sum *in æstimatione Iudæorum* tanquam vas *perforatum*, perditum, *& ad nullos vsus vtile, & hoc ideo*, quoniam audiui, *& patienter sustinui* vituperationem *& blasphemiam*

miam multorum *Iudæorum*, cõmorantium, *atque aßistentium tempore paßionis*, in circuitu *crucis*.

In eo *consilio*, dum *principes sacerdotum & Seniores populi* conuenirent simul, *in vnam prauam voluntatem* aduersum me *innocentem*, accipere *& tollere* animam *atque vitam* meam consiliati sunt, *vt me dolo tenerent & occiderent*.

Ego autem *inter hæc opprobria* in te speraui, *quo nihil securius*: Domine *pater dixi*, Deus meus es tu, *& non alius*, in manibus tuis *& potestate tua sunt* sortes *& dispositiones tam vitæ quàm mortis* meæ.

Eripe me *Domine* de manu *& potestate* inimicorum meorũ, *Iudæorum*, & à persequentibus *falsis fratribus* me *in mẽbris meis*.

Illustra *diuinam* faciam tuam *gratiæ* super me seruum tuum *secũdum humanitatem*. saluum me fac *ab his malis* in misericordia tua *diuina*, Domine *pater*, *vt* non confundar *à perfidis Iudæis*, quoniam inuocaui te, *qui potens es me exaudire*.

Erubescant impij *Iudæi*, *Christum crucifigentes*, & deducantur *cum dæmonibus* in infernum, *quia non credunt resurrectionem*: muta fiant *penitus eorum* labia *garrula &* dolosa *dum non timent iudicium*.

Quæ *labia* loquuntur *blasphemiam* ad-

uerſus iuſtum *Chriſtum, & iniquitatem* in ſuperbia *cordis* & in abuſione *oris, quo crucifixum irriſerunt.*

Quàm magna *& ineſtimabilis* multitudo *amoris, gloriæ, &* dulcedinis tuæ *in futura beatitudine* Domine *diſpoſita eſt electis?* quàm *incomprehenſibilem dulcedinem* abſcondiſti, *& ſeruaſti in futura beatitudine* timentibus te, *vt ſolis illis reddas tempore opportuno.*

Perfeciſti *hanc dulcedinem* eis *electis tuis in gloria futura,* qui ſperant in te *perſeueranter, & hoc ages* in conſpectu *& præſentia* filiorum hominum *in finali iudicio, dicendo: Venite benedicti.*

Abſcondes *in æterna beatitudine* eos, *ne videantur ab impijs,* in abſcondito faciei tuæ *diuinæ, qua perfruentur iuſti,* à conturbatione hominum, *cùm nulla humana malitia eos valebit perturbare.*

Proteges *Domine* eos *electos* in tabernaculo *tuo, atque in Eccleſia catholica militante, proteges, inquam,* à contradictione *& ſtrepitu* linguarum, *ſchiſmatũ & hæreſum, quæ cõtradicunt veritati Chriſtianæ doctrinæ.*

Benedictus Dominus *Deus* Pater *meus,* quoniam mirificauit *pro hominum ſalute* miſericordiam ſuam, *qua dilexit genus humanum* mihi, *vt per me genus humanum redimeret:*

meret in ciuitate *Ieruſalem* munita, *vbi in medio terræ operatus eſt ſalutem.*

Ego autem, *cùm in me Iudæi ſæuirent,* dixi in exceſſu, *&* *ſtupore* mẽtis meæ, *quàm vilis reputatus? quia* proiectus ſum *in hoc paßionis tẽpore* à facie *& memoria* oculorum tuorum, *tanquam derelictus à te.*

Ideo *ne ſemper proiectus reputarer,* exaudiſti *tãdem* vocem *validam* orationis meæ, *quando in cruce dixi:* Pater, *quare me dereliquiſti? dum* clamarem ad te, *merui exaudiri reſurrectionis meæ gloria.*

Diligite *ex totis viribus* Dominum *Christum* omnes ſancti, *& electi* eius, *quia tradidit ſemetipſum pro nobis,* quoniam *in iudicio extremo* veritatem *vitæ, doctrinæ, & iuſtitiæ noſtræ* requiret Dominus *Chriſtus iuſtus iudex,* & retribuet *condignam pœnam* abundanter *& ſeuerè* faciẽtibus ſuperbiam, *quæ eſt cõtemptus Dei, & radix omnium malorum.*

Viriliter *& conſtantiſsimè* agite *perſeuerando in bonis operibus,* & confortetur cor veſtrum, *ne à recto propoſito carnis imbecillitate ſeducamini* omnes, qui ſperatis in Domino *ſpe certa, quæ eſt expectatio futuræ beatitudinis, ex meritis & gratia proueniens.*

ORATIO.

In manus tuas cõmendamus animas no-

strae Domine, qui speramus in te, libera nos, & auxiliare nobis, qui es protector noster, & domus refugii, ne confundamur in æternum. Fac nos spem nostrã in te figere, vt valeamus ad illam dulcedinẽ peruenire, quam in cœlesti patria electis pręparasti, & abscondisti peccatoribus. Per Christum Dominum nostrum.

PSALMVS XXXI.

Sec. He.31. Intellectus *& instructio, vt peccata nostra recognoscamus, ipsius* Dauid *Prophetæ, & cuiuslibet pœnitentis.*

ARGVM. [redacted], ideóque felicem cui peccata cõdonantur: hoc ipsum verò, simul & Dei protectionem, impetrari syncera peccatorũ confessione, seduláque prece. Inde alios docet, vt iudicia Dei agnoscãt, qui improbis mala, bona bonis dispensat, vnde summa sit iustitiæ studiosis de Deo lætitia & exultatio.

Rom. 4. a Beati *sunt illi in spe & gratia,* quorum remissæ sunt iniquitates, *quantum ad culpam,* & quorum tecta, *abolita & deleta* sunt *hîc per pœnitentiam* peccata, *ne in iudicio reuelentur ad pœnam.*

Beatus vir, *ac summè felix est,* cui non imputauit, *siue ad culpam siue ad pœnam* Dominus Deus peccatum *suum,* nec est in spiritu *mentis* eius dolus, *quia verè pœnitet mente, & se accusatore.*

Quon

Quoniam tacui *cõfeßionem peccati,* inueterauerunt *in malũ* ossa mea, *& interiora robora animæ meæ* dum clamarẽ tota die *continuè peccatum defendendo, aut de iustitia, & meritis præsumendo.*

Quoniam die ac nocte *in aßidua tribulatione* grauata est *mole malorũ* super me manus *& potestas* tua, *vltrix scelerum: & ideo* conuersus sum *aßiduitate flagellorum* in ærumna mea, *& consideratione propriæ miseriæ,* dum configitur *suo remorsu aculeato* spina, *& stimulus in conscientia peccatrice.*

Delictum meum *omißionis* cognitum tibi feci *per veram cõfeßionem:* & iniustitiam, *atque iniquitatem,* meam *commißionis* non abscondi *à te, imò detexi & patefeci.*

Dixi *firmiter proponendo quòd* confitebor *& corde & ore* aduersum me, *accusando meipsum,* iniustitiam meam *atque impietatem* Domino Deo *meo:* & tu *per gratiam* remisisti *clementer* impietatem *& culpã* peccati mei *confeßi.*

Pro hac *remißione & venia obtinẽda,* orabit, *emundandus* ad te Deum omnis sanctus, *quia nullus est sine peccato,* in tempore *hoc* opportuno *gratiæ & vitæ præsentis.*

Veruntamẽ *illi, qui sunt fluctuantes* in diluuio aquarum multarũ *atque voluptatum carnalium,* ad eum Deum non approxima-

bunt *saluandi, sed elongabuntur.*

Tu *solus* es refugium meum *vnicum* à tribulatione *tentationum, vitiorum & diaboli,* quæ circundedit *& impugnat* me *in isto diluuio* exultatio mea *per spem & cõsolationem* erue *atque libera* me *captiuum feréque subuersum,* à circundãtibus *& insidiantibus* me, *dæmonibus & peccatis.*

Intellectum *sapientiæ* tibi dabo, *inquit Dominus, vt te cognoscas & me,* & instruam te *armis iustitiæ, ad prosequendum bonum & fugiendum malum* in via hac *pœnitentiæ,* qua *gradieris & peregrinaberis sine errore,* firmabo super te *pœnitentem* oculos meos *gratiæ & misericordiæ.*

Nolite fieri *irrationales,* sicut equus *indomitus & effrenis,* & mulus *piger & stolidus,* in quibus non *est ratio, aut* intellectus, *ad refrenandum appetitus sensuales.*

In camo, *capistro* & freno *tribulationum, atque flagellorum* maxillas eorum *superbas* constringe *ac reprime, qui de suis viribus & meritis se iactant,* qui *certè* non aproximant *humiliando* ad te, *sed elongantur superbiendo.*

Multa *sunt* flagella, *siue in præsenti, siue in futuro* peccatoris *pœnitentiam recusantis, & obstinati:* sperantem autem in Domino *spe certa & debita,* misericordia, *ne sit locus diabolo,* circũdabit *vndique protegens, & liberabit.*

Lætam

Lætamini *mentis ſuauitate* in Domino, *non in vobis*, & exultate *animi feruore* iuſti, *nō meritis veſtris, ſed gratia* Dei *iuſtificati:* & gloriamini *teſtimonio conſcientiæ puræ* omnes recti corde, *habentes voluntatem conformem voluntati diuinæ.*

ORATIO.

Quæſumus Domine, intellectum ſapientiæ nobis tribuere digneris, atq; inſtruere armis iuſtitię in via hac peregrinationis noſtræ, figendo oculos gratię & miſericordiæ ſuper nos pœnitētes, qui confitemur iniuſtitias noſtras, vt obtectis per veniā peccatis, nec imputatis vltrà delictis, ſic iuſtificati mereamur ſanctorum exultationis eſſe participes. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

PSALMVS XXXII.

In finem *Chriſtum*, Pſalmus *ipſius* Dauid, *quippe Chriſtus eſt finis noſter ad quem tendimus.* Sec. Heb. 33

ARGVM. Iuſtos & rectos ad quā ſtudioſiſſimè celebrandū Deum inuitat. Deinde omnia eius bonitate plena eſſe prædicat, miracula conditionis ſimul & gubernationis memorans. Denique dum cecinit vnum Deum cuncta efficere & præſtare, & ſuis ſemper benignè adeſſe, nomine populi Dei ſpem & fiduciam in ipſum profitetur, bonitatémque eius inuocat.

EXultate *vos* iuſti, *non in rebus ſeculi, non in vobis, ſed* in Domino: *quia* rectos corde,

de, qui conformant se voluntati diuinæ, decet laudatio, *quæ* Deo *accepta est.*

Confitemini Domino *confeßione laudis* in cithara *& operibus vitæ: &* in psalterio decem chordarum *per obseruantiam decem præceptorum* psallite illi,*tangite psalterium & implete legem.*

Cantate ei *in spiritu* canticum nouum, *exuendo veterẽ hominem,& induendo nouum:* bene psallite ei *in spiritu, vita & gaudio: atque* in vociferatione, *nouo cordis affectu.*

Quia rectum *in se* est verbum Domini, *rectè docens,iubens, prædicans, & promittens,* & omnia opera eius *consistunt* in fide, *seu fidelitate. nihil enim promittit quod non reddat.*

Diligit *Dominus* misericordiam, *dum sustinet peccatores, & patienter expectat,* & iudicium, *quo in futuro retribuet vnicuique secundũ merita sua:* misericordia Domini plena est terra, *quia vbique terrarum à Domino concessa est pœnitentibus remißio peccatorum.*

Verbo *enim* Domini, *& sapientia* Dei *Patris,* cœli *& Apostoli* firmati *& solidati* sunt, *in fide,in verbo,exemplo & dono:& postea* spiritu oris, *& filij eius,q. est os patris,*omnis virtus *in doctrina & miraculis* eorũ *roborata est.*

Congregans *in vnum locum,* sicut in vtre *concludens* aquas maris, *& seculi tribulationes, quæ prius sæuiebant apertè fluctibus persequen*

sequentium, sed nũc intra terminos occultè clauduntur: ponens *atque recondens* in thesauris *absconditis* abyssos, *imperscrutabilia, atque mirabilia soli* Deo *cognita sunt.*

Timeat Dominum *timore filiali,* omnis *habitans in terra hac peregrinationis:* ab eo autem Domino commoueantur, *& ad pœnitentiam conuertantur* omnes *peccatores* inhabitantes orbem *terræ.*

Quoniam ipse Dominus dixit, *& voluit,* Iudith 16.c
& eius imperio facta *atque formata* sunt *omnia:* ipse mandauit *verbo suo,* & creata sunt *omnia ex nihilo.*

Dominus dissipat, *ne effectum habeant* consilia *contra se & suos,* Gentium *qui conabantur destruere Ecclesiam:* reprobat autem *vanas* cogitationes populorum, *qui machinantur delere nomen Christianum, & etiam* reprobat *superba* consilia principum *atque tyrannorum huius seculi.*

Consilium autem Domini *de nostra vocatione, iustificatione & glorificatione* in æternum manet, *stabile ac fixũ, &* cogitationes, *dispositiones* cordis *& sapiẽtiæ* eius *ante mundi constitutionem permanent* in generatione & generationem, *quia quod disposuit* Deus, *mutari non potest ab hominibus.*

Beata *ergo* gens, cuius est Dominus *per verã fidem,* Deus eius *in debito cultu:* populus

quem elegit, *per prædestinationem, in possessionem perpetuam, tanquam in* hæreditatem sibi. *electi enim sunt hæreditas* Dei, *&* Deus *hæreditas ipsorum.*

De cœlo, *excelso suo habitaculo* respexit Dominus *oculis misericordiæ:* vidit *per suam gratiam* omnes filios hominum, *vt omnibus misereatur.*

De præparato *& dispoſito ad salutem mundi* habitaculo suo *assumptæ humanitatis, in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis,* respexit *misericorditer* super omnes *homines,* qui habitant terram, *quos elegit ex mera sua gratia.*

Qui finxit *& formauit* sigillatim *& separatim* corda *& animos* eorum *hominum,* qui intelligit *cogitationes, dicta, facta, &* omnia opera *tam bona, quam mala* eorum.

Non saluatur rex *aliquis* per multam virtutem *sui exercitus, nisi aßistat sibi diuinum auxilium:* & gigas *quātumcunque fortis,* non saluabitur, *neq; liberabitur* in multitudine, *& potentia* virtutis suæ, *& virium sui corporis.*

Fallax *etiam est* equus *ferox* ad salutem, *quia sæpe fallit sessorem suum:* in abundantia autem *fortitudinis &* virtutis suæ *sessor* non saluabitur, *imò sæpius collidetur in terram:* a *Deo ergo omnis salus.*

Ecce

Ecce *vt nos protegat*, *sunt* oculi Domini, *& respectus misericordiæ suæ* super metuentes eum, *& non de se præsumentes*, & *etiam* in eis *hominibus* qui sperant, *non in virtutibus suis, aut meritis, sed* super misericordia *&* *gratia* eius.

Vt *tandem* eruat à morte *& damnatione perpetua* animas eorum, *dans eis vitam æternam*; & alat *hîc interim* eos, *pane cœlesti, & verbo spirituali*, in fame, *quia esurient iustitiam, sed saturabuntur.*

Anima nostra *interim* sustinet Dominũ, *& patiens est in Domino, expectando eius beneplacitum*, quoniam *ipse* adiutor *ad faciendum bona*, & protector noster est *contra malum.*

Quia in eo, *non in nobis*, lætabitur *perfectè* cor nostrum, *cum pro operibus præmia suscipiemus*: & *interim* in nomine *Iesu* sancto *filio eius saluatore nostro* sperabimus, *haud in meritis nostris.*

Fiat *& veniat* misericordia tua *ineffabilis* Domine *Deus* super nos *peccatores*, quemad modum sperauimus *haud in iustitia nostra, sed* in te *& tua gratia.*

ORATIO.

Domine Deus noster, cuius misericordia plena est terra, qui dixisti, & facta sunt: qui mandasti, & creata sunt: respice nos pecca-

tores

tores oculis gratię de cœlesti tuo habitaculo, vt omnibus miserearis. Pasce nos pane cœlesti, vt saturemur verbo tuo, qui hîc famescimus in via peregrinationis nostræ, quemadmodum speramus in te Iesu Christo Domino nostro.

PSALMVS XXXIII.

Sec. He. 34.
1. Reg. 21. d

Dauid, *hoc est Christus, & in eo Christianus cecinit hunc psalmum,* cùm mutauit *in cœna nouißima* vultum suum, *& vetus sacrificium, & hoc* coram Abimelech *& Iudæis,* & *Christus* dimisit eum *populum* Iudaicum, & abiit *ad Gentes.*

iustus

ARGVM. Gratias agit quisque ~~fidelis~~ quòd liberatus sit ex omnibus tribulationibus, prouocãs alios quoque, vt suo exẽplo fidant Deo, vt gustent suauitatem misericordiæ eius, vt timeãt illum solum, qui suis ita paterna solicitudine prouidet, vt nihil desit, siue ad corporis, siue ad animæ salutẽ, impios verò à se reiicit. Si rectè introspicias, non parum hic psalmus fidem nostram cõfirmat atque corroborat.

BEnedicam Dominum *corde, ore, & opere* in omni tempore, *tam aduersitatis, quàm prosperitatis:* semper laus, *gloria, & honor* eius *erit* in ore meo, *nec tacebo vnquam.*

In Domino, *à quo est omne bonum,* laudabitur, *non in sapientia mundi, aut sublimitate verborum* anima mea. *qui enim gloriatur, in Domino glorietur:* audiant hoc mansueti, *mites & benigni, &* lætentur *me socium spiritualis gratiæ.*

Magni

Magnificate *laudando & prædicando* Dominum *esse magnum* mecum *resonando* : & exaltemus *per potestatem & bonitatem* nomen eius *quod Iesus est* in idipsum , *in vnitate & concordia, vt sit nobis cor vnum, & anima vna.*

Exquisiui *ex toto corde* Dominum *orationibus sedulis*, & exaudiuit me, *dando bona, quæ ab eo postulaui* : & ex omnibus tribulationibus, *angustijs* meis, *& tentationibus* eripuit *& liberauit* me.

Accedite ad eum *fide & opere*, & illuminamini *ab eo, qui est vera lux* : & facies vestræ *in orationibus suis* non confundentur, *quia non patiemini repulsam.*

Iste pauper *spiritu* clamauit *orando deuotè*, & Dominus *Deus* exaudiuit eum *humiliter deprecantem* : & ex omnibus *huius mundi* tribulationibus eius *& angustijs* saluauit eum *transeuntem ad se.*

Immittet *se occultè* Angelus Domini *Dei* in circuitu, *pro defensione* timentium eum *de cordis puritate*, & eripiet eos *ab omni impugnatione dæmonum.*

Gustate *per spiritualem gustum animæ*, & videte *atque intelligite* quoniã suauis *palato cordis* est Dominus *Deus, qui peccata dimittit, & vitam confert æternã*: beatus *est* vir *ille*, qui sperat in *eo Domino, qui est omne bonum*:

Timete Dominum *ne nimia ſecuritate decipiamini*, omnes ſancti *qui firmi ſtatis in eius promißis*, quoniã non eſt inopia *ſpiritualium bonorum* timẽtibus eum *in veritate.*

Diuites *huius ſeculi* eguerũt *præ auaritia* & eſurierunt, *ea quæ non habent concupiſcendo*: inquirentes autem Dominum *toto corde* non minuentur, *imò abundabunt* omni bono, *tum ſpirituali ad ſalutem, tum corporali ad neceßitatem.*

Venite filij *per deſiderium diſciplinæ*, audite me *diligenter*: timorem Domini, *qui eſt initium ſapiẽtiæ* docebo vos, *quo nihil vtilius.*

2.Pet.3.b. Quis eſt homo *mortalis*, qui vult *habere* vitam *æternã*, & diligit dies videre bonos *atque æternos in futura beatitudine?*

Prohibe *ac tempera* linguam *& loquelam tuam* à malo *contentionis, detractionis, murmurationis*, & labia tua *contra proximum* ne loquantur dolum *adulationis, mendacij, deceptionis.*

Diuerte à malo, *quod diaboli inſtinctu prouenit*, & fac bonum, *quod ex* Dei *gratia procedit*: inquire *cum magno deſiderio* pacem *in* Deum *& in conſcientia*, & perſequere *perſeueranter* eam *vt comprehendas.*

Eccl.25.d. Hebr.4.c Oculi Domini *& aſpectus diuinæ pietatis ſemper ſunt* ſuper iuſtos *& dilectos*, & aures eius *paratæ ſunt* in preces eorum *exaudien-*

diendus.

Vultus autem *iræ & indignationis* Domini Dei ſuper facientes mala *ad puniendum eos*: vt perdat *& deſtruat* de terra *viuentium* memoriam eorum, *adeò vt nec mentio, nec interceßio fiat pro eis.*

Clamauerunt iuſti *deuotè orando*, & Dominus exaudiuit eos *promouendo in bonis*: & ex omnibus tribulationibus *atque anguſtijs* eorum *protegendo*, liberauit eos *à malis ſpiritualibus.*

Iuxta eſt Dominus *ſuo diuino auxilio*, iis qui tribulato *& contrito* ſunt corde, *eos adiuuando*: & humiles ſpiritu *ac corde* ſaluabit, *quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.*

Multæ *ſunt* tribulationes *hominum* iuſtorum *à diabolo & inuidis hominibus*: & de his omnibus *vitæ præſentis anguſtijs* liberabit eos Dominus, *quando abſterget omnem maculam ab oculis eorum.*

Cuſtodit & *obſeruat* Dominus *Deus* omnia oſſa eorum *electorum, quæ ſunt animæ virtutes, in quibus robur mentis*: & vnum ex his *qualiſcunque immineat tētatio*, non conteretur, *neque deperibit ex toto.*

Mors peccatorum *decedentium in mortali delicto* peſsima *eſt, quia in gehenna perpetuò torquebūtur*: & qui oderunt *in animo* iuſtum *hominem*, delinquent, *cùm odium fraternum*

eſt occaſio multorum malorum.

Redimet Dominus *pretio mortis ſuæ* animas ſeruorum ſuorum *prædeſtinatorum*: & non delinquent *finaliter in mortem*, omnes qui ſperant *ſpe formata charitate* in eo, *in quo eſt remiſſio peccatorum.*

ORATIO.

Illuminemur quæſumus nos lumine gratiæ tuæ, vt hic guſtemus & intelligamus, quàm ſuauis ſis Domine in miſericordia tua ſperantibus in te. Et emitte Angelum tuum in circuitu noſtro, cuius præſidio muniti, ab omni impugnatione dæmonum, & morte peccatorum peſsima liberemur. Per Dominum. &c.

PSALMVS XXXIIII.

Sec. He. 35. Pſalmus *iſte attribuitur* ipſi Dauid, *hoc eſt Chriſto manu forti, qui vicit mundum, mortem, & diabolum.*

ARGVM. Hic Chriſtus & quiſque fidelis in tribulatione, fortiter precatur contra veritatis aduerſarios. In fine autem iuſtitiæ fauentibus lætitiam imprecatur.

IVdica Domine *iudicio cõdemnationis Iudæos* nocentes me, *reddendo eis ſecundum opera eorum*: expugna *atque deuince* impugnantes me *iniuſtè.*

Apprehende *tua* arma *diuina ad arcendum inimicos*, & ſcutum *ad protegendum*: & exurge *atque ſuccurre* in adiutorium mihi,

cum

cum vires meæ non suppetunt.

Effunde frameam, *& euagina gladium iræ tuæ in Iudæos*, & conclude *multitudine hostium* aduersus eos, *vt intereant*, qui persequuntur me, *quoniam tu es salus mea*: dic animæ meæ *per reuelationem interiorem*, Salus tua ego sum, *vt neminem præter te requiram in angustijs.*

Confundantur *Iudæi, & facta sua erubescant*, & *tandem* reuereantur *emendati* quærentes *perdere* animam *& vitam* meam.

Auertantur *à Deo vt sint* retrorsum, *non valentes perficere quod intendunt*, & confundantur *in prauis actibus suis*, cogitantes *& machinantes* mihi mala, *tam Iudæi, quam hæretici, quàm Gentiles.*

Fiant *ipsi* tanquam puluis *leuißimus*, qui *dispergitur* ante faciem venti, *vt facilè vincantur ab hostibus*, & Angelus Domini *malus sit* coartans *& affligens semper* eos, *atque dominetur eis.*

Fiat via *& vita* illorum *impiorum*, tenebræ, *per ignorantiam & cæcitatẽ cordis*, & lubricum *vt facilè labantur in vitia*, & Angelus Domini *malus, sit etiam* persequens *& tentans* eos, *vt eius impulsu facilè capiantur.*

Quoniam gratis, *sine causa, cùm nihil mali fecissem*, absconderunt mihi *Iudæi latenter insidias, sed hoc fuit in* interitum laquei sui,

quia per hoc laquearunt sese in mortem: superuacuè, *inutiliter & sine causa* exprobrauerunt, *& contumeliosè accusauerunt, vt tollerent* animam, *& vitam* meam *corporalem.*

Veniat illi *populo Iudaico* laqueus *captiuitatis per Romanos*, quem ignorat *futurum esse*, & captio, *ac fraus*, quam abscondit *mihi insidiosè*, apprehendat eum, *subitò & improuisò*: & in laqueum *mortis* cadat *dictus populus*, in ipsum *inquam laqueum, quem mihi moliebantur.*

Anima autem mea *à malis liberata* exultabit in Domino *gratias agendo*: & delectabitur *iubilatione iucunda* super *Christo* salutari *filio* suo, *per quem saluati sumus.*

Omnia *interiora* ossa mea, *& robora animæ meæ, quæ sunt constantia mentis & sanctæ voluntates*, dicent, *loquentur & prædicabunt*, Domine *Deus*, quis similis tui? *certè nullus.*

Eripiens *tu es Domine* inopem *populum Christianum* de manu *& potestate* fortiorum eius, *immundorum videlicet spirituum, qui naturaliter fortiores sunt homine*: Insuper egenum *sapientia populum* & pauperem *virtutibus liberasti* à *potestatibus tenebrarum* diripientibus eum, *& hoc per crucem tuam.*

Surgentes *principes Iudæorum, &* testes iniqui *inducti ab eis*, quæ ignorabam, *vt ment*

mentiri & blaſphemare, interrogabant me *ad extorquendum aliquod verbum reprehenſione dignum.*

Retribuebant *Iudæi* mihi *Chriſto* mala pro bonis:*attuli eis vitam, ipſi me condemnauerunt morti: etiam* ſterilitatem *retribuebant* animæ meæ, *contumelias, vulnera, & mortem.*

Ego autem, *quando in me ſæuirent, & cùm mihi moleſti eſſent clamantes, Crucifige: tunc non vindicabam eos, ſed* induebar cilicio,& *abſcondebar ſecundum diuinitatem ſub humana carne.*

Humiliabam & *affligebam* in ieiunio *Iudæorum* animam meam, *quia eſuriebam & ſitiebam ſalutem eorum:* & oratio mea *pro crucifixoribus emiſſa, ex quo ſuſcipere non merentur*, in ſinu meo, *& ſecreto cordis, vnde exierat*, cõuertetur *& remeabit. fruſtrà enim pro eis orabam.*

Quaſi *ad* proximum *meum* & quaſi *ad* fratrem noſtrũ *carnalem* ſic complacebam, *& morem gerebam illis, docendo, prædicando, inſtruendo viam vitæ & veritatis:* & quaſi pater lugens *filium* & contriſtatus *de errore eius* ſic humiliabar *compatiendo eis, & affligebar de perditione eorum.*

Et tamen *Iudæi* aduerſum me *innocentem* lætati ſunt *in maleuola & impia corũ volun-*

tate, & conuenerunt *in vnum consilium:* con gregata *& multiplicata* sunt super me *innocentem* flagella *atque tormenta*, & ignoraui *causam, vnde meruissem.*

Dissipati *& attoniti* sunt *visis miraculis in passione*, nec *tamen* compuncti, *de sua iniquitate ad pœnitentiam*, tentauerunt me, *si filius Dei es, descende de cruce*, subsannauerūt, *deridentes* me subsannatione *hac*, Vah *qui destruis templum* Dei: frenduerunt super me, *ex crudelitatis magnitudine*, dentibus suis, *bestiali ferocitate.*

Domine *pater*, quando respicies *illorum iniquitates*, *& meam innocentiam*: restitue, *tertia die* animam meam *corpori*, à malignitate eorum *liberatam*, & erue *atque libera* à leonibus, *Iudæis propter fortitudinem malitiæ eorum* vnicam *carnem* meam, *quæ sola concepta fuit sine peccato.*

Confitebor tibi, *& laudabo te* Domine *pater* in Ecclesia *Christianorum* magna, *ex omni gente collecta, atque per orbem diffusa:* in populo *Christiano* graui, *maturo, ac modesto, firmiter præcepta tua custodienti*, laudabo te *glorificando.*

Ioan.15.d Non supergaudeant *Iudæi* mihi, *nomen meum delendo*, qui aduersantur mihi iniquè, *& persequuntur iniustè*, qui oderunt me gratis, *sine causa*, & annuūt oculis, *alios*

concitan

concitantes ad derisionem.

Quoniam mihi quidem, *licet dolosè, tamen* pacificè loquebantur, *dicentes: Magister, scimus quia verax es: & tamen* in iracundia terræ *amittendæ* loquẽtes, *ne perderent locum & gentem*, dolos cogitabant, *quomodo me caperent in sermone.*

Et dilatauerũt *in paßione* super me *innocentem* os suum *blasphemantes, atque* dixerunt *deridentes*: Euge, *gaudentes*, euge, *bene actum de nobis, quia* viderunt *iam* oculi nostri, *quod desiderauimus, vt scilicet cum latronibus in cruce penderet.*

Vidisti, *& cognouisti* Domine *meam innocentiam & illorum nequitiam, & ideo* ne sileas, *sed profer sententiam:* Domine *pater*, ne discedas *in paßione* à me, *& ab humanitate mea, quæ subiacet paßioni.*

Exurge *Domine in adiutorium meum*, & intende iudicio meo, *quo iudicatus sum ad crucẽ*: Deus *pater* meus & Dominus meus, *respice* in causam meam, *quia patior pro hominibus, & non pro peccatis meis.*

Iudica me *secundum causam, &* secundũ iustitiam tuã, *quæ non cõdemnat innocentem*, Domine Deus *pater* meus: & non supergaudeant *neq; insultẽt* mihi *Iudæi quasi victores.*

Non dicant, *neque arrogent* in cordibus *& cogitationibus suis maleuolis.* Euge, euge,

bene, bene eſt animæ noſtræ, *fecimus quod voluimus*, nec dicant *iactantes*, Deuorabimus eum, *& extinguemus nomen eius.*

Erubeſcant, *de peccatis ſuis*, & reuereãtur omnes ſimul *pœnas æternas*, qui gratulãtur *& exultant de* malis meis, *de afflictione & tribulatione mea.*

Induantur *pudore &* confuſione, & *ſimul* reuerentia, *erubeſcant ex timore omnes*, qui maligna loquuntur, *vel detrahendo, vel iactando* ſuper me *innocentem.*

Exultent *corpore*, & lætentur *ſpiritu*, qui volunt iuſtitiam meam *imitari quæ fuit in me: &* dicant ſemper *& vſque in finem ſeculi*, Magnificetur Dominus *pater in nobis, hoc, inquam, dicant hi*, qui volũt *& diligunt* pacem *Chriſti* ſerui *patris* eius, *qui ſua morte pacem poſuit inter* Deum *& hominem.*

Et lingua mea *atque apoſtolorum meorum* meditabitur *atque prædicabit* iuſtitiã tuam, *annuntiando Euangelium Gentibus, &* tota die *præſentis vitæ decantabit* laudem tuam *in Eccleſia catholica.*

ORATIO.

Præſto ſit tuum diuinũ auxilium in perſecutione impugnantiũ nos, quoniam vnica ſalus noſtra tu es. quis enim ſimilis tibi? quocirca anima noſtra delectabitur ſemper, & exultabit in ſalutari noſtro IESV

CHRI

CHRISTO, qui humiliauit ſemetipſum vſque ad mortem crucis, delens chirographum peccati. Protecti ergo ſcuto inexpugnabili iuſtitiæ tuæ mereamur cum diligentibus te lætitia & exultatione æterna perfundi: Per eandem Dominũ noſtrum.

PSALMVS XXXV. Sec.He.36.

Pſalmus *tendens* in finem *Chriſtum attribuitur* ſeruo *iuſto* Domini, *qui eſt* Dauid.

ARGVM. Deſcribit cogitationes & peruerſitatem improborum: inde præclarius clementiam & miſericordiam Dei laudibus proſequitur.

DIxit *in corde ſuo* iniuſtus, *& decreuit apud ſe* vt delinquat *liberè peccãdo, obduratum* in ſemetipſo *cor habens, ſed* non eſt timor Dei, *quod eſt frænum peccati,* ante oculos *mentis eius.*

Quoniam *timore Dei poſthabito* doloſè egit, *legem contemnens,* in conſpectu eius *quĩ videt omnia:* vt inueniatur iniquitas, *& reputetur* eius *peccatũ* ad odium, *vt Deus iniquitatem iudicet, & non dimittat, ſed imputet.*

Verba oris eius *iniuſti ſunt*, iniquitas *in Deum* & dolus *in proximum*: noluit *peccator* intelligere, *imò contempſit dicta ſalutaria, vt* bene ageret, *licet poſſet, ſi bona voluntas accederet.*

Iniquitatem *longa deliberatione* meditatus eſt, *& errorem* in cubili ſuo *atq; in ſecreto*

cordis

cordis sui, adstitit *& consensit* omni viæ non bonæ, *& in omni genere peccati*, malitiam autem non audiuit, *sed dilexit, in malis gaudendo & delectando.*

Domine Deus in cœlo *est* misericordia *& beneficentia* tua *diuina, quæ vbique sentitur*: & veritas tua *promissionum est* vsque ad nubes, *vbique, & semper.*

Iustitia tua *est altissima*, sicut *sunt* montes Dei, *ab impijs incomprehensibilis*: iudicia tua *quod horum misereris, & hos excæcas, sunt* abyssus multa *profunda, & inscrutabilis.*

Homines *iustos ac rationales*, & iumenta *brutos homines & carnales* saluabis Domine, *dum tamen pœnituerint*: quemadmodum *mirabiliter* multiplicasti *in omnibus* misericordiam tuam *ineffabilem* Deus *noster.*

Filij autem hominum *proprijs viribus ad omne bonum destituti*, in tegmine *& vmbra* alarũ tuarũ *expensarum in cruce* sperabunt, *cum nulla alia sit salus, nisi in cruce Domini.*

Inebriabuntur *atque saturabuntur* ab vbertate *Spiritus sancti, & pinguedine* domus tuæ, *quia omnibus bonis replebis eos*, & de torrente *atque abundatia* voluptatis *tuæ diuinæ* potabis eos *in fruitione æterna*, *qui iam sitiunt iustitiam.*

Quoniam apud te, *Domine deus*, est *indeficiens* fons vitæ, *initium omnium bonorum*

&

& origo virtutum : & in lumine. *Christo, filio tuo qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*, videbimus *& intelligemus* lumen *totius* Trinitatis.

Prætende, *longe latéque diffunde* Domine *Deus*, misericordiam tuam *in remißione peccatorum* scientibus *& cognoscentibus* te *per fidem, atque confitentibus indiuiduam Trinitatem*, & iustitiam tuam *in vitæ rectitudine tribue* his qui recto sunt corde, *dirigentes se ad voluntatem Dei.*

Non veniat, *aut subrepat* mihi pes, *& affectus* superbiæ, *quod de me præsumam*: & manus *seu impulsio* peccatoris *mala suadentis*, non moueat me *à bono proposito*, *& à fide aut statu gratiæ.*

Ibi *enim in affectu superbiæ* ceciderunt *à gratia diuina* omnes qui operantur iniquitatem, *quoniam Dei iussa contemnunt*, expulsi *ergo* sunt *& damnati à* Deo, nec potuerunt stare *vel resurgere, quia non cognoscunt errorẽ.*

ORATIO.

Deus, fons vitæ & origo omnium bonorum, multiplica super nos misericordiam tuam: vt inebriati vbertate gratiarum tuarum, omnem iniquitatẽ, dolum, superbiam abdicantes nos, sacrosancti nominis tui cognitione illuminatos, regno tuo nos dignos efficias, in fruitione æternitatis. Per

Per Christum Dominum nostrum.

PSALMVS XXXVI.

Psalmus *iste est* ipsi *homini impio à* Dauid *Propheta decantatus.*

ARGVM. Nõ philosophicos, sed Christianos hic audis mores qui ex syncera fide manant, id quod totus psalmus vbique prodit. Cuius argumentũ cùm aliàs sæpe in scripturis, tũ vel maxime habes Prouer. 4. vbi dicitur: Ne delecteris in semita impiorum, nec tibi placeat malorũ via. Fuge ab ea, &c. In fine canit, impios vtcũque florere videatur, tandem excludendos & penitus delendos.

NOli æmulari, *inuidere, & indignari* in malignantibus, *nec te malè habeat improborum fortuna*, neque zelaueris *aut dilexeris* facientes iniquitatem. *tales enim nec imitandi, nec amandi sunt.*

Quoniam tanquam fœnum, *quod hodie floret & cras marcescit*, velociter arescent *in gloria & prosperitate malorum* : & quemadmodum olera herbarum *viridia, sed vilia* citò decident *in carnali eorum gloria.*

Spera in Domino, *quod est initium salutis*, & fac bonitatem, *quia fides sine operibus mortua est*, & inhabita terram *permanendo in vnitate Ecclesiæ*, & pascêris *vsque ad saturitatem & suauitatem* in diuitiis *spiritualibus* eius. *quarum thesaurus est ipse Christus.*

Delectare *non in rebus transitoriis, sed* in Domino, *qui sit dulcedo mentis tuæ*, & dabit tibi

tibi petitiones *non carnis, sed* cordis tui, *quas spiritus rationalis petit, quæ sunt bona gratiæ & virtutis.*

Reuela *& patefac* Domino Deo viam tuam *peregrinationis per confessionem,* & spera in eo, *& nõ in alio:* & ipse *sine dubio* faciet *illud quod desideras.*

Et educet *in publicum, quasi lumen alijs in exemplum virtutis,* iustitiam tuam, *atque opera iustitiæ tuæ* & iudicium tuum, *quo eligis sequi Christum* tanquã meridiem *in pleno splendore manifestabit in extremo iudicio: interim* subditus esto Domino, *præceptis eius obediendo,* & ora eum *piè ac perseueranter.*

Noli æmulari, *neque inuidia commoueri* in eo *homine,* qui prosperatur *& floret* in via sua *peruersa, &* in homine *malo* faciente *atque perpetrante* iniustitias. *Ille prosperatur in via sua & tu laboras in via Dei.*

Desine ab ira, *ne subitò irascaris prosperitate malorum,* & derelinque furorem, *noli ob hoc contra Deum malignari: subinde* noli æmulari *aut indignari in tantum,* vt *ipse* maligneris *atque efficiaris reprobus,*

Quoniam qui malignantur, *& nequiter agunt, esto iam floreant in delicijs,* exterminabuntur *tamen in futuro extra terminos viuentium:* sustinẽtes autẽ *& patiẽter expectantes* Dominum *Deum,* ipsi hęreditabunt terram

viuen

viuentium, & patriam cœlestem.

Et adhuc *restat* pusillum *temporis*, & non erit peccator, *pro quo irasceris:* & quæres locum *atq; felicitatem* eius, & non inuenies, *quia euanuit.*

Matth.5.a Mansueti autem *& mites, qui iugum Domini patienter portãt, & aduersa mundi æquanimiter tolerant,* hæreditabunt *cœlestem* terram *viuentium, &* delectabuntur *atque gaudebunt* in multitudine *supernæ* pacis, *futuri seculi, quæ est requies perfecta.*

Obseruabit *occultis insidijs peccator*, *vt circumueniat* iustum, *dolens de bono virtutis eius*, & stridebit *præ furore* super eũ *iustum* dentibus suis *detractionis & nequitiæ.*

Dominus autem irridebit, *atque dignum opprobrio* eum *iudicabit*, quoniam prospicit, *& procul aspicit*, quòd veniet *post pusillum temporis* dies *perditionis* eius, *& dies vltionis iræ suæ.*

Gladium *persecutionis* euaginauerunt *atq; nudauerũt* peccatores *aduersus sanctos,* intenderunt *insidiãdo* arcum suum *in dolo.*

Vt decipiant *dolis* pauperem, *& humilem spiritu,* & inopem, *qui nec opem habet ab alio,* vt trucident *atque interficiant* rectos corde, *constantes & firmos in fide.*

Gladius eorum, *quo alijs nocere conantur,* intret in corda, *& animas* ipsorum *ad dam-*

nation

nationem vt ſimili perſecutione moriantur: & arcus *dolus* eorum confringatur, *& inſidiæ, ne iuſto noceant.*

Melius eſt *& ſufficientius,* modicum *temporale* iuſto *homini, qui tendit ad bona ſpiritualia,* ſuper diuitias peccatorum multas, *quia auaro tam deeſt quod habet, quàm quod non habet.*

Quoniam brachia, *poteſtas, diuitiæ, robur* peccatorum, *in quibus confidebant,* conterentur, *minuentur, & confringentur:* confirmat autem, *ne à bono virtutis moueantur,* iuſtos *tam in proſperis quàm aduerſis* Dominus *Deus.*

Nouit *& approbat* Dominus *in vita præſenti* dies immaculatorum, *conuerſationem, & vitam iuſtorum:* & hæreditas eorum, *qui ſine macula ſunt* in æternum erit, *& in vita æterna durabit.*

Non cõfundentur *neq; priuabũtur ſpe ſua iuſti* in tempore malo, *quod erit dies iudicij,* & in diebus famis, *quibus damnati eſurient per carentiã boni, iuſti* ſaturabuntur *per adoptionem ſummi boni: quia peccatores peribunt.*

Inimici verò Domini, *qui ſunt amici huius mundi,* mox vt honorificati fuerint *gloria & reuerentia,* & exaltati *dignitatibus & potentia:* deficientes *quotidie de malo in peius,* quemadmodum fumus *cuius nullum*

tandem inuenitur veſtigium, deficient *tādem perpetuò.*

Mutuabitur *&* *ſuſcipiet* peccator *diuerſa Dei beneficia*, & non ſoluet, *Deo gratias agendo, & mandata eius implendo*, iuſtus autem *de bonis à Deo acceptis* miſeretur *affectu compatiendo*, & retribuet *largiendo eleemoſynas.*

Quia benedicentes, *& gratias agentes ei Deo* hæreditabunt *in præmium* terram *viuentium:* maledicentes autem ei, *quales ſunt peccatores, blaſphemi, & Dei legibus inobedientes*, diſperibunt *à iuſtorum beatitudine in æternā perditionem.*

Apud Dominum *Deum* greſſus hominis *iuſti* dirigentur, *vt non declinet à rectitudine iuſtitiæ:* & viam eius *ad meritum æternæ vitæ ordinando* volet *& approbabit Dominus.*

Cùm ceciderit *in peccatum propter carnis infirmitatem, quia ſepties in die cadit iuſtus*, non *tamen* collidetur, *neque frangetur, gratiā Dei irrecuperabiliter amittendo*: quia Dominus *Deus* ſupponit *adiuuando* manum ſuam *miſericordiæ, reducendo eum per pœnitentiam ad gratiam.*

Eccl.2.c Iunior fui *per ætatem*, etenim *iam* ſenui *in diebus*: & non vidi *vnquam* iuſtum *hominem* derelictum *à Deo*, nec ſemen *& progeniem* eius *vidi vnquam* quærens panem, *& neceſſaria bona.*

Tota

Tota die *atque omni tempore vitæ suæ* miseretur *iustus, admonendo errantem,* & commodat *pauperibus dispensando eleemosynas:* & semen illius, *quod seminat vt metat,* in benedictione erit, *quia cum exultatione veniet, portans manipulos suos.*

Declina à malo, *& diuerte à peccato* & fac bonum *opus, exercendo de virtutibus,* & inhabita *in terra viuentium* in seculũ seculi *æternaliter.*

Quia Dominus D*eus* amat iudicium, *iustitiam, & æquitatem,* & ideo nõ derelinquet *electos,* sanctos suos, *qui eius voluntatem impleuerunt : sed* in æternum *in vita beata* conseruabuntur *in corpore & anima.*

Iniusti *pœna æterna* punientur *in inferno,* & semen *atque opus illorum* impiorum *hominum trãsibit, vt vmbra, &* peribit *in nihilũ.*

Iusti autem *homines* hæreditabunt, *atq; poßidebunt* terram *viuentium, vbi nullus moritur :* & inhabitabunt *atque dominabuntur in* seculum seculi *sine fine,* super eam *tanquam domini & possessores.*

Os *ipsius* iusti *hominis* meditabitur, *& prædicabit* sapientiã, *quæ est de Deo & æternis,* & lingua eius *cum discretione* loquetur iudicium *veritatis, discernens quæ tenenda sunt, & quæ fugienda.* Esa. 51.c

Lex Dei eius *& obseruatio præceptorum*

erit semper in corde ipsius, *per iugem meditationem*: & *ideo* non supplantabuntur *à diabolo vel peccato* gressus eius, *quibus nititur ad Deum peruenire.*

Considerat *callidè* peccator, *vt circumueniat* iustum, *ad decipiendum: & etiam per inuidiam* quærit *opportunitatē* mortificare eū, *vel corporaliter vel spiritualiter.*

Dominus autem *Deus* non derelinquet eum *totaliter* in manibus *& potestate* eius *impij*, nec damnabit eum *iustum in futuro iudicio* cum iudicabitur, *sed sententia* illi *dabitur pro eo.*

Expecta *patienter* Dominum, *qui te iudicabit & renuntiabit*, & custodi viam eius, *obseruando mandata*: & exaltabit te, *de lacrymiarum valle*, vt hæreditate *& firma possessione* capias terram *supernæ patriæ*: *& hoc*, cùm perierint, *atque iudicati fuerint* peccatores, *tunc* videbis *præmia iustorum & pœnas impiorum.*

Vidi impium *præ alijs* superexaltatum *potentia & honoribus seculi*, & eleuatum *superbia*, sicut cedros, *arbores* Libani *montis altissimas.*

Et transiui *per aliquod tempus expectans*, & ecce non erat, *qui sic intumuerat*: quæsiui eum *in gloria sua vana*, & non est inuentus *neque splendor pompæ, dignitatis, superbiæ, aut*

etiam locus *prosperitatis* eius.

Custodi innocentiam *vitæ, quo ad Deum,* & vide æquitatem, *iustè cum proximo agendo*: quoniam *hæc bona opera* sunt reliquiæ, *quæ post hanc vitam relinquũtur* homini pacifico, *vt post mortem præmientur in felicitate æterna.*

Iniusti autem *cum suis operibus* disperibunt, *atque æterna damnatione delebuntur,* simul *etiam cum eis* reliquiæ impiorum *quæ sunt honor, diuitiæ, fama* interibunt, *quoniam post mortem falsa eorum laus, & fragilis gloria dissoluetur.*

Salus autem *mentis & corporis ipsorum* iustorum *hominum, est* à Domino *Deo: qui etiam* & *est* protector eorum, *siquid impugnat* in tempore tribulationis *& tentationis ne superentur.*

Et *in colluctatione tentationum* adiuuabit eos Dominus, *cooperando ne fatigentur,* & liberabit eos *si ceciderint in peccatũ,* & eruet eos *per veram pœnitẽtiam* à pecatoribus *quia non erunt de numero obstinatorum, & tandem* saluabit eos, *ad vitam æternam perducendo:* quia sperauerunt *firmiter* in eo, *salus cunctis sperantibus in Domino.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, salus, protectio, & liberatio nostra, cõcede petitiones cordis no

ſtri, qui delectamur & ſperamus in te Domine, dirige greſſus noſtros in bonum, & cum ceciderimus in peccatũ, porrige dexteram cadentibus cum auxilio gratiæ & miſericordiæ tuæ, ne collidamur in interitum, ne confundamur in tempore malo, ne diſpereamus cum impiis, ſed hæreditatem iuſtorum in terra viuentium ſortiamur. Per Dominum noſtrum.

Sec.Heb.38

PSALMVS XXXVII.

Pſalmus *iſte eſt* Dauid, *& cuiuſlibet pœnitentis* in rememoratione *atque recordatione* Sabbathi, *& requiei æternitatis, quam habere deſiderat, ſed peccatorum conſcius perdere reformidat.*

ARGVM. Pſalmus eſt ad agnoſcendam corruptionem & fragilitatem noſtrã, quam Chriſtus pro nobis portauit, abſque ſuo peccato, peccatorũ noſtrorum factus reus. Atque in ea re imitari debemus illius patientiã, ſicubi nobis quoque crux aliqua eſt ferenda. Poteſt & ad Dauidem referri Pſalmus, qui morbo fortaſſe peſtilenti correptus, Dei tam atrocem, etſi peccatis ſuis debitam caſtigationem, deprecatur: demum opem Dei, cui ſeſe penitus permittit, implorat.

DOmine *precor,* ne in furore tuo *excandeſcenti* arguas me *cum reprobis damnando*, neque in ira *atque indignatione* tua *caſtiges &* corripias me, *purgatorij pœna cruciando.*

Quoniam *in hac vita* ſagittæ tuæ *vindicatiuæ*

catiuæ, quæ sunt pœnalitates animæ & corporis, infixæ sunt mihi *in vulnus, postquam peccaui*, & confirmasti *diu & in multis* super me *peccatorem* manum tuam *& potentiam vindictæ.*

Non est sanitas, *neq; requies* in carne mea *mortali*, à facie *& instantia* iræ *& vindictæ* tuæ: *etiam* non est pax *in interioribus* ossibus meis *& viribus animæ meæ*, à facie *& reminiscentia* peccatorum meorum, *atque instantia suggestionum malarum.*

Quoniam iniquitates meæ *regnantes in mortali corpore*, supergressæ sunt *suo numero* caput *& intellectum* meum, *quod in seruitutem redigunt*, & sicut onus graue, *ob multitudinem & magnitudinem earum*, grauatę sunt, *vt ad bona erigere mētem nequeant*, super me *peccatore.*

Putruerunt *plagæ peccatorum in delicijs suis*, & corruptæ sunt *tabe malorum operum* cicatrices meæ *in liuoribus peruersis*, à facie *& aspectu* insipientię *atque ignorantiæ* meæ, *quia neglexi vt rem vilem.*

Miser, *quia seruus peccati*, factus sum *in afflictionibus animæ & corporis*, & curuatus sum *in conscientia, peccatorum mole* vsque in finem *humiliatus ad pœnitentiam* tota die *huius vitæ* contristatus *propter syndere sin* ingrediebar, *timens pœnas futuras.*

Quoniam lumbi mei *carnaliũ delectationũ* impleti sunt, *& fatigati fomite cõcupiscentiæ*, illusionibus *vanis libidinum incentiuis*: & *ergo* non est sanitas *neque requies* in carne mea, *quæ semper aduersus spiritum cõcupiscit.*

Afflictus sum *corpore*, & humiliatus sum mẽte nimis, *cùm vndique sit calamitas*: rugiebã *amarè flendo*, à gemitu *& contritione* cordis mei, *petens cum luctu remissionem.*

Domine ante *& corã* te *est* omne desiderium meum: & *quia pius es*, gemitus meus *pro peccatis*, à te, *qui nosti secreta cordium*, nõ est absconditus. *tibi enim non occultantur occulta.*

Cor meum, *quia tranquillitatem conscientiæ amisit*, conturbatum est *suis passionibus*, *& inde dolor*, dereliquit me *robur ac pristina* virtus mea, *inde pauor*: & lumen *ob passionũ turbulentiam* oculorum meorum *mentalium etiam deseruit me, inde error*, & ipsum *verum lumen, qui Christus est* non est mecum, *quia in tenebris decidi peccatorum.*

Amici mei, *vox est Christi*, & proximi mei, *Iudæi*, aduersum me *cum gladijs & fustibus* appropinquauerunt *consilijs & dolis*, steterũt *perseueranter coram me, vt occiderent.*

Et qui *ante passionem* iuxta me erant. *Apostoli*, de longè steterunt, *quia relicto me fugerunt*, & vim faciebãt *Iudæi, trahentes ad principes*

cipes ſacerdotum, qui quærebant *tollere* animam, *& vitam* meam.

Et qui *ſcrutantes* inquirebant *falſa &* mala *crimina, quæ opponerent* mihi *non inuenientes*, locuti ſunt vanitates, *fingendo teſtimonia falſa*, & dolos *fraudéſque* tota die meditabantur, *vt me morti traderent*.

Ego autem *ferendo improperia*, tanquam ſurdus, *non reſpondens* non audiebam, & *fui* ſicut mutus, *conticeſcens*, non aperiens *ad exprobrationes* os ſuum.

Et factus ſum, *dum me conſpuerent illuderéntque*, ſicut homo *obiecta* non audiens *conuitia*, & *quaſi* non habens in ore ſuo *innocēti* redargutiones, *quibus eorum blaſphemijs reſpondere poſſem*.

Quoniam *ſuſtinendo crucem* in te Domine ſperaui, *vt me ſuſcites*, tu exaudies me, *quia obediens fui vſque ad mortem* Domine *Pater* Deus meus.

Quia dixi *in oratione*, *te deprecando*, Nequando *inſultent &* ſupergaudeant mihi *cō uitiatores* inimici mei:& dum commouentur *atque labaſcunt diſcipuli*, *qui ſunt* pedes mei, *tunc* ſuper me *irridendo* magna *improperia* loquuti ſunt, *Si filius* Dei es, *deſcende de cruce*.

Quoniam ego, *non recuſans crucifigi* in flagella *ſuſtinenda & tormenta* paratus ſum

volenti animo, & dolor meus *crucis* in conspectu meo, *quia innocens patior*, *est* semper *pro eis*.

Quoniam *& ergo ego pœnitens*, iniquitatem meam *accusando*, annuntiabo *in confessione*, & cogitabo *solicitus ac sedulò* pro peccato meo, *operibus satisfaciendo*.

Inimici autem mei *prosperantur*, viuunt, *fruuntur mundo*, & cõfirmati sunt *in malitia*, *securè peccantes* super me *ob eorum prosperitatem*: & multiplicati sunt *numero*, qui oderũt me *sine causa*, *sed* iniquè, *sed sola peruersitate*.

Qui retribuũt *ex ingratitudine* mala pro bonis, *quod pessimorũ est*, detrahebant mihi *ex inuidia*, quoniam sequebar *consciẽtiæ* bonitatem, *detestando vitia*.

Ne derelinquas me *in tẽtatione & tribulatione* Domine *author salutis meæ*, *&* Deus meus *quẽ adoro*: ne discesseris *penitus* à me, *subtrahendo gratiam tuam*.

Intende, *quia graues sunt pugnæ carnis*, in adiutorium meum, *vt in bonis perseuerẽ* Domine Deus, *author, dator, & promissor* salutis *& redemptionis* meæ *æternæ*.

ORATIO.

Domine, ne in furore tuo excandescenti arguas nos, cum reprobis in ęternum damnando. Cognoscimus culpam, precamur veniam, reminiscentia peccatorum nos affligit, cor

git,cor conturbatum est, non est sanitas in carne nostra, ne derelinquas nos Domine Deus noster, ne subtrahas gratiam tuam à nobis, sed intende in adiutorium nostrum author salutis nostræ Iesu Christe,qui es benedictus in secula seculorum.

PSALMVS. XXXVIII. Sec.He.39

In finem *nos dirigens & Christũ* pro Idithun *& pro transiliente mundum per contemptum & castigationes carnis* canticum *quod attribuitur ipsi* Dauid, *docens mundana & cœlestia anhelare.*

ARGVM. Existimatur virum sanctum fecisse hos versus,cum sibi Absalonem fugienti Semei occurrisset in via, & calamitatem ipsius acerbissime conuitiis exagitaret: quæ quidem conuitia ipse sedatè ac toleranter tulit. Deplorat autem atque oratione flebili miserias & incommoda vitæ lamentatur.

Dixi *firmiter,& proposui in* corde,Custodiam vias *& actiones* meas *tali diligentia:* vt *etiam* non delinquam *peccando* in lingua mea *detrahendo,iurando,vel mentiendo.*

Posui custodiam *& cautelam* ori meo *silentium obseruans:*cùm consisteret *hæreticus, calumniosus* peccator, *vel reprobus* aduersum me, *mihi insidiando, vel quærens calumniam elicere.*

Obmutui, volens *vitare contentionem* : & humiliatus *& afflictus* sum *apud impios,*

adeò

adeò vt & ſilui à bonis *enuntiandis, vnde veritatem ſubticui:* & dolor meus *propterea* renouatus eſt *de indiſcreta taciturnitate.*

Concaluit *& ſuccenſum eſt* cor meum *ex dilectione* Dei, *& proximi,* intra me, *in interiori homine:* & in meditatione *atque deliberatione* mea *de his habita* exardeſcet ignis, *& feruor dilectionis per zelum, vt arguam inſenſatos.*

Locutus ſum Deo *meo* in lingua mea, *toto corde & ore, cum deprecando.* Notum *atque manifeſtũ* fac mihi, *vt ſemper in memoria habeam* Domine *Deus* finem *& exitum* meum *in mortali corpore.*

Et numerũ *oſtende mihi* dierum meorũ, *quibus viuam in hoc ſeculo,* quis eſt, *& quantum ſuperſit, non vt indulgeam voluptatibus, ſed* vt ſciam quid *temporis & meriti* deſit mihi, *vt emendem vitam meam.*

Ecce *breues,* menſurabiles, *& tranſitorios* poſuiſti *atque ordinaſti* dies meos, *imò numerus menſium apud te eſt:* & ſubſtãtia mea *carnalis, quæ in Adam peccante corrupta eſt* tanquam nihilum *reputanda eſt* ante te, *qui æternus es.*

Verumtamen *in hac mortalitate,* vniuerſa *ſub ſole degentia ſunt* vanitas, *& etiam* omnis homo viuens *plenus eſt vanitate naturæ, culpæ, & miſeriæ.*

Verum:

Veruntamen, *præter hæc etiã* in imagine, *quæ videtur in speculo, & statim disparet*, pertransit homo, *eundo ad mortem, & euanescit*, sed & *quamuis sic transeat, nihilo secius tamen* frustrà & *inutiliter* conturbatur, & *grauatur vana solicitudine circa temporalia*.

Thesaurizat *cum magna solicitudine pro se & suis*: & *tamen* ignorat cui cõgregabit ea, *an furibus, an hostibus, an extraneis, an fisco*.

Et nunc *inter tot vanitates vitæ præsentis*, quæ est expectatio mea, & *finis meus, quem spero*? nónne Dominus *Deus, qui est super omnia* & substantia mea *spiritualis, quæ in conscientia existit* apud te *nota* est *atque reseruatur*?

Ab omnibus *peccatis*, & iniquitatibus meis *præteritis, præsentibus, & futuris* crue, & *libera* me *tua miseratione*: *in* opprobrium *atque derisum* insipienti *ac stulto peccatori* dedisti me, *quia mali semper illudunt bonis*.

Obmutui, *cùm me conuitijs lacessrent*, & non aperui os meum, *cùm me diuersis improperijs irritarent*, quoniam tu fecisti *me talem, vt in aduersis non murmurarem*: amoue *tamen* à me *peccatore* plagas & *correctiones* tuas *quibus me affligi permittis*.

A fortitudine & *graui correptione* manus & *potentiæ* tuæ *diuinæ* ego *defeci*: & *debilitatus sum* in increpationibus *tuis*, & *duris punitionib*

nitionibus, tamen propter iniquitatem & *pe cata iuſtè* corripuiſti *flagellis tuis* hominem *vt tandem caſtigatus erudiatur.*

Et tabeſcere, *infirmari, atque humiliari* feciſti, *ad erudiendum* ſicut araneam, *qua nihil tabidius, quæ leuiter tacta cadit,* animam eius, *fragilem* : veruntamen vanè *anxiatur* conturbatur, & *affligit ſe* omnis homo *mortalis, citò tranſiens.*

Exaudi orationem meam *pro bonis adipiſcendis* Domine *Deus*, & deprecationem meam *pro malis amouendis* auribus tuis *diuinis*, percipe *miſericorditer*, lacrymas meas *tibi fuſas ex intimo corde.*

Ne ſileas *neque diſsimules:* quoniam aduena *in hoc mundo* ego ſum apud te, *nõ habens permanentem ciuitatẽ,* & peregrinus, *pergens ad patriam vitæ æternæ,* ſicut *olim* omnes patres mei, *qui hinc migrauerunt.*

Remitte mihi *peccata mea,* vt refrigerer *in conſcientia per conſolationem* priuſquã abeam *de præſenti vita ad mortem*, & amplius non ero *in ſtatu merendi, quia poſt mortem non eſt peccati remiſſio.*

ORATIO.

Pone Domine cuſtodiam ori noſtro, vt nõ delinquamus in lingua. Ab omnibus iniquitatibus libera nos, & corripe nos, ſic tamen, vt nõ deficiamus in increpationibus.

Notum

Notum fac nobis finem noſtrũ, vt cognoſcamus quid deſit, in emendationem vitæ. Ne differas auxiliari, quia aduenæ ſumus & peregrini ſicut omnes patres noſtri. Subinde theſaurizemus ea in hoc ſeculo, quæ te retribuente capiemus in futuro. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

PSALMVS XXXIX. Sec.He.40

In finẽ *& Chriſtum* Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ.*

ARGVM. [redacted]

Lex ſpiritus.

EXpectans *cum magno deſiderio* expectaui *quotidie* Dominum *Chriſtum incarnandum, qui ſolus poteſt ſaluare,* & *ipſe pro ſua clementia* intendit mihi, *implendo deſiderium amoris mei.*

Et ex

Et exaudiuit *Dominus* preces meas *mittendo Chriſtum*, & eduxit me *atque liberauit* de lacu miſeriæ, *infelicitatis, atque ignorantiæ*, & de luto *fœtido* fecis, *carnalis concupiſcentiæ, & deſiderijs terrenorum.*

Et ſtatuit, *atque firmauit per fidem* ſupra petram *Chriſtum, qui eſt vera petra*, pedes & *affectus* meos, *vt in eo confidam*, & direxit *per legem Euangelicam* greſſus & *actus* meos *ad beatitudinem æternam.*

Et *ſic* immiſit *ſupernè* in os meum, *vt concinerem* canticum nouum *de incarnatione, paſſione, reſurrectione, aſcenſione*, carmen, *inquam, laudes, & gratiarum actiones*, Deo noſtro [redacted]

Videbunt *per fidem* multi, [redacted]

Beatus *eſt vir* [redacted] cuius eſt nomen Domini [redacted] *aliud nomen in quo oporteat* [redacted] & *qui* non reſpexit *neque fiduciam poſuit* in vanitates *huius mundi*, & inſanias falſas, *quæ ſunt iræ, rixæ, diſſenſiones, & reliqua opera carnis.*

Multa feciſti *mundum creãdo* tu Domine Deus meus, *ſed maiora* mirabilia tua *ſunt*, quæ

quòd per paßionem tuam mundum ſaluaſti: & cogitationibus tuis, *quibus diſpoſuiſti ab æterno myſterium incarnationis*, non eſt *aliquis* qui ſimilis ſit tibi, *quia hoc mirabile excedit omnia mirabilia tua.*

Annuntiaui *mirabilia prius per prophetas*, & *nouißimè* locutus ſum *ipſe inter homines conuerſatus vt homo: vnde* multiplicati ſunt *credentes* ſuper numerum *arenæ maris.*

Sacrificium & oblationem *veteris legis* noluiſti *ad tollendum peccata mundi*: aures autem *ad obediendum* perfeciſti mihi *vſque ad mortem carnis.*

Holocauſtum *quod totum incendebatur ad honorem Dei*, & pro peccato *originali* non poſtulaſti, *quia non fuit tibi acceptum*: tunc dixi *ego Chriſtus*, Ecce *volens ac lætus ego* venio *ad offerendum corpus meum in ara crucis, ceu ſacrificium acceptißimum.*

In capite libri *prædeſtinationis* ſcriptum eſt de me, *Chriſto, vt* facerem *atq; adimplerem* volũtatem tuam, *quæ fuit obire mortem pro redẽptione generis humani*, & Deus meus, *hoc idem* volui, *& ad hoc de cœlo deſcendi*, & legem tuam *Euangelicam ſemper habui* in medio cordis mei, *per meditationem.* Heb.10.b

Annuntiaui *per me & Apoſtolos* iuſtitiam *& legem* tuam *Euangelicã*, *quæ pœnitentiam docet* in Eccleſia *catholica*, *quæ* magna *eſt po*

testate & firmitate & amplitudine: ecce labia mea *non comprimam*, non prohibebo à *promulgatione legis per me & meos*, *& tu* Domine *pater* tu *hoc* scisti *& testis es.*

Iustitiam tuam *& mandata tua* non abscondi, *quando potui prodesse* in corde meo, *sed palam annuntiaui doctrina & operibus*: *&* veritatem tuam *in exhibitione promissorum*, & salutare tuum, *videlicet meipsum pro salute hominũ* dixi, *prædicaui atq; enuntiaui.*

Non abscondi, *neque celaui* misericordiam tuam, *quia peccata condonas*, & veritatem tuam, *quia minaris impijs*, à concilio multo *& congregatione magna. omnibus enim benignitatem tuam & doctrinam* Euangelicam *annuntiaui.*

Tu autem Domine Deus *pater*, ne longè *sed propè* facias miserationes tuas *infinitas* à me *& membris meis fidelibus*: misericordia tua, *qua dimittuntur peccata*, & veritas tua, *qua iustus es* semper susceperunt *& conseruauerunt* me, *ne peream.*

Quoniam circundederunt *vndique* me mala *& molestißima quæque*, quorum non est numerus, *negligentiæ nostræ & tentationes innumerabiles sunt*: comprehenderunt *& illaquearunt* me iniquitates meæ *adeò*, & non potui *prospicere mihi*, *vt viderem quomodo illas euaderem.*

Multip

Multiplicatæ sunt *iniquitates meæ* super capillos capitis mei, *quia infinitæ*, & *ergo* cor meum *atque vigor animæ* dereliquit me, *destitutus fiducia & viribus.*

Complaceat tibi *in bona voluntate tua* Domine *Deus*, vt eruas me, *vt gratia tua à tantis malis liberer*: Domine ad adiuuãdum me *auxiliator vnicus* respice *misericorditer.*

Confundãtur *inimici mei vt resipiscant*, & reuereantur *erubescentes* simul *pœnam, quam meruerunt*, qui quærunt *insidiando* animam meã *& meorum*, vt auferant eã *interficiendo.*

Conuertantur *de prauis suis voluntatibus* retrorsum *ne in malo opere perseuerent*, & reuereantur *atque timeant Deum*, qui volunt mihi *& meis* mala *inferre.*

Ferant *quasi pondus immensum* confestim *ne longius progrediamur in malum*, confusionem suam, *vt citò redeant ad pœnitentiam*: qui dicunt mihi *& meis* Euge, euge, *bene, bene, applaudentes adulatoriè & dolosé.*

Exultent *corpore* & lætentur *mente* super te *Deum patrem.*, omnes quærentes te *per fidem & dilectionem*: & dicant semper *atque prædicent*, Magnificetur Dominus, *& sit nomen eius benedictum*, qui diligunt, *me Christum* salutare tuum, *quem misisti pro salute hominum.*

Ego autem mendicus sum, *quia formam*

serui accepi, & pauper, *vilis, abiectúsque iudicatus* : sed Dominus *Deus* solicitus est, *&* *curam* mei *habet*.

Adiutor meus, *cùm sim fragilis*, & protector meus, *in angustijs* tu es Deus meus, ne tardaueris *periclitanti auxilium opportunum*.

ORATIO.

Exaudi preces nostras Domine, & educ nos de lacu miseriæ, infidelitatis & ignorantiæ, atque de luto carnalis cõcupiscentiæ, ne respiciamus in vanitates & insanias falsas. Sed dirige per legem Euangelicam gressus nostros ad beatitudinem ęternam. Et misericordia suscipiat nos, cum multiplicatæ sunt iniquitates super capillos capitis nostri. Ad adiuuandum nos respice ne tardaueris adiutor & protector noster qui es benedictus in secula. Amen.

PSALMVS XL.

Sec.He.42. In finem & *in Christum* intellectus *huius Psalmi tendens attribuitur* filiis Core, *hoc est imitatoribus paßionis Christi*.

ARGVM. Christus in hoc psalmo detestatus aduersariorum insidias & Iudæ perfidiam, in principio bene precatur illis, qui longè ab aduersariis ipsius dissimiles agnoscunt miseriam pauperis ab omnibus derelicti, quem omnes inferorum petunt insidiæ: hoc est, qui sciunt cõdolere necessitatibus infirmorum & afflictorum, è quorum numero iam vnus erat ipse Christus. Itaque hic misericordes illis

illis, qui absque misericordia Christum persecuti sunt, opponit.

Beatus & *felix est* vir *ille* qui intelligit *per verã fidem* super *Christum*, egenum *in sua humanitate*, & pauperem *ac humilem, vt confiteatur eum verum Deum & hominem esse*, in die *iudicij, quæ erit dies* mala, *dies iræ, calamitatis & miseriæ*, liberabit eum *à damnatione æterna* Dominus *Deus*.

Dominus *Deus* conseruet eum *inter pericula & tentationes huius laboriosæ vitæ*, & viuificet eum *suo spiritu & gratia*, & beatum *verè* faciat eum in terra *viuentium, vbi est perfecta beatitudo*: & non tradat eum *iustum* in animan *& voluntatem* inimicorum *diaboli & ministrorum* eius.

Dominus opem *suæ gratiæ diuinæ* ferat illi *intelligenti* super lectum *afflictum* doloris eius, *aut corporis, aut animæ in infirmitate carnis: quia tu* Domine vniuersum stratum eius *iam quietum in omni sensualitate* versasti, *& turbasti*, in infirmitate *& doloribus* eius *castigando, & reminiscentur æternorum*.

Ego *peccator* dixi *ad te*, Domine *Deus* miserere mei, *quia confiteor me miserũ*: sana animam meam, *auferendo ab ea delicti reatum* quia peccaui tibi *& coram te, mea peruersa voluntate*.

Inimici mei *Iudæi* dixerunt *frequenter*

multa mala *opprobria* mihi *innocenti*, *atque in conſilijs ſuis interrogauerunt*, Quando morietur *Samaritanus iste*, & peribit *ſeu annihilabitur* nomen *& memoria* eius?

Et ſi *forſitan* ingrediebatur *aliquis de inimicis meis*, vt videret, *me docentem*, *cauſa explorandi faciebat*, *& ſic* vana loquebatur *& ficta, ad diffamationem: vnde &* cor eius congregauit *ad damnum ſuum* iniquitatem ſibi, *in detrimentum animæ & corporis.*

Egrediebatur *ille* foras *ad populum*, & loquebatur *falſa & ficta* in idipſum *ad diffamationem meam.*

Aduerſum me *innocentem* ſuſurrabant, *latenter detrahēdo*, omnes inimici mei, *Scribæ & Phariſæi*: aduerſum me, *etiam* cogitabant *in conſilijs eorum* mala *plura* mihi *inferre.*

Verbum iniquum *in omni iniuſtitia* conſtituerunt *& ordinauerunt* aduerſum me, *clamantes, crucifigatur.* Nunquid, qui dormit, *& moritur ſpontè*, non adiiciet *morti ſuæ* vt reſurgat? *qui habuit poteſtatem ponendi animam ſuam, habet & reſumendi eam.*

Mat.26 b Mar.14.b Luc.2.b Ioan.13.b Act.1.c Etenim *Iudas*, homo *familiaris* pacis meę, *mecū habitans pacifice*, in quo ſperaui *& confidebam, quia loculos habebat*, qui edebat panes meos *mecum in menſa*, magnificauit ſuper

per me *innocentem* ſupplantationem, *ita vt traderer Iudæis oſculo eius.*

Tu autem Domine *pater* miſerere mei, *non derelinquendo in ſepulchro, ſed* & reſuſcita me, *tertio die à mortuis:* & *tunc* retribuam eis *viciſsitudinem malorum, quæ in me geſſerunt, diſpergendo eos perpetuò captiuos in vniuerſum.*

In hoc cognoui *quòd tibi ſemper placui,* quoniam voluiſti me *glorificare & exaltare,* quoniam non gaudebit *finaliter* inimicus meus *populus Iudæus* ſuper me *crucifixum, imò triſtabitur de glorioſa reſurrectione.*

Me autem *crucifixum ſine debito* propter innocentiam *vitæ meæ, quia ſemper ſine peccato fui,* ſuſcepiſti *ex ſepulchro, corpus glorioſum mihi conferendo:* & confirmaſti me *gloria immortalitatis* in conſpectu tuo, *me ad dexteram collocando* in æternum *& vltrà.*

Benedictus *& laudatus ſit* Dominus Deus *Chriſtianorum, qui eſt Dominus* Iſrael *videntium Deum per fidem* à ſeculo, *ex quo omnia cœperunt,* & vſque in ſeculum *futurum, æternaliter: fiat fiat. Amen, amen.*

ORATIO.

Libera nos Domine, cõſerua & viuifica nos, ſana animas noſtras, & miſerere nobis quia peccauimus tibi. Opem nobis feras

in hac carne fragili, contra insultus dæmonum, nequando gaudeant inimici super nos. Sit benedictio tua super nos, vt dum carnalia delicta clementer arguis, nobis veniam placatus largiaris. Per Christum Dominum nostrum.

Sec. He. 42 **PSALMVS XLI.**

In finem *ad æternam beatitudinem peruenire desiderantibus* intellectus *huius psalmi attribuitur* filiis Core, *qui scribuntur* Ianitores *tabernaculi siue templi Domini.*

ARGVM. Cor tribulatum ad Dominum suspirat, quando impij oppugnatores fidei dicunt, Vbi est Deus tuus? nec cessant quotidie fidem tentare, & vt maximè externi desint: tamen oppugnamur impiis & carnalibus cogitationibus, vt fides pereat & fiducia in Deum. Hic se etiam consolatur, quòd ingressus nunc in tabernacula Dei, id est communionem fidelium, siue ecclesiam sanctorum, ingredietur quandoque, vbi videre liceat facie ad faciem cum lætitia Deum: de quo nunc impij exprobrant, quasi non adsit.

QVemadmodum desiderat *& festinat ire* ceruus *agitatus à venatoribus & calefactus* ad fontes aquarum, *vt sitim & æstum extinguat:* ita desiderat anima mea, *dæmonum tentationibus, & malis seculi afflicta, venire* ad te Deus, *qui es vnicus fons misericordiæ.*

Sitiuit, *& summè desiderauit* anima mea, *in hac peregrinatione* ad *videndum* Deum fontem

fontem viuum, *quia cupio dissolui & esse cum Christo, sed* quando veniam, *quando finietur peregrinatio mea?* & apparebo *præsens* ante faciem *& conspectum* Dei *redemptoris* mei?

Fuerunt mihi *ob desiderium* Dei *mei* lacrymæ meæ, *tanquam* panes *refectionis in anima, quibus sperabam remissionem peccatorum,* die ac nocte, *tam in prosperis quam aduersis rebus huius seculi:* dum dicitur *& improperatur* mihi quotidie *à reprobis & infidelibus,* Vbi est Deus tuus, *vt subueniat tibi?*

Hæc *opprobria* recordatus sum, & *pleno desiderio* effudi *atque prostraui* in me *ipso* animam meam *ad intelligẽdum Deum:* quoniam transibo *de periculis mundi* in locum tabernaculi *& Ecclesiæ catholicæ,* admirabilis *valde propter sacramentorum efficaciam:* vsque ad domum *æternam* Dei *in cælis.*

In voce exultationis *de beneficijs gratiæ,* & confessionis *de proprijs peccatis, est* sonus *spiritualis animæ* epulantis, *quid esse dulcius quid salubrius, quàm Deum laudare, & se semper arguere?*

Quare *ergo* tristis *& afflicta* es anima mea, *perinde ac desperata?* & quare conturbas me, *dolorem inferendo in sensualitate?*

Spera *firmiter* in Deo, *& recipe consolationem,* quoniam adhuc confitebor illi, *gra-*

tias agendo: qui est salutare vultus mei, & *vera salus animæ meæ,* & *est* Deus meus, *ipse enim saluator noster homo est Deus.*

Ad meipsum anima mea *conuersa,* conturbata est, & *afflicta ob recordationem peccatorum:* propterea *vt euadam istas tribulationes,* memor ero tui, *Domine ad te in humilitate recurrens,* de terra Iordanis, *vbi fit baptisma,* & Hermonijm, *vbi fit pœnitentia* à monte modico *in humilitate.*

Abyssus, *Nouum testamentum,* abyssum, *Vetus testamentum* inuocat, *quia mutuò se testimonijs confirmant, quæ abyssus sunt, propter profunditatem intelligentiæ,* in voce *Prophetarum & Apostolorum* cataractarum tuarum *& aquæductuum, quia per eos fluenta diuinæ sapientiæ nobis emanant.*

Omnia excelsa *& grauiora iudicia* tua, *quæ minaris,* & fluctus tui *in tribulationibus propter peccata mea,* super me transierunt, *recessit ira, & venit misericordia, transierunt peccata, superabundat gratia.*

In die *tribulationis* mandauit, *& voluit* Dominus *Deus laudari* misericordiam *& benignitatem* suam, & *in* nocte *aduersitatis præcepit* canticum *gloriæ nominis* eius, *& exultare in ipso.*

Apud me, *intus est* oratio, *puræ mentis, quã offero* Deo *authori* vitę meæ *atque conserua-*

tori

tori: Dicam Deo,*gratias agendo*, Susceptor *& protector* meus es, *ne succumbam in tribulationibus*.

Quare *ergo* Domine *tandiu* oblitus es mei, *in his mundi miserijs? cur non dissoluor, vt tecum sim?* & quare contristatus incedo *per viam huius vitæ*, dum affligit me *tentando* inimicus, *diabolus, caro, mundus?*

Dum confringuntur *tribulationibus* ossa mea *& robora animæ meæ*, exprobrauerunt mihi *verbis iniuriosis*, qui tribulant *& persequuntur* me *innocentem* inimici mei, *tam visibiles, quàm inuisibiles*.

Dum dicunt, *imperando* mihi *in afflictionibus constituto*, per singulos dies *huius vitæ*, Vbi est Deus tuus? *quasi nullus esses, tentantes me in desperationem inducere*: quare tristis *& afflicta* es anima mea, *perinde ac desperata?* & quare conturbas me, *dolorem inferendo in sensualitate?*

Spera *firmiter* in Deo, *& recipe consolationem*, quoniam adhuc confitebor illi *gratias agendo, qui est* salutare vultus mei, *& vera salus animæ meæ*, & est Deus meus.

ORATIO.

Saluator noster Iesu CHRISTE, qui es verus Deus & homo, effundimus animas nostras in voce exultationis, ad te Deum fontem viuũ omnis gratię & misericordię,

abyssus

abyſſus miſeriæ inuocat abyſſum miſericordiæ, vt à peccatorum fæce nos purificare digneris, & quando finietur peregrinatio noſtra, appareamus præſentes in gloria æterna ante faciem tuam Ieſu CHRISTI, qui es benedictus in ſecula. Amen.

Sec.He.43.

PSALMVS XLII.

Pſalmus *& dulcis modulatio cœleſtium verborum ipſius* Dauid, *monentis ne in preſſuris deficiamus.*

ARGVM. Titulus nullus in Hebræo. Cohæret autem ſententia huius pſalmi cum pſalmo præcedenti, licet Hebræi diuidant hunc ab illo.

IVdica me *in futuro iudicio* Deus, *ſeparando me à malis*, & diſcerne cauſam meam *& merita mea*, de gente non ſancta, *ſed mala & peruerſa*: ab homine iniquo, *qui apertè lædit*, & doloſo, *qui occultè nocet* erue *&* *libera* me.

Quia tu es Deus *meus &* fortitudo mea, *ſuccumbo præ fragilitate niſi iuueris*: quare *ergo* me repuliſti, *exponendo me tantis mundi tribulationibus*? & quare triſtis incedo *præ dolore*, dum affligit me *quotidianis tentationibus* inimicus, *diabolus*?

Emitte lucem tuam, *& aufer tenebras noſtras*, & *da mihi* veritatem tuam, *& aufer errorem*: *quoniam* ipſa *lux & veritas* me deduxerunt *ab errore peccati*, & adduxerunt

per fidem charitate formatam in montem ſanctũ tuum, *Chriſtum ſaluatorem noſtrum, qui eſt mons fidei,* & in tabernacula tua, *atque vnitatem Eccleſiæ catholicæ.*

Et introibo *cum gratiarum actione* ad altare Dei, *vt meipſum exhibeam hoſtiam viuentem & placentem Deo, introibo, inquam,* ad Deum *ſaluatorem meum,* qui *expurgato veteri fermento,* lætificat *in nouitate vitæ* iuuentutem meam.

Confitebor tibi, *gratias agendo* in cithara *& iubilatione animæ,* Deus *omnium per creationem,* Deus meus *per redemptionem:* quare *ergo* triſtis es anima mea, *& prona decumbis?* & quare conturbas me, *atque tumultuaris, ceu deſperata?*

Spera *potius, & fiduciam habe* in Deo, *qui ſuos deſerere nequit,* quoniam adhuc confitebor *illi toto pectore & ore:* ſalutare vultus mei, *in quo ſolo ſaluari poſſũ,* & Deus meus, *à quo omnia habeo.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, fortitudo, vita, & ſalus noſtra, emitte lucem tuam diuinam in nobis, & aufer tenebras cordis noſtri, doce veritatem, & aufer errorem, vt introeuntes ad altare Dei noſmet exhibeamus in hoſtiam viuentem, placentem Deo, tibi ſemper confitentes, & laudantes, atque

in te

in te ſperantes, qui es aſpectus animæ noſtræ Deus noſter, Ieſus CHRISTVS, benedictus in ſecula. Amen.

Sec.He.44

PSALMVS XLIII.

In finem *Chriſtum hic* Pſalmus *datur* filiis *& electis* Core *paſsionis Chriſti* ad intellectum *talem, vt contemnant terrena, & deſiderent æterna.*

ARGVM. Chriſtus ſeruator, lux & veritas, lumine vultus ſui illuſtrabit ſenſus noſtros, dextera & brachio afferens ſuppetias aduerſus inimicos, modò patienter in aduerſis perduremus. Nam vt nobis omnia de illo polliceamur, monent veterum exempla, ſacris prodita libris, nullũ periiſſe teſtantia, ex his qui fide certa Deo adhæſerunt.

DEus *nos* auribus noſtris *per ſpiritualem ſenſum* audiuimus, *& cognouimus*: patres noſtri *& Prophetæ* annunciauerunt nobis, *quæ geſta ſunt illorum tempore.*

Opus *videlicet miraculoſum*, quod operatus es *tu* Deus *noſter* in diebus eorum, *Moyſis, Ioſue & aliorum patrum*, & in diebus antiquis *in exitu Iſrael de Aegypto.*

Manus *& poteſtas* tua *diuina* gentes *terræ promiſsionis* diſperdidit *in interitum*, & plantaſti *atque conſtituiſti* eos *patres noſtros in eadem terra*: afflixiſti populos *Chananæos & Iebuſæos*, & expuliſti eos *de terra promiſſionis.*

Nec

Nec enim in gladio ſuo, *neque per bella* poſſederunt terrã *promißionis*, & brachium *aut fortitudo* eorum *patrum* non ſaluauit eos, *ne ab inimicis ſuperarentur.*

Sed dextera *& potẽtia* tua *diuina*, & brachium tuum *excelſum*, & illuminatio vultus tui, *quæ eſt gratia ex tua voluntate procedens*: quoniam complacuiſti, *& voluiſti* in eis *beneuolentiam tuam exercere.*

Tu es ipſe, *qui tunc & nunc idem immutabilis, licet tẽpora ſint mutata*, rex meus *quem colo* & Deus meus, *quem adoro*: qui mandas *victorias*, *&* ſalutes *in bello populo Iudaico, qui exiuit de* Iacob *electo.*

In te *propugnatore noſtro, omnes* inimicos noſtros *tam viſibiles quàm inuiſibiles* ventilabimus, *& diſperdemus*, cornu *ſalutis noſtræ, quod Chriſtus eſt*: & in nomine tuo *diuino* ſpernemus, *& ſuppeditabimus* hoſtes inſurgentes in nobis, *videlicet ſpiritus malignos & reprobos.*

Non enim in arcu meo, *aut armis, aut viribus meis* ſperabo, *ſicut nec patres noſtri fecerunt*: & gladius meus, *ſeu violenta defenſio* non ſaluabit me, *ſed fides & humilitas tua.*

Saluaſti enim nos, *& ſaluabis* Domine de affligentibus *& perſequentibus* nos *ſpiritibus peßimis*: & odientes nos *propter nomen*

tuum

tuum confudisti *æterna damnatione.*

In *te* Deo *nostro* laudabimur, *quia tu* *laus & gloria nostra* tota die *æternitatis, quæ noctem non habet*: & in nomine tuo, *quod Iesus est*, confitebimur *tibi de saluatione nostra* in secula, *semper & sine fine.*

Nunc autem *in hac mundi ætate* repulisti *& permisisti nos martyres affligi*, & confudisti nos *in facie impiorum, tanquam frustra in te sperauerimus*: & non egredieris *vlterius* Deus *noster* in virtutibus nostris *contra hostes nostros: sicut olim patribus fecisti.*

Auertisti nos *adeò* retrorsum post inimicos nostros, *vt nos vinctos post se traham* & qui oderunt nos *iniquè*, diripiebant *nos sibi in prædam, alios trahentes in carcerem, alios occidentes.*

Dedisti nos *martyres persecutoribus ad interficiendum*, tanquam oues escarum, *quæ interficiuntur ab hominibus in communem escam*: & in Gentibus *atque prouinciis variis* dispersisti nos, *vt exultaremus confiscatis bonis nostris.*

Vendidisti *permißiuè* populum tuum *Christianum* sine pretio, *adeò vilis reputatus*: & non fuit multitudo *pretij* in commutationibus *& emptionibus* eorum, *quia minimo aut nullo pretio ducebamur in seruitutem.*

Posuisti nos *martyres*, opprobrium *in* *contu*

contumeliam vicinis *& amicis* nostris *secundum carnem, in* subsannationem *indignationis*, & derisum *exprobrationis*, his *inimicis*, qui in circuitu nostro *quaquauersum* sunt, *& gradiuntur*.

Posuisti *Domine* nos *martyres* in similitudinem *& exemplum maledictionis ipsis* gentibus, *dum aiunt, sic pereas, sic moriaris sicut Christianus ille: & etiam in* commotionem capitis, *qui cum irrisione mouendo caput insultant nobis*, in popul.s *infidelibus*.

Tota die, *& assiduè*, verecundia mea *& erubescentia tantorum opprobriorum, quæ patior*, cōtra me est, *& ante conspectum meū, &* confusio *& ignominia* faciei meę *propter sub sannatiōes inimicorū* cooperuit me, *rubedine*.

A voce exprobrantis *sua maledicentia*, & obloquentis *detrahendo occultè*, à facie *& præsentia* inimici, *qui me capitaliter odit*, & persequentis *animam meam*,

Hæc omnia *valde grauia* venerunt super nos *matyres, & patienter tulimus*, nec obliti sumus te *propter scandala hæc*: & iniquè *aut peruersè* non egimus *timore mortis* in testamento tuo, *imò præcepta seruauimus, & nomen tuum glorificauimus*.

Et non recessit *per desperationē* retro *auertendo*, cor nostrum *à fide & charitate*: & declinasti *atque aliunde deriuasti* semitas no-

strras *carnales, voluptatum & prosperitatum* à via tua *quæ arcta est & angusta. Alia enim est via voluptatum, alia via tua quæ in tribulationibus & tentationibus consistit.*

Quoniam humiliasti *in hoc mundo* nos *martyres,* in loco afflictionis, *in hoc mundo, vbi affligimur propter te:* & cooperuit nos *non mors vera, sed* vmbra mortis, *non mors animæ, sed mors corporis.*

Si obliti sumus, *& non recordamur* nomẽ Dei nostri, *quod Iesus est saluator noster:* & si expandimus manus nostras *in adoratione* ad Deum alienum, *idololatriam committendo:*

Nónne Deus, *si recessimus à via eius* requiret *& exiget* ista *ad puniendum? certè si:* ipse enim nouit *cogitationes nostras,* abscondita cordis *nostri.*

Quoniam propter te *& tuam dilectionem* mortificamur *& diuersis tribulationibus opprimimur* tota die, *nostræ peregrinationis: &* æstimati sumus *ab hominibus,* sicut oues occisionis, *non vtiles nisi ad occidendum.*

Exurge *in auxilium nostrum,* quare obdormis Domine, *& videris negligere nos?* exurge *& libera,* & ne repellas *preces nostras* in finẽ, *totaliter, etsi videaris ad tempus neglexisse.*

Quare faciem tuam *& præsentiam gratiæ tuæ* auertis, *quasi iratus, &* obliuisceris

inopiæ

inopiæ *atque indigentiæ* nostræ, *non dando nobis spiritum fortitudinis*, & tribulationis nostræ, *quam propter te patimur?*

Quoniam *non debes obliuisci nostri, quia* humiliata est *nimis* in puluere *pœnitentiæ* anima *& vita* nostra *recordatione peccatorum*: *etiam* conglutinatus est *adhærens* in terra venter noster, *quia conculcatio hominũ facti sumus, & nobis ipsis graues.*

Exurge *ergo* Domine *Deus, &* adiuua nos *tantis malis oppressos*: & redime nos *ab his tribulationibus, non propter iustitiam nostram, sed* propter nomen tuum, *in quo saluamur.*

ORATIO.

Rex noster quem colimus, Deus noster quem adoramus, exurge in auxilium nostrũ, & erue nos ab opprobriis vitiorum. libera de affligẽtibus nos propter nomẽ sanctum tuum, quatenus ab hostibus mentis & corporis liberati, peruenire valeamus securi ad te, qui es laus & gloria nostra, benedictus in secula. Amen.

PSALMVS XLIIII. Sec.Heb. 45

In finem *æternæ beatitudinis tendens hic* titulus *est* Dauid *Prophetæ pro* his *sanctis* qui cõmutabũtur *& transformabũtur de hac mortalitate ad immortalitatẽ, videlicet* filiis Core *qui sunt imitatores Christi, quibus scribitur* ad

intellectum & *mysterium incarnationis* Christi, & Canticum *est* pro *sponso* dilecto.

ARGVM. Christus Deus & homo, sub typo Salomonis hic canitur, atque adeò regnum eius, & nuptiæ spiritu Dei fœcundæ, id quod in psalmo ipso videbitur.

ERuctauit *de plenitudine gratiæ spiritualis* cor meum *in charitate* verbum bonum, *quia mysterium Christi & Ecclesiæ*: dico ego. & *cantare gestio* opera mea, & *carmina* regi *regum, Iesu Christo*.

Lingua mea *in pronuntiando est tanquam* calamus *seu penna alicuius* scribæ *seu notarij*, velociter scribentis, *cùm per linguam meam loquitur Spiritus sanctus, qui est vehemens in gratia, & velox.*

Speciosus *es* forma, *quia immunis à peccato* præ *omnibus* filiis hominum, *absolutissimus gratijs & virtutibus, insuper* diffusa est *ipsa* gratia *eloquentiæ* in labiis tuis, *cùm te loquente mundus gratiam reconciliationis accepit:* propterea benedixit te *hominem* Deus *pater in assumpta carne, cùm qua resurrexisti,* in æternum *regnaturus*.

Accingere *in virtute spiritus* gladio tuo *spirituali, quod est verbum Dei*, super femur tuum *in carne assumpta, prædicans* Euangelium, *cùm femur sit humanæ propaginis seminarium* potentissimè *pugnando contra Diabolum, &* liber-

liberando genus humanum.

Specie tua *quantum ad humanitatẽ*, & pulchritudine tua *quantum ad diuinitatem*, intende, *vt hominem pereuntem miseratus aspicias*, & prosperè *ac feliciter* procede *veluti per viam huius vitæ*, & regna *demum morte triumphata in æternum*.

Propter veritatẽ *vitæ & doctrinæ*, & mansuetudinem, *quia iniurias patienter sustinuisti*, & iustitiam *abundantem, quam ostendisti in paßione, offerendo te* Deo *patri*: & deducet te *per huius vitæ cursum* mirabiliter, *quia mortuos suscitabis, leprosos mundabis, cæteráq; perficies miracula*, dextera tua *& maiestas tuæ diuinitatis, quæ te assumpsit*.

Sagittæ tuę *emissæ per prædicationem verborum tuorũ tam* acutæ *erunt, quia verbũ* Dei *penetrantius omni gladio, quod* populi *multi* sub te *& tua obedientia* cadẽt, *humiliter orãdo: & etiam* in corda *sagittæ verbi trãsibunt* inimicorum *atque persecutorum* regis *Christi. multa enim illis vulnerati conuertentur ad fidem*.

Sedes tua *iudiciaria, & regalis potestas*, Deus *meus, non est temporalis sed æterna*, in seculum seculi *durans* virga *& regula diuinæ æquitatis atque* directionis, *quæ nunquam incuruatur, &* virga *& sceptrum* regni tui, *quæ regit iustos, & impios percutit*.

Dilexisti iustitiam *& veritatem*, & odi-

ſti iniquitatem *ſeu impietatem:* propterea vnxit te *Chriſtū* Deus *pater* Deus tuus, *tibi conſubſtantialis, in regem & ſacerdotem* oleo lætitiæ *& plenitudine gratiæ* præ *omnibus* conſortibus tuis *atque intellectualibus creaturis.*

Myrrha, & gutta, & caſia, *cæteráque virtutum & gratiarum aromata defluxerunt ſponſæ videlicet Eccleſiæ* à veſtimentis tuis *& aſſumpta humanitate, qua veluti veſtimento diuinitatis circundatus es, atque* à domibus eburneis, *& ſanctis tuis, caſtitate & candore virtutum decoratis:* ex quibus *domibus* delectauerunt te *laudando & honorando* filiæ regum, *& Eccleſiæ Apoſtolorum, per orbem diffuſæ,* in honore tuo *ad gloriam & honorem nominis tui.*

Aſtitit *ſemper Deo inhærens & coniuncta* regina, *catholica Eccleſia Chriſti regis ſponſa* à dextris tuis, *ſeruiens tibi in bonis gratia,* in veſtitu deaurato, *atq; in doctrina Apoſtolorū & Prophetarum,* circundata varietate *populorum, perſonarum, linguarum, ſtatuum & donorum, in vnitate fidei Deum colentium.*

Audi *legem Euangelicam, &* filia, *& vxor mea Eccleſia,* & vide regē regū, *cui nunc es deſponſata,* & inclina aurem tuā *ad obediendum & imitandum:* & obliuiſcere populum tuū, *abrenuntians carni & ſanguini, &* domum patris tuis *diaboli, cuius filia fuiſti, priuſquam*

esses filia Christi per fidem.

Et *tunc* cõcupiscet rex *Christus* decorem tuum, *quæ iam abluta per baptismum gratiæ Christi candida es:* quoniam ipse, *non solum* est rex *& sponsus tuus, sed etiam est* Dominus Deus tuus, *creator, & dominator tui,* & adorabũt eum, *regem regum omnes populi, de quibus collecta es.*

Et *non solùm Iudæi, sed etiam* filiæ Tyri, *& gentes* in muneribus *seipsos in obsequium Christi offerentes,* vultum tuum *magna veneratione* deprecabuntur, *optãtes societatem & conformitatem tuam, similiter* omnes *principes mundi, &* diuites plebis *honorabunt te, Ecclesiam, sponsam meam.*

Omnis gloria *eius Ecclesiæ* filiæ *& sponsæ* regis *Christi consistit, non in magno apparatu exteriori, sed* ab intus *in puritate conscientiæ, in ornatu charismatum & virtutum,* in fimbriis aureis *charitatis, & etiam* circumamicta *est sponsa atque ornata* varietatibus *virtutum, linguarum, gratiarum, statuum quæ sunt in Ecclesia.*

Adducentur *in fide* regi *Christo prædicatione Apostolorum,* virgines, *integritatem & mentis & corporis seruantes,* post eam *sponsam Ecclesiam tanquam proximæ pedissequæ, &* proximæ eius, *viduæ, castæ, quæ proximæ virginibus fructum sexagesimum habebunt.*

afferentur tibi *per fidem.*

Afferentur *quidem* in lætitia *virtutum &* exultatione *gratiarum: &* adducentur *spontè, per gratiam tamen,* in templum regis, *ad seruiendum Christo in conspectu eius.*

Pro patribus tuis, *qui fuerunt* Apostoli *&* Prophetæ, nati sunt, *spirituali generatione* tibi *Ecclesiæ,* filij, *imitatores Apostolorum, vt Episcopi, & prælati:* constitues eos *in sede patrum tanquam* principes *in spiritualibus,* super omnem terram, *& vniuersalem Ecclesiam.*

Memor ero *semper* nominis tui, *famæ, & gloriæ tuæ,* Domine Deus in omni generatione *præsenti,* & generationem *futuram, vsque ad finem mundi annuntiando verbum tuum.*

Propterea *etiam* populi *toties videntes gloriam Ecclesiæ tuæ* confitebuntur tibi, *glorificabunt, & celebrabunt nomen tuum* in æternum *sine fine,* & in seculum seculi, *hîc & in futuro.*

ORATIO.

O Christe, verbum Patris, per quem cũcta creata sunt & creantur, custodi quæsumus Ecclesiam tuam varietate gentiũ congregatam, vt dum veritatem, mansuetudinem, & iustitiã tuam ex ipsa cognoscimus, principatum æterni seculi cum patribus nostris mereamur. Amen.

Sec.He.46

PSALMVS XLV.

In finem *& Christum, qui est finis noster in quem tendimus,* filiis Core *imitatoribus paßionis Christi,* pro arcanis *& secretis diuinitatis suæ* Psalmus *iste cantatur.*

ARGVM. Deus suo spiritu, & tuba vocis, siue verbi sui conturbat & deiicit fideliũ aduersarios. fideles autem erigit, cõsolatur, confortat, & in perpetua pace conseruat.

DEus *omnium potestate,* noster *gratia & voluntate,* refugium *ad quem inter pressuras calamitatum confugimus,* & virtus *seu fortitudo in quo ab omnibus periculis liberamur, &* adiutor in tribulationibus *varijs animæ, & corporis,* quæ inuenerunt *& captiuauerunt* nos nimis *defatigantes.*

Propterea *freti tanto adiutore,* non timebimus dum *ex nouitate tãti miraculi* turbabitur terra, *generatio Iudæorum, qui terrena sapiunt,* & transferentur *relictis Iudæis* montes *Dei, qui sunt Apostoli,* in cor *& ad extrema* maris, *quod factum est, dum Iudæi contẽpto verbo conuersi sunt ad Gentes.*

Sonuerunt *Apostoli prædicando,* & turbatæ sunt aquæ *multæ, & populi diuersi ad pœnitentiam, & hoc sono prædicationis* eorum *Apostolorũ, etiam* conturbati sunt *perterriti* montes, *atque excelsiores seculi potestates, & principes Gentium* in fortitudine *& prædicatione* eius *Dei qui aßistebat Apostolis.*

Fluminis impetus, *& inundatio spiritus sancti vel ablutio baptismi* lætificat *suis gratijs & donis* ciuitatem Dei, *& sanctam Ecclesiam catholicam: &* sanctificauit *per illud flumen* tabernaculum suum, *quæ est congregatio fidelium, in qua habitat* altissimus *Christus Dei filius.*

Deus *habitat* in medio eius *Ecclesiæ, &* *ideo* non commouebitur *Ecclesia, in tribulationibus, quia fundata est super firmã petram Christum imò* adiuuabit eam Deus *in aduersitate laborantem* mane, *in principio conuersionis, & hoc* diluculo *per illuminationem Spiritus sancti.*

Conturbatæ *salubri commotione* sunt gentes, *per prædicationem Apostolorum & miraculorum operationem:* & inclinata *atque humiliata* sunt regna *Gentium sub iugo fidei ad Christum adorandum: &* Dominus dedit vocem, *declarauit voluntatẽ* suam *per ora Apostolorum,* & mota est terra, *atque conuersi sunt corda terrena, ab infidelitate ad fidẽ, à vitijs ad virtutes.*

Dominus virtutum *cœlestium & Angelorum* nobiscum *est* susceptor noster, *qui carnem pro nostra salute suscepit,* Deus *ipsius* Iacob *iunioris, populi Christiani, qui vitia supplantare non cessat.*

Venite, *credite,* & videte *lumine fidei* opera Domi

Domini *nostri saluatoris*, quæ *magnalia* posuit *& inassueta* prodigia super terram *tempore suæ natiuitatis, quãdo virgo suscepit, stella Magis apparuit*: auferens, *etiam* bella *omnia* vsque ad finem terræ, *quia tũc templum Iani ab Augusto Cæsare clausum est.*

Arcum conteret, *vt sit rex pacificus in terra*: & confringet, *destruétq;* arma *bellica*: & scuta, *quæ sunt præsidia humana*, comburet igni, *in aduentu Christi omnia erunt contrita & confracta.*

Vacate Deo *in tranquillitate mentis, & non seculo*, & videte *intelligendo*, quoniã ego sum Deus, *Christus in lege promissus, qui vos redemi: &* exaltabor in gentibus, *quoniam publicani me dignè colent*, & etiã exaltabor in terra, *apud omnes homines qui dicent*,

Dominus virtutum *cælestium & Angelorum stat* nobiscum *ex parte nostra*, susceptor *& protector* noster *est* Deus Iacob, *quia hic luctamur contra tentationes, vitia supplantatando.*

ORATIO.

Deus noster, refugium, virtus, & adiutor in tribulationibus, quæ captiuauerunt nos, sis semper nobiscũ in medio nostri ad protegendum à malo, & roborandũ in bono, & sanctifica irroratione sancti Spiritus habitaculum nostri cordis, vt te nobiscũ coope-

rante confringere valeamus arma iniquitatis, Per Dominum nostrum Iesum Christum.

Sec.He. 47

PSALMUS XLVI.

In finem *&Christum* Psalmus *iste est* pro filiis Core *& imitatoribus* Christi.

ARGUM. Filij Core canunt de diuinæ gloriæ per vniuersum orbem exaltatione, conuersionéque ad Deum: & populi Israelitici gloria, quæ refulsit, quum Arca fœderis, extructo per Salomonem templo, splendidissima pompa inferretur: plurimique reges & populi Deũ Israelis agnoscerent, & donis venerarentur.

OMnes gentes, *ad quas peruenit gratia Dei* plaudite manibus, *& gaudete bonis operibus*: iubilate Deo, *ex intimo cordis affectu*: in voce exultationis, *concordent manus cum lingua, illæ operentur, hæc confiteatur.*

Quoniam Dominus *Iesus Christus* excelsus *est*, *transcendens omnem intellectum creatum, &* terribilis, *qui iudicaturus est mundũ, atque* rex magnus, *quia rex regum, & Dominus dominantium*, super omnem terram, *non tantùm Iudæorum, sed etiam Gentium.*

Subiecit populos *Iudæorum* nobis *& vniuersali Ecclesiæ*: & Gentes *conuersas ad fidem* sub pedibus nostris, *cum errores suos agnoscendo acquiescunt sanæ doctrinæ.*

Elegit *sua gratia* nobis *non meritis nostris*

hæred

hæreditatem suam, *vt cohæredes Christi essemus* speciem *interiorem & benedictionem salutarem ipsius* Iacob *Abrahæ promissam*, quẽ *semper* dilexit *Deus*, *& Esau odio habuit*.

Ascendit *Christus*, Deus *& homo ad cœlum*, in iubilo *admirabili & exultatione Angelorum*: *&* Dominus *vbique insonuit* in voce tubæ, *atque prædicationis Euangelicæ, vt credamus*.

Psallite Deo nostro, *gratias agendo*, psallite *ore & corde*: psallite regi nostro *Christo*, psallite *bonis operibus laudando*.

Quoniam *omnipotens* rex omnis terræ *est* *Iesus Christus verus* Deus *& homo*: *quare* psallite *illi*, *non pro terrenis vel inani gloria*, *sed* sapienter, *vt soli Domino placeatis*.

Regnabit Deus *Christus* super omnes Gentes, *quas in hæreditatem accepit à patre*: Deus *Christus* sedet *ad dexteram patris* super sedem sanctam suam, *& solium Dauid in æternum*.

Principes *& rectores* populorum *de omnibus nationibus* congregati sunt *in vnitate fidei*, cum Deo *Christo*, *qui est Deus* Abraham *Patriarchæ*, *cum populi sint filij ipsius per fidem*: quoniam *Apostoli Christi*, *dij effecti per gratiam*, fortes terræ *in fide & dilectione*, vehementer *clarificati &* eleuati sunt, *in signis*, *virtutibus*, *& prodigijs*.

ORATIO.

Deus, excelsus potentia, terribilis iudicio, rex regum, Dominus dominantium, qui sedes super sedem sanctam tuam ad dexteram patris, tibi psallimus, iubilamus & plaudimus, corde, ore & opere, creatori & redemptori nostro. Subinde elige nos quæsumus tua gratia in hereditatem tuam cœlestem, vt participes fieri mereamur cœlestium gaudiorum. Amen.

Sec.He.48 PSALMVS XLVII.

Psalmus *iste, qui est* cantici *laudis diuinæ seu cantilena laudans* Deum, *tribuitur* filiis Core, *atque veris Christianis, Christum imitantibus, pro iis quæ facta sunt in* secunda die Sabbathi *pro constitutione* Ecclesiæ, *quæ est ciuitas summi* Dei.

ARGVM. Iterum canunt filij Core eximiam Ecclesiæ felicitatẽ, ob præsentiam & tutelam Dei, id verò sub typo Ierusalem.

MAgnus *est* Dominus *noster Iesus Christus*, & laudabilis nimis, *quia est Dominus omnium creaturarum* in ciuitate Dei nostri, *quæ est Ecclesia catholica, vbi vnimur fide & charitate*, in mõte, *videlicet*, sãcto eius, *qui Christus est, fundamentum, & lapis angularis.*

Funda

Fūdatur Eccleſia per Chriſtum in fide, cum exultatione & gaudio vniuerſæ terræ, & omnium credētium: mons Sion, qui eſt populus Iudæus, & latera Aquilonis, quæ ſunt gentes, ex ijs, inquam, collecta eſt ciuitas regis magni Dei noſtri.

Deus noſter Chriſtus in domibus eius, & in fidelibus, in quibus habitat, cognoſcetur per fidem, & hoc cùm ſuſcipiet eam Eccleſiam tuendam & protegendam ab inimicis.

Quoniam ecce quod mirum eſt, reges terræ & principes populi congregati ſunt cum cæteris in vnitate fidei: & conuenerunt pariter, vt eſſent ciues ſanctorum, in vnum, lapidem, ſummum, angularem credentes, qui Chriſtus eſt.

Ipſi reges videntes gloriam redemptoris, & virtutes Apoſtolorum, ſic in operibus miraculorum admirati ſunt de verbo Euangelij, conturbati ſunt in humana eorum prudētia, commoti ſunt de infidelitate ad fidē: tremor futuri iudicij apprehendit eos ad agendam pœnitentiam.

Ibi agnito errore, fuerunt dolores præ conſcientiæ remorſu, vt ſunt dolores parturientis mulieris: cæterùm in Spiritu ſancto vehementi ad ſalutem electorum conteres atque confringes naues Tharſis, & ſuperbiam Gentium, quæ quondam in nauigatione ſuperba fuit.

Sicut

Sicut audiuimus *in lege & Prophetis*, sic vidimus *in Euangelio*, in ciuitate *& Ecclesia militante, quæ est* Domini virtutũ, *& Angelorum*, in ciuitate, *inquam*, Dei nostri, Iesu *Christi* Deus fundauit *in fide Euangelij* eam, *& diriget eam vsque* in æternum *fixam*.

Suscepimus *ex promißione* Deus noster misericordiam tuam, *& saluatorem Dominum nostrum* Iesum *Christum*, *qui pereunti mundo tandem misertus est* in medio templi tui, *& cordis nostri*, *cùm per gratiam facti sumus templum tuum*.

Secundum *benedictum* nomen tuum, *& magnum* Deus *noster*, sic & laus tua *& reuerentia* in fines *& extrema* terræ, *vbi diuulgabuntur verba oris tui*: iustitia, *qua nos iustos efficis*, plena, *& liberalis* est dextera tua *diffundens in electos*.

Lætetur *in Domino* mons Sion, *& Ecclesia catholica*, *quæ speculatur Christum*, & exultent *in fide* filiæ Iudæ, *quæ per prædicationem Apostolorum de Iudæis conuersæ sunt* propter iudicia tua *occulta* Domine, *qui hos eligis*, *& reprobas illos*.

Circundate *defendite*, *munite* Sion, *Ecclesiam in fide*, & complectimini eam *amplexibus charitatis*, *virtutes illius & mores seruando*, narrate *atque prædicate laudem Ecclesiæ*, *& gloriam Christi* in turribus *& virtutibus*

eius

eius, *qui eſtis principes Eccleſiæ.*

Ponite corda veſtra *& affectum veſtrum* in virtute eius, *ne ſeparemini à charitate, quam docuit*, & diſtribuite *per gradus officiorum*, domos *habitatores, & ciues* eius Eccleſiæ, vt enarretis *prædicando magnalia* Dei, in progenie altera *poſthuma vſque ad finem mundi, eadem docendo.*

Quoniam hic *Chriſtus* eſt *Dominus*, Deus noſter, *qui nos creauit & redemit* in æternũ, *in præſenti tempore*, & in ſeculum ſeculi *in futuro*: ipſe *& non alius* reget, *proteget, & defendet* nos in ſecula *ſine fine.*

ORATIO.

Laudabilis Deus, Domine virtutum, cuius iuſtitia plena eſt terra, pone corda noſtra in virtute tua, ne deuiemus à ciuitate tua ſancta, in qua reges terræ conuenerunt in vnitate fidei, ſed rege, protege, & defende nos, vt miſericordia tua in noſtri pectoris templo ſuſcepta, dignos nos faciat in cœleſti Ieruſalem æterna perfrui lætitia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

PSALMVS XLVIII. Sec.He.49.

In finem *Chriſtum, pro* filiis Core, *electis Dei, ne decipiantur murmurantes, eſt hic* Pſalmus *ipſius* Dauid.

ARGVM. Ex vera prudentia & ſapientia omnia

nata esse in confesso est: Vates igitur insaniam diuitias admirantium traducit, & miseriam exponit. In hac enim vita bonis suis perceptis, in æternum apud inferos miseri erunt, cùm studiosi virtutum in regeneratione, sempiterna felicitate fruentur, domini & iudices horum, quos nunc orbis ob vim diuitiarum vt deos quosdam suspicit & metuit.

AVdite hæc *verba* omnes gentes, *qui secundum carnem viuitis*, auribus *mentis & corporis* percipite, *intelligite, atque memoria commendate* omnes qui habitatis orbem *terrarum:*

Quique terrigenæ, *peccatores vitijs terrenis inquinati*, & filij hominum *boni ac rationales, geniti secundum gratiam*: simul in vnum *venite ad audiendum*, diues & *superbus*, pauper *& humilis*.

Os meum *propheticum* loquetur sapientiam *quam Deus abscondit superbis, & reuelauit paruulis*: & meditatio *intrinseca* cordis mei *cogitabit* prudentiam *& vtilissimam doctrinam*.

Psal. 77. Inclinabo, *applicando intellectum*, in parabolam *& similitudines rerum*, aurem meam *interiorem, vt intelligam verba legis & Prophetarum, quæ frequenter parabolica sunt, & tunc* aperiam *dilucidè alijs* in psalterio *isto* propositionem meam *à spiritu sancto reuelatam*.

Cur timebo in die *illa tremendi iudicij, quæ*

quæ erit mala *malis? ideo certè, quia* iniquitas *ac malitia* calcanei mei, *Satanæ inſidiantis, & mortis extremæ inopinatum occupantis,* circundabit me *ex omni parte, opprimet, & timere faciet.*

Qui confidunt, *atque præſumunt* virtute *ſeu fortitudine* ſua *propria, perinde atq; gratia Dei non egerent: &* in multitudine *ſeu abundantia* diuitiarum ſuarum, *tanquam ſummo bono* gloriantur, *ij, inquam, circundantur calcaneo iniquitatis.*

Frater non redimit *à ſententia damnationis fratrem, prece aut pretio, quomodo* redimet *ergo* homo *peccator ſeipſum? certè* non dabit Deo placationem *& expiationem* ſuam, *ſacrificium, aut oblationem, vnde propitietur ſibi* Deus.

Et pretium *aut eleemoſynam* redemptionis animæ ſuæ *non poterit dare, quia erit extra ſtatum merendi:* & laborabit in æternum *in tormentis perpetuis:* & *etiã* viuet *ipſe* adhuc in finẽ: *quia quæret mortem & non inueniet.*

Non videbit *carnalis homo, neque intelliget ſibi imminere* interitum *gehẽnæ; quia* cum viderit *atque proſpexerit* ſapientes *in* Deo *ac iuſtos* morientes, *reputabit nullum illius præmium: & ergo* ſimul inſipiens, *qui pœnam credit futuram* & ſtultus *in diuitijs, non in* Deo *ſperans,* peribunt *in corpore & anima.*

Et relinquent *tales iniqui* alienis *hæredibus* diuitias suas, *in quibus sperauerunt*: & sepulchra eorum, *quæ construxerunt magnificè*, *sunt* domus, *in quibus habitant* illorum *corpora* in æternum, *quia non credunt aliam vitam futuram.*

Tabernacula, *ædificia, palatia* eorum, *quæ construxerũt, manantia* in progenie *filiorum* & progenie *nepotum, in ijs* vocauerunt nomina sua, *memoriam eorum, & famam* in terris suis, *quia terrena quæsierunt, nihil de cœlestibus curantes.*

Et homo cum *à* Deo in honore *& beatitudine æterna perfruenda ordinatus* esset, *tamen carnaliter ambulans* non intellexit *se ad imaginem* Dei *creatum*: *& ideo* comparatus est *bestijs, seu* iumentis insipientibus, *propter vitam voluptariam, &* similis *in omnibus* factus est illis, *subtracto honore imaginis* Dei.

Hæc via, *& talis progressus* illorum *in hac vita præsenti est* scandalum *& offendiculum* ipsis, *quia facit cadere de peccato in peccatum*: & postea *assecuti felicitatem huius mundi*, in ore suo *sibi* cõplacebũt *iactantes de tali vita.*

Sicut oues *ductæ ad occisionem, sed ignorantes*, in inferno *æternaliter* positi sunt *in pœnã: vnde &* mors *gehennæ* depascet *corrodetq; semper eos miseros, quia viuentes semper morientur, & moriendo semper viuent in pœnis.*

Et

Et dominabuntur *tandem* eorũ *malorum* iuſti *homines,& hoc* in matutino *poſt dormitionem corporum in reſurrectione, quando accipient iudiciariam poteſtatem:* & auxilium eorum, *quod habebant de potentia, de diuitijs, de amicis,* veteraſcet, *deficiet, peribit* in inferno *gehenne, &* à gloria eorum, *tranſibunt in pœnam & confuſionem maximam.*

Veruntamen *ſpes mea,* Deus *iuſtus* redimet *ſua gratia* animam meam, *ne damner cum impijs,* de manu inferi *& poteſtate diaboli, & hoc* cùm acceperit *de hac mortali vita* me *in beatitudine æterna.*

Ne timueris, *ſcandalizeris, aut turberis,* cũ diues *in proſperitate* factus fuerit homo *peccator viuens ſecundum carnem:* & cũ multiplicata fuerit *in honoribus ſeculi* gloria domus eius *in cognatis, prolibus & amicis.*

Quoniam cùm *per mortem* interierit *repente,* non ſumet *ſecum* omnia, *imò nihil niſi peccata,* neque deſcẽdet cum eo *ad abyſſum inferni* gloria *& proſperitas* eius, *quam habuit in præſenti vita.*

Quia anima *ſenſualis* eius *impij, in vita* ipſius *proſpera, ab adulatoribus* benedicetur, *propter potentiam & affluentiam diuitiarum, at hic impius* confitebitur tibi, *gratias agendo,* cum benefeceris ei *in honore & diuitijs aut* [illegible]

[illegible]

Introibit *descendens ad infernum* in progenies patrum suorum, *quorum scelerum fuit imitator*:& vsque in æternum *excæcabitur errore*, *&* non videbit *hîc* lumen *gratiæ, neque in futuro lumen gloriæ*.

Homo *itaque impius*, cùm in honore *constitutus* esset *atque dignitate*, non intellexit *id sibi gratis à Deo præstari: propter quod* comparatus est iumentis *irrationabilibus*, insipientibus, *qui sensualitatem sequuntur*, & similis *omnino* factus est illis, *sequendo voluptates carnis*.

ORATIO.

Domine qui es pretium nostræ redemptionis, libera animas nostras de manu insidiantis Satanæ, ne mors gehennæ depascat nos in interitũ sempiternũ. Sed tribue intellectũ, vt mandatis tuis obediẽdo terrena cũcta contẽnamus, & ad cœlestia bona toto mentis affectu anhelemus. Amen.

Sec.He.50.

PSALMVS XLIX.

Psalmus *ipsius* Asaph, *qui fuit vnus inter quatuor personantes in psalterio, & interpretatur congregatio, quæ nunc est in populo Christiano. Agitur de vtroque aduentu Christi.*

ARGVM. [redacted]

enim

[redacted]

DEus, *Christus*, *omnium* deorum *falsorum* Dominus, *omnipotens*, locutus est *multifariam in Prophetis*, *etiam per se in humanitate assumpta*, & vocauit *ad fidem suam* terram *ac vniuersos habitatores terræ.*

A solis ortu *lex Euangelica* vsque ad occasum *& vltimum terræ promulgata est per Apostolos*: ex Sion *tamen & de Ierusalem cœpit annuntiari* species decoris eius, *atque pulchritudo diuinitatis & virtutum Christi.*

Deus *Christus* manifestè veniet *ad generale iudicium*, Deus *inquam* noster, *Christianorum verus Deus*, *& homo*, & non silebit, *imò super peccatores exercebit iram & vindictam suam.*

Ignis *materialis* in conspectu eius *præcedens* exardescet, *quia seculum per ignem iudicabit*, & in circuitu eius *raptabitur* tempestas valida *in momento*, *in nictu oculi*, *in nouißima tuba.*

Aduocauit *Christus* cœlum, *cœlestésque ordines* desursum *veniens à patre* : & terram *terrenósque homines etiam aduocauit deorsum*

diſcernere, *vt per ſententiam diſcernat & diuidat populum ſuum à non ſuo, bonos à malis, ſaluandos à damnandis.*

Congregate *vos Angeli, illi Christo ſanctos & electos* eius qui ordinant, *prædicant, & implent* teſtamentũ eius *Nouum & Euangelica præcepta* ſuper ſacrificia *teſtamenti veteris & obſeruantias legales.*

Et annuntiabunt *prædicando* cœli *viri cæleſtes, verbi diſpenſatores* iuſtitiam eius, *quia iuſti remunerabuntur, & reprobi damnabuntur,* quoniam Deus, *qui nec fallit nec fallitur,* iudex eſt *viuorum & mortuorum.*

Audi *credendo* populus meus, *quem elegi, cui legem dedi, à quo carnem aſſumpſi,* & loquar *tibi, atque prædicabo filijs* Iſrael *veritatem,* & teſtificabor tibi *verbis ac factis,* quòd Deus *per omnipotentiam,* Deus tuus *per gratiam* ego ſum, *& nemo alius.*

Non in ſacrificiis tuis *Veteris teſtamenti* arguam *aut reprehendam* te, *quia non quæro, nec ea volo:* holocauſta autem tua, *igne charitatis incenſa, in anima humiliata,* in conſpectu meo ſunt ſemper *grata & accepta.*

Non accipiam *amplius* de domo tua *inſolentes* vitulos *ad ſacrificium,* neq; de gregibus tuis *paſcualibus exigã* hircos *ad hoſtiam pro peccato, ſed cor contritum & humiliatum.*

Quoniam meæ ſunt *poſſeßiones,* omnes

feræ

feræ *& bestiæ* syluarum, *etiam* iumenta *quæ vagantur* in montibus *excelsis* & boues *in pascuis.*

Cognoui *ab æterno* omnia volatilia cœli, & pulchritudo *atque amœnitas* agri *virentis* mecum est, *& à me producta.*

Si esuriero *aut sitiero*, non dicã tibi, *quia bonorum tuorum non egeo:* meus est enim orbis terræ, *quem creaui, quem guberno*, & plenitudo eius, *cum nihil sine nutu meo viuat.*

Nunquid *sum talis naturæ, quòd* manducabo carnes taurorum, *vt in sacrificijs?* aut sanguinem hircorum potabo? *certè non, quia nec cibo, nec potu indigeo.*

Immola *ergo* Deo *holocaustum pingue, &* sacrificium *acceptabile* laudis *atque gratiarum actionis, quòd te creauit & redemit:* & redde *semper* Altissimo *qui in cœlis est* vota tua, *quæ promisisti in baptismo.*

Et *nihil de viribus tuis præsumens*, inuoca me *in auxilium* in die tribulationis, *aduersitatis, & tentationis*, & eruam te, *tantùm confidas & inuoces*, & *tandem liberatus* honorificabis *postea* me, *& sanctificabis nomen meum.*

Peccatori autẽ *impio* dixit Deus *omnipotens*, Quare tu enarras, *atque prædicas* iustitias meas *de præmijs bonorum & pœnis malorum*, & assumis *indigna præsumptione* testamentum meum *tam Nouum, quàm Vetus,*

per os tuum *impurum & sceleratum?*

Tu verò *remunerando* odisti disciplinam *& increpationem*, & proiecisti *contemnendo* sermones meos, *quos tamen in ore habebas* retrorsum *in tuam damnationem.*

Si videbas furem, *non increpasti, sed dissimulando* currebas cum eo, *laudando atq; excusando* : & cum adulteris *& scortatoribus* portionem tuam *in consensu voluptatis* ponebas *sequendo carnis concupiscentiam.*

Os tuum *peruersum* abundauit malitia, *infideliter legem meam interpretando*, & lingua tua *ad decipiendum* concinnabat *fraudes ac* dolos *malè agendo, blandè loquendo.*

Sedens *cum authoritate, studio nocendi* aduersus fratrē tuum *falsa* loquebaris *ipsum calumniosè obiurgādo*, & aduersus *proximum* filium matris tuæ, *Ecclesiæ, qui tibi frater est per regenerationem baptismi*, ponebas scandalum, *præbendo illi occasionem ruinæ, per facta & verba tua nequam* : hæc *omnia* fecisti *sine timore diuini iudicij*, & ego tacui *atque dissimulaui, vt compleretur malitia tua.*

Existimasti *tu* inique *peccator*, quòd ero tui similis, *consentiendo malis, quia scelera tua non statim vindico : sed* arguam te, *in morte atque finali iudicio*, & statuam *tunc peccata tua* contra faciem tuam, *quæ te accusabunt, omnésque imposturas declarabunt.*

Intel

Intelligite *atque ruminate* hæc *dicta in corde veſtro omnes* qui obliuiſcimini Deum, *mandata eius contemnendo* : nequando *vos inopinatos* rapiat *à vita præſenti in æternam damnationem* : & non ſit qui eripiat, *cum in inferno nulla ſit redemptio.*

Sacrificium laudis, *quod puritate fidei & operum immolatur,* honorificabit, *ſanctificabit, & dignè* me *colet*, & illic *eſt iter & recta via, quæ ducit ad vitam*, quo oſtendam illi, *ſacrificanti puro corde,* ſalutare Dei *Chriſti filij patris, in quo ſubſiſtit vera ſalus hominis.*

ORATIO.

Deus deorum Domine, cuius eſt orbis terræ, & plenitudo eius, qui manifeſtè venturus es in igne exardeſcenti, & tempeſtate valida ad iudicandũ genus humanum, te ſupplices exoramus, vt holocauſta noſtra igne charitatis ſuccenſa in compunctione cordis ſint tibi grata & accepta, vt ſic à peccatis noſtris expiati priuſquam ab hac vita rapiamur ad iudicium, placidum ac pacatum te inueniamus redemptorem noſtrum IESVM, cui cum patre & ſancto Spiritu eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

PSALMVS L. Sec. He. 51.

In finem *qui Chriſtus eſt, omnium bonorum conſummatio, & perfectio*, Pſalmus *iſte, eſt*

ipsius David *Propheta de pœnitentia & humilitate eius, quam habuit,* cùm venit ad eum Nathan Propheta, *redarguens ipsum de homicidio & adulterio,* quando *scilicet* intrauit *& ingressus est David* ad Bethsabee, *vxorem Vriæ.*

b.Reg. 32.d

ARGVM. Si agnoscamus peccata: & illis mortui, soli Christo deinceps vixerimus, ille nobis secundũ magnitudinem misericordiæ suæ condonabit omnia, lauabit immũdos, & doctorem nouum, ducémque vitæ largietur Spiritũ sanctum, qui nos instruat ad veram pietatem, vt alios quoque nostro exemplo lucremur. Id quod Prophetæ nostro Dauid accidit, qui ex adulterio & homicidio ad bonam frugem hac via perductus, aliis quoque doctorem se futurum resipiscentiæ pollicetur.

MIserere mei, *quoniã peccator sum,* Deus *meus, cui proprium est misereri & parcere,* secundum magnam, *infinitam, & abyssalem* misericordiam tuam, *qua egeo, quia magna est miseria mea:*

Et secundũ *innumerabilẽ* multitudinem *actualium* miserationum tuarum, *ab initio seculi exhibitarum,* dele, *vt nullum remaneat vestigium,* iniquitatem *& culpam* meam.

Amplius *magis ac magis* laua *in fonte misericordiæ* me, *per aquam gratiæ,* ab iniquitate mea *qua te Deũ offendi,* & à peccato meo, *quo proximum læsi* munda me, *vt culpa & peccatorum voluntas abstergatur.*

Quoniam iniquitatem meam *detestandam*

dam ego *verè pœnitens neque diffiteor, neque abscondo,* cognosco *vt tu ignoscas,*& peccatum meum *in conscientia remordente* contra me, *ceu imago figurata,*est semper, *per contritionem amaram.*

Tibi *tanquam iudici* soli, *potenti & punire & misereri,*peccaui,*valde,*& malum *quod coram hominibus erubui, illud* coram te feci, *qui omnia vides: Itaque miserere* vt iustificeris,*verax ac iustus inueniaris* in sermonibus *& verbis* tuis, *quibus promisisti veniam pœnitentibus,* & vincas *illos de mendacio,*cum *perperàm & præsumptuosè* iudicaris, *tanquam volens iustificare impium.*

Ecce enim *figmentum tuum* in iniquitatibus *originalis culpæ* conceptus sum,*vnde miseria & pœna est mihi:*& in peccatis *atque libidinum concupiscentia* concepit me,*vnde caro nascitur infirma,*mater mea.

Asperges *per pœnitentiam humilem,* me *peccatorem,* Domine *Deus* hyssopo, *& sanguine Christi,* & *per hoc* mundabor *à maculis per contritionem:*lauabis me *fonte tum baptismi & gratiæ, tum lacrymarum & pœnitentiæ,* & *incomparabiliter* super niuem *tunc per satisfactionem* dealbabor, *candore spirituali animæ iustificatæ.*

Auditui meo *interiori* dabis gaudium *de absolutione peccatorum,*& lætitiam *de promissione*

sione æternorum : & *tunc* exultabunt ossa spi*ritualia, animæ fundamenta, prius* humiliata *tentationibus, & turbata impugnationibus.*

Auerte *per plenam remissionem* faciem tuam, *non à me, sed* à peccatis meis, *illorum non recordando*, & omnes iniquitates meas *præteritas, præsentes & futuras* dele *de tua iustitia, ne punias.*

Cor *à culpa* mundum *& immaculatum* crea, *ac restaura* in me Deus *per gratiam iustificantem* : & spiritum rectum *ad cœlestia subleuantẽ* innoua, *refice* in visceribus *& viribus* meis *interioribus, vnde peccata exierunt.*

Ne proiicias *in desperationis foueam* me, *ceu reprobatum* à facie *& præsentia* tua, *vnde lumen & sanitas mentis* : & spiritum sanctum tuum, *in quo spem veniæ colloco*, ne auferas *omnino* à me, *imò mecum sit & mecum laboret.*

Redde mihi *quod mea culpa perdidi*, lætitiam *spiritualem* salutaris *filij* tui *Christi* : & Spiritu *sancto* principali *dominante super omnia* confirma me *in gratia, ne recidiuem in peccatis.*

Docebo *verbo & exemplo*, iniquos *homines*, vias tuas *misericordiam & veritatem* : & impij *relinquentes vias suas*, ad te *Deũ verum* conuertentur, *per pœnitentiam salutarem.*

Libera me *pœnitentem*, de sanguinibus *&*

& corruptionibus carnalibus, Deus *creator*, Deus *redemptor atque* salutis meæ *conserua-tor*, & tūc exultabit *cum gaudio* lingua mea *extollendo* iustitiam tuam, *quia iustificas im-pium, & parcis pœnitenti.*

Domine, *dando scientiam loquendi* labia mea *prius clausa propter peccatum* aperies: & *tunc cum fiducia* ôs meum *& cordis arcanum* annuntiabit, *& præconizabit* laudē tuam, *quia sanctus, quia pius, quia misericors es.*

Quoniam, si voluisses *pro expiatione pec-cati* sacrificium *hircorum & vitulorum*, de-dissem, *ac obtulissem: sed* vtique holocaustis *victimisque veteribus* non delectaberis, *neq; placaberis amplius.*

Sacrificium *acceptum* Deo, *quo peccata soluuntur*, *est* spiritus *plurimum anxius pro pec catis*, contribulatus *corpori per pœnitentiam, vt spiritus dolore, corpus labore afficiatur:* cor *prius* contritum *per compunctionem*, & dein-*de* humiliatum *per confessionem*, Deus *qui misericors es*, non despicies, *neq; spernes, imò gratanter aspicies.*

Benignè fac, *largam impendendo benedi-ctionem* Domine *Deus* in bona *& gratuita* voluntate *ac gratia* tua, *Ecclesiæ nostræ ca-tholicæ quæ* Sion *Deum speculatur*: vt *in spe, fide, & charitate* ædificētur *super firmam pe-tram, Christū*, muri Ierusalem, *qui sunt ani-*

mæ

mæ sanctorum in visione pacis.

Tunc acceptabis *gratum habens* sacricium iustitiæ, *quod est confeßio, qua iusticatur impius*, oblationes, *non pecudum, hominum*, & holocausta *in carnis morticationem*: tunc imponent *offeréntque* sup altare *fidei, quod* tuum *est, seipsos ceu* vit los *in victimam & hostiam viuentem*, placen *tem* Deo.

ORATIO.

Dele iniquitates nostras Domine, se cundum magnam misericordiam tuam munda & laua nos super candorem niui à peccatis nostris, quibus malum coram te fecimus. Cor nostrum contritum & hu miliatum non despicias Domine, sed in noua in visceribus nostris Spiritum san ctum tuum, quo laudem tuam annuntia re possimus, & recto principalíque spiritu confirmati, mereamur in cœlestem Ieru salem peruenire. Per Christum Dominum nostrum.

Sec. Heb. 52

PSALMVS LI.

In finem *Christum* intellectus *& erudi-* 1. Reg. 26. b *tio ipsius* Dauid *Prophetæ*, cum venit Doeg Idumæus *impostor falsarius*, & annuntiauit *atque indicauit* Sauli regi *Hebræorum*, & di xit ei *turbato*: Venit Dauid *æmulus tuus* in domum Abimélech *sacerdotis*.

ARGVM. [redacted]c.

QVid gloriaris & *exultas* in malitia *peſſima, obſtinata*, qui potens es *opprimere pauperem*, in iniquitate & *impietate tua*?

Tota die & *omni tempore vitæ tuæ* iniuſtitiam & *prauitatem* cogitauit lingua tua *ex certa & præmeditata malitia*: ſicut nouacula acuta *inflixiſti vulnus*, & feciſti dolum *atque imposturam, quia cum diligere ſimulas, fraudulenter vulneras*.

Dilexiſti *longe* malitiam *ipſam* ſuper benignitatem, *imò exoſum habuiſti bonum*: & iniquitatem *ac mendacium amaſti* magis, quàm loqui æquitatem, *iuſtitiam*, & *legem* Dei.

Dilexiſti omnia verba *adulationis* præcipitationis & *detractionis, quibus innocentes deijciuntur ad malum, fallax* lingua doloſa & *miniſtra malitiæ*.

Propterea Deus *ſubuertet*, & deſtruet te, *licet modo videris ſtare & florere* in finem, *atq; in æternum*, euellet te *de felicitate tẽporali, in qua confidebas*, & emigrabit te *ab hac vita* de tabernaculo & *corpore* tuo, & radi-

cem tuam; *quæ eſt anima viuificans corpus,*
ſicut radix arborem, euellet de terra viuentium
atque beatitudinis ſanctorum.

Videbunt iuſti, *damnationem impiorum,* &
timebunt *cùm punitio impiorum,* [illegible]
iuſtorum, & ſuper eum ridebunt, *contemnentes proſperitatem eius præteritam:* & dicent *iuſti,* Ecce homo *robuſtus in malitia,* qui non poſuit Deum, *imò contempſit* adiutoré ſuum *non habens fiduciam in Dominum.*

Sed ſperauit *tanquam in ſummo bono,* in multitudine diuitiarũ ſuarum, *in copia argenti & auri, potentiæ & gloriæ:* & præualuit *iuſtis ad tempus* in vanitate *& proſperitate ſua & affluentia temporalium.*

Ego autem *pius,* ſicut oliua fructifera *in bonis operibus,* in domo Dei, *& Eccleſia ſancta,* ſperaui, *non in diuitijs, ſed* in miſericordia Dei *duratura* in æternum, *non ſolùm hic ſed* & in ſeculum ſeculi *in vita æterna.*

Confitebor tibi, *& gratias agam* in ſeculum *hoc,* quia feciſti *mecum miſericordiam in præſenti:* & expectabo *in futura retributione iuſtorum,* nomen tuum, *quod Ieſus eſt,* quoniam bonum, *dulce eſt, & ſuaue* in conſpectu, *iudicio, & æſtimatione* ſanctorum tuorum, *qui guſtauerunt ſuauitatem bonitatis tuæ.*

Omnip

ORATIO.

Omnipotens Deus, totius mundanæ vanitatis destructor, fac nos in ecclesia tua florere, sicut oliuam fructiferam bonorum operum, vt in tua misericordia sperantes & tibi semper gratias agentes ab iniquitatis maledicto saluemur per confessionem nominis tui, quod Iesus est.

Sec.Heb.53

PSALMVS LII.

In finem, *& Christum ducens* pro Amalech *parturiente dolorem de peccatis,* intellectus *& eruditio ipsius* Dauid.

ARGVM. Nihil aliud hic est quàm quod Psal. 13. præter versum, Quoniam Deus dissipauit, &c. In quo ostendit planè vbi trepident impij, sed timore vano, ne scilicet non solùm perdant quæ possident, sed etiam gratiam hominum, &c.

DIxit, *& sibijpsi persuasit* insipiens, *& impius* in corde suo, *quòd* non est Deus *curans res mortalium.*

Corrupti sunt *in peccatis,* & abominabiles *atque odibiles* facti sunt *Deo & hominibus* in iniquitatibus *suis:* non est *de illis reprobis,* qui faciat bonum *aliquod meritorium.*

Deus de cœlo prospexit, *per suam misericordiam* super filios hominum, *vt pœnitentes saluaret, vt* videat, si *aliquis* est intelligens, *per veram cognitionem,* aut requirens Deum *per bonam operationem.*

Omnes declinauerunt à *rectitudine iusti-tiæ*, & simul inutiles *atque inepti facti sunt à consequutione vitæ æternæ*: non est *aliquis qui* faciat bonum, *aut impleat volũtatem patris cœlestis*, non est vsque ad vnum, *quia omnes peccauerunt & egent gratia* Dei.

Nonne scient, & *experientur in futuro iustitiam* Dei, omnes qui *nunc* operantur *pertinaciter* iniquitatem *contra* Dei *mandata*, qui deuorant & *dilaniant* plebem meam *innocentem*, vt *perinde ac comederent* cibum panis *quotidianum*, *ita delectantur in spoliis innocentum?*

Deum *per pœnitentiam* nõ inuocauerunt, *quia in eum non crediderunt*: *sed* illic trepidauerũt *peccatores huius mundi* timore, *ne fraudarentur felicitate terrena*, vbi *tamen* nõ erat timor *habendus*, *formidant tantum temporalia & non mala æterna.*

Quoniam Deus dissipauit *atque dispersit* ossa, & *corpora* eorum *luxui & deliciis mancipata*, qui hominibus placent: & *Deum spernunt*: confusi sunt *intellectu*, quoniam Deus spreuit, *tradens* eos *in reprobum sensum.*

Quis dabit, *certè nullus, nisi tu Domine* ex Sion *illa cœlesti* salutare Israel, *aut salutem populo fideli, per fidem veram Deum videnti*: cùm conuerterit & *eripuerit* Deus *ab impiorum*

rum violentia captiuitatem *& seruitiū* plebis suæ *electæ, tunc* exultabit Iacob, *pessundator vitiorum*, & lætabitur *atq; gratias aget* Israel *redemptori suo, optimo, maximo.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, de cœlo prospice super nos peccatores, filios hominum, vt intelligamus & requiramus te solum Deum verum, spretis mundanis omnibus. Ne declinemus à rectitudine iustitiæ, & via veritatis, ne corrumpamur & abominabiles simus in iniquitatibus nostris, sed nos cōuertere digneris ad te, vt lætemur & exultemus in salutari tuo, Domino nostro Iesu Christo. Amen.

PSALMVS. LIII. Sec.Hc.54

In finem *qui Christus est tendentibus* pro carminibus *& laudibus eius hic Psalmus est* intellectus *& eruditio* Dauid, *& cuiuslibet fidelis,* cū venissent Ziphæi *persecutores bonorum, florentes in hoc mundo* & annunciassent 1.Reg.23.d Sauli *peruerso,* Nonne Dauid *latens & miser* absconditus est apud nos *florentes*?

ARGVM. Nemo miretur bonos ab impiis sustinere inuidiam, quando à Christo seruatore, & à Propheta Dauide, qui huius figura fuit, olim, quod ad hanc rem attinet, non est temperatum: Saul hunc & Abner, illum Iudæis vsque ad internecionem persequentibus. Cæterùm spes est, vt olim illæ vtræque

inimicitiæ non fuerunt constantes: ita nostras quoque breui soluendas.

DEus *meus* in nomine tuo, *quod Iesus est*, saluum me fac, *non ob meritū meū*: & in virtute *atque misericordia tua diuina* iudica me, *separando à malis*.

Deus, *qui verax es in promissis*, exaudi orationem meam, *& vota mentis meæ, etiam auribus clementiæ* percipe verba *vocalia* oris mei, *quæ tibi supplex propono*.

Quoniam alieni *à Deo, fide, & operibus* insurrexerunt *sua violentia* aduersum me *armati liuore insanæ mentis*, & fortes *in malis* quæsierunt animam meam, *vt eam à pietate diuertant*: & non proposuerunt *in conscientia* Deum *verum* ante conspectum suum, *sed diuitias, sed honores, sed voluptates*.

Ecce enim Deus *omnipotens* adiuuat me, *vt sim patiens in aduersis*: & Dominus *me coadiuuans in bonum*, susceptor est, *per suam gratiam*, animæ meæ, *eam à peccatis omnibus liberando*.

Auerte mala *aduersum me cogitata, ab inimicis meis insidiantibus*, & in veritate tua *iudiciali* disperde illos *in æternum: esto hic fruantur falsis bonis, pereant veris tormentis*.

Voluntariè, *atque libera mente, non coacte* sacrificabo tibi *sacrificio laudis & bonorum operum*, & confitebor, *celebrabo, & gratias agam*

agam nomini tuo Domine *Deus meus*, quoniam bonum est,*imò nil melius illo inuenitur*.

Quoniam ex omni tribulatione *& aduersitate* eripuisti me. *sperantem in te* : & super inimicos meos *insidiantes* despexit, *pro nihilo reputando* oculus meus,*quia vidi retributionem in impijs*.

ORATIO.

Domine in virtute nominis tui salua nos, ne alienaì in fide diuertāt à vera pietate animas nostras, sed per tuam gratiā sub diuina protectione eos suscipe, libera & eripe ab omnibus inimicis,tam visibilibus,quàm inuisibilibus, insidiātibus nobis, vt sic semper nomini tuo,quod Iesus est, voluntariè, sacrificio laudis & bonorum confiteamur per secula.Amen.

PSALMVS LIIII. Sec. He 55.

In finem *Christum, ad quem cuncta referenda sunt*, Psalmus *iste* in carminibus *& laudibus est* intellectus *& eruditio* Dauid.

ARGVM. Quum inter ea,quæ ab Euangelica veritate auocant animos, potissimum numeratur auaritia,queritur hic per Prophetam Dominus,in ciuitate sua dissensiones, dolos, errores,& vsuram inualuisse: quæ omnia ex diametro pugnant cum Euangelica charitate:illos prorsus reiiciens,& abnegans, qui hæc sectantur, ac iudicio diuino plectendos relinquens.

EXaudi Deus *meus* orationem meam *pro bonis assequendis*, & ne despexeris *votiuam* deprecationem meam *pro malis euitandis*: *sed* intende mihi *oranti*, & exaudi me *per gratiam dando quod postulo.*

Cõtristatus sum *anima & corpore*, in exercitatione mea *& tribulationibus*, *quibus mali me exercent*: & conturbatus sum, *& inquietus in anima*, à voce inimici *obloquentis*, *& insidiantis*, & à tribulatione peccatoris *affligentis me.*

Quoniam *impij* declinauerunt *retorquendo in me innocentem* iniquitates, *quæ eorum erant*, *& mala sua mihi imponebant*: & in ira *eorum*, *non in merito meo* molesti erant mihi, *sine ratione mala inferendo.*

Cor meum *elanguit*, *&* conturbatum est *propter molestias* in me: & *in animo meo* formido, *metus*, *& horror* mortis *æternæ* cécidit super me, *timendo fraternum odium.*

Timor *animæ* & tremor *mortis* venerunt super me, *& opprimunt*: & contexerunt *& circundederunt* me tenebræ, *mali homines*, *& peccatores cæci.*

Et dixi, *deliberando inter has conturbationes*, Quis dabit mihi pennas *virtutum*, *& motum desideriorum bonorũ* sicut columbæ, *quæ simplex est*, *& felle caret?* & volabo à *strepitu mundi*, & requiescam *in tranquillitate*

mentis

mentis, gustando quàm suauis est Dominus.

Ecce elongaui *me à turba desideriorũ temporalium, &* fugiens *illa discessi à congregatione hominum,* & mansi in solitudine, *requiescens in quiete mentis.*

Expectabam *patienter* eum *Dominum longanimis,* qui saluum me fecit, *& liberauit à* pusillanimitate, *& inordinato timore ipsius* spiritus *mei: ne caderem in desperationẽ, propter tot tumultus persecutionum,* & à tempestate *animæ, ne irascerer impetuosé.*

Præcipita *& disperde* Domine *fraudes eorum, &* diuide, *ne veniant in concordiam,* linguas eorum, *qui in me conspirant,* quoniam vidi iniquitatem, *& dolum,* & contradictionem, *atque discordiam* in ciuitate. *& congregatione impiorum, vbi nulla charitas.*

Die ac nocte. *sine intermißione* circundabit eam *ciuitatem diaboli,* super muros eius *excubando* iniquitas *peßima,* & labor *atque molestia erit* in medio eius, *non enim est pax impijs,* & iniustitia *abundabit.*

Et non defecit. *sed semper durauit* de plateis eius *vbi licitantur venalia,* vsura. *fraudes, & impius quæstus,* & dolus, *quia aut creditoribus pluris vendunt, aut in pretio rei cum dolo & fraude.*

Quoniam si inimicus meus. *publicus peccator* maledixisset mihi *manifestè,* sustinuis-

sem vtique *& patientius tolerassem.*

Et si is qui oderat me *publicè, super me insultasset, &* magna *atq; superba* locutus fuisset, *minitando,* abscondissem me forsitan ab eo, *fugiendo præsentiam, & sodalitium eius.*

Tu verò homo, *à quo dolos patior in abscondito, homo mecum viuens,* vnanimis *in pace,* dux meus *in vitæ instituto,* & notus *atque familiaris* meus.

Qui simul *conuersando* mecum dulces *& suaues* capiebas cibos, *tum Eucharistiæ, tum doctrinæ* in domo Dei. *quæ est Ecclesia sancta* ambulauimus *simul* cũ *magno* consensu *animorum.*

Veniat mors *gehennæ* super illos *hypocritas falsos,* & descendant *secundum merita* in infernum, *vbi nulla est redemptio, & hoc,* viuentes, *quia sciẽter peccant, & sciẽter pereunt.*

Quoniam nequitiæ *fraudes & doli sunt* in habitaculis *& cordibus* eorum, *&* in medio *conuersationis* eorum, *quia pestilentes sunt impij.*

Ego autem *tota fiducia* ad Deum clamaui *in tantis periculis & tribulationibus:* & Dominus *Deus* saluabit me *à peccato, & inferno.*

Vespere *senectutis,* & mane *pueritiæ,* & meridie *iuuentutis, quod est omni tempore,* narrabo, *meditabor,* & annuntiabo *diuina beneficia mihi collata,* & *Dominus* exaudiet vocem, *&*

oratio-

orationem meam *iustam.*

Redimet *Dominus in pace & quiete* animam meam *innocentem*, ab his *falsis fratribus*, qui appropinquant mihi, *persequentes sub specie bona*, quoniam inter multos *amicos, quos habueram*, erant *& iunxerant se* mecum.

Exaudiet *& cõsolabitur me orantem*, Deus *pacis*, & humiliabit *abijciendo & confundendo* illos *impios, hic, inquam*, *Deus* qui est *æternus* ante secula, *quia in principio erat verbũ.*

Non enim est *resipiscentia* illis *impijs, aut* commutatio *in melius, sed descendunt semper in peius*, & non timuerunt Deum, *sed potius contempserunt: & ergo* extendit *Dominus* manum suam, *& vindictam* in retribuendo *pœnam pro malefactis eorum.*

Contaminauerunt *& despexerunt malè viuendo* testamentũ eius, *mandata Dei non custodiendo, quare* diuisi sunt *de terra viuentium* ab ira *& seruitute* vultus eius, *quia non videbunt faciẽ Domini*, & *Dominus* appropinquauit *ad bonos* cor illius *& voluntas Dei.*

Molliti sunt *in blandiloquentia* sermones eius *suaues* super oleum, *adeò applaudũt verbis in hypocrisi*, & ipsi *sermones* sunt iacula, *lethaliter vulnerantia corda audientium.*

Iacta super Dominũ *Deum omnẽ* curam *& solicitudinem* tuam, *committendo Deo omne* Matth.6.d Lucæ 12.c 1.Pet.5.b

nego

negotium, & ipse *Dominus* te enutriet, *docen*-*do*, *confortando*, *& vias tuas dirigendo*: *& non* dabit in æternum, *licet ad horam permittat* fluctuationem, *inquietudinem & conturba*-*tionem viro* iusto.

Tu verò Deus, *qui sanctos enutris* deduces eos *impios*, *qui nec timent te*, *nec tibi confi*-*dunt*, in puteum *inferni &* interitus *mortis æternæ*.

Viri sanguinum, *persecutores & homici*-*dæ*, & dolosi *per simulationes fraudem molien*-*tes*, nõ dimidiabũt *in voluptatibus* dies suos: *imò interitus erit celerrimus & subitaneus* ego autem *certißimè* sperabo, *non in homine*, *non in mundo*, *sed* in te Domine, *& ideo libe*-*rabor ab omni malo*.

ORATIO.

Domine, qui in te iactamus, ceu in tutissimum portum, omnes curas nostras, soli que tuę gratię innitimur, enutrias nos in fide, moribus, doctrina, & virtutibus. Ne despexeris deprecationes nostras, sed salua nos à pusillanimitate spiritus, nec succũbamus in tribulationibus aut pressuris. Et te vespere, mane, & meridie laudantes mereamur ab huius seculi tẽpestatibus defensari. Per Christum dominum nostrum. Amen.

Sec.He.56 PSALMVS LV.

In finem *Christum*, *qui est consummatio nostra*

nostra, hic Psalmus tendit, scriptus pro populo *Iudæorum & persecutorum*, qui à sanctis *electis* longè factus est, *& alienatus* in tituli inscriptione, *quia sancti confitentur Christum regem Iudæorum, at hic populus negat. Psalmus agit quod factū est ipsi* Dauid *Prophetæ* cùm 1.Reg.21
tenuerūt eum *captiuum* Allophylli *alienigenæ* in Geth. *Oratio est iusti tribulati.*

ARGVM. Quemadmodum Dauid Propheta coram Achis rege in Geth, hominis parum cordati ac dementis est habitus loco, vt titulus huius Psalmi in Hebræa lingua testatur, de columba tacente verba faciens: ita & Christo accidit ac discipulis, quando filij huius seculi, ex carne progeniti, euangelicæ doctrinæ repugnauerunt. Quanquam nihil moramur illos, qui sibi immodicè placent humana prudentia in huius vitæ tenebris: nam illis ablatis facilè tum apparebit, nihil etiam à cōmuni consensu fuisse remotius istorum sapientia.

MIserere mei, *& gratiam tuam mihi impartire* Deus *meus*, quoniam conculcauit *& pessundedit* me homo *nequam*: tota *die diabolus* impugnans *tentationibus* tribulauit *& afflixit* me.

Conculcauerunt *pedibus suis* me *innocentem* inimici mei, *tam homines, quàm dæmones*, tota die, *adeò vt nullum tempus pressuris vacuum relinqueretur*, quoniam multi bellantes *steterunt aduersum me, videlicet diabolus, caro, mundus.*

Ab altitudine *quidem & superbia* diei

temporalis ad horam data timebo, *sed interim tamen* ego verò *iustus* in te sperabo *de tua protectione.*

In Deo *meo* laudabo *verbum eius*, *&* *celebrabo* sermones meos, *Dei munere mihi concessos*, in Deo *&* *eius protectione* speraui *confidenter:* non *ergo* timebo, *quid mali* faciat mihi caro, *&* *carnalis homo.*

Tota die *mendaces* verba mea *bona* execrabantur *tanquam mala:* *&* aduersum me *sunt* omnes cogitationes eorum *impiorum*, *&* *hoc* in malum, *vt absterreant à pietate doctrinæ & vitæ.*

Inhabitabunt *mecum in* Ecclesia *catholica*, & abscondent *malum*, *quod cogitant*, ipsi *impij* calcaneum meum *more serpentis insidiosa calliditate* obseruabunt, *vt accusare possint, vel blasphemare.*

Sicut sustinuerunt *ad perdendum*, *&* *expectauerunt* animam *&* *vitam* meam, *tamen* pro nihilo *&* *gratis* saluos facies illos *per solam tuam misericordiam*, *sed* in ira *tua diuina* populos, *aduersarios veritatis*, confringes, *ad nihilum redigendo.*

Deus *meus*, vitam meam, *quæ mala fuit* annuntiaui tibi *in confeßione:* posuisti *tristitias* *&* lacrymas meas, *quas effudi pro peccatis*, in conspectu tuo, *eas non obliuiscendo.*

Sicut

Sicut erat & in promissione tua, *quæ veniam spondes pœnitentibus sic egisti*: tunc ergo conuertentur inimici *& aduersarij* mei *à suo errore & vita mala*, retrorsùm, *vt nō amplius vadant post concupiscentias carnis.*

In quacunque ergo die *ætatis & vitæ meæ* inuocauero te *cordis deuotione*, ecce cognoui *experiendo misericordiam tuam*, quoniā Deus meus es, *qui me recipis ad pœnitentiam.*

In Deo Patre laudabo verbum *incarnatum, prædicando eum consubstantialem Patri, & coæternum* in Domino *Iesu Christo.* laudabo sermonem, *& eius regulam viuendi, quam mundo præstitit*: *&* in Deo *Spiritu sancto* speraui, *de eius bonitate, & ergo* non timebo, quid *mali* faciat mihi *innocenti* homo *nequam.*

In me sunt *tibi reddenda* Deus *meus* vota tua, *à te data, quia pro beneficijs mihi impensis illa debeo tibi*, quæ *vota* reddā *quia sunt* laudationes *& gratiarum actiones*, tibi *soluenda ad nominis tui gloriam.*

Quoniam eripuisti *& saluasti* animam meam, *quæ per te viuit*, de morte *culpæ & gehennæ, &* pedes meos, *affectus & sensus* à lapsu *& pronitate cadendi in peccatum*, vt placeam *in via mandatorum* coram *Domino* Deo meo, in lumine *iustorum* viuentium *ex fide & gratia.*

ORA

ORATIO.

Vnica ſalus, vita, & ſpes noſtra, Deus, cõſolator, remunerator, & vbique iuſtificator: miſerere nobis, qui vndiq; tribulationibus à mundo, tentationibus à diabolo, miſeriis à carne conculcamur, quę ſemper obſeruãt calcaneum noſtrum. Eripe animas noſtras de morte æterna, vt dum hîc carnalia bella comprimimus, placere tibi in lumine gloriæ & immortalitatis mereamur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Sec.He.57. PSALMVS LVI.

In finem *& Chriſtum, ad quem tendimus venire, hortatur iſte* Pſalmus, *ne tu perfide Iudæe* diſperdas, *interficias, vel corrumpas quouis modo* Dauid, *hoc eſt Chriſtum,* in tituli inſcriptione, *negando ipſum eſſe regem Iudæorum, quod tamen titulus crucis indicabat,* cùm
1.Reg.22.& 23. fugeret à facie Saul *truculenti & ferocis* in ſpeluncam.

ARGVM. Vox eſt perfectæ fidei & gratiarum actionis, in qua Chriſtus gloriatur ab omnibus ſe erutũ malis, vt poſt reſurrectionẽ eius magnificetur Deus ſub omni cœlo in omnibus gentibus, nẽpe, miſericordia & veritate eius vbique prędicata.

MIſerere mei, *& ſuccurre* Deus, *Pater clementiſſime,* miſerere mei. *quia periculum imminet magnum,* quoniam in te, *& in nullo alio* confidit, *& ſtabilita eſt* anima mea.

Et in vmbra alarum tuarum *atq; in protectione tua diuinæ potentiæ* ſperabo *ſemper*, donec tranſeat *ipſa* iniquitas *Iudæorum.*

Clamabo *ab humanitate aſſumpta* ad Deũ *patrem* altiſſimum *in cælis: ad* Deum *meum, cui conſubſtantialis ſum*, qui benefecit *& reddidit* mihi, *quicquid promiſerat.*

Miſit de cœlo *non angelũ, vel creaturam, ſed me filium ſuum, vnde* & liberauit me, *reſuſcitando à mortuis: &* dedit *diſpergens per orbem* in opprobrium *hominum* Iudæos conculcantes me *& nomen meum.*

Miſit Deus *per me* miſericordiam ſuam *gentibus*, & veritatem ſuam *iuxta promiſſa Iudæis*, & eripuit *crucifixo corpore* animam meam de medio *Iudæorum, &* catulorum leonum *rugientium in me, vt crucifigerer:* dormiui *ſomno mortis ſecundum carnem, ſed* conturbatus *ex anguſtia paßionis.*

Filij hominum, *Iudæi*, dentes eorum *vt deuorent, ſunt* arma *inuidiæ*, & ſagittæ *vt occidant ac perdant:* & lingua eorum *quando clamabant, Crucifige, eſt* gladius acutus *crudeliſsimus.*

Exaltare *aſcendẽdo* ſuper cœlos *cælorum*, Deus, *Ieſu Chriſte ad dexteram patris, vt cognoſcaris ſemper in tua maieſtate regnare:* & *ſic* in omnem terram *promulgabitur* gloria tua *reſurrectionis & aſcenſionis in cælum.*

Laqueum *per fraudulentas obiectiones* parauerunt pedibus *& doctrinis* meis, *vt me in verbo caperent*, & incuruauerunt, *tentando an flectere possent* animam meam, *à rectitudine veritatis & iustitiæ.*

Foderunt *Iudæi* ante faciem meam *congregando concilium*, foueam *fraudis, oppressionis & criminationis, vt me morti traderent*, & *ipsi* inciderunt *præcipitati* in eam, *passi mala quæ mihi inferre conabantur.*

Paratum cor meum *ad sustinendam ignominiam crucis*, Deus *pater*, paratum cor meum *præ desiderio salutis humanæ:* cantabo *voce gratias agendo*, & psalmum dicam *digna actione, te Deum patrem laudando.*

Ioan.2. d Exurge *potenter* gloria mea, *caro mea glorificata*, exurge, *inquam, caro, quæ fuisti* psalterium *diuina operans*, & cithara *humana patiens:* exurgam *certè* diluculo, *manè, prima sabbathi.*

Confitebor tibi *postquam resurrexero, prædicando per meos* in populis *laudes tuas* Domine *Deus pater, &* psalmum dicam tibi, *vt tu pater glorificeris* in gentibus.

Quoniam magnificata *& prædicata est per orbem terrarum* vsque ad cœlos *beneficentia &* misericordia tua *quam promisisti per Christum*, & vsque ad nubes *tonat præceptis,*

ptis, coruſcat miraculis, pluit doctrinis veritas tua *diuina.*

Exaltare *per glorioſam aſcenſionem* ſuper cœlos *Angelorum* Deus *noſter*: & ſuper omnem terram *ſemper ſit* gloria *& magnificentia* tua, *vt ſis Deus, omnia in omnibus.*

ORATIO.

Deus cui proprium eſt præſtare miſericordiam, qui in te confidentiam habent, ab æſtu perſecutionum & vitiorum protege nos ſub vmbra alarum tuarũ, quæ ſunt miſericordia & veritas, donec tranſeat iniquitas impiorum, & eruamur à nequiſsimis inſidiatorum foueis & laqueis diaboli, vt ſic mala ſuſtinendo temporalia, æterna bona ſperemus, donec ad te, qui CHRISTVS es, peruenire valeamus. Amen.

PSALMVS LVII. Sec. He 58.

In finem *verum & optatum*, ne diſperdas *aut contradicas verbo vel facto ipſi* Dauid, *qui Chriſtus eſt*, in tituli *crucis* inſcriptione *facta à Pilato.*

ARGVM. Quanquam Euangelium Chriſti ſeruatoris, poſt illius in cœlos aſcenſionem, longè latéque diffuſum, nihil falſitatis aut ſiniſtri habeat admixtum: tamen à doctoribus quibuſdam ad rem magis attentis, quàm ad Dei gloriã, nonnihil accepit zizaniæ: id quod minimè latuit ipſum magiſtrum, qui ex fructibus doctrinam voluit iudicari. Admonet autem hic ſacer Spiritus

huiusmodi pseudoprophetas, vt rectà incedant, si pœnas nunquam finiendas velint effugere.

SI verè, *& non falsè,* vtique *& certè* iustitiam *in verbis* loquimini: *in factis tunc* rectè iudicate, *discernendo bonum à malo, vos qui estis* filij hominum.

Etenim in corde *quas cogitastis* iniquitates *illas* operamini in terra, *vos terreni & animales,* iniustitias *varias* manus vestræ *fraudatis proximis,* concinnant, *congregati, & miscent, peccata peccatis accumulando.*

Alienati sunt peccatores *à veritate & iustitia, à* Deo *& bono* à vulua, *ab ipsa conceptione*: errauerunt ab vtero *matris, &* loquuti sunt falsa, *spernendo veritatem.*

Furor *est* illis *præ inuidia*, secundum similitudinem *furoris* serpentis, *præ desiderio mordendi & nocendi*: sicut *est ira* aspidis surdæ *venenum effundentis*, & obturantis aures suas, *ne percipiant veritatem.*

Quæ *aspis* non exaudiet, *neque percipiet* vocem incantantium, *imò contemnit,* & verba venefici *alicuius* incantantis *mentes hominum obstinatorum,* sapienter, *vt conuertantur à suis erroribus,*

Deus conteret, *comminuendo* dentes eorũ, *& verba dolosa* in ore ipsorum, *quo blasphemias protulerunt: &* molas *atque maxillas,* másque leonum, *& ferocium Iudæorum* confringet

fringet Dominus, *in sua resurrectione.*

Ad nihilum *& cõtemptum* deuenient *Iudei,* tanquàm aqua *citò* decurrens *& non reuertens:* *Dominus* intẽdit *in ira* arcum suum, *vt vulneret sagittis timoris & iudicij*, donec infirmentur *& vlterius non valeant nocere.*

Sicut cera *mollis* quæ fluit *& liquescit à facie ignis, sic impij* auferentur *à facie Dei in extremo iudicio*: supercecidit *eis* ignis *infernalis & æternus*, & non viderunt solem *iustitiæ & verum lumen diuinum.*

Priusquam intelligerent *& producerent* spinæ vestræ *& punctiones malæ conscientiæ* rhamnum *& rubum acutum, quippe spinarum more, peccata primò delectant, postea pungunt:* sicut *sunt* viuentes *in prosperitate,* sic in ira *diuina subitò* absorbet *& auferet* eos *de medio.*

Lætabitur iustus *zelo diuino iustitiæ,* cùm viderit *impiorum* vindictam *& punitionem:* manus suas, *opera & actiones,* lauabit *à peccatis, vt mundior & iustior fiat* in sanguine peccatoris, *ex consideratione vindictæ & pœnæ reproborum.*

Et dicet homo *post iudicatum impium,* Si vtique *pro meritis* est fructus *& merces* iusto, *de bonis suis operibus?* vtique est Deus, *iustè* iudicans, *& retribuens* eos *malos hîc* in terra, *vbi florere videntur.*

ORATIO.

Da quæſumus Domine, vt rectè iudicemus noſmetipſos, ne à via veritatis & iuſtitiæ aberrantes, manus noſtræ iniuſtitias concinnent, peccata peccatis cumulando, ſed noſtrorum ſpinis facinorum afflicti, aurem non obturantes præceptis tuis, te Solem iuſtitiæ & verum lumen ſequamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Sec.He.59. PSALMVS LVIII.

In finem *Chriſtum Pſalmus hic eſt, ne tu Iudex* corrumpas *quouis modo* Dauid, *hoc eſt Chriſtum* in tituli inſcriptione, *dicēdo ipſum*

1.Reg.19. *non eſſe regem Iudæorum, & hoc* quando miſit Saul *& concilium Iudæorum*, & cuſtodiuit domum eius *& ſepulchrum Chriſti*, vt interficeret *& extingueret* eum, *nomen videlicet & famam eius.*

ARGVM. Chriſtus, & quiſquis ob confeſſam veritatem impetitur, petit contra aduerſarios, qui ad veſperam, id eſt, vbi omnia viderint deſperata, reuertuntur, vt audiant veritatem: ſed quia non poſſunt credere, & ſemper inueniunt in verbo & verbi præconibus vnde offendantur, hos oportet manere donec à Deo eorum blaſphemia, contemptus & mendacium prodatur & cōdemnetur. Ego autem, inquit, non expectabo ad veſperā, ſed manè cantabo fortitudinem tuam, &c.

ERipe *& libera* me *innocentem* de inimicis meis *Iudæis* Deus, *pater* meus: & ab inſur

insurgentibus *& insultantibus per blasphemias* in me *filium tuum*, *salua &* libera me.

Eripe me de *Iudæis* operantibus iniquitatem, *colaphizantibus & flagellantibus me: &* de viris sanguinum, *qui clamabant, crucifige* salua *& libera* me.

Quia ecce ceperunt *insidiosè* animam *& vitam* meam *corporalem:* irruerunt *cum impetu, sine omni ratione,* in me *humilem*, fortes *Iudæi*, *vt me morti traderent.*

Neque iniquitas mea *fuit in causa*, neque peccatum meum, *quare me persequerentur*, Domine *Deus: quoniam* sine iniquitate, *purè & innocēter* cucurri *viam huius mundi*, & direxi *ad rectum finem, verbo prædicationis & exemplo vitæ.*

Exurge *Deus pater* in occursum meum, *vt suscipias me resurgentē & ascēdentem*, & vide *quanta contra me malignantur:* & tu Domine *potes hoc facere, quia tu es* Deus virtutum *cœlestium &* Deus Israel *omnipotens.*

Intende, *& expergiscere* ad visitandas *in cordibus eorum* omnes gentes *per gratiam, ne progrediantur in malitia:* non miserearis omnibus *præuaricatoribus*, qui *ex certa malitia & obstinata mente*, operantur iniquitatem *perseueranter.*

Conuertentur *tandem gentes ad fidem, & hoc* ad vesperam *mundi in sexta ætate:* & fa-

men *verbi Dei* patientur vt canes *famelici* & circuibunt ciuitatem *sanctam Ecclesiam*, *atque credentium multitudinem, vt audiant verum.*

Ecce *ipsi conuersi ad fidem* loquentur *prædicando* in ore suo *liberè cum authoritate*, & gladius *sancti spiritus, quod est verbum Dei*, in labiis eorum *erit:* quoniam quis audiuit *vnquam talia?*

Et tu Domine *Deus* deridebis *aspernando* eos *qui veritatem audire noluerunt*, & ad nihilum deduces, *&* *conculcabis* omnes gentes *remanentes in sua perfidia.*

Fortitudinem *& potentiam* meam ad te *Deus pater* custodiam *secũdum dispositionem tuam, & meritò*, quia *tu* Deus susceptor meus es *per resurrectionem: &* Deus *pater* meus *es: insuper* misericordia eius *paterna* præueniet me, *qui plenus sum gratia & veritate paterna.*

Deus *pater* ostendit mihi, *quid agendum foret* super inimicos meos *Iudæos, quia pro eis orandum*, ne occidas os *delendo omnino:* nequando obliuiscantur populi *Christiani* mei, *& paßionis meæ, quia Iudæi sunt memoriale paßionis Christi.*

Disperge illos *Iudæos per omnia regna mundi* in virtute *& potẽtia tua diuina:* & depone *atque deprime* eos *à tumore superbiæ*, proce

protector meus Domine, *Deus pater.*

Delictum *& peccatum* oris eorum *depone,&* ſermonem *falſum* labiorum ipſorum, *mortem meam coram Pilato poſtulantium,tolle* & ergo comprehendantur *ipſi perfidi* in ſuperbia ſua, *quando exultant in rebus peßimis.*

Et *poſtquã confuſi fuerint* de execratione, *blaſphemia,* & mendacio,*tunc* annuntiabuntur *& redarguentur ab Apoſtolis,*in conſummatione *ad internecionem:*in ira *diuina* conſummationis, & non erunt *amplius.*

Et *ipſi Iudæi tunc* ſcient,quia Deus *Chriſtus , quem occiderunt* dominabitur Iacob, *quia princeps eſt verorum Iſraelitarum ,* & finium terræ, *qui eſt creator omnium.*

Conuertentur *Iudæi plenariè* ad veſperã, *in fine mundi , & eſuriendo ac ſitiendo iuſtitiam,* famem patientur *verbi Dei ,* vt canes *famelici:* & circuibunt ciuitatem *Dei & Eccleſiam ſanctorum, vt audiant Euangelium.*

Ipſi *conuerſi* diſpergentur *per mundum* ad manducandum , *quærentes cibum verbi Dei:* ſi verò non fuerint ſaturati *pane cœleſti ,* & murmurabunt *tanquam ieiuni.*

Ego autem *non murmurabo, ſed* cantabo *& prædicabo* fortitudinẽ *& potẽtiam* tuam, *qui iuſtificas impium ,* & exaltabo *atque celebrabo non ad veſperam, ſed* manè, *ſatis maturè,* miſericordiam tuam,*non opera mea.*

Quia *in præsenti vita* factus es *in ipsa tribulatione* susceptor meus, *ab instantibus periculis*, & refugium meum *vnicum* in die tribulationis *& angustiæ* meæ.

Adiutor meus *cooperator in bonis*, tibi psallam *acceptum ferendo, quæ te auxiliante gessi*: quia *tu* Deus susceptor meus es, *nūc ad gratiam, & tandem ad gloriam*: Deus meus, qui *me creasti, &* misericordia mea *qui me saluasti. quicquid enim sum, tua misericordia sum.*

ORATIO.

Deus, misericordia nostra, protector & refugium nostrū, eripe nos de inimicis nostris tam visibilibus quàm inuisibilibus, exurge in occursum nostrū & adiuua, vt faciamus quæ præcipis, & impleamus quòd expedit, quatenus tuo adiutorio muniti, & misericordia adiuti, mereamur post huius vitæ exilium, ad tuæ beatitudinis gloriam peruenire. Per Dominum nostrum Iesum.

Sec. He. 60.

PSALMVS LIX.

In finem *Christum* pro iis *electis*, qui commutabuntur *ad Deum veteri errore deposito*, in tituli *crucis* inscriptione, *credēdo Christum regem Iudæorum*, Psalmus Dauid *Propheta* in doctrinam *electorum*, cum succendit Syriam Mesopotamię, & Syriam Soba, & conuertit Ioab, & percussit Idumæam in valle Salinarum duodecim millia. *Oratio pro misericordia*

2. Reg. 8. & 10.
1. Paral. 18.

fericordia Dei imploranda.

ARGVM. Quum Christianæ religionis hostes, potentia, dolis, & numero semper videantur superiores, vt frustrà videantur boni pugnam cum illis inire, produxit Deus signa suæ militiæ, nempe promissiones, & copias auxiliares, quibus confisi non modò non succumbamus, sed etiam fundere possimus aduersarios: quemadmodum Dauid de corporalibus illis hostibus contigit diuina virtute triumphare.

DEus *propter peccata nostra*, repulisti nos *à te*, & destruxisti nos, *atque confregisti*: iratus es *nos flagellando*, & *tamen* misertus es nobis, *vt reuerteremur ad te per pœnitentiam.*

Commouisti *per timorem futuri iudicij*, terram *& corpora nostra terrena*, & conturbasti eam *per pœnitentiam*: sana *ergo per tuam gratiam* contritiones eius, *& redde illi te placatum*, quia commota est *in conscientia per pœnitentiam.*

Ostendisti *in sacra scriptura* populo tuo *electo* dura *pœnalia peccatis debita*, potasti nos *per multas tribulationes* vino compunctionis, *mœroris & tribulationis, miscendo dulcia amaris, & dolores consolationibus.*

Dedisti metuentibus *& timentibus* te *filiali amore* significationem, vt *exercitati tribulationibus* fugiant *& subtrahant se* à facie *& præsentia* arcus *& iustitiæ tuæ, quæ extenta est ad percutiendum peccatores.*

Vt lib

Vt liberentur *à ſeruitute diaboli*, di[illegible] tui, *ob omni pœna & miſeria, & ergo* ſal[illegible] *me* fac *vt inueniar in* dextera tua *cum* o[illegible] *& non in ſiniſtra cùm hœdis*, & exaudi[illegible] *deprecantem pro ſalute mea.*

Deus *pater* locutus eſt *verbum* in ſa[illegible] *ſuo filio, qui eſt ſanctus ſanctorum*, Lætă[illegible] *mente*, & partibor *atque diuidam* Sichim[illegible] *per tribus*, & conuallem tabernaculoru[illegible] *vbi Abrahæ facta eſt repromißio*, me[illegible] *cum alij credent, alij non.*

Meus eſt Galaad, *terra hæc*, & meus[illegible] Manaſſes, *tribus illa*: & Ephraim *eligan*[illegible] *ſit* fortitudo capitis mei.

Iuda *exit* rex *& legifer* meus, *quia de I*[illegible] *da naſcetur Chriſtus ſaluator*: Moab *Ara*[illegible] *& Moabitæ ſunt* olla ſpei meæ, *quia iu*[illegible] *arbitrium meum vt olla illis vtor.*

In Idumæam *filios Eſau* extẽdam, *atq*[illegible] *proijciam* calciamentum meum, *illos ſupp*[illegible] *ditando per Euangelium*: mihi alienigenæ *gentes* ſubditi ſunt, *& obedient per fidem.*

Quis deducet me, *atque nomen meũ* in ci[illegible] uitatem munitam *ad populum vallatum pe*[illegible] *catis*? quis deducet *& diriget* me vſque in Idumæam *ad gentem fidelẽ, & peccatricem*?

Nónne tu Deus? *certè nullus alius*, qui re[illegible] pulisti nos *periculis, nõ ſinens tribulari* & non egrederis, *neque exibis* Deus *nobiſcum* in virtuti

virtutibus nostris. *sed in tua virtute & maiestate ad protegendum nos?*

Da nobis *hîc peregrinantibus* auxilium, *quo liberemur* de tribulatione *nostra*, quia *sine te* vana *est & inanis* salus hominis, *quia sine gratia tua non saluabimur.*

In Deo, *non in viribus nostris*, faciamus & *constituemus* virtutem *contra hostes*, & ipse *conculcando* ad nihilum deducet *inimicos* tribulantes nos.

ORATIO.

Omnipotens Deus, ne repellas nos propter peccata nostra, ne irascaris, sed miserere nobis, salua & libera à potestate diaboli, in te est omnis spes, virtus & gloria nostra: vnde ad nihilum redige tam vitia quæ nos tribulant, quam inimicos qui nos impugnant, vt tandem æterna felicitate te largiẽte perfrui mereamur: Per Christum.

PSALMVS LX. Sec.He.61.

In finem, *finis enim legis Christus est in salutem omni credenti, habitus* in hymnis & *laudibus*, Psalmus *est* Dauid, *exhortantis omnes ad Christi laudem.*

ARGVM. Clamat Ecclesia Dei ab omnibus finibus terræ, vt saluetur ab angustia, quia spe firma scit se æternam Dei possidere hæreditatem per Christum regem æternum, de quo & in aliis psalmis suprà dictum.

EXaudi Domine Deus *auribus clementiæ* deprecationem meam, *mala auertendo*, & intende *oculis miſericordiæ* orationi meæ *bona conferendo.*

A finibus *extremis* terræ, *ex quibus collecta eſt* Eccleſia, ad te clamaui *in tempore anguſtiæ*: dum anxiaretur *in hac peregrinatione* cor meum, *inter preſſuras & vitia huius ſeculi*, in petra, *in Chriſto & fidei ſoliditate* exaltaſti & *fundaſti* me, *in qua omnis ædificatus eſt Chriſtianus.*

Deduxiſti me *ad te, per viam veritatis & vitæ*: quia factus es *ſola* ſpes mea & turris fortitudinis, *atque munitio inexpugnabilis*, à facie *præſentia & impugnatione* inimici, *viſibilis & inuiſibilis.*

Inhabitabo *in vnitate fidei* in tabernaculo tuo, & *Eccleſia catholica*, in ſecula, *vſque ad finem mundi*, & protegar *contra æſtus vitiorum* in velamento & *munimine* alarum tuarum *miſericordiæ & potentiæ.*

Quoniã tu Deus meus exaudiſti *iuſtam* orationem meam, & *deſideria cordis mei*: *vnde* dediſti hæreditatẽ *futuri ſeculi*, timentibus *ſalutare* nomen tuum, *quod Ieſus eſt.*

Dies *æternos*, ſuper dies *temporales* regis *noſtri Chriſti*, *in quibus* Eccleſia *iam regnat* adiicies: *etiam appones* annos eius *æternales* vſque in diem generationis *huius vitæ temporalis*

poralis, & generationis *futura æterna, quia per omnia secula durabunt.*

Permanet, *habitat & assistit in æternum aduocatus noster Christus*, in cõspectu *& præsentia* Dei *patris:ergo* misericordiã *eius, quæ in præsenti peccata dimittit*, & veritatẽ eius, *quæ in futuro pmissa reddit*, quis requiret *frustra? certè nullus. Petite enim & dabitur vobis.*

Sic psalmum dicam *de gratia & veritate* nomini tuo *diuino in æternum &* in seculum seculi, *quoad durabit mundus:& in præsenti* reddam *& satisfaciam* vota mea, *quæ promisi in baptismo*, de die in diem *indesinenter & quotidie.*

ORATIO.

Exaudi deprecationẽ nostram, spes nostra, misericordissime consolator Deus, & deducas nos per viam veritatis, & vitæ in velamẽto alarum tuarũ. Et esto nobis ceu turris fortitudinis, atque munitio inexpugnabilis, à facie & impugnatione inimici tũ visibilis tũ inuisibilis, vt tandẽ consequi mereamur hæreditatẽ futuri seculi, & tabernacula inhabitare æterna. Per Christũ.

PSALMVS. LXI. Sec.He.62.

In finem *& Christum Dominũ, qui est finis ad quẽ tendimus*, pro Idithun *& pro transiliente voluptates huius mũdi*, Psalmus *est* David, *calcantis caduca, & aspirantis ad æterna.*

ARGVM. [redacted]

NOnne Deo *vero* ſubiecta *obediẽdo et* *perſeueranter* anima mea, *ei fideliter ſeruiens*? ab ipſo enim *& per ipſum eſt* ſalutare meum, *ſalus & ſaluatio in corpore & anima.*

Nam & ipſe *Chriſtus*, *Dominus eſt*, Deus meus *qui me creauit*, & ſalutaris meus, *qui me redemit*, *&* ſuſceptor meus, *vt tranſiliam de mundo ad eum*, *& ideò* non mouebor *à bono propoſito* amplius *tali adiutorio munitus.*

Quouſque *vos impij* irruitis *& impetum facitis* in hominem *innocentem*, *perſequendo eum*? interficitis *per peccatum* vniuerſi vos *ipſos in anima*, *quia irruitis incumbentes ei*, tanquam parieti inclinato *ad ruinam*, & maceriæ *inueteratæ atque* depulſæ à ſu *cæmento*?

Veruntamen *impij*, *licet repugno*, pretium omne meum *& bonum opus*, *quo emo vitam æternam*, cogitauerunt *inſidioſè* repellere & *auferre à me*, *vnde* cucurri *ad Deum fontẽ viuum* in ſiti, *quem ſitiebat anima mea*: *ſed ipſi hoc impedire volentes* ore ſuo, *vanitatem ſuggerendo*, benedicebant, *ſed* & *in* corde ſuo, *veritati contradicentes*, maledicebant.

Verun

Veruntamen, *quantumcunque impugnent impij*, Deo subiecta *& obediens* esto anima mea, *& noli vacillare aduersitatibus, aut moueri blanditijs*, quoniam ab ipso Deo *stat* patientia mea, *cuius amore patior omnia aduersa.*

Quia ipse *est* Dominus Deus meus *qui vocauit me ad fidem*, & saluator meus *qui me redemit & iustificat*, *&* adiutor meus *ad bene operandum*, *& ideò* non emigrabo *nec separabor à* Deo *meo.*

In Deo *est ipsum* salutare meum, *tota fiducia, salus mea*, & gloria mea. *in nulla enim re glorior nisi in* Deo, *etiam ipse est* Deus auxilij mei, *in omni infirmitate:* & spes mea *de vita æterna adipiscenda* in Deo est, *qui mihi est scopus vnicus.*

Sperate *firmiter* in eo, *qui solus potest saluare*, omnis congregatio populi *fidelis*, *&* effundite *aperto pectore* coram illo corda vestra *per confeßionem: quoniam* Deus est adiutor noster *non deserens nos* in æternum.

Veruntamen *hoc non attendunt, sed sunt* vani, *& dediti vanitatibus* filij hominum, *sperantes in rebus caducis, sunt etiam* mendaces *& fallaces* filij hominum *Adæ & Euæ* in stateris *& deliberatione boni & mali:* vt decipiant ipsi *alios* de vanitate in idipsum *vanitatis ducentes, quia inter se inuicem &*

vnusquisque alium.

Nolite sperare *in malitia*, in iniquitate, *mendacio aut dolo*, & rapinas *violentas* nolite concupiscere, *auferendo aliena: & diuitiæ ipsæ* si affluant *abundanter* nolite *tamen* cor apponere *in eis confidendo, præsumendo, & superbiendo.*

Semel *immutabile verbum* locutus est Deus, *qui non repetit nec reuocat quicquam,* duo hæc *certissima* audiui *& didici,* quia potestas *& absoluta iustitia* Dei est *ad puniendum malos,* & tibi Domine *Deus est* misericordia *ad præmiandũ plusquam merita requirunt,* quia tu reddes vnicuique *tã bonis quàm malis* iuxta opera sua *quæ egerunt. Potestas ergo timeatur & misericordia ametur.*

Matt. 16.b. Rom. 2. b 1. Cor. 3. b Gal. 6. b

ORATIO.

Da quęsumus Domine, qui es vnica salus, spes, & gloria nostra, ne vacillemus in aduersitatibus, ne emigremus à te in tribulationibus, sed subiecta semper sit anima præceptis tuis: & renuentes incerta diuitiarum oblectamenta, te solùm contempta omni mundi vanitate sequamur. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum.

PSALMVS LXII.

Sec. He. 63. 2. Reg. 22.

Psalmus *iste est ipsius* Dauid, *& cuiuslibet iusti,*

iusti, cùm esset *& dum moraretur* in deserto Idumææ *& solitudine huius mundi.*

ARGVM. Quẽadmodum Dauid hostem Saul fugit, latebras quærens in solitudine: Ita Christus quoque seruator, aliquando cessit persecutoribus: & consentaneum est credentes rectè facturos, si ad tempus terga dederint improbis, quo ipsi liberius vacent pietati, & consolationem à Spiritu sancto vberiorem accipiant. Certum enim habent, à Deo sibi gloriam esse destinatam, in quam sanctè etiam audent iurare, ceu promissis illius per omnia fidentes.

DEus *omnium per creationem, etiam es* Deus meus *per desiderium sanctum*, ad te *promerendum* de luce *tuæ gratiæ* vigilo, *vt bene operari incipiam.*

Sitiuit *aquas vitæ*, in te *fonte omnis boni*, anima mea *per se arida*, *&* quàm multipliciter *ob varios defectus egestatis, sitis, famis, tribulationis, sitiuit etiam tibi ad laudem tuam* caro mea, *volens liberari, & deponere mortalitatem.*

In terra *hac mundi*, deserta, *sterili, &* inuia, *non habente viam veritatis*, & inaquosa, *sine fructu bonorum operum*, sic *mecum affectus*, in sancto *desiderio* apparui tibi: *vt tua luce illustratus* viderem, *& cognoscerẽ* virtutem *& misericordiã* tuam *in hoc seculo*, & gloriam tuam *in futuro.*

Quoniam *multò* melior *& eligibilior* est misericordia tua *diuina* super vitas, *quia per*

vitas quantumuis bonas non peruenitur ad cælum, niſi adſit miſericordia: vnde labia mea *pro beneficijs ex tua miſericordia exhibitis* laudabunt te, *gratias agendo.*

Sic benedicã te *perfectè in tota* vita mea, *nihil mihi arrogando: ſed.* & in nomine tuo *atque ad gloriam nominis tui* leuabo *puras* manus meas, *ad bene operandum.*

Sicut adipe *in viſceribus*, & pinguedine *in carne repletur corpus, ita* repleatur *& vegetetur* anima mea *gratia & dulcedine ſpiritus:* & labiis exultationis *de tantis beneficijs*, laudabit *nomen ſanctum tuum* os meum.

Sic memor fui tui, *te laudando*, ſuper ſtratum meum *& in quiete proſperitatis, ſic etiã* in matutinis, *in luce gratiæ mihi illuceſcente*, meditabor in te *de tantis beneficijs:* quia fuiſti *ſemper* adiutor meus, *ſine te bona facere non potui.*

Et in velamento *& protectione* alarum tuarum, *quæ ſunt defenſio in malis, & directio in bonis*, exultabo *& bilareſcam*, adhæſit *feruenti deſiderio* anima mea *ſitiens, & cucurrit* poſt te, *& tuam gratiam: & ideò* me ſuſcepit *in ſua protectione* dextera, *& propitiatio* tua *diuina.*

Ipſi verò *inimici* in vanum *& fruſtra* quæſierunt animam *& vitam* meam *perdere, & ergo tandem* introibunt *& deſcendent* in inferio

feriora terræ *& carcere infernali, vbi* traden-tur *perpetuò* in manus gladij *& tormẽtorum, &* partes vulpium *seu callidorum dæmonum* erunt *in damnatione, sortem ipsorũ accepturi.*

Rex verò *Christus, qui est rex regum*, læ-tabitur in Deo *patre, quando cùm ipso ciues erunt membra,* laudabũtur omnes *Christia-ni,* qui in *baptismo* iurant in eo, *promittentes seruare mandata*, quia obstructum est *& obstruetur, confundetur & cõuincetur* os lo-quentiũ *mendacia &* iniqua *blasphematoria.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, author lucis æternę, lumen largire perpetuum ad te de luce vi-gilantibus in hoc arido deserto mundi, sem per sitiat anima nostra te fontẽ vitæ, vt su-scipias nos sub protectione alarum tuarum misericordia tua, vt te laudent labia nostra, vita benedicat, & opera glorificent. Amen.

PSALMVS LXIII. Sec.He.64.

In finem *Christum* Psalmus *est* Dauid *pro phetæ, vbi agitur de paßione & resurrectione Christi.*

ARGVM. Christus, siue Christianus petit se serui non solùm ab inimicis, sed multò maximè (quod in primis necessarium vel hodie videmus) à timore inimicorũ, id est, ne timeat inimicos, qui consilio necis agunt, vt sagittent in occultis im-

maculatum,id est,innocentem Christum,& quemlibet Christi confessorem. In occultis,inquam,vel vt trahant callidè à Deo, vel vt etiamsi coram hominibus persequantur & occidant corpus, tamen iustè & secundum Deum agere videantur,
Esa.53. quemadmodum de Christo scriptum est, Et cum sceleratis reputatus est.Vnde additur, Subitò,permittente Deo,dum est potestas tenebrarum, sagittabunt eum, firmabunt sibi sermonem malignum, dicentes: Hic est seductor, hic destruit legem, hic prohibet tributa dari Cæsari, hic agit contra traditiones maiorũ,hic omnem cultum Dei euacuat, hic est hæreticus. Sed in tempore suo Deus conuertet nequitiam eorum in caput ipsorum, ita vt etiam terreantur qui viderunt eorum vindictam, dicẽtes quòd nemo nisi Deus, sic percusserit eos, & reuelauerit eorum iniquitatem. Id quod contigisse Iudæis,Iosephi testatur historia, vt non dubitemus idipsum fore reliquis Euangelij persecutoribus.Sunt enim quę vidimus & in Veteris & Noui testamenti aliisque probatis historiis cõfirmatio nostræ fidei & fiduciæ in Deum.Vnde sequitur,Lætabitur iustus in Domino,&c. sicut & Psal.57. Lætabitur iustus cum viderit vindictam,&c.

EXaudi Deus *pater* orationem meam *instam*, cùm deprecor *affectuosè*: à timore inimici *qui vitæ meæ insidiatur*, eripe *& salua* animam meam, *& transeat à me calix iste.*

Protexisti me Deus *pater* à conuentu *& consilio Iudæorum* malignantium *atque machinantium contra me malum*: à multitudine *etiam insidiosa* operantiũ *in me* iniquitatem *& crucifixionem*.

Quia exacuerunt *ad occidendum*, vt gladium

dium linguas suas, *clamantes, crucifige eum,* intenderunt arcum, *insidias & dolos* rem amaram *valde:* vt sagittent *& interficiant* in occultis, *cautè, subdolè,* immaculatum *& innocentem Christum, qui solus fuit agnus sine macula peccati.*

Subitò *conciliati* sagittabunt eum, *vt occidant quasi nescientem*, & non timebunt *agere contra Deum, neque contra conscientiam:* firmauerũt *obstinatione durissima* sibi *in eorum perniciem* sermonem nequam *dum dixerunt, Reus est mortis.*

Narrauerunt *mutuò consultãtes,* vt *& qualiter* absconderent laqueos, *vt Christum dolo tenerent & occiderent*, dixerunt *& persuaserunt, sibi* Quis *hominum* videbit eos, *aut deprehenderet dolos eorum?*

Scrutati sunt *Iudæi* iniquitates, *vt per falsos testes iustum accusarent,* defecerunt *ab intento ipsi* scrutantes *frequenti inquisitione,* scrutinio *iniquo, & consilio peruerso.*

Accedet *sponte* homo *Christus in passione* ad cor altum, *& secretũ* Dei *consilium, vt moriatur pro redemptione mundi:* & *qui fuit humiliatus in passione*, exaltabitur *in resurrectione verus* Deus *& homo.*

Sagittæ *festucæ ex cannis,* paruulorum *ludentium, quæ nihil nocent* ita factæ sunt plagæ eorum, *quas Christo intulerunt, dum vi-*

derunt ipſum reſurrexiſſe, & infirmatæ ſunt *in verecundiam* cõtra eos *Iudæos* linguæ eorum *maledicæ, quia nec verbo poterant nocere.*

Conturbati ſunt *ad pœnitentiam* omnes *homines*, qui videbant *& intelligebant* eos *Iudæos confuſos*, & timuit *conſiderata* Dei *poteſtate* omnis homo *poſt reſurrectionem.*

Et annuntiauerunt *alijs prædicando* opera *& miracula* Dei, *incarnationis myſteria, & gloriam reſurrectionis:* & facta eius *nõ fuiſſe purè humana* intellexerunt, *ſed diuina.*

Lætabitur *ergo* iuſtus *per Chriſtum redemptus in* Domino, *pro gloria* Dei, & ſperabit *certa fiducia* in eo *vitam æternam:* & laudabuntur *ab ipſa veritate* omnes recti corde, *qui rectè credunt, & bene viuunt.*

ORATIO.

Spes omnium in te credentiũ, Deus, eripe nos de manu inimici viſibilis & inuiſibilis, & protege à conuentu malignantiũ, qui occultis iaculis nos impugnare conantur: atque recto corde tibi ſeruiẽtes in te lætemur, tibique per omnia placeamus. Per Chriſtum.

Sec. He 65. PSALMVS LXIIII.

In finem *& Chriſtum nos dirigẽs* Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ, & canticũ ſeu iubilus eius, laus Dei & multiplex beneficium acceptum & accipiendum enarratur.*

ARGVM. Quandiu incertis sedibus in hac vita peregrinamur, nihil est iucundius, quam meminisse patriæ Ierusalem in radicibus Sion extructæ, in qua vocati sunt ab ortu & occasu omnes qui per fidem cum fructu bonorũ operum in hoc exilio vsque ad finem perdurant.

TE *creatorem & redemptorem* decet *ac conuenit* hymnus *gratiarum*, Deus, *qui* in Sion *& Ecclesia præsenti coleris* : & tibi *de bonis operibus* reddetur *perfectè totum* votũ, *& desiderium nostrum* in Ierusalem, *in visione pacis, & patria cœlesti.*

Exaudi *Domine* Deus *meus* orationem meam, *vt quod tibi promisi in baptismo persoluere possim, quia* ad te *Deum iudicem, & ante tribunal tuum* omnis caro *& omnis homo, siue bonus, siue malus* veniet, *& apparebit, vt referat vnusquisque quod gessit.*

Verba *prima* iniquorum, *videlicet Euæ persuadentis, & Adæ excusantis*, prævaluerunt super nos, *cùm fuerunt causa exhæredationis de paradiso*: & impietatibus *atque transgressionibus* nostris *quantumlibet enormibus*, tu propitiaberis *dando veniam, & locum pœnitentiæ, ijs quos proprio sanguine mercatus es.*

Beatus *& felix est ille*, quem elegisti *per tuam gratiam de mundo*, & assumpsisti *in sorte sanctorum tuorum, quia* inhabitabit *æternaliter* in atriis tuis *cœlestibus, vbi erit plenitudo omnium bonorum.*

Replebimur *vſque ad ſummum* in bonis *æternis* domus tuæ *cœleſtis, cùm apparuerit gloria tua:* ſanctum eſt templum tuum *cœleſtis gloriæ, cùm in illo habitant ſancti,* mirabile etiam *eſt* in æquitate *& æqualitate participationis gaudij.*

Exaudi nos *peccatores peregrinantes,* Deus *qui es* ſalutaris *& ſaluator* noſter, *ſine cuius auxilio nihil poſſumus:* ſpes *vnica* omnium finium terræ, *etiam* & *eorum qui ſunt* in mari *atque inſulis eius* longè *diſtantibus.*

Præparans Apoſtolos, *ſicut* montes *habentes fortitudinem fidei, & altitudinem ſanctitatis*, in virtute tua, *& magnitudine miraculorum*, accinctus potentia *magna diuinitatis:* qui conturbas *ad pœnitentiam* profundum maris, *& cor impium profunde merſum in mari huius ſeculi*, atque ſonum *mendacem* fluctuum *& principum* eius, *qui contradicere volunt veritati.*

Turbabuntur *voce apoſtolica* Gentes *ad pœnitentiam:* & timebunt Deum *de communi populo multi*, qui habitant *per* terminos *orbis*, à ſignis *& prodigijs* tuis *viſis:* exitus matutini, *hoc eſt orientem, &* veſperæ, *videlicet occidentem*, delectabis *ad confeſſionem Dei veri perducendo.*

Viſitaſti terram *tuo aduentu*, & inebriaſti *aquis doctrinæ Euangelicæ* eam *prædicatione*

Apostolorum : multiplicasti *varijs donis spiritualibus* locupletare *& ditare* eam, *quia docuisti homines omnem veritatem.*

Flumen Dei, *qui est populus fidelis*, repletum est *à fonte suo* aquis *donis & gratijs Spiritus sancti* : parasti *in communione corporis & sanguinis tui* cibum illorũ *fidelium*, quoniam ita *per te* est præparatio eius *cibi in escam salutarem.*

Riuos eius *in fide fluentes* inebrians *donis Spiritus sancti* multiplica, *vt à te fonte deriuẽtur per orbem* genimina *& generationes* eius *ad fidem cõuersus* : *quia* in stillicidiis eius, *& guttis doctrinæ tenuis* lætabitur *spiritualiter* germinans *incipiensque neophytus in fide, qui guttis doctrinarum pascitur.*

Benedices *multitudini credentium* coronæ *inquam acquisitæ de mundi circulo*, anni *gratiæ &* benignitatis tuæ, *qui sunt anni redẽptionis nostræ*, & campi tui *atque iusti*, *qui suscipiunt semen verbi* Dei *& pluuiam gratiæ spiritualis*, replebuntur vbertate *& affluentia bonorum operum.*

Pinguescent etiã *dulcedine gratiæ* speciosa deserti, *qui sunt peccatores olim steriles, ex quibus nihil sperabatur boni* : & colles *atque arua loca* exultatione *spirituali* accingentur, *quæ pulcherrime fructificabunt.*

Induti sunt *stola iucunditatis, & gaudent de*

fruct

fructibus prædicationis eorum, arietes ouium, *& duces animarum*, & valles *atque humiles credentes* abundabunt frumento *& fruge bonorum operum*: clamabunt *iubilando*, etenim hymnum dicent *gratias agendo.*

ORATIO.

Exaudi nos Deus ſalutaris noſter, & iniquitatibus noſtris propitiare, vt erepti ab ariditate peccati, flumine miſericordiæ tuæ copioſius irrigati, repleamur ſemper & ſaturemur in bonis gratiæ tuæ, vt tãdem in ſorte electorum tuorum hymnum dicamus exultationis & laudis, per te Ieſu Chriſte ſaluator mundi, qui es benedictus in ſecula. Amen.

Sec.He.66

PSALMVS LXV.

In finem *& in Chriſtum*, canticum *gaudij, &* Pſalmus, *agens de materia reſurrectionis capitis, quæ præceßit, & corporis quæ futura eſt.*

ARGVM. Quemadmodum olim Deus populum ſuum per mare rubrũ ex hoſtili manu & per Iordanem ad terram promiſſam traduxit: Ita credendum eſt nos illius beneficio per varias huius vitæ ærumnas, ad ſedes quietas poſſe contendere, [redacted].

Iubile

IVbilate Deo *ineffabili lætitia*, omnis *homo habitans in* terra, *& Ecclesia sancta*, Psalmum dicite *gratias agendo* nomini eius *quod Iesus est, in quo saluati estis: &* date gloriam *non vobis, sed* laudi eius, *cui debetur omnis laus & gloria.*

Dicite Deo *ad honorem eius*, Quàm terribilia *& metuenda* sunt opera tua diuina Domine *Deus, quòd hunc reprobas, illum eligis!* in *tanta tamen* multitudine virtutis tuæ, *qua cuncta facis, disponis & instauras*, mentientur tibi, *non credendo potentiam tuam*, inimici tui, *increduli, & impij.*

Omnis terra *puro corde* adoret te *Deus, tanquam suum creatorem*, & psallat tibi *tanquam suo redemptori*: psalmum dicat *in bona operatione* nomini tuo, *vt quicquid boni fecerit, ad gloriam nominis tui referat.*

Venite *omnes habitatores terræ*, & videte *diligenter considerando* opera Dei *valde metuenda, quòd vnus reprobatur, & alter eligitur*: terribilis *est* Deus in consiliis *suis, quæ inscrutabilia sunt*, super filios hominum, *dum vnum ex misericordia saluat, alium ex iustitia damnat.*

Qui conuertit mare hoc *magnum, & seculum, vbi multi submerguntur*, in aridam, *vt sicco pede electi transeant pericula mundi*, in flumine, *& fluxibilitate huius vitæ, ipsi* pertran

transsibunt *delectationes rerum sicco* pede, *sine offensa & periculo : & tunc* ibi lætabimur, *quando peruenerimus ad portum felicitatis æternæ in ipso Christo, saluatore nostro.*

Qui dominatur *omnibus, & hoc* in virtute sua *propria* in æternũ, *non tẽporaliter, quia potestas eius est æterna* , oculi eius *misericordiæ* super gentes *saluandas* respiciunt, *vt illuminentur: sed* qui exasperant *Deum in ira prouocando*, non exaltentur, *sed potius deprimentur* in semetipsis, *& semper surdescent magis.*

Benedicite Gentes, *pro magnis beneficiis* Deum nostrum, *illi gratias referendo* , & auditã facite *atque palàm euãgelizate* vocem laudis eius, *qua gratiam mundo exhibuit.*

Qui posuit *& reduxit per suam gratiam* animam meam, *quæ peccatis mortua fuerat*, ad vitam, *eam iustificando:* & nõ dedit, *neque permisit* in commotionem *& vacillationem* pedes *& affectus* meos, *sed perseuerantiam dedit in bonis.*

Quoniã probasti *& exercitasti* nos Deus *per aduersitates plurimas: &* igne *tribulationum* nos examinasti, *vt mundares à sordibus concupiscentiæ*, sicut examinatur *& purgatur* argentum *per ignem à scrobibus, sic mortificasti carnem, & purificasti corda.*

Induxisti nos *non deceptione , sed probatione*, in laqueum *pœnalitatis , quæ sunt infirmi-*

tas, paupertas, mortalitas, posuisti tribulationes *varias* in dorso nostro, *vt humiliaremur castigati omnibus: insuper* imposuisti homines *peccatores* super capita nostra, *vt de nobis sententias capitales ferre possent.*

Trãsiuimus per ignem *aduersitatis vrentis,* & aquam *prosperitatis corrumpentis, per varia scilicet mortis & peccatorum pericula,* & *tandem neque combusti in igne aduersitatis, neque submersi in aqua prosperitatis,* eduxisti nos *post angustias* in refrigerium *æternũ & beatitudinem cœlestem.*

Introibo *& ingrediar* in domum tuam *promptitudine spiritus,* in haulocaustis *bonorum operum* reddã tibi vota mea, quæ *sponte* distinxerunt *& promiserunt* labia mea *in affectu cordis.*

Et *etiam votum, quod* locutũ est os meum *tibi promittendo,* in tribulatione *& aduersitate* mea.

Holocausta medullata, *meipsum scilicet totum in anima & corpore* offeram tibi *atque deuouebo,* cum incenso arietum, *& destructione motuum superbiæ: etiam* offeram tibi *mactando,* boues, *quibus terra aratur, & sunt motus auaritiæ:* cùm hircis *fœtidis motibus luxuriæ, sic vitia mactando.*

Venite *per fidem,* audite *per obedientiam:* & narrabo *vobis* omnes qui timetis Deũ: *quibus*

bus prædicandum eſt verbum eius , quanta *beneficia* fecit *atque impenderit* animæ meæ, *quantis quoque donis me repleuerit.*

Ad ipſum *Deum* ore meo *proprio* clamaui *ex cordis deuotione*: & exaltaui *mentis iubilo* ſub lingua mea , *in eo quod protuli , quia non remordet conſcientia.*

Iniquitatem *& peccatum* ſi aſpexi *per delectationem* in corde meo *conſentiens* , non exaudiet *certè* Dominus , *qui peccatores non exaudit.*

Propterea *quia non dilexi iniquitatē*, exaudiuit *me orantem* Deus *in bonis obtinendis* : & attendit *miſericors* voci deprecationis meę, *in malis amouendis.*

Benedictus *ſit* Deus *pro beneficijs in æternum*, qui nō amouit *neque deſpexit* orationē meam. *piæ enim aures eius ſemper iuſtorum precibus patent*, & *etiā* miſericordiam *atq; benignitatē* ſuam *non abſtulit* à me *deprecante.*

ORATIO.

Supplices deprecamur Domine, cui debetur omnis laus, gloria, & iubilatio, vt animas noſtras peccatis mortuas per tuā gratiam iuſtificare & viuificare digneris, vt ibi efficiantur holocauſtum purum & ſuaue, & ſic mactatis vitiis poſt huius ſeculi anguſtias deducere digneris in refrigeriū paradiſi, agminibúſque iungere ſanctorum.

PSAL.

PSALMVS LXVI. Sec.He.67.

In finem *mittens nos, & in Christum*, in hymnis *& laudibus* Deo *exhibendis*, Psalmus est cantici, *humana voce modulandi, qui conuenit* Dauid, *& cuilibet pœnitenti.*

ARGVM. A Iudæis salus in orbem venit. Per semen nanque Abrahæ, cunctæ nationes diuiniora illa beneficia iuxta Dei promissionem perceperunt. Nam ab ipsis, vt Seruator dixit, salus venit. Orat ergo hic Propheta, Dei fauorem populo Israelitico, quo inde diuinæ bonitatis cognitio & laus cum omnimoda, quæ ab his scilicet venit felicitate, spargatur per vniuersum orbem.

DEus misereatur nostri, *peccata nobis remittendo*, & *postea* benedicat nobis *gratiam conferendo*: illuminet *atque manifestet* vultum suum, *vt fulgeat imago sua, & lumen rationis secundum quam creati sumus ad imaginem Dei*, super nos *peccatores*, & misereatur nostri, *qui maledicti sumus per peccatum primorum parentum.*

Vt cognoscamus *hîc* in terra *peregrinationis nostræ* viam tuam, *per quam eundum est ad te*: in omnibus gentibus, *vt totus mundus agnoscat* salutare tuum, *filium Iesum Christum, qui est salus omnium.*

Confiteantur tibi *confessione peccatorum* populi *ipsi*, Deus *noster, se primò accusantes: deinde* cõfiteantur tibi *confessione laudis* po-

puli, *& nationes* omnes *te glorificantes.*

Lætentur *in anima*, & exultent *in corpore* Gentes *iam illuminatæ per Chriſtum*, quoniam iudicas *ſine acceptatione perſonarũ* populos *atque nationes* omnes in æquitate, *reddendo vnicuique ſecundum opera ſua*, & Gentes *in te credentes* in *hac* terra *peregrinationis* dirigis, *vt rectè viuant.*

Confiteãtur tibi populi Deus *beneficium ſalutis à te recognoſcendo*, confiteantur tibi populi omnes *laudando tuam diuinitatem, quia* terra dedit, *& produxit* fructum *& germen* ſuum, *florem de radice Ieſſe, & primogenitum omnis creaturæ.*

Benedicat nos *gratiam conferendo in præſenti, & gloriam in futuro* Deus, *pater*, & Deus noſter *filius*, benedicat nos Deus, *Spiritus ſanctus* : & metuant eum, *qui eſt vnus in tribus perſonis* omnes fines terræ, *fide ſyncera.*

ORATIO.

Illumina quæſumus Domine vultum tuum ſuper nos, & benedictionem perpetuam nobis largire, vt confitentes te trinum & vnum in timore ſancto lætemur, & exultemus in ſaluatore noſtro Ieſu Chriſto, & quem in humilitate carnis veniſſe cognouimus, ita venturum iudicem ſuper nos clementem ſentiamus. Amen.

PSALMVS LXVII.

Sec.He.68.

In finem *Christũ* Psalmus *iste, qui est* cantici *& exultationis, quia proponit nobis mysterium nostræ reparationis, est* Dauid *Propheta.*

ARGVM. Christus deuicta morte glorificatus est & in cœlo & in terra. Illic, quia sedet à dextris Dei, hic quia sedentis gloria vbique prædicatur. Cuius ineffabili potentia, & glorificantur credentes: & horrendè abiiciuntur veritati rebelles.

EXurgat *Christus* Deus, *à mortuis, & glorificetur,* & dissipentur *per orbem terrarum* inimici eius *Iudæi*: & fugiant *aduersarij veritatis*, qui oderunt eum, *pertinaces in malicia*, à facie eius, *cùm non possent sustinere impetum Spiritus eius.*

Sicut deficit *& euanescit* fumus, *ita à potestate & gloria sua* deficiant *Iudæi*: sicut fluit cera à facie ignis, *quo dissoluitur & consumitur*, sic pereant peccatores *impij* à facie Dei, *in iudicio extremo.*

Et *econtra* iusti epulentur *in æterno conuiuio*, & exultent *delicijs diuinitatis* in conspectu Dei, *videndo ipsum facie ad faciẽ*, & delectentur *in saluatore Christo*, in lętitia *magna.*

Cantate Deo, *viuendo secundum eius mandata, &* psalmum dicite *puro animo* nomini eius, *opera tua in gloriam eius referẽdo:* iter facite ei, *corda vestra purificando*, qui ascendit *resurgendo à mortuis* super occasum, *vt*

captiuam duceret captiuitatẽ: Dominus *Deus qui eſt idem cum patre,* nomen illi *Ieſus eſt.*

Exultate *in interiori homine* in conſpectu eius, *conſiderando præmium futurum, impij* turbabuntur *in iudicio extremo* à facie eius *Chriſti,* patris, *videlicet* orphanorum *innocentum,* & iudicis *deſolatarum* viduarum.

Deus *eſt* in loco *& habitaculo* ſancto ſuo, *quæ eſt anima fidelis quam præparat ſibi per gratiam:* Deus *eſt* qui inhabitare facit *plures hominès* vnius moris *& voluntatis, quorum eſt cor vnum & anima vna,* in domo *& vna* Eccleſia *militante.*

Qui educit *ad ſtatum gratiæ, victos à diabolo in peccatis,* in fortitudine *iuſtificationis ſuæ,* ſimiliter *&* eos *ſuſcipit* qui exaſperant, *prouocando* Deum *ad iram, reſiſtendo iuſtitiæ, & etiam eos,* qui habitant *tanquam obſtinati* in ſepulchris, *& in fœda conſuetudine peccandi, ceu ſepulti in peccatis.*

Deus, cùm *olim* egredereris *ex* Aegypto, *domo ſeruitutis,* in conſpectu populi tui, *in columna nubis per diem, & in columna ignis per noctem,* cùm pertranſires *ducendo eos in* deſerto *vſque ad montem Sinai:*

Terra mota eſt, Deo *deſcendente in monte Sinai.* etenim cœli *ipſi* diſtillauerunt *guttatim pluuiam vel manna* à facie *& præſentia* Dei, *qui in* Sinai *dedit legem,* à facie, *inquam,*

Dei Iſrael, *cuius erat populus Iſrael.*

Pluuiam *doctrinæ & gratiæ tuæ* voluntariam, *gratis donatam, non meritis,* ſegregabis Deus *à Iudæis, & dabis* hæreditati, *&* Eccle*ſiæ* tuæ *catholicæ, quam proprio ſanguine acquiſiuiſti:* & infirmata eſt Eccleſia *tua plerunque,* tu verò perfeciſti *& conſolidaſti* eam *verbo tuo & ſpiritu, infirmata eſt in ſe vt perficiatur per te.*

Animalia tua *& oues paſcuæ tuæ* habitabunt *perſeueranter* in ea *ſancta* Eccleſia: paraſti *gratiam tuam* in dulcedine tua *charitatis,* pauperi *& humili ſpiritu* Deus, *de ſe non præſumenti, vt eſt populus catholicus, qui delectatur ſolùm in dulcedine charitatis tuæ.*

Dominus Deus *noſter* dabit verbum *pacis & ſalutis* euangelizantibus *& prædicantibus, in* virtute *miraculorum* multa *quibus conuertet* Gentes.

Rex *ipſe* virtutum *& Angelorum,* dilecti *filij ſui ſuper omnia, ſempérque* dilecti *filij:* & *ipſe dilectus* Chriſtus, *ad decorem* ſpeciei domus ſuæ, *Eccleſiæ militantis, diſpoſuit* diuidere ſpolia, *populos ſcilicet à captiuitate diaboli ereptos, ordinando in opus miniſterij, alios Apoſtolos, alios* Prophetas, *alios doctores.*

Si *à ſtrepitu ſeculi* dormiatis *atque requieſcatis in præceptis* Domini, inter medios cleros, *inter duo teſtamenta animam paſcens do-*

ctrinis, tunc pennæ *& virtuosæ operationes quæ subleuant ad cœlos ipsius* columbæ *atque Ecclesiæ innocentis & simplicis sunt* deargentatæ, *respondentes diuinis eloquijs*, & posteriora dorsi eius, *vbi opera charitatis exercentur*, *sunt* in pallore auri *relucentia*.

Dum discernit *& ordinat* cœlestis *agricola Christus*, reges, *doctores, rectores, prælatos* super eam *Ecclesiam, tunc* niue *in candore mentis* dealbabuntur, *per remißionem peccatorum, & non meritis suis, sed in* Selmon *monte, quod est in vmbra gratiæ refrigerante ab æstu vitiorum: quippe* mons Dei, *quæ est Ecclesia, est* mons pinguis *& fertilis, propter abundantiam gratiæ diuinæ*.

Mons coagulatus *& congregatus ex simplicibus & humilibus, qui teneriori lacte doctrinæ fouetur, est* mons pinguis *propter gratiam*: vt quid *ergo vos* suspicamini *inuidiosè* montes coagulatos, *deridendo simplices?*

Mons *ille est*, in quo *desiderauit & beneplacitum* est Deo *nostro* habitare in eo *secundum gratiam suam*: etenim Dominus *Deus* habitabit *in suis electis vsque* in finem *seculi*.

Currus Dei, *quem ille velut auriga moderatur & regit, est* decem millibus *ministrorum* multiplex, *quia ex infinita numerositate omnium credentium*, millia *sunt* lętantium *in spe &*

& dulcedine donorum Dei: *quia* Dominus *est* in eis *per gratiam, quia obseruant præcepta* in Sinai *data in monte* ſancto. Ephes.4.b.

Aſcendiſti *Christe* in altum, *ſuper omnes cælos, ad dexteram patris,* cepiſti *è manibus diaboli* captiuitatem *patrum, qui in limbo detinebantur,* accepiſti *à patre* dona *Spiritus ſancti, ad distribuendum illa* in hominibus, *illi docendo omnem veritatem.*

Etenim *Gentes* non credentes *in Christū,* docebit *Spiritus* inhabitare *per charitatem* Dominum Deum, *vt Deus in ipſis, & ipſi in Deo viuant.*

Benedictus *ſit à fidelibus* Dominus *creator,* hodie quotidie, *per ſingulos dies, & aßiduè* proſperum iter *atq; ſalutiferū vitæ curſum* faciet nobis, *quia ipſe eſt* Deus ſalutariū noſtrorum. *ab ipſo enim ſaluamur hic per gratiam, in futuro per gloriam.*

Deus, *inquam,* noſter *Ieſus Christus, eſt* Deus *verus, habens poteſtatem ſaluos faciendi nos, ex eo enim eſt ſalus hominum:* & Domini *noſtri,* Domini *Ieſu Christi, non alius fuit* exitus *ab hac vita quàm* mortis, *ergo & nos mortem æquanimiter toleremus.*

Veruntamen Deus, *ſecūdum ordinem ſuæ iustitiæ* confringet, *& ad nihilum rediget* capita inimicorum ſuorum *extollentium ſe aduerſus doctrinam eius: ſimiliter cōfringet atque*

euellet verticem capilli *hominum* perambulantium *& obstinatorum* in delictis *& peccatis* suis:*negligentium pœnitentiam.*

Dixit,*& disposuit* Dominus *ab æterno*,Ex Basan *de turpitudine huius seculi*,conuertam *peccatores ad me & etiam obstinatos*, conuertam *illos, inquam,qui demersi sunt in* profundum maris,*& fluctibus vitiorum huius seculi.*

Vt intingatur, *ita conuersi proficient in tua gratia ,vt inquam fiant* pes tuus, *volentes pro nomine tuo* in sanguine *martyrũ pati, &* lingua canũ *atq; prædicatorum* tuorũ, *qui latrātibus cōtra hostes vigilabunt,prodiet* ex inimicis *& gentibus conuersis ad fidem , & hoc erit* ab ipso Deo, *& eius gratia , non à seipsis.*

Viderunt *& agnouerunt* ingressus tuos, *quibus venisti in mundum*, Deus, *qualiter incarnatus, qualiter occisus, & glorificatus*, ingressus *inquam* Dei mei, *creatione, &* regis mei, *gubernatione*,qui est *& manifestatur* in *Christo*, sancto *sanctorum.*

Præuenerunt, *alios ad fidem conuertendo* principes, *viri Apostoli, quibus super Ecclesiã datus est principatus*, coniuncti *ipsis minoribus* psallentibus *per omnia ad gloriam Dei*, in medio *virginum* iuuencularum , *prima ætate florentiũ*,Deo *consecratarum*,tympanistriarum, *Deum laudantium, carne macerata & extensa,instar tympani.*

In Ecclesiis & *magna frequentia vestra* benedicite Deo *creatori &* Domino *redemptori, omnes qui electi estis*, de fontibus Israel, *videntes* Deum *in charitate perfecta.*

Ibi *inter principes Ecclesiæ est* Beniamin, *Paulus, qui fuit de tribu* Beniamin, adolescentulus *tanquam primipilaris, raptus* in *extasi, &* mentis excessu *ad tertium cœlum.*

Principes *de tribu* Iuda, *videlicet* Apostoli *regis* Christi, *qui secundum carnem ex* Iuda *processit, sunt* duces eorũ *populorum conuersorum ad fidem:* principes *tribus* Zabulon *sunt antesignani in* Ecclesia, *etiam &* principes Nephthali, *cùm eæ tribus in Galilæa sortes suas acceperunt, vnde oriundi sunt* Apostoli, *& Galilæi vocati.*

Mãda *& præcipe* Deus *noster* virtuti tuæ, *Spiritui sancto, vt nos per prædicationes doceat:* confirma hoc *opus fidei*, Deus *noster* quod operatus es *per tuam gratiam* in nobis, *vt stabile fixúmque maneat in* Ecclesia.

A templo *sancto* tuo, *quod est* Ierusalem, *vbi fides originem habuit* tibi Deo *nostro* offerent reges *conuersi ad fidẽ* munera, *in eleemosynas pauperum, & ædificationem Ecclesiarum.*

Increpa *& compesce* feras arundinis, *qui sunt hæretici, vt feræ dilaniantes animas simplicium instabiles ac mobiles, instar arundinis, omni vento doctrinæ, quia* congregatio tau-

rorum *& hæreticorum indomitæ ceruicis est* in vaccis *& lasciuis animis* populorum *simplicium, qui facilè seducuntur:* vt excludant, *&* *auertant à veritate fidei* eos *bonos*, qui probati *& purificati* sunt *in diuinis eloquijs, plus ipso* argento, *quod in fornace purgatur.*

Dissipa Gentes *infideles atque alios hæreticos*, quæ bella volunt, *& seditiones commouẽt aduersus Ecclesiam, quod fiet, quia* venient legati *Christum prædicantes* ex Aegypto, *gentilitate magna: & ex* Aethiopia *denigrata peccatis*, præueniet manus *& vindicta* eius *Dei, reconciliata* Deo *per fidem.*

Regna terræ *de omni natione sub sole*, cantate Deo *voce & corde, ipsum deuotè laudando*: psallite Domino, *bene operando ad honorem eius.*

Psallite, *inquam*, Deo *Christo*, qui ascendit *in excelsis* super cœlum cœli, *& super omnes choros Angelorum, sedẽs* ad orientem, *ad dexteram Dei patris.*

Ecce *qui ascendit*, dabit *in extremo iudicio* voci *suæ humanæ* vocem virtutis *cœlestis, & efficaciam resuscitãdi omnes mortuos, & ideo* date gloriã Deo, *seruiẽdo illi ad honorẽ ipsius* super Israel *& populũ Christianũ, qui Deum videt per fidem*, magnificentia & *maiestas* eius *Christi* & virtus eius *diuina erit* in nubibus, *in quibus descendet ad iudicium, quando vir*

do virtutes cœlorum mouebuntur.

Mirabilis *eſt* Deus *noſter* in ſanctis ſuis, *per quos fecit mirabilia, cæcos illuminando, leproſos mundando, mortuos ſuſcitando,* Deus, *inquam,* Iſrael, *& populi Chriſtiani videntis eum per fidem* ipſe *& non alius,* dabit virtutem *bonorum operum:* & fortitudinem *patientiæ in tentationibus,* plebi ſuæ *electæ, Chriſtianæ:* benedictus *ergo ſit* Deus *pro tantis donis.*

ORATIO.

Domine Ieſu CHRISTE, Deus ſalutarium noſtrorum, cuius nomen ſit benedictum hodie & quotidie, qui aſcendiſti ſuper cœlum cœli, ad dexteram Dei patris, denuò venturus ad iudicandum in nubibus, cum poteſtate magna, & maieſtate mirabili, educ nos vinctos in peccatis, in fortitudine iuſtificationis tuæ, vt dealbemur per remiſsionem peccatorum ſuper niuem, adeò vt beneplacitum ſit tibi habitare in nobis & nos in te. Amen.

PSALMVS LXVIII. Sec. He. 69.

In finem, *& in Chriſtum hic* Pſalmus *agit de paßione, quam Chriſtus ſuſtinuit,* pro iis *electis,* qui commutabuntur *de peccato originali ad gratiam, de morte ad vitam, de mundo ad cœlum.*

ARGVM. Continetur hoc Pſalmo primum vehementiſsima quædam Dauidis, vt typi Chriſti, vt

ſanct

ſanctorum capitis, Chriſtianorum, vt quos deceat capiti conformari, de maximis malis querulatio. Deinde ardens pro liberatione precatio, tum dira hoſtium deuotio: poſtremo læta delato auxilio gratulatio, adiecto de Eccleſiæ profectu vaticinio.

SAluum me fac *à pœnis imminētibus* Deus *Pater*, quoniam intrauerunt aquæ *vehementiſsimarum perſecutionum* vſque ad animam meã *tollendam, & à corpore ſeparãdam.*

Infixus *& immerſus* ſum *corpore in* limo profundi, *atque in hoc ſeculo turpi ac tenaci:* & non eſt ſubſtantia *neque carnis virtus, vt euadam, niſi tu ſalues.*

Veni *ſpontè* in altitudinẽ maris, *& inundationem perſecutionum*, & tempeſtas *atque ſeditioſa commotio Iudæorum*, demerſit me *in mortem, & extinxit.*

Laboraui *in cruce*, clamans *ad te Deum patrem:* raucæ *præ deſiccatione* factæ ſunt fauces meæ, *propter acerbitatem pœnarum*, defecerunt *& extincti ſunt* oculi mei *corporales in morte*, dum ſpero *inter anguſtias* in Deum *patrem* meum, *qui dabit gloriam reſurrectionis.*

Multiplicati ſunt *inimici mei Iudæi* ſuper capillos capitis mei *innumerabiliter*, qui oderunt me gratis *& ſine cauſa, cum profuerim ipſis.*

Confortati ſunt *& animati ad nocendum*, qui perſecuti ſunt me, *vt perderent* inimici mei

mei *Iudæi* iniuſtè : *at ego innocens*, quæ non rapui *neque contraxi, neque perpetraui*, tunc *in cruce* exoluebam *pro peccatis primorum parentum.*

Deus *pater*, tu ſcis & *noſti* inſipientiam meam, *quòd Gentibus & incredulis ſtultitia factus ſum* : & delicta mea, *quæ ferendo mihi impoſuiſti pro humano genere*, à te *patre meo* non ſunt abſcondita, *quia delictorum fui ſuſceptor, non commiſſor.*

Non erubeſcant, *neque confundantur* in me *moriente*, qui expectant te Domine, *atque tota mente confidunt* : *certè* Domine *omnipotens* virtutum & *poteſtatum omnium, qui imperas omnibus:*

Non confundantur *neque ſcandalizentur* ſuper me *moriēte in cruce, neque cedat eis paſſio mea in ruinam*, qui quærunt *ex toto corde* te *fide, ſpe, & charitate*, ô Deus Iſrael, *neque euacuetur ſpes credentium de mea paßione.*

Quoniam ego propter te & *tuam obedientiam, non pro mea culpa*, ſuſtinui *patienter* opprobrium & *conuitia Iudæorum* : *vnde* operuit confuſio & *ignominia* faciem meam, *præ indignatione verborum eorum.*

Extraneus & *abiectus* factus ſum *Iudæis* fratribus meis, *ex quibus ſecundū carnem prodij*, & *etiam vt* peregrinus & *ignotus reputatus à cognatis*, & filiis matris meæ, *qui fuerunt*

runt in Nazareth.

Ioan.2.d Quoniam zelus, *& feruens amor* domus, *atque Ecclesiæ* tuæ *catholicæ construendæ* comedit me, *& absorbuit, adeò vt fuerit causa passionis meæ*: & opprobria *omniũ* exprobrantium tibi, *me negãdo filium tuum*, ceciderunt super me, *& ego sentiebam amarissimo corde.*

Rom. 15. a

Et operui *atque celaui* in ieiunio *salutis eorum* animam meam, *quia esuriebam salutem humani generis* : & *hoc ipsum* factum est, *& reputatum* in opprobrium *& derisionem* mihi, *atque detractionem.*

Et posui *præ zelo* vestimentum meum in cilicium *vel saccum, vt pro eis lugerem* : & *ex hoc etiam* factus sum illis *Iudæis* in parabolam, *quia omnium ore deridebar.*

Aduersum me *innocentem* loquebantur *falsa publicè, coram omnibus diffamando*, qui sedebant in porta *vel templi, vel ciuitatis, & in publicis conuentibus*: & in me *etiam* psallebant *derisorias cantilenas, illi* qui bibebant vinum: *quia eram illis fabula & ridiculum.*

Ego verò, *omnibus neglectis*, orationem meam *humilem & plenam fiduciæ direxi* ad te Domine *Deus pater, vt ignoscas illis, quia nesciunt quid faciunt*, & tempus *nunc est* beneplaciti, *gratiæ & reconciliationis*, Deus *meus, vt per me redimatur genus humanum.*

In multitudine *ergo & abundantia* misericor

ricordiæ, *atq; benignitatis* tuæ *diuinæ* exaudi me *deprecantem*, in veritate *firma* salutis tuæ. *à te promissæ, vt verax appareas implendo salutem, quam promisisti.*

Eripe me *Domine pater* de luto *& puluere mortalitatis*, vt non infigar, *neque inhæream in eo per incinerationem, & vt non putrefiam in sepulchro*: libera me *per resurrectionem* ab his *Iudæis*, qui oderunt me, *ne tantum noceant quantũ cupiunt*, & de profundis aquarum *& persecutionum, ne supergrediantur caput, & obruant me.*

Non me demergat *irrecuperabiliter in mortem* tempestas aquæ *& seditio Iudæorum*, neque absorbeat *& deuoret* me profundum *abyssus infernalis*: neque vrgeat *claudendo* super me puteus, *limbus, & aditus inferni*, os suum *ad retinendum me, cùm descendero ad spoliandum eum.*

Exaudi me Domine *deuotè supplicantem*, quoniam benigna *& suauis* est *semper* misericordia tua, *& parata, cùm piè petitur: & ergo* secundum multitudinem *numerosissimam* miserationũ tuarum *infinitarum*, respice in me, *& consolare in tot aduersis.*

Et ne auertas *omnino* faciem tuam *diuinam* à puero, *filio tuo, & à me Christo*: quoniam tribulor *& angustiæ vndique imminent*, velociter exaudi me, *vt citò resumam*

Spiritum

Spiritum in reſurrectionem, quem in tuis manibus commendaui.

Intende animæ *& vitæ* meæ, *qui videris eam deſeruiſſe, &* libera eam, *reſuſcitando à mortuis:* propter inimicos meos *Iudæos* eripe me, *vt per reſurrectionem confundantur.*

Tu ſcis *& noſti* improperium meum, *mihi illatum in verbis iniurioſis*, & confuſionem meam, *quia captus ſum in modum latronis*, & reuerentiam, *verecundiam atque ignominiam* meam, *qua Iudæi ſubſannantes vident, illudunt.*

In conſpectu tuo *diuino* ſunt omnes *Iudæi*, qui tribulant me, *& tantum ſcelus committunt te præſente & vidente*, improperium *eorum in dictis* expectauit *voluntariè* cor meum, *quia poſt colaphos & ſputa, etiam &* *crucis* miſeriam *paſſus ſum.*

Et ſuſtinui *ſolus mortem crucis, expectando* qui ſimul contriſtaretur *& compateretur mecum*, & non fuit *aliquis: & etiam expectaui* qui conſolaretur *me in pœnis*, & non inueni *aliquem, ſolus anguſtias vndique tuli.*

Ioan.18.c Et dederunt *milites crucifigẽtes*, in eſcam meam, *ipſum* fel *amarũ & omnem malitiam exercendo*, in ſiti mea *valida* potauerunt me *crudeliſſimi* Iudæi aceto, *potu auſtero.*

Fiat menſa eorum *& conuiuium Paſchale* coram ipſis, *quod celebrabant in Ieruſalem,*

in

in laqueum, *quod factum est dum à Romanis conclusi vallo, sicut aues illaqueati sunt*, & hoc in retributiones *pœnarũ, propter mortẽ Christi*, & in scandalum *ruinæ eorum.*

Obscurentur *inuidia cæcati* oculi *cordis* eorum *Iudæorum*, ne videant *& intelligant diuinitatẽ sub humanitate latẽtem:* & dorsum eorum *præ mole peccatorum* semper incurua, *vt gentibus seruiant, & onera legis atque peccatorum portent.*

Effunde *copiosè* super eos *Iudæos* iram *& indignationem* tuam, *atque vindictam in præsenti*, & furor iræ *atque iustitiæ* tuæ *diuinæ* comprehendat eos *in futuro iudicio.*

Fiat habitatio eorum *in Ierusalem* deserta, *vt perdant locum & gentem:* & in tabernaculis eorum, *vt in templo, synagoga, & palatio*, non sit *aliquis* qui inhabitet, *neque habeant successores, sed vagabundi agantur per diuersa.* Act.6.d

Quoniam *illum* quẽ tu percussisti, *& percuti voluisti propter eos, & pro mundi salute*, persecuti sunt *crudeliter, eum occidendo:* & super dolorem vulnerum meorum, *quæ sustinui in cruce*, addiderunt *blasphemias.*

Appone *& permitte* iniquitatem *obstinatam*, super iniquitatem eorum, *vt excæcati ruant de scelere in scelus:* & non intrent *reuertendo de culpa ad gratiã*, in iustitiã tuam,

vt tandem saluentur, & peccata dimittantur.

Deleantur de libro viuentium, *& non computentur inter electos:* & cum iustis *saluandis* non scribantur, *neque fidelibus annumerentur.*

Ego sum pauper, *humilis,* & dolens *in passione pro omnibus:* salus *& benignitas tua* Deus *pater,* suscepit me *de omni angustia in resurrectione.*

Laudabo *in me & in membris* nomen Dei *patris,* cum cãtico *& hymnidica exultatione:* & magnificabo *atque magnũ eum prædicabo* in laude, *nõ cessando Deum meum laudare & magnificare.*

Et placebit *sacrificium laudis* Deo, *atque acceptius erit* super vitulum nouellum *vnius anni,* cornua producentem & vngulas. *laus enim puri cordis plus placet, quàm mactatio pecudis.*

Videant pauperes *spiritu,* & lætẽtur *humiles corde:* quærite Deũ *fide, deuotione & bona operatione,* & viuet *in æternum* anima vestra, *quia Deus est vita animæ & cibus mentis.*

Quoniam exaudiuit *in oratione* pauperes *spiritu, & de se nihil præsumentes,* Dominus *Deus:* & vinctos suos, *qui præceptis Domini vinciuntur,* non despexit, *imò gratificauit.*

Laudent illũ *congratulãtes,* cœli & terra, *ciues cœlestes & homines terreni:* mare *etiam,* & omnia

& omnia reptilia in eis, *atq; omnis creatura.*

Quoniam Deus *noſter* ſaluā faciet Sion, *Eccleſiam militantem, quæ iam in fide ſpeculatur Deum:* & ædificabuntur ciuitates *atque Eccleſiæ particulares ipſius* Iudæ, *qui Chriſtus eſt de tribu Iuda.*

Et inhabitabunt *fideles* ibi in Sion, & hęreditate *æterna, tandem in regno cœlorum* acquirent eam, *quando filij Dei vocabuntur, & cohæredes Chriſti.*

Et ſemen *ſeu imitatores* ſeruorum *ſeu diſcipulorum* eius *Chriſti* poſſidebit eam *æternaliter*, & *omnes* qui diligunt *in perfecta charitate* nomen eius, *& non ex timore*, habitabunt in ea, *hic & in futuro tanquam in hæreditate ſua.*

ORATIO.

Omnipotens miſericors Deus, qui dānatam naturam humanā per mortē tuā beatificaſti, perditā liberaſti, mortuā viuificaſti te deprecamur, vt nos ſeruos tuos, quos redemiſti per fellis amaritudinem, per aceti aſperitatē, per crucis ſupplicia, per clauorū vulnera, p reſurrectionis gloriā cuſtodire digneris in hoc ſeculo nequam, vt tandem cum electis tuis hæreditemus vitā æternā: Per Chriſtum Dominum noſtrum.

PSALMVS LXIX. Sec.He.70.

In finem *& in Chriſtum nos dirigens hic*

Psalmus *attribuitur* Dauid, *& cuilibet iusto,* in rememoratione *beneficiorum,* quòd saluú eum fecit Dominus.

ARGVM. Christus & membra eius petunt liberari ab aduersariis per Deum, quandoquidem solus seruator est pauperum.

DEus *creator meus,* in adiutoriũ meum *misericorditer* intende, *& respice, præstando mihi auxilium gratiæ tuæ:* Domine qui *omnia potes,* ad adiuuandum me, *citò* festina, *quia si tardet misericordia, grauiora crescent pericula.*

Confundantur *in seipsis, & opprobrium ferant,* & reuereãtur, *formidentq́; te iudicẽ,* qui quærunt animam *& vitam* meam *perdere.*

Auertãtur retrorsum *à proposito suo malo,* & erubescant *de peccatis cõmissis,* qui volunt *& cogitant* mihi mala *in sua iniquitate.*

Auertãtur *à praua eorũ cogitatione* statim *ac velociter* erubescẽtes, *& confusi,* qui dicũt mihi, *adulando & mendaciter decipiendo,* Euge *gaude,* euge *gaude, rideas atque læteris.*

Exultent *corpore,* & lætentur *animo* in te, *non in se, neque in alio gloriantes,* omnes *pij,* qui *amore syncero* quærunt te, *atque beneficentiam tuam,* & dicant semper *non cessando,* Magnificetur *præ omnibus* Dominus *Deus, & ad gloriã eius cuncta referantur,* qui diligunt *& desiderant* salutare tuum, *Dominum Iesum*

Christ

Christum, qui est omnium vita & salus.

Ego verò egenus *circundatus multis malis*, & pauper sum *in virtutibus, nihil boni ex me habens: & ergo Domine* Deus *in peregrinatione hac mundana* adiuua me, *tuæ miserationis auxilio.*

Adiutor meus *in bonis*, & liberator meus *à malis*, es tu, *& non alius: & ergo* Domine *Deus*, ne moreris *neq; differas mihi succurrere.*

ORATIO.

Adiutor noster, Deus, libera nos egenos & pauperes ab omnibus coinquinamentis animæ nostræ, neque differas auxiliari in tẽpore tribulationis, miseratione tua solita qui exultamus in te, & diligimus salutare tuũ, Dominũ nostrũ Iesum Christum, qui est vnica salus, & vita nostra. Amen.

PSALMVS LXX. Sec.He.71

Psalmus *hic decantatus à* Dauid *Propheta est* filiorum Ionadab & *obedientiæ, qui* Deo *voluntariè seruiunt, & etiam est* priorum *illorum* captiuorum *in peccato originali ob inobedientiam protoplasti.* Nullus est titulus apud Hebræos.

ARGVM. Sicut omnium rerum sua quædam est ætas: ita & ecclesia Christi ætatis quodam laborat vitio, charitate multorum, vt testatur idem, refrigescente. Vnde orandum simul cum Propheta nobis est, ne vires deserant operi pietatis intentos, qui totam spem in Dei gratiam reponunt. Matth.24.

IN te *solo* Domine *Deus meus, non in me, vel in alio quocunque* speraui, *& ideò* non confundar in æternum *in illo finali iudicio:* in iustitia tua, *non in mea quæ nulla est*, libera me *à delictis meis*, & eripe me *à potestate diaboli.*

Inclina *clementer* ad me *ægrotum & iacentem*, aurem tuam *gratiæ:* & salua me *ab ægritudine peccatorum qua premor.*

Esto mihi in Deum *defensorem & protectorem meum, contra iacula inimicorũ*, & in locum munitũ *quo cõfugiam tutò:* *vt* saluum me facias *ab omnibus imminentibus malis.*

Quoniam firmamentum meum, *& fortitudo mea in tentatione, dum pugno*, & refugium meum *in omni tribulatione* es tu *solus & non alius.*

Deus meus *libera &* eripe me, *te inuocantem*, de manu *& potestate* peccatoris *diaboli, qui omnis peccati persuasor est*, & de manu *ac potestate* contra legẽ *tuam* agentis, *& transgredientis mandata tua*, & iniqui, *videlicet violenti persequentis me.*

Quoniam tu *Deus* es patientia mea Domine. *propter te enim omnia sustineo :* Domine, spes mea *qua non fraudabor, & fiducia à* iuuentute mea, *ex quo contra diabolum pugnare cœpi.*

In te confirmatus sum *& sustentatus ex*

vtero, *cùm tibi soli innitor:* de ventre matris meæ *Ecclesiæ, in qua fui renatus ex baptismo,* tu *etiam* es protector meus *à malis imminentibus.*

In te, *& non in mundanis est* cãtatio mea, *laus & gaudium* semper *& in omni tempore:* *idcirco* tãquam prodigium *& portentum* factus sum multis *mirantibus de me, qui insolita doceo & ago, quæ illi damnant,* & tu, Domi*ne cõtra omnia opprobria es* adiutor *meus* fortis, *præstans spiritualem fortitudinem.*

Repleatur os meum *tua* laude *diuina,* vt cantem gloriam tuam *pro omnibus beneficijs mihi concessis,* tota die *tam in prosperis, quia consolaris, quàm in aduersis, quia corrigis, etiã* magnitudinem *& maiestatem* tuam *in omnibus operibus & beneficijs tuis.*

Ne proiicias me *à gratia tua* in tempore senectutis, *cum vires charitatis & fidei decrescunt: &* cùm defecerit, *atque mollescit* virtus *& patientia* mea, *præ mole tribulationum,* ne derelinquas, *ne despicias* me *miserum.*

Quia dixerunt, *contemptores veritatis,* inimici mei, *impij, exprobrantes* mihi *bona:* & qui custodiebant *atque obseruabant insidiosè* animam *& vitam* meam, consiliũ fecerunt *suis technis* in vnum, *vt me perderent.*

Dicentes *apud se,* Deus dereliquit eum, *subtrahendo auxilium,* persequimini, *quia fu-*

gere non poteſt : & comprehendite eum *dolis & iniurijs*, quia non eſt qui eripiat *& liberet eum, in ijs tribulationibus.*

Deus, ne elongeris, *ſubtrahendo auxilium defenſionis tuæ* à me: Deus meus, *quia tribulationum faſce prægrauor*, in auxilium *atque adiutorium* meum reſpice, *cohibendo hoſtes à crudelitate.*

Confundantur *mali, cognoſcentes ſua peccata*, & deficiant, *qui de ſe præſumunt*, detrahentes *per infamiam* animæ meæ *fatigando eam denigrare iniuſtè* : operiantur confuſione, *opprobrio*, & pudore, *atque ignominia*, qui quærunt *inſidiando* mala mihi *in perditionẽ.*

Ego autem ſemper *ac iugiter* ſperabo *in auxilium gratiæ tuæ* : & adiiciam *hoc* ſuper omnẽ laudem tuam, *quòd incarnatus es pro ſalute omnium.*

Os meum annuntiabit, *prædicando alijs* iuſtitiam tuam, *& filium tuum, per quem impleta eſt iuſtitia*: tota die, *atque aſsiduè* ſalutare tuum, *videlicet filium, per quem ſalutem dediſti mundo.*

Quoniam *ego* non cognoui literaturam, *& ſcientiam inflantem, quæ ſuperbire facit*, introibo in potentias, *cognoſcendo Euangelium* Domini *ſanctum, & virtutes ſpiritus eius* : Domine Deus, *tunc* memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius, *nullam humanam prædicando*

inuen

inuentionem, aut prudentiam.

Deus *meus, tu* docuiſti me, *nō caro, aut ſanguis, aut literæ* à iuuentute mea, *ex quo cœpi ad tuam gratiam peruenire:* & vſque nunc *nō abſcondam talentum, ſed* pronuntiabo *alijs* mirabilia tua, *quæ operatus es pro ſalute generis humani.*

Et vſque in ſenectam, *inquit Eccleſia*, & ſenium *atque finem mundi:* Deus *meus*, ne derelinquas me *ſine tua gratia & miſericordia, ſed cooperare mecum, ne deficiat verbum veritatis.*

Donec annuntiem *& prædicem* brachiū tuum *& Euāgelium veritatis tuæ* generationi omni *humanæ*, quæ ventura eſt, *vſque in finem ſeculi.*

Potentiam tuam, *qua ſaluas homines*, & iuſtitiam tuam, *qua iudicas ſecundum meritū vniuſcuiuſque*, Deus vſque in altiſsima *myſteria*, quæ feciſti, *&* magnalia *opera prouidētiæ & gratiæ*. Deus, quis *eſt* ſimilis tibi *omnipotens, optimus, maximus?*

Quantas oſtendiſti mihi *aduerſitates*, tribulationes, *& tentationes, vt erudires me in via virtutum?* multas *certè*, & malas: *vnde* & conuerſus *ad me oculis gratiæ* viuificaſti me *per internam conſolationem:* & de abyſsis terræ, *de negotijs ſeculi, & profunditate peccati,* iterum, *quia multoties corrui in peccatum*, te-

duxisti me, *ab illis liberando.*

Multiplicasti *per diuersas afflictiones* magnificentiam tuam, *faciens me proficere de bono ad melius:* & conuersus *ad me pœnitentem* consolatus es me, *alloquio diuinarum scripturarum, per internam dulcedinem.*

Nam & ego *modis omnibus* confitebor tibi, *& celebrabo bonitatem tuam,* in vasis psalmi, *& instrumentis musicis,* veritatem tuam Deus, *cuius promissa vera sunt & complenda:* psallam tibi in cithara, *quia corde, voce, & opere, laudabo te, qui es* Deus sanctus *ipsius* Israel, *populi videlicet Christiani videntis te per fidem.*

Exultabunt *opere, & sermone, corde, & ore,* labia mea, *in oratione,* cùm cantauero tibi *in psalmodia: &* anima mea *etiam psallet spiritu,* quem redemisti *pretio sanguinis tui.*

Sed & lingua mea *assiduè,* tota die *indesinẽter* meditabitur *diuinam* iustitiam tuam, *qui sola tua gratuita misericordia redemptus sum: & hoc* cùm confusi *erubescendo* & reueriti fuerint *impij,* qui quęrunt *inuidiosè* mala *plurima* mihi, *tum corporaliter, tum spiritualiter persequendo.*

ORATIO.

Deus qui sperãtes in te damnari æternis confusionibus non pateris, sis protector noster contra omnia diaboli machinamenta, firm

firmamentum & refugium noſtrum,& gratia tua ſic nos præueniat, & ſequatur, vt illa ſemper meditemur in corde,atq; compleamus opere, quæ beneplacita ſunt tuæ diuinæ voluntati.cui eſt iuſtitia,potẽtia, virtus,& imperium in ſecula.Amen.

PSALMVS. LXXI.

Sec.He.72

Pſalmus *iſte dirigitur* in Salomonem, *& in Chriſtum,qui eſt verus & pacificus* Salomõ, *& mediator* Dei *& hominum.*

ARGVM. Salomon rex Iſrael orat aduenire regnum Dei per Chriſtum,& vaticinatur de regni huius amplitudine, æquitate, felicitate, & diuturnitate.

DEus *pater,* iudiciũ tuum *& poteſtatem iudiciariam* regi da *Chriſto filio tuo,qui eſt rex regum:* & iuſtitiam tuam *in poteſtatis executione,*filio regis *Chriſto,qui filius eſt regis æterni* Patris *ſecundum deitatem, & filius regis* Dauid,*ſecundum humanitatem.*

Iudicare da *illi* populum tuum *Chriſtianũ,qui & eius eſt,*in iuſtitia,*reddendo vnicuiq; ſecundum opera :* & pauperes tuos *ſpiritu, qui verè pauperes* Dei *ſunt,*in iudicio,*vt poſt mũdi ærumnas regnum habeant cœlorum:*

Suſcipiant *ipſi* montes Dei*, qui ſunt Apoſtolici viri,* pacem *& Chriſtum, qui eſt vera pax,*populo *prædicandum:* & colles *atque viri minores annuntiabunt* iuſtitiam *Chriſti, &*

Euangelium eius.

Iudicabit *rex* pauperes populi *mortificatos verbo crucis*, & saluos faciet *etiam* filios *& imitatores* pauperum *Apostolorum, quos verbo euangelico genuerunt:* & humiliabit, *conteret, atque damnabit* calumniatorem, *diabolum, qui est iniustus accusator fratrum.*

Et illis sic damnatis atque deuictis, permanebit *Christus* cum sole *patre suo, cuius ipse splendor est*, & *hoc* ante Lunam *& Ecclesiam eius, quæ hic ceu Luna crescit & deficit* in generatione *mortalium*, & generationem *perpetuam.*

Descendet *Christus in vterum virginis imperceptibiliter*, sicut pluuia *cadens* in vellus, *sine strepitu*, & sicut stillicidia *aquæ* stillátia *in modum roris summa leuitate* super terram, *vt eam fœcundet.*

Orietur *& florebit* in diebus eius, *cũ nascetur, & faciet opera patris*, iustitia *& fides catholica, quæ perfectam continet iustitiam*, & abundantia pacis, *quia pax inter Deum & hominem facta est:* donec auferatur Luna, *vsque ad consummationem seculi.*

Et dominabitur *Christus à mari orientali* vsque ad mare *occidentale:* & à flumine *Iordanis, in quo baptisma cepit*, vsque ad terminos orbis terrarum *propagabitur Christi fides, & Euangelium.*

Coram

Coram illo *Chriſto* procident *atq; humiliabuntur* Aethiopes *peccatis denigrati, qui dealbabuntur candore virtutum:* & inimici eius *veritati reſiſtentes,* terram lingent, *quia ſubiugabuntur.*

Reges Tharſis *etiam,* & inſulæ *maris* munera *ſua* offerent *Chriſto nato:* reges Arabũ *aurum pretioſiſsimum,* & Saba *thus & myrrhã, quæ* dona *ſunt diuina* adducent *ſecum.*

Et *etiam* adorabunt eum *Chriſtum* omnes reges terræ *conuerſi ad Deum verum:* omnes Gentes *olim colentes idola,* ſeruient *fide & opere* ei *cœleſti regi.*

Quia liberabit *& saluũ faciet* pauperem *ſpiritu, nihil de ſe præſumentem,* à potente *diabolo,* & pauperem *populum Chriſtianum, tam deſolatum ac miſerum,* cui non erat adiutor, *niſi tantum leo de tribu Iuda, rex noſter, Chriſtus.*

Parcet *peccata dimittendo,* pauperi *ſpiritu,* & inopi, *non de ſe, ſed gratia confidenti:* & animas pauperum *implorantium peccati remiſſionem* ſaluas faciet *in vitam æternam.*

Ex vſuris *ſuccreſcentibus in malis,* & iniquitate *fraude ac violentia,* redimet *pretio ſanguinis ſui* animas eorum *fidelium* & honorabile *erit* nomen eorum, *qui à Chriſto Chriſtiani nuncupantur,* coram illo, *in laude & merito.*

Et

Et viuet *rex immortalis*, & dabitur ei Chri*sto* de auro Arabiæ, *quia optima quæque ei accepta referent*, & adorabunt *summa venera-tione*, de ipso *munere virtutum* semper: & tota die *vitæ præsentis* benedicent ei, *referendo gratias de suis beneficijs*.

Et erit *ipse Christus*; firmamentũ in terra *quo sustinebũtur animæ fideles*, in summis & *vertice* montium. *in Apostolis, & alijs sanctis* superextolletur & *augmentabitur* super Libanum *montem* fructus eius & *semen verbi diuini*: & florebunt *abundanter* de ciuitate & *Ecclesia sancta*, sicut fœnum terræ, *virtutibus, exemplis, & bonis operibus*.

Sit nomen eius, *quod Iesus est*, benedictũ & *glorificatum* in secula, *semper magis ac magis magnificetur: quoniã* ante solem & *omnia tẽpora* permanet *ab æterno* nomen eius, *quia in principio erat verbum*.

Et benedicentur in ipso *Christo* omnes tribus terræ, *cum erit expectatio, salus & legifer gentium, vnde &* omnes gentes *conuersæ ad fidem*, magnificabuntur & *laudabunt* eum, *tanquam Saluatorem & Dominum*.

Benedictus *sit* Dominus, *qui est* Deus Israel, *videntium se per fidem*, qui facit *sua authoritate & potestate* mirabilia *magna*, solus & *non alius*.

Et benedictum *sit* nomen *gloriæ* maiesta-

cis

ris eius *Christi* in æternum, *quia sanctificatus in cœlo & in terra*, & replebitur maiestate eius omnis terra, *quia vbique in tota Ecclesia magnificabitur, & hoc quod iussisti*, fiat, fiat.

ORATIO.

Domine Iesu Christe, qui inuisibilis deitate factus es in humanitate visibilis, qui sic vt pluuia in vellus, ita in vterum virginalem descendisti, te humiliter deprecamur, vt saluum facias populum tuum Christianum in abundantia pacis, nihil de se præsumentem, sed tuam gratiam implorãtem per nomẽ tuum benedictum, quod replesti maiestate in æternum.

PSALMVS LXXII. Sec.He.73.

Defecerunt *à Iudæis* laudes *ipsius* Dauid *prophetæ* filij Iesse, *quas faciebat vetus populus* Iudæorum *pro bonis temporalibus, quia amiserunt locum & gentem*. Psalmus *est* Asaph *cantoris Dauid, vt amplectamur æterna, & pro illis Deum laudemus.*

ARGVM. Hic Psalmus omni timenti Deũ diligenter obseruãdus est. Nullus enim ab hac tentatione est alienus, quã hîc descriptam vides. Est autem zelus contra prosperitatem impiorum, sed hic zelus error est & stultitia sanctorum, dum deseruntur à Deo in hac tentatione. Dei enim hoc est iudicium, siue prosperè videantur agere impij, siue infeliciter pij. Sed hi tentationibus probati, dulcedinem Domini agnoscunt, dicentes, Quàm bonus Israel Deus iis, qui recto sunt corde, qui versus totius Psalmi summa est.

Quàm

QVam *valde & certe* bonus, *placidúsque* *est* Israel *fidelibus* Deus *suauis & iucundus*, his, *inquam*, qui recto sunt corde, *nõ curuato ad terrena.*

Mei autem penè, *sed nõ omnino* moti sunt *& ad errandum inclinati* pedes, *& animæ affectiones*, penè effusi sunt, *& ad lapsum præcipitati* gressus mei, *opera & actus.*

Quia zelaui *indignatione motus* super iniquos *in prosperitate eorum*, pacem *temporalemque prosperitatem* peccatorum *iniquorum* videns, *& causam non intelligens.*

Quia nõ est respectus morti eorum, *cum non recogitant de morte sua:* & firmamentum *etiam est* in plaga *& aduersitate* eorum, *quia semper feliciter subsistunt, nec quicquam eis nocere potest.*

In labore *& afflictione* hominum *iustorum* non sunt, *nec tribulantur, sed in deliciis viuunt:* & cum hominibus *piis* non flagellabuntur, *in hoc seculo ad correctionem.*

Ideo *propter temporalem prosperitatem* tenuit *& alligauit* eos superbia, *alios cõtemnentes:* operti sunt *vndique* iniquitate *contra proximum*, & impietate sua *contra Deum.*

Prodiit quasi ex adipe *& abundantia diuitiarum* iniquitas, *& malitia* eorum, *cùm diuitiæ præstant fomentum vitiis:* transierunt *de vitio in vitium ruẽtes*, in affectum cordis *implendum*

plendum & deſideria mala.

Cogitauerunt *prius intra ſe,* & *deinde* loquuti ſunt *alijs perſuadendo* nequitiã *ſuam, quia ex abundantia cordis os loquitur* iniquitatem in excelſo, *& contra excelſum* Deum loquuti ſunt, *blaſphemantes.*

Poſuerunt *per ſuperbiam* in cœlum, *& cœleſtia* os ſuum, *blaſphemantes,* & lingna eorum *nequam* tranſiuit in terra *felicitatem in eis aſſerendo.*

Ideo *hoc conſiderato* conuertetur *ad me* populus meus *fidelis* hic *in hoc ſeculo, dum tempus eſt acceptabile:* & dies *ſalutis* pleni *miſericordia & gratia* inuenientur in eis *ſic conuerſis de iniquitate.*

Et dixerunt *impij,* Quomodo ſcit Deus *ſcelera noſtra,* etſi eſt ſcientia *atque prouidentia* in excelſo Deo,*vt curet terrena?*

Ecce *enim* ipſi peccatores *impij* & abundantes, *tranquilli ac fortunati* in *hoc* ſeculo *& mundo* obtinuerunt diuitias, *quia filiæ eorum compoſitæ, oues fœtoſæ, boues craßi.*

Et dixi *animo vacillans,* Ergo *inaniter,* ſine cauſa,*imò fruſtra* iuſtificaui cor meum *coram* Deo: & laui *in vanum* inter innocentes *nihil ſibi conſcios* manus meas, *abſtinendo à prauis operibus.*

Et fui *ſine cauſa* flagellatus, *portando crucem, & afflictus* tota die, Deo *ſeruiendo,* &

castigatio mea *de perpetratis malis semper fuit* in matutinis, *quia si quando cecidit, castigabar citò & indilaté.*

Sic dicebam *mecum:* Narrabo sic, *& tenebo opinionem, appetendo cum peccatoribus prosperitatem:* ecce *tunc* nationem *& conditionem* filiorum tuorum *iustorum, qui filij Dei sunt per gratiam,* reprobaui, *& contempsi grandi temeritate.*

Existimabam *mecum atque cogitabam,* vt cognoscerem, *inuestigando causam prouidentiæ, & iudiciorũ tuorũ, sed* hoc *scire* est labor ante me, *& impossibile viribus intellectus mei.*

Donec intrem in *penetralia diuinarum scripturarum, quod est* sanctuarium Dei, *vbi diuinitus responsa dantur: & tunc intelligam illuminatione diuina* in nouissimis eorum, *quid bonis vel malis seruetur in fine.*

Veruntamen *licet ad tẽpus floreãt* propter dolos, *quibus defraudauerunt innocẽtes, & afflixerunt iustos,* posuisti eis *finẽ prosperitatis temporalis:* deiecisti eos *in ruinas mortis,* dum alleuarẽtur *& augmẽtarẽtur in prosperitate.*

Quomodo facti sunt in *subitaneam* desolationem, *cùm se florere putarẽt,* subitò *& repente* defecerũt *de præsenti vita:* perierunt *æternaliter* propter iniquitatem suam, *quia mortui sunt in finali impœnitentia.*

Velut somnium surgentium, *& expergiscentium*

scentium, est felicitas eorum, quæ citò euanescit, Domine Deus, in ciuitate tua *cœlesti*, imaginem *& animam* ipsorum *secũdum quam ad similitudinem tuam creati sunt*, ad nihilum rediges, *excludendo eos à beatitudine æterna.*

Quia inflammatum *& accensum* est cor meum *amore Dei & æternorum*, & renes mei *atque carnales affectus* commutati sunt *in spirituales*, & ego *compunctus* ad nihilum redactus sum *in mea reputatione*, & nesciui, *imò stultum & inutilem me reputaui.*

Vt iumentum *mansuetum* factus sum *ad obediendum* apud te, *nihil sapiens præter te*, & ego semper tecũ *ero, ac firmiter perseuerabo.*

Tenuisti *per gratiam tuam cooperantẽ* manum dexteram meã *ad opera bona, ne vacillarem*, & in voluntate tua *diuina* deduxisti me, *de virtute in virtutem*, & cum gloria *gratis* suscepisti me. *per gratiam consummantem.*

Quid enim, *& quantum præmium* mihi est *paratum* in cœlo *& promissum?* & à te quid volui *aut desideraui* super terram? *cùm nihil præter te, Deum meum habere quæro.*

Defecit *& consumpta est* caro mea *humana*, & cor meum *spirituale, in consideratione bonitatis tuæ*: Deus cordis mei *beatificator*, & pars mea Deus, *quia præter te nihil cupio, sed* in æternum *adhærebo tibi.*

Quia ecce *impij*, qui elongant se *per pec-*

catum mortale à te *fonte viuo*, peribunt *in gehennam*, perdidiſti *æternaliter* omnes *homines*, qui fornicantur abs te, *ſeparando ſe à te diligendo creaturam pro creatore.*

Mihi autem adhærere *& coniungi* Deo, *fide, ſpe & charitate* bonum eſt, *imò optimum: &* ponere in Domino Deo, *tantum* ſpem & *fiduciam* meam, *non in iuſticijs meis, viribus, opinionibus, aut verbis:*

Vt *interim* annuntiem *fidelibus* omnes prædicationes tuas, *& verbum tuorum diuinorum, & hoc* in portis *& Eccleſiis, quæ ſunt* filiæ Sion *ſpeculantis Deum per fidem.*

ORATIO.

Dirige Domine greſſus, opera, & actus noſtros, ne fornicemur à te, ne præcipitemur à voluntate tua diuina ad lapſum, ne tranſeamus in affectũ cordis illicitum, & obruamur iniquitate & impietate noſtra, & pereamus in ea: ſed cõcede nos tibi iugiter adhærere, in te totã virtutẽ ſpei noſtræ defigere, vt mereamur tandẽ laudes tuas in portis æternalibus decantare. Amen.

Sec.He.74 PSALMVS LXXIII.

Intellectus *& eruditio ipſius* Aſaph *cantoris* Dauid *Prophetæ, deplorantis clades captiuitatis* Ieruſalem *futuræ.*

ARGVM. Dauid queritur de templi, populique ſancti; vaſtatione, de impiarum gentium in

Deum

Deum & sancta eius contumelia, & memorata ad suffulciendum spem, Dei in præcipuis mundi rebus potentia, orat vindicari sanctos, Gentibus digna vltione repressis.

VT quid Deus *noster* repulisti *populum tibi familiarem & electum, vsque* in finem, *interitum, & captiuitatem?* iratus est furor tuus *rigore vltionis tuæ* super *populum Israel, qui sunt* oues pascuæ tuæ, *cùm pauisti illos manna in deserto?*

Memor esto *& recordare* cõgregationis tuæ *electæ*, quam *præ alijs* possedisti ab initio *legis datæ per Moysem, vnde beneficia potius quàm errata considera.*

Redemisti *atque liberasti à manu Pharaonis* virgam, *sceptrum & dominationem* hæreditatis tuæ, *populi Israel, quem ceu hæreditatem tibi vendicas*: mons Sion, *ciuitas Ierusalem* in quo habitasti *corporaliter*, in eo *populo Iudæorum.*

Leua *& exerce* manus, *virtutes* tuas, *& potestates* in superbias eorum *gentilium, à quibus euersa est Ierusalem, tandem* in finem *vt opprimantur*: quãta malignatus est, *cùm omnia prophanauerit* inimicus *exercitus* in sancto *monte & templo ciuitatis Ierusalem.*

Et gloriati sunt *in malitia de tanta victoria*, qui te oderunt *idolatriæ serui dæmonum* in medio solennitatis tuæ, *omnia in suam libidinem & auaritiam prophanando.*

Posuerunt *& erexerunt* Romani *imperatores* signa sua, *vexilla, & aquillas suas in tẽplo, Deo consecrato,* signa *inquã sua:* & non cognouerunt *neq; intellexerunt, diuina id dispensatione permissum, cum attribuebãt suæ potentiæ,* sicut in exitu *belli in signum victoriæ* super summũ *fastigiũ expanditur signa militaria.*

Quasi in sylua lignorum, *ita irreuerenter* securibus exciderunt *& destruxerunt* ianuas eius *ciuitatis Ierusalem,* in idipsum *consentientes* in securi, *qua trabes exciduntur,* & ascia *ac bipenni* deiecerunt *funditus, & deuastauerunt* eam *ciuitatem.*

4.Regum 25.c Incenderunt igni, *quod non poterat excidi ferro,* sanctuarium *& templum* tuum *nomini tuo dicatum* in terra *vsq; ad terram deijciẽtes,* polluerunt *sacrilegio* tabernaculum nominis tui, *in quo inuocatur nomẽ tuum diuinum.*

Dixerunt *consilium* in corde suo *maligno, tota* cognatio eorum *Romanorum* simul *in vnum,* Quiescere faciamus, *& dispergamus* omnes dies festos *atque solennitates* Dei, *illas auferendo à terra Iudæorum.*

Signa nostra *in liberatione* non vidimus, *qualia data sunt patribus nostris in exitu de Aegypto,* iam non est propheta *aliquis, qui bona nobis prænuntiet:* & *Deus noster* nos non cognoscet, *vt liberet, & à malis reducat* amplius, *sed in miserijs dimittet.*

Vsque

Vſquequo Domine Deus noſter improperabit populo Iudæorum inimicus Gentilis, gloriando de ſubuerſione ciuitatis? irritat & exaſperat aduerſarius noſter nomen tuum, blaſphemando vſque in finem & perpetuò?

Vt quid auertis à nobis Iudæis manum tuam, potentiam & dexteram tuam? quare non iuuas nos? tandem extrahe de medio ſinu tuo manum adiutricem, & prohibe ne lædant in finem ſemper.

Deus autem Ieſus Chriſtus, rex noſter, homo factus, qui eſt ante omnia ſecula, cum in principio erat verbum: At hic rex operatus eſt ſalutem humani generis, in medio climate terræ habitabilis, videlicet in Ieruſalem.

Tu confirmaſti quaſi intra muros in virtute & potentia tua diuina mare Rubrum: tu contribulaſti & contriuiſti capita draconum, atque demerſiſti principes Pharaonis in aquis maris Rubri.

Tu confregiſti penitus in nihilum capita, poteſtates, & ſuggeſtiones draconis, principis dæmoniorum: dediſti eum diabolum in eſcā, prædam & deriſionem populis Aethiopum, primò nigris per peccatum, poſtea dealbatis per baptiſmum.

Tu dirupiſti & aperuiſti fontes & torrentes veritatis, ſcripturas videlicet Noui & Veteris teſtamenti, vt emanarent liquorem ſapien-

tiæ tu ſiccaſti fluuios Ethan, *doctrinas, verboſitates, vanitates Philoſophorum, Iudæorum & Hæreticorum.*

Tuus eſt dies, *qui omnia creaſti*, & tua eſt nox, *cùm tibi obediant omnia* : tu fabricatus es *atque diſpoſuiſti in ſuo ordine* auroram & ſolem, *lunam & ſtellas.*

Tu feciſti *atque diſtinxiſti* omnes terminos terræ, *climata mundi, & diuiſiones prouinciarum*: æſtatẽ & ver *atq; hiemem*, tu plaſmaſti ea, *& in manibus tuis ſunt tempora noſtra.*

Memor eſto huius *congregationis*, inimicus improperauit *per contumeliam* Domino *Deo*: & populus inſipiens *ac ſtultus* incitauit *ad iracundiam* nomen tuum, *multis blaſphemijs atque iniurijs.*

Ne tradas beſtiis *& malignis ſpiritibus* animas *filiorum* Eccleſiæ confitentium tibi *confeßione fidei ac laudis* : & animas pauperum *atque humilium* tuorum *de ſe nihil præſumentium* ne obliuiſcaris in finem, *eſto ad horam tribulationibus probentur.*

Reſpice *oculis gratiæ* in teſtamẽtum tuũ *& promißiones, quas in vtroq; teſtamento feciſti, quòd ſperantibus in te eſſes auxilio*: quia *mali* repleti ſunt domibus iniquitatum, *in quibus perſeuerant, tanquam habitantes in domo*, qui obſcurati ſunt, *imò occæcati terræ, & deſiderijs terrenis, & lumen ſapiẽtiæ perdiderũt.*

Ne

Ne auertatur *à tua miſericordia* humilis factus confuſus, *qui in tribulationibus multis, ac improperijs atteritur & cōfunditur* pauper *ſpiritu*, & inops, *nihil de meritis ſuis præſumens*, laudabunt nomen tuum *in bonis, & ſeſe accuſabunt in malis.*

Exurge Deus *in vindictā &* iudica cauſam tuam, *iuſtis dando coronam, hoſtibus pœnam:* memor eſto improperiorum tuorum, *quæ nunc Eccleſia ſuſtinet, præſertim eorum*, quæ ab inſipiente *populo* ſunt *facta, & fiunt* tota die, *qui te tuáque omnia nihili facit, imò contemnit & improbat.*

Ne obliuiſcaris *omnino* voces *blaſphemas* inimicorum tuorum, *imò vindica gloriam nominis tui:* ſuperbia eorum *impiorum*, qui te oderunt *& nomen tuum benedictum*, aſcendit *& multiplicatur* ſemper, *quia peccatis peccata accumulant.*

ORATIO.

Domine Ieſu Chriſte, rex noſter ante omnia ſecula genitus, & in tempore homo factus, qui operatus es ſalutem humani generis in medio terræ, te ſupplices deprecamur, ne repellas nos in finem, qui ſumus oues paſcuæ tuæ, quas effuſione ſanguinis tui redemiſti, ſed humiles te quærentium voces propitiatus exaudi. Amen.

Sec. He. 75.

PSALMVS LXXIIII.

In finem *& Christi conformitatem* ne corrumpas *te per superbiam monet hic* Psalmus *qui est nobis causa* cantici *& iucunditatis*, & ipsius Asaph *admonentis, ne quis superbus de se præsumat, ne item humilis de Deo desperet.*

ARGVM. In Christo seruatore nomen Dei confiteamur necesse est, admoniti pœnis acerbissimis, quæ manēt illius hostes & contēptores, diuino iudicio subiiciendos: in quo potentia illorum attenuabitur, & piorum fides in pretio erit, ac in sublime euehetur.

COnfitebimur *de peccatis præteritis* tibi *pio indultori* Deus, *quia tibi soli peccauimus*, cōfitebimur *etiam confeßione laudis pro beneficio nostræ iustificationis*, & inuocabimus nomen tuū *pro alijs beneficijs obtinēdis.*

Narrabimus *toto orbe terrarum* mirabilia tua, *quæ pro redemptione humani generis fecisti*: cùm accepero (*inquit Christus*) tempus *præfinitum iudicandi, tunc* ego *Christus* iustitias iudicabo, *reddendo vnicuique secundum merita sua.*

Liquefacta est terra *& defluxit in varias vitiorum cōcupiscentias*, & omnes *mundi amatores*, qui habitāt in ea, *non suspirant ad cœlestia, sed in terrenis volutātur: vnde ego (inquit Dominus) in remed ū* cōfirmaui *per meam incarnationem* colūnas eius, *& emisi Apostolos, qui prædicatione sustentent simpliciores in fide.*

Dixi

Dixi iniquis *& inſanis peccatoribus,* Nolite iniquè agere *& in peccatis perſeuerare* : & delinquentibus *atque peccata defendentibus dixi,* Nolite *præſumere de viribus veſtris, &* exaltare cornu *veſtrũ ſuperbiæ contra Deum.*

Nolite extollere *per ſuperbiam* in altum *cœlum* cornu veſtrum *& proprium ſenſum, repugnando verbo* Dei: nolite loqui, *nec corde, nec lingua* aduerſus Deum *murmurantes, veſtram excuſando* iniquitatem, *& Deum vel fatum accuſando.*

Quia neque ab oriente *erit refugium peccatoribus*, neque ab occidente, *& angulis mundi,* neque à deſertis *& extremis* montibus *quiſpiam euadet manus Domini*: quoniam Deus *vbique præſens* iudex eſt, *omnia cernens, omnia dijudicans.*

Hunc *ſuperbum* humiliat *deijciendo,* & hunc *humilem* exaltat *ſublimẽdo*: quia calix *continens menſuram iuſtæ retributionis, eſt* in manu *& poteſtate* Domini, *ſecundum eius diuinam volũtatem, calix inquam* vini meri *& puri abſque fæculentia alicuius triſtitiæ, etiam eſt calix* ple us mixto *vino. Alijs dabitur vita per miſericordiam, alijs mors per iuſtitiam.*

Et inclinauit *calicem effundendo* ex hoc *per mixturam* in hoc, *temperando miſericordiam & iudicium*: veruntamen fæx eius *calicis, & pœna & vindicta* non eſt exinanita

& euas

& euacuata : cùm eam bibent *in inferno* om-
nes peccatores terræ. *Quippe merum da*
sanctis in patria, mixtum iustis in via. nil e
restat malis, nisi fæx æternæ damnationis.

Ego autem annunciabo *Dei virtutem* in
seculum *vitæ præsentis*: & cantabo *in læ-*
titia cordis Deo Iacob *populi Christiani, q*
vitia supplantat.

Et omnia (*inquit Christus*) cornua pec-
catorum, *quæ sunt dignitates, potestates, ho-*
nores, diuitias, superbiam confringam *in fina-*
li iudicio, ad nihilum redigendo: & exaltabun-
tur *tunc* cornua iusti, *scilicet fides, charitas, cæ-*
teræque virtutes, quæ sunt munera Christi.

ORATIO.

Deus, qui iustitias iudicabis, redditurus
vnicuique secundum opera sua, miserere
nobis peccatoribus tibi cōfitentibus, & di-
uinum nomen tuum inuocantibus. Con-
serua nos ne delinquamus, ne iniquè aga-
mus, ne exaltemus in superbia cornu no-
strū, de nobisipsis præsumendo, vt sic tan-
de calice vini meri, & gaudij pleni bibere
valeamus in beatitudine æterna. Amen.

Sec.He.76. PSALMVS. LXXV.

In finem, & *Christum* in carminibus &
laudibus est Psalmus *ipsius* Asaph, & canti-
cum *in organis* ad Assyrios & *ad omnes re-*
ctè viuere volentes.

ARGV

ARGVM. [redacted]

NOtus eſt in Iudæa *vera, ſpirituali, & Eccleſia catholica* Deus, *quæ confitetur Chriſtum veniſſe de tribu Iuda etiam* in *vnoquoque* Iſrael *fideli* magnum nomen eius, *quia Chriſtum confitetur regem regum & Dominum dominantium.*

Et *ſic* factus eſt in pace *& corde tranquillo cum* Deo locus eius, *qui eſt amator pacis:* & habitatio eius *eſt* in Sion, *in eis qui iam diuina ſpeculantur.*

Ibi *in illa parte* cõfregit, *& ad nihilum redegit* potentias *dæmonũ, videlicet* arcum, *delectationem in peccatis,* ſcutum, *malã voluntatem,* gladium, *actum peccandi,* & bellum, *conſuetudinem peccandi, quibus Deus continuè impugnatur. Hæc enim ſunt armatura diaboli.*

Illuminans *es* tu *Chriſte corda gentium & peccatorum* mirabiliter *per prædicationem prolatam* à montibus æternis *ab Apoſtolis & prædicatoribus ſanctis* : turbati *inde* ſunt omnes *recedentes à vero*, *&* inſipientes corde, *ſequentes deſideria mundi.*

Dormierunt *amatores ſeculi huius* ſomnũ ſuum *delicioſum & fallax*, & nihil inuene-

runt

ru[redacted] in [redacted] *tanquam vmbra & fu*[redacted]

Ab increpatione *& obiurgatione* tui C*ste,qui es* Deus Iacob *populi Christiani* *plantantis vitia*, dormitauerunt, *excæ* *sunt & obdurati*, qui ascenderunt equos *perbiæ,iactantes se in dignitatibus, diuitijs, potestatibus.*

Tu *Domine,qui modo increpas in miseri dia*, terribilis *in iudicio futurus* es, & *quis* resistet tibi, *cùm infinita sit tua virtu* ex tunc *cùm veneris iudicare apparebit* tua *magna nimis.*

De cœlo *tonante tuba angelica*, auditu fecisti *aduentum tuum ad* iudicium, *Surg vos mortui*: terra tremuit *à voce iudicis* quieuit,*quia amplius non erit locus meriti.*

Cùm exurgeret in *extremo* iudicio Chr*stus* Deus, *venturus non solùm ad vindica dam impios, sed etiam* vt saluos faceret omnes *humiles &* mansuetos terræ,*simplices mites,pacem mentis habentes.*

Quoniã cogitatio *prima* hominis *man sueti* confitebitur tibi, *vt dimittas illi pecca ta*: & reliquiæ cogitationis *huius quòd Deus ipsos sanauerit, & peccata dimiserit* diem festum

stum *solennem* agent tibi, *& gratias referent pro beneficijs.*

Vouete *liberè, vota tamen quæ fecistis*, & reddite *atq; persoluite* Domino Deo vestro, *qui non irridetur*.omnes qui *sunt* in circuitu eius, *cùm ipse sit in medio*, afferte munera, *videlicet vosipsos, aut alia bona.*

Terribili, *inquam* Deo *reddite vota*, & ei qui aufert, *quando vult*, spiritum *ipsorum* principum *atque audaciam superborum*:terribili *inquam* apud *omnes* reges terræ, *qui velint nolint, iudicium eius sustinebunt.*

ORATIO.

Terribilis Deus, cui resistere nemo potest, cùm sis rex regum & dominus dominantium, fac tranquillum cor nostrum & pacatum coram te, vt sit habitatio tua in nobis, atque illuminare digneris nos insipiẽtes, vt votis ac muneribus te terribilem Deũ placare studeamus & præsentia contemnentes, futuram gloriam inquiramus.

PSALMVS. LXXVI. Sec.He.77.

In finem *Christum, qui est præmium nostri laboris*, pro Idithun *transiliente atque contemnente omnia terrena atq; carnalia, est hic* Psalmus *ipsius* Asaph *cantoris David.*

ARGVM. Ardentissimo affectu canit ob calamitatem populi sancti se supra modũ afflictum fuisse, & molestis cogitationibus tantũ non exani-

matum

matum: rursum autem memoria facinorum Dei olim pro populo suo editorum, animum recepisse, fuisséque consolatum.

VOce mea *ab effectu cordis* ad Dominum Deum clamaui, *vt exaudiat:* voce mea *supplici* ad Deum *perueni*, & intendit mihi, *quia benignè me respexit.*

In die tribulationis meæ *atq; in hac præsenti vita, quæ est tẽtatio super terram,* Deum exquisiui, *auxilium & consolationem postulans, etiam* manibus *atque operibus* meis *bonis, quæ diuinis conueniunt mandatis: exquisiui inquam in* nocte *huius seculi,* contra eum *& coram ipso, & non coram hominibus in vana gloria:* & non sum deceptus, *quia assequutus sum Dominum, quem quærebam.*

Renuit *in delicijs huius seculi* cõsolari anima mea, *quæ semper ad Dominum suspirabat. vnde* memor fui Dei, *considerando eius mansuetudinem & pietatem,* & delectatus sum *in ipsius misericordia, & inde* exercitatus sum *in diuinis laudibus:* & defecit *ex deuotione* spiritus meus *in Deum.*

Anticipauerunt *præ formidine peccatorum* vigilias *nocturnas* oculi mei, *ante tempus surgendo ad orandum,* turbatus sum *de humana miseria,* & non sum locutus *contra Deum murmurando.*

Cogitaui *ac solicitè ruminaui* dies antiquos

quos *præteritos in perditione tẽporis*: & annos æternos *futuros, quibus vel gaudia vel ſupplicia æterna erunt*, in mente *ſemper* habui.

Et meditatus ſum nocte *in oratione ſecreta*, cum corde meo *& cum ratione de benignitate* Dei: & exercitabar *iam peccata arguens, iam* Dei *miſericordiam requirens*, & *ſic* ſcopebam *atque purgabã* ſpiritum meum, *ab omnibus culpis, &* Dei *offenſis.*

Nunquid in æternũ *ſine remedio* proiiciet *& damnabit* Deus *hominem quem creauit & redemit*? aut non apponet *adijcietq́;*, vt complacitior ſit *miſerãdo, qui iratus fuit puniendo* adhuc, *imò apponet miſericordiam iræ*?

Aut in finem *totaliter* miſericordiã ſuam abſcindet *à nobis, vt nolit poſthac miſereri*, à generatione *hac* in generationem *ſubſequentem*?

Aut obliuiſcetur miſereri *nobis* Deus, *qui totus benignus eſt & præſtabilis ſuper malitia*? aut continebit, *certè non*, in ira ſua miſericordias ſuas, *vt iudicium ſeueritatis ſupergrediatur miſericordias ſuas infinitas*?

Et *poſt hæc, redeundo ad rationem*, dixi *in corde meo*, Nunc *primũ* cœpi *intelligere, quod* hæc *eſt* mutatio *in nobis mutatio* dexteræ excelſi *atque effectus diuinæ miſericordiæ & pietatis, qui poſt iram dat gratiam.*

Memor fui operum Domini, *quia huius*

mutationis obliuiſcor: quia memor ero ab initio *mundi* mirabilium tuorum, *quòd hominem creaſti, & per miſericordiam reparaſti.*

Et meditabor *mecum* in omnibus operibus tuis, *quæ ſunt miſericordia & iuſtitia, pietas & ſeueritas:* & in adinuentionibus tuis *ad noſtram ſalutem pertinentibus* exercebor, *agnoſcendo opera gratiæ & potentiæ tuæ.*

Deus *pater* in ſancto *filio tuo eſt* via tua, *qua itur ad te, quia nemo venit ad patrem niſi per filium.* quis Deus magnus *virtute*, ſicut Dominus Deus noſter *Ieſus Chriſtus?* tu es Deus *bonus & omnipotens*, qui facis mirabilia, *ſanans corpora à languoribus, & animas à peccatis.*

Notam feciſti Domine in populis *totius orbis* virtutem tuam, *quando in mundum miſiſti filium tuum Chriſtum*, redemiſti in brachio *& filio* tuo, populum tuum, *ipſos* filios Iacob *electos de Iudæis*, & *filios* Ioſeph *electos de Gentibus.*

Viderunt *& cognouerũt* te aquæ *& generationes populorum* Deus, *quia ſicut aqua labitur, ita generatio præterit, generatio aduenit*, viderunt te aquæ, *populi de Iudæis & de Gentibus:* & timuerunt *omnipotentiam tuam*, & turbatæ ſunt abyſſi *atque conſcientiæ motæ ad pœnitentiam.*

Multitudo *eorum eſt velut* ſonitus aquarum

rum *multarum in confeßionibus peccatorũ, in Gentibus, in hymnis & canticis*: vocem dederũt *suis prædicationibus* nubes, *ipsi Apostoli, prædicando Christum per orbem terrarum.*

Etenim sagittæ tuæ *& verba sacræ scripturæ* transeunt *& discurrunt ab ore prædicatorum ad corda audientium, vnde punguntur ad pœnitentiam:* vox tonitrui tui *terribilis peccatoribus circulariter* in terra *facta est: quia in omnem terram exiuit sonus eorum.*

Illuxerunt *& notæ sunt* coruscationes tuæ, *virtutes & miracula*, orbi terræ: *ex quibus* commota est *ad pœnitentiam & fidẽ*, & contremuit terra *in timore Dei.*

In mari *apud Gentiles prædicata est* via tua [redacted] *tuorum*, & semi[redacted] in aquis [redacted] & vestigia tua non cogno[redacted] *pastor*, [redacted] oues *in caulis*, populum tu[redacted] Moysi & Aaron, *dando eis doctores & duces iuxta verbum tuum.* Exod.14.c

ORATIO.

Domine Iesu CHRISTE, qui es via in

exemplo, veritas in promiſsis, vita in præmio, ne proiicias in æternum à tua gratia & conſolatione, quos creaſti & redemiſti, ne contineas in ira miſericordias tuas. Sed deduc populum tuum Chriſtianum, ſicut oues in caulas per ſemitas mãdatorum tuorum ad conſortium beatorum. Qui cum patre & Spiritu ſancto viuis & regnas, per &c.

Sec.He:78. **PSALMVS LXXVII.**

Intellectus *& eruditio ipſius* Aſaph. *Fit recordatio beneficiorum Dei & mirabilium operum quondam populo Iudaico exhibitorũ, monens ne ſimus ingrati diuinis beneficijs.*

ARGVM. [redacted]

Matth.13.

ATtẽdite *& corde percipite*, popule meus *Chriſtiane, quem meo ſanguine acquiſiui* legem meam *euangelicam*: inclinate *humiliter* aurem veſtram *tam corporis, quàm cordis* in verba *euangelica* oris mei, *quæ ore proprio prædicaui.*

Aperiam

Aperiam in parabolis *& similitudinibus* os meum, *vt impij credant & pij exerceantur:* loquar propositiones, *ænigmata, & obscuritates* ab initio *legis datæ*. Matt.13.e.

Quanta *Dei beneficia* audiuimus *in Veteri testamento*, & cognouimus *tandem* ea *in Nouo testamento: &* patres nostri, *qui sunt Apostoli & Euangelistæ*, narrauerunt nobis *præcepta, beneficia, & mirabilia tua.*

Non sunt occultata *neque abscondita* à filiis *spiritualibus, & imitatoribus* eorum *Apostolorum*, in generatione *nostra hac, quæ est* altera *à Iudæis, cùm apud nos sit regeneratio.*

Narrantes *scilicet* laudes Domini, *& facta Iesu Christi*, & virtutes eius, *videlicet humilitatem, paupertatem, charitatem*, & mirabilia *opera* eius, quæ fecit *in Ierusalē & Iudæa.*

Et suscitauit atque *in lucem produxit* testimonium *resurrectionis eius* in Iacob, *& populum Christianum, qui luctatur contra vitia:* & legem *euangelicam constitutam in charitate*, posuit in Israel, *quæ est sancta Ecclesia catholica, videns Deum per fidem.*

Quanta *& quàm magna* mandauit *Deus* patribus nostris, *Apostolis, aliisq; discipulis*. nota facere ea *atque docere* filiis suis, *quos in Christo generarent per Euangelium*, vt cognoscat *atque intelligat* generatio altera *futura, ne vnquam ignorent posteri legem Dei.*

Filij qui nascentur *in baptismo ex aqua & Spiritu sancto* & exurgent *à carnalium intellectu sursum cor habentes*, & narrabunt *legem* Dei filiis, *successoribus* suis *Christianis*.

Vt *ipsi filij* ponant *solum* in Deo spem & *fiduciam* suam, *nihil de seipsis præsumentes*, & non obliuiscantur operum Dei, *videlicet creationis, recreationis, & extremi iudicij*, & mandata eius exquirant, *impleántque, vt fides per dilectionem operetur*.

Ne fiant *aut sint*, sicut patres eorum *carnales*, generatio *dura*, praua, *rebellis*, & *Deum* exasperans, *irritánsq; in iracundiam*.

Generatio *peruersa*, quæ non direxit *cor* suum *ad sequendum Christum*, & non est creditus cum Deo, *quia non adhæret illi* spiritus eius, *syncerè, fideliter, ac pié*.

Filij Ephrem, *increduli Israelitæ* intendentes, *& armati* & mittentes arcum *contra verbum* Dei conuersi sunt, *& in Aegyptum redire deliberauerunt*, in die belli *& tempore aduersitatis*.

Non custodierũt *fœdus &* testamentum Dei *viui, quod pepigerunt in deserto*: & in lege eius noluerunt ambulare *persiciendo & perseuerando*.

Et obliti sunt *omnino* benefactorum eius, *& beneficiorum* Dei, *&* mirabilium *operum* eius, quæ *multis vicibus* ostendit eis, *quia ingrati*

grati fuerunt de omnibus.

Coram patribus eorum, *Moyse & Aaron*, fecit mirabilia, *immittendo decem plagas* in terra Aegypti, *& praecipuè* in campo *& planitie* Taneos *ciuitatis regiae*.

Interrupit *atque diuisit* mare *Rubrum*, & perduxit eos, *vt transirent sicco pede*: & statuit *vtrinque* aquas *eleuatas instar parietum & quasi* in vtre *de corio clausae continebantur aquae*. Exod.14.c

Et deduxit eos, *Israelitas* in nube diei *pro refrigerio ab ardore solis*: & tota nocte in illuminatione *& columna* ignis, *vt viam in tenebris viderent*. Exo.13.14.c.f

Interrupit *sciditque* petram *durißimam* in eremo, *& inde fluxit aqua*: & adaquauit eos *largißimè*, velut in abysso multa, *quandiu erant in itinere*. Psal.104.d Exod.17.b

Et eduxit aquam *dulcem* de petra *illa dura*: & eduxit, tãquam flumina *magna*, aquas *multas*.

Et *tamen ingrati* apposuerunt adhuc *murmurando* peccare ei *per incredulitatem*: *vnde* in irã excitauerunt excelsum *Deum*, in inaquoso *& sicco deserto*.

Et tentauerũt *ex certa malitia* Deum *caeli* in cordibus suis, *Dei prouidentiae non credentes*, vt peterent escas, *& carnem* animabus suis *ad sustentationem vitae*.

Et *tunc* malè locuti ſunt de Deo, *diffidentes de eius omnipotentia:* dixerunt *iam ſaturi*
Num.11. a *manna*, Nunquid poterit Deus *noſter* parare menſam *& refectionem ſplendidam carnium* in *hoc* deſerto, *ſicut habuimus in Aegypto?*

Quoniam *ecce* percuſsit *per Moyſen* pe-
Num.20. b tram *in deſerto Sin*, & fluxerunt aquæ *abundanter*, & torrentes *aquarum* inundauerunt *in magna copia.*

Nunquid & panem *de frugibus* poterit dare, *quia iam faſtidimus manna*, aut parare menſam *& refectionem* populo ſuo? *eſt dubitatiua locutio.*

Num. 11. a Ideo audiuit Dominus *eorum petitionem*, & diſtulit *pœnam & vindictam infligere eis: ſed poſtquam dedit*, ignis *& furor* Dei accenſus eſt in Iacob *ad punitionem*, & ira Dei aſcendit in Iſrael *populum illum.*

Quia non crediderunt in Deo, *quòd duceret eos in terram promißionis*, nec ſperauerunt in ſalutari eius, *qui eos de Aegypto redemptos ſaluare promiſerat.*

Et mãdauit nubibus déſuper, *quia manna datum eis pro pane*, & ianuas *atque vias* cœli *ætherei* apèruit, *vt plueret manna.*

Exodi. 16. Et pluit illis *in modum roris* manna, *cibus*
Num. 11. b *admirabilis*, ad manducandum *in eſcam:* & panem *ſuauißimum* cœli *aerei* dedit eis *affluenter.*

Panem

Panem *ministerio* Angelorum *formatum* mãducauit homo *in alimoniã*, cibaria *etiam alia* misit eis, *non tantùm manna*, in abũdantia, *adeò quòd fastidirent.* Ioan. 6. d 1.Cor.10. a

Transtulit Austrum, *ne flaret* de cælo *aereo:* & induxit in virtute *&* *fortitudine* sua *ventum* Africum, *qui arreptas coturnices deferret trans mare.* Num. 11. g

Et pluit super eos *in deserto*, sicut puluerem, *valde abundanter* carnes *viuas:* & sicut arenam maris, *quæ numerari non potest*, volatilia pennata, *&* *suauißimas coturnices.*

Et ceciderunt in medio castrorũ eorum, *quia duobus cubitis super terram volitabant*, circa tabernacula eorum, *vt ab omnibus possent capi.*

Et manducauerunt *sine gratitudine*, & saturati sunt nimis, *vsque ad nauseã*, & desiderium eorum attulit eis *abundantiam*, non sunt fraudati à desiderio suo: *satisfactum est gulæ eorum, ne murmurarent increduli.*

Adhuc escæ eorum, *scilicet coturnices*, erãt in ore ipsorum, *nondum traiecerant in stomachum*, & ecce ira *&* *furor* Dei ascendit super eos *ob murmur &* *ingratitudinem.*

Et occidit pingues eorũ *repletos diuitijs*, & electos *in* Israel, *principales &* *magnos* impediuit, *ne ingrederentur terram promissionis.*

In omnibus his *non correcti, sed obstinati* peccauerunt adhuc *ex nimia ingratitudine*: & non crediderũt *promißionibus eius*, in *omnibus* mirabilibus *factis* eius.

Et *ideo* defecerũt *&* cõ*sumebantur* in vanitate *spei* dies *vitæ* eorum *murmurantium*: & anni eorum *perierunt* cum festinatione, *quia omnes mortui sunt in deserto, exceptis duobus.*

Cùm Deus occideret eos *murmurantes, tunc alij* quærebant eũ, *implorando auxilium*: & reuertebantur *ad pœnitentiam*, & diluculo *atque festinanter* veniebant ad Deum, *misericordiam petendo.*

Et rememorati sunt, *atque recordati*, *quia* Deus est adiutor *& cooperator* eorum *in bonis*: & Deus excelsus redemptor, *& liberator* eorum est *à malis.*

Et dilexerũt eum *tantùm* in ore suo, *verbo, & non corde*, & lingua sua, *qua dixerunt præcepta eius velle seruare*, mentiti sunt ei, *quia statim relapsi sunt.*

Cor autem eorum *intrinsecus* non erat rectum cum eo. *quia idola colere desiderabãt*, nec fideles habiti sunt, *& constantes* in testamento eius, *& præceptis faciendis.*

Ipse autem Deus est misericors, *quia eius proprium est misereri & parcere*, & propitius fiet peccatis eorum, *expectando pœnitentiam*, & non

& non disperdet *neque delebit* eos *omnino.*

Et abundauit *patientia eius, in tantum, vt* auerteret iram *& vindictam* suam *ab eis* : & nõ accendit omnem iram suam, *quia citra condignum puniuit eos.*

Et recordatus est *Deus*, quia caro sunt, *fragiles, & proni ad lapsum* : spiritus *hominis est* vadens *per se in peccatum*, & non rediens, *neque resurgens à peccato , nisi gratia adiutus diuina.*

Quoties *sine numero* exacerbauerunt , *& prouocauerunt* eum in deserto, *ad vindictam?* *&* in iram concitauerunt eum , *vt mala eis faceret, &* in inaquo'o, *vbi aqua non erat?*

Et *post fictam eorum pœnitentiam* conuersi sunt *ad idololatriam*, & tentauerunt Deũ *de beneficijs eius ingrati:* & sanctum *Deum* Israel *sanctificantẽ* exacerbauerũt, *verbis & factis.*

Non sunt recordati, *immemores beneficiorum*, manus *& potestatis* eius *Dei, in die* qua redemit *atque liberauit* eos de manu *& tyrannide* tribulantis *Pharaonis.*

Sicut *& qualiter* posuit in Aegypto signa sua, *& decem plagas, quibus percussit Aegyptũ:* & *etiam* prodigia sua *stupenda* in campo Taneos *coram rege, & primoribus regni.*

Et conuertit in sanguinem flumina eorum *Aegyptiorum* & imbres *atque aquas pluuiales* eorum, ne biberent. Exod.7.8

Misit

Exod.8.a Exod. 8.f Misit in eos *Aegyptios* cynomyiam, *muscam caninam*, & comedit eos *mordendo atq; pungendo:& etiam* ranam *immisit*,& disperdidit eos,*quia ranæ erant in penetralibus ipsorum.*

Exod.10.c Et dedit ærugini, *vento vrenti,qui corrumpit segetes*,fructus eorum,*qui spontè nascebantur* : & labores *agriculturæ* eorum *comederunt* locustæ.

Exod. 9.a Et occidit *mortificãdo* in grandine vineas eorum *vites destruendo* : & moros eorum in pruina,*& nocturno frigore congelante.*

Exod.9.c Et tradidit grandini,*interficiendo* iumenta eorum, *quæ erant in campis* : & possessionem eorum igni *& fulgoribus,vnde depauperauit eos.*

Misit in eos *Aegyptios* iram indignationis suæ *per plagas dictas:* indignationem, *&* *punitionem*,& iram,& tribulationem,*& angustiam*,immissiones per Angelos malos *occultè,& in tenebris eos vexantes & terrentes.*

Viam fecit, *puniendo Aegyptios*, semitæ iræ suæ,*declinando ab Hebræis*,& non pepercit à morte animabus eorum, *imò interfecit primogenitos* & iumenta eorum *Aegyptiorum* in morte conclusit *occidendo.*

Exod. 12.d Et percussit *vna nocte* omne primogenitum, *tam de hominibus, quàm de animalibus* in terra Aegypti, *& hæc fuit decima plaga:* primitias *etiam vastauit* omnis laboris eorum

rum *quæ vel ad victum, vel ad solatium habebant, & hoc* in tabernaculis *& domibus* Aegy*ptiorum de* Cham *descendentium.*

Et abstulit, *liberando de domo seruitutis,* sic vt oues *tranquillas, sine tumultu pugnæ* populum suum *Israel:* & perduxit eos *sicut pastor* tanquam gregē *suum custodiendo* in deserto.

Et eduxit eos *per desertū* in spe *perueniendi in terram promißionis,* & non timuerunt *exercitum Pharaonis* : & inimicos eorum *insequentes eos* operuit mare, *submergendo in medijs fluctibus.* Exod. 14.c

Et induxit eos *Hebræos* in montem sanctificationis suæ *in Ierusalem, vbi templum suo nomini sanctificari voluit:* Mōtem *Moria,* quem acquisiuit *non gladius eorum, sed* dextera eius, *& diuina virtus.*

Et eiecit *de terra promißionis* à facie, *& præsentia* eorum *Iudæorum* Gentes *Chananæas* : & sorte diuisit eis terrā *illam* in funiculo distributionis *secundum mensuram diuisionis, quam ipse ordinauerat.* Iosue 13.b

Et habitare fecit *confidenter* in *domibus,* tabernaculis *& villis* eorum *septem populorū* tribus Israel *& filios Abrahæ.*

Et *tamen post tanta beneficia* tentauerunt *adhuc diffidentes de diuina virtute,* & exacerbauerunt Deum excelsum, *cuius potentiam senserant* : & testimonia *atque mandata eius*

non

non cuſtodierunt, *ſicut promiſerant.*

Et auerterunt ſe à Deo, & nõ ſeruauerunt pactum *& legem quam pepigerant obſeruare: ſed* quemadmodum patres eorum *adorauerunt vitulum, itidem & ipſi* conuerſi ſunt *ad idolatriam* in arcum prauum, *ob promptitudinem ad malè agendum.*

In iram *& vindictam* concitauerunt *atq; prouocauerunt* eum *Deum ſuum, cum* in collibus *& locis* ſuis *excelſis ritu Gentilium immolarunt:* & in ſculptilibus ſuis *idola colentes,* ad æmulationem, *zelum & indignationem,* eum prouocauerunt.

Audiuit *& aduertit* Deus *populi nequiciam,* & ſpreuit *atque contempſit:* & ad nihilum redegit valde Iſrael, *tradens eum in captiuitatem Gentium.*

1.Reg.4.a Et repulit *pro idololatria eorum* tabernaculum *quod habebant in* Silo, *vbi arca Domini capta fuerat,* tabernaculum ſuum *electum,* vbi habitauit in hominibus, *quia ibi reſponſa dabat.*

Et tradidit *permittendo* in captiuitatem *Philiſtinorum* virtutem eorum, *videlicet arcam teſtamenti:* & pulchritudinem eorum, *quia per arcam videbantur fortes, & reddebantur honorati ab omnibus* in manus inimici *Philiſthæi.*

Et concluſit *permittendo* in gla[illegible]o *Phili-*

ſthæor

sthæorum populum suum *Iudaicum*, & hæreditatem suam *quam elegerat*, spreuit, *quia spreuerunt eum.*

Iuuenes eorum *bellatores* comedit, *vastauit ignis & ferrum*: & virgines eorum non sunt lamentatæ, *quia quiuis quærebat locum fugiendi.*

Sacerdotes eorũ *Ophni & Phinees* in gladio ceciderunt *propter abusum diuini cultus*: & viduæ eorum non plorabãtur *propter perturbationem.*

Et *post has afflictiones* excitatus est tanquàm dormiens Dominus, *quia cœpit misereri tribulatis & auxiliũ præstare*: & tanquam potens *& fortis*, crapulatus à vino, *dum pœna erudiente, suam culpam agnoscebant.*

Et percussit *postea* inimicos suos *Philisthæos* in posteriora *natium vbi computrescebant*: opprobrium sempiternum dedit illis, *quia est in sempiterna memoria eorum pœna probrosa.*

Et repulit *atque abominatus est* tabernaculum *& familiam* Ioseph, *ne inde esset rex*: & tribum Ephraim *similiter* non elegit, *vt inde nasceretur rex.*

Sed elegit *propter Dauid*, tribum Iuda *pro regia dignitate*, & montem Sion *pro sede regni*, quem dilexit *ad cultum suum.*

Et ædificauit *ipse Deus*, sicut vnicornium,

tibi gratias agendo in ſeculum *ſempiternum.*

In generatione *præſenti* & generationem *ſuccedẽtem, quandiu ſeculum durabit,* annuntiabimus aliis laudem tuam, *prædicando beneficia clementiæ & gratiæ tuæ.*

ORATIO.

Ne reminiſcaris Domine noſtrarũ iniquitatum priorum, quia peccauimus tibi. Præueniãt celeriter nos miſerationes tuæ, cùm impotentes ſumus ad ſatisfaciẽdum pro peccatis noſtris. Quocirca adiuua nos Deus, ſaluator noſter, & propitius eſto non propter nos & merita noſtra, ſed propter nomen tuum, quod eſt IESVS, inuocatum ſuper populum tuum Chriſtianum, qui ſumus oues paſcuæ tuæ. Amen.

Sec. He. 80. PSALMVS LXXIX.

In finem *& in Chriſtum* Pſalmus *iſte nos dirigens eſt,* pro iis *ad vtilitatem eorum,* qui commutabuntur *de infidelitate ad fidem, de peccato ad pœnitentiam, & eſt* teſtimonium Aſaph *qui credit & confitetur Chriſtum in carne venturum, & cantatur* pro Aſſyriis *dirigentibus ſe ad Chriſtum.*

ARGVM. Argumenti eiuſdem eſt hic Pſalmus, cuius præcedens. Populus Dei, impiis permiſſus, orat ſe vindicari, & priora Dei beneficia, ſub vineæ allegoria, præſenti calamitati collata, ad erigendam ſpem memorat.

Qui

QVi maximè regis, *curas & defendis* Iſrael, *populum Chriſtianum te videntem per fidem*, intende, *& lumen pietatis ſuper nos infunde*: qui deducis *per doctrinam Apoſtolorum* velut ouem *in ſimplicitate cordis, ipſum* Ioſeph *fidelem populum de Gentibus adauctum*.

Qui ſedes *in ſecreto maieſtatis tuæ* ſuper Cherubim *& virtutes cœleſtes*, manifeſtare *in carne, & huic mundo te videndum præbe*, coram Ephraim, Beniamin, & Manaſſe, *& omnibus fidelibus in te credituris*.

Excita *& oſtende* potentiam *& fortitudinem* tuam, & *tandem* veni *in carne*, vt ſaluos facias nos *de poteſtate diaboli*.

Deus *à culpa ad gratiam* conuerte nos, *& ad amorem iuſtitiæ tuæ*: & oſtẽde faciẽ tuam *& filium tuum, per quem cognoſceris*, & *ita* ſalui erimus, *credentes in ipſum fide formata*.

Domine Deus virtutum *humanarum & angelicarum* quouſque iraſceris, *& iratum te oſtendes* ſuper orationem ſerui tui, *differendo mittere filium, pro quo toties rogaui?*

Cibabis nos *in hac vita* pane lacrymarum, *flagellis, & ærumnis affligendo, vt erudiamur*, & potum dabis nobis *in tribulationibus*, in lacrymis, *& tentationibus, ſed hoc* in menſura *pro viribus, vt ferre poſſumus, vt erudiamur, non vt opprimamur*.

Posuisti nos *electos tuos* in contradictionem Gentibus, vicinis nostris, *quia te Deum verum colentibus contradicebant*: & inimici nostri *atque hostes fidei*, subsannauerunt *atque irriserunt* nos, *quasi colentes mortuum, adorantes crucifixum.*

Deus virtutum *praeueniente gratia* conuerte nos *ad tuam legem explendam*: & ostende faciem tuam, *& mitte Christum promissum saluatorem*, & salui erimus *per eundem.*

Vineam, *populum videlicet Iudaicum, quem plantasti, tibi electam vineam* de Aegypto transtulisti *in terram promissionis*, eiecisti Gentes *Chananaeorum*, & plantasti, *vt agricola eam vineam in quiete.*

Dux itineris fuisti *in columna nubis per diem*, in conspectu eius, *& in columna ignis per noctem*: & plantasti radices eius. *patres videlicet & prophetas, qui in cultu Dei & fide erant radicati*, & *populus ille* impleuit terram *promissionis, multiplicatione prolis.*

Operuit montes *in magna gloria* vmbra eius *vineae, quia exaltati sunt in fama nominis*: & arbusta eius, *excrementa*, cedros Dei, *quia inde propagatae sunt cognationes eximiae sicut elegantissimae cedri.*

Extēdit *vinea & habitatio Iudaeorū* palmites suos *& comas*, vsque ad mare *mediterraneū, ab occidente*: & vsq; ad flumē *Euphraten ab or*

ab oriente, propagines *& generationes* eius.

Vt quid ergo destruxisti maceriam *&* *sepem* eius, *subtrahendo protectionem eius*? & vindemiant eam, *conculcant, atque deuastant* omnes *populi, qui* prætergrediuntur viam *legis & mandatorum* Dei?

Exterminauit *& deuastauit* eam *vineam* aper *immundus, egressus* de sylua *infidelitatis*: & singularis ferus, *atque crudelis idololatra* depastus est eam, *totaliter deuastando*.

Deus virtutum *cœlestium & terrestrium*, conuertere *ab ira ad misericordiam: &* respice *oculis clementiæ* de cœlo *cœlorum*, & vide *misericorditer ad nos*, & visita vineam istam, *scilicet* Ecclesiam *catholicam, gratiam præstando & auxilium*.

Et perfice eam *in fide*, quam plantauit, *inchoauit, & ornauit* dextera *atque potentia* tua, *& propitiatio*: & *hoc* super filium hominis *Christum incarnatum*, quem confirmasti tibi *in obedientia tua pro salute nostra*.

Incensa igni *peccata, prouenientia ex concupiscentia inordinata*, & *etiam* suffossa *peccata ex timore seruili* ab increpatione vultus *& filij* tui, *qui imago tua dicitur*, peribunt *& delebuntur*.

Fiat manus *& operatio* tua, *vt ostendatur potentia* super virum *Christum* dexteræ tuæ, *qui coæqualis tibi est per diuinitatem*:

& super filium hominis, *virginis per assumptionem carnis*, quẽ confirmasti tibi, *ab æterno prædestinando pro salute nostra venturum.*

Et *si filium miseris*, non discedimus, *vltra* à te, *sed per fidem semper adhærebimus*, viuificabis nos *vita gratiæ, qui mortui eramus peccatis*, & nomen tuũ *diuinum* inuocabimus, *in quo solo speramus salutem.*

Domine Deus virtutum, *qui solus potes à morte liberare*, conuerte nos *ad te perfectè diligendum*: & ostende *nobis* faciem tuam, *& verbum tuũ mitte, Christum promissum redde*, & salui erimus *per ipsum à malis omnibus.*

ORATIO.

Deus, pater omnipotens, te supplices deprecamur, vt Dominum nostrũ Iesum Christum, qui est imago tua, facies tua, & illuminatio vultus tui, in quo manes, & qui manet in te, ostendere nobis digneris, vt purificatis mentibus nostris dignetur illabi saluator mundi: Cui gloria & imperium tecum cum Spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

Sec. He. 81. PSALMVS LXXX.

In finem, *& Christum Dominum* pro torcularibus *spiritualibus & pressuris tribulationum habitus* quinta *die* Sabbathi, *Psalmus iste cantetur pro gratiarũ actione ipsi à ipsis fidelibus Christianis, & dominica* [illegible]

ARGVM. Oda hæc composita videtur, vt sabbathum agamus Domino, qui manu valida Dei per Christum è mortis tenebris educti sumus, né postquam tantam gratiam Saluatoris accepimus, contemnentes vocem Dei, & ad nostra consilia deflectentes pereamus.

EXultate *corde & ore*, Deo adiutori nostro, *in bonis agendis, & malis tolerandis*: iubilate *cum gratiarum actione* Deo Iacob, *& attribuite omne bonũ vestrum illi, non vobis*.

Sumite *sequentia instrumenta musicalia*, psalmum, *& deuotam orationem*, & date, *atque offerte vltro* tympanum Deo, *& carnis mortificationem atque castitatem*: psalterium iucundum *in verbo Dei*, cum cithara *bonarum operationum*.

Buccinate, *& clangite* in Neomenia, *& in nouilunio*, tuba, (*Iudæis dictum ad literam, nobis ad spiritum*) in insigni *& præclaro* die solennitatis vestræ, *in festo tabernaculorum, hortamini mutuò ad cultum Dei verum*.

Quia *hoc* præceptum à Deo in Israel est, *vt gratias exhibeamus*, & iudicium *contra negligentes est* Deo Iacob: *quia si non feceris, morieris iam iudicatus*.

Testimonium *rei futuræ* in Ioseph *populi Israel* posuit illud *sub attestatione*, cùm exiret *idem populus* de terra Aegypti *per mare Rubrum in deserto*: linguam, quam non no- Gen.41.f

uerat, *videlicet legem per Moyſen datam,* au-
diuit *& præcepta accepit.*

Diuertit *ac liberauit* dorſum eius, *populi*
Iudaici ab oneribus, *quibus exercebat eum*
Pharao in luto & latere: manus eius, in co-
phino, *vbi portabant fimũ & fæces*, ſeruierũt.

In tribulatione, *dum premebaris labore &*
ſeruitute, inuocaſti *ad me confugiendo*, & li-
beraui te *in ſignis & prodigijs*, exaudiui &
eripui te de fornace & olla Aegypti in abſcon-

Exod. 17. b dito tempeſtatis, *cùm verſabaris in malorum*
tumultibus: probaui & *examinaui* te, *vtrum*
eſſes gratus & fidelis apud aquam contradi-
ctionis, *vbi de mea potentia deſperabas.*

Exod. 20. a Audi *atq; intellige* populus meus, *cui ſpe-*
cialem legem dedi, & conteſtabor te *in con-*
ſcientia tua: Iſrael, ſi audieris me, *obtempe-*
rando præceptis meis, non erit in te Deus re-
cens, *neminem alium credes, amabis, aut time-*
bis, neque adorabis Deum alienum, *alteri*
honorem mihi debitum impendens.

Ego enim, *& non alius*, ſum Dominus &
rector Deus *& creator* tuus, *quem ſolum de-*
bes diligere, colere & adorare, qui eduxi te
de terra Aegypti *& de domo grauiſſimæ ſer-*
uitutis: dilata os tuum, *& deſiderium ad bo-*
num, & implebo illud *gratia mea, vt habeas*
bonum deſideratum.

Et non audiuit, *imò neglexit* populus
meus

meus, *cui legem dedi,& magna feci,* vocem *& monitionem* meam *& verba legis meæ:* & Israel non intendit, *neque obediuit* mihi, *imò ingratus fuit de tantis beneficijs.*

Et *idcirco* dimisi eos *errare, subtrahendo gratiam meam* secundum desideria *vana* cordis eorum, *vt agerent non quæ mihi, sed sibijpsis placerent,* ibunt *& progredientur in* adinuētionibus suis, *& affectionibus quibuslibet, in proprijs iustitijs & dogmatibus suis.* Act. 14.c

Si populus meus, *cui tanta feci,* audisset me, *obtemperando præceptis:* Israel si in viis meis ambulasset *quibus itur ad beatitudinem, ambulasset perseueranter.*

Pro nihilo *& gratis* forsitan *hostes &* inimicos eorum humiliassem, *ad nihilum redigendo:* & super tribulantes eos *oneribus importabilibus* misissem manum *vltricem, & vindictam* meam. Baruc.3.b

Inimici Domini, *Iudæi qui debuissent esse amici,* mentiti sunt ei, *non reddentes promissa, quibus se obligarunt in præceptis implendis:* & ideo erit tempus *pœnæ & punitionis* eorum, *durans* in secula *in æternum.*

Et *tamen* cibauit eos *Israelitas* ex adipe *& intima medulla* frumenti *ad refectionem:* & de petra melle, *videlicet de melle fluente ex petra (in rupibus enim terræ illius erat mel in copia)* saturauit eos, *in abundantia rerū omniū.*

ORAT

ORATIO.

Domine Deus noster, qui per baptism. gratiam liberauisti nos à sarcina peccatorum, & deduxisti à tenebris ignorátiæ ac mellifluam charitatem petræ, qui CHRISTVS est, dilata supplicum ora ad annunciandum gloriam tuam, neque dimittas nos secundum desideria cordis nostri, sed Aegyptiis operibus relictis, nominis tui confessione lætemur.

Sec.He.82. PSALMVS LXXXI.

Psalmus *ipsius* Asaph *contra iniquos iudices, postulans super hoc diuinam iustitiam.*

ARGVM. Increpat principes & doctores populi, quòd non iudicent, pauperibus quòd non doceāt recta. Deū etiam inuocat: vt ipse per Christum orbem iudicet, cui omnes Gentes in hæreditatem cessuras simul vaticinatur.

DEus stetit, *qui vbique est, in* synagoga *& congregatione* deorum, *principum terræ, qui ratione officij locum Dei tenent:* in medio autem, *æqualiter se habens ad omnes,* deos diiudicat, *discernens bonos à malis, & iustos ab iniustis.*

Vsquequo *vos iudices peruersi* iudicatis iniquitatem, *falsam ferendo sententiam, propter munera vel fauorem?* & facies *atque personas* peccatorum *propter eorum potentias* sumitis, *personas hominum attendendo?*

Iudicate, *iustitiam deferendo,* egeno & pupil

pupillo *deſtitutis omni auxilio*, humilem & pauperem, *non ſpe munerum, ſed pietatis gratia* iuſtificate, *ſine perſonarum acceptione*.

Eripite pauperem *à calumniatore & oppreſſore*, & egenũ de manu *& poteſtate* peccatoris *impij* liberate, *qui iniurias infert*. Prou. 24.a

Neſcierunt, *non cognouerunt*, neque intellexerunt, *quia excæcauit eos malitia ipſorum*, *&* in tenebris *ignorantiæ & peccati* ambulant: *vnde* mouebuntur *in extremo iudicio* omnia fundamenta terræ, *cùm vos ſimile iudicium in Domino* [illegible]

Ego Deus [illegible] dixi ad vos iudices: Dij eſtis *participatione* [illegible] *tores*, & filij excelſi omnes, *vt ſitis iuſti, æquè perfectè, ſicut pater veſter, qui in cœlis eſt*. Ioan. 10.g

Vos autem, *qui aliter agitis*, ſicut homines *peccatores* moriemini, *& non computabimini inter filios Dei*: & ſicut vnus de principibus *& angelis ſuperbientibus*, cadetis *in profundum inferni*.

Surge *tu* Deus *noſter, qui vides iniquos iudices*, iudica terram, *inſtrue, conſolare, & redime nos verbo tuo*: quoniam tu hæreditabis *& dominaberis* in omnibus Gentibus, *cùm tu ſolus ſis rex & redemptor noſter*.

ORATIO.

Præſta quæſumus Domine, ſecundum præceptum tuum ab iniquitatis iudicio

declin

declinare, pauperúmque necessitatib[us] subuenire, egenum & pupillum à calumnia & violentia impiorum liberare, vt tandem mereamur filiorum tuorum numero in cœlis copulari, quoniam tibi potestas & imperium in secula. Amen.

Sec.He.83. PSALMVS LXXXII.

Canticum Psalmi *in iucunditate mentis* ipsius Asaph, *populi Dei, qui hic loquitur. Agitur de secundo Christi aduentu ad iudicium.*

ARGVM. [redacted]

DEus *Christe*, quis similis *in virtute & potentia* erit tibi, *cùm iudex apparebis in maiestate magna?* ne taceas *dare in impios sententiam,* neque *aliqua miseratione* compescaris Deus *à vindicta eorum.*

Quoniam ecce inimici tui *tumultuosis seditionibus* sonuerunt, *contradicendo doctrinæ tuæ:* & qui oderunt te, *vt sunt membra Antichristi,* extulerunt caput, *superbiendo contra te & tuos.*

Super populum tuum *electum* malignauerunt consilium, *ad decipiendum & opprimendum:* & cogitauerunt *astutè* aduersus iustos sanctos tuos *& bonos.*

Dixerunt *inuicem se exhortãtes,* Venite, & dispe[r-]

diſperdamus *atque interficiamus* eos de gente, *& tollamus eos de mundo* : & non memoretur nomē *viri* Iſrael *fidelis* vltrà, *ſed ſic deleamus vt non remaneat huius gentis memoria.*

Quoniã cogitauerunt *concordantes* vnanimiter, *atque deliberauerunt*, ſimul *omnes* aduerſum te *& tuos*, teſtamentum *& pactum firmum* diſpoſuerunt *ad deſtruendum cultum* Dei, tabernacula *ſcilicet*, *& congregationes* Idumæorum *perfidorum*, & Iſmaelitæ *aduerſarij populi tui.*

Moab *abutens lege*, & Agareni *aduenæ ſuperbi*, Gebal *hypocritæ*, & Ammon *iracundi*, & Amalech *auari, amantes terrena* : alienigenæ *ebrij delicijs mundanis*, cum *omnibus impijs* habitantibus Tyrum, *& impugnantibus ſanctos.*

Etenim Aſſur *rex Aſſyriorum* venit cum illis *perſequentibus & infeſtantibus* : at hi facti ſunt in adiutorium *vna gens alteri auxilio*, filiis Loth, *Moabitis & Ammonitis.*

Fac illis *puniendo eos*, ſicut *feciſti olim* Madian, & Siſare *quos miraculoſè debellaſti*, ſicut Iabin *qui fuit rex* Chanaam in torrēte Ciſſon, *vbi deuictus eſt.* Iudic.7.f Iudic.4.d.

Diſperierunt *& occiſi ſunt* in *fonte* Endor: & facti ſunt vt ſtercus terræ, *quia cadauera eorum inſepulta computruerunt.*

Pone *& proſterne* principes eorum *perſe-*

Iudic. 7. *cutorum*, sicut Oreb & *sicut* Zeb, & *sicut* Zebee, & *sicut* Salmana: *hos quatuor reges Madianitarum Dominus vicit miraculosè per Gedeonem & trecentos viros.*

Omnes principes eorum *populorum* qui dixerunt, *sed non perfecerunt*, Hæreditate *nostra* possideamus *inuadendo* sanctuarium Dei, *terram sanctam, & promißionis loca.*

Deus meus, *cui ego credo*, pone illos *inimicos* vt rotam, *agantur spiritu vertiginis præcipites & instabiles*, & sicut stipulam *fragilem* ante faciem venti, *vt non subsistant in malitia sua, ne præualeant pijs.*

Sicut ignis qui *ex magna potentia* comburit syluam, *consumendo eam*, & sicut flamma *ex ardoris vehementia* comburens montes, *destruendo eos.*

Ita persequeris illos, *qui sylua sunt propter sterilitatem boni, & montes, quia superbia pleni*, in tempestate tua, *in iudicij tempore, quod venturum est vt tempestas repentina*, & in ira tua *quæ est iustitia vindictæ*, turbabis eos *in gehennam.*

Imple, *vt confundantur* facies eorum *aliquorum qui prædestinati sunt*, ignominia, *vt erubescant de peccatis: & sic pœnitendo* quęrent nomen tuum Domine *in subsidium.*

Erubescant *obstinati*, & conturbentur *in conscientia* in seculum seculi, *quia æterna vi-*

tione

tione damnandi sunt: & confundantur *intus in anima & foris in corpore,* & pereāt *cum reprobis in gehennam.*

Et tunc vel serò cognoscant *per pœnam inflictam* quia nomen tibi *soli est* Dominus *essentialiter, & quia* tu solus altissimus *& potentissimus* es in omni terra, *tam morientium quàm viuentium.*

ORATIO.

Deus, qui omnia creasti, nosti, ac moderaris, qui solus altissimus es in omni terra, & tādem terribilis iudex apparebis in maiestate horrenda, fac nos hîc quærere nomen tuum diuinum, & erubescere de peccatis cōmissis, & sic pœnitere, vt in timore Dei aduentum iudicis expectemus Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula. Amen.

PSALMVS LXXXIII. Sec.He.84.

In finem *Christum* Psalmus *iste nos dirigens proponitur* filiis Core *imitatoribus Christi,* pro torcularibus *& pressuris huius seculi, ne deficiant, sed per eas confidant se venturos in æterna tabernacula.*

ARGVM. Iudæi ex præscripto diuinæ legis mense septimo, post fruges & vina recondita, sub tentoriis dies aliquot egerunt in deliciis. At nobis Christianis, quorum animus in cœlestibus tabernaculis debet versari, nunquam cessandum est ab hac solennitate, dū iuuat meminisse altaris illius, veræ ac cer- Deut.6.

tiſsimæ ſanctitatis, quod conſiſtit in templo cœleſti: quæ omnia inflammare debent noſtra deſideria, quo pari affectu hunc pſalmum cum Propheta liceat concinnere.

QVàm *valde* dilecta *& expetẽda ſunt* tabernacula tua *cœleſtia & æterna*, Domine virtutum *cœleſtiũ & angelorum?* concupiſcit, *& conficitur deſiderio*, & deficit, *ac languet* anima mea, *tendens* in atria Domini *æterna*.

Cor meum *homo interior*, & caro mea *homo exterior*, exultauerunt *non in diuitijs, delicijs, aut vanitatibus, ſed* in Deũ viuum, *quia cupio diſſolui & eſſe cum Chriſto*.

Etenim *ſi* paſſer inuenit ſibi domum, *in qua ſine anguſtia requieſcat*, & turtur nidum *ſibi ædificat*, vbi reponat pullos ſuos, *quanto magis homo debet quærere locum, vbi perpetuò requieſcat?*

Altaria *cœleſtia* tua, *vbi tibi offertur ſacrificium laudis*, Domine virtutum, *ſunt illa in quibus quieſcit appetitus hominis*, rex meus, & Deus meus, *qui me ad hoc creaſti*.

Beati *ſunt illi* qui habitant in domo *tua cœleſti, nõ manufacta* Domine: *quia* in ſecula ſeculorum, *æternaliter* laudabunt te, *& gratias agent bonitati tuæ qua ſaluati ſunt*.

Beatus *eſt* vir *ille*, cuius eſt auxilium *gratiæ* abs te, *qui nulli fidit niſi Deo*: aſcenſiones *& gradus virtutum, quibus in cœlum conſcenditur,*

ditur, in corde suo disposuit *Deus*, in *hac* valle lacrymarum, *& statu præsentis miseriæ*, in loco quem posuit *& ordinauit Deus hominibus, ad deflendum peccata, & pugnandum contra vitia.*

Etenim benedictionem *suam, atque gratiæ infusionem* dabit *Christus*, legis *Euangelicæ* lator, *& isti* ibunt de virtute in virtuté, *semper proficiendo in augmento gratiæ, donec* videbitur Deus Deorũ, *& Christus rex sanctorum omnium* in Sion *cœlesti.*

Domine *à quo regimur*, Deus *à quo creati sumus*, virtutum *dator omnium*, exaudi orationem meam, *perducendo nos ad æternam beatitudinem*: auribus percipe *desiderium* Deus Iacob, *supplantantium vitia.*

Protector noster, *à quo solo pẽdemus*, aspice Deus, *acceptando preces nostras*, & respice *nos, haud nostris meritis, sed* in faciem Christi, *filij* tui, *cuius meritis saluari confidimus.*

Quia melior *& plenior vero gaudio* est dies *illa, quæ vna est continua & æterna*, in atriis *& cœlestibus* tuis *mãsionibus* super millia *annorum transeuntium.*

Elegi *in humilitate* abiectus esse, *vilis ac contemptibilis haberi*, in domo Dei mei, *& Ecclesia militante atque in consortio bonorum*, magis quàm habitare *diuitijs & honoribus affluere*, in tabernaculis peccatorum *inter*

potentes & superbos.

Quia misericordiam, *peccata condonando,* & veritatem, *promissa adimplendo* diligit Deus *omnipotens:* gratiam *in præsenti* & gloriam *in futuro* dabit Dñs *verè humilibus.*

Non priuabit bonis *gratiæ & gloriæ,* eos qui ambulant in innocentia, *viuentes immaculatè, innocenter, & piè:* Domine virtutum *& Deus misericordiarum,* beatus *est* homo ille qui sperat in te, *& non in externis bonis.*

ORATIO.

Protector noster Deus, tabernaculorum cœlestium fundator, da nobis procedere de virtute in virtutem, in hac valle lacrymarum, quia auxilium nostrũ omne ex te est. Dispone etiam ascensiones in cordibus nostris, quibus ad tabernacula illa perueniamus. Per faciem Christi filij tui, cuius meritis saluari confidimus. Amen.

Sec.He. 85.

PSALMVS LXXXIIII.

In finem *Christum, per quem fit benedictio,* Psalmus *iste nos dirigens cantatur* filiis Core *filijs passionis Christi. Admonet, vt per fidem ad Christum accedamus, vt eius benedictionem habere mereamur.*

ARGVM. Vaticinium est de regno Christi, & pro aduentu eius precatio: cum descriptione felicitatis, qua omnia plena sunt, vbi illud obtinuerit.

Bened

BEnedixiſti Domine *per Chriſtum* terram tuam, *qui natus eſt ſaluator in mundũ* & auertiſti *peccatum originale*, captiuitatem Iacob, *quia per hoc tenebamur captiui à diabolo.*

Remiſiſti *omnem* iniquitatem, *quæ ſoluendo non erat*, plebis tuæ *Chriſtianæ*, & operuiſti *per baptiſmũ* omnia peccata eorum, *nihil reſeruando ad pœnam.*

Mitigaſti *per manſuetudinem* omnem iram & *vindictam* tuam, auertiſti *te in aduentu filij* ab ira indignationis tuæ, *conciliatus nobis, intercesſore Chriſto.*

Conuerte *per tuam gratiam* nos à *malis culpæ ad te bonum incommutabile*, Deus *per creationem*, ſalutaris & *ſaluator* noſter *per redemptionem & iuſtificationem*, & auerte *atque diſſolue* iram tuam *ex præuaricatione Adam cõtractam* à nobis, *quod factum eſt per Chriſti ſatisfactionem.*

Nunquid in æternum & *ſemper* iraſceris *nobis? & non ſimul gratiam effundes, noſtri miſerendo?* aut extendes *in longũ* iram tuam *ſæuiendo* à generatione in generationẽ? *certe non, quia placabilis eris in aduentu filij tui.*

Deus tu conuerſus *ab ira tua in aduentu filij tui* viuificabis nos *per tuã gratiã:* & *tunc* plebs tua *nihil de ſe præſumens* lætabitur *in te, gratulando de tuis beneficijs.*

Ostende nobis Domine, *Deus pater*, misericordiam tuam, *mittendo filium tuum ad liberationem nostram* & salutare tuum, *saluatorem nostrum* da nobis *poßidendum*.

Audiam *attentè in corde*, quid loquatur in me *per internam reuelationẽ* Dominus Deus, *Spiritus sanctus*: quoniam loquetur pacem *& Euangelium gratiæ* in plebem suam *electam Christianam*.

Veruntamen *specialiter* prope timentes eum *timore filiali est* salutare ipsius Dei, *scilicet Christus*, vt inhabitet *Christus*, *qui est* gloria *patris* in terra *& conscientia* nostra *in pace*.

Misericordia *exhibita in* Nouo *testamẽto*, & veritas, *impletio promißionum* Veteris *testamenti* obuiauerunt sibi *in persona Christi*, *quia ex misericordia carnem assumpsit, & ex veritate promissum adimpleuit: quia* iustitia *qua satisfecit pro culpa Adæ*, & pax *qua reconciliauit patri genus humanum*, osculatæ sunt *& conuenerunt in vnum*.

Veritas *Christus* de terra orta est, *& ex Maria virgine verbum caro factum*: & iustitia *diuina* de cœlo *cœlorũ* prospexit, *quia ad hoc veritas orta est vt iustificarentur homines*.

Etenim Dominus *Deus pater* dabit benignitatem *gratiæ suæ per Christum*: & *sic* terra nostra *facta fæcunda* dabit fructum suum,

suum, *quia bonis operibus abundabit.*

Iustitia *tamen diuina* ante eũ ambulabit, *parans ei viam: & visitans* ponet in via *sic parata* gressus suos, *vt informet praeceptis suis.*

ORATIO.

Deus salutaris noster, & redemptor & iustificator, remitte iniquitatem plebi tuę, ne in æternum irascaris, sed placabilis esto, ostendẽdo nobis misericordiam tuam, viuificando per gratiam: atque conuerte nos à malis culpæ ad te bonum incommutabile, vt tandem in viam pacis, iustitia pręcedente perducamur. Amen.

PSALMVS LXXXV. Sec.Hc.86.

Oratio *quæ attribuitur* ipsi Dauid *Propheta & cuilibet fideli existenti in tribulatione. Monemur in omni aduersitate ad Deũ per orationem recurrere.*

ARGVM. Christus hîc orat in forma serui, vt ex horrore mortis & inferorum liberetur. Deinde gloriatur sese liberatum. Interim verò in hoc psalmo quoque prophetatur quòd Gentes ex omnibus nationibus relicturæ sint deos vanos, & Deum verum adoraturæ, quod in Christi regno cõstat impleri. Nõ est similis, inquit, tui in diis Domine &c.

INclina, *qui excelsus es,* Domine *ad me* aurem *& clementiam* tuam, & exaudi me, *ne frustra orem: quoniam inops, à nullo habens opem,* & pauper, *nil de me præsumens,*

sum ego.

Custodi animam *& vitam* meam,*ne desiciat*, quoniam sanctus sum, *non per me, sed per te sanctificatus in baptismo: accepi, non habui: dedisti, non merui*: saluum fac seruum tuum, *tibi obedie͞tem*, Deus meus, *qui me creasti*, sperantem in te, *quia ab homine non est salus.*

Miserere mei Domine, *& gratiose mecu͞ agas*, quoniam ad te clamaui *perseueranter*, tota die *vitæ meæ*: lætifica animam *mœstam* serui tui *ex præsenti afflictione*, quoniam ad te Domine, *apud quem sola est iucu͞ditas*, animam meam *de terrenis* leuaui *ad cœlestia.*

Ioel.2.c Quoniam tu Domine, *ad gustandum* suauis es, *affectis tædio mundanæ amaritudinis, & mitis, quia diu sustines peccatores*, & multæ misericordiæ *contra abundantem iniquitatem*, omnibus, *nullo excepto*, inuocantibus *puro corde* te, *& non alium.*

Auribus percipe, *& ausculta* Domine *Deus* orationem meam, & *vota cordis mei*, & intende voci deprecationis meæ, *qua ex feruore spiritus syncerè precor gratiam.*

In die tribulationis, *& angustiæ* meæ, *atque in tempore vitæ huius, quæ plena est miserijs*, clamaui *enixius* ad te *refugium habens*, quia *aliàs* exaudisti me, *& ideò spero denuò exaudiri.*

Non est similis tui *in potentia, clementia,*

& sa

& sapientia, in diis *& simulachris Gentium*, Domine *Deus:* & non est *aliquis* secundum *admirabilia* opera tua, *qui posset dare vitam, iustitiam, & beatitudinem.*

Omnes gentes *tam ignorantes Deū*, quascunque fecisti *in tua electione, venient in tuo Euangelio per Christum conuertendæ*, & adorabunt coram te Domine, *agnoscendo te suū redemptorem:* & glorificabūt, *prædicando* nomen tuum, *quod Iesus est.*

Quoniam magnus es tu, *creator cœli & terræ*, & faciens mirabilia, *cui nihil impoßibile:* tu es Deus solus, *quem Gentes adorabunt relictis idolis.*

Deduc me Domine *tua inspiratione*, in via tua *fidei & mandatorum tuorum*, & ingrediar *proficiēdo vlterius* in veritate tua, *de virtute in virtutem: & inde* lætetur cor meum *de spe remunerationis, sic tamen*, vt timeat *semper ac veneretur* nomen tuum *timore casto.*

Confitebor tibi *deuotißima fide & mente*, Domine, *qui me regis*, Deus meus *qui me creasti*, in toto corde *& affectu* meo, *omnem videlicet spem in te reponendo*, & glorificabo *cum sanctis* nomen tuum *diuinum* in æternum *hic & in patria.*

Quia misericordia *& benignitas* tua magna est, *qua maior dici non potest*, super me *peccatore:* & eruisti *atque liberasti* animam

meam, & *desperatißimam conscientiam* ex inferno inferiori, *à peccatis quidem quæ possent deduci ad tormenta inferni.*

Deus iniqui & *maligni* insurrexerunt super me *aduersum me persequendo*, & sinagoga *atque cõgregatio* potentium, *superborum, filij huius seculi* quæsierunt animam meã, *vt perderent*, & non proposuerunt te Deum *præ oculis*, & in conspectu suo, *sed tantùm sequebantur impetum voluntatis.*

Et tu Domine Deus *creator noster* miserator *in actu* & misericors *in natura, quia eã naturaliter poßides*, patiens & *sustinens peccatores*, & multæ misericordiæ *erga conuersos*, & verax *in promißis.*

Respice in me, & *visita præueniente tua gratia*, & miserere mei *liberando à malis*, da imperium tuum & *fortitudinem superandi inimicos* puero & *seruo* tuo *tibi obedienti*: & saluum fac *æternaliter* filium ancillæ tuæ, *Ecclesiæ matris meæ, sponsæ tuæ, & familiæ Christianæ.*

Fac Domine mecum signum *liberationis à malo* in bonum, *ostendendo quòd me diligis*, vt videant *maligni*, qui oderunt me *propter te hoc signum*, & confundantur: *atque imottescat eis*, quoniam tu Domine *Deus adiuuisti me contra eorum violentiam*, & consolatus es me *in miseria huius seculi.*

ORA

ORATIO.

Domine Deus, miserator, misericors, suauis & mitis omnibus inuocantibus te puro corde & timentibus nomen tuum timore casto, respice in nos, & miserere nobis, atq; salua animas nostras ex inferno inferiori: quoniam magnus es tu, creator cœli & terræ, nullus similis tui, tu es Deus solus, in quem speramus, exaudi deprecationes nostras, adiuua, & consolare, qui es benedictus in secula. Amen.

PSALMVS LXXXVI. Sec.He.87

Filiis Core *ac imitatoribus Christi proponitur hic* Psalmus cantici, *qui luditur instrumento, & canitur humana voce. Commendatio est Ecclesiæ militantis & triumphantis sub typo ciuitatis.*

ARGVM. Gratia nouæ Hierusalem, & nouæ Sion, quæ mater est, non solùm iam Iudæorum, sed & Gentium, hic breuibus quidem verbis, sed copiosa Spiritus sancti sententia describitur.

FVndamenta eius *Ecclesiæ collocata sunt* in montibus sanctis, *in Prophetis* & *Apostolis, qui montes dicuntur propter sublimitatem fidei*: diligit Dominus portas Sion, *& Ecclesiæ militantis sacramenta, per quæ fit ingressus in eam* super omnia tabernacula *ceremonialia ipsius* Iacob, *veteris populi & Testamenti.*

Gloriosa *per Prophetas* dicta *& prædicata* sunt

ſunt de te ciuitas Dei, *vbi vniuntur omnes per fidem & charitatem Christi.*

Memor ero *ad miſerandum, inquit Deus,* Raab, *populi Gentilis,* & Babylonis, *peccatorum confuſè viuentium & inordinatè,* ſcientium me *per fidem, quia Aegyptios & Babylonios computabo inter electos.*

Ecce alienigenæ *à cultu Dei,* & Tyrus, *qui ſunt in anguſtia pœnitentiæ,* & populus Aethiopum *peccatis denigrati,* hi *omnes* fuerunt illic *in Eccleſia Dei.*

Nunquid *ipſi* Sion *& Eccleſiæ* dicet, Homo *aliquis, quòd* & homo *Christus* natus eſt in ea *Eccleſia,* & ipſe *Chriſtus* fundauit eam *Eccleſiam Apoſtolis, qui eſt* altiſsimus *Deus?*

Dominus narrabit, *docebit, & prædicabit* in ſcripturis populorum, *& Euangelijs ad omnes populos prædicatis,* & principũ *Apoſtolorum & Euangeliſtarum* horum *populorum credentium,* qui fuerunt in ea *Eccleſia, quia ſcripſerunt Chriſti & Eccleſiæ myſterium.*

Sicut lætantium omnium, *& exultãtium perfecta felicitate,* habitatio eſt in te *cœleſti Dei ciuitate.*

ORATIO.

Fundamentũ fidei noſtræ, Deus, qui naſci dignatus es homo in mundum de virgine Maria, & docuiſti ſalutem noſtram in

ſcript

ſcripturis Euangeliſtarum, qui in Sion cœleſti reſides, præſta nobis, vt quod hic verbis de gloria tantæ felicitatis explicare non poſſumus, ibi in æterna beatitudine te donante cernamus. Amen.

PSALMVS LXXXVII. Sec.He.[redacted]

In finem *& in Chriſtum* Canticum Pſalmi *hortans nos ad operandum in lætitia ſpirituali: & cãtatur* filiis Core *imitatoribus paſſionis* Chriſti, pro Maheleth *& concordia charitatis*, intellectus *ſeu eruditio ipſius* Eman Ezrahitæ *videntis Deum in fide.*

ARGVM. [redacted] &c.

DOmine Deus, *pater* ſalutis meæ, *& immunitatis* meæ, *à peccato ſaluari* in die clamaui & nocte, *continuè & aßiduè*, coram te *inuocando miſericordiam tuam.*

Intret in conſpectu tuo *tanquam nuntius gratus*, oratio mea, *admittendo eam*: inclina aurem tuam ad precem meam, *concedendo quod peto.*

Quia repleta eſt malis, *doloribus, & anxietatibus* anima mea, *quæ carni compatitur* & vita mea, *iã morti vicinus*, inferno appropinquauit, *quia morti crucis expoſitus ſum.*

Aeſtimat

Aestimatus sum *ab impijs Iudæis* cum *peccatoribus* descendentibus in lacum *& profundum inferni*: factus sum *& reputatus ab eis*, sicut homo *simplex*, sine adiutorio *diuino, qui tamen fui* inter mortuos *solus* liber *à peccatis*.

Sicut vulnerati *flagitiosi, qui suis criminibus occiduntur*, dormiẽtes in sepulchris, *qui à nemine curantur*, quorum non es memor amplius, *quia tempus resurgendi nondum venit, & propter hoc ipsi Iudæi* de manu *ac protectione* tua repulsi sunt, *& à cœtu electorum abscissi*.

Posuerunt me *reputatione sua* in loco inferiori, *quasi à re omnino derelictum*: in tenebrosis *in obscuratis peccatis*, & in vmbris mortis, *quæ est mors carnis, quam tamen me affixerunt*.

Super me *& contra* me confirmatus *& implacabilis* est *visus* furor tuus *iustitiæ, quem in Gentibus effusurus eras, in me venire fecisti*: & omnes fluctus tuos *tribulationum atque impetus tempestatum* induxisti super me, *cum me pertuleris crucifigi*.

Longe fecisti notos *& discipulos* meos à me, *quia relicto me fugerunt*: posuerunt me *Iudæi* abominationem sibi, *ita vt detestarentur nomen meum*.

Traditus sum *à Iuda in mortem*, & non

egrediebar *ab eis fugiendo:* & oculi mei, *Apostoli, qui sunt lumen Ecclesiæ*, languerunt *&* *infirmati sunt*, præ inopia *constantiæ & fidei.*

Clamaui *feruenter* ad te Domine *pater, cùm penderem in cruce*, tota die *atque aßiduè*: expandi ad te *patrem* manus meas, *& opera mea, quia obediens fui vsque ad mortem crucis.*

Nunquid mortuis *corde, & obstinatis in malo* facies mirabilia? *certè non, quia credere nolunt*: aut medici *animarum* suscitabūt *tales mortuos in peccatis*, & confitebuntur tibi? *certè non, quia deficiet gratia, qua trahantur.*

Nūquid narrabit aliquis *positus* in sepulchro *peccati, & mortuus in anima, oppreßusq́; pondere malorum*, misericordiam tuam, *qua relaxantur peccata? certè nō:* & veritatem tuam *iustitiæ dicet aliquis obstinatus &* in perditione *animæ positus*?

Nunquid cognoscētur in tenebris *ignorantiæ & errorum* mirabilia tua, *in me & per me facta?* & iustitia *etiam* tua in terra obliuionis *atque in corde peccatoris, qui obliuiscitur tui?*

Et ego ad te Domine *pater clamaui, vt saluus essem:* & mane oratio mea præueniet te, *quia matutina resurrectione me clarificabis.*

Vt quid repellis Domine *pater* orationē meam, *non exaudiendo? & quare* auertis faciem tuam *diuinam, vt transeat à me calix iste?*

lix iste?

Pauper sum ego, *esuriens, & sitiens in hac peregrinatione*, & in laboribus *salutis humanæ* à iuuentute mea: exaltatus autem *in cruce*, humiliatus sum *in sepulchro*, & conturbatus *in morte*.

In me transierunt *sed non perstiterunt iræ & afflictiones tuæ, quas tua voluntate, non mea culpa, patior*: & terrores tui *contra genus humanum* conturbauerunt *& oppresserunt me, quia languores eorum ego tuli*.

Circundederũt me *Iudæi*, sicut aqua *cingit circunquaque*: tota die, *sine cessatione* circundederunt me simul *Pharisæi cum principibus, vt me morte traderent*.

Elongasti a me amicum *cœtum Apostolorum*, & proximum, *vt non esset consolatio in aduersis*: & notos meos, *qui me amabant*, à miseria *mea, ne compaterentur*.

ORATIO.

Redemptor noster Deus, qui pro nobis homo factus, languores nostros portasti, exaltatus tãdem in cruce, humiliatus in sepulchro, cõturbatus in morte, atque inferna penetrans, factus inter mortuos liber exaudi, ne maneamus in tenebris ignorantiæ & obliuionis, sed erue nos ab inimici insidiantis pessima seruitute. Qui viuis.

PSALMVS LXXXVIII.

Intellectus & *eruditio* Ethan *robuſti* Ezrahitæ, *qui verè Deum videt.* Sec. He. 89.

ARGVM. Fœdus, quod teſtamentum vulgo vocamus, Nouum & æternum, quod per Chriſtum Dauidis filium, inter Deum & electos ictum eſt nunquam violãdum, id ſub typo Dauidis & poſteritatis eius, multis & eleganter celebrat. Ab initio Pſalmi, vſque ad verſum vigeſimum, prædicat Dei bonitatem, qua cum ſanctis ſuis percutere fœdus dignatus eſt, & potentiam qua illos primum vindicauit, & hinc illorum felicitatem. Inde vſque trigeſimumnonum, memorat promiſsionem regni, Dauidi & poſteris eius factam. Poſt hæc ad finem vſque queritur hos, quaſi rupto fœdere, à Deo reiectos, maliſque omnibus obiectos.

MIſericordias Domini *Dei patris, quas per filium Eccleſiæ ſuæ contulit,* in æternum, *hîc cum iuſtis, & in futuro cum angelis,* cantabo, *magna mentis iucunditate.*

In generatione *Iudæorum* & generationem *Gentium* annuntiabo *omnibus* veritatem tuam, & *Chriſtum filium tuum* in ore meo, *in quo fit confeſsio ad ſalutem.*

Quoniam *tu* dixiſti *mihi per Spiritum ſanctum,* in æternum *manſura* miſericordia *humano generi impendenda,* ædificabitur & *firmabitur* in cœlis, *atque Apoſtolis, qui cœli appellantur: & ſic* præparabitur, & *nota erit hominibus* veritas tua *euangelica* in eis & *per eos cœlos.*

Disposui *atque ordinaui* testamentum *& pactum meum* electis meis *fidelibus Christianis*, iuraui *stabiliter, promisi* Dauid Chri-
2.Reg.7.c *sto* seruo meo, *qui ex genere Dauid carnem assumpsit*, Vsque in æternum præparabo *&* *firmabo* semen tuum *patribus promissum: regnabit enim æternaliter Christus.*

Et ædificabo *atque continuabo* in generatione *mortali* & generationẽ *immortalem, quod æternum est*, sedem suam, *& thronum regni tui in Christo semine tuo.*

Confitebuntur *& prædicabunt* cœli *ipsi Apostoli* mirabilia tua Domine *quæ præparasti in redemptione generis humani*: etenim *dicent* veritatem tuam *& præcepta tua* in Ecclesia *atque congregatione* sanctorum *fidelium.*

Quoniam quis in nubibus *& Prophetis, qui nubes dicuntur propter pluuiam doctrinæ* æquabitur *in potentia* Domino *Christo*? aut *quis* similis *in essentia* erit Deo *Christo* in filiis Dei, *& sanctis viris qui sunt filij Dei per adoptionem*?

Deus qui glorificatur *& colitur* in concilio sanctorum *electorum*: magnus *est potentia* & terribilis *in reuerẽtia*, super omnes qui in circuitu eius sunt, *quem tremunt Angeli & potestates & omnis creatura.*

Domine Deus virtutũ *tam Angelicarum*

quàm humanarum, quis similis tibi? *certè nullus*: potens es Domine *potentia infinita*, & veritas tua *diuina est* in circuitu tuo, *quia nunquam obliuisceris gratiam promissionum.*

Tu dominaris potestati maris, *& superbiæ huius seculi*: motum autem fluctuũ eius *& procellas seditionum atq; persecutionum* tu mitigas: *ne tantùm grassentur quãtum velint.*

Tu humiliasti *& deiecisti* sicut vulneratum, superbum *diabolum*: *&* in brachio *& fortitudine* virtutis tuæ *diuinæ* dispersisti *& exterminasti omnes* inimicos tuos, *qui de cœlo corruerunt.*

Tui sunt cœli, *qui pluunt iustitiam*, & tua est terra, *Ecclesia videlicet catholica, quæ* per orbem terræ *diffusa est*, & plenitudine eius *in fide* tu fundasti *firmiter*: aquilonem, *diabolum aquiloni præsidentem*, & mare, *elatos & malos huius seculi* tu creasti, *in flagellum electorum.* Gen. 1. a

Thabor & Hermon, *Iudæi & Gentiles coniuncti in Christo* in nomine tuo, *quòd Christiani vocabuntur*, exultabunt, *per quod & saluabuntur*: *quia* tuum brachium, *quo redemisti mundum, semper est & erit* cum potentia, *cùm egregiè liberare potes & saluare.*

Firmetur manus *& potentia* tua *contra superbos, vt humilientur*, & exaltetur dextera tua *contra aduersarios veritatis*: iustitia &

iudicium *sunt* præparatio sedis tuæ, *quia ad iuste iudicandum sedes ac potestas tua iudiciaria parata erit.*

Misericordia, *qua deles peccata*, & veritas, *qua imples promissa*, præcedent faciem tuam, *iratam in iudicio, & ergo* beatus *est* populus *fidelis*, qui scit *& experitur* iubilationem, *ac sentit gaudium conscientiæ in Deo.*

Domine *Deus* in lumine vultus tui, *in agnitione fidei, & illuminatione Spiritus sancti*, ambulabunt *bene viuendo proficientes*, & in nomine tuo *Christiano* exultabunt tota die *vitæ eorum*, & in iustitia tua, *quam tu eis dedisti*, exaltabuntur, *quando obtinebunt regnum cœleste.*

Quoniam gloria virtutis eorum tu es, *non in seipsis, sed in te gloriantur, nil sibi tribuentes, sed totum ad tuam gloriam referentes, &* in *gratuita misericordia tua, atque* beneplacito tuo *non quia digni sumus, sed quia tibi sic placuit* exaltabitur *& excrescet* cornu nostrum, *dignitas ac potestas nostra, quam habebimus in futuro.*

Quia Domini est assumptio nostra, *qui nos suscepit, illuminauit, & iustificauit*, & sancti Dei Israel, *à quo sanctificamur*, regis nostri *qui regnat in* Ecclesia, *ac regit nos & omnia.*

Tunc locutus es *in occulta* visione *atque reuelatione* sanctis, *& electis* tuis *Prophetis*, & dixisti

dixisti *eis per Spiritum sanctum*, Posui adiutorium *liberationis humani generis* in potente *Christo, proprio filio*: & exaltaui *super omne nomen* electum *Christum* de plebe mea *Iudaica, ex qua carnem sumpsit*.

Inueni *& elegi Christum de semine* Dauid *natum* seruum meum, *quia formā serui accepit*: oleo sancto meo *& plenitudine gratiarum* vnxi eum, *ceu pugilem, contra Satanam*. Reg.16.c Act.13 d

Manus enim mea, *qui est filius meus in diuinis*, auxiliabitur ei *Christo homini*: & brachium meum, *idem filius in diuinitate* confortabit eū *Christum in humanitate, quia erit Deus & homo, diuinitas humanitati coniuncta*.

Nihil proficiet, *aut præualebit* inimicus *diabolus* in eo *tentando vel sæuiendo*: & filius iniquitatis, *populus Iudaicus* non apponet nocere ei, *sed omnia illi cooperabuntur & cedent in bonum*.

Et concidam *conuertendo* à facie *& præsentia* ipsius inimicos eius *Iudæos, qui sæpe confusi discedebant à conspectu illius*: & odientes eum *dæmones*, in fugam conuertam, *quia & ipsi coram eo sæpe fugerunt*.

Et veritas mea, *quia obtinebit quæ promisi bona*, & misericordia mea, *quia inuitis omnibus gratia mea fruetur*, *semper erit* cum ipso *Christo*: & in nomine meo, *quod est Deus*, exaltabitur cornu eius, *potestas &*

imperium, & gloria.

Et ponam in mari manum *& potentiam* eius, *quia dominabitur Gentibus per mare de-signatis:* & in fluminibus *atque insulis ponam* dexteram *atque operationem* eius.

Ipse *Christus* inuocauit me, *dicens*, Pater meus es tu *secundum quòd Deus sum, & Deus* meus *secũdũ quòd homo sum*, & susceptor *au-ctorq́;* salutis meæ, *adeò quòd perire nõ possum.*

Et ego *Deus* primogenitum *omnis crea-turæ* ponam illum, *qui est imago Dei inuisi-bilis, &* excelsum *super omnes tenens prima-tum*, præ regibus terræ, *quia ipse rex regum & Dominus dominantium.*

In æternum *& semper* seruabo illi *Chri-sto* misericordiam meam, *quãtum ad ipsum & membra eius*: & testamentum *atque fœ-dus* meum *seruabo* fidele ipsi *inuiolabiliter.*

Et ponam *atq́; firmabo* in seculum seculi *spirituale* semen eius, *qui doctrinam eius imi-tantur, &* thronum eius, *videlicet Ecclesiam, cui præsidet, ponam* sicut dies cœli, *& æterni-tatis, quia semper durabit regnum eius.*

Si autem dereliquerint *male agendo*, filij eius *Christiani*, legem meam *decalogi & Euangelij*: & in iudiciis meis non ambula-uerint *proficiendo de virtute in virtutem:*

Si iustitias *ac ceremonias* meas *polluerint & prophanauerint, malè viuendo & operando,*

& man

& mandata mea non custodierint, *decalogi legem transgrediendo:*

Visitabo *vt medicus & pater* in virga *& leui correctione* iniquitates eorum *minores,* & in verberibus *ac grauiori correctione* peccata eorum *maiora.*

Misericordiam autem meam *quæ infinita est* non dispergam, *neq; totaliter auferam* ab eo *populo Christiano,* neque nocebo *illi* in veritate mea: *pœniteant ergo peccatores, & nullus desperet.*

Neq; prophanabo *sed violabo* testamentum *& pactum* meum, *quæ promisi faciam:* & quæ procedũt de labiis *& Prophetis* meis, *per quos loquor,* non faciam irrita, *cassa, & vana.*

Semel iuraui *immutabiliter* in sancto meo *per meipsum,* si Dauid *Christo* mentiar *quod promisi: quia* semen eius *spirituale, populus Christianus* in æternum manebit *in regno Dei.* 2. Reg. 7. d Ioan. 12.

Et thronus eius, *anima scilicet iusti, in qua Christus residet,* erit sicut sol in conspectu meo, *qui amore ardebit, & corpus* sicut luna perfecta, *nullã obscuritatẽ habẽs* in æternum *in patria:* & *huius rei* testis *est ipse Christus* in cœlo fidelis, *cuius caro resurrexit gloriosa.*

Tu verò, *ne putentur hæc in Dauid rege temporali adimpleri,* repulisti *& proiecisti*

ipsum à regno per Absalonem, & despexisti *per Semei, qui proijciebat lutum contra eum: &* distulisti Christum *filium* tuum *mittere, in quo promissa erant adimplenda.*

Auertisti *& transtulisti in alteram partem* testamẽtum *Vetus* serui tui, *datum per Moysen famulum tuum:* prophanasti, *& polluisti* in terra, *vbiq; terrarum* sanctuarium eius, *quia iam vbique synagoga abominabilis est.*

Destruxisti *& dissipasti* omnes sepes *& munitiones* eius: *&* posuisti firmamentum eius, *quod Deus erat*, *in* formidinem, *vt Iudæi pro sua culpa Dominum formident.*

Diripuerunt eum *populum Iudaicum* omnes *Gentes* transeuntes *atque transgredientes* viam *legis*, factus est opprobrium *Gentibus* vicinis suis *in circuitu commorantibus.*

Exaltasti in *victoria* dexteram *& potentiam* deprimentium eum *populum:* lætificasti *in dominatione* omnes inimicos eius, *cùm subdiderint tam nobile regnum.*

Auertisti *& retudisti* adiutoriũ *& aciem* gladij eius *in pugna contra hostes:* & non es auxiliatus ei *populo* in bello, *imò occisi sunt.*

Destruxisti, *& retrocedere fecisti* eum *populum* ab emundatione, *non credẽdo in Christum, qui solus mundat corda:* & sedem eius, *regnum ac dominationem* in terra collisisti, *deiiciendo ad nihilum.*

Minora

Minoraſti *abbreuiando* dies *felices* temporis eius, *quibus ſe regnaturos putabant:* perfudiſti *vndiq;* eum *populum* confuſione *temporali & æterna, quia geſtant opprobrium infidelitatis ſuæ.*

Vſquequo Domine *Deus* auertis *Iſrael à fide & ſalute? erit hoc vſque* in finem *mundi, donec plenitudo Gentium intret? nunquid* exardeſcet *intereà* ſicut ignis *deuaſtans*, ira *& vindicta* tua? *abſit Domine, cùm parcere & miſereri ſit tibi proprium.*

Memorare quæ *eſt* mea ſubſtantia, *& quàm fragilis ſit humana natura ad caſum:* nunquid enim vanè *& fruſtra, certè non,* conſtituiſti *& creaſti* omnes filios hominum, *quaſi nullus ſaluaretur?*

Quis eſt *ex nobis* homo qui viuet *ſemper,* & non videbit mortem? *certè nullus: ſtatutum eſt omnibus ſemel mori,* & *quis* eruet *& ſaluabit* animam ſuam *propriam* de manu *& poteſtate* inferi? *certè nullus, niſi tu Domine liberaueris.*

Vbi ſunt *ergo* miſericordiæ tuæ antiquæ *priores* Domine *patribus olim factæ:* ſicut iuraſti Dauid *ab æterno* in veritate tua, *quæ nec falli, nec fallere poteſt?* 2.Reg.7.c

Memor eſto *& recordare* Domine opprobrij ſeruorum tuorum *blaſphemantium ſanctos tuos*, quod continui *& portaui* in ſinu

meo, *in secreto mentis patienter sustinendo, quod quidem opprobrium fuit* multarũ Gentium, *& iniquorum blasphemantiũ Christum.*

Quod exprobrauerunt *Christiani* inimici tui Domine *Iudæi & Pagani*, quod exprobrauerunt *blasphemando* commutationem *& mortem* Christi *filij* tui *crucifixi.*

Benedictus *sit Iesus Christus* Dominus *noster* in æternum *de sua morte, quòd nos redemit à peccatis, & gratis saluos fecit: & hoc* fiat *hic in tempore gratiæ, & etiam* fiat *in tempore gloriæ.*

ORATIO.

Domine Deus virtutum, tui sunt cœli, & tua est terra, Deus magnus potentia & terribilis reuerentia, quem tremunt Angeli, & omnis creatura adorat, Erue animas nostras de manu inferi, vt tuas misericordias decantantes, & à confusione criminum, & à morte perpetua liberemur. Per nomen tuum benedictum in æternum. Amen.

Sec.He.90. PSALMVS LXXXIX.

Oratio *ipsius* Moysi *pro bonis obtinendis & malis remouendis* hominis Dei.

ARGVM. Quum Christus seruator cautè docuerit suos diem extremã vigilando anteuertere, ne improuidos illos offenderet: hic accuratissimè humanæ vitæ breuitas describitur, ne quis à voluptatibus se patiatur opprimi. Orãdus igitur Dominus,

nus, qui est refugium nostrum, vt concedat nobis agnoscere nostram & fragilitatem & vitæ breuitatem: ne mors veniat non vigilantibus, & pereamus in stultitia infidelitatis, quæ breuitatem huius vitæ non considerat.

DOmine *Deus immensæ clementiæ*, refugium *& solatium vnicum* factus es *per fidem tuæ incarnationis* nobis *inter miserias & angustias huius seculi*, à generatione *ista* in generationem *futuram semper*.

Priusquam montes *& cælorum potestates* fierent *de nihilo*, aut *priusquam* formaretur *& crearetur* terra *ipsa*, & orbis, *ipsum firmamentum cum omnibus quæ continet*: à seculo & vsque in seculum, *æternaliter*, *sine principio & sine fine* tu es Deus *optimus*, *maximus*.

Ne auertas *& proijcias* hominem *à bonis æternis* in humilitatem *& concupiscentiam & ambitionem terrenorum*: *quia* & *tu* dixisti *per ora Prophetarum*, Conuertimini *ab amore mundi ad me* filij hominum, *& ego sanabo contritiones vestras*.

Quoniam mille anni, *quantumlibet sit longa vita ista*, ante oculos tuos *æternitatis sunt* tanquam dies hesterna *breuissima*, quę præteriit, *& non est*.

Et *tanquam* custodia *& vigilia* in nocte, *quæ est quatuor horarum*: quæ pro nihilo *atque pro nullo pretio* habentur *seu æstimãtur*, *sic* eorũ anni erunt, *quia cum somno euanescent*.

Manè

Manè, *in pueritia,* sicut herba *viridis tran*seat *homo,* manè floreat *pulchritudo eius;* & *citò* transeat *peragátque florem suum: & vespere in senio* decidat *in mortem,* induret *in cadauer,* & arescat *in puluere.*

Quia *ab immortali statu* defecimus *in statum mortalē,* in ira *& vindicta* tua, *quam humano generi intulisti propter peccata primorum parentum:* & in furore tuo *atque executione illius sententiæ* turbati sumus, *extra in corpore, intus in conscientia.*

Posuisti iniquitates nostras *& peccata* in conspectu tuo *ad puniendum, sicut iudex ponit coram se reum:* seculum nostrum *& decursum temporum nostrorum,* in illuminatione vultus tui, *palàm coram te, sicut illud quod est in lumine.*

Quoniam omnes dies nostri *abbreuiati sunt, &* defecerunt, *quia ad paucitatem redacti sunt,* & in ira tua *paßibiles & mortales* defecimus *in miserijs & laboribus.*

Eccle. 18.a Anni nostri *in vita hac momentanea,* sicut aranea, *inanes & inutiles* meditabuntur *seu reputabuntur, quia sicut aranea, sic homo huc illuc discurrit in occupationibus vanis:* dies annorum nostrorum *ita breues sunt, quod in* ipsis *diebus sunt* septuaginta anni *decursu communi.*

Si autē in potentatibus, *qui vires & complexiones*

plexiones habuerint fortes, sunt octoginta anni *cōpleti*: & *si* amplius *&* *prolixius vixerint: tunc* eorum *anni sunt* labor & dolor, *cùm senectus ipsa non sit nisi morbus & languor.*

Quoniam superuenit *in senectute* mansuetudo Dei, *vt nos mansuetos faciat*: & *sic* corripiemur *atque emundabimur ab insolentiis iuuentutis & excessibus nostris, quia quem diligit* Deus, *corripit & castigat.*

Quis nouit *aut intelligere potuit* potestatem iræ tuæ, *quam exerces in his quibus hic parcis*? & *quis* præ timore tuo *nouit* iram *& vindictam* tuam dinumerare, *cogitare, aut discernere?*

Dexteram tuam *Christum tuum* sic notam fac, *vt discamus bona æterna, non terrena*: & eruditos *redde nos* corde *humano* in sapientia *cœlesti.*

Conuertere Domine, *respiciendo nos oculis tuæ misericordiæ*, vsquequo *auersus eris à nobis*? & deprecabilis esto *atque sinito te exorari* super seruos tuos, *quos elegisti ad seruiendum tibi.*

Repleti sumus *& satiati* manè *in æternitate* misericordia tua *qua à malis omnibus nos liberasti*: & exultauimus *laudes tuas canendo*, & delectati sumus *in anima*, omnibus diebus nostris, *cùm in te summa sit dulcedo in æternum.*

Lætati

Lætati ſumus pro diebus *malignis*, quibus nos humiliaſti *per tribulationem: & hoc in* annis quibus vidimus *& experti ſumus* mala, *tribulationes ſeculi, & anguſtias corporis.*

Reſpice Domine in ſeruos tuos, *vt per tuam miſericordiam protegantur à malis*, & in opera tua *quæ te adiuuante operantur*: & dirige *per rectam intentionem* filios *& imitatores* eorum, *vt proficiant in virtutibus.*

Et ſit ſplendor *gratiæ illuminantis* Domini *Ieſu Chriſti*, Dei noſtri ſuper nos, *mentes noſtras viuificans*, & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus *bonum* manuum *& voluntatum* noſtrarum *ad vnum finem, qui* Deus *eſt*, dirige *in intentione recta.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, vnicum refugium noſtrum, ne auertas corda noſtra à bonis æternis ad concupiſcentias terrenorum, ſed conuertere & deprecabilis eſto ſuper nos mortales, vt repleamur ſemper miſericordia tua, & delectemur in ea adeò vt ſplendor diuinæ gratiæ tuæ illuminet mentes noſtras, eiiciendo omnes cogitationes noxias. Per CHRISTVM Dominũ noſtrum.

Sec.He.91. PSALMVS. XC.

Laus *eſt Pſalmus iſte* cantici *& iucundi-*

tis ipſius Dauid.

ARGVM. [redacted]

QVi habitat *per fiduciam* in adiutorio *non ſuo, ſed* altiſsimi *Dei totam ſpem in eum reponendo*, in protectione Dei cœli *&* *terræ* commorabitur, *& nec capietur illecebra voluptatis, nec frangetur timore aduerſitatis.*

Dicet domino *recognoſcens protectionis beneficium*, Suſceptor meus es tu, *qui mei curam geris*, & refugium meum *in miſeriјs & tentationibus huius ſeculi* Deus meus *in creatione & redemptione*, ſperabo in eum *nihil de me præſumendo.*

Quoniam ipſe Dominus, *non ego*, liberabit me *omnino* de laqueo, *fraude & captione doloſa dæmonum & iniquorum* venantium, *vt illaqueent homines ad mala:*& *etiam* à verbo aſpero, *à conuitiјs & detractionibus, quæ diuertunt à via Domini.*

Scapul

Scapulis ſuis *& paterna virtute ſua* obumbrabit tibi, *ne tentationis æſtus te adurat:* & ſub pennis *ac alis miſericordiæ* eius ſperabis *& tutus eris.*

Scuto *miſericordiæ* circundabit te, *& proteget* veritas eius, *quia impleuit promiſſum de redemptione humana:* non timebis *in tenebris ignorantiæ* à timore nocturno, *ſi lucernam habueris veritatis.*

A ſagitta volante in die, *à falſitate & malitia*, à negotio perambulante in tenebris, *ab occulto malo, quod conſcientia non ſentit*, ab incurſu & dæmonio meridiano, *qui transfigurat ſe in Angelum lucis, vt decipiat.*

Cadent à latere tuo *ſiniſtro* mille *de dæmonibus tentantibus, diuina virtute victi*, & decem millia à dextris tuis *etiam cadent:* ad te autem *in diuino adiutorio ſperantem* non appropinquabit *dæmonium vel tentatio per conſenſum.*

Veruntamen oculis tuis *interioribus* conſiderabis *talem protectionem diuinam ſuper te:* & retributionem peccatorum *atque pœnam debitã pro peccatis* videbis *in fine, quam retribuet iuſtus iudex.*

Quoniam tu es Domine *Deus* ſpes mea, *cùm in te ſolo confido:* altiſſimum *Deum* poſuiſti *& elegiſti* refugium tuum, *& ideò eſto ſecurus.*

Non

Non accedet *neque eueniet* ad te *sic sperantem* malũ, *& aduersitas nociua, sed cooperabitur potius in bonum*, & flagellum *temporalis pœnæ* non appropinquabit tabernaculo *& corpori tuo, si fiduciam totam in Deum posueris.*

Quoniam Angelis suis *ministris* mandauit *Deus* de te *in salutem*: vt custodiant te *ab omni nocumento*, in omnibus viis tuis *tam in prosperis quàm aduersis.* Matth.4.a Luc.4.b

In manibus *& virtutibus suis* portabunt te, *ne facilè cadas, sed tutò incedas*: ne fortè offendas *& impingas* ad lapidem *& ad peccatum mortale, ad modum lapidis graue*, pedẽ *& affectum* tuum *per consensum.*

Super aspidem, *diabolum qui occultè nocet*, & basilicum *qui palam flatu venenat*, ambulabis, *superando omnes potentias dæmoniorum*, & conculcabis *vincesq́;* leonem, *manifestos insultus dæmonũ*, & draconem, *spirituales tentationes eorundem.*

Quoniam in me *toto corde* sperauit, *diligendo præ omnibus*, liberabo eum *ab omnibus angustiis*: protegam eum *ab omnibus insidiis diaboli*, quoniam *verè* cognouit nomen meum, *credendo, laudando, & aliis annuntiando.*

Clamauit *orando* ad me *in necessitatibus*, & ego *Dominus* exaudiã eum, *quæ iustè sancta & vtilia petierit*: cum ipso sum in tribu-

latione *consolando, ne deficiat: & tandem* eripiam eum *à malis seculi*, glorificabo eum *æternis præmijs in cœlis.*

Longitudine dierum *æternorum* replebo eum *in gloria cœlesti:* & ostendã illi *per apertam visionẽ* salutare meum, *Iesum* Christum, *in quem credidit.*

ORATIO.

Precamur Domine, vt in diuina protectione tua cõmoremur semper, & sub alis misericordię tuæ, cùm sis altissimum refugium nostrũ, & vnica ac secura spes nostra, præsta per inuocationẽ nominis tui, Aspidis & Basilici venena superare, insidias spirituales leonis atque draconis cõculcare, vt tandem erepti periculis seculi in cœlis glorificemur. Amen.

Sec.He.92. PSALMVS XCI.

Psalmus *iste per quem notatur spiritualis operatio, est* cantici *& mentis exultatio. qui enim cantat in Psalmo, omnẽ vitam suã in gratiarum actione constituit, & hoc* in die Sabbathi. *in die festo, & in quiete mentis pro æterna requie obtinenda.*

ARGVM. Ad diem Sabbathi, inscriptus Psalmus est, quòd fuerit Sabbathis præcipuè, vt creditur, cantatus. Hîc enim salutare esse pronuntiatur laudare nomen Domini & opera eius, non magnificare iustitias nostras & opera humana, vt Pharisæus Euanglicus, quem iactantia inanis operum
Luc.18. vexabat. Sed hoc non potest intelligere vir stultus

tus & hypocrita : intelliget autem quandoque, ſed nimis ſerò, cum lampadas viderit extingui, oleo deficiente.

BOnum eſt, *iucundum, vtile, & delectabile,* confiteri Domino, *vt mala nobis, & bona Deo tribuamus* : *etiam* & pſallere *bonum eſt* nomini tuo *diuino*, ô altiſsime *Deus*, *vt quiſque quærat gloriam tuam, non ſuam, nomen tuum, non ſuum.*

Ad annuntiandum manè *tempore proſperitatis* miſericordiam tuam, *quia quicquid boni habemus prouenit ex Dei gratia,* & veritatem tuam *atq; iuſtitiam* per noctem *tempore tribulationis, quia quicquid mali contingit, ex veritate iuſtitiæ diuinæ procedit.*

In decachordo, *& decem chordarum* pſalterio *laudetur Deus*, cum cantico *mentis*, in cithara *iucunditatis, omnibus modis, mẽte, ore, opere, iub lo cordis & vocis.*

Quia delectaſti *& lætificaſti* me Domine *Deus* in factura tua, *in eo quod in me facis, quia quicquid bene ago, tu facis,* & in operib⁹ manuum tuarum, *quæ creaſti, pulchritudinẽ ſcilicet & vtilitatẽ earum*, exultabo *ſemper.*

Quàm magnificata ſunt *& inſignia atq; laudabia* opera tua Domine *virtutum*? nimis profundæ *& inſcrutabiles* factæ ſunt *in prouidẽtia æterna* cogitationes tuæ, *quæ exuperant omnem ſenſum humanum.*

Vir insipiens *ac incredulus qui Deum ignorat* non cognoscet *beneficia diuina*, & stultus *amator mundi & neglector verborum* Dei non intelliget hæc *opera* Dei, *sed casu omnia agi æstimabit, non attendens finem bonorum & malorum.*

Cùm exorti fuerint *& cœperint florere* peccatores *in prosperitate mundi*, sicut fœnū *quod post ortum suum citò arescit*, & apparuerint *modico tempore florentes*, omnes qui operantur *pertinaciter* iniquitatem, *præponendo terrena cœlestibus.*

Vt intereant *propter suas iniquitates* in seculum seculi, *æternaliter, sine fine*: tu autem altissimus *& potentissimus permanes* in æternum Domine *Deus.*

Quoniam ecce inimici tui Domine *Iudæi, Pagani, Hæretici, Pseudochristiani*, quoniam ecce inimici tui, *qui sine te viuere & agere præsumunt*, peribunt, *condemnati in æternum ignem*: & dispergentur *ac separabuntur à consortio sanctorum* omnes *impœnitentes*, qui operantur *incessanter* iniquitatem *mortalem.*

Et exaltabitur *atque sublimior apparebit*, sicut vnicornis *animalis*, cornu meum *fides & fortitudo mea in vnitate* Ecclesiæ: & senectus mea *nouissima erit* in misericordia *vberi fertili & abundanti.*

Et

Et *ideò iam nunc* despexit oculus meus *interior* inimicos meos *impios, cognoscens vitam illorum inutilem & potentiam breuem:* & insurgentibus in me *peccatoribus* malignantibus *& contra me grassantibus* audiet auris mea *sententiam Dei, contra blasphematores in iudicio.*

Iustus *non vt fœnum, sed* vt palma florebit *virore perpetuo virtutum &* sicut cedrus Libani *procera & imputribilis* multiplicabitur *in operibus bonis.*

Plantati *fide, spe & charitate* in domo Domini *in Ecclesia Dei, vt crescant & fructificent,* in atriis *primis* domus Dei nostri florebunt, *producendo fructum in populo Dei.*

Adhuc multiplicabuntur *de bono in melius proficiendo,* in senecta *Ecclesiæ* vberi *ac fertili: tunc enim citò implebitur electorum numerus,* & bene patientes *ac tranquilli* erunt *mala huius peregrinationis sustinentes:* vt annuntient *aliis quod sequitur,*

Quoniam rectus *& iustus est* Dominus Deus noster, *flagellans hic filios vt coronet:* & non est iniquitas in eo, *dum in præsenti parcit malis, vt in futuro condemnet.*

ORATIO.

Peccata nostra damnantes, misericordiã tuam Domine iugiter postulamus, & cõſi-

temur beneficia, quæ à te suscepimus non meritorum nostrorum esse, sed miseratione tua præstari. Vnde plantati in fide, spe & charitate fac nos fructificare in operibus bonis, vt sic in atriis cœlestibus exultemus in æternum. Amen.

Sec.He. 93.

PSALMVS. XCII.

Laus cantici *pertinentis ad diuinitatem, quæ debetur* ipsi Dauid, *Christo, qui est verus Dauid manu fortis & desiderabilis, & hæc laus facta est* in die ante Sabbathũ, *quæ est feria sexta parasceues, in qua moriẽdo redemit genus humanum:* quando fundata est terra, *& Ecclesia de latere Christi currente sanguine.*

ARGVM. Regnum Dei in Christo describitur, exaltato in dextera patris, & in mũdo efficaciter, licet resistentibus inferorum portis, prædicato.

Dominus *Iesus Christus, verus Deus & homo* regnauit, *& se regnantem ostendit in sua resurrectione,* decorem indutus est, *cùm corpus gloriosum in resurrectione assumpsit:* indutus est Dominus *Iesus Christus* fortitudinem, *quãdo captiuos ex inferni claustris eduxit,* & præcinxit se *virtute angelica, quando remeauit ad patrem.*

Etenim *per hoc* firmauit *in fide militantem Ecclesiam per* orbem terræ *diffusam,* qui non commouebitur *à soliditate fidei ad errores, licet interdum concutiatur.*

Parata

Parata eſt ſedes tua *ad dexteram patris* ex tunc *à reſurrectione: tamen* à ſeculo *æterno ſine principio temporis* tu es *Deus, ſemper idem manens*.

Eleuauerunt flumina, *& potentes huius ſeculi*, Domine *Deus*: eleuauerunt *inquam* flumina *mundana, quæ volutabuntur in deſiderijs ſuis* vocẽ ſuam *contra Chriſtianos, quando præcipiebant illos vbique exterminari*.

Eleuauerunt *aduerſus vocem prædicãtium* flumina, *perſecutores fidei*, fluctus ſuos *comminationum* à vocibus *blaſphemis* aquarũ multarum, *& populorum commouentium perſecutiones contra Chriſtum*.

Mirabiles *factæ ſunt* elationes *& perſecutiones* maris, *videlicet ſecularis poteſtatis contra fidem catholicam, mirabiles fuerunt preſſuræ, mirabiles minæ: ſed etiam* mirabilis *fuit* in altis *& profundis ſuis conſilijs* Dominus *Deus, qui Eccleſiam ſuam creſcere fecit in tribulationibus*.

Teſtimonia tua *euangelica prædicata per Apoſtolos*, credibilia facta ſunt nimis *valde, firmata per ſigna & prodigia multa: & ergo* domum tuam, *quæ eſt Eccleſia catholica*, decet ſanctitudo Domine, *quòd ſit ſancta & munda, quia tu es ſanctus ſanctorum, qui eam inhabitas* in longitudine dierum *vſque ad finem mundi*.

ORATIO.

Beneficia tua Domine, deuota cōſideratione meditantes, humiliter tuam clementiam deprecamur, vt mundo nos corde ac corpore in ſancta tua Eccleſia cuſtodire digneris, vt piè ac iuſtè viuamus, donec perueniamus ad gloriam cœleſtem in longitudine dierum. Amen.

Sec.He.94. PSALMVS XCIII.

Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ, habitus pro his quæ ſignantur per ea quæ facta ſunt* quarta Sabbathi, *hoc eſt quarta die creationis mundi.*

ARGVM. Orant pij, quorum caput ab æterno Chriſtus eſt, cōtra impios, vt impietas deſtruatur, & conteratur, & pereat in æternum regnum Satanæ, quod ſe regnum lucis, quia in externis fulget, mentitur. Et beatus hîc prędicatur, quem Dominus docuerit verbo ſuo, vt ab omnibus inſidiis & inſultu impiè cōtra verbum Dei ſentientium poſſit eſſe ſecurus.

DEus *Ieſus Chriſtus, eſt* vltionum *& vindictarum* Dominus, *qui iudicaturus eſt mundum, & affligere veniet obſtinatos:* Deus vltionū *in aduerſarios veritatis* liberè egit *quicquid voluerit, quia nullo impediente iudicabit.*

Exaltare, *oſtendendo tuam potentiā & virtutem,* qui iudicas terram *& omnes habitantes in ea, &* redde retributionem *atq; viciſſitudinem vindictæ* ſuperbis, *bonos opprimentibus*

bus, & peccata sua defendentibus.

Vsquequo peccatores *impij*, Domine, *habebunt lætitiam malignandi?* vsquequo *quandiu* peccatores *grassabuntur in pios, & gloriabuntur in falsa felicitate de peccatis suis?*

Effabuntur *arroganter* & loquentur iniquitatem, *quia manifestè iniqua opera prædicabunt*, loquentur *& comminuscentur se verbis tueri* omnes qui operantur *aßiduè* iniustitiam *mortalem?*

Populum tuũ *iustum* Domine *Deus* humiliauerũt *opprimendo*, & hereditatẽ tuam, *quæ est gens fidelis electa*, vexauerunt *affligendo:*

Viduam *auxilio mariti destitutam*, & aduenam *auxilio notorum carentem* interfecerunt, *quandoquidem te non curant, qui istos tueri soles:* & pupillos *sine misericordia* occiderunt, *vt fuit in persecutionibus martyrum, vbi nulli sexui, nulli ætati pepercerunt.*

Et dixerunt *quasi blasphemantes*, Non videbit *neque attendet* Dominus *facta nostra:* nec intelliget *aut curabit* Deus Iacob, *quia eius prouidentia nõ se extẽdit ad ista inferiora.*

Intelligite *quæ dicam*, *vos* insipientes in populo, *& resipiscite ab errore vestro:* & *vos* stulti *corde* aliquando sapite *veritatem, quòd scilicet est Dei prouidentia.*

Qui plantauit *& formauit* aurẽ *in te* non

audiet? *audiet vtiq;* : aut qui finxit *& creauit* oculum *in videntibus*, non conſiderat? *vide-bit vtique, nulli datum dedit quantũ in ſe habet.*

Qui corripit *quotidie* Gentes *incredulas*, non arguet *& iudicabit vos de impietatibus veſtris:* qui docet hominem ſcientiam, *nun-quid erit inſcius? abſit. hoc eſſe non poteſt.*

Dominus *Deus* ſcit cogitationes *interio-res* hominum, *ergo multo fortius opera eorum,* quoniam vanæ, *inutiles, temerariæ* ſunt, *&* *inualidæ, ad malum pronæ.*

Beatus *& plane felix eſt* homo, *non qui ſe ipſum docet, ſed* quem tu erudieris Domine *in mente illuſtrando,* & de lege tua *Euangelica* docueris eum, *vt mandata tua intelligat &* *opere perficiat.*

Vt mitiges ei, *tribulationem* à diebus ma-lis, *patienter ſuſtinendo mala præſentis vitæ* donec fodiatur peccatori *obſtinato* fouea *in* *ſepulchro & in gehenna, tunc interibit omnis felicitas malorum.*

Quia non repellet *neque abijciet* Domi-nus *Deus* plebem ſuam *Chriſtianam, quam-uis interdum corrigit & flagellat,* & hæredita-tem ſuã *ipſam plebem ſanguine eius redemptam* non derelinquet, *quia quos elegit nõ negliget.*

Quoaduſque iuſtitia *diuina* cõuertatur in iudicium *extremum, vbi reddetur vnicuiq; ſe-cundum opera ſua,* & qui *ſunt* iuxta illam *iu-*

ſtitiam

ſtitiam, vt eam ſecurè expectare poſſunt? omnes *certè* qui recto ſunt corde, *conformantes ſe voluntati diuinæ.*

Quis *ergo* conſurget mihi *in auxilium* aduerſus malignantes, *& mala mihi ſuadentes?* quis ſtabit *perſeueranter* mecum, *vt pugil fortis* aduerſus operantes iniquitatem, *vt non vincar ab eis? certè nullus.*

Niſi quia dominus *ſolus* adiuuit me, *& niſi mihi affuiſſet* Dei *auxilium ſpeciale* paulominus *& ferè* habitaſſet in inferno animà mea *decepta, niſi* Dominus *liberaſſet.*

Si dicebam *veraciter*, Motus eſt pes *& affectus* meus *ad peccatum:* miſericordia *tamen* tua Domine *mox* adiuuabat *me in tribulationibus animæ & corporis.*

Secundum multitudinem *& magnitudinem* dolorum meorum, *quos patior* in corde meo *& conſcientia tam pro peccatis, quàm de tentationibus,* cõſolationes tuæ *ſuaues ex ſcripturis* lætificauerunt animam meam, *quia quot patimur vulnera, tot meremur & coronas.*

Nunquid adhæret *& conſociabitur* tibi *Domine* ſedes iniquitatis? *certè non, quia nemo iniquus ſedebit tecum,* qui fingit, *formas & facis* laborem *& dolorem* in præcepto, *quia labor & dolor eſt pretium regni* Dei *in operibus bonis per laborem.*

Captabunt *iniqui cum ſæuitia nocendi in*

&

& contra animam iusti, *vt decipiant & in peccatum inducant: & si non possunt decipere* sanguinem *licet* innocentem, *tamē* condemnabunt ad mortem.

Et *sic* factus est mihi *afflicto* Dominus Deus in refugium, *ne cedam in tribulationibus*, & Deus meus *factus est* in adiutorium spei meæ *mihi speranti in ipso: speraui enim & adiutus sum.*

Et reddet illis *impijs* iniquitatem ipsorum, *vt in caput recidant eorum mala* & in malitia eorum *quam intenderunt* disperdet eos *à suo regno cœlesti*: disperdet *inquam* illos, *quem non putabāt curare res humanas*, Dominus Deus noster, *qui iustitiam exercebit tempore opportuno.*

ORATIO.

Adiutor noster in tribulationibus, benignè nos consolari digneris, qui in præsentis vitæ malis multipliciter fatigamur, vt in hac vita salubriter purgati, & in futuro ab iniquorū pœnis misericorditer erepti, in regno cœlesti per tuam gratiam æternæ beatitudinis efficiamur consortes. Amen.

Sec.He.95. PSALMVS XCIIII.

Laus *ista* cantici *deuotionis & humilitatis sit* ipsi Dauid *Domino saluatori, qui venit redimere genus humanum per mortem suam.*

ARG

ARGVM. Dulcissimo Spiritus affectu inuitantur ad colendum seriò Deum, noménque eius celebrandum, quando ipse vnus omnia regit, ac peculiariter Deus nobis esse dignetur. Adducitur & antiquorum exemplum, qui seipsos, sua inobedientia, terra promissæ quietis priuarunt.

VEnite *per fidem & deuotionem*, exultemus *in* Domino *& confiteamur Deo beneficia nostra*, *&* iubilemus *in lætitia cordis*, *in* Deo salutari nostro *Iesu Christo*, *qui pro nobis moriendo salutem acquisiuit*.

Præoccupemus *& preueniamus* faciem eius, *ne irascatur nobis in iudicio*, in confessione *peccatorum nostrorum*: & in psalmis *& laudibus deuotionis* iubilemus ei, *gratias agendo*.

Quoniam *ipse est* Deus *omnipotens*, *qui cuncta creauit*, *&* magnus Dominus, *qui omnia gubernat*, & rex magnus, *cui nemo similis*, super omnes deos *adorandus*.

Quia in manu *& potestate* eius *ordinatione & regimine* sunt omnes fines terræ, *qui pugillo continet omnia*: & altitudines montium *etiam* ipsius sunt, *qui omnia creauit*, *nouit & regit infima & suprema*.

Quoniam *in potestate* ipsius *etiam* est mare *latissimum*, & ipse fecit illud, *congregans aquas in vnum locum*: & siccam *seu aridam partem terræ* manus *& potestas* eius *operatiua* formauerunt, *vt sua sint omnia*.

Venite

Venite *omnes fideles*, adoremus, *cũ mentis deuotione*, & procidamus *corporis flexione*, & ploremus *pro peccatis nostris* ante Dominũ Deum, qui fecit nos *ad imaginem & similitudinem suam:* quia ipse est Dominus Deus noster, *dans se nobis per suam incarnationem.*

Et nos *sumus* populus pascuæ eius, *quem reficit spiritualiter & corporaliter*, & oues manus eius, *per quem defensamur & manu ducimur ne erremus.*

Heb.3.b Hodie *in tempore gratiæ* si vocem eius *Euangelicam* audieritis *& obedieritis, qui olim locutus est patribus in* Prophetis, nolite obdurare *in malum* corda vestra, *sic vt non credatis, neque obediatis mandatis eius.*

Sicut *factum est* in irritatione *& prouocatione ad iram* Dei, secundum diem *& tempus* tentationis *factæ* in deserto *Sin.*

Vbi *multoties* tentauerunt me, *dubitando*, patres vestri *de promissis & verbis meis:* probauerunt *me quid facere possem*, & viderunt *mirabilia* opera mea, *nec tamen crediderunt.*

Quadraginta annis, *quibus duxi eos per desertum*, offensus fui, *implacabiliter* generationi illi *propter incredulitatem & murmurationes eorũ:* & dixi, Semper hi *increduli* errant corde *ex certa malitia & peruersa voluntate.*

Et isti non cognouerũt, *nec cognoscere voluerunt* vias meas *& præcepta, in quibus debebant*

bebant ambulare vt iuraui *& firmiter defini-* Heb.4.
ui in ira *& iustitia* mea *diuina*, Si introibũt
quia non introibunt in requiem meam *æter-*
nam, quia non crediderunt nec obediuerunt.

ORATIO.

Domine Iesu Christe, saluator noster, Deus omnipotens, qui cuncta creasti, rex magnus super omnes Deos, in cuius potestate, ordine & gubernatione sunt omnia: tibi Deo nostro confitemur, & gratias agimus, qui fecisti nos ad imaginem & similitudinẽ tuam. Respice propitius super oues pascuę tuæ, & introducere easdem digneris in requiem sempiternam, Amen.

PSALMVS XCVI. Sec.He.96.

Canticum *istud est* Dauid *Prophetæ, agens de eo quod factum est*, quando domus Dei *quæ est Ecclesia catholica* ædificabatur *toto orbe terrarum à Christo*, post captiuitatem *quæ sub diabolo fuit per peccatum.* Titulus nullus apud Hebr. 1.Para.16.c

ARGVM. Gentes hîc vocantur relictis idolis ad glorificãdum Deum per Christum inuictis portis inferorum. Vaticinium autem est de regno Christi & eiusdem incremento.

CAntate Domino Iesu *Christo* canticum nouum, *quia nouus homo & noua gratia venit in mundum:* cantate domino *non solùm Iudæi, sed* omnis terra, *& habitantes in ea, quia aduentus Christi omnibus fuit in salutem.*

Cantate

Cantate Domino *in gloriam eius:* & benedicite *gratias agendo* nomini eius *quod Iesus est & saluator:* annũciate *& euangelizate* de die in diem *aßiduè & semper* salutare eius, *quòd per Christum saluatus est mundus.*

Annuntiate *& prædicate* inter Gentes *innarrabilem* gloriam *natiuitatis* eius, *resurrectionis, & ascensionis:* in omnibus populis *opera* mirabilia eius, *videlicet gloriam, beneficia & gratiam Dei.*

Eccle.43.d Quoniam *ipse Christus* magnus *in potentia est* Dominus *omnium*, & laudabilis *in bonitate, & hoc* nimis, *quia magis quàm possit dici vel cogitari*, terribilis est *suis aduersariis* super omnes Deos *plusquàm omnes qui coluntur à Gentibus tanquam dij, & non sunt.*

Quoniam omnes dij Gentium *sunt dæmonia: noster* Dominus autem, *cui cantandum* cœlos fecit *& verbo suo creauit.*

Confessio *laudis diuinæ* & pulchritudo, *celebritas, decor, & maiestas* in conspectu eius *semper* sanctimonia *animæ* & magnificentia *in exercitio virtutum sunt* in sanctificatione eius, *quia ipso sanctificante & donante fiunt.*

Afferte Domino *pro tanto beneficio, vos patriæ & familiæ* Gentium *ad fidẽ Christi conuersarum:* afferte *inquam* Domino *Deo* gloriam *in bonis operibus glorificando* & honorem, *omnia illi attribuendo:* afferte Domino

Deo gloriam nomini eius, *à quo habetis vires bene agendi.*

Tollite hostias, *scilicet vosmetipsos corde contritos & humiles,* & introite in atria eius *Ecclesiæ militãtis:* adorate Dominũ *Deum* in atrio sancto eius, *& in Ecclesia Catholica.*

Commoueatur *metu timoris & reuerentia ad pœnitentiam* à facie, *cognitione & præsentia gratiæ* eius in vniuersa terra, *& omnes habitantes in ea:* dicite *& prædicate* in Gentibus *nouum Euangelium*, quia Dominus *Iesus Christus victo diabolo* regnauit *per lignum crucis.*

Etenim correxit *ab errore idololatriæ, & iustificauit* orbem terræ *per suum Euãgelium,* qui non commouebitur *à veritate fidei, quæ stabit vsque ad finem mundi: & pòst* iudicabit populos *omnes* in æquitate, *reddens vnicuique secundum opera sua.*

Lætétur cæli *& angelicæ virtutes,* & exultet terra, *populus terrenus, qui se intelligit à peccatis absolutum,* commoueatur mare, *seculum hoc,* & plenitudo eius, *omnes à maximo vsque ad minimum* gaudebunt campi, *mansueti & humilitate pleni,* & omnia quæ in eis sunt *glorificent creatorem suum.*

Tunc *post conuersionem* exultabunt omnia ligna syluarum, *pagani scilicet, inculti more syluestri* à facie Domini, *à cognitione*

& præſentia eius, quia venit *primò in carne*, *& poſtea* quoniam venit iudicare terram, *viuos & mortuos*.

Iudicabit orbem terræ *& omnes habitantes in ea* in æquitate, *ſingulis reddens pro meritis*, & populos *tam bonos, quàm malos* in veritate ſua *ſine perſonarum acceptione*.

ORATIO.

Domine Ieſu Chriſte, creator cœli & terræ, magnus Dominus & laudabilis nimis, beneficia & gratiam tuam agnoſcentes, gloriam offerentes nomini tuo, precamur vt ſicut te à ligno regnantem ſupplices confitemur, ita in ſanctimonia vitæ, & exercitio virtutum te donante proficiamus.

Sec. He. 97. Titulus nullus apud Hebræos.

PSALMVS XCVI.

Pſalmus *iſte ſit* ipſi Dauid *Chriſto, cuius laudes & victoriam continet, agens de eo quod factum eſt*, quando terra reſtituta eſt ei, *& quando corpus in ſua reſurrectione reaſſumpſit*.

Iudicium extremũ.

ARGVM. Et hîc de regno Chriſti vaticinium canit. Lætitia enim prædicatur Sion & filiis Iudæ: hoc eſt diligentibus Dominum, ſeruis Dei, iuſtis & rectis corde. Inimicis autem Dei, id eſt, veritatis Dei contemptoribus & perſequutoribus, prædicitur horrendum Dei iudicium, quando rex noſter ſecundò apparebit in gloria patris ſui cum angelis ſuis, quando lux erit ſanctis, nubes verò & caligo, id eſt, horror iudicij & dãnationis & ignis

æmulatio erit impiis. In nube enim Christus venturus scribitur & igne.

DOminus *Iesus Christus* regnauit, *quia dominium in sua resurrectione accepit, vnde* exultet terra, *quòd Dominum regnare sciunt fideles, & * lætentur *etiam* insulæ multæ, *in quibus propagata est fides Christiana.*

Nubes *propter incomprehensibilitatem* & caligo *seu obscuritas sunt* in circuitu eius, *quia non comprehenditur tam benignitas quàm terror iudicij diuini:* iustitia *diuina*, & iudicium *rectum, &* correctio *malorum*, sedis *& potestatis* eius *sunt.*

Ignis *conflagrationis* ante ipsum *iudicem* præcedet, *vnde terrebuntur peccatores*: & inflammabit *inuoluendo* in circuitu *horrendo iudicio reprobos* inimicos eius.

Alluxerunt fulgura eius, *maiestas & terror potentiæ eius* orbi terræ *omnibus hominibus*: vidit *hæc miranda* & commota est terra, *gloriam Dei non ferens.*

Montes *superbi & altitudo mundana* sicut cera *quæ fluit ab igne*, fluxerunt *& liquefacti sunt* à facie *& præsentia* Domini *Dei*: à facie Domini, *cui nihil resistere potest*, omnis terra *humiliabitur.*

Annunciauerunt cœli, *Apostoli, & Prophetæ* iustitiam eius, *vbique fidem Christi euangelizando*: & *sic* viderunt *ac cognoue-*

runt omnes populi gloriam *& diuinitatem* eius *Christi.*

Exod. 20.a Leuit. 26.a Deut. 5.a Confundantur omnes *idololatræ, qui relicto vero* Deo adorant sculptilia *manu artificum facta*, & qui gloriantur *& confidunt* in simulachris suis *falsis, quæ spiritu carent, & vana sunt.*

Heb. 1.c Adorate eum *Christum verum* Deum omnes Angeli eius, *& annunciatores regni illius:* audiuit *confusionem idololatrarum,* & lætata est Sion *Ecclesia fidelium.*

Et exultauerunt *Deum magnificando* filiæ Iudæ, *animæ fideles, electæ* propter iudicia *iusta* tua *& recta*, Domine, *qui non es personarum acceptor.*

Quoniam tu *es* Dominus altissimus, *& potentissimus* super omnem terram, *vbi glorificatur nomen tuum,* nimis exaltatus es *vsque ad patris æqualitatē* super omnes deos, *Angelos & sanctos qui à te gratia tua deificantur.* Amos 5.d

Rom. 12.b Qui diligitis Dominum, *qui solus bonus est,* odite malum, *& quodcunque Deo aduersum:* custodit Dominus *à peccatis mortalibus* animas sanctorum suorum, *qui in tribulationibus & tentationibus recurrunt ad eius auxilium, &* de manu peccatoris *ac potestate diaboli* liberabit eos *Dominus.*

Lux *diuinæ gratiæ* orta est iusto, *& refulget in corde eius:* & rectis corde, *quibus placet*

cet per omnia Deus, orta eſt per ſpem lætitia *vera & gaudium in* Domino.

Lætamini iuſti *ſerena conſcientia* in Domino, *congratulando beneficijs eius*, & confitemini *confeßione laudis* memoriæ ſanctificationis eius, *quia memor fuit ſanctificare vos donis & gratijs ſuis.*

ORATIO.

Cuſtos animarum ſanctarum Deus refulgeat lux diuinæ gratiæ tuæ in cordibus noſtris, vt lætemur ſerena conſcientia in te gratulando beneficiis tuis, quia memor fuiſti nos ſanctificare donis & gratiis tuis, & præſta nobis te diligere, malum odire, & exultare in te ſummo bono Ieſu CHRISTE. Amen.

PSALMVS XCVII. Sec. He. 98

Pſalmus *iſte eſt* ipſi Dauid *Chriſto, qui* forti *manu* Goliath *diabolum ſuperauit.*

ARGVM. Operæpretium eſt, vt Chriſto ſeruatori à morte virtute diuina reſurgenti, & vitam æternam ſuis comparanti, canticum nouum decantemus, in quo potentia huiuſmodi eximiis laudibus celebretur.

CAntate Domino *Ieſu Chriſto* canticum nouum *tanquam authori* Noui *teſtamenti*: quia mirabilia *à ſeculo non viſa vel audita* fecit, *ſalutis videlicet noſtræ diſpenſationem, moriens & reſurgens.*

Saluauit *genus humanũ quod perierat* ſibi

& ad gloriã Dei patris dextera eius *& potentia diuinitatis*:& brachiũ sanctum eius, *quia propria virtute vicit Satanam & mundum.*

Esa.52.c 63.b Notum fecit Dominus *Deus pater* salutare suum *Iesum Christum pro salute mundi incarnatũ*: in conspectu *omnium* Gentiũ *per vniuersum orbẽ* reuelauit *& publicauit* iustitiam suam *& fidem catholicam iustificantem.*

Recordatus est misericordiæ suæ *qua promisit mittendum filium*, & veritatis suæ *qua impleuit promissum* domui Israel *patribus nostris.*

Viderunt *& cognouerunt per fidem* omnes termini *& fines* terræ, salutare Dei nostri *Iesu Christi, per quem est salus, quia prædicatum est* Euangelium *toto orbe terrarum.*

Iubilate *& gratulamini* Deo omnis terra: *qui peccatis erepti estis per verbũ Dei*, cantate voce &exultate *corde*,&psallite,*gratias agite.*

Psallite Domino Deo in cithara *gestientes*,in cithara *inquam*, & voce Psalmi *exultantes de salute donata vobis à* Deo: in tubis ductilibus *omnibus modis gaudete* & voce tubæ corneæ, *quia totius orbis redemptio & salus facta est.*

Iubilate *intus* in conspectu regis Domini *Iesu Christi*:moueatur *ad Dei reuerentiam & fidem* mare *hoc seculum* & plenitudo eius *habitantes in* insulis *maris*: orbis terrarum

etiam

etiam conuertatur ad pœnitentiam, & qui habitant in eo, *scilicet mundi amatores.*

Flumina *sancti viri pleni aquis gratiarum* plaudent *& gaudebunt* manu *in exercitio bonorum operum* simul *in vnitate fidei & charitatis, & viri sancti maiores, qui* montes *dicuntur* exultabunt à cōspectu Domini *ipso veniente ad iudicium:* quoniam venit iudicare terram *& peccatores terrenos, vt discernat paleas à frumento.*

Iudicabit *enim* orbem terrarum *& habitatores eius* in iustitia *vera*, & populos *omnes* in æquitate, *quia capiēt æqua pro meritis suis.*

ORATIO.

Domine Iesu Christe, qui pro salute mundi incarnari voluisti, & reuelasti iustitiam tuam Gentibus vniuersis, atq; mirabilia fecisti cōuersatus cum hominibus in carne, præsta nobis pro tātis beneficiis tibi semper gratias agere iubilādo, cantando, exultando, & psallendo totis animæ & corporis viribus, vt tandem in finali examine te iudicem propitium habeamus. Amen.

PSALMVS XCVIII. Sec.He.99.

Psalmus *iste est* Dauid *Prophetæ inuitans ad laudem & honorem Christi, vt eum tanquam* Deum *& regem adoremus.*

ARGVM. Populo legis, id est, Iudæis quoque, sicut ante Gentibus, prædicatur Deum regnare vt

celebretur nomen eius & timeatur, quoniam terribile & sanctum est. Et planè iudicium timoris sui vult esse in hominibus, quod iudicium dando legem in Iacob instituit & in credētibus perfecit. Exaltate, inquit, & inuocate eum qui sanctos suos semper exaudiuit inuocantes, neque deseruit eosdem etiam peccantes.

DOminus *Iesus* Christus *qui prius humilis inter homines apparuit* regnauit *resurgens à mortuis*, *vnde* irascantur populi *increduli quantumcunque velint*: qui sedet super Cherubim *ad dexterā patris, & inde* moueatur terra *incredula ac vitiosa*.

Dominus *iste est* magnus & *gloriosus* in Sion & *Ecclesia catholica Deum speculante per fidem*, & excelsus *est Deus* super omnes populos, *quia Ecclesia eius est magnificata per orbem, vbi omnes populi conuersantur.*

Confiteantur *confeßione laudis* nomini tuo magno, *diuulgato in omni terra*, quoniam terribile *in potentia qua punit*, & sanctum *in bonitate qua parcit est nomen eius*: & honor regis *Christi* iudicium diligit, *vt reddat vnicuique secundum opera sua.*

Tu parasti & *composuisti* directiones & *præcepta iuxta quæ viuere debemus*: iudicium *discernendi inter bonum & malum*, & iustitiam *operandi bona* in Iacob *populo fideli*, & *non à nobis, sed tu* fecisti *qui operaris in nobis & velle & perficere.*

Exalta

Exaltate *& laudibus extollite* Dominum Deum nostrum *Iesum Christum*, & adorate *reuerentia singulari* scabellum pedum eius *& venerabile corpus eius*, quoniam sanctum est *ipsum corpus nulla peccati macula inquinatum.*

Moyses *legislator* & Aaron *summus sacerdos, fuerunt* in sacerdotibus eius *Christi*, & Samuel inter eos *fuit* qui inuocant nomen eius *Christi : istos ergo audiatis & imitemini.*

Inuocabant Dominum *humiliter & deuotè*, & ipse *Deus exaudiebat eos, quia* in columna nubis loquebatur ad eos, *verba obscura & occulta.*

Custodiebāt *firmiter* testimonia eius *iudicialia & cæremonialia*, & præceptum *decalogi quod dedit illis vt eum dignè colerent.*

Domine Deus noster tu exaudiebas eos *qui audierunt te præcipientem :* Deus tu propitius fuisti eis *condonando peccata*, & vlciscens *interdum* in omnes adinuentiones *quæ ex* eorum *arbitrio procedunt.*

Exaltate *& glorificate* Dominum Deum nostrum *Iesum Christum*, & adorate *singulariter* in monte sancto eius *quæ est Ecclesia catholica, quæ est mons in soliditate fidei* quoniam sanctus *qui nos sanctificat*, Dominus *qui nos regit*, Deus *qui nos creauit*, noster *qui seipsum nobis tradidit.*

ORATIO.

Deus, qui regnas in Eccleſia militante, & ſedes ſuper Cherubim ad dexteram patris, confitemur & gratias agimus nomini tuo magno, terribili & excelſo, quod Ieſus eſt: Tu ſis noſtrum gaudiũ & deſiderium, quoniam te ſolum cognoſcimus æterna nobis beneficia poſſe præſtare, qui es benedictus in ſecula. Amen.

Sec.He.100

PSALMVS XCIX.

Pſalmus *iſte eſt* in confeſſione, *quæ duplex eſt: vna eſt peccatorum, altera laudis, & gratiarum actionis, & de vtraque agitur.*

ARGVM. [redacted]

IVbilate *Domino* Deo *ineffabili quodam gaudio* omnis terra *& habitantes in ea:* ſeruite Domino *in hilaritate animi, & lætitia cordis, quia non placent* Deo *ſeruitia coacta.*

Introite *ad conſcientias veſtras* in conſpectu eius *Dei qui videt omnia, &* hoc in exultatione, *quia gloria noſtra hæc eſt teſtimonium conſcientiæ noſtræ.*

Scitote *atque intelligite* quoniam Dominus *Ieſus Chriſtus* ipſe eſt Deus *creator omnium:* ipſe fecit nos, *ad imaginem & ſimilitudinem*

tudinem suam, & non ipsi *fecimus* nos, *quia omne bonum nostrum ex eo est, & non ex nobis.*

Populus eius *sumus* & oues pascuæ eius, *quia spiritualibus bonis & diuino pastu scriptura nos reficit.* introite *ergo confidenter* portas *misericordiæ* eius, *sed* in confessione *peccatorum, deinde introite in* atria *cœlestia* eius, *deinde* in hymnis *& laudibus* confitemini illi *gratias agendo de omnibus beneficijs.*

Laudate nomen eius, *& illi soli confitemini*, quoniã suauis est Dominus, *& citò placabilis*, in æternũ *duratura est* misericordia eius *peccata dimittendo*, & vsq; in generatione & generationem *semper etiam permanet* veritas eius *promissa tam bonis quàm malis.*

ORATIO.

Domine Deus noster Iesu CHRISTE, à quo creati sumus & redempti, qui fecisti nos ad imaginem & similitudinem tuam, qui sumus populus tuus & oues pascuæ tuæ, precamur vt in lætitia sempiterna iubilum exultationis cum gratiarum actione mereamur in æternum concinere cum omnibus sanctis & electis tuis. Amen.

PSALMVS C. Sec.He.101

Psalmus *iste attribuitur* ipsi Dauid *Christo, cui omne bonum attribuendum est.*

ARGVM. Christus Dominus cantat patri misericordiam in sanctis, & iudicium in reprobis: & fructus

fructus indicat verè Chriſtianos. Quis enim in matutino interficiet omnes impios terræ niſi ipſe?

MIſericordiam *quæ modo eſt*, & iudicium *quod erit in futuro ſeculo* cantabo *&* *annuntiabo* tibi *ad honorem tuum* Domine *Deus*.

Pſallam *benefactis meis*, & intelligā *diligenter* in via immaculata *ambulādo & iuſtè agendo*, quādo venies ad me *per tuā gratiā*.

Perambulabam *delectando* in innocētia *& puritate* cordis mei *vitando peccata*, in medio domus *& conſcientiæ* meæ, *vbi quietè habito, quia nihil mihi conſcius ſum.*

Non proponebam ante oculos meos *aliquam* rem iniuſtam *vt deſiderarem eam, imò* faciētes *tuæ legis* præuaricationes *ſeu tranſgreſsiones* odiui *& dignos odio iudicaui.*

Non adhæſit mihi *per obſtinationem* cor prauum *difforme diuinæ voluntati*: declinantem *autem* à me *qui ſequebar bonitatem* malignum *ſeu maleuolum* non cognoſcebam *per approbationem.*

Detrahētem *& diminuentē famam* ſecretò *& in abſentia* proximo ſuo, ego hūc perſequebar, *arguendo & increpādo ne hoc ageret.*

Superbo oculo *& præſumptuoſo* & inſatiabili corde *in auaritiam*, cum hoc homine non edebam *nec conuerſabar.*

Oculi mei *cordis erant* ad fideles terræ

qui

qui fidem & veritatem tenent in terra, vt sedeant *& habitēt* mecū *in iustitia*: ambulans in via immaculata *& perfecta Zelator legis Dei* hic mihi ministrabit *in obsequijs bonis*.

Non habitabit in medio domus meæ, *& inter ministros meos* qui facit superbiā *altos despiciendo vel conculcando*: *&* qui loquitur iniqua *dolosa & perniciosa, talis enim* non direxit *seu directam gratiam habuit* in conspectu oculorum meorum, *imò abominabar*.

In matutino *& ortu futuri seculi* interficiebam *sceleratos, &* omnes peccatores terræ *& impios*: vt disperderem de ciuitate Domini *& societate sanctorum* omnes *impœnitentes* operantes iniquitatem *& permanentes in voluntate peccandi*.

ORATIO.

Diuina misericordia nobis præstet gratiam, vt ambulemus in via immaculata, & innocentia cordis, atque puritate conscientiæ, vitando omnia facinora: vt sic non cum peccatoribus à ciuitate Domini in illo extremo iudicio disperdamur, sed cum electis in tabernacula æternæ felicitatis recipi mereamur. Per CHRISTVM Dominum nostrum.

PSALMVS CI. Sec.He.102

Oratio pauperis *afflicti & pœnitentis* cum anxiatus fuerit *in miserijs vitæ præsentis &*

petens

petẽs liberari effuderit *deuotè* corã Domino Deo precem *suam misericordiam implorando.*

ARGVM. Vehemens querulatio est de miseria populi sancti, qua reuersus à Babylone, dum templum & vrbem conaretur reparare, innumeris iniuriis & contumeliis ferè conficiebatur à Gentibus vicinis. Consolatio admiscetur ex consideratione æternitatis & beneuolentiæ Dei, iam illucescentis, ex fauore Cyri ac Darii. Interpretes Iudæorum ad præsens exilium referunt, sed obstat Paulus Rom. 11. qui illos modò pro defractis ramis habet.

DOmine *Deus omnipotens* exaudi *ad effectum salubrem* orationem meam *ex corde procedentem*, & clamor meus *de virtutum zelo* ad te veniat *& acceptus sit coram te.*

Non auertas *quasi offensus* faciem tuam *gratiæ* à me *pœnitente vt indigno*: in quacunque die tribulor *& premor vel peccatorum mole, vel tentationum fasce*, inclina *deorsum* ad me *supplicantem* aurem tuam *clementiæ.*

Quia defecerunt *& euanuerunt* sicut fumus *celeriter disparens* dies mei *infructuosi* & ossa mea *quæ sunt animæ vires,* sicut cremium *in sartagine tostum* aruerunt *à recordatione peccati & tremore iudicij.*

Percussus sum *mortalitate* vt fœnũ, *quod aret falce resectum*, & æruit *sterilitate peccati* cor meum *in deuotione*, quia oblitus sum comedere panem meum *spiritualem, doctrinæ scilicet & eucharistiæ.*

A voce *dolorosa* gemitus mei *emissa pro peccatis* adhæsit *& contabuit* os meum *præ afflictione pœnitentiali* carni *& pelli* meæ, *adeò maceraui meipsum.*

Similis *propter erubescentiam peccatorum* factus sum *aui* pellicano *amatori* solitudinis & *deserti*, factus sum *non audens comparere* sicut nycticorax *& teter coruus* in domicilio *ruinoso.*

Vigilaui *per cogitationem peccati & miseriæ propriæ*, & factus sum *soliuagus* sicut passer *auolans à consortio hominum* solitarius *habitans* in tecto *domorum.*

Tota die *irridendo* exprobrabant mihi *verbis iniuriosis* inimici mei *homines mundani*, & qui laudabant me *ore & non corde* aduersum me *in occulto detrahentes* iurabant *struentes insidias.*

Quia cinerem *& viles cibos* tanquam panem *pro pastu* manducabam *in esurie*, & potum meum *delectationis temporalis* cum fletu *spiritualis pœnitentiæ* miscebam *gemens pro peccatis.*

A facie *& præsentia* iræ *& vindictæ tuæ quam merui peccando, & ab instantia* indignationis tuæ *valde horrui*: quia eleuans *secundum animam me creando ad imaginem tuam* allisisti me *secundum corpus in hac pœna & miseria.*

Dies

Dies mei *vani & infructuosi velocissim* sicut vmbra *euanescēdo* declinauerunt omnino, & ego *qui florere videbar* sicut fœnum *sterilitate culpæ* arui *propter defectum ror. gratiæ.*

Tu autem Domine *incommutabilis* in æternum permanes *dum cætera omnia trāsitoria sunt,* & memoriale tuum *promissum quod est misericordia tua* in generatione *præsenti* & generationem *futuram semper durat vsque ad finem seculi.*

Tu exurgens *ad liberandum* misereberis Sion *Ecclesiæ militanti,* quia tempus *acceptabile* miserendi *& plenitudo* eius *est, & quia iam* venit tēpus *redemptionis et salutis nostræ.*

Quoniam placuerunt *in sua emēdatione* seruis tuis *Angelis* lapides *fideles pœnitentes* eius *Ecclesiæ:* & terræ eius *qui sunt terreni præuaricatores* miserebuntur *Angeli procuratores.*

Et *inde* timebunt *etiam* Gentes *de idololatria conuersæ* nomen tuum Domine *quod Iesus est,* & omnes reges terræ *venerabuntur* gloriam *& omnipotentiam* tuam *in deitate.*

Quia ædificauit *super fundamēta Apostolorum & Prophetarum* Dominus *Deus* Sion *Ecclesiam suam:* & *postea* videbitur *Dominus* in gloria *& maiestate* sua *iustis præbens beatitudinem æternam.*

Respex

Respexit *misericorditer* in orationem humilium *& pauperũ spiritu*,& nõ spreuit *emanantem* precem eorum *ex cordis deuotione*.

Scribãtur hæc Dei *beneficia* in generatione *noua Christiana quæ* altera *est & electa à* Deo,& *tunc* populus *Christianus* qui creabitur *per regenerationem in baptismo* laudabit Dominum *de gratia redempta & misericordia consecuta*.

Quia prospexit *oculis misericordiæ* de excelso *sinu patris* sancto suo *habitaculo*, Dominus Iesus de cœlo *ad veros humiles* in terram, *quando verbum caro factum est* aspexit *vt misereretur omnibus*.

Vt audiret *per ipsum mediatorem filium* gemitus *sanctorum patrum* compeditorum *in limbo*, vt solueret *à peccatis* filios *diabolica fraude* interemptorum *atque mortuorum in peccatis,ne sic damnarentur vt patres eorum*.

Vt annuntient *liberè confitendo* in *Ecclesia tua* Sion nomen Domini *Iesu Christi*,& laudem eius *prædicando* in Ierusalem,*deinde per orbem terrarum*.

In conueniendo *& congregando* populos *dispersos in orbem* in vnum *intellectum fidei*, & reges *terrarum ac principes* vt seruiant *redemptori nostro* Domino *Iesu Christo*.

Respondit *populus Christianus* ei *Christo vocanti ad opera sancta in hac ambulandi*

via *pœnitentiæ* virtutis *& gratiæ* suæ, Paucitatem *atque breuitatem* dierum meorū *quibus viuam* nuntia mihi, *vt expendam illos ad salutem animæ meæ.*

Ne reuoces me *ab hac vita* in dimidio tēpore dierum meorum *quibus viuā* in generatione & generationem, *quod est æternaliter,* anni tui *sunt duraturi.*

Initio *temporis* tu Domine *qui es sine tempore & sine initio* terram fundasti *atque mundum hunc visibilem,* & opera manuū *ac virtutum* tuarum sunt cœli *& firmamentum eius.*

Ipsi *videlicet cœlū & terra* peribunt *de hac forma quam modo habent,* tu autem *in te ipso* permanes *immutabilis in gloria maiestatis: &* omnes *homines* sicut vestimētum *quod consumitur* veterascent *in mortem.*

Et sicut opertorium *quod velat terras* mutabis eos *cœlos & elementa,* & mutabuntur *in qualitatibus suis:* tu autē *semper* idem ipse es *penitus immutabilis,* & anni tui *quia æterni sunt* non deficient *vnquam.*

Filij seruorum tuorum habitabunt, & semen eorum in seculum dirigetur.

ORATIO.

Benigne saluator sinum tuæ pietatis nobis aperi, vt hæreditatem cœlestem quam amisimus per culpam, rapiamus per pœnitentiam. Subinde pręsta, vt dignis pœnitentiæ

tiæ fructibus peccata quæ fecimus salubriter abstergamus, quatenus tempora nobis indulta, sic expẽdamus, vt ad vitam æternã peruenire mereamur, gratia & misericordia Domini nostri Iesu Christi, cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

PSALMVS CII. Sec. He. 103

Psalmus *iste fit* ipsi Dauid, *scilicet vero Christo: laus enim quæ hic cantatur fit Christo.*

ARGVM. Hæc est læta gratiarum actio de omnibus beneficiis nobis à Deo per Christum collatis, qui sedens in cœlis, regnat vbique, cui angeli & omnes creaturæ seruiunt, obediunt, & gratias agunt.

Benedic *& gratias age pro beneficijs* anima mea Domino *in omnibus operibus eius*: & omnia quæ intra me sunt *intellectus, voluntas, cæteræq; potentiæ benedicite* nomini sancto eius, *quia omnibus animæ viribus laudandus est Deus.*

Benedic, *inquam*, anima mea Domino: & *vt semper benedicas* noli obliuisci *tanquam ingrata* omnes retributiones *& beneficia* eius *quibus liberaliter supra meritum ex gratia tibi affuit.*

Qui propitiatur *semper* omnibus iniquitatibus tuis *eas remittendo*: qui sanat omnes infirmitates tuas, *quas sine gratia sua euadere & emendare non potes.*

Qui redimit *pretio sui sanguinis de interitu æterno* vitam tuam *quã perdidisti Deum offendendo:* qui coronat te *non tamẽ tuis meritis, sed* in misericordia *sua* & miserationibus *multis*.

Qui *etiam* replet *ac satiabit* in bonis *cælestibus* desiderium tuum *ad quæ hic suspirabas:* renouabitur *quidem* vt aquilæ *senescentis* iuuentus tua, *quia noua Spiritus consolatione recreaberis.*

Faciens misericordias *infinitas* Dominus *est, & etiam ipse est faciens* iudicium *& vindictam*, omnibus iniuriam *& calumniam* patientibus, *vnde ait, Mihi vindictam, & ego retribuam.*

Notas fecit vias suas, *& præcepta legis* Moysi *legislatori: &* filiis Israel *manifestauit* voluntates suas, *quid velit aut nolit.*

Nu.14.c. Miserator *in exhibitione beneficiorum suorũ*, & misericors *in natura est* Dominus *Deus culpas remittendo*, longanimis, *diu sustinendo peccantes*, & multum misericors, *ac copiosè clementiam impartiens.*

Non in perpetuum *& semper* irascetur *pænitentibus*, neque in æternum *vindictas* comminabitur, *imò propitius erit post offensas.*

Non secundum peccata nostra, *& merita eorũ* fecit nobis *quibus quotidie offendimus:* neque secundum iniquitates nostras *plurimas*

mus retribuit nobis, *maiora enim flagella merebamur.*

Quoniam secundum altitudinem, *mensuram & distantiam* cœli à terra, corroborauit & confirmauit *Dominus* misericordiam suam *indeficientem*, super timentes se *& pœnitentes & humiliantes.*

Quantum distat ortus *solis* ab occidente, *& quantum lux à tenebris, tam* longè fecit *& elongauit* à nobis *peccatoribus* iniquitates *& transgreßiones* nostras, *illas remittendo & delendo.*

Quomodo *& sicut* miseretur pater *carnalis* filiorum *suorum delinquentium, ita* misertus est Dominus *indulgentißimus parens,* timẽtibus se, *& pœnitentibus de peccatis,* quoniam ipse *Dominus* cognouit figmentum nostrum, *& fragilem plasmationem & promptatem ad peccandum.*

Recordatus est *Dominus,* quoniam puluis sumus *& origine & resolutione,* homo *est* sic ut fœnum *modicum virens, citò arescens, &* dies, *felicitas, & vita* eius *iuxta corporis fragilitatem* tanquam flos agri, *qui citò transit,* sic efflorebit *modico tempore.*

Quoniam spiritus *seu anima* in illo *corpore hominis* pertransibit *in morte, & egredietur ab eo, tũc homo, quia cadauer erit,* non subsistet: & non cognoscet *spiritus* amplius lo-

cum suum, *in quo habitauit.*

Misericordia autem Domini ab æterno *promissa* , & vsque in æternum *permansura* *est, indeficiens* super timentes eum *timore casto & filiali.*

Et iustitia illius *retribuens mercedem pro operibus bonis erit* in filios filiorũ *seu imitatores & hæredes bonorũ paternorũ,* his *certè,* qui seruant testamentum eius, *& præcepta, intus per fidem, & exterius per operationem.*

Et *qui* memores sunt *semper* mandatorum ipsius *non ad audiendum tantùm, sed ad* faciendum ea : *iustificabuntur enim non auditores legis, sed factores.*

Dominus *Iesus Christus* , *qui ascendit in* cœlo *empyreo,* parauit sedem suam *ad dexteram patris* & regnum *atque potestas* ipsius omnibus dominabitur. *nullus enim resistere poterit imperio eius.*

Benedicite Domino , *& laudate eum* omnes Angeli , *& nuntij veritatis* eius potentes virtute *& executores voluntatis diuinæ,* facientes verbum illius , *paratissimi & voluntarij* ad audiendam vocem sermonum eius , *atque ad obediendum vt imperata perficiant.*

Benedicite Domino *Deo* omnes virtutes eius:*& ordines Angelorum, qui estis* ministri eius,qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius, *cœleſtia, terreſtria:* in omni loco dominationis *&* poteſtatis eius, *vt qui vbiq; eſt vbiq; benedicatur*, benedic *iterum* anima mea Domino, *nec vnquam ceſſes à laude ipſius.*

ORATIO.

Miſerator & miſericors Domine, longanimis, & multum miſericors, non ſecũdum peccata noſtra facias nobis, ſed in miſericordia tua, & in miſerationibus multis propitiare delictis noſtris, & reple in bonis cœleſtibus deſiderium noſtrum, & ſana omnes infirmitates noſtras, qui benedicimus nomini tuo in ſecula. Amen.

PSALMVS CIII. Hec. Hebr. 104.

Pſalmus *eſt ipſius* Dauid *Prophetæ.*

ARGVM. Hymnus eſt, quo benedicit & canit Domino de admirabili rerũ omnium & conditione & prouidentia in cœlo, terra & mari. Indignos etiã vita iudicat qui hanc fidem prouidentiæ Dei non habent, dicens, Deficiant peccatores à terra, & impij ita vt non ſint.

BEnedic *non tantùm vox & opera, ſed potius* anima mea Domino *pro tantis muneribus & beneficijs:* Domine Deus meus *omnipotens*, magnificatus es *poteſtate, ſapientia, miſericordia, & hoc* vehementer, *quia maior es omni laude.*

Confeſsionem *& laudem* Angelorum, &

decorem *omnium creaturarum* induisti, *quia vndique laudabilis & decorus appares in eis,* amictus & *coopertus* lumine *ineffabili,* sicut vestimento, *quia lux vndique tibi est, qui habitas lucem inaccessibilem.*

Extendens cœlum *sydereum* sicut pellem *& tentorium super hemisphærium nostrum, tu es* qui tegis aquis *& cœlo crystallino, quod aqueum dicitur,* superiora eius, *quia supra firmamentum.*

Qui ponis nubẽ, *currum, &* ascensum tuũ *in cœlos:* qui ambulas super pennas ventorũ, *quia vbique præsens es in velocitate.*

Qui facis Angelos *& nũtios* tuos *esse* spiritus, *vt inspirent hominibus tuam facere voluntatem:* & ministros tuos ignem vrentem, *vt in aliјs lumen veritatis infundant.*

Qui fundasti terram *ipsam in basi* super stabilitatem suam, *quia super centrum mundi* non inclinabitur *neque dimouebitur loco suo* in seculum seculi *in æternum.*

Abyssus, *oceanus,* sicut vestimentum amictus eius, *quia mare & flumina operiũt terrã: sicut vestis,* super montes *altißimos* stabunt aquæ *pluuiales, quæ generantur ex nubibus.*

Ab increpatione, *iussu & voluntate* tua *diuina* fugiẽt *aquæ de loco ad locum, &* à voce tonitrui tui, *fulgurum, & tempestatum* formidabunt, *atque timebunt homines.*

Ascendunt montes, & *eleuantur super reliquam terram*, & descendunt campi, & *valles deteriores fiunt*, in locum quem *à principio* fundasti & *disposuisti* eis.

Terminum posuisti *aquis oceani, claudendo eas litoribus*, quem non transgredientur, *imò conclusæ manebunt intra terminos sibi destinatos*, neque conuertentur operire terrã, *quantumlibet augeantur & eleuentur.*

Qui emittis & *manare facis* fontes *ipsos* in conuallibus, & *locis decliuibus*, inter medium montium *collectæ* pertransibũt aquæ, *quæ exonerantur in fluuios.*

Potabunt & *adaquabuntur* omnes bestię agri, & *animalia tam domestica quàm syluestria*: expectabunt onagri, *asini syluestres* in siti sua, *vt reficiantur per fontes & flumina.*

Super ea *flumina & montes* volucres cœli *aerei* habitabunt *idoneo loco*: de medio petrarum & *nemorum* dabunt voces, *suauiter canendo creatori.*

Rigans montes Dominus de superioribus suis *nubibus pluuiosis*: de fructu operum tuorum, & *de effectu pluuiæ, quod est opus tuum*, satiabitur terra, & *fœcundabitur ad ferẽdum fructum.*

Producens fœnum iumentis, *vt inde nutriantur*, & herbam seruituti & *vsui* hominum, *vt inde pascantur.*

Vt educas panem de terra, *ad sustentationem vitæ humanæ*, & vinum lætificet cor hominis *ad recreationem, non ad ebrietatem.*

Vt *homo* exhilaret *& lætificet* faciem *suā* in oleo *eius sapore & condimento*, & *vt* panis cor hominis confirmet, *corpus reficiendo.*

Saturabuntur ligna campi, *quia arbores replebūtur fructibus & ramis*, & cedri Libani *etiam humectabuntur*, quas plantauit Dominus: illic *in cedris* passeres, *& minuta volatilia cœli* nidificabunt *& quiescent.*

Herodij *nidus seu* domus *est in cedris, qui* est dux eorum *passerum*, *&* montes excelsi *sunt refugium* ceruis, *atque* petra *in via subterranea est* refugiū herinaciis, *vbi tutò quiescere possunt.*

Fecit lunam *Deus* in tempora, *vt per eam menses & anni numerentur*, *&* sol cognouit *ordinatè* occasum suum, *perinde ac haberet intellectum.*

Posuit tenebras *per occasum solis*, & facta est nox in *hemisphærio nostro*: in ipsa nocte pertransibunt *de loco ad locum* omnes bestiæ syluæ *ad quærendum alimentum.*

Catuli leonū *pertransibunt* rugientes *præ fame*, vt rapiant *prædam aliquam*, & quęrant à Deo, *cuius est omnibus prouidere*, escam sibi *necessariam.*

Ortus est sol *super terram*, & congregati sunt

ſunt *animalia illa*, & in cubilibus ſuis *ac ſpeluncis per diem* collocabuntur, *& accubabunt à calore ſolis & timore hominum ordinatione Dei.*

Exibit homo *orto ſole* ad opus ſuũ *faciendum*, & ad operationem ſuam, *qua iubẽte Domino, in ſudore vultus ſui ſe nutriat*, vſque ad veſperum *& tenebras, & ſic tutò poterit laborare cæteris beſtijs latitantibus.*

Quam magnificata *& multiplicata* ſunt opera tua Domine, *quia excedunt ſenſum humanum:* omnia in ſapientia feciſti *decentiſsimo ordine & natura:* impleta eſt terra poſſeſsione tua *& creaturis tuis, tu es Dominus vniuerſorum.*

Hoc mare magnum *eſt profunditate*, & ſpatioſum *latitudine*, manibus, *quia habet latiſsima brachia & ſinus:* illic reptilia *ſunt & piſces diuerſorum generum*, quorum nõ eſt numerus *certus apud homines.*

Animalia puſilla cum magnis, *maximi piſces & minimi:* illic *etiam in mari* naues pertranſibũt *ad deducendũ homines & bona eorũ.*

Draco iſte, *cete grande*, quem formaſti ad illudendum ei, *quia dum capere vult piſces, illi ad ripam fugiunt, at ille inſequens impingit ſe in terram & capitur:* omnia à te expectant *naturaliter*, vt des illis eſcam *pro naturæ ſuſtentatione* in tempore *opportuno.*

Dante

Dante te illis *eſcam, colligent eam:* aperiet te te manum tuam, *ex tua largitate,* omnia implebuntur bonitate, *& ſaturabuntur alimentis, quæ ex tua bonitate dantur.*

Auertente autẽ te faciem, *denegando alimenta* turbabuntur *fame ex defectu naturæ:* auferes ſpiritum eorum *quo viuificantur,* & deficient *in mortem*, & in puluerem ſuum *primæ originis* reuertentur.

Emittes Domine Spiritum *ſanctum* tuum, & *animæ peccatrices* creabuntur, *& reformabuntur per gratiam tuam,* & ſic renouabis *in ſpiritu mentis* faciem terræ, *cùm gratia tua reformabuntur ad iuſtitiam* Dei.

Sit gloria Domini, *laus & honor* in ſeculum *abſq; termino, vt qui gloriatur, in Domino glorietur:* lætabitur Dñs, *non in noſtris, ſed* in operibus ſuis, *quæ operatur in nobis.*

Qui reſpicit *ſua miſericordia* terram, *& viſitat homines habitantes in terra,* & facit eá tremere *de peccati conſcientia,* qui tangit *compunctione vel aduerſitate* montes *ſuperbos & ſe iactantes,* & *tacti fumigant* plorántque *pro peccatis.*

Cantabo Domino, *gratias agendo pro beneficijs,* in vita mea *quoad vixero:* pſallam Deo meo *creatori,* quandiu ſum *& agnoſcam bonitatem eius.*

Iucundum ſit ei *& ſuaue* eloquiũ meum,

&

& canticum laudis: ego verò delectabor *tantum* in Domino, *ceu in summo bono, & nullo alio.*

Deficient *à suo spiritu* peccatores *homines à terra & terrenis concupiscentijs*, & iniqui *cessent, ita vt non sint quales fuerunt, sed per Dei gratiam efficiantur iusti:* benedic anima mea, *memor beneficiorum* Domino Deo.

ORATIO.

Deus, qui omnia in sapiẽtia creasti, & cuius opera magnificata sunt super terrã, tibi canimus, psallimus, & benedicimus in æternum, quia cognoscimus machinã mundi à te mirabiliter fabricatã, quæ nos hortatur, vt te summũ bonum super omnia amemus, quoniã vniuersa pulchra & bona creasti, qui es benedictus in secula. Amen.

PSALMVS CIIII. Sec.He.105.

Halleluia.

ARGVM. Inuitat ad laudandum Deum in sacro cœtu, apud arcam fœderis, & memorat Dei in populum sanctum beneficia, ab eo, quod fœdus icit cum Abraham, vsque ad id temporis, cum ei educto magnis portẽtis ex Aegypto, & per deserta adducto, terram Chanaan tradidit possidendam iure hæreditario.

COnfitemini Domino, *gratias agẽdo pro beneficijs ab eo acceptis*, & inuocate nomen eius *in omni necessitate: &* annuntiate 1.Paral.16. Esaiæ 12.

seu

ſeu prædicate inter Gentes *incredulas* opera eius, *ſuæ poteſtatis & bonitatis declaratiua.*

Cantate ei *ore*, & pſallite ei *corde & opere*, & narrate omnia mirabilia eius, *& meditamini in eis.*

Laudamini, *bene operātes* in nomine ſancto eius, *ex intentione gloriæ diuinæ non propriæ, vt omnia fiant in nomine Domini:* lætetur cor *cum hilaritate* quærentium Dominum, *vt amore magis quàm timore Dei ſeruiatur.*

Quærite Dominum *bona operando*, & cōfirmamini *in charitate Chriſti vt perſeueretis:* quærite faciem *& præſentiam* eius ſemper, *ſine intermiſsione ſtudendo placere illi, & attendere ad eius beneplacitum.*

Mementote *ſemper* mirabiliū eius, quæ *filijs Iſrael* fecit, *educendo eos de Aegypto*, prodigia eius, *quæ patrata ſunt in Aegypto*, & iudicia *atque præcepta* oris eius *in monte Sinai data.*

Semen *& imitatores fidei* Abraham *Patriarchæ ſunt* ſerui eius *Domini: &* filij Iacob *imitatores, luctando contra vitia, & ſupplantando ea, eſtis* electi eius *per gratiam.*

Ipſe Dominus *Chriſtus qui nos redemit, eſt* Deus noſter *per verum cultum Chriſtianæ religionis:* in vniuerſa terra *ſunt* iudicia eius, *quia vbiq; regnat, iudicat, & iubet quæ vult.*

Memor fuit teſtamenti ſui *Noui* in ſeculum

lum *in æternum duraturi*, *& recordatus est* verbi quod mandauit *prædicandum* in mille, *imò in omnes* generationes.

Quod *testamentum* disposuit, *& pepigit* ad Abraham, *& ad illos qui per dilectionem obediunt* Deo, *sicut Abraham*, *etiam* & *memor fuit* iuramenti sui, *& primæ promißionis factæ* ad Isaac, *populo gaudenti & glorianti in Deo.* Gen.12.c.d

Et statuit illud *testamentum*, *& verbum fidei ipsi* Iacob *adhuc luctanti contra vitia*, in præceptum, *vt firmiter crederet illud implendum*, & Israeli *Deū per fidem videnti* in testamentum *& fœdus* æternum.

Dicens, Tibi *Abraham & posteris*, dabo terram Chanaan *scilicet promißionis*, *& hoc in* funiculum *et mensuram diuisionis* hæreditatis vestræ, *quia iure hæreditario poßidebitis.*

Cùm *illi, quibus promisit*, essent numero breui, *& ita breui quòd* paucissimi *etiam* & *erant* incolæ, *aduenæ, peregrini* eius *terræ, & non ciues.*

Et pertransierunt *inde dispositione diuina* de Gente *Chanaan* in Gentem *Aegyptiam*, & de regno *vno* ad populum alterum, *sicut patet de Abraham & Iacob.*

Non *tamen* reliquit *Dominus aut permisit* hominem *aliquē* nocere eis *patriarchis, imò* & corripuit, *atq; afflixit* pro eis reges *Aegypti, &*

pti, & Palestinæ, volentes calumniari eos.

1.Paral. 16.c.d 1.Reg.1.c Nolite tangere, *neque affligere* christos & *unctos* meos, *quos in meam gratiã suscepi*, & in prophetis meis *prædicantibus verbum meum* nolite malignari, *neque iniuriari.*

Et vocauit *atque immisit* famẽ super terram *promissionis:* & omne firmamentum panis *ad sustentationẽ vitæ* contriuit, *adeò quod coacti sunt ire in Aegyptum.*

Gen.37.f Misit ante eos *in Aegyptum* virum Ioseph: in seruum *Ismaelitis* venundatus est *à fratribus suis* Ioseph.

Gen.39.d. Humiliauerunt *Aegyptij* in compedibus & *vinculis* pedes eius, *ad falsam accusationẽ dominæ suæ*, ferrum, *quia dolor de infamia, & timor de morte*, pertransiit animã eius *in tribulatione*, donec veniret *interpretatio somnij per* verbum eius:

Eloquium Domini & *spiritus reuelãs mysteria* inflammauit eum, *illuminando de occultis:* misit rex *Pharao*, & soluit *de vinculis* eum *compeditũ:* princeps populorum, *qui fuit Putiphar*, & dimisit eum *liberum.*

Gen.41.b Constituit rex eum *Ioseph* dominum domus suæ, & *omnium rerũ familiariũ*, & principem *etiã* omnis possessionis suę, *quia præfecit eum toti terræ Aegypti.*

Gen.41.c. Vt erudiret & *informaret* principes eius *Pharaonis*, sicut semetipsum *in terra gubernatione:*

natione: & senes eius prudentiam *de diuinis* doceret.

Et intrauit *fame cogente* Israel Iacob *cum filijs* in Aegyptum *ad mandatum* Ioseph: & Iacob, *qui est & Israel*, accola fuit & *aduena* in terra Cham, *quæ est Aegyptus, cuius dominus fuit Cham, reprobus filius* Noe. Gen.46.a

Et *ibi* auxit Dominus populum suum, & *numerum filiorum Israel* vehemẽter *in paruo tempore*: & firmauit eum, *atque fortiorem fecit* super inimicos eius *Aegyptios*.

Conuertit *Deus* cor eorum *Aegyptiorum*, vt odirent *per inuidiam* populum eius *filios Israel, cùm augerentur*, & *vt* dolum facerent in seruos eius, *luti ac lateris operibus opprimendo*.

Misit *Dominus* Moysen seruum suum *ad liberandum Israel de Aegypto*, & Aaron ipsum, quem elegit *vt esset coadiutor*. Exod. 1. b c.3. c.4.d.e

Posuit in eis *Moyse & Aaron legatis suis* verba signorum suorum, *vt facerent miracula*, & prodigiorum *multorum* in terra Cham, *quæ est Aegyptus*. Exod. 7.a

Misit tenebras *densissimas tribus diebus super Aegyptios*, & obscurauit *totam terram Aegypti*, & non exacerbauit, *imò dulcorauit Deus* sermones suos, *quia cùm Pharao promittebat pœnitentiam, remittebat plagam*. Exod.10.f

Conuertit aquas eorum *Aegyptiorum* in Exod.7.d

ſanguinem, *vt bibere non poſſent ipſi, vel animalia :* & occidit piſces eorum, *quia ibi naturaliter nutriuntur.*

Exod. 8.b Edidit *& produxit* terra eorum ranas, *non ſolùm in locis communibus, ſed &* in penetralibus *& cubiculis* regum ipſorum *& principum Aegypti.*

Exod. 8.e.f Dixit, *præcepit Deus,* & venit cynomyia, *muſca canina,* & cyniphes, *muſcæ minutæ, aculeis moleſtæ* in omnibus finibus eorum *Aegyptiorum.*

Poſuit *& dedit* pluuias eorum *Aegyptiorum in* grandinem, *quia pro pluuia ſalutifera grādo vaſtauit omnia :* ignem *flammarum* comburentem in terra ipſorum, *quia vredine & coruſcatione omnia deperibant.*

Et percuſſit *grādine & fulminibus* vineas eorum *Aegyptiorum,* & ficulneas eorum, *confregit etiam* & contriuit *omne* lignum, *& fructiferas arbores* finium eorum, *tempeſtate fluminum.*

Exod. 10. c. d Dixit *& præcepit Dominus,* & venit *ſtatim* locuſta & bruchus, *hortos, agros, & vineas deuaſtans,* cuius non eſt numerus *præ multitudine.*

Et comedit *locuſta & bruchus* omne fœnum *& germen* in terra eorum, *paſcua animalium vitiando,* & comedit omnem fructum *ſegetum* terræ eorum, *vt etiam homines*

cibum, non haberent.

Et percussit *occidendo* omne primogenitum, *ab homine vsque ad pecora, in terra* eorum *etiam, &* primitias omnis laboris eorum *Aegyptiorum.* Exod. 12.d

Et eduxit *de* Aegypto eos *Israelitas* cum argento & auro, *quæ ab Aegyptijs mutuauerant,* & non erat in tribubus eorum infirmus, *qui ab itinere impediretur.* Exod. 13.d

Lætata est Aegyptus *valde* in profectione *& recessu* eorum, *propter plagas quas patiebantur,* quia incubuit timor eorum *Hebræorum, ne redirent* super eos *Aegyptios.*

Expandit *Deus* nubem in protectionem *& tegumentum* eorum *contra ardorem solis per diem:* & ignem *seu columnam ignis* vt luceret eis *contra tenebras* per noctem. Exod.13. d Psal.77.b

Petierunt *à Deo carnes,* & venit coturnix *auis gustu delicata:* & pane cœli, *māna descendente de cœlo aereo,* saturauit eos *abundanter.* Exod. 16.c

Dirupit *percutiendo* petram & fluxerunt *tunc* aquæ *in tanta abundantia, quòd abierunt & cucurrerunt* in sicco *deserto* flumina, *ita vt biberent homines & iumenta.* Num.20.c

Quoniam memor fuit *& recordatus est* verbi sancti *sui promissi,* quod habuit, *& fecit* ad Abraham puerum *& seruum* suum. Gen.22.c d

Et Dominus eduxit *de seruitute Aegypti* populum suum *filios Abraham,* in exultatione: Iosue 3. d

tatione *& hilaritate*, & electos ſuos *eduxit* in lætitia *poſt demerſos Aegyptios.*

Et dedit illis *Hebræis* regiones Gentium, *ac terras Chananæorum*, & labores populorum *atque bona laboribus acquiſita* poſſederunt *occupando.*

Vt cuſtodiant *& obſeruent* iuſtificationes eius, *atque mandata cæremoniáſque veri diuini cultus*, & legem eius exquirant, *vt iuſtè viuant & diligenter intelligant.*

ORATIO.

Confitentes tibi Domine, & inuocantes nomen tuum, atque enarrãtes omnia mirabilia tua, deprecamur, vt qui patribus noſtris dux fuiſti itineris in deſerto, & pauiſti eos manna cœleſti, nos reficias myſticis tuis dapibus, vt tandẽ in terram viuentium per te mereamur induci, & in regno tuo cum ſanctis tuis lætitia perfrui ſempiterna. Amen.

Sec.Heb. 106.

PSALMVS CV.

Halleluia *laudate Deum*, Halleluia.

ARGVM. [redacted]

[redacted]

COnfitemini *de peccatis* Domino *Deo,* Iudith 13.c
vos qui grauiter deliquistis, quoniam bonus, *benignus & beneficus est*, quoniam in seculum *hoc præsens* misericordia eius, *qua veniam dat pœnitentibus.*

Quis loquetur, *dignè laudando*, potentias Eccle.43.d
Domini *& omnipotentiam creatoris* ? & *quis* auditas faciet *alijs annuntiando*, omnes laudes eius, *& opera, ex quibus est laudandus?*

Beati *sunt*, qui *primò* custodiunt iudiciũ, *rectè iudicando & bonum à malo discernendo,* & *deinde* faciunt iustitiam *exequendo in opere & rectè agendo, etiam* in omni tempore *perseueranter.*

Memento nostri Domine, *gratiam tuam nobis conferendo vt simus* in beneplacito populi tui, *in meritis sanctorum qui tibi placent,* visita nos, *vt saluemur* in salutari tuo *Iesu Christo, in quo peccata dimittuntur.*

Ad videndum *te facie ad faciem* in bonitate *& gratia* electorum tuorum, *vt participes simus beatorum in cœlo,* ad lætandum in lætitia gentis tuæ, *vt connumeremur de cœtu piorum,* vt lauderis *à nobis* cum hæreditate tua, *qui sunt Angeli & electi.*

Peccauimus cum patribus nostris, *& in* Iudith 7.d

multis offendimus: iniuſtè egimus *erga proximum,* & iniquitatem fecimus *contra Deum.*

Patres noſtri in Aegypto, *vbi multa facta ſunt, non intellexerunt, neq; aduerterunt* mirabilia tua, *imò ſine fide intuebãtur ea,* non fuerũt memores *beneficiorum* & multitudinis miſericordiæ tuæ *per eorum ingratitudinem.*

Et irritauerũt *Deum* aſcendentes *de Aegypto* in mare, *diffiſi de poteſtate diuina,* mari Rubro, *cum iam euaſiſſent inimicos ſubmerſos.*

Et *Dominus* ſaluauit eos, *non propter merita eorum, ſed tantùm* propter nomen ſuum *manifeſtandum & glorificandũ,* vt notam faceret, *atque oſtenderet* potentiam tuam, *Aegyptios ſubmergendo & Iſrael ſaluando.*

Exod.4.c Et increpauit mare Rubrum *ſuo præcepto,* & exſiccatum eſt *ipſum mare,* & deduxit eos in abyſsis *ſicco veſtigio,* ſicut in deſerto, *vbi non ſunt aquæ.*

Et ſaluauit eos *Iſraelitas* de manu & *poteſtate* odientium & *inſequentium Aegyptiorum:* & redemit eos de manu *ſeruitutis,* & *poteſtate* inimici *Pharaonis.*

Ex.14.g Et operuit aquis *maris* tribulantes eos, *ſcilicet Pharaonem & exercitum eius,* vnus ex *eis qui perſequebantur* non remanſit, *quin ſubmergerentur.*

Et *iis viſis* crediderunt verbis eius *Deo ſcilicet & Moyſi* & laudauerunt *cum tympanis & cho*

& choris laudem eius, *dicentes: Cantemus Domino gloriose.*

Citò *mutati* fecerunt *hæc quæ sequuntur, &* obliti sunt operum *& beneficiorum* eius, *vt murmurarent:* & nō sustinuerūt *neq; expectauerunt* consiliū eius, *& Dei ordinationem.*

Et concupierunt *carnes iuxta* concupiscentiam *& desiderium suum* in deserto, *vt gulæ satisfacerent:* & tentauerunt Deum *ad probandum potentiam eius*, in inaquoso *deserto, & loco sine aqua.* Exod.17.a

Et dedit eis petitionem ipsorum, *scilicet carnes & aquas,* & misit saturitatem vsq; *ad nauseam* in animas eorum, *quia per mensem vescebantur coturnicibus.* Num.11.g

Et irritauerunt *ad iram* Moysen in castris *seditiosi, &* Aaron sanctum Domini, *consecratum pro sacerdotio coram Domino.*

Aperta est terra *facto hiatu,* & deglutiuit Dathan *cum tabernaculis suis* & *etiam* operuit super congregationē Abiron, *qui perijt cum suis, quum superbißimi erant & sacrilegi.* Num.16.c

Et exarsit *atque succensus est* ignis *è cælo* in synagoga, *& congregatione* eorum, *qui thuribula tenentes offerebant incensum, vnde* flamma *ex illis resiliens* combussit peccatores, *qui illicitè sacerdotium vsurpauerant.*

Et *præterea* fecerunt *filij Israel* vitulum *conflatilem* in Horeb, *& prope mōtem* Horeb, Exod.32.a

cuius vertex est Sinai. & adorauerunt illud sculptile *idolum pro deo.*

Et mutauerunt gloriam suam *atque maiestatem* Dei *sui, qui debebat eis esse gloria,* in similitudinem vituli comedentis fœnum, *quia honorem Deo debitum attribuerunt simulachro vituli.*

Obliti sunt Deum *verum,* qui saluauit eos *de multis periculis,* qui fecit magnalia & *prodigia* in Aegypto *per decem plagas,* mirabilia *etiā signa* in terra Cham, *quæ est Aegyptus,* terribilia in mari Rubro, *Pharaonem & exercitum eius submergendo.*

Exod.32.c Et *propter eorum ingratitudinem* dixit Dominus Moysi, *comminando,* vt disperderet eos *occidendo : & fecisset,* si Moyses electus eius non stetisset *contrà,* in confractione & *plaga quæ erant feriendi* in conspectu eius, *vt se obijceret pro illis, tanquam mediator.*

Vt auerteret & *placaret* iram eius ne disperderet eos *vindicando se de tanta ingratitudine & impietate,* & etiam *filij Israel* pro nihilo habuerunt, *atq; contempserunt* terrā *promissionis* desiderabilē. *fluentem lacte & melle.*

Non crediderunt verbo eius *quo promiserat eos introducere in terram illam,* & murmurauerunt, *dicentes, reuertamur in* Aegyptum in tabernaculis suis, *cùm essent in otio, &* non exaudierunt vocē Domini, *vt illi obedirent.*

Et

Et eleuauit *Deus* manum *& potentiam* Num.14.c
suam diuinam super eos vt prosterneret eos
& morerentur omnes in deserto, *præter Iosue*
& Caleph.

Et *etiam* vt deiiceret *in captiuitatibus* semen
eorum, *filios ac sequaces* in nationibus
& Gentibus diuersis per circuitum, & disperge
ret *diuidendo* eos in regionibus, *ob incredulitatem
& murmurationes eorum.*

Et initiati sunt *atque consecrati* Beelphegor,
idolo Moabitarum: & comederunt sacrificia
mortuorum, *scilicet de carnibus animalium
idolis immolatorum.*

Et irritauerunt eũ *Deum* in adinuentionibus
suis, *& peccatis ab eis studiosè factis,* &
multiplicata est in eis *plaga mortis, &* ruina,
quia occisi sunt vigintiquatuor millia hominũ.

Et stetit *pro Deo* Phinees *contra idololatras*, Num.25.b
& placauit *Deum per suũ bonum Zelum:*
& cessauit quassatio *& plaga à populo.*

Et reputatum est ei *Phinees hoc factum* in
iustitiam *à Deo, quia ex Zelo fidei processit,* in
generatione *præsenti,* & generationem *subsequentem*
vsq; in sempiternum *æternaliter.*

Et irritauerunt *etiã* eum *Deum* ad aquas Num.20.a
contradictionis, *cõtumeliosè loquendo contra
Moysen:* & vexatus est Moyses, *& mente turbatus,
vt hæsitaret* propter eos *sic irritantes,*
quia *durius loquendo* exacerbauerunt, *& ad*

diffidentiam prouocauerunt ſpiritum eius, *vt dubitaret an poſſet elicere aquam è petra.*

Et diſtinxit *inconſiderate* in labiis ſuis: *verbis impegit coram populo Deum non glorificando*, & *filij Iſrael* non diſperdiderunt Gentes *impias de terra promiſsionis*, quas dixit Dominus illis, *vt eas exterminarent, ne prouocarentur ad idololatriam cum illis.*

Et commiſti ſunt inter Gentes *per cohabitationem & mutua connubia*, & didicerunt *in ritu & moribus* opera eorum *mala*, & ſeruierunt ſculptilibus eorum *idololatrarum*, & factum eſt illis in ſcandalum, *quo Deum offenderunt.*

Et immolauerunt *ſecundum ritum Gentium* filios ſuos & filias ſuas, *eos occidendo* dæmoniis *& idolis in honorem dæmonum dedicatis.*

Et effuderunt ſanguinem innocentem *contra legem naturæ*, ſanguinem *inquam* filiorum ſuorum & filiarum ſuarum, *in gratiam dæmonum*, quos ſacrificauerunt *& immolauerunt* ſculptilibus Chanaan, *trahendo paruulos per ignem.*

Et infecta *atque polluta* eſt terra in ſanguinibus *& paricidijs filiorum*, & contaminata eſt in operibus eorum *per prædictas immolationes*, & fornicati ſunt *idolis ſeruiendo* in adinuentionibus, *& adulterinis*

ſuis

suis *superstitionibus.*

Et *propter ista* iratus est, *& exarsit* furore *graui* Dominus *Deus* in populum suum *Israel:* & abominatus est *detestando* hęreditatem suam, *quos primò elegerat.*

Et tradidit eos *impios* in manus *& potestatem* Gentium, *vt eis seruirent,* & *illi* dominati sunt eorum, *multis miserijs affligendo,* qui *etiam &* oderunt eos *Israelitas.*

Et tribulauerunt eos *grauiter* inimici eorum, *dura seruitute opprimendo,* & humiliati sunt *atque viles effecti* sub manibus *& potestate* eorum, *& tamen Dominus* sæpe liberauit eos *ab inimicis.*

Ipsi autem *similiter* exacerbauerunt, *& prouocauerunt* eum *ad iram, peccata reiterando, & hoc* in consilio suo *malo, vt Deo relicto idola sequerentur:* & *ideò* humiliati *& conculcati* sunt *ab inimicis* in iniquitatibus suis *& peccatis.*

Et *tandem* vidit *Deus oculo misericordiæ suæ,* cum tribularentur *Israelitæ ab inimicis:* & audiuit orationem eorum, *& misertus est impietatis,*

Et memor fuit *pacti seu* testamenti sui *promissi ad Abraham* & pœnituit eum, *quia ad modum pœnitentis se habuit* secundum multitudinem misericordiæ suæ, *magis quàm secundum merita illorum.* Deut. 30. a

Et

Et dedit eos *Israelitas* in misericordias *&* *beneuolentiam, & reuerentiam,* in conspectu omnium *populorũ,* qui ceperant eos, *vt qui prius despectui habebant, post honorabant.*

Saluos fac nos Domine Deus noster *de seruitute & angustijs quibus affligimur,* & congrega nos de *Gentibus &* nationibus, *in quibus dispersi sumus.*

Vt confiteamur *confeßione laudis* nomini sancto tuo, *celebremus & laudemus pietatem tuam,* & gloriemur in laude tua, *non in iactantia & viribus nostris.*

Benedictus *est* Dominus Deus Israel *in omnibus quæ fecit, & faciet nobis in aduersis & prosperis,* à seculo *præsenti* & vsque in seculum *æternum:* & dicet *atque confirmabit* omnis populus *tam de Iudæis quàm Gentibus,* fiat fiat, *amen, amen.*

ORATIO.

Confitemur delicta nostra, & misericordiam tuam imploramus Domine, quia peccauimus cum patribus nostris, iniustè egimus, iniquitatem fecimus. Salua nos Domine Deus noster, qui confitemur nomini sancto tuo, & gloriamur in laude tua. Memento nostri gratiam conferendo, atque visita, vt saluemur in salutari tuo Iesu CHRISTO. Amen.

PSAL

PSALMVS CVI. Sec.Heb. 107.

Hallcluia, *laudate Dominum.*

ARGVM. Canit cuncta mala diuinitus immitti & tolli, eóque pericula & anguſtiam oberrantium in deſertis, vinctorum, ægrotantium, & eorum qui in mari iactantur, tum opis diuinæ implorationem, & pro ea impetrata gratiarũ actionem: denique, vt Deus omnia in manu habeat, & immutare ſoleat, memorat.

COnfitemini Domino *confeßione tam peccatorum quàm laudis*, quoniam bonus, *ſuauis, & mitis*, quoniam in ſeculum *& in æternum eſt* miſericordia eius, *quæ nunquam negatur pœnitentibus.* Iudith 13.c.

Dicant *nunc laudes Deo Chriſtiani*, qui redempti ſunt *ſanguine Chriſti*, à Domino *de Gentibus ad fidem conuerſis*, quos redemit de manu *& poteſtate* inimici *diaboli*, & de regionibus *diuerſis* congregauit eos *in vnitatem fidei.*

A ſolis ortu *quod eſt ab oriente*, & occaſu, *ſcilicet occidente*, ab aquilone *ſeu ſeptentrione*, & mari *auſtro, ex omnibus mundi partibus redempti fideles, gratias agant* Deo.

Errauerunt *olim iſti, quos redemit*, in ſolitudine *ſine Deo, non habentes viam veritatis*, & in inaquoſo *in mentis ariditate, ſine rore gratiæ & doctrinæ* viã ciuitatis *habitaculi & patriæ cœleſtis* non inuenerũt, *quia viam Chriſti quæ ducit ad regna cœlorum, ignorauer*

rauerunt.

Esurientes, *quia erant sine cibo verbi Dei* & sitientes *potum spiritualem gratiæ*: anima eorum in ipsis *studijs suis & laboribus* defecit *ab inuentione veræ beatitudinis.*

Et clamauerunt *pro consolatione spiritus* ad Dominum *Deum* cum tribularentur errore, *fame, siti,* & de necessitatibus *angustijs* eorum *ac coartationibus conscientiæ* eripuit eos, *viam veritatis ostendendo.*

Et deduxit eos *ab errore* in viam rectam *fidei, & de ignorantia ad viam veritatis,* vt per *illam* irent *bene operando* in ciuitatem habitationis, *quæ est cœlestis Ierusalem.*

Confiteantur Domino, *hæc accepta ferendo* misericordiæ eius, *non meritis aut viribus suis*: & mirabilia eius *exhibita* filijs hominum, *quia gratis ex pura sua misericordia nos liberauit.*

Quia satiauit *sua gratia* animã inanem, *& sterilem bonorum,* & animam esurientem *iustitiam* satiauit bonis *spiritualibus.*

Sedẽtes *ex praua consuetudine* in tenebris *ignorantiæ,* & *in* vmbra mortis, *in vitiosa huius seculi vita, quæ est imago futuræ mortis* vinctos, *atque ligatos*, in mendicitate *bonorum,* & ferro, *atque obstinatione malorum.*

Quia exacerbauerũt *atque contempserunt* eloquia Dei *loquentis per legem & prophetas,* & consil

& conſilium altiſſimi, *quod erat vt iuſtè vi-uerent,* irritauerunt, *ſcientes voluntatem* Do-*mini, & negligentes.*

Et *ideo* humiliatum eſt *tandem* in laboribus *vitiorum* cor eorum, *quia laſſati ſunt in via iniquitatis* & *perditionis:* infirmati ſunt *omni virtute deſtituti,* nec fuit *ex hominibus* qui adiuuaret, *niſi ſolus Deus.*

Et clamauerũt *pœnitentes* ad Dominum *pro auxilio,* cùm tribularentur *his malis:* & de neceſſitatibus eorum, *atque anguſtijs animæ & corporis, mentis & ſpiritus* liberauit eos.

Et eduxit eos de tenebris *ignorantiæ ad lumen fidei,* & *de* vmbra mortis *atque peccato idololatriæ, ad veritatẽ vitæ, quæ eſt vita gratiæ,* & vincula eorum *quibus detinebantur in ſeruitute diaboli* diſrupit *penitus.*

Confiteantur Domino, *& gratias agant* miſericordiæ eius, *quibus à malis liberat & bona præſtat,* & mirabilia eius *exhibita gratis* filiis hominum, *nullis præcedentibus meritis.*

Quia contriuit *ſua virtute diuina* portas æreas, *& obſtinatas vitiorum concupiſcentias,* & vectes ferreos *atque diabolicas ſuggeſtiones* confregit, *quando ipſos aduentus ſui lumine miſericorditer reſpexit.*

Suſcepit *liberando* eos *per ſuam miſericor-*

diam

diam de via iniquitatis eorum, *& posuit in via æquitatis*: propter iniustitias enim suas *permisit* Deus *vt affligerentur*, *& ergo* humiliati sunt, *atque deiecti in varijs erroribus.*

Omnem escam *spiritualem* abominata est *& fastidiuit* anima eorum *infirma*, & *ergo* appropinquauerunt *& periclitati sunt* vsque ad portas mortis *æternæ*, *& damnationem perpetuam.*

Et *ita periclitati* clamauerunt ad Dominum *pro auxilio*, cùm tribularentur *fastidio & tædio*, & de necessitatibus eorum *animæ & corporis* liberauit eos.

Misit *Deus pater* verbũ suum, *Dominum Christum, qui in principio erat verbum*, & sanauit eos *à languore mortis animæ*, & eripuit eos de *omnibus peccatis*, *&* interitionibus eorum, *per quæ interit & occiditur anima.*

Confiteantur Domino *nõ merita eorum, non vires, non sapientia, sed* misericordiæ *& miserationes* eius: & *laudetur* Deus *per* mirabilia eius, *quæ fecit* filiis hominum.

Et sacrificent *pro gratiarum actione* sacrificium *non pecudum, sed* laudis, *ex cordis deuotione*, & annuntient *alijs* opera eius *ad laudem* Dei, *& vtilitatem proximi, & hoc non cum tædio vel mœrore, sed* in exultatione *& hilaritate mentis.*

Qui descendunt mare *hoc spatiosum* in nauibus

nauibus, *vt regant eas*, faciẽtes operationem *periculosam & laboriosam* in aquis multis *per varios fluctus.*

Ipsi *nauigantes* viderunt *& experiuntur* opera Domini, *multa & insolita*, & mirabilia eius *in varijs monstris*, in profundo *maris.*

Dixit Dominus *solo nutu*, & stetit *atque sedatus est* spiritus procellæ *& ventus tempestatis*, & *etiam interdum* exaltati sunt *atq; intumuerunt* fluctus eius *maris suo imperio.*

Ascendunt *fluctus & naues* vsque ad cœlos *in altitudinem*, & *etiam* descendunt *in profundũ* vsque ad abyssos *horribiliter: vnde* anima eorum *nauigantiũ* in malis *& afflictionibus* tabescebat *præ magnitudine periculorum.*

Turbati sunt *nauigantes*, & moti sunt *tremẽdo corpore*, sicut ebrius *qui stare non potest*, & omnis sapientia *atque industria* eorum *absorpta &* deuorata est, *quia nesciunt sibi nec alijs consulere.*

Et clamauerunt *auxilium* ad Dominum *qui imperat ventis & mari*, cùm tribularentur *atque periclitarentur tempestate*, & de necessitatibus eorum *atque perturbationibus* eduxit eos, *deducendo ad portum salutis.*

Et statuit procellam *atque tempestatem* eius *maris* in auram *serenam & tranquillam*, & siluerunt *ab æstu* fluctus eius *iam trãquilliores.*

Et lætati sunt *nauigantes*, quia siluerunt *& pacati sunt fluctus*: & deduxit eos Dominus in portum *securum* voluntatis eorum, *ab eis desideratum.*

Confiteãtur Domino *Deo* misericordiæ eius, *celebrando beneficia præstita*, & mirabilia eius *innumera* filijs hominum, *vt non obliuiscantur misericordiam, miserias amouentem, & mirabilia beneficia conferentem.*

Et exaltent eũ *laudibus* in ecclesia *& congregatione* plebis *communis*: & in cathedra seniorum *atque ordine sapientum* laudent eum, *in donis & beneficijs suis.*

Posuit *& arescere fecit* flumina *propter peccata hominum* in desertum, *ne possent terram irrigare*, & exitus aquarum, *terram copiosam fontibus*, in sitim *& siccitatem.*

Terram fructiferam *& bonam* in salsuginem *& sterilitatem, & hoc* à malitia, *& propter malitiam hominum atque perfidiam* inhabitantium in ea.

Posuit desertum *& terram siccã* in stagna aquarum, *ita vt abundet aquis*, & terram *aridam*, sine aqua *fecit* in exitus aquarum, *vt illic erumpant fluuij & fontes.*

Et collocauit illic esurientes, *qui propter sterilitatem loci recesserant*, & constituerunt *atque parauerunt* ciuitatem habitationis *in eodem loco.*

Et ſeminauerunt agros *in cibum*, & plantauerunt vineas *in potum & fecerunt* fructũ natiuitatis *naturalem & bonum*.

Et benedixit eis *hominibus* Deus, & multiplicati ſunt nimis *in prole & poſſeßione*, & iumenta eorum *atque pecora* non minorauit, *ſed potius multiplicauit*.

Et *poſtquam peccauerunt* pauci facti ſunt *& imminuti*, & vexati ſunt à tribulatione *& anguſtia* malorum & dolore.

Effuſa *& orta* eſt contentio ſuper principes eorũ: & errare fecit *atq; permiſit* eos in inuio *infidelitatis, &* nõ *ſunt reuerſi* in via *fidei*.

Et adiuuit *ſubleuando* pauperem *& miſerum* de inopia *& afflictione*, & poſuit *in loco fœcundo*, ſicut oues *vel gregem* familias, *vt multiplicarentur in prole*.

Videbunt *prouidentiam* Dei *ad bonos & malos* recti *corde* & lætabuntur *atque gratulabuntur de tot beneficijs & ſanctis* Dei *operibus*: & omnis iniquitas, *atque iniuſtitia* oppilabit, *& obſtruet* os ſuum, *non audens reſiſtere* Deo. Iob 22.e

Quis ſapiens *& ſpiritu* Dei *edoctus*, & cuſtodiet hęc Dei *beneficia iugiter ruminando*? & intelliget *non merita ſua, non vires in his gloriando*, *ſed* miſericordias *& miſerationes* Domini, *quòd ſuperbis reſiſtit, & humilibus dat gratiam*.

ORATIO.

Cõfitemur Dñe miſericordias tuas, quas iugiter exerces circa nos pœnitentes: Clamauimus ad te, quia tribulamur, libera nos & auxiliare, quia præter te non eſt adiutor: diſrumpe vincula delictorum, quibus detinemur in ſeruitute diaboli, & educ nos de tenebris ignorantiæ ad lumen fidei, & de vmbra mortis ad veritatem vitę, vt tibi ſoli ſacrificemus ſacrificium laudis. Amen.

Sec.He.108 PSALMVS CVII.

Canticum *iſtud agens de mentis iucunditate eſt* Pſalmus, *quia mouet ad bona opera, & attribuitur ipſi* Dauid *Prophetæ.*

ARGVM. Quiſquis ab omni terrenarum rerum affectu ſubduxerit animum, iam paratus eſt cum Chriſto ſeruatore (de quo hic Pſalmus conſcriptus eſſe videtur) Deo veras laudes canere. Nã ad Dominum hunc Pſalmum prorſus pertinere, indicant Pſalmi 56. & 59. ex quibus geminis hunc conſtat eſſe compoſitum.

PAratum *eſt* cor meum Deus *ad confitendum tibi,* paratum cor meum *ad faciendum quæ præcipis:* cantabo *deuotè, &* pſallam *in iubilo tum mentis tum vocis, & hoc* in gloria mea, *quia nulla mihi eſt gloria niſi in laudibus tuis.*

Exurge gloria mea, exurge pſalterium *decachordum,* & cithara *iubilationis:* exur-

gám *à vitijs ad bona opera*, diluculo, *in ortu gratiæ.*

Confitebor tibi *confeßione laudis* in populis Domine, *bonitatẽ tuã laudãdo*, & pſallam *bona opera faciendo*, tibi *ad honorem tuum*, in nationibus, *bonum exemplum alijs præbendo.*

Quia magna eſt ſuper cœlos, *vnde gratiarum beneficia nobis trãſmittis* miſericordia tua *diuina*, & vſq; ad nubes *toto orbe terrarũ diffuſa eſt* veritas tua, *& promißionũ tuarũ.*

Exaltare *aſcendendo* ſuper cœlos, *& choros cœleſtes* Deus *filius*, & ſuper omnem terram *vbique diuulgetur* gloria tua, *vt agnoſcant potentiam tuam & bonitatem tuam*, vt liberentur dilecti, *& prædeſtinati* tui *à ſeruitute peccati & diaboli.*

Reliqui verſus ſuprà expoſiti ſunt, Pſa. 56.

ORATIO.

Paratum eſt cor noſtrum Domine tibi pſallere & cantare iubilo mentis & vocis, quia tu es gloria conſcientiæ noſtræ, confitemur nomini tuo diuino, cùm magna ſit ſuper cœlos miſericordia tua. Fac itaque vt illuc tendamus, quo tibi canitur laus & gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

PSALMVS. CVIII. Sec. He. 109

In finem *& Chriſtum* Pſalmus *eſt ipſius* Dauid *Prophetæ. Loquitur Chriſtus in forma humanitatis aſſumptæ.*

ARGVM. Pars prima huius Pſalmi diræ ſunt in Doeg, alióſque adulatores Saulis, qui Saulem mendaciis ſuis contra Dauidem incitabant: & ſub typo horum in Iudam proditorem Chriſti, ac omnes qui ad eundem modum filiis Dei infeſti ſunt. In altera, de miſeria ſua queritur, & opem Dei implorat.

DEus *pater* laudem meam *contra improperia inimicorum* ne tacueris, *ſed fac me cognoſci & laudari per totum mundum*: quia os peccatoris *& cœtus Pharſæorum* & os doloſi *Iudæ proditoris* ſuper me apertum eſt *dicendo blaſphemias & multa falſa teſtimonia.*

Locuti ſunt *Iudas & Phariſæi* aduerſum me *innocentem* lingua doloſa, *ſimul conferendo de traditione mea*, & ſermonibus odij circumdederunt me, *dicentes, dæmonium habes*: & expugnauerunt me *multis improperiis*, gratis *ſine mea culpa.*

Pro eo *beneficio*, vt me diligerent detrahebant mihi, *negantes me filium Dei*: ego autem *pro ipſis perſequutoribus* orabam.

Et *ipſi* poſuerunt aduerſum me *in verbis & factis* mala pro bonis; & *quia impij erant*, odium *reddebant* pro dilectione mea, *quam exhibui populo Iudaico.*

Conſtitue ſuper eum *populum Iudaicum*, peccatorem *dæmona*, & diabolus *vel Satan* ſtet *atque maneat* à dextris eius, *vt ſit eorum*

Dominus

dominus, quia me recusant.

Cùm iudicatur *ante tribunal æterni iudicis*, exeat de *congregatione iustorum* condemnatus *in ignem æternū*, & oratio eius fiat *illi* in peccatum.

Fiant dies eius *Iudæ traditoris* pauci, *sic fuit, quia post proditionem citò se suspendit*, & episcopatum eius *seu dignitatem Apostolatus* accipiat alter, *scilicet Matthias.* Ioan.17.c Act.1.d

Fiant filij eius *Iudæ* orphani *patre carnali*, & vxor eius *per mortem ipsius fiat* vidua, *pro quibus sustentandis fur erat & latro.*

Nutantes, *vagi, instabiles, incerti quo eant* transferantur filij eius *Iudæ de loco ad locum*, & mēdicent *omnibus bonis spoliati*, & eijciantur *omni præsidio destituti* de habitationibus suis.

Scrutetur *& inquirat* fœnerator *seu exactor* omnem substantiam eius, *vt eam tollat*, & diripiant alieni labores eius, *videlicet diuitias laboribus eius acquisitas.*

Non sit illi *populo Iudaico* adiutor, *qui insurgat ad defensionem eius*, nec sit *illi* qui misereatur pupillis eius, *tuendo & fouendo posteritatem eius.*

Fiant nati *& filij* eius in interitum, *vt moriantur propter peccatum patrum*: in generatione vna *citò & in breui* deleatur nomen eius, *& dispergatur Israel per mundum.*

In memoriam redeat iniquitas *& impietas* patrum eius, *vt sint odio* in conspectu Domini *Dei:* & peccatum matris eius *Synagogæ infidelis* non deleatur, *sed semper puniatur.*

Fiant *& maneant Iudæi obstinati* contra Dominum *Iesum Christum* semper *& hic & in futuro*, & dispereat de terra *viuentium* memoria eorum, *& hoc* pro eo quòd nõ est recordatus *populus* Iudaicus facere misericordiam, *sed potius maximam crudelitatem, persequendo saluatorem.*

Et persecutus est, *populus ille Iudaicus* hominem *Christum de virgine natum* inopem & mendicum, *qui pro nobis pauper factus est, vt nos diuites faceret*, & compunctum corde *atque afflictum alienis miserijs* mortificare, *vt eum occiderent.*

Et dilexit *populus Iudaicus* maledictionẽ *dum clamabant : Sanguis eius super nos & super filios nostros*, & veniet ei *sicut Iudæis contigisse vidimus mille quingentis annis :* & noluit benedictionẽ *in lege promissam*, & elongabitur ab eo, *quia transiuit ad Gentes.*

Et induit *populus Iudaicus* maledictionẽ *ipsam* sicut vestimentum *quod corpus circundat*, & intrauit *ipsa maledictio* sicut aqua in interiora eius *in anima deprauata*, & sicut oleum in ossibus eius *intus & extra.*

Fiat ei *populo maledictio & peccatum* sicut vestimentum quo operitur & *circũdatur ex omniparte*, & sicut zona qua semper pręcingitur, *vt sit semper maledictione ligatus.*

Hoc *est* opus, *pœna, & retributio* eorum qui detrahunt mihi, *dicentes me non esse Christum*, apud Dominum *Deum patrem*, & qui loquuntur mala, *atque blasphemias* aduersus animam & *humanitatem* meam.

Et tu *pater* Domine, Domine *Deus Angelorum & hominum*, fac mecum *suscitando à morte corporis* propter nomen tuum *glorificandum*, quia suauis *pia & benigna* est misericordia tua *per quam generi humano voluisti subuenire.*

Libera me *de huiusmodi corporis infirmitate per resurrectionem*, quia egenus & pauper sum ego, *quandiu inuoluor huius carnis corruptione*, & cor meum conturbatum & *sauciatum* est intra me, *naturali instantis paßionis timore.*

Sicut vmbra, cùm declinat *ad occasum*, ablatus sum *de vita præsenti per mortem*, & excussus sum *à Iudæorum manibus*, sicut locustæ, *quia saltu subitæ resurrectionis euolaui.*

Genua mea, & *fortiora membra, qui fuerunt* Apostoli, infirmata sunt & *debilitata à* ieiunio, *qui diuini verbi resurrectionem non habebant*: & caro mea *à mortis ignominia* immu

tata est *in gloriã immortalitatis*, *& hoc propter oleum*, *& propter gratiam spiritualem Christo homini datam in incarnatione*, *à cuius olei vnctione dictus est Christus.*

Et ego sanctus sum *per ignominiam crucis* opprobrium illis *Iudæis*: viderunt me *pendentem in cruce*, & mouerũt capita sua, *blasphemando.*

Adiuua me Domine *pater*, Deus meus, *in paßione humanitatem meam confortando*: saluum me fac *à morte resuscitando* secundum misericordiam tuam, *qui semper benefacis & defendis.*

Et *per hoc* sciant *boni ad gloriam*, *mali ad pœnam*, quia manus *& potestas* tua hæc *operata est*, & tu Domine *pater* fecisti eam *misericordiam*, *vt per meam paßionem redimeretur genus humanum.*

Maledicent illi *obstinati Iudæi*, & tu *Deus pater* benedices *& benefacies*: qui insurgunt in me *filium tuum*, confundantur *aduersarij veritatis*, seruus autem tuus *tibi obediendo vsque ad mortem* lætabitur, *ad dexteram tuam collocatus.*

Induantur *aduersarij*, qui detrahũt mihi, *ignominia*, pudore *& opprobrio*: & operiantur sicut diploide, *tanquam duplici pallio* confusione sua, *intus & extrà*, *coram Deo & hominibus*, *in corpore & in anima.*

Confi

Confitebor Domino *patri, ipsum laudando* nimis *ex vehementi affectu* in ore meo *& meorũ*, & in medio multorũ, *quia in vniuerso mundo*, laudabo eum *in membris meis.*

Qui astitit *iuuando* à dextris pauperis, *vires mihi ministrans in paßione*, vt saluam faceret à persequentibus *Iudæis* animam *& humanitatem* meam, *me resuscitando à morte gloriosé.*

ORATIO.

Omnipotẽs sempiterne Deus, qui filium Dominum nostrum Iesum Christum pro reatibus nostris, mortem crucis ignominiosam subire voluisti, vt nos à morte æterna redimeres: Fac quæsumus nobiscum misericordiam propter nomẽ sanctum tuum, & libera nos à persequentibus vitiis, & à diabolo calumniatore, ne stet à dextris. Per eundem Christum. Gen.1.a

PSALMVS CIX. Sec.He.110

Psalmus *iste est* Dauid *Prophetæ, qui loquitur hic mysteria incarnationis Christi.*

ARGVM. Canit Psalmus de regno Christi, quod in Sion cœpit, indéque ad fines orbis vsque peruenit, obtinebítque donec Christum superi & inferi vniuersi adorent, hostésque eius scabellum positi fuerint pedibus eius.

DIxit, *& æterna dispositione ordinauit* Dominus *Deus Pater*, Domino meo *Christo filio suo, quem Dauid Dominum vocat* Matt.22.d 1.Cor.15.d

ratione

He.1.2.10.c Act.2.f. *rationē diuinitatis suæ*, Sede *& quiesce à d*extris meis, *ac mihi conregna:*

Donec ponam *omnes* inimicos tuos *Iudæos, qui persecuti sunt te Christum*, scabellum pedũ tuorũ, *subiectos tuæ volũtati & imperio*.

Virgam virtutis tuæ. *sceptrum potentiæ, virtutem fidei, & charitatis* emittet Dominus, *qui omnia in Christo facit* ex Sion, *vbi cœpta est prædicari lex gratiæ, & verbum Dei* dominare *iam* in medio inimicorum tuorum *Iudæorum, Paganorum, Hæreticorum, tu qui es Dominus omnium.*

Tecum *sum* principiũ *vnum & idem, quia eadem est dominandi potestas, & principandi authoritas, & hoc apparebit* in die virtutis *& claritate diuinitatis* tuæ, *quando videbimus te sicut es* in splendoribus sanctorum, *quando iusti fulgebunt sicut sol in regno patris:* Ego pater ex vtero *ex arcano substantiæ meæ, atque ex ipsa diuinitate* ante luciferum *ante stellas, atque tēpora, ante omnem creaturam* genui te *ineffabili & æterna generatione.*

Heb. 7.c Ioã. 12.c Heb. 5.b Iurauit Dominus *pater Christo, & inconcussa veritate firmauit*, & nõ pœnitebit eum, *neque mutabit sententiam:* Tu es sacerdos in æternum *ad interpellandum pro nobis, quia semetipsum obtulit Deo patri in ara crucis* secundum ordinē Melchisedech, *qui panem & vinum obtulit in sacrificio, & tu ita facies*

in

in consecratione corporis & sanguinis tui.

Dominus Iesus *sacerdos iste* à dextris tuis *residens, interpellans pro nobis* confregit & *conquassauit* in die iræ & *vindictæ* suæ reges: *qui gratiæ suæ beneficia contempserunt & persecuti sunt.*

Iudicabit *iudicio finali* in nationibus & *Gentibus diuersis*, implebit ruinas *Angelorum, quia homines illuc ascendere faciet*, conquassabit *grauiter puniendo* capita multorum *principum &* Hæreticorum, *qui fuerunt* in terra *huius seculi.*

De torrente & *fluxu mortalitatis nostræ* in via *præsenti* bibet, *nascendo & moriendo:* propterea *quia sic humiliabitur etiam vsque ad mortem*, exaltabit *Deus pater* caput *eius, quia dabit ei regnum æternum, quod est super omne regnum. Vnde & dominus erit omnium cœlestium, terrestrium, & infernorum.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, qui filium tuum, qui tecum principium est vnũ & idem, genitura ineffabili & æterna genuisti, & sacerdos factus secũdum ordinẽ Melchisedech, corpus & sanguinẽ proprium obtulit in ara crucis ad reconciliationem nostram, tibi obediens vsque ad mortem, quæsumus vt mors eius spontanea sit nobis vita æterna. Amen.

Sec.He.III.

PSALMVS CX.

Halleluia, *Laudate Deum.*

ARGV. Hymnus est, quo opera Dei & creationis & redemptionis hic magnificantur, vt sit summa: Quicquid facit Deus, verè facit & iustè: quicquid promittit, verè promittit & iustè, non sicut homines, qui & facto & verbo fallunt & falluntur.

COnfitebor tibi Domine, *& gratias agā* in toto corde meo, *intellectu & affectu,* in consilio iustorum, *nō in conuenticulis Hæreticorum,* & congregatione *seu Ecclesia fidelium, vbi congregantur iusti.*

Magna *sunt* opera Domini, *& inscrutabilia,* exquisita *sunt & inuestiganda* in omnes voluntates eius, *quia omnia quæcunque voluit, fecit in cœlo & in terra.*

Confessio *peccatorum* & magnificentia *de diuinis est* opus eius, *non ergo glorietur in se homo, quia omnia sunt à* Deo: & iustitia eius, *merces quæ iustè datur, & retributio iustitiæ* manet *incommutabilis*, in seculum seculi, *æternaliter.*

Memoriam fecit *in recordatione* mirabilium *beneficiorum* suorum, *in opere incarnationis & redemptionis* misericors *natura,* & miserator Dominus *in effectu*, escam *spiritualem, videlicet corpus & sanguinem suum,* dedit *in sacramento* timentibus se.

Memor erit *Dominus* in seculũ *& in æternum* testamenti *& pacti* sui *promissi: præcepit nobis facere iustitiam, & promittit vitam*, virtutem operum suorum *& rationes diuinæ bonitatis in operibus Dei intelligendas* annuntiabit, *declarabit, & manifestabit* populo suo *adoptiuo, fideli & Christiano.*

Vt det illis hæreditatem Gentium, *benedictionem Gentibus in Christo promissam, salutem, pacem & gratiam* opera manuum *& potestatũ* eius *sunt* veritas, *quia quicquid promisit adimplebit*, & iudicium, *quia reddet vnicuique prout gessit. Omnia enim opera Domini vera, recta, iusta sancta sunt.*

Fidelia *etiam sunt* omnia mandata eius, *& fide recta à nobis adimplenda*, confirmata *& firmiter seruanda* in seculum seculi, *semper & ab omnibus, quia* facta *sunt* in veritate *à Christo, qui est ipsa veritas*, & æquitate. *æquissima enim sunt & recta, & non est iniquitas in eis.*

Redemptionem *& salutem* misit *Dominus pater* populo suo *Christiano, quando Christus ex obedientia Dei patris venit ad passionem, per quam redemptum est genus humanum:* mandauit *& voluit, vt* in æternum *duraret* testamentum suum *Nouum, quia illi aliud nõ succedet.*

Sanctum *bonis vt ametur*, & terribile *malis, vt*

lis , vt timeatur nomen eius *ſaluatoris, qui Ieſus eſt, in quo ſanctificamur & iuſtificamur* initium *veræ* ſapientiæ *eſt* timor Domini, *vt ad eius verba & opera trepidemus, ac ad humilitatem moueamur.*

Prouer.1. a. & 9. c. Eccle.1. b

Intellectus *huius timoris eſt* bonus *& vtilis* omnibus facientibus eum, *& opere adimplentibus, qui ſic intelligant vt faciant quæ timor ſuadet:* laudatio eius *redemptoris noſtri* manet in ſeculum ſeculi. *ſemper enim laudandus eſt Chriſtus Dominus, & Deus noſter.*

ORATIO.

Miſericors & miſerator Dominus, cuius opera omnia ſunt veritas & iudiciũ, tribue nobis timorem nominis tui ſancti & terribilis, quem eſſe initium ſapientiæ prædixiſti vt iuſtorum cõgregatione admixti, miſericordiæ tuæ eſcis ſpiritualibus ſaginemur. Amen.

Sec.He.112

PSALMVS CXI.

Halleluia reuerſionis Aggæi & Zachariæ, *Laudate Dominum.*

ARGVM. Timor Domini commendatur hoc Pſalmo. Viri item timentis Deum beatitudo & in rebus externis & in ſpiritu deſcribitur.

BEatus *eſt* vir *ille,* qui *filiali affectu* timet Dominum, *& offenſam eius incurrere:* in mandatis eius *adimplendis* volet *& cupiet* nimis, *alacri animo & deſiderio intenſo.*

Potens

Potens in terra *viuentium ad emendum regnum cœlorum* erit ſemen, *meßis* eius *futuræ, quæ ſunt opera miſericordiæ*: generatio rectorum *& opus eorum, qui ſunt recti corde*, benedicetur *æterna retributione*.

Gloria *de puritate conſcientiæ* & diuitiæ *ſanctarum virtutum ſunt* in domo eius, *& cordis ſecreto, vbi conſcientia habitat*, & iuſtitia *ſeu merces iuſtitiæ* eius manet in ſeculum ſeculi, *quia æternaliter præmiabitur*.

Exortum eſt *ac illuxit* in tenebris *huius mundi* lumen *gratiæ & ſol iuſtitiæ* rectis corde *ac iuſtis*: miſericors *eſt Dominus natura*, & miſerator *exhibitione*: & iuſtus, *reddendo ſecundum opera, dum remunerat*.

Iucundus, *lætus in conſcientia, & gratus* Deo *eſt* homo *ille*, qui miſeretur *egentibus de ſuo largiendo*, & commodat *opere & facto, erogando pecunias, labores, cæteráque beneficia*, diſponit *iam in præſenti, & congregat* ſermones ſuos, *qualiter* Domino *reſpondebit* in iudicio *futuro de operibus miſericordiæ exhibitis*, quia in æternum *talis* non commouebitur, *& nunquam à gloria* Domini *ſeparabitur, ſed fixus in* Deo *perſiſtet*.

In memoria æterna *coram* Deo erit iuſtus, *pius & miſericors, quia ſcriptus in libro vitæ*: ab auditione mala *& maledictione qua*

dicetur impijs, Ite *in ignem æternum*, non timebit, *quia bonam audiet, quam audituri ſunt miſericordes.*

Paratum *ſemper & promptum eſt* cor eius *iuſti*, ſperare in Domino, *vt promiſſa ipſius percipiat*, confirmatũ *& in amore* Chriſti eſt *fixum* cor eius *per gratiæ & virtutis habitũ*: non cõmouebitur *à iuſtitia & ſpe ſua*, donec *exiſtẽs in terra viuẽtiũ*, *inde* deſpiciat *per contemptũ* inimicos ſuos, *viſibiles & inuiſibiles.*

Diſperſit *amore* Dei, *non theſaurizauit ſibi*, & dedit *atque diſpenſauit poſſeßiones ſuas* pauperibus *non histrionibus aut adulatoribus* iuſtitia eius *& merces miſericordiæ eius* manet in ſeculum ſeculi, *quia præmium erit æternum*: & cornu *virtutis* eius exaltabitur *ac clarificabitur* in gloria *æterna.*

Peccator *& impius* videbit *hoc ad ſuam pœnam*, & iraſcetur *contra ſeipſum*, *quòd non fecerit bona*, dentibus ſuis fremet *in inferno, vbi erit fletus & ſtridor dentium*, & tabeſcet *inuidia de felicitate aliena*, deſiderium *autem* peccatorum, *quod in præſenti vita habuerũt*, peribit, *velut vmbra.*

ORATIO.

Quæſumus miſericors & miſerator Domine, vt in conſortio iuſtorũ & congregatione ſanctorũ timeamus te filiali affectu, adeò vt paratum ſit ſemper cor noſtrũ, ſperare

rare in te, & confirmatum in amore tuo, qui es vnica salus nostra: vt opera misericordiæ hîc exercẽtes ad proximum à gloria tua æterna non separemur. Amen.

PSALMVS CXII. Sec.Heb. 113.

Halleluia *laudate Dominum.*

ARGVM. Laus Deo vbique canitur, quòd cuncta intuetur, regit, & pro arbitrio suo mutat, humiles semper euehens, & miseros restituens.

Laudate *vos pueri simplices & humiles corde* Dominum *in essentia extollendo maiestatem eius*, laudate nomen Domini, *prædicando virtutes & opera eius.*

Sit nomen Domini *Dei nostri* benedictũ *benedictione laudis & gratiarum actionis*, ex hoc *quo cœperunt homines credere in Deum*, nunc *in præsenti* & vsque in seculum *sine fine, semper & in omni tempore.*

A solis ortu *in omnibus Gentibus* vsque ad occasum *toto orbe terrarũ* laudabile nomẽ Domini, *vt vbique est, vbique laudetur.* Malac.1.c

Excelsus *est* super omnes Gentes, *& homines cuiuscunque potestatis & dignitatis* Dominus *dominantium creator & moderator omnium*, & super cœlos *atque angelicas virtutes* gloria *& sublimitas* eius.

Quis est *tam potens, excelsus & beneficus,* sicut Dominus Deus noster? *certè nullus*, qui in altis *cœlorum* habitat, *& intuitu mise-*

ricordiæ humilia refpicit *per fuam prouidentiam* in cœlo, *Angelos confirmando*, & in terra *pœnitentes iuftificando.*

Sufcitans *per fuam gratiam* à terra & *defideriis terrenis* inopem *virtutibus*, & de ftercore *atque vitiorum putredine* erigens, & *emundans* pauperem, *miferiis & peccatis fœtidum.*

Vt collocet eum *in fede honoris & gratiæ* cum principibus, *quia victores peccati & mundi*, cum principibus, *inquam*, Prophetis & *Apoftolis* populi fui *Chriftiani*, *qui fpiritualiter præfuerunt populo Dei.*

Qui habitare facit *Gentilitatem prius idololatriæ deditam*, fterilem *operum bonorum* in domo, & *Ecclefia catholica de Iudæis, & Gentibus collecta*, *quam fecit* matrem filiorum *multorum* lætantem *partu*, & *numerofitate fidelium.*

ORATIO.

Laudantes nomen tuum omnipotens Deus, quod eft benedictum in fecula, rogamus vt nos in finu matris Ecclefiæ collocatos fufcitare digneris, per tuam gratiam nos peccatores miferiis & delictis obnoxios, & erigere de terrenis defideriis, & vitiorum putredine, vt nonnifi cœleftia meditemur. Amen.

PSAL

PSALMVS CXIII. Sec.Heb. 114.

Halleluia *laudate* Dominum. *Narrantur beneficia & miracula* Hebræis *in figura, & Chriſtianis in ſpiritu à* Deo *exhibita.*

ARGVM. [redacted] 1.Cor.10.

IN exitu *populi* Iſrael de Aegypto *atque de iugo ſeruitutis*, domus Iacob *cum egrederetur* de populo Barbaro *Gentili & aſpero, qui nec Deum nec legem Dei agnoſcebat.* Exod.3.a

Facta eſt Iudæa *terra promiſsionis*, ſanctificatio eius, *quia ibi cultus fuit Dei, & doctrina legis ac prophetarum, &* Iſrael *factus eſt* poteſtas eius *terræ: qui enim in Aegypto fuerant ſerui, ibi facti ſunt* Domini.

Mare *Rubrum* vidit, *quaſi intelligeret voluntatem Dei*, & fugit *diuidendo ſe per medium, vt Iſrael pede ſicco tranſiret*, Iordanis *etiam* conuerſus eſt retrorſum, *eleuando ſe ad modum collis.*

Montes *applaudendo* exultauerunt, *inclinantes ſe in aduentu Iſrael*, vt arietes *laſci-*

uientes, & colles *subsilierunt*, sicut agni ouium, *quia defluentibus aquis maris scopuli apparuerunt.*

Quid est *& contigit* tibi mare R*ubrum*, quòd fugisti, *dando transitum Israelitis?* & tu Iordanis *flumen*, quia conuersus es retrorsum, *quæ causa tuæ obedientiæ?*

Montes, *cur* exultastis sicut arietes? *& vos* colles *quid fuit vobis, quòd exultastis* sicut agni ouium? *vnde ista mirabilia in mari* R*ubro, in Iordane, in montibus & collibus?*

A facie *& præsentia* Domini mota est terra, *cui etiã obediunt insensibilia*, à facie Dei Iacob *omnipotentis, qui hæc promiserat futura.*

Qui conuertit *atque aperuit* petrã *ipsam* in stagna aquarũ, *dando abundantiam aquæ de petra*, & rupem *seu silicem* in fontes aquarum, *vt celebrius esset miraculum in deserto.*

ARGVM. Orat Deum, vt propter nominis sui gloriam populo suo benefaciat, quo manifestum fiat ipsum vnum Deum esse, & idola Gentium nihili figmenta.

Sec. Heb. Psal. 115. NOn nobis Domine *tribuatur gloria*, non nobis, *neque meritis, aut viribus nostris adscribatur*, sed nomini tuo *diuino* da gloriam, *de misericordia & beneficijs gratis nobis præstitis.*

Super misericordia tua *diuina* & veritate tua, *per quam promissa implesti, prædicetur tibi*

tibi gloria, non super opere aut merito nostro, nequando dicāt Gentes *idololatræ blasphemando,* Vbi est Deus eorū, *perinde ac nō esset?*

Deus autem noster *est* in cœlo, *potens super omnem creaturam.* omnia quæcunq; voluit, *in corporalibus & spiritualibus* fecit *per suam omnipotentiam.*

Simulachra Gentium *& idola quæ tanquam deos colunt,* argentum *sunt* & aurum, *quo ad materiam,* opera manuū hominum, *quo ad formam, ex stultitia hominū dedicata.*

Os habent *secundum hominis similitudinē,* & non loquētur, *imagines tantùm sunt, nihil possunt:* oculos habent, & non videbunt, *ignobiliores cæcis & brutis.* Sap. 15.d

Aures habent, *secundum apparentiam,* & non audient, *quantuncunque clament idololatræ:* nares habēt *ad ludibrium,* & non odorabunt, *& sic falsitas seipsam confundit.*

Manus habent, & non palpabunt, *quia mouere ad opus nullum possunt:* pedes habent *similitudinariè,* & non ambulabunt *ingressu:* non clamabunt in gutture suo, *nec habent eius vsum.*

Similes illis *simulachris* fiant *in vita & sensu,* qui faciūt ea, *pereant factores & cultores idolorum,* & omnes qui confidunt in eis, *cùm in solum Deum creatorem sperandum sit.*

Domus Israel *Ecclesia fidelium* sperauit

in Domino, *omnem fiduciam in eum collocando*: adiutor eorum *in bonis agendis*, & protector eorum eſt *contra mala imminentia.*

Domus *etiam* Aaron, *& ordo ſacerdotum* ſperauit in Domino, *& non ſine fructu*: adiutor eorum, *vt perſeuerent*, & protector eorum eſt *contra hoſtiles incurſus.*

Qui timent Dominum *timore filiali*, ſperauerunt in Domino *ſpe formata charitate*: adiutor eorum & protector eorum eſt. *qui ergo Deum creditis, ſperate in eum.*

Dominus *Deus* memor fuit noſtri *ex ſua miſericordia*, & benedixit nobis, *augendo dona ſua.*

Benedixit domui Iſrael, *omni populo Chriſtiano*, benedixit domui Aaron, *ordini ſacerdotum.*

Benedixit omnibus *ſine perſonarum acceptione* qui timent Dominum *timore caſto*, puſillis cum maioribus, *quia æqualis eſt ei cura de omnibus.*

Adiiciat Dominus *& apponat benedictionem ſuam* ſuper vos, *ſuam gratiam augmentando*: ſuper vos, *inquam, fideles*, & ſuper filios *& poſteros* veſtros.

Benedicti *eſtis* vos omnes *fauore ſuo* à Domino *per conſequutionem gratiæ*, qui fecit *&* *creauit* cœlum & terram, *qui ita gubernat & continet omnia.*

Cœlum

Cœlum cœli *empyreum, quod eſt ſupra firmamentum* Domino *eſt in gloria ſua*: terram autem dedit *ad habitandum* filiis hominum, *vt ea vtantur in gloriam Dei*.

Non mortui *in peccatis ac tibi*, laudabunt te Domine, *quia non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris*, neque omnes *laudabunt*, qui deſcendunt in infernum, *cùm tibi ſit blaſphemia, non laus*. Baruch 2.d

Sed nos qui viuimus *vita gratiæ* benedicimus Domino, *digne collaudantes*, ex hoc nunc & *præſenti tempore* vſque in ſeculum *ſemper, ſine fine*. Deut.2.a

ORATIO.

Deus qui timentibus & ſperantibus in te adiutor es & protector, qui omnia quæcunque voluiſti feciſti in cœlo & in terra, ſis memor noſtri atque benedicas nobis ſuper miſericordia tua atque veritate tua, non nobis dando gloriam, ſed nomini tuo diuino, quod vbique celebretur, & prædicetur, ex hoc præſenti tempore vſque in ſeculum æternum. Amen.

PSALMVS CXIIII. Sec.He.119.

Halleluia *laudate Dominum, cùm laus Dei ſit pretium laborũ, meritũ & præmiũ noſtrum*.

ARGVM. Quiſquis præſenti rerum terrenarum metu, aut futuro illo mortis & inferni concutitur, ex ardente dilectionis deſiderio clamet ad Deum, qui haud dubiè orantem exaudiet, ad eum

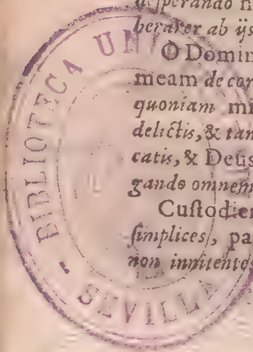
sane modum, quo Dauidi, cum iam cinctus esset à Saulis exercitu, præsenti ope consuluit.

DIlexi *nunc ardentius super omnia Deum meum*, quoniam exaudiet Dominus *ipse* vocem orationis meæ *in angustijs.*

Quia *iam Dominus* inclinauit aurẽ suam mihi *condescendendo petitioni meæ*, & *in hoc expertus misericordiam suam* in diebus meis *præsentibus, qui sunt pleni laboris & doloris*, inuocabo *eius auxilium.*

Circundederunt me *tentationes graues*, & dolores mortis *atq; peccata, vnde procedit dolor & mors animæ*: & pericula inferni *nisi à te Domino vero adiutus* inuenerunt me *aberrantem abs te & expositum malis.*

Tribulationem *corporis per multas huius vitæ pœnalitates*, & dolorem *cordis* inueni, *ceu remedia contra inferni pericula, & ego non desperando* nomen Domini inuocaui, *vt liberarer ab ijs periculis & tribulationibus.*

O Domine, *qui potes omnia*, libera animã meam *de corpore mortis huius: & hoc spero, quoniam* misericors *est* Dominus *parcendo delictis*, & *tamen* iustus, *quia castigat pro peccatis*, & Deus noster *iterum* miseretur, *castigando omnem filium quem recipit.*

Custodiens *est à peccatis & laqueis diaboli simplices*, paruulos *& humiles* Dominus, *non innitentes suæ prudentiæ, sed Dei misericordiæ*

ricordiæ: ego *autem* humilitus sum *in pœnitentia & flagellis eius*, & liberauit me *à laqueis diaboli.*

Conuertere *& redi* ô anima mea *ad pacem cordis* in requiem tuam *ad Deum in quo est vera mentis requies*, quia Dominus *Deus tuus* beneficit tibi, *dona conferendo, & à multis periculis liberando.*

Quia eripuit *atque liberauit* animam meam de morte *peccati, & æternæ damnationis* oculos meos à lacrymis *afflictionis præ timore pœnæ, &* pedes *atq; affectus* meos *eripuit etiam* à lapsu, *vt non caderē in foueam peccati de via iustitiæ.*

Placebo *tandem* Domino *perfectè, non hîc, vbi semper labimur, sed* in regione viuorum, *in cœlesti regno & gloria beatorum.*

ORATIO.

Exaudi Domine vocem deprecationis meæ, & libera animam meam de morte peccati atque æternæ damnationis, quia circundederunt me tentationes graues, & delicta. Custodi me per tuam gratiam, vt non incidam de via iustitiæ in foueā peccati: imò ab inferni periculis erutum, in regione viuorum, & gloria beatorum me constituas in æternum. Amen.

Iste psalmus iungitur præcedenti apud Hebræos

PSALMVS. CXV.

Halleluia, *Laudate Dominū pro dono fidei.* 2.Cor.4.c

ARGV

ARGVM. Fides nostra quæ est in Christum, quid possit, aut quantum habeat virium, Apostolorum & Martyrum Christi docemur exemplis: qui veritatis amore nedum fortunas omnes, sed & vitam quoque ipsam vilem habuerunt. Cæterum cum Dei beneficio reseruati videantur, compertum est humanum conatum hic parum feliciter posse promouere.

CRedidi *verè ac perfectè*, propter quod locutus sum *constans in fide*: ego autem *miser* humiliatus sum nimis, *destitutus omni solatio, gratia, virtutibus, & omni bono.*

Ego *autem non attribuens mihi aliquod bonum*, dixi in excessu meo *mente rapta ad veritatis cognitionem*, Omnis homo *de se præsumens*, mendax *est de fragilitate sua naturâ vanus & impotens ad omne bonum.*

Quid *ergo* retribuam Domino, *cùm nihil habeam boni, & plura debeam* pro omnibus *suis beneficijs*, quæ retribuit mihi? *quia vices rependere non possum.*

Calicem *& passionem* salutaris *aduersitatis* accipiam *patiēter ferendo*, & nomen Domini, *vt me non derelinquat*, inuocabo, *gratiam & misericordiam implorando.*

Vota *& desideria* mea *testabor* Domino *Deo*, & reddam coram omni populo eius, *vt glorificetur* Deus *confessione mea*: *quia* preciosa, *chara, grata & accepta* in conspectu *& oculis* Domini *Dei*, mors *atque totius*

vita

vitæ crux ſanctorum *& electorum* eius.

O Domine *profiteor*, quia ego ſeruus tuus *ſum, emptus & redemptus ſanguine tuo,* ego *inquam* ſeruus tuus, *totus tibi obligatus,* & filius ancillæ tuæ, *atque Eccleſiæ tibi militantis.*

Dirupiſti *atque ſoluiſti* vincula *atque peccata* mea, *quibus eram constrictus: & ergo* tibi ſacrificabo *meipſum in* hoſtiam laudis *cum gratiarum actione*, & nomen Domini inuocabo, *gratitudinem de præteritis & fiduciam de futuris præſtando.*

Vota mea *& ſacrificium laudis* Domino reddam, *atque offeram* in conſpectu *& cœtu* omnis populi eius, *vt exemplo meo erudiantur ad ſimilia : & hoc* in atriis domus Domini, *in ſancta Eccleſia militante, &* in medio tui Ieruſalem, *vbi eſt æternæ pacis viſio, fatebor magnalia tua.*

ORATIO.

Inuocamus nomen tuum Domine, gratiam & miſericordiam implorando, qui de fragilitate noſtræ naturæ impotentes ſumus ad omne bonum, deſtituti omni ſolatio ac virtutibus. Quocirca dirumpere digneris vincula peccatorũ noſtrorum, vt ſic à delictis liberi mereamur cœleſtis Ieruſalem gaudiis perfrui. Amen.

Sec.Heb. 117.

PSALMVS CXVI.

Halleluia, *Laudate Dominum de aduentu Christi in carnem.*

ARGVM. Psalmum hunc interpretatur Paulus, Rom. 15. docens, quòd Gentes ex sola misericordia honorant Deum, Iudæi autem etiam ex promissionibus.

Rom.15.c LAudate Dominum *Deum* omnes gentes *totius mundi*: laudate eum, *atque magnificate beneficia gratis præstita*, omnes populi *Iudæorum ad fidem conuertendi.*

Quoniam confirmata est *per effectum incarnationis Christi* super nos *fideles* misericordia eius, *& reparatio nostra misericorditer promissa, quia quod per Prophetas promisit, per aduentum Christi compleuit:* & veritas Domini, *quæ Christus est*, manet *nobiscum* in æternum *vsque ad consummationem seculi.*

Ioan.12.c

ORATIO.

Omnipotens Deus qui omnium Gentium ore laudaris, quia Dominus pro seruis, iustus pro peccatoribus incarnari, nasci & mori dignatus es, supplices deprecamur, ne deseras nos orphanos, sed confirma super nos misericordiam & veritatem tuam in æternum. Amen.

Sec.Heb. 118.

PSALMVS CXVII.

Halleluia, *Laudate Dominum. Inuitantur omnes ad laudandum Dominum Deum.*

ARG

ARGVM. Hymnus est, quo Dauid defunctus iam malis suis, & in regem totius Israelis euectus, publicè in tabernaculo Dei gratias Deo egit, eiúsque in se bonitatem magno studio celebrauit, ac simul Christi in se imaginem exposuit.

Confitemini Domino *laudando eum in beneficijs eius*, quoniam bonus *est essentialiter, atque bonos nos facit per suam gratiam*, quoniam in seculum *seculi est* misericordia eius.

Dicat nūc *in præsenti vita confitēdo* Israel, *populus electus videns Deum per fidem*, quoniam bonus *est Dominus, &* quoniam in seculum *est* misericordia, *& benignitas* eius.

Dicat nunc *& confiteatur laudando Deum* domus Aaron, *sacerdotalis cœtus*, quoniam in seculum *durat* misericordia *& benignitas* eius.

Dicant nunc *omnes* qui timent Dominum: *pusilli cum maioribus*, quoniam in seculum *atq; in æternū est* misericordia eius, *qui gratis suæ benignitatis dona concedit.*

De tribulatione *tum animæ tum corporis* inuocaui Dominum *petendo auxilium*, & exaudiuit me *de angustijs liberando*, *&* in latitudine *gaudiorum inducendo* Dominus *meus*.

Dominus *Deus est* mihi adiutor *cōtra aduersarios meos*: *& ergo* non timebo, *imò despiciam* quid faciat mihi, *aut agat contra me* Hebr.13.a

quilib

quilibet homo *carnalis.*

Dominus *eſt* mihi adiutor *protegens me:* & ego *ſuffultus diuino adiutorio* deſpiciam *omnino* inimicos meos, *qui mihi nocere non potuerunt.*

Bonum eſt *& vtile* confidere in Domino, *& ſpem totam in eum reponere,* quàm confidere in homine, *qui ex ſe nihil poteſt.*

Bonum eſt *& melius* ſperare in Domino, *qui largitur vitam æternam,* quàm ſperare in principibus, *quorum poteſtas cum hoc mundo euaneſcit.*

Omnes gentes *ignorantes Deum* circumdederunt me *perſequentes,* & in nomine Domini *factum eſt hoc,* quia vltus ſum in eos *iniurias propulſando.*

Circundantes *vndique* circuierunt me, *tanquam obſeſſum impugnando,* & in nomine Domini *vindicabo me,* quia vltus ſum in eos *circunquaque puniendo.*

Circundederunt me ſicut apes *gerentes mel in ore & aculeum in cauda,* & exarſerunt *inuidia* ſicut ignis *accenditur* in ſpinis *ſiccis,* & in nomine Domini *contigit contrarium,* quia vltus ſum in eos *inimicos.*

Impulſus *perſecutionibus & tentationibus* ferè euerſus ſum *à ſtabilitate virtutis,* vt caderem *in peccatum,* & Dñs, *quia deeſſent vires propriæ,* ſuſcepit me; *quia in ipſo confidebam.*

Fortitu

Fortitudo mea *& virtus in certamine*, & laus mea *atque gloria* Dominus *est*, *non ego mihi*: & *ideò* factus est mihi *redemptor & saluator meus* in salutem, *cum ipse est fortitudo, laudatio, & salus æterna beatorum*. Exod. 15. a Exod. 12. a

Vox exultationis *spiritualis* & salutis *æternæ resonat* in tabernaculis *& conscientijs* iustorum *hominum, vbi semper læti sunt, quãuis exterius affligantur*.

Dextera Domini *Dei* fecit virtutem, *à peccatis & periculis me liberando*, dextera *& potentia* Domini exaltauit me *in virtuosis operibus promouendo*: dextera *inquam* Domini fecit *in me* virtutem *constantiæ ne recidiuarem*.

Non *ergo* moriar *morte æterna, tanta virtute stipatus*, sed viuam *vita gratiæ & gloriæ*: & narrabo *atq; celebrabo* opera Domini, *non hominũ, qui mihi semper & vbiq; auxiliatur*.

Castigans *& corripiens pro delictis* castigauit me Dominus, *ad emẽdationem paterno flagello*, & morti *æternæ* non tradidit me, *imò à morte peccati eripuit per castigationem*.

Aperite mihi *atque docete* portas iustitiæ *& sacramenta nouæ legis quibus iustificamur*, & ingressus in eas *per fidem veram*, confitebor Domino *gratias agendo*: hæc porta *est* Domini, *per quam fit ingressus ad Dominum*, *&* iusti *homines* intrabunt in eam *per fidem*

ad gloriam æternam.

Confitebor tibi *gratias agens*, quoniam exaudiſti me *in tribulatione*, & factus eſt mihi *peccatori* in ſalutem, *quia per tuam gratiā ſaluatus ſum.*

Matt. 21. d Marc. 12. d Luc. 20. c Act. 4. b Rom. 9. g 1. Pet. 2. a Iſa. 28. d

Lapidem *Chriſtum fundamentum Eccleſiæ catholicæ*, quem reprobauerunt *& abominati ſunt* ędificantes, *doctores legis & Phariſæi*, hic factus eſt *lapis angularis* in caput anguli, *conſtituens vnam Eccleſiam de Iudæis & Gentibus, cuius ipſe eſt caput & paſtor.*

A Domino *Deo patre* factum eſt iſtud, *& declarata eſt potentia Dei in Chriſto reſurgente & glorificato poſt reprobationem*, & eſt mirabile *hoc myſteriū* in oculis noſtris, *cùm caro & ſenſus humanus non capiunt.*

Hæc eſt dies *Noui teſtamenti, & veritatis reuelatæ, dies inquam ſalutis & gratiæ*, quam fecit dominus, *quia ſpecialem in ea gratiam humano generi exhibuit:* exultemus *corpore*, & lætemur *mente* in ea, *quia in hac die liberati ſumus.*

O Domine *Deus* ſaluum me fac *in hac die ſalutis*, ô Domine *Deus* bene proſperare *iter noſtrum proſpere dirigendo:* benedictus *Chriſtus*, qui venit *in mundum* in nomine *Domini patris ſui, vt nos ſaluaret in vitam æternam.*

Benediximus *& ſalutem iſtam annuntiauimus*

nimus vobis *omnibus* de domo Domini, *qui in* Ecclesia *creditis*: Deus *Christus* Dominus *noster ille benedixit*, & illuxit nobis *gratiæ suæ radijs.*

Constituite *in honorem Domini* diem solennem, *vt sunt Natiuitatis & Resurrectionis*, in condensis *vestris cõgregationibus pro tanto Dei munere, & resplendeat claritas solẽnitatis*, vsq; ad cornu altaris *per totum Dei templum.*

Deus meus es tu, *qui solus saluas*, & confitebor tibi *gratias agendo:* Deus meus es tu *& non alius*, & exaltabo te, *tua magnalia celebrando.*

Confitebor tibi *confeßione laudis*, quoniã exaudisti me *liberando ab omnibus malis & periculis*, & factus es mihi *Dominus* in salutem *animæ meæ.*

Confitemini Domino *gratias agendo*, quoniam bonus, *quia gratis bonitatem suam communicauit*, quoniam in seculum *benignitas &* misericordia eius, *non cessans vnquam benefacere nobis.*

ORATIO.

Consolatio tribulationũ nostrarũ piissime Deus, qui iustorum tabernacula lętitia perfundis, exalta Ecclesiam tuã virtute potentis dexteræ: qua fiat porta iustitiæ, vt per eam ingrediamur viam salutis, & ita se angulari stabilitate connectat, vt tua resurre-

ctione clarificata refulgeat. Amen.

PSALMVS CXVIII.

Sec.He.119

Halleluia *laus Dei* ℵ Aleph *doctrina*.

ARGVM. Psalmus hic Alphabetum est diuini amoris, paradisus omnium doctrinarum, & apotheca Spiritus sancti, schola veritatis, profundum scripturarum mysterium, vbi omnium virtutum moralis disciplina tota refulget. Psalmus inquam est alphabeticus per elementa Hebraica, quæ sunt vigintiduo, digestus, ita vt omnes versus primæ ogdoadis ab Aleph incipiant, Secundæ à Beth, &c. deinceps. Ogdoadibus enim duabus & viginti, id est, octonariis versuum hymnizatur, vt huius perfectæ doctrinæ elementis veram tandem beatitudinem nanciscamur. Quippe in eis XXII. ogdoadibus nullus est versiculus, in quo non reponatur aliquod horum duodecim, Via, Lex, Testimonium, Mandatum, Iustificatio, Iudicium, Iustitia, Sermo, Eloquium, Verbum, Veritas, Bonum, quæ sunt scalæ spirituales beatitudinis æternæ, & significant Dei beneplacita, & quid fieri desideret à nobis.

BEati *& sancti sunt* immaculati, *carentes mortali culpa* in via *præsentis vitæ*, qui *neque otiosi stertunt, sed perseueranter* ambulant *& proficiunt* in lege Domini, *eius mandata opere adimplendo.*

Beati *sunt*, qui *diligenter* scrutantur *diuinas scripturas, vt per* testimonia eius *in cognitionem Dei veniant, & non segniter: sed* in toto corde, *intellectu, & affectu* exquirũt eum *studio cognoscendi, & voluntate operandi,*

randi.

Non enim qui *perficiunt deſideria carnis,* *&* operantur *perſeueranter* iniquitatem *mortalem* in viis *&* *præceptis* eius *quæ ducunt ad vitam,* ambulauerunt, *ſed magis in deuijs.* *Lex enim* Domini *immaculata, viæ eius pulchræ.*

Tu Domine, *cui ſemper obediendũ eſt,* mandaſti *per legem &* Euangelium, mandata, *&* *præcepta* tua *valde* cuſtodiri, *nec tepido animo, ſed* nimis *magna cum ſolicitudine, vt ne iota quidem prætereatur.*

Vtinam *per tuam gratiam* dirigantur *te rectore, te duce* viæ meæ, *atque proceſſus cognitionum & operum,* ad cuſtodiendas *ſedulò* iuſtificationes tuas, *& præcepta, quæ iuſtificant nos.*

Tunc *profectò* non confundar *à facie tua,* cùm perſpexero *diligenter* in *cognoſcendis* omnibus *&* *cuſtodiendis* mandatis tuis, *ne præuaricator vnius ſim omnium reus, quo ad pœnam damni.*

Confitebor tibi *gratias agẽdo, quia* in directione cordis *ſine errore intellectus direxiſti cor meum, ad intelligendum te:* in eo *quòd non ſum inſcius, ſed* quod didici *te reuelante* iudicia *vera* iuſtitię tuæ, *quæ facies, quando iuſtus iudex apparebis.*

Iuſtificationes tuas *& præcepta tua inſti-*

ficantia custodiam *opere adimplendo:* non *tamen* me derelinquas, *subtrahendo gratiam* vsquequaque *omnino & ex toto, quia sine te nihil possum.*

ב Beth. *Secunda est litera Alphabeti Hebraici, & in suo mysterio interpretatur confusio.* Et *congruenter, quia ab Aleph & doctrina intelligit homo & Deum cognoscit: exinde à Beth de lapsu peccati confunditur.*

IN quo *passiones & concupiscentias suas* corrigit, *& emendat* adolescentior *ætas* viam *lubricam, & prauam* suam *peccandi consuetudinem? certè* in custodiendo *diuinos* sermones tuos, *qui mentis rectitudinem operantur.*

In toto corde *& affectu* meo exquisiui te, *vt inuenirem, & ideo* ne repellas *& contemnas* me, *ceu indignum* à mandatis tuis *intelligendis & implendis.*

In corde meo *memoriæ commendando* abscondi *tanquam thesaurum pretiosum* eloquia tua *sacra*, vt *sic aßidua eorum recordatione* non peccem tibi, *quando illa extinguunt vitia, & odium peccati ingenerant.*

Benedictus *& laudatus* es Domine *de beneficijs tuis mihi impensis*, doce me *perficere* iustificationes tuas, *& opera quæ me iustum probent.*

In labiis meis *iam doctis à te*, pronũtiaui, *alios*

alios instruendo, omnia iudicia oris tui *per prophetas & apostolos nobis reuelata.*

In via *vera* testimoniorum tuorum, *quæ est sacra scriptura de te testificans*, delectatus sum *propter mirificam intelligẽtiam*, sicut *multi homines* in omnibus *suis terrenis* diuitiis *gratulantur.*

In mãdatis tuis *diuinis* exercebor *iugi meditatione, ac sedula operatione*, & *tunc* considerabo *perfectius cognoscens* vias tuas, *quæ sunt misericordia & veritas.*

In iustificationibus *& præceptis* tuis, *quæ iustificant*, meditabor *profunda cogitatione, vt sic* non obliuiscar *opere adimplendo* sermones tuos, *qui reddent me beatum.*

ג Gimel. *Tertia est litera, & interpretatur retributio. Optatur dari plenitudo gratiæ diuinæ contra defectum humanæ fragilitatis, & ignorantiam mentis.*

RETribue *gratiam* seruo tuo, *non meritis meis, sed per misericordiam tuam* viuifica *intus* me *prius mortuum peccatis* : & *resurgens de morte animæ* custodiam *in opere & intelligentia* sermones tuos, *quibus iustificas impium.*

Reuela *& illumina* oculos meos *intellectus, per ignorantiam & peccatum velatos*, & considerabo *atq; contemplabor mysteria* mirabilia, *spirituali sensu contenta*, de lege tua

noua & antiqua.

Incola & *peregrinus tantùm* ego sum, *non ciuis*, in terra *hac nil appetens mundanorum, sed cœlestia affecto*, & *ergo* non abscondas *dum sum in hoc exilio & ad patriam tendo*, à me, *imò reueles* mandata tua, *vt in eis delecter & reficiar.*

Concupiuit *magno affectu* anima mea *meditari*, desiderare & *apprehendere non mundi vanitates, sed* iustificationes tuas, & *opera iustitiæ, nō ad horam, sed* in omni tempore *perseueranter.*

Increpasti *per scripturas & stimulos conscientiæ* superbos *homines, qui iustitia tua resistunt:* maledicti *in pœna & culpa*, qui *nō infirmitate* declinant, *sed mera peruersitate* à mandatis & *præceptis* tuis *non obediendo.*

Aufer Domine à me *seruo tuo* opprobrium *huius maledictionis*, & contemptum *huius transgreßionis*, quia testimonia & *præcepta* tua *per tuam testificationem in præmijs & pœnis data* exquisiui *vigilanter ad intelligendum & faciendum.*

Etenim *in insidijs* sederunt *spiritus maligni, qui sunt* principes *tenebrarum.* & aduersum me *suggerentes peccata* loquebantur *per diuersas tentationes:* seruus autem tuus *tantò magis* exercebatur, *proficiens* in iustificationibus tuis, *quantò fortius impugnabant.*

Nam

Nam & testimonia *atque præmia* tua: *quæ perseuerãtibus promisisti*, meditatio mea est, *quia vitam pollicentur æternam*: & consilium meum *in ratione fixum*, *sunt* iustificationes tuæ *& impletiones mandatorum tuorum*, *quæ hominem iustificant*.

ד Daleth. *Quarta est litera & interpretatur, timor. Constrictus carnali fomite, timet relabi in peccata, sed lex timentem confortat. Initium enim sapientiæ timor Domini. A timore concipimus & parturimus spiritum salutis.*

ADhæsit *per carnales affectus* pauimento *& corpori terreno corruptibili* anima mea: *ne ergo saucia intereat eius desiderijs consentiens*, viuifica me *Domine vita gratiæ* secundum verbum tuum, *quo veniam pœnitentibus promisisti*.

Vias meas *malas & iniquas* enuntiaui *per confeßionem*, & exaudisti me *per contritionẽ, remittendo peccata*: doce me *pœnitentem* iustificationes *& vias* tuas *bonas*.

Viam, *modum*, *& ordinem* iustificationum tuarũ, *quæ dirigunt ad iustè agendum*, instrue me *per plenum intellectum*, & *tunc* exercebor *multiplici operatione & lectione* in mirabilibus, *apostolicis, cæterisq; Ecclesiasticis* tuis *disciplinis*.

Dormitauit *& refrixit ad bonum* anima mea, *fessa* præ *accedia &* tædio *corporeæ infir*

mitatis: confirma me, *vt non obdormiam in peccatis, sed* in verbis *& praeceptis* tuis *instanter vigilem.*

Viam, *concupiscentiam malam, & desiderium* iniquitatis, *quibus ad peccatũ itur*, amoue *tua gratia praeueniente* à me, *ne in illa ambulẽ*, & de lege tua *gratiae* miserere mei, *priora remittendo peccata.*

Viam Euãgelicae veritatis, *quae ducit ad vitam aeternam*, elegi, *vt in ea ambulem*, iudicia tua *quibus praemia iustis, & poenas impijs reddes*, non sum oblitus, *sed in memoria recondo.*

Adhaesi *per charitatem* testimoniis tuis, *qui prius adhaerebam pauimento*, ô Domine, *vt ea firmiter custodiam: & ideo* noli *neque patiaris* me *de iteratione peccati* confundere *coram inimicis meis.*

Viam *vitae &* mandatorum tuorum *perseueranter* cucurri, *non per propriũ arbitrium, sed* cùm dilatasti, *ampliasti, & aperuisti per multifarias agnitiones veritatis* cor meum *in fide, spe, & charitate, caeterisque virtutibus.*

ה He. *Quinta est litera, & interpretatur est, vel viuit.* Postulat Propheta *esse & viuere in Christo, qui est verum esse. Viuere autem & esse secundum Deum inchoat, quicunque in lege Domini bene viuendo ambulat.*

LEgem *tuam* Euãgelicam pone, *& ostende* mihi *proficere volenti* Domine, *viam*

fidei

fidei atque iustificationũ tuarum, *fides enim operans per charitatem iustificat*, & *ego* exquiram *diligenter, vt sciam, & vt faciam* eam, *& hoc* semper *quoad vixero.*

Da mihi intellectum *discretionis inter bonum & malum, inter Spiritum & Literam*, & scrutabor *perfectius cognoscẽdo* legem tuam *diuinam*, & custodiam illam *prædicando & operando* in toto corde *& affectu* meo, *per cognitionem, recordationem & amorem.*

Deduc me *per tuam gratiã* in semita, *quæ compendiosior est via*, mandatorum tuorum *euangelicorum*, quia ipsam *rectiorem viã* volui, *tanquam tutiorẽ, pulchriorem, & breuiorẽ.*

Inclina *per humilitatem* cor *& affectum* meum, *vt feruentius ac deuotius feratur*, in testimonia *& præcepta* tua, *vt ea opere impleã*, & non in auaritiam *ac desiderium rerum temporalium, quæ animam retrahit à diuinis.*

Auerte *procul* oculos meos *corporis*, ne videant *acceptando in affectu* vanitatem *huius seculi ad mala ducentem, sed* in via tua *& in teipso, qui vera via es* viuifica me *in charitate, sine qua mortua sunt opera.*

Statue, *consolida, atq; cõfirma* seruo tuo, *vt agam secundum* eloquiũ tuũ *diuinũ in filiali* timore tuo *sancto, quasi in basi & fundamento.*

Amputa *falce tuæ gratiæ* opprobrium meum *& peccatum*, quod suspicatus & *reueritus*

ueritus ſum me habere per humanam fragilitatem, quia *amori veritatis* iudicia tua *ſunt læta, ſuauia &* iucunda.

Ecce concupiui *adimplere* mandata tua, *quæ veram conferunt ſalutem*, in æquitate tua *& miſerationis dono* viuifica me *vita gratiæ, vt viuam in te, quia morior in me.*

ו Vau, *Sexta eſt litera, & interpretatur ille, vel ipſe* Saluator *noſter* Chriſtus, *qui quaſi adhuc loquētibus nobis dicit*, Ecce *adſum: qui idem ipſe eſt ſemper, æternus patri conregnans, miſericordia peccatorum & vita fidelium.*

ET *rogo* veniat ſuper me *de cœleſtibus* miſericordia tua *& auxilium gratiæ*, ô Domine *Deus pater, veniat inquam* ſalutare tuū, *Chriſtus redemptor & ſaluator noſter* ſecundum eloquium *& promiſſum* tuum.

Et *tunc* reſpondebo *conſtanter* exprobrantibus, *& opprobrioſè* mihi *loquentibus, quibus ſcādalum eſt vel ſtultitia* verbum *tuum, quod caro factum eſt*, quia ſperaui in ſermonibus, *& promiſsis* tuis, *quibus vitam æternam confitentibus te promiſiſti.*

Et ne auferas *rogo* de ore meo, *quo minus prædicem* verbū veritatis *& fidei* vſquequaque, *& per omnia*, quia in iudiciis tuis *quibus flagellas & corripis* ſemper ſperaui, *& præmium ſuper merita expectaui.*

Et cuſtodiam *per charitatē* legem tuam,
eam

eam opere adimplendo ſemper *quoad vixero*, in ſeculum & in ſeculum ſeculi, *perenniter in futura beatitudine.*

Et ambulabam *proficiendo* in latitudine *charitatis, in qua tota lex pendet & Prophetæ*, quia mandata tua *perſcrutans* exquiſiui *diligenter, vt facerem & intelligerem.*

Et loquebar *conſtanter & intrepidè* in teſtimoniis tuis *in veritate fidei* in conſpectu regum *& principum*, & non confundebar *pudore, neque vincebar ratione.*

Et meditabar *per intellectum* in mandatis tuis, *quomodo perficerem illa*, quæ *propter ſe* dilexi, *& per ſpiritum qui datus eſt mihi.*

Et leuaui *cum pura intentione* manus *& operationes* meas ad mandata *& præcepta* tua *adimplenda*, quæ dilexi, *cum finis præcepti ſit charitas*, & *ſic* exercebor *loquendo, meditando, operando*, in iuſtificationibus *& præceptis* tuis, *quæ iuſtitiæ ſunt iuſtificantes.*

ꝫ Zain. *Septima eſt litera, & interpretatur huc vel hic, duc te, ab iis videlicet viſibilibus temporalibus ad inuiſibilia æterna bona, quæ nunc habentur in ſpe. Non enim hîc quieſcendũ, ſed ad æterna aſpirandum, quò nos vocat verbũ* Dei.

MEmor eſto Domine verbi tui, *promiſsi de vita æterna* ſeruo tuo *obedienti*, in quo *promiſsionis verbo* mihi ſpem *& expectatione͂* dediſti *futuræ beatitudinis conſequendæ.*

Hæc

Hæc *ſpes tuæ promißionis* me cõſolata eſt, *vt non timerem, ſed potius gauderem* in humilitate *& afflictione* mea *& ærumna præſentis vitæ*, quia eloquium tuum, *quod pabulum vitæ æternæ mihi ſubminiſtrat*, viuificauit me, *cum verba tua ſpiritus & vita ſint.*

Superbi *perſequentes me* iniquè agebant *cogendo me ad impietatẽ* vſque quaque *& valde, tamẽ fruſtra inſtabãt, quia* à lege autẽ tua *diuina* non declinaui, *imò ſtabilis permanſi.*

Memor fui iudiciorum tuorum, *quibus ſuperbos perdidiſti, & confidentes in te liberaſti* à ſeculo *& ab initio mundi* ô Domine *Deus meus*, & conſolatus ſum *meipſum in tribulationibus, remunerationem expectans.*

Defectio *animi & afflictio cordis* tenuit & *occupauit* me, *quia condolui* pro peccatoribus *& præuaricatoribus* derelinquentibus *diuinam* legem tuam, *qui ſunt multi valde.*

Cantabiles *prædilectione* mihi erant *ſemper* iuſtificationes tuæ, *& iudicia tua iuſta in* loco *& via præſentis vitæ atq; peregrinationis* meæ *vbi differimur à patria cœleſti.*

Memor fui *laudibus ſemper diuinis & orationibus vacans, non ſolum in die proſperitatis ſed etiam* nocte *aduerſitatis* nominis tui Domine, *quod Ieſus eſt & Saluator,* & *in virtute illius nominis* cuſtodiui *adimplere* legẽ tuam *diuinam.*

Hæc

Hæc nox aduersitatis facta *& data* est mihi *ad vtilitatem*, quia *sic* iustificationes tuas, *& præcepta iustificantia* exquisiui *perficere ex toto corde.*

ח Heth. *Octaua est litera, & interpretatur pauor. Non quidem recidendi, sed solicitudo & desiderium acquirendi summũ bonum, quod sperat, quod amat. Id cum in octaua ætate & in resurrectionis gloria perficietur, ideo octonarius iste octauus ponitur sub timore cautelæ, quòd pauor est solicitus, ne desideratum bonum amittat.*

PORtio *& pars* mea *es tu* Domine, *cùm sis vera via ad beatitudinem, quia* dixi *& decreui per liberũ arbitriũ tua gratia informatũ* custodire *ex toto corde* legem tuam *diuinã.*

Deprecatus sum *deuotè* faciem tuã *gratiæ, non vindictæ* in toto corde *tam intellectu* meo, *quàm affectu* miserere mei, *continuando in me bonũ vsum liberi arbitrij*, secundum eloquium *et promissum* tuum, *quo dixisti, Petite et accipietis.*

Cogitaui *diligenter* vias meas *priores, et cognoui quòd nõ erant recta, & ideo* conuerti *sensus,* pedes *gressus* meos, *et affectus* in testimonia *et mandata* tua, *quæ nõ sinunt errare.*

Paratus sum *ad tribulationes sustinendas*, & nõ sum turbatus *quacunque ingruente aduersitate*, vt custodiã *perseueranter* mandata tua,

ta tua, *vt etiam pro eis pati non recusem.*

Funes, *decipulæ, laquei, atque tentationes* peccatorum, *dæmonum & malorũ hominum* circumplexi sunt *ad astringendum & impediendum* me *à bono opere, sed frustra, quia &* legem tuã *diuinã* non sum oblitus *sciens nos per multas tribulationes introire regnum Dei.*

Media nocte, *quando tentator solet illudere mentes,* surgebam *alacriter* ad confitendum tibi *confessione laudis & gratiarum actionis* super iudicia *occulta* iustificationis tuæ, *vt me iustificares.*

Particeps ego sũ *ex tua bonitate* omniũ timentiũ te *timore filiali et sancto,* & custodientium *in bona operatione* mandata tua *sic omnes vnum sumus in Christo.*

Misericordia tua, *qua iustificas impiũ,* Domine *Deus* plena est terra. *quia fides vbique dilatata est: ideo confidenter rogo* iustificationes tuas, *illuminando intellectum,* doce me *vt cognoscam, prædicem, & opere impleam.*

ט Teth. *Nona est litera, & interpretatur bonum, vt sit boni dilectio in mente secũdum charitatem, vt non ex timore seruiliter, sed ex amore hilariter bona procedat operatio.*

BOnitatẽ *gratiæ & misericordiæ* fecisti cũ seruo tuo, *peccantẽ ad pœnitentiã expectãdo* Domine, *qui es ipsum bonũ, & hoc nõ merito meo, sed* secũdũ verbũ *& promissum* tuum.

Bonit

Bonitatem, *desiderium charitatis inspirando*, & disciplinam, *in afflictione patientiam tribuendo*, & scientiam *atque discretionem inter malum & bonum* doce me, *illuminando intellectum*, quia mandatis *& praeceptis* tuis credidi *per fidem firmam.*

Priusquàm humiliarer *per tuam correctionem & disciplinam*, ego deliqui *& peccaui per actualem culpam*: propterea *rursus ne corrigar*, eloquium tuum *secundum illud operando* custodiui *perseueranter.*

Bonus es tu *Domine in essentia*, & in bonitate *atq; mansuetudine* tua *peculiari* doce me *communicando, vt intelligam* iustificationes tuas, *quibus iustificari possum.*

Multiplicata est *vi & numero* super me *seruo tuo* iniquitas superborum, *dæmonum & malorum hominum conantium impellere ad peccata*: ego autem *tua gratia confortatus* in toto corde *& affectu* meo, *vt illorum euadam tentamenta*, scrutabor *vehementius* mandata tua *consolationem requirens in eis.*

Coagulatum *& induratum* est, sicut lac *per inuidiā & superbiam* cor eorū *in malitia*: ego verò *nō obstinatus* legem tuam, *qua superbis resistis, humilibus das gratiam*, meditatus sum, *vt liquesceret cor meum in amore tuo.*

Bonum *est* mihi *& profuit*, quia humiliasti *& castigasti* me *tentationibus & afflictio-*

nibus exercendo, vt *sic* discam *facere* iustifica.tiones tuas, *quas docuisti homines iustificãdo.*

Bonũ *& acceptabile* mihi *est lex Euãgelica* oris tui *sono pronuntiata*, super millia *cuncta* auri & argẽti *& quantascunq; diuitias seculi.*

י Iod. *Decima est littera, & interpretatur principium. Hic enim memoratur principium creationis humanæ, vt ab illo quæramus capiendi intellectũ, à quo sumpsimus viuendi exordiũ.*

MAnus tuæ *quæ sunt potentia, sapientia, & voluntas*, fecerũt *& creauerunt* me *secundum animam ad imaginem tuam*, & plasmauerunt me *secundum corpus in statura recta ad videndum te Deum*: da mihi *& illumina* intellectum *meum*, vt discam *non inanes scientias, sed* mandata *& præcepta* tua, *vt in illis capiam profectum.*

Qui timent *te timore filiali*, videbunt me *sic illuminatum*, & *inde* lætabuntur *de profectu meo spirituali*, quia in verba tua, *quibus bona bonis promittis*, supersperaui, *quòd tribues supra, & maiora quàm petimus.*

Cognoui Domine *& expertus sum*, quia æquitas *iusta & æqua, licet aliquando nobis occulta sunt* iudicia tua, *quibus corripis & flagellas*, & in veritate tua *iusta* humiliasti me *ad salutem per tua flagella.*

Fiat *nunc* misericordia tua *in peccatorum remißionem*, vt *in tribulatione* consoletur me

despe-

de spe vitæ æternæ, secundum eloquium tuum *promissum* seruo tuo.

Veniant mihi *Domine* miserationes tuæ *quibus iustificas*, & *per illas* viuam *vita gratiæ in præsenti, & vita gloriæ in futuro*: quia lex tua *nō vanitas seculi*, meditatio mea est, *vt secundum eam faciam voluntatem tuam*.

Confundantur *per conscientiam* superbi *in peccatis suis*, quia iniustè *persequendo* iniquitatem *malitiosè* fecerunt in me, *& contra me innocentem*: ego autem *in patientia* exercebor *occupatus* in *adimplendis* mādatis tuis.

Conuertantur mihi *in auxilium omnes* timentes te *timore filiali*, & *etiā* qui nouerunt *intelligendo ac operando* testimonia tuā, *quòd de te testantur scripturarum eloquia*.

Fiat cor meū *mundum &* immaculatum *coram te, non in viribus meis, sed* in iustificationibus tuis, *adimplendo iustitiæ opera*, vt *tandem sic* non confundar *in præsenti per culpam, neque in futuro per gehennam*.

כ Caph. *Vndecima littera, & interpretatur incuruatus: quia fessus longa malitia & lassatus peregrinatione huius mundi cupit dissolui, & redire ad suum principium*.

DEfecit *& lassata est diutina expectatione* in salutare tuum *Iesum Christum, filium saluatorem nostrum* anima mea *præ desiderio*, & in verbum tuum, *quod erat in*

principio apud Deum, superſperaui *aliquando venturum in carne.*

Defecerunt *etiam nimio deſiderio* oculi mei *interiores, ſcilicet mens & ratio*, in eloquium *& promiſſum* tuum: dicentes *gemitu & oratione*, Quando cõſolaberis me *in perfecta beatitudine educendo de ijs miſerijs?*

Quia factus ſum *ieiunando, vigilando, & orando* ſicut vter *de corio congelatus*, in pruina *ab omni ardore voluptatum mortificatus: & ideo* iuſtificationes tuas, *quas præcipis ad iuſtitiam* non ſum oblitus, *cum iam friget voluptas & feruet charitas.*

Quot ſunt *in hoc ſeculo* dies ſerui tui? *& quandiu patiar iſtas miſerias perſecutionum & tentationum?* quando facies de *diabolo & miniſtris eius* perſequentibus me *iuſtam vltionem &* iudicium *finale?*

Narrauerunt mihi *Hæretici,* iniqui, Poetæ *& Philoſophi vanas* fabulationes *& inanes,* ſed *tamen* non *ſunt illæ mihi* vt lex tua, *quæ eſt plena gratia & veritate.*

Omnia mãdata *& præcepta* tua ſunt *ipſa infallibilis veritas à prima orta veritate: &* iniqui *propter hãc veritatem* perſecuti ſunt me, *iubendo peruerſa & falſa ſuadendo, ſed tu Domine* adiuua me *contra eorum deceptiones.*

Paulominus *& ferè in nihilum redegerunt &* conſummauerunt me *iniqui* in terra *perſuadentes*

ſundando : ego autem *conſtans* non dereliqui, *quantumcunque perſequerentur* mandata & *præcepta* tua.

Secũdum miſericordiam tuam *non meritum meum* viuifica me *vita gratiæ*, & *confirma me in perſecutione*, & *ita* cuſtodiã teſtimonia *Euangelica*, *quæ* oris tui *ſono ſanxiſti*.

ל Lamed. *Duodecima eſt littera, & interpretatur cor ſeruitutis. Surſum enim cor dirigendum, & illi ſeruiendum, cui omnia cœleſtia & terreſtria obediunt.*

IN æternum & *ſemper* Domine *Deus* verbum tuum, & *obſeruantia mandatorum tuorum* permanet *fixum* in cœlo & *ſpiritibus cœleſtibus*.

In generatione *legis* & generationẽ *Euangelij permanet* veritas tua, *qui eſt ipſe Chriſtus*, fundaſti *in fide* terram, & *Eccleſiã terrenam militantem*, & permanet *conſtabilita in fundamento fidei, quod eſt Ieſus Chriſtus*.

Ordinatione & *diſpoſitione* tua *diuina* perſeuerat dies, & *lumen fidei*, & *lex veritatis*, quoniam omnia *cœleſtia* & *terrena* ſeruiunt tibi. *Verbum enim permanet in Angelis, veritas in hominibus, terra in fundatione, dies in ordinatione.*

Niſi *hoc eſſet*, quòd lex tua *diuina* meditatio mea eſt, & *ſciendi* & *faciendi*, tunc *quando non meditarer*, fortè periiſſem *per lapſum*

in grauem culpam in humilitate *& tribulatione & afflictione* mea.

In æternum *quandiu vixero* non obliuiscar *omnino* iustificationes tuas, *& præcepta legis, quibus nos iustificas*, quia in ipsis *meditandis & implendis* viuificasti me *à morte peccati reuocando.*

Tuus *seruus* sum ego, *& tu* Deus *meus*, saluum me fac *perducendo ad æternitatem*, quoniam *non mundi vanitatem, sed* iustificationes tuas *in decalogo scriptas* exquisiui *intellectu & affectu.*

Me expectauerunt *in insidijs* peccatores *& spiritus maligni, vt consentirem culpis, & sic* perderent *atque præcipitarent* me *in gehennam: sed non profecerunt, quia* testimonia *& præcepta* tua *diuina* intellexi, *quæ fuit armatura mea.*

Omnis *virtuosæ* consummationis *& perfectionis humanæ* vidi finem *esse charitatem*, *quòd* latum *& spatiosum est* mandatũ tuum *charitatis* nimis *valde, quia ex charitate pendet tota lex & Prophetæ.*

מ Mem. *Decimatertia est littera: & interpretatur viscera, vel ex ipsis.* Per *quæ ipsa charitas significatur, quæ tanquam ex intimis medullis cordis emanat, quæ etiam legem diuinam ex toto corde diligit & ex ipsis visceribus amplectitur.*

Quom

QVomodo *& quàm vehementer totis visceribus* dilexi, *& amplexatus sum* legem tuam *in sacra scriptura contentam* Domine, *hinc æstimari potest, quia* tota die *vitæ mea, lex tua* meditatio *& exercitatio* mea *spiritualis* est.

Super inimicos meos, *Iudæos & Gentiles* prudentem *& intelligentem* me fecisti, *ac obedientem* mādato tuo *sacræ scripturæ:* quia in *ipsum* æternum *gaudium consequendum* mihi est, & *valet mandatum tuum.*

Super omnes *inimicos* docentes me *melius* intellexi *sacræ scripturæ veritatem*, quia *circa* testimonia tua *continua* meditatio mea *in spiritu* est *& versatur.*

Super senes *& plusquam seniores* intellexi *mysteria scripturarum*, quia mandata tua *syncera* quæsiui *in spiritu & non littera.*

Ab omni *criminali* via mala, *quæ ducit ad perditionem* prohibui, *ne subuerteret*, pedes, *affectus, & gressus* meos *pronos in peccata*, vt *sic solidus in charitate* custodiam *perseueranter* verba, *& præcepta* tua.

A iudiciis tuis *in lege diuina contentis* non declinaui, *neque deflexi iter meum*, quia tu *Domine, cui obediendū est, legē & regulā viuēdi* posuisti mihi, *vt eam diligerem & facerem.*

Quàm dulcia *prægustamenta in viribus animæ &* faucibus meis *spiritualibus sunt*

eloquia tua, *de misericordia & iustitia? sunt certe* super mel *& fauum* ori meo *in gustu spirituali.*

A mandatis tuis *veniens ad altitudinē sapientiæ* intellexi *dulcedinem tuæ retributionis:* propterea odiui *execrādo* omnē viā iniquitatis, *quæ impedit consecutionē suauitatis æternæ.*

נ Nun. *Decimaquarta est litera, & interpretatur vnicus vel pascua. Ille vnicus est filius patris, à quo omne bonū habet initium, qui pascit & reficit animas nostras in fidei sacramentis.*

LVcerna lucens *in nocte huius seculi, vbi sunt foueæ & præcipitia*, pedibus *atque affectibus* meis, *ne aberrem, est* verbum tuum *in Prophetis & Euangeliis enuntiatum,* & *idem verbum est* lumen *verum in* semitis *& operibus* meis *dirigendis ad te.*

Iuraui & *in corde* statui *firmiter tanquam verus amator* custodire *inter quælibet aduersa* iudicia *& præcepta* iustitiæ tuæ, *quæ tua iustitia iudicat esse seruanda.*

Humiliatus *& afflictus sum persequutione vehementi* vsquequaque *& valde:* ideo Domine *ne deficiam in impatientia*, viuifica *& conforta* me *tua gratia* secundum verbum *& promissum* tuum *diuinum.*

Voluntaria *sacrificia* oris mei *in oratione & laude tibi oblata* beneplacita *& accepta tibi*, fac Domine: & *hac oblatione placatus,*

iudicia

iudicia *&* *præcepta* tua *diuina* doce me, *non solùm intelligere, sed etiam opere adimplere.*

Anima mea *parata est* in manibus *&* *operibus* meis *bonis* semper, *&* *quæcunque facio, ago pro salute animæ meæ* : & *per hoc* legem tuam *diuinam* non sum oblitus, *imò iugi meditatione eam rumino in mente.*

Posuerunt *suggerendo* peccatores *&* *spiritus maligni* laqueũ *tentationis* mihi, *vt seducerent me per minas & blandimenta*, & *tamen* de mãdatis *ac præceptis* tuis *diuinis* non errani, *vel malè intelligendo, vel contrà operando.*

Hæreditate *&* *firma possessione* acquisiui *alijs derelictis* testimonia *&* *præcepta* tua *per testificationem tuã in lege confirmata* in æternum, *&* *hic in futurum* : *quia* exultatio *&* *iubilum spirituale* cordis mei sunt *vitam promittentia æternam.*

Inclinaui *humiliter* cor *&* *affectum meum* ad faciendas *&* *implendas* iustificationes tuas *&* *præcepta iustificantia* in æternum propter retributionem *vitæ æternæ*, *vt illam merear accipere.*

ס Samech. *Decimaquinta est litera, & interpretatur audi, vel firmamentum. Et congruè quadrat, quia ille solus firmatur in bonum, qui intus spiritualibus auribus cordis diligenter examinat, quid sequendum, & quid vitandum.*

INiquos *homines* odio habui *propter peccata eorum*, *& hoc quia* legem tuam, *cui illi aduersantur*, dilexi, *vt viuerem in ea.*

Adiutor *ad bona facienda* & susceptor meus *ad mala euadenda* es tu Domine *Deus pater:* & in verbum tuum, *quod caro factum est*, super speraui, *quia in eo vitam æternam promisisti.*

Declinate *& recedite* à me *vos dæmones* maligni, *& homines peruersi cum suggestionibus peßimis:* & *tunc* scrutabor *liberius* mandata *& præcepta* Dei mei, *mihi præstantia solamen.*

Suscipe *ad te reuertentem* me *filium prodigum*, secũdum eloquiũ *& promissum* tuum, *quo dixisti, cõuertimini ad me, & conuertar ad vos*, & viuã *in anima, vita gratiæ*, & non confundas, *neq; in desolationem* me *permittas* ab expectatione mea, *quæ est de vita æterna.*

Adiuua me, *quia per me nihil possum*, & saluus ero *ab omni periculo*, & meditabor in iustificationibus tuis, *credens te solum iustificatorem, & neminem iustum, nisi per te, & hoc* semper *sine fine.*

Spreuisti *despiciendo* omnes *perseuerantes in malo, &* discedentes *vltro* à iudiciis *& præceptis* tuis *diuinis*, quia iniusta & Deo *contraria est* cogitatio *praua* eorum *iniquorum, scilicet velle peccare, & nolle pœnitere.*

Præua

Præuaricantes *& transgredientes legem altißimi* reputaui *mecum* omnes peccatores terræ, *qui hîc delicijs fruuntur terrenis*: ideo *synceriori affectu* dilexi *magis* testimonia tua,*ne illis compar efficiar.*

Confige, *& reprime mortificando* timore tuo carnes *pronas in mala desideria, atque carnales* meas *cõcupiscentias*: à iudiciis enim tuis *futuris super peccatores* timui, *scilicet mortem & gehennam.*

ע Ain. *Decimasexta est littera, & interpretatur oculus vel fons. Dum enim bona præuidemus, fit nobis oculus* cordis,*fons iustitiæ, vt oculo mentali præuideamus aduentum iudicis, quo nemo malus euadit.*

FEcit *rectum* iudicium, *examinando meipsum in conscientia,* & iustitiam, *proximo reddens quod suum est:& ideò* non tradas *spiritibus malignis* me *falsò* calumniãtibus, *& persequentibus* me, *vt decipiant, inficiant, subuertant animam meam.*

Suscipe *vt patronus* seruum tuum *clementer acceptando obsequium eius, vt semper proficiat* in bonum *gratiæ & virtutis*: non calumnientur *neque falsò* me *accusent de peccatis* superbi,*diaboli,& ministri eius.*

Oculi mei *intellectuales* defecerunt *præ desiderio nimio respicientes* in salutare tuum *Christum* Iesum, *vnde venit auxilium nobis*:&

etiam

etiam in eloquium *Euangelicum* iustitiæ tuæ, *per quod iustificamur gratis.*

Fac *supplendo humanæ infirmitatis defectum* cum seruo tuo, *non secundum merita, sed* secundum *abyssalem* misericordiam tuam Domine & iustificationes tuas, *atque præcepta iustificantia* doce me *intelligere & adimplere.*

Seruus tuus *fidelis* sum ego, *idcirco* da mihi intellectum *diuinitus illuminatum*, vt sciam *perfectè* testimonia tua, *iustitiam, & veritatem iustificantia.*

Tempus *dandi intellectum, &* faciẽdi *bonum nunc adest* Domine, *quia reprobi* dissipauerunt *fermè annihilantes*, legem tuam *diuinam Euangelicam peruersè interpretando.*

Ideò *ardẽtiori Zelo* dilexi *vt obseruẽ* mandata tua, *veraciter intellecta*, super aurũ *purißimum*, & topazion *gemmã pretiosißimam.*

Propterea *toto studio* ad omnia *præcepta &* mandata tua *adimplenda* dirigebar *recta intentione*: omnem viam iniquam *ad vitia ducentem* odio habui, *propter peccati turpitudinem.*

o Pe. *Decimaseptima est litera, & interpretatur erraui. Propheta condolet his, qui errando à via veritatis calumniantur, quibus proponit, quomodo scrutatur legem, & qualem intellectum in ea habeat.*

Mirabi

Mirabilia *in profunditate & sentētiarum multiplicitate sunt* testimonia tua *sacræ scripturæ, opera diuina attestantia:* & ideò scrutata est *diligenti indagine ea mirabilia* anima mea, *ad intelligendum & credendum.*

Declaratio, *atque elucidatio* sermonum tuorum *scriptorum in lege & prophetis* illuminat *animam, vt sciat quid agat & quid omittat,* & intellectum *veritatis* dat paruulis *& verè humilibus.*

Os meum *animæ quod intellectus est*, aperui, *ad cupiendum verbum* Dei, *quod est cibus animæ,* & *inde sitiēs* attraxi *& hausi* spiritum *sapientiæ & intelligentiæ*: quia mandata & *præcepta* tua *diuina* desiderabam *præ omnibus scire & facere.*

Aspice *propitius* in me *oculo pietatis*, & miserere mei *dando gratiam* secundum iudicium *sanctorum* diligētium nomen tuum, *sicut decreuisti facere diligentibus te.*

Gressus meos *affectus, cogitationes, verba, & opera* dirige *non secundum meas voluntates, sed* secundum eloquium tuum, *vt recte viuendo tua iussa perficiam,* & *sic* non dominetur mei, *neque præualeat* omnis iniustitia, *per quam fit* Deo *iniuria.*

Redime *& libera* me à *falsis* calumniis *& criminationibus* hominū *impedientiū me à via recta,* vt *sic quieto animo ac libero* custodiā

syncer

syncerius mandata & *precepta* tua *diuina.*

Faciem tuam *secundum quam creatus sum* illumina, & *clarifica* super seruum tuum, *infundendo mihi tuiipsius notitiam*, & doce me, *quòd vbertim repeto* iustificationes & *preceptiones* tuas *iustificantes.*

Exitus aquarum & *effusiones lacrymarum* deduxerunt *flentes* oculi mei *in poenitentia*: quia *iidem oculi* non custodierunt *per quos tanquam per fenestras mors subintrauit*, legem tuam *diuinam.*

ꜩ Sade. *Decima octaua est littera, & interpretatur cõsolatio. Vbi enim præcedit pura confeßio, ibi sequitur salubris consolatio per iustitiam Dei quæ hic confitetur & laudatur.*

IVstus *in teipso* es Domine *Deus*, & rectum *in regula iustitiæ* est iudicium tuum, *quo reddis vnicuique iuxta suum meritum & demeritum.*

Mandasti *obseruari legem* iustitiam *continentem, atque* testimonia tua *in ipsa lege contenta*, & veritatẽ tuã *ineffabilem* nimis *valde.*

Tabescere *atque ex compaßione deficere* me fecit *charitas & bonus* zelus meus, *quem habeo erga legem tuam*, quia obliti sunt *non custodientes* verba & *præcepta* tua *Euangelica* inimici mei *reprobi & mali homines.*

Ignitum, *exurens vitia, & accendens amorem, est* eloquiũ tuum *sacrarum scripturarum*

vehem

vehementer *à Spiritu ſancto*, & ſeruus tuus *tibi mancipatus* dilexit illud *Zelando pro ipſo*.

Adoleſcentulus *iunior, inſipiens* ſum ego *reputatus*, & contemptus *ab inimicis meis*, *nihilominus* iuſtificationes tuas *mihi ſemper dilectas* non ſum oblitus *adimplere*.

Iuſtitia tua *diuina eſt* iuſtitia in æternum *duratura, quia æterna bona bonis, & æterna mala malis reddentur*, & lex tua *eſt ipſa ſynceriſſima* veritas, *nulla falſitatis nebula reſperſa*.

Tribulatio *exterior*, & anguſtia *interior* inuenerunt, *& irruerunt ſuper* me, *ſed inter hæc* mandata tua *diuina*, meditatio *aſsidua* mea *ſpiritualis* eſt, *in remedium contra tribulationes*.

Aequitas *& iuſtitia in ſe ſunt* teſtimonia tua, *& ſacra ſcripturarum verba* in æternum *ſine fine: & propterea* intellectum da mihi *ad cognoſcendum illa, & opere adimplendum*, & viuam *vita gratiæ in præſenti & vita gloriæ in futuro*.

ק Coph. *Decimanona eſt littera, & interpretatur concluſio, quæ fit in anguſtijs animæ. Diabolus ſemper conatur nos ſeducere, concludere & obſidere ſuis tentationibus. Noxia conſcientia nos pungit, morbi vis vrget, ſenſum mentis intercipit anguſtia. Orationis ergo quærenda eſt medicina ſalubris.*

Clama

CLamaui *feruenter ac deuotè* in toto corde *& affectu* meo, exaudi me *deprecantem* Domine, *& pium pande auditum,* vt iuſtificationes *& præceptiones* tuas *quæ nos iuſtificant*, requiram, *non ſolùm ad intelligendum ſed etiam ad operandum.*

Clamaui ad te, *quia vndique ſunt hoſtes & tu in anima*, Saluum me fac, *amouendo mala tum pœnæ tum culpæ*, vt *melius* cuſtodiam *corde quieto ac libero* mandata tua, *quibus vita paratur æterna.*

Præueni *tempeſtiuè ex deliberatione ordinata* in maturitate *rationis*, & clamaui *magno mentis affectu*, quia *ſuper omnia alia* in verba tua *Euangelica* ſuperſperaui, *ſemper creſcens in ſpe.*

Præuenerunt *ſtrenuè & vigilanter* oculi mei *interiores* ad te *directi in* diluculo *temporis, ætatis & virtutis*, vt meditarer *legem* eloquia tua *diuina continentem.*

Vocem *& orationem* meam audi, *attende & fac* ſecundum miſericordiam tuam Domine, *& non ſecundum merita mea, quæ nulla ſunt* & ſecundum *iuſtum* iudicium tuum, *quo ſupplicibus parcis, & ſe damnantes abſoluis*, viuifica me *per gratiam tuam, ne moriar per culpam meam.*

Appropinquauerunt *& alligauerũt ſe inimici* perſequentes me *iniuſtè verbis & factis* iniqui

iniquitati, *vt eorum aucta sit iniquitas*, à lege autem tua *charitatis* longe facti sunt, *aberrantes à via recta.*

Prope es *mihi tribulato* tu Domine *intus adiuuando & confortãdo*, & omnes viæ tuæ, *quibus procedis vel affligendo, vel miserendo, sunt ipsa* veritas. *Vera enim & iusta sunt omnia opera tua, iussa, & verba.*

Initio *et ab exordio generis humani* cognouisciens de testimonijs *& verbis* tuis *sacræ Scripturæ*, quia in æternum *inuiolabiter* fundasti *& stabilisti* ea, *permansura vera super fundamentum quod Christus est.*

ר Res. *Vigesima est litera, & interpretatur caput. Designans humilitatem, quæ est caput omnium virtutum, per quam semper exauditur homo, cùm oratio humiliantis se penetrat nubes.*

VIde *oculis misericordiæ* humilitatem, *afflictionem, contemptum, & reprobationem* meã, & eripe me *de periculo mortis æternæ*, quia legem tuam *quæ dicit, Qui se humiliat, exaltabitur*, non sum oblitus, *imò opere & mente seruaui.*

Iudica, *discerne, atque determina* iudicium meum *& causam meam, quam habeo contra diabolum, & reprobos, ne ipsi præualeant, imò* & redime me *ab omni malo, præsenti, præterito, & futuro*: propter eloquium tuum, *quo dixisti, Qui credit in me, non morietur*, viuifi-

ca me *vita æterna.*

Longè *eſt* à peccatoribus *impœnitentibus* ſalus *gratiæ & gloriæ*: quia iuſtificationes tuas *& mandata quibus deberent iuſtificari,* non exquiſierunt, *vt ſecundum ea viuerent.*

Miſericordiæ tuæ, *quibus benefacis et parcis pœnitentibus*, multæ *ſunt* Domine & *innumerabiles*: ſecundum iudicium tuum, *quo humiles exaltas*, viuifica me *per augmentum gratiæ tuæ.*

Multi *ſunt tam dæmones quàm perverſi homines* qui perſequuntur me *mortifera ſuadēdo*, & tribulant me *flagella inferendo*, *nihilominus* à teſtimoniis *& præceptis* tuis *per te in lege teſtificatis* non declinaui, *imò conſtans in fide & opere permanſi.*

Vidi *impios* præuaricantes *& tranſgredientes legem tuam*, & tabeſcebam *præ dolore deficiens*, quia eloquia *& præcepta* tua *tam dulcia, tam vtilia* non cuſtodierũt, *imo in tribulationibus negauerunt.*

Vide *& approba pietatem affectus mei*, quoniam mandata *& præcepta* tua *diuina* dilexi *zelās pro eis in me & in aliis*: *idcirco* Domine *Deus meus* in miſericordia tua, *quia merita mea non ſufficiunt*, viuifica *& ſalua* me *in æternum.*

Principium *& initium ſacrorū* verborum *& eloquiorum* tuorum, *ſunt ipſa* veritas, quoniam

*niam merè veriſsima ſunt omnia verba ſacræ Scripturæ:*in æternũ *ſine vlla immutabilitate durabunt* omnia iudicia, *quæ facturus es in die nouiſsimo,*iuſtitiæ tuæ,*vbi pœna impijs & præmia reddentur iuſtis.*

ש *Schin. Vigeſima prima eſt littera, & interpretatur ſuper vulnus.* Tribulationes *enim ceu emplaſtrũ ſunt medicamẽta contra vulnera peccatorũ,tumorem reprimentia,dolorẽ mitigãtia, ſaniem expellentia, fracturam conſolidantia.*

PRincipes *tenebrarum, & homines impij* perſecuti ſunt me, *iniurijs, contumelijs, & afflictionibus, &* hoc gratis *ſine vlla cauſa,* & *tamẽ conſtans in tribulatione* à verbis tuis, *quibus comminaris pœnas transgreſſoribus legis tuæ,*formidauit,*& timuit* cor meum.

Lætabor ego *inter tentationes & perſecutiones* ſuper *ſalubria* eloquia tua *Euangelica,* ſicut qui *deuictis hoſtibus* inuenit *poſt bellum* ſpolia multa, *qui & de victoria & de prædæ magnitudine ſibi gratulatur.*

Iniquitatẽ *mortalem* odio habui, & *deteſtando* abominatus ſum *peccatores,* legẽ autem tuam *diuinam* dilexi *perfecta voluntate.*

Septies *per horas canonicas* in die *naturali* laudem dixi tibi *Domine,*ſuper iudicia *occulta* iuſtitiæ tuæ, *confitendo omnia opera tua iuſta,licet incomprehenſibilia.*

Pax *interna conſcientiæ* multa & *copioſa*

eſt d ligentibus *opere & veritate* legē tuam, *quia charitas pellit omnes perturbationes:* & nō eſt illis *aliquod* ſcandalum, *quia non ſcandalizant neque ſcandalizantur.*

Expectabam *longanimi ſpe* ſalutare tuum Domine, *vt gloria æterna coronemur, & ideò* mandata tua *diuina* dilexi, *per quæ ſalus & pax acquiritur.*

Cuſtodiuit *per iugem memoriam* anima & *voluntas* mea *diuina* teſtimonia tua, *in lege & prophetis mandata*, & dilexit ea *corde & opere* vehementer *& ardenter.*

Seruaui *diligenter opere adimplēdo* mādata tua *noua*, & teſtimonia tua *vetera*, quia omnes viæ meæ *quibus progredior in hac vita, ſunt* in cōſpectu tuo, *quæ cogito, cupio, loquor & ago, videntur & iudicantur à te.*

ת Taph. *Vltima eſt litera, & interpretatur, erravit. Vir iuſtus ſe olim erraſſe fatetur, ſed nūc velle Deo approximare. Imbutos enim vitijs animos exuere atque emendare, non ſolùm perfectæ virtutis, ſed cœleſtis eſt gratiæ.*

APpropinquet, *& ingrediatur* deprecatio *atque oratio* mea in conſpectu tuo Domine, *vſque ad thronum miſerationis tuæ:* iuxta eloquium *non Philoſophorum, ſed tuum diuinum* da mihi intellectum, *vt ſapiam quæ Dei ſunt, & non vanitate humanæ prudentiæ euaneſcam.*

Intret

Intret etiã *ad te* postulatio & *oratio* mea, *quæ est de amouendis malis*, in conspectu tuo, *vt eam conspicias & exaudias*, secũdum eloquium & *promissum* tuum *diuinũ* eripe me, *ab hostibus visibilibus & inuisibilibus.*

Eructabunt *de pleno corde* labia mea, & *dicent* hymnum *ad laudem, honorem, & gloriam nominis tui*, cùm docueris *intelligere* me & *facere* iustificationes & *præceptiones* tuas *nos iustificantes.*

Pronuntiabit *laudando & prædicando* lingua mea *ceu minister verbi* eloquium tuum *sacrarum scripturarum*, quia omnia mandata & *præcepta tua diuina sunt ipsa* æquitas, *pax & vita æterna.*

Fiat *mihi* manus tua *auxiliatrix*, vt saluet me *liberando à malis & corroborando in bonis*: quoniã mandata & *præcepta* tua *diuina præ omnibus temporalibus magis* elegi *ad meditandum, operandum atque docendum.*

Concupiui *ardentißimè salutare tuum bonum* Domine, *quod est vita æterna & gloria consumata*, & *ideò* lex tua *dirigens ad illud summum bonum* meditatio mea est *aßidua.*

Viuet *per gratiam in via, & per gloriam in patria* anima mea, *licet hîc corpus affligatur*, & laudabit te *hîc inchoatiue, illic verò cõsummatiuè*, & iudicia tua *quibus hîc flagellas filios quos recipis*, adiuuabunt me, *vt vitam adipi-*

scar æternam.

Erraui *sæpius declinando à via veritatis,* sicut ouis quæ periit *& perdita fuit:* quære seruum tuum Domine, *vt ouem perditam reducas ad pascua vitæ*, quia mandata *& præcepta* tua *diuina* non sum oblitus *finaliter, & ex toto, licet ad tempus neglexi.*

Sec.He.120 PSALMVS CXIX.

Canticum *& exultatio mentis ipsorum* gradũ *spiritualium, quibus ascenditur ad* Deum, *& sicut quindecim fuerunt gradus, quibus ascẽdebatur in sancta sanctorum: ita quindecim sunt gradus mentis, quibus ascenditur ad* Deũ, *vt quindecim Psalmi sequentes demonstrant. Primus gradus est, à malis seculi exire, & vniuersæ vanitati renuntiare.*

ARGVM. In hoc psalmo gradus est sine quo non ascenditur. Nemo enim viam agnoscet salutis, nisi in varias tentationes & afflictiones inciderit. Qui enim verè amplectitur salutis doctrinam & confitetur, prædicat & tuetur, (id quod Christianorum est) continuò habebit contra se labia iniqua & linguam dolosam, quo malo nihil grauius in hoc incolatu quo habitamus inter impias Gentes & contradictores.

AD Dominum, *qui omnipotens est & benignus,* cùm tribularer *suggestionibus dæmonum & iniurijs persequentium,* clamaui *feruenter*, & exaudiuit me, *misericorditer liberando.*

Domine

Domine Deus libera animam meam *tibi deuotã* à labijs iniquis *& mẽdacibus*, & à lingua dolosa, *quæ iniqua suadet sub specie boni*.

Sagittæ *sacræ scripturæ, quæ sunt* potentis *Dei verba*, acutæ *& penetrabiliores omni gladio, erunt tibi pro remedio* cum carbonibus *& peccatoribus olim* desolatorijs, *nũc ad vitam gratiæ conuersis, qui calefacti igne charitatis reuiuiscunt à mortuis.*

Heu *gemitus magnus* mihi *est*, quia incolatus meus *in ijs miseriis* prolongatus est *nimis à patria cœlesti:* habitaui *& conuixi* cum habitãtibus Cedar, *iacentibus in tenebris peccatorum:* multum incola *& peregrina à Deo* fuit anima mea, *discurrendo per vana & inutilia.*

Cum his *hominibus*, qui oderunt pacem *veram & vnitatem catholicam*, eram pacificus, *eorum molestias patienter tolerando: &* cùm loquebar illis *verbum veritatis*, impugnabant me *obstinati* gratis, *sine aliqua iusta causa.*

ORATIO.

Omnipotẽs & misericors Deus, à tribulatiõibus cũctis eripe nos, & libera animas nostras à labiis detrahẽtiũ iniquorũ, vt adiutorijs spiritualibus pręmuniti nullis impugnationibus obruamur. Per Christum.

Sec.He.121.

PSALMVS CXX.

Canticum *secundum* graduū *spiritualium.* *Secundus gradus est expostulatio diuini auxilij in tribulatione & contentione.*

ARGVM. Hæc est vnica consolatio afflicti animi suprà descripti. Sicut Iosaphat dixit 2. Paral.20. Cùm ignoremus quid agere debeamus, hoc solùm habemus residui, vt oculos nostros dirigamus ad te.

LEuaui *sursum* oculos meos *mentis & corporis*, in mont[illegible] *& excelsa electorum*: vnde veniet *suo tempore* auxilium mihi, *& diuina virtus ac pietas.*

Auxilium meum *est* à Domino Deo, qui fecit cœlum & terram, *atque omnem creaturam supremam & infimam.*

Non det *neque patiatur* in commotionẽ *de bono in malum mutari* pedem *& affectum* tuum, *etiam* neque dormitet *neq; negliget te sibi fidētem*, qui custodit te *Israel populum fidelem, videntem Deum per fidem.*

Ecce non dormitabit *Dominus*, neq; dormiet; *quasi negligeret curam tui*, qui custodit *sua gratia* Israel, *populum Christianum contemplantem Deum per fidem operantem.*

Dominus *omnipotens* custodit te *in bono*, Dominus *est* protectio tua *cōtra malum*, super manum dexteram tuã, *& plusquàm manus dextera tua posset te protegere.*

Per

Per diem *proſperitatis* ſol non vret te *in ſuperbia*, neque luna *deprimet te* per noctem *aduerſitatis*.

Dominus *Deus* cuſtodit te *per ſuam gratiam* ab omni malo *tentationis & culpæ*: cuſtodiat *ſemper* animam tuam Dominus, *ne tibi noceant aduerſa*.

Dominus *Deus* cuſtodiat introitum tuum *in hunc mundum*, & exitum tuum *à vita præſenti*, ex hoc nunc *temporis* & vſque in ſeculum, *à principio vſque ad finem*.

ORATIO.

Omnipotens Deus, qui feciſti cœlum & terrã ſis auxiliũ & protectio noſtra in tentationibus & aduerſitatibus noſtris Ne patiaris humanos affectus noſtros dilabi in peccatis, ſed cuſtodias animas noſtras per tuam gratiam ab omni malo, ab introitu vitę noſtrę vſque ad exitum eius. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

PSALMVS CXXI. Sec.He.122

Canticum *tertium* graduum *ſpiritualium*.

ARGVM. Sub typo ciuitatis Ieruſalem, eccleſiæ Chriſti felicitatẽ, & vota ſanctorum illam ſemper prouehi optantium, deſcribit. Non illam quidem Ieruſalem quæ in ſe diuiſa eſt, quæ occidit Prophetas & lapidat Apoſtolos: ſed quæ mutua charitate ſibi vt mẽbra vniuscorporis cõnectitur, quæ cum Deo vnum eſt, & in qua rectum iudi-

cium, & pax illa quæ non habet finem perpetuò mansura est.

LAEtatus sum & *gauisus spiritu* in his quæ *à Prophetis & Apostolis* dicta sunt mihi *per sacram scripturam, quia* in domum Domini *& in cœlestem* Ierusalem ibimus, *ac perueniemus: duobus videlicet pedibus, charitatis Dei & proximi.*

Stantes erant *firmiter* pedes *& affectus* nostri *non labentes, non commoti*, in atriis *& penetralibus* tuis ô Ierusalē *superna & cœlestis.*

Ierusalem, quæ *in cœlis* ædificatur *ex viuis lapidibus & sanctorum contubernio*, vt ciuitas *quædam, vbi est ciuium concordia & vnitas*, participatio eius *est in summa charitate*, in idipsum *Deum, qui in æternitate semper idem manet.*

Illuc enim *ad cælestem Ierusalem* ascenderunt tribus, *non quæcunque, sed* tribus Domini, *electi filij per adoptionem, in quibus est* testimonium *verum* Israel *fidelis per fidem formatum*, ad cōfitendum *in laude* nomini Domini, *quod solum opus est sanctorum.*

Quia illic *in domo cœlesti* sederunt *Apostolici viri, tanquam* sedes *in quibus Deus sedet & quiescit*, in iudicio *futuro cum Christo iudicantes:* sedes super domum *& familiam* Dauid *super fideles & impios.*

Rogate *postulando à Domino*, quæ ad pacem

cem *obtinendam* sunt *huius* Ierusalem *cœlestis, quæ visio pacis dicta est* & abundantia *bonorũ spiritualium ac cœlestium detur fidelibus & pijs* diligentibus te, *& ad Deũ aspirãtibus.*

Fiat *ergo* pax *cœlestis* in virtute tua, *vt astringamur omnes vinculo charitatis*, & abũdantia *bonorum spiritualium sit* in turribus tuis, *maioribus & excelsis qui supereminent, vt instruant alios verbo & exemplo.*

Propter fratres meos *in vinculo charitatis astringendos*, & proximos meos *in vnitate ecclesiæ congregandos* loquebar *alijs prædicando* pacem de te, *vt ad cœlestem Ierusalem se perfectos exhiberent.*

Propter domum Domini *& Ecclesiam* Dei nostri *ædificandam, augmentandã, & glorificandam* quæsiui *pacem proximis prædicando*, bona tibi, *vt efficiantur ciuitas, in qua habitare dignetur Deus.*

ORATIO.

Da quæsumus Domine, diligẽtibus te, & nomen tuum diuinum confitentibus, abundantiam bonorũ spiritualiũ, vt omnes astricti hîc vinculo charitatis, & ambulantes in atriis Ecclesiæ tuæ, in vnitate fidei, tandẽ in Ierusalem, ciuitate cœlesti, quæ ædificatur ex sanctorum contubernio, participatione mutua lætemur in idipsum, te verũ Deum Dominum nostrum. Amen.

PSAL

Sec. He. 123

PSALMVS CXXII.

Canticum *quartum* graduū *ſpiritualium.* *Quartus gradus eſt inter anguſtias, oculos ad Dominum ſiducialiter dirigere.*

ARGVM. Sancti contumeliis impiorum ob rerum ſucceſſum inſolenter agentium expoſiti, anxiè orant Deum, vt ſe liberet & defendat, quippe cuius fidei ſeſe totos commiſerint.

AD te *verum* Deum *meum* leuaui *in anxietatibus,* oculos meos *cordis & corporis,* qui habitas *optimus maximus* in cœlis, *omnia gubernans.*

Ecce ſicut *ſunt* oculi ſeruorum, *auxilio indigentium, vel præmium laboris expectantiū,* in manibus dominorum ſuorum, *ſedulò parati ad imperium domini.*

Sicut *etiam* oculi ancillæ *intentiſſima ſunt* in manibus dominæ ſuæ, *expectātes quid velit aut placeat,* ita *ſunt* oculi noſtri *interiores & exteriores* ad Dominum Deum noſtrum *intenti,* donec miſereatur noſtri, *liberando ab omnibus malis & miſeriis.*

Miſerere noſtri Domine, *quia corpus paſſionibus laborat,* miſerere noſtri, *quia anima paſſionibus affligitur,* quia multū repleti ſumus cōtemptu, & deſpectione *deriſi à malis.*

Quia multum *valde* repleta eſt anima & *vita* noſtra *afflictione & contemptu: quia in* opprobrium *ſumus diuitibus* abundantibus

in ſcl

in felicitate mundana, & deſpectio *ſumus* ſuperbis *de ſe præſumentibus*.

ORATIO.

Cœlorum habitator Deus, ad te leuamus oculos noſtros, precantes vt confutatis opprobriis ſuperborum, deſpectionibus diuitum, nobis miſericordiam ſolitam clementer largiaris, ad quem aſsiduè oculos dirigimus, donec miſerearis noſtri, liberando ab omnibus malis præteritis, præſentibus & futuris. Amen.

PSALMVS CXXIII. Sec. Heb. 124.

Canticum *quintũ* graduum *ſpiritualium*. *Quintus gradus eſt, liberationem noſtram, non nobis, ſed Deo attribuere & gratias agere.*

ARGVM. Graui tentatione & periculo mortis & inferorum defuncti hæc dicimus: Extincti corpore & damnati fuiſſemus in æternũ, aut illa tentatio nos obruiſſet, niſi Dominus nos liberaſſet.

Niſi *hoc eſſet*, quia Dominus erat in nobis, *& niſi potentia & bonitas Dei aſtitiſſet nobis, ſuccurriſſet, defenſaſſet*, dicat nunc *gratias agendo* Iſrael, *populus Chriſtianus, videns* Deum *fide & ſpe*, niſi quia Dominus erat in nobis, *& fuiſſet pro nobis protegens & liberans*:

Cùm exurgerẽt ex *malitia* homines *impij in nos perſequendo*, fortè cõtigiſſet *quòd* viuos

degluti-

deglutissēt nos, *vastādo in animo & corpore.*

Cum irasceretur *& exardesceret* furor eorum in nos *ex inuidia*, forsitā aqua *& inundatio tribulationum* absorbuisset nos, *nisi præsto fuisset auxilium diuinum.*

Torrētem *persecutionū, & impetum tentationum* pertransiuit *& euasit* anima nostra *illæsa: quod etiam si Dominus non fuisset in nobis*, forsitan pertransisset anima nostra *debilis* aquam *tentationum & persecutionum*, intollerabilem *viribus nostris.*

Benedictus *sit* Dominus, *& laudatus*, qui non dedit nos *seruos suos* in captionem *& prædam, vt laceraremur* dentibus eorum, *& dispergeremur crudeliter.*

Anima nostra *fragilis* sicut passer, *per Dei gratiam* erepta est, *& euasit impietatis pericula*, de laqueo venantium *spirituum malignorum, qui ad venandum animas, laqueos extendunt in concupiscentijs seculi.*

Laqueus *per Dominum* contritus est, *& in nihilum redactus*, & nos liberati sumus, *non propria virtute, sed diuina.*

Adiutorium nostrum, *non à nobis, nec in nobis, sed* in nomine Domini, *in virtute, & inuocatione eius*, qui fecit *& creauit* cœlum & terram, *& omnia quæ in eis sunt.*

ORATIO.

Quæsumus Domine, creator cœli & ter-

ræ, vt per gratiam tuã ſemper ſis in nobis, liberãs nos de inſidiis ac deceptionibus dæmonum, laqueos peccatorum noſtrorum conterendo, vt qui de noſtra virtute diffidimus, nominis tui adiutorio muniamur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

PSALMVS CXXIIII. Sec. He. 125

Canticum *ſextum* graduum *ſpiritualium.*

ARGVM. [redacted]

QVi confidunt, *& totam ſpem ſuam reponunt* in Domino, *non in hominibus, nec rebus mundanis, ſunt* ſicut mons Sion, *qui moueri non poteſt: & talis* non commouebitur in æternum *à ſtabilitate fidei & virtutis,* qui habitat in Ieruſalem *atque Eccleſia Chriſti.*

Montes, *qui ſunt Prophetæ, Apoſtoli, & ſancti homines, ſunt* in circuitu eius *Eccleſiæ, quaſi murus,* & Dominus, *qui eſt vertex mõtium, eſt* in circuitu populi ſui, *vt benefaciat, ornet & defendat* ex hoc nunc & vſque in ſeculum, *quia nobiſcum erit vſque ad conſummationem ſeculi.*

Qui

Quia non relinquet *semper* Dominus *potestatem, virgam, & tyrãnidem* peccatorum *impiorum* super sortem iustorum *vt preualeant iustis*, vt nõ extendant iusti *in longa tribulatione desperantes*, ad iniquitatem *& impietatem* manus suas, *imò patienter ferent.*

Benefac Domine *in tua gratia* bonis *opere* & rectis corde: *illos inquam defende, conforta, & glorifica.*

Declinantes autem *à rectitudine fidei ac veritatis*, in obliquationes *culpæ ad prauitates suas per blanditias carnis*; adducet Dominus *ad pœnam æternam*, cùm operantibus iniquitatem, *& perseuerantibus in ea, sed pax æterna erit* super Israel *rectos corde, Deum videntes fide formata.*

ORATIO.

Repelle Domine nequitias insurgẽtium à sorte iustorum, & serua nos, ne cõmoueamur à stabilitate fidei & virtutis. Ne quoq; per blanditias carnis declinemus ad prauitates nostras: sed præsta, vt qui in te toto corde confidimus, nullis tentationum procellis quatiamur. Amen.

Sec. Hebr. 126.

PSALMVS CXXV.

Canticum *septimum* graduum.

ARGVM. Posset hîc Psalmus intelligi de reductione Iuda ex captiuitate Babylonis, vt legitur in Esdra, nisi quid dignius nobis ostentaret.

De-

De liberatione ergo agitur qua liberati sumus per Christum ex captiuitate peccati, mortis, legis, de qua alibi diximus: Captiuã duxit captiuitatẽ &c. Verùm solutis ab ista captiuitate restat crux, sed hæc ducit ad gloriam, id quod finis Psalmi habet.

IN conuertendo, *& postquam conuerterit* Dominus *Deus* captiuitatem Sion *& populi Christiani, redimendo nos à vinculis peccatorum sanguine innocenti*, facti sumus *propter insperatum maximũ bonum*, sicut consolati *vt vix credere præ admiratione possimus*.

Tunc *in illa conuersione* repletum est gaudio *spirituali* os nostrum *cordis*, & lingua nostra *corporis, etiam repleta est* exultatione *atque iubilatione pro tanta gratia, qua saluamur*.

Tunc *etiam* dicent *aliqui* inter Gentes *& fateri cogentur increduli*. Magnificauit Dominus *mirabilia* facere cũ eis *fidelibus, peccata dimittendo & virtutes conferendo*.

Magnificauit Dominus *misericordiam suam* facere nobiscum, *liberando de seruitute peccati & diaboli, vnde* facti sumus lætantes, *qui prius eramus tristes & gementes*.

Conuerte Domine *Deus* captiuitatem nostram *qua sub diabolo tenemur*: sicut torrens *impletur aquis & currit* in austro, *vento, qui niues dissoluit, ita flante Spiritu sancto, soluamur à peccatis*.

Qui seminant *opera bona misericordiæ* in

lacrymis *compunctionis & deuotionis*, in exultatione *futura* metent *fructum æternæ beatitudinis*.

Euntes *de virtute in virtutem* ibant *proficiendo continuè*, & flebant *in laboribus virtutis*, mittentes semina *ac opera* sua *cum multo fructu*.

Venientes autem *ad iudicium* venient, *à morte resurgendo*, cum exultatione *& gaudio magno* portantes manipulos suos *in felicissima messe: quia fructum bonorum operum.*

ORATIO.

Consolare Domine populum tuum, & reple nos gaudio spirituali, atque magnifica misericordiam tuã facere nobiscum, liberando nos à captiuitate pessima vitiorum & diaboli, vt quod hîc in bonis operibus seminamus, tandem fructum æternæ vitæ recipiamus, in præmium & coronam gaudiorum. Amen.

Sec.He.127

PSALMVS CXXVI.

Canticum *octauum* graduũ *spiritualium*.

ARGVM. Nostrum arbitrium, nostræ vires, nostra prouidentia, consilia & studia vana sunt, nisi Dominus ædificauerit, custodierit, & vigilauerit. Et qui nimium suis operibus tribuunt, citra fidei opem, nihil inueniunt nisi panem doloris, & vexationem conscientiarum.

NIsi Dominus *Christus* ædificauerit *interius* domum, *& Ecclesiam suam populúmq;*

lamq; suum in fide & moribus, in vanum laborauerunt *rectores*, qui ædificant eam *prædicando & sacramenta administrando.*

Nisi Dominus *Deus* custodierit *in fidei puritate* ciuitatem *& congregationem fidelium, in vnitate spiritus*, frustra vigilat *contra hostes*, qui custodit eam, *quia vana est omnis humana prouidentia.*

Vanum *& inutile* est *ergo* vobis *omnibus* ante lucem *Christum, qui est lux nostra*, surgere, *& incipere aliquod opus bonum, nisi lux gratiæ infundatur.* surgite *ergo per lucem gratiæ bene operando*, postquàm *diu* sederitis *in peccatis*, qui mãducatis *in afflictione* panem doloris *ac pœnitentiæ.*

Cùm dederit dilictis *& amicis* suis *prædestinatis* somnum *mortis tẽporalis*, ecce hæreditas Domini, *sunt tales* filij *renati ex aqua & Spiritu sancto, quorum* merces *erit* Christus, fructus *benedictus* ventris *virginalis, qui eos acquisiuit per obedientiam passionis.*

Sicut sagittæ *sunt* in manu *alicuius* potẽtis *hominis ad feriendum eos de arcu*: ita *sunt* filij *& imitatores* excussorum *Apostolorum, qui excußi & mißi sunt à Christo in fines orbis terrarum, vnde acquisita est Domino hæreditas Ecclesiæ ex Gentibus.*

Beatus *est* vir *ille* qui impleuit desiderium suum *spirituale*, ex ipsis *sagittis & do-*

ctrinis Apostolorum : *quia* non confundetur *vt mendax, cùm assumpserit iacula verbi Dei,* cùm loquetur inimicis suis *Iudæis, Gentibus, hæreticis,* in porta *& frequentia populi.*

ORATIO.

Congregationem fidelium in vnitate spiritus custodi Domine, & nos filios tuos renatos ex aqua & spiritu in Ecclesia, quá ædificasti sanguine tuo, fac surgere à peccatis, per lumen gratiæ tuæ, vt abundantes in operibus bonis simus hæreditas tua, & tu merces nostra, qui es CHRISTVS fructus benedictus ventris virginalis. Amen.

Sec.He.28. PSALMVS CXXVII.

Canticum *nonum* graduum *spiritualium. Nonus gradus est, Deum timore casto ac filiali timere.*

ARGVM. Timentis Deum beatitudo in laboribus manuum, in vxore & liberis, in spiritualibus æternáque apud Deum gratia, hic describitur.

Beati omnes *cuiuscunque conditionis fuerint,* qui timent Dominum *timore casto ac filiali, &* qui ambulant in viis eius *iuxta Dei præscripta & sanctam scripturam.*

Labores manuum tuarum *in sudore vultus percipies,* quia manducabis *de iustis laboribus,* beatus es *in hoc,* & bene tibi erit, *quia felix lucrum comprobat Deus.*

Vxor tua *non libidinosa, sed casta & fideliuerit*

lis erit sicut vitis abundans *fructibus*, in lateribus domus tuæ, *omnia prudenter disponens*.

Filij tui *vniti & bonæ spei erunt* sicut nouellæ *plantulæ* oliuarum *virentes* in circuitu mensæ tuæ, *quos Dei munere pasces alacer*.

Ecce, *quia* sic benedicetur homo, *& hæc Dei dona sunt* qui timet Dominum *Deum ambulando per viam mandatorum eius*.

Benedicat tibi Dominus *benedictione quæ est* ex Sion, *cœlesti*, & *ibi positus* videas bona *supernæ* Ierusalem, *quæ desiderasti* omnibus diebus vitæ tuæ, *semper & æternaliter*.

Et videas *longæuus* filios filiorũ tuorum, *& nepotes beatos, pariter, timentes Deum*, pacem, *gratiam, & misericordiam* super Israel *& omnem populum* Dei.

ORATIO.

Timentibus nomẽ tuum Domine beatitudinem largire perpetuam, vt nos & filij nostri videamus bona cœlestis Ierusalem, non quæ transeunt, sed æterna sunt, & pacem super omnem populum Christianum. Per Dominum nostrum.

PSALMVS CXXVIII. Sec. Heb. 129.

Canticum *decimum* graduum *spiritualium. Decimus gradus est patientia, quæ in aduersis comprobatur.*

ARGVM. [redacted]

SAEpe *&* *multum* expugnauerunt me *diabolus, tyranni, & hæretici* à iuuentute mea *& principio temporis*, dicat nunc Israel, *Ecclesia, quæ Deum speculatur per fidem.*

Sæpe expugnauerunt me, *nec destiterunt* à iuuentute mea, *& initio conuersionis meæ ad Deum verum*: etenim non potuerunt *præualere* mihi, *assistente Dei gratia.*

Supra dorsum meum, *ex qua parte videri non possunt*, fabricauerunt *insidias* peccatores, *& tribulationibus afflixerunt, &* prolongauerunt *perseuerantes* iniquitatẽ suam *addendo mala malis.*

Dominus iustus *reddens singulis secundum opera sua* concidet *& destruet* ceruices peccatorum *atque superbias impiorum*: confundantur *de iniquitate sua*, conuertantur retrorsum *à Deo* omnes qui oderunt Sion, *& congregationem iustorum.*

Fiant *inimici gratiæ ac veræ pietatis* sicut fœnum tectorum *qui diu florere volebant*, quod priusquam euellatur *nihil fructificans, sed tantùm florens* exaruit *atque euanescit ante tempus.*

De

De quo *fœno arido qui ſunt impij* non impleuit *Angelus* manum ſuam *aliquo bono opere ad offerendum* Deo, qui *in fine mundi* metet, *ſeparãdo bonos à malis*: & ſinum ſuum *non implebit fructu malo*, qui manipulos *bonos ac iuſtos* colliget & *congregabit*.

Et non dixerunt *ſancti* qui præteribant *nos ad cœleſtia*, Benedictio Domini *ſit* ſuper vos: *nec etiam dixerunt*, Benediximus vobis: *ex parte noſtra* in nomine Domini, *quia nouerunt* Eccleſiæ *perſecutores maledictos*.

ORATIO.

Pręſta nobis Domine patientiam in aduerſis, & ab omnium impugnationum nequitiis nos tua protectione defende, vt pericula mundi tranſire valeamus illæſi, vt beneviuentes æquanimiter toleremus impios, & ab omnibus ſanctis tuis benedici valeamus in nomine tuo, quod Ieſus eſt ſaluator noſter. Amen.

PSALMVS CXXIX. Sec. He.130

Canticum *vndecimum* graduum *ſpiritualium. Vndecimus gradus eſt pœnitentialis ſupplicatio, cùm nullus ſine peccato eſt.*

ARGVM. [redacted]

DE profundis *cordis & miſeriis, & peccatorum meorum* clamaui *orando feruenter* ad te Domine, *qui ſolus potes liberare:* Domine *miſericors*, exaudi vocem *& orationem* meam.

Fiant aures tuæ *pietatis*, *& miſericordiæ* intendentes, *vt relaxetur peccata*, in vocem deprecationis meæ, *ne fruſtrà orem.*

Si iniquitates *meas & peccata* obſeruaueris Domine, *ſecundum iuſtitiæ rigorem*, Domine *bone*, quis ſuſtinebit *te iudicem vindicantem.*

Quia apud *verum Deum te filium* propitiatio eſt, *& peccatorum noſtrorum reconciliatio*, & propter *Euangelicam* legem tuam, *qua promittis miſericordiam pœnitentibus*, ſuſtinui *patienter* te Domine, *& ſperans*, *& expectans.*

Suſtinuit *confidenter* anima mea, *in conſolatione &* in verbo eius *infallibili* ſperauit *de remiſsione peccatorum* anima mea in Domino, *qui liberat, condonat, & coronat.*

A cuſtodia *ſeu vigilia* matutina, *quæ eſt pueritia, quando incipit homo ratione vigere*, vſq; ad noctem *mortis & finem vitæ*: ſperet *confidenter* Iſraël *& populus fidelis* in Domino *expectando miſericordiam.*

Quia apud Dominum *filij eſt & extat* miſericordia *in* [illegible] *peccatorum; & co*piosa

pioſa *atq;* *ſufficiēs* apud eum *eſt* redemptio, *cuius pretioſo ſanguine redempti ſumus.*

Et ipſe *filius* Dei redimet *proprio ſanguine* Iſrael *populum fidelem* ex omnibus *tam mortalibus* iniquitatibus eius *quam venialibus.*

ORATIO.

De profundis cordis clamamus ad te Domine, vt de profundis peccatorum liberes nos, quia apud te ſolū verum Deum eſt propitiatio & reconciliatio noſtra. Ne obſerues iniquitates noſtras, qui ſperamus in miſericordia tua, qui redempti ſumus pretioſo ſanguine tuo. Amen.

PSALMVS CXXX. Sec.He.131.

Canticum *duodecimum* graduum *ſpiritualium. Duodecimus gradus eſt humilitas interior cordis, & exterior operis.*

ARGVM. Affirmat alienum ſe fuiſſe ab arrogantia, & ſectatum humilia, ideo exaltationem ſibi expectandam à Domino.

DOmine Deus, non eſt exaltatum *intus* cor meum *per ſuperbiam, quaſi meis viribus confidens aliquid ſublime de me ſentiam,* neque elati ſunt *ſigno exteriori* oculi mei, *vt ſuper alios me exaltarem.*

Neque ambulaui *præſumendo* in magnis *factis vel virtutibus*, neq; in mirabilibus ſuper me, ***quia non ſtudui vana & curioſa perſcrutari, altiora captu meo.***

Si non humiliter sentiebam, *nihil præsumendo de me & viribus meis,* sed exaltaui *superbiendo* animam *& personam* meam, *fiat de me punitio, quæ sequitur.*

Sicut *cùm* ablactatus est *puer & abstractus à mamillis* super matre sua, *contristatur & perit,* ita retributio *& punitio sit* in anima *& persona* mea, *vt à me subtrahatur consolatio diuina.*

Speret Israel *populus fidelis ac humilis* in Domino, *non præsumat de seipso,* ex hoc nunc *præsentis temporis* & vsque in seculum *æternitatis.*

ORATIO.

Omnipotens Deus, ne permittas nos exaltari in superbiis nostris, neq; confidere in nostris viribus, & altiora nobis indagare: sed humiliari sub potenti manu tua, & sperare in te Domino Deo nostro, vt ad æternitatem tuam in cœlestibus peruenire valeamus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Sec.He.132. PSALMVS CXXXI.

Canticum *decimumtertium* graduum *spiritualium. Decimus tertius gradus est ædificatio spiritualis domus in moribus & fide.*

ARGVM. Salomonis videtur esse Psalmus, aut populi Dei. Precatur enim Dominũ Deum, vt memor sit pietatis Dauidis olim tã pij regis, & veniat Christus ex semine eius, propter promissionẽ Dauidi

uidi factam, & inſuper iuramẽtum additum, vt ſtatuat regnũ Sion ſiue ſolium Dauidis in æternum.

MEmento Domine *pater* Dauid, *hoc eſt Chriſti, qui de ſemine Dauid ſecundum carnem deſcendit*, & omnis manſuetudinis eius, *qui tanquam agnus ductus eſt ad victimam.*

Sicut iurauit *Chriſtus homo* Domino *Deo patri*, & votum vouit, *ex mera volũtate* Deo Iacob, *vt aduentu ſuæ incarnationis redimeret genus humanum.* 2.Reg.7

Si introiero (*votum eſt Chriſti*) *quia non introibo* in tabernaculum *cœleſtis palatij*, domus meæ *vt inhabitem*, ſi aſcendero, *quia non aſcendam* in lectum *& requiem* ſtrati mei *ſeſſurus ad dexteram patris, vbi erit finis laborum.*

Si dedero, *quia non dabo*, ſomnum *triduanum* oculis meis *in ſepulchro*, & palpebris meis dormitationem *& quietem.*

Et *non dabo* requiem *aliquam* temporibus meis, *neque prius aſcendam crucem morti proximus*, donec inueniam locum Domino *patri in pectoribus credentium, quod ſit* tabernaculum, *Eccleſia, & templum* Deo Iacob, *& Chriſtianorum, qui contra vitia militare non ceſſant.*

Ecce *iam* audiuimus *per Prophetas* eam *Eccleſiam futuram* in Ephrátha, *quod eſt* Bethle

Bethlehem, in qua natus est Christus Dauid inuenimus eam *etiam* in campis syluæ, & *in Gentibus idololatris & incultis.*

Introibimus *in vnitate fidei, & vinculo charitatis* in tabernaculũ eius *& Ecclesiam sanctam, &* adorabimus in loco *sacro, vbi* steterunt *Apostoli qui sunt* pedes eius, *sustentantes totum corpus Ecclesiæ.*

2.Par.6.g Surge *nunc* Domine *à morte*, in requiem tuam, *ascendendo in cœlum, qui reddidisti votum tuum tu primò*, & *deinde* arca *seu Ecclesia* sanctificationis tuæ, *quam sanctificasti per aspersionem sanguinis tui.*

Sacerdotes tui *atque prælati Ecclesiæ* induantur *& muniantur* iustitia *fidei*: & *inde* sancti tui *atque eius subditi minores* exultent *testimonio bonæ conscientiæ.*

Propter Dauid seruum tuum, *& propter filium tuum, qui ex semine Dauid formam seruilem suscepit*, non auertas *penitus à Iudæis* faciem *& notitiam* Christi *filij* tui.

Iurauit Dominus *per semetipsum, & promisit* Dauid veritatem, *quia sicut promisit, sic compleuit*, & non frustrabitur eum, *nec est*

Lucæ 1.c Act.2.c *mentitus ei*, De fructu ventris tui, *filium Virginis natum de stirpe tua*, ponam *regem* super sedem tuam, *iuxta illud Angeli, Dabit illi Deus sedem Dauid patris sui.*

Si custodierint filij tui *per te in fide progeniti*

niti teſtamentum meum, *implendo præcepta legis* & teſtimonia mea *Euangelica*, hęc quæ docebo eos *per te, & tuos.*

Et *etiam* filij *ac ſucceſſores* eorum, *ſi cuſtodierint*, vſque in ſeculum *æternum* ſedebunt ſuper ſedē tuam, *quia ſine fine tecū regnabūt.*

Quoniam elegit Dominus *ſua gratia* Sion, *& Eccleſiam fidelium*: elegit eam *in cordibus electorum* in habitationem ſibi *per fidem, vt Deus in ipſis, & ipſi in Deo habitent.*

Hæc *Eccleſia, aut anima fidelis eſt* requies mea, *non tantùm in hac vita, ſed* in ſeculum ſeculi *æternaliter*, hic habitabo *in benedictionibus meis*, quoniam elegi eam *ex pura gratia mea.*

Viduam *& animam* eius *Eccleſiæ deſertam omni auxilio mundano, ſolam ſpem in me habentem* benedicēs *benedictione gratiæ in præſenti* benedicam *benedictione gloriæ in futuro: &* pauperes eius *ac humiles nihil de ſe præſumentes, ſed in miſericordia ſola Dei*, ſaturabo panibus *vitæ æternæ ſpiritualibus, cibo cœleſti & verbo Dei.*

Sacerdotes *atq; prælatos* eius *Eccleſiæ* induā ſalutari *gratia Spiritus ſancti, vt luceant doctrina & virtutibus*, & *inde* ſancti eius *fideles baptiſmo ſanctificati* exultatione *perpetua* exultabunt *de gratia Dei & remiſſis peccatis.*

Illuc *in Eccleſia* producā *& germinare faciam* Luc.1.g

ciam cornu Dauid, *& regnum & gloriam eius*, paraui lucernam *& Euangelij doctrinam* Christo *filio* meo, *quæ de Sion exibit in orbem terrarum.*

Luc.1.b Inimicos *& aduersarios* eius *regni, & hostes Euangelij Christi*, induam confusione, *quia obuoluentur erroribus:* super ipsum autem *Christum* efflorebit *ac excellenter apparebit* sanctificatio mea, *& gloria diuinitatis.*

ORATIO.

Memor esto nostri omnipotens Deus, & indue nos iustitia atq; salutari gratia tua. Effloreat quoque super nos sanctificatio diuinitatis tuæ, vt custodiamus testimonia tua Euangelica, saturando pane cœlesti verbi Dei nos humiles, nihil de nobis præsumentes, & tu in nobis atque nos in te habitando benedicas, benedictione gratiæ in præsenti, & gloriæ in futuro.

Sec.He.133 PSALMVS CXXXII.

Canticum *decimumquartum* graduum *spiritualium. Decimusquartus gradus est charitas fraterna Ecclesiam ædificans.*

ARGVM. Paucis verbis hîc spiritus exprimit gratiam cõmunicationis mẽbrorũ Christi, addens: Quoniam illic vbi fratres habitãt in vnum, mandauit Dominus benedictionẽ & vitam per secula.

ECce quàm bonum, *& vtile*, & quam iucundum *ac delectabile*, habitare fratres

non carnales ſed ſpirituales in vnum, *ſyncera charitate, vt habeant cor vnum & animam vnam.*

Sicut vnguentum *gratia Spiritus ſancti, quod fuit prius* in capite *Chriſto*, quod deſcendit *poſtea* in barbam *& membra fortia quæ fuerunt Apoſtolici viri* barbam *inquam* Aaron, *ſacerdotis Chriſti.*

Quod *etiam vnguentum Spiritus ſancti* deſcendit *ab Apoſtolis* in oram veſtimẽti eius, *vſque ad nos, ad quos fines ſeculorum deuenerunt* ſicut ros Hermon, *& gratia Chriſti,* qui deſcendit *ſuper Apoſtolos* in montem Sion, *congregatos.*

Quoniam illic *in vnanimi cohabitatione fratrum* mandauit Dominus, *& promiſit hîc* benedictionem *gratiæ, & virtutum multiplicationem*, & vitam *æternam in futuro*, vſq; in ſeculum *ſeculi duraturam.*

ORATIO.

Infunde Domine in Eccleſiam tuam charitatem fraternitatis ac pacis, vt rore ſpiritualis vnguenti aſperſi, benedictionis tuæ gratiæ iucundemur in corde vno, & anima vna. Per Chriſtum.

PSALMVS CXXXIII. Sec.He.134

Canticum *decimumquintum* graduum *ſpiritualium. Decimuſquintus gradus eſt charitas in Deum.*

ARG

ARGVM. Non ſolùm Leuitæ, quorum partes erant in domo Domini excubias agere, ſed etiam ſerui Dei, qui fide conſtanti ſunt in Eccleſia Chriſti, inuitantur ad preces Deo fundendas etiam noctu.

ECce nunc *in tempore præſenti* benedicite Dominum, *laudando & gratias agendo*, omnes ſerui Domini, *vnanimiter habitantes in domo Dei.*

Qui ſtatis *perſeuerantes* in Eccleſia, domo Domini, *parati ad ſeruiendum* Domino, *qui & ſtatis* in atriis *& ingreſſu* domus Dei noſtri, *tanquam incipientes & imperfecti.*

In noctibus *aduerſitatis, non tantùm in diebus proſperitatis* extollite *ſurſum ad Deum* manus veſtras *cordis & corporis, deuotè orando* in ſancta *intentione, vt quicquid facitis in nomine Domini faciatis*, & benedicite Domino *nihil vobis arrogando, ſed totum Deo.*

Benedicat te Dominus *benedictione, quæ eſt* ex Sion *& de cœleſti* Ieruſalem *gratiam ſuam impertiendo:* qui *Deus omnipotens* fecit cœlum & terram, *omnem ſuperiorem & inferiorem creaturam.*

ORATIO.

Benedicentes te omnes ſerui tui Domine deprecamur, vt nos huius mundi nocte obſcuratos illuminare digneris, quatenus, dum manus noſtras in bonis operibus eleuamus,

uamus, benedictionem à te æternam consequamur. Per Christum.

PSALMVS CXXXIIII. Sec.He.135

Halleluia. *Laudate Deum propter magna eius beneficia & diuersa.*

ARGVM. Laudandus in primis Deus est, quia in se bonus, deinde quòd eam bonitatem transfudit in plasmata, nósque dignatus est perpetuo in cœlis consortio, impugnans nobiscum omnes inimicos qui eam nobis felicitatem inuident, quemadmodum olim in Iudæorum gratiam ad internicionem persequutus est Pharaonem.

LAudate *corde & ore* nomen Domini, *quod Iesus est*, laudate serui Dominum, *pro beneficio creationis & redemptionis.*

Qui statis in *Ecclesia* domo Domini *perseuerantes, in fide, & charitate, & vos peccatores qui estis* in atriis *& ingressu* domus Dei nostri *pœnitentes.*

Laudate Dominũ *Deum*, quia bonus Dominus, *& fons bonorũ indeficiens:* psallite nomini eius, *quod Iesus est*, quoniam suaue *est & saluans peccatores.*

Quoniam Iacob, *contra vitia luctantes,* elegit sibi *gratis* Dominus *nullis meritis præcedentibus, &* Israel, *fideles filios contemplantes Deum etiam elegit* in possessionem sibi *peculiarem.*

Quia ego cognoui *per veram fidem, & ex*

Dei operibus, quod magnus est Dominus & *immensus potentia, sapientia, & natura*, & Deus noster *est potentior ac benignior* præ omnibus dijs, *quia solus est Deus & dominator omnium.*

Omnia *tã visibilia quàm inuisibilia*, quæcunque voluit Dominus *Deus* fecit in cœlo & in terra, *quia causa omnium operum eius est propria voluntas, & nulla necessitas* in mari, & in omnibus abyssis, *quia tuetur & gubernat cœlestia, terrestria, & inferna.*

Hiere 10. c Educens & *sublevans* nubes ab extremo terræ, *vbi eleuantur vapores humidi, ex quibus nubes generantur &* fulgura *atque tonitrua in dictis nubibus generata* in pluuiam fecit, *per resolutionem nubium.*

Exod. 12. d Qui producit ventos *omnes* de *occultis* thesauris suis: & qui percussit primogenita Aegypti, *vindicando electos*, ab homine vsque ad pecus, *ostendens iram & potentiam, quam spreuerant.*

Et misit signa & prodigia *multa* in medio tui Aegypte *pro populi Israelitici liberatione*, in Pharaonem *regem*, & in omnes seruos eius, *quos submersit in mari* Rubro.

Nu. 21. c. g Qui percussit *post egressum de Aegypto* Gentes multas, *occupantes terram filiis Israel promissam*, & occidit reges fortes *filiis Israel resistentes.*

Sehon

Sehon regem Amorrhæorum *occidit,* & *etiam* Og regem Basan *sub Moyse, cum prohiberent filios Israel transire per fines suos,* & omnia regna Chanaam, *etiā percussit Deus sub Iosue.*

Et dedit terram eorum *regum & gentium* hæreditatem *possidendam*, hæreditatem *inquam* Israel populo suo, *ex cæteris nationibus electo.* Iosue 12.c

Domine, *qui tanta fecisti tuis,* nomen tuū *erit laudabile* in æternum *à nobis:* Domine memoriale tuum in generatione *præsenti,* & generationem *futuram.*

Quia iudicabit Dominus *Deus* populum suum *vindicando fideles de impiorum violentia, sicut fecit Aegyptijs:* & in seruis suis *sibi obedientibus atq; electis* deprecabitur, *& placabilis erit, eorum preces exaudiendo.*

Simulachra *atque idola* Gentium *sunt* argentum & aurum, *quantum ad materiam, & sunt* opera manuum hominum, *quātum ad formam artificis factam.*

Os habent *similitudinariè, non verè,* & nō loquentur, *quia carent oris officio:* oculos habent *sculptos vel depictos,* & non videbunt, *quia figmentum sunt.* Sapi.15.d

Aures habent *apparenter,* & non audient *in veritate:* neque enim est spiritus *seu anhelitus* in ore ipsorum, *quia truncus sunt & fig-*

menta humana.

Similes illis *idolis* fiant *in interiore homine*, qui faciunt ea *operando*, & omnes qui confidunt in eis *adorando.*

Domus, *familia seu cōgregatio* Israel *Christianorum fidelium, videntium Deum per fidem* benedicite Domino, *ipsum verè colendo*: domus Aaron *sacerdotalis*, benedicite Domino, *ipsum dignè laudando.*

Domus Leui, *atque Leuitica tota tribus*, benedicite Domino, *atque soliciti sitis pro vero cultu Dei veri*: qui timetis Dominum *ex omni Gente & populo*, benedicite Domino, *maiestatem eius venerantes.*

Benedictus, *laus & gratiarum actio deferatur ei, qui* Dominus *est* ex Sion, *solus & vnicus verus Deus creator omnium*, qui habitat in Ierusalem *cœlesti, vbi videbimus eum in æterna pace.*

ORATIO.

Laudamus nomē tuum Domine, omnes serui tui, pro beneficio creationis & redemptionis, quoniam bonus es & suauis, deprecabilis esto super cliētulos tuos de familia tua electa, & placabilis exaudiendo preces nostras, vt hîc te benedicētes cum Angelis, in æternum te laudare mereamur. Amen.

PSALMVS CXXXV. Sec.He.136

Halleluia. *Laudate Dominum propter diuersa eius magnalia & beneficia nobis collata.*

ARGVM. 2.Paral.20.& alibi sæpe docetur, vt cantent. Quoniam in seculum misericordia eius. Sic autem hic opera Dei prædicantur & misericordia, vt Psalmo superiore.

Confitemini Domino *confeßione laudis,* quoniam bonus, *quia ab ipso fonte omne bonum profluit,* quoniam in æternum misericordia eius, *nec cessat vnquam benefacere, fauere, indulgere & misereri.*

Confitemini Deo deorum, *qui solus omnibus præest, & gloriam suam non dat alteri,* quoniam in æternum *durat* misericordia *& benignitas* eius.

Confitemini Domino dominorum, *quia pro suo nutu omnes dominos regit,* quoniam in æternum misericordia eius.

Qui *propria virtute* facit mirabilia magna solus, *non indigens auxilio cuiuscunque,* quoniam in æternum misericordia eius.

Qui fecit cœlos, *æthereum, sydereum, crystallinũ, & empyreum* in intellectu *& sapientia sua,* quoniam in æternum misericordia eius, *omnia in bonum electorum ordinando.* Gen.1.a

Qui firmauit *& fundauit* terram super aquas, *quia terra supereminet cõtra naturalem rationem vtriusque,* quoniã in æternum mi- Gen.1.a

fericordia eius, *vt homines fuper terram viuere poſſent.*

Gen.1.b Qui fecit *inter cætera fydera*, luminaria magna, *Solem & Lunam*, quoniam in æternum mifericordia eius, *vt lucis folatio creaturæ gauderent.*

Solem in poteſtatem diei, *vt eſſet lux illuminans diem*, quoniam in æternum miſericordia eius, *quia ſine Sole nihil maneret.*

Lunam & *etiam* ſtellas, in poteſtatem noctis, *vt poßint illuminare noctem*, quoniam in æternum miſericordia eius, *quæ per hæc nobis miniſtrat neceſſaria.*

Exod.12.d Qui percuſsit Aegyptum cum primogenitis eorum *occidendo*, quoniam in æternum miſericordia, *& benignitas* eius.

Exod.13.d Qui eduxit Iſrael, *populum Iudaicum* de medio eorum *Aegyptiorum, vbi tenebantur ſub tyrannica ſeruitute:* quoniam in æternum miſericordia eius, *in anguſtijs ſuccurrendo credentibus.*

In manu *valida &* potenti, & brachio excelſo, *cui nemo reſiſtere poteſt:* quoniam in æternum miſericordia eius.

Qui diuiſit mare Rubrum, *vt ſicco pede tranſiret Iſrael* in diuiſiones *duodecim:* quoniam in æternum miſericordia eius, *quia electos in medijs mortibus viuificat.*

Et eduxit Iſrael, *vt tranſiret* per medium eius

eius *maris Rubri, prabẽs iter ſiccum:* quoniam in æternum miſericordia eius.

Et excuſsit *atque interemit* Pharaonem *regem* & virtutem *ſeu exercitum* eius in mari Rubro *ſubmergendo in medijs fluctibus*: quoniam in æternum miſericordia eius. Exod.14.g

Qui traduxit *quadraginta annis* populũ ſuum *electum* per deſertum *in multis mirabilibus*, quoniam in ęternũ miſericordia eius, *aßiſtendo humano auxilio deſtitutis.*

Qui percuſsit *interimendo* reges magnos *atque ſuperbos, in ſuis viribus confidentes:* quoniam in æternum miſericordia eius.

Sehon regem Amorrhæorum, *qui primus auſus fuit inuadere Iſrael*, quoniam in æternum miſericordia eius.

Et Og regem Baſan, *fortißimum gigantem*: quoniam in æternum miſericordia eius. Num.21.g

Et dedit terram eorum *regum ad* hęreditatem *alteram, priuãdo illos impios:* quoniam in æternum miſericordia eius. Ioſue 12. c

Hæreditatem, *inquam*, Iſrael ſeruo ſuo *quam pollicitus fuerat patribus*: quoniam in æternum miſericordia eius.

Quia in humilitate *& afflictione* noſtra *dum graui ſeruitute Aegyptiorum opprimeremur* memor fuit noſtri *reſpiciendo nos miſericorditer:* quoniam in æternum miſericor-

dia eius, *erigens elisos ab impiis.*

Et redemit nos *Israelitas* ab *hostibus & inimicis nostris, qui plures & fortiores erant,* quoniam in æternum misericordia eius, *qui subuenit infirmis.*

Qui dat escam & *cibum* omni carni, *atque omnibus animantibus:* quoniam in æternum misericordia eius, *cui cura est de omnibus creaturis suis.*

Confitemini Deo, *qui est creator* cœli, & *gubernator atque promissor*, quoniam in æternum misericordia eius.

Iste versus non est in Hebræo. Confitemini Domino dominorum, *qui est α & ω cunctarum rerum.* quoniam in æternum *est benignitas*, misericordia, & *beneficentia* eius, *replens totam mundi machinam.*

ORATIO.

Memor esto humilitatis nostræ, & miserere nobis omnipotens Deus, vt qui quondam patribus nostris terram aduersariorũ in hæreditatem donasti, quæsumus vt nos à peccati macula liberatos in tuam cœlestẽ hæreditatem restituas. Per Christum Dominum.

Sec. Hebr. 137. PSALMVS CXXXVI.

Psalmus *iste est ipsius* David *Prophetæ* propter Hieremiam, *quia consonat lamentationibus*

nibus Hieremiæ de Babylonica captiuitate.

ARGVM. Captiuitas Babylonica describitur, de qua legitur in fine Regum, & in fine Paral. In qua lugens populus irridetur ab impiis Babyloniis: Cantate, inquiunt, nunc, & ludite instrumētis musicis, sicut in Ierusalem solebatis. Respondet populus Dei: Absit, vt gaudia Babylonis sequar, oblitus ciuitatis Dei: obliuiscatur mihi Deus, si obliuiscar Ierusalem. Absit, vt Dei carminibus impiorum & irridentium aures oblectem. Inde mala prædicit hostibus, nō solùm Babyloniis, sed etiam Idumeis, qui descenderūt ab Esau, Iudææ vicinis, qui ad malum fratrum, id est generis Iacob, lætati sunt, dicētes, Exinanite &c. Hi enim paulò post abducti sunt per Nabuchodonosor regem Babylonis. Et nō longè à captiuitate Hierusalem vastata est Babylon per Medos & Persas, ita vt & paruuli allider entur in oculis Babyloniorum. Esaiæ 13. & 14. & Hierem. 51.

SVper flumina Babylonis, *& super bona delectabilia huius confusibilis mundi, quæ more fluminum fluunt & refluunt*, illic sedimus *in humilitate prostrati*, & fleuimus *pro peccatis & miseriis nostris*, dum recordaremur tui Sion, *cœlestis patriæ, quæ est vera terra promißionis nostræ.*

In salicibus *& infructuosis hominibus, qui sunt* in medio eius *Babylonis*, suspendimus *atque subtraximus* organa nostra *sacræ Scripturæ, quia indigni erant audire.*

Quia illic, *in Babylonico mundo* interrogauerunt nos, *tentantes & irridentes*, qui captiuos *in peccatum* duxerunt nos, *ministri*

dæmonum, vt cum ipsis cantaremus verba cantionum, *fruendo hoc seculo in delicijs.*

Et qui abduxerunt nos *à Deo & consortio bonorum, dixerunt,* Hymnum cantate nobis *ad laudem Dei vestri,* de canticis Sion, *quæ canitis in Ecclesia.*

Quomodo cantabimus canticum Domini, *inter indignos, qui sumus* in terra aliena, *vbi Deus verus ignoratur nec colitur?*

Si oblitus fuero *inter hæc mundialia delectamenta* tui *cælestis* Ierusalem, *& illis consentiam, opera bona deferendo,* obliuioni detur dextera mea, *& pereat à me Dei mei auxilium.*

Adhæreat lingua mea faucibus meis, *vt omnino mutus fiam,* si non *iugiter* meminero tui *in corde meo.*

Si non *omnibus alijs* prępofuero, *& prætulero gaudijs te* Ierusalem *cælestem* in principio lætitiæ meæ, *tu mihi charior, quàm omnis lætitia huius mundi Babylonici.*

Memor *ad puniendum* esto Domine filiorum Edom, *seu Idumæorũ de nequitia eorum,* in die *sequestrationis* Ierusalem, *quando separabuntur boni à malis.*

Qui dicunt, Exinanite, exinanite, *tollite, euertite, confundite* vsque ad fundamentum *quicquid iustitiæ & sanctitatis est* in ea *Ecclesia fidelium.*

Filia

Filia Babylonis, *iſtius confuſiſsimi ſeculi* miſera *es in tua exultatione & præſumptione:* beatus qui retribuet tibi *viciſsitudinem,* & retributionem tuam, *& pœnam tibi debitam pro malis,* quam retribuiſti *& feciſti* nobis.

Beatus *eſt,* qui tenebit *& continebit ſe à vitijs,* & allidet *atque confringet* paruulos ſuos, *& primarios motus,* ad petram *Chriſtum, ne confundatur in Babylonico mundo.* Eſaiæ 13.c

ORATIO.

Creſcat & roboretur deſiderium Ieruſalem cœleſtis in cordibus noſtris, vt nō ſemper agitemur ſuper flumina Babylonis, huius cōfuſibilis mundi, ſed tranſeat captiuitas noſtra, vt veniat felicitas æterna, vbi nō ceſſemus cantare cantica Sion, cum Chriſto Domino noſtro in æternum. Amen.

PSALMVS CXXXVII. Sec.He.138.

Pſalmus *iſte fit* ipſi Dauid, *hoc eſt Chriſto.*

ARGVM. Vox eſt hominis verè credentis. Cōfitetur enim, hoc eſt laudat Deum in toto corde. Hæc eſt conſtantis fidei confeſsio, & intrepida verbi crediti prædicatio. Talis offert Deo iugiter ſacrificium laudis pro gratia euangelica toti orbi terrarum reuelata per Chriſtum. nam de ea hîc prophetatur, & oratur vt omnes reges & regna mundi quæ audierunt verbum, poſito ſupercilio carnis agnoſcant gloriam Dei.

Confitebor tibi *ego seruulus tuus* Domine *pro collatis beneficijs* in toto corde meo *gratias agendo*, quoniam audisti verba oris mei *deprecatoria*.

In conspectu *& præsentia* Angelorum *aßistentium tuæ diuinitati*, psallam tibi, *laudando:* adorabo te ad templum sanctum tuū *in maiestate diuinitatis*, & confitebor nomini tuo, *te deuotè laudando*.

Super misericordia tua, *qua respicis peccatores ad liberandum*, & veritate tua, *qua promißiones reddis*, quoniam magnificasti super omne nomen *cœlestium, terrestrium, & infernorum* sanctum tuum *Christum, qui vniuerso orbi prædicatus est*.

In quacunque die *& tempore* inuocauero *te pro mea salute*, exaudi me *inuocantem:* Multiplicabis *& augebis* in anima mea *quādam* virtutem *spiritualem, per quā contra ingruentia mala poßim resistere*.

Confiteantur tibi Domine, *& sanctificent nomen tuum* omnes reges terræ, *cognoscentes tuum dominiū generale*, quia audierunt Euangelium *pacis & gratiæ, atq;* omnia verba *veritatis & vitæ* oris tui *diuini per Apostolos*.

Et cantent *atque fateantur publicè* in viis *& præceptis* Domini *ambulantes:* quoniam magna *& æterna* est gloria Domini *Dei, at cæterorum dominorum gloria vana, & transitoria*.

toria.

Quoniam excelſus Dominus *atq; incomprehenſibilis maieſtatis*, & *tamen* humilia *corda hominum approbando* reſpicit *oculis miſericordiæ*, & alta *atque ſuperba* à longe cognoſcit, *contemnendo & abominando.*

Si ambulauero in *anguſtijs &* medio tribulationis, *huius ſeculi*, viuificabis me, *liberando à perſecutoribus* : & ſuper iram inimicorum meorum *me perſequentium* extendiſti manum *& poteſtatem* tuam, *eos vindicando*, & ſaluum me fecit *æternaliter* dextera *ac gratia* tua *diuina.*

Dominus retribuet pro me *vindictam aduerſarijs ſecundum meritum eorum* : Domine *Deus* miſericordia *& benignitas* tua *eſt* in ſeculum *æternum, & non ad tẽpus, & ergo* opera manuum tuarum, *quia tu eos creaſti*, ne deſpicias, *quamuis ſint peccatores.*

ORATIO.

Multiplica Domine miſericordiā tuam ſuper nos, dum te in templo ſancto tuo iugiter adoramus, & confitemur tibi pro collatis beneficiis in toto corde noſtro gratias agendo. Viuifica nos liberando de medio tribulationis & anguſtiarum, & ſaluet nos gratia tua diuina, ne deſpicias opera manuum tuarum.

Sec.He.139

PSALMVS CXXXVIII.

In finem *Christum, in quo est omnium virtutum plenitudo, dirigit nos hic* Psalmus *ipsius* Dauid *Propheta.*

ARGVM. Psalmus iste nobis describit diuinam prouidentiam erga nos ab vtero matris nostræ, quòd nos & nostra sunt in manu Dei, & quòd sanctos mirabiliter glorificat & multiplicat: præterea quòd impij pereunt, quia hanc fidem Dei erga nos prouidentiæ non habent.

DOmine *Deus, tu* probasti me, *perscrutans corda & renes,* & cognouisti me & *examinasti,* tu *inquam* cognouisti sessionem meam, *in humilitate recognoscendo peccata,* & resurrectionem meam, *quod iustificatus per gratiam tuam resurgo.*

Intellexisti cogitationes meas *interiores* de longe, *quia ab æterno* semitam meam, *studia, & actus meos,* & funiculum meũ *discretionis, quem habui inter bonum & malum,* inuestigasti, *quia quò gradimur & quousque peruenimus deprehendisti.*

Et omnes vias meas *operationes, & actus, & studia* prȩuidisti *antequã fierent,* quia non est sermo *excusationis* in lingua mea, *sed potius accusationis, quia culpam meam agnosco.*

Ecce tu Domine *Deus* cognouisti omnia, nouissima *ac vltima,* & antiqua *prima, adeò nihil fit sine te:* tu formasti & *creasti* me *se-*

cundum animam & corpus, & posuisti super me, *protegendo* manum tuam, *conseruantem me.*

Mirabilis, *imò incomprehensibilis,* facta est scientia *& prouidẽtia* tua *diuina* ex me, *quia supergreditur intellectum meum:* cõfortata est *& exaltata, inuestigando,* & non potero *peruenire* ad eam.

Quo *ergo* ibo à spiritu tuo, *& præsentia maiestatis tuæ?* & quo à facie tua fugiam, *qui vbique totus es & præsens?*

Si ascendero in cœlum, tu illic es *per refulgentiam tuæ gloriæ:* si descendero in infernum, ades *per executionem iustitiæ tuæ.* Amos 9.

Si sumpsero *ad volandum* pennas meas *instar auiculæ in* diluculo *& aurora,* & habitauero *remotus* in extremis maris, *vbi nemo viuit hominum.*

Etenim illuc manus *& potestas* tua *diuina* deducet me, *ne aberrẽ,* & tenebit me, *aliter in nihilum deciderem*, dextera *& potentia* tua.

Et dixi *mecum deliberans*, Forsitan tenebræ *huius seculi & mala scandala, & turbæ tentationum* conculcabũt me *adeò, vt* & nox erit illuminatio mea, *& consolatio* in deliciis meis *terrenis, quia illis liberè & audacter fruar in tenebris.*

Quia tenebræ, *quæ sunt peccata & homi-*

nes

nes mali non obſcurabuntur à te, *quia nihil in eis exiſtens latet te*, & nox *aduerſitatis, ſic* ut dies *proſperitatis* illuminabitur *à te, quod fit, ſi cognoſcamus merito peccatorum noſtrorum aduerſitates pati:* & ſicut tenebræ eius *noctis, quæ ſunt aduerſa*, ita *indifferenter &* lumen eius, *quæ ſunt proſpera mundi, ſunt mihi accepta, adeò quòd nec frangor aduerſis, nec lætor proſperis.*

Quia tu Domine poſſediſti, *in poteſtate habēs* renes & *interiores* meos *affectus:* ſuſcepiſti me *educendo tanquā electū* de vtero matris meæ, *vt non delectet me nox ſeu proſperitas temporalium, ſed interior lux ſapientiæ.*

Confitebor tibi & *laudabo*, quia terribiliter magnificatus es *in potentia & virtute:* & mirabilia *ſunt omnia* opera tua *diuina, creationis, iuſtificationis, glorificationis*, & anima mea *iam fide per te illuminata* cognoſcet nimis: *vbi ex me non poteram iam poſſum, quia gratia tua illuminauit tenebras meas.*

Non eſt occultatum *neq; abſconditum* os meum, *ſed oßium robora, quæ ſunt firmitas animæ meæ*, à te Domine, quod feciſti in occulto, *quia illic homines non vident:* & ſubſtantia mea *corporis gemit* in inferioribus terræ *in hac peregrinatione, vbi afflicta tribulationibus & tentationibus fatigatur.*

Imperfectum meū *quòd habeo* viderunt oculi

oculi tui *gratiæ & miſericordiæ*, & in libro tuo *atq; diuina memoria* omnes *imperfectiones meæ* ſcribentur, & dies formabuntur, *quia de filijs noctis, filij lucis efficientur*, & tamen nemo *remanſit* in eis *qui non erraret.*

Mihi autē *& à me* nimis *excellenter* honorificati *atque honorabiles facti* ſunt amici tui Deus, *qui prouidentiæ tuæ leges amant & credunt*: nimis *firmiter* confortatus eſt *& ſtabilitus* principatus eorū: *quia facti ſunt principes, duces atque paſtores Eccleſiæ.*

Dinumerabo *facilè* eos *fideles, & tandem* ſuper arenam *maris* multiplicabuntur *ac creſcent*: exurrexi *atque emerſi ex multis & grauibus anguſtijs*, & adhuc ſum tecum, *quia protectorem propitium non deſero.*

Si *quando* occideris *atq; damnaueris* Deus *perfidos* peccatores *obſtinatos*, *tunc dicam*: viri ſanguinum *& perſecutores piorum* declinate à me, *ne vobiſcum occidar à Deo.*

Quia dicitis in cogitatione *veſtra deridendo pios*: accipient *ipſi & facient* in vanitate *ac fruſtrà* ciuitates ſuas *atque conuenticula. Iſtæ ciuitates ſunt ſanctorum ſocietates, quas derident reprobi.*

Nónne qui oderunt te Domine, *perſequentes veritatem*, oderā? & *ego nonne* ſuper inimicos tuos, *quos videram præterire legem tuam*, tabeſcebam, *iratus contra eos ex Zelo*

tuæ iuſtitiæ?

Perfecto odio *& iuſto* oderam illos *impios contemptores tui & veritatis, & exinde* inimici facti ſunt mihi, *odio iniquo perſequentes me propter iuſtitiam.*

Proba me Deus, *atque ſcrutare,* & ſcito cor meum, *atque eſto teſtis conſcientiæ meæ:* interroga me *per opera,* & cognoſce ſemitas meas, *quia factis malorum non conſentio, nec ea diligo.*

Et vide, ſi via iniquitatis *ſeu impietatis* in me eſt, *ſiue delectando ſiue conſentiendo,* & deduc me in via *ſeu beatitudine æterna, quam electis promiſiſti.*

ORATIO.

Deus meus, qui creaſti me ſecundum animam & corpus & cognouiſti me, atque actus, ſtudia, atque cogitationes meas inueſtigaſti, adeò vt à præſentia maieſtatis tuæ nuſquam effugere poſſum, deprecor, vt directus in via æterna, illo defendar brachio, quo honorabiles amici tui gloriantur in cœlo. Amen.

Sec.He.140 PSALMVS CXXXIX.

In finem, *& in Chriſtum nos dirigens* Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ & cuiuslibet iuſti.*

ARGVM. Si quis perpetuo tenore in fide ac moribus Chriſtianis conetur perſiſtere, multos habiturus eſt aduerſarios, qui habētes acutas linguas

& vene

& venenum aspidũ sub labiis, retrahere illum studebunt à via veritatis. Contra quos prece pugnandum est, atque ea efficiet, vt diuina gratia opem ferente, nomini Dei confiteatur, & in conspectu Domini æternam assequatur mansionem.

ERipe *& libera* me Domine *Deus* ab homine malo *ac peruerso, qui persequitur me, &* à viro iniquo *atque impio* eripe me, *ne mihi noceat.*

Qui *mali & iniqui* cogitauerunt *contra me* iniquitates in corde, *esto labijs plerunque prætendant bona, &* tota die *sine intermissione* constituebant *contra verbum Dei* prælia, *schismata & hæreses.*

Acuerunt linguas suas, *vt pugnando læderent, vt* sicut serpentes *qui per linguas virus emittunt:* venenum aspidum, *quod est insanabile,* latet sub labiis eorũ, *quia sub specie boni suggerunt pessima & anima mortifera.* Suprà 13. b Rom. 3. b

Custodi me Domine *Deus* de manu *& potestate* peccatoris *impij, ne præualeat,* & ab hominibus iniquis *ad nocendum paratis* eripe me, *ne præualeant aut noceant.*

Qui cogitauerunt *omni studio* supplantare, *retrahere, & decipere* gressus meos, *quibus ambulabam in via Domini,* absconderunt superbi *de se præsumentes* laqueum *insidiarum* mihi, *vt in erroribus & peccatis me inuoluerent.*

Et funes. *peccata eorum propria* extenderunt in laqueum, *vt me illicerent ad perpetrandum similia peccata*: iuxta iter *instar latronum*, scandalum *seu offendiculum* posuerunt mihi, *præbentes occasionem ruinæ.*

Dixi Domino *sic periclitatus*, Deus meus es tu *in quo solo confido*: exaudi *ergo* Domine *Deus*, *exaudi* vocem deprecationis meæ, *ne à via recta recedam, & in laqueum cadam.*

Domine Deus, *fortitudo & virtus* salutis meæ, *cuius solius virtute saluari potero*, obumbrasti *per gratiã* super caput meum *ad protectionem* in die belli *contra diabolum, carnem & mundum, ne mihi præualerent.*

Ne tradas me, *neque permittas me tradi*, Domine *Deus* à desiderio meo *& concupiscentia mea*, *homini* peccatori, *vel diabolo, vt ei consentiam, & desiderium meum perficiam*: cogitauerunt *inimici* contra me, *vt poßint nocere*, ne *ergo subtrahendo gratiam* derelinquas me *in manibus eorum*, ne fortè *de me victo* exaltentur, *triumphent & gaudeant.*

Caput *est* circuitus eorum, *quia impij in circuitu ambulant, & nunquam ad rectum finem perueniunt*: labor labiorum ipsorum, *qui sunt mendacia, quæ cum labore fingunt per verba deceptoria & dolosa*, operiet *& inuoluet* eos *morte æterna.*

Cad

Cadent ſuper eos *impios* carbones *gehennæ*, & in ignem *æternum* deiicies eos, & in miſeriis *ſuis* non ſubſiſtent, *quia importabilis illa eſt pœna atque grauiſſima.*

Vir linguoſus, *mendax, detractor* non dirigetur *ad viam rectam, nec proficiet* in terra, *quoad vixerit*: virum iniuſtum, *doloſum, & iniurioſum*, mala *inferni* capient *ipſum* in interitu & *morte ſua.*

Cognoui, quia faciet *tandem* Dominus *Deus* iudicium inopis, *oppreſſi & afflicti*, & vindictam *vel cauſam* pauperum *ſpiritu, non relinquens eorum iniuriam impunitam, imò perdet oppreſſores eorum.*

Veruntamen iuſti *iam liberati & vindicati de inimicis* confitebuntur *laudando & gratias agendo* nomini tuo *diuino*: & habitabunt recti *corde in æternum* cum vultu tuo, *perfruentes viſione diuina.*

ORATIO.

Virtus ſalutis noſtræ Deus, ne dereſinquas nos in deſideriis noſtris, neque permittas in concupiſcentiis noſtris, vt conſentiamus Satanæ ſuggeſtori: ſed cuſtodi, libera, & eripe de manu diaboli animas noſtras, vt tandem confitentes nomini tuo perfrui mereamur viſione diuina in cœlis. Amen.

Sec. Heb. 141.

PSALMVS CXL.

Psalmus *ipsius* Dauid *Prophetæ. Oratio iusti contra mala huius seculi.*

ARGVM. Psalmo superiore contra linguas venenatas precatus est: hic verò pro sua lingua precatur, vt in omnibus seruetur Deo, vt purè Deum inuocet, non loquatur sicut impii, non excuset peccata sicut hypocritæ. Hæc lingua orat quoque hic contra capita siue principes seductionis, vt pereant, qui perire volunt Dei veritatem.

DOmine clamaui *iamdiu* ad te, *corde & ore deprecando, & ideo* exaudi me, *qui imbecillitati meæ solus potes succurrere* intende voci meæ *cum benignitate*, cùm clamauero ad te *in necessitate mea.*

Dirigatur oratio mea *igne charitatis ardens* sicut incensum *thuris quod offerebatur* in conspectu tuo *in veteri lege* : & eleuatio manuum mearum *atque operatio mea bona placeat tibi, vt* sacrificiũ vespertinum, *quando in veteri lege occidebatur agnus, quod erat figura veri sacrificij, scilicet passionis Christi.*

Pone Domine, *& sepias circunquaque* custodiam ori meo, *ne effluat in verba mala & noxia* : & ostium circunstantiæ, *continentiæ, non ruinæ in* labiis meis, *vt nonnisi opportunè aperiatur vel claudatur, & moderatè loquatur.*

Non declines, *neque sinas declinare* cor

meum

meum in verba malitiæ *ne inſolenter loquatur, & pertinaciter defendam peccata mea*, ad excuſandas *& defendendas* excuſationes *quæ fiunt* in peccatis *tribuendo id fatis, aut naturæ.*

Cum hominibus *impijs*, operantibus iniquitatem, *nolim aßimilari*, & non communicabo, *vt per eorum conſortium excuſem peccata mea*, cum electis *& potẽtioribus* eorum *iniquorum atque maioribus.*

Corripiet me iuſtus *vir* in miſericordia *& zelo amoris*, & increpabit me *non in furore, ſed charitate*: oleum autem peccatoris, *& falſa laus adulatoris* non impinguet, *neq; demulcebit aut delectabit* caput meum, *vt pertrahat ad peccati conſenſum.*

Quoniam adhuc *futurum expecto, quod* & oratio mea, *qua oro Deum vt cõuertantur*, erit in beneplacitis eorum, *quia tempus quo placebit illis oratio mea, cum incipient timere iudicium Dei*: abſorpti ſunt, *fracti ſeu victi*, iuncti, *& comparati* petræ *Chriſto, qui ſtultam fecit ſapientiam huius mundi*, iudices *potentes & docti* eorum.

Audient *ergo ſuperbi* verba mea *ad ſuam correctionem*, quoniam potuerunt *& præualuerunt verbis eorum*: ſicut craſſitudo *ſeu pinguedo* terræ *latens* erupta eſt *ſurſum & diſperſa* ſuper terram.

Dissipata sunt *& dissoluta ex tribulationum vehementia* ossa nostra *interiora, & fortiora mentis nostræ* secus *& prope* infernum, *tanquam fumus in procinctu intrandi infernum:* quia ad te Domine Domine, *qui es spes & fortitudo mea, sunt* oculi mei *directi, tanquam ad adiutorem,* in te speraui *& non in alio, ideo* non auferas *à te per culpam* animam meam.

Custodi me *& præserua me* à laqueo, *& occultis insidijs*, quem statuerunt mihi, *qui me persecuti sunt:* & à scandalis *præbentibus alteri occasionem ruinæ illorum* operantium *iniquitatem, in dictis vel factis suis.*

Cadent in retiaculo eius *iniquitatis peccatores, de vitio in vitium ruentes,* singulariter sum ego *eorum consortia effugiens,* donec transeam *de præsenti vita ad requiem beatorum.*

ORATIO.

Pone Domine custodiam ori nostro, ne effluamus in verba noxia & scandalosa, ne quoque prorumpamus in verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis, sed custodi nos à laqueo Satanæ, ne de vitio in vitium ruentes cadamus in retiaculo eius. Per Christum.

PSAL.

PSALMVS. CXLI. Sec.He.142

Intellectus *& oratio* Dauid *Prophetæ* cũ eſſet in ſpelunca *fugiens Saulem. Oratio iuſti in magna afflictione poſiti pro ſua liberatione ab omni malo.*

ARGVM. Sicut Dauid Saulem fugiens, ſicut Chriſtus ex morte & inferis (poſtquam de omni auxilio deſperatum eſt) liberatus eſt, ſic & nos liberabimur, modo ſpes noſtra & portio noſtra ſit Dominus, qui educet nos ex carcere peccatorum & mortis in laudem & gloriam ſuam.

VOce mea ad Dominum clamaui, *deſtitutus omni humano præſidio*, voce mea *& oratione cordis* ad Dominum deprecatus ſum *pro depulſione tribulationum.*

Effundo *copioſè* in conſpectu eius orationem meam *cum lacrymis*, & tribulationem meam *ac cordis amaritudinem* ante ipſum, *intus in conſcientia* pronuntio, *ad impetrandum conſolationem.*

In deficiendo ex me ſpiritum meum, *& dum deficit à me ſpiritus meus præ anguſtijs*: & tu Domine cognouiſti *& approbaſti* ſemitas meas *iuſtitiæ.*

In via hac *fidei & legis Chriſti*, qua ambulabam, *innocenter viuendo*, abſconderunt *aduerſarij* laqueum mihi, *ſub ſpecie boni ad peccatum me inducentes.*

Conſiderabam ad dexteram, *ad amicos & auxiliatores meos*, & videbam *illos*, & non

erat *aliquis* qui cognosceret me, *quia nemo fatebatur se mihi amicum.*

Periit fuga à me, *quia non video quò possum fugere,* & non est *aliquis* qui requirat & *tueatur* animã meã, *& de me curare dignetur.*

Clamaui ad te Domine, *anxietatibus pressus*, dixi, Tu es *sola* spes mea, *& nulla creatura*, portio & *hæreditas* mea *quam expecto non est hîc, sed* in terra viuentium *& cœlesti patria.*

Intende ad deprecationem meam *Domine*, quia humiliatus *& afflictus* sum nimis, *atque abiectus à persecutoribus.*

Libera me *attenuatum spiritu & rebus* à persequentibus me *inimicis meis*, quia confortati sunt *& inualuerunt* super me, *adeò vt non possum resistere.*

Educ de custodia *& corpore mortis huius* animam meam, *& de ergastulo calamitatum mundi*, ad confitendum nomini tuo, *celebrando beneficia gratiæ & benignitatis tuæ: quia* me expectant iusti *in cœlis*, donec retribuas mihi *præmium gloriæ cum ipsis.*

ORATIO.

Deprecantes Domine voce humili maiestatem tuam exposcimus, & orationes nostras in tribulatione, pronunciamus, qui cognouisti semitas nostras, vt liberes nos à perse

perſequentibus inimicis noſtris,atq; adiuti à te vnica ſpe noſtra, portionem cum electis tuis in terra viuentium ſortiamur.

PSALMVS CXLII. Sec.Heb, 143.

Pſalmus *iſte eſt* Dauid *Prophetæ*, quando perſequebatur eum filius ſuus Abſalom: *& loquitur Propheta in perſona cuiuſlibet pœnitentis.*

ARGVM. Precatio eſt,& ardens in præſentaneo damnationis periculo deſiderium, vbi nullam iuſtitiam in te inuenis, ſed omnia deſperationis plena, recordaris verò quòd ab initio mundi Deus, mirabilia in ſanctis ſuis operatus eſt, & plena fiducia poſtulas & tu auxilium, dicens, Non auertas faciem, &c.

DOmine *Deus* exaudi orationẽ meam *quam fundo pro bonis impetrandis*, auribus *tuæ clementiæ* percipe obſecrationem meam *pro amouendis noxijs* in veritate tua, *qua pœnitentibus veniam promiſiſti*, exaudi me, *non in propria, ſed* in tua iuſtitia *confidentem.*

Et non intres *altercando iudicialiter* in iudicium *diſtrictum*, cum ſeruo tuo *pœnitente*: quia non iuſtificabitur *neque ſaluabitur* in conſpectu tuo *& coram te* omnis viuens *homo in carne mortali.*

Quia perſecutus eſt *ſuis inſidijs* inimicus *diabolus* animam meam, *vt eam ſepararet à iuſtitia tua*: humiliauit *atq; deiecit* in terra

ac ter

ac terrenis actionibus vitam meam *miseram.*

Collocauit *& deputauit* me *inimicus* in obscuris *& tenebris peccatorum*, sicut mortuos seculi, *caterósque desperatos in peccatis morientes*, & anxiatus est super me *præ dolore culpæ commissæ* spiritus meus, *ingemiscens pro peccatis*: in me turbatum est *propter multiplicem tentationem*, cor meum *& spiritus meus.*

Memor fui *& ero* dierum antiquorum *in peccatis præteritorum*, meditatus sum in omnibus operibus tuis *in quibus semper iustitia concurrit & misericordia*: *&* in factis manuum *atque virtutum* tuarum meditabar *te mirabilem conditorem.*

Expandi *in oratione* manus meas *in modum crucis* ad te *tanquam ad salutis largitorem*: anima mea *sine gratia tua est* sicut terra *arida* sine aqua tibi *vt eam irriges.*

Velociter *miserando* exaudi me Domine, *dando rorem gratiæ, quia* defecit *in deuotione* spiritus meus *à te derelictus.*

Non auertas *tanquam offensus* faciem tuam *misericordiæ* à me *pœnitente, differendo donum gratiæ, alioqui* & similis ero descendentibus *in profundum peccatorum, & in* lacum *inferni.*

Auditam *& cognitam* fac mihi manè *cito & sine mora* misericordiam tuam, *vt eam citò experiar*, quia in te *solo* speraui, *& non*

in vir

in virtute propria.

Notam fac mihi viam *salutis* in qua ambulem *itinere recto ad patriam*, quia ad te *fontem gratiæ* leuaui *omni vanitate expulsa* animam & *confidentiam* meam.

Eripe me *pœnitentem* de inimicis meis *visibilibus & inuisibilibus* Domine, *quia* ad te confugi *ceu ad meum protectorem*: doce me *ignarum* facere voluntatem tuam *&* *non meam*, quia Deus meus es tu, *qui me creasti & redemisti.*

Spiritus *sanctus* tuus bonus *adiuuando* deducet me *per semitam virtutum* in terram rectam *viuentium*: propter nomen tuum Domine, *quod Iesus est*, viuificabis me *vita gratiæ & gloriæ* in æquitate tua, *& condescentia bonitatis tuæ.*

Educes de tribulatione *huius seculi quasi de carcere* animam meam *sperantem in te*:& in misericordia tua, *non in merito meo* disperdes, *ne præualeāt*, omnes inimicos meos.

Et *in futuro iudicio* perdes omnes *in gehennam*, qui tribulant, *& affligunt iniurijs & molestijs* animam meam *tibi deuotam*: quoniam ego seruus tuus sum, *tuo mancipatus imperio.*

ORATIO.

Non auertas Domine, tanquam offensus faciem tuam misericordię à nobis pœniten

nitentibus, differendo donum gratiæ, sed sine mora largiri digneris misericordiam tuam, quia in te solo sperauimus, & ad te fontem gratiæ leuauimus animas nostras. Agnoscamus ergo per te viam salutis, in qua ambulemus itinere recto ad patriam cœlestem propter nomen tuum, quod IESVS est. Amen.

Sec.Heb. 244.

PSALMVS CXLIII.

Psalmus *ipsius* David, *dū pugnauit* aduersus Goliath. *Bellum viri iusti cōtra diabolum.*

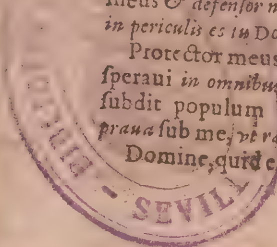
ARGVM. Hæc est gratiarū actio. Canit enim Deum, quòd se omnibus periculis & infestatione hostili liberatum, in regem exaltasset, ac regnum suum omnimoda felicitate florere fecisset.

BEnedictus *sit* Dominus Deus meus, *robur & fortitudo mea*, qui docet manus *& operationes* meas ad prælium, *contra vitia*, & digitos meos *disponere* ad bellum *per salutaria consilia.*

Misericordia mea *in beneficijs conferendis* & refugium meum *in aduersis*, susceptor meus *& defensor ne cadā*, & liberator meus *in periculis es tu Domine.*

Protector meus *ab insidijs*, & ideò in ipso speraui *in omnibus laboribus & prælijs*, qui subdit populum meum *& desideria mea praua* sub me, *vt ratio dominetur eis.*

Domine, quid est homo *nisi puluis? & tamen*

men tanti æstimas quia innotuisti ei *per assumptam humanitatem:* aut filius hominis *Adæ, quid est,* quia reputas eum *tanti pretij, vt pro eo filium tuum vnigenitum dares?*

Homo vanitati *atq; rei euanescenti atque transitoriæ* similis factus est, *quia vt fumus euanescit, ita homo tabescit:* dies eius *vitæ momentaneæ* sicut vmbra, *quæ subito disparet,* prætereunt *propter eius fragilitatem.* Iob.8.b

Domine *Deus* inclina cœlos tuos *& altitudinem maiestatis tuæ,* & descende *nostræ humanitatis formam sumendo:* tange *per gratiam tuam* montes *& superbos huius seculi,* & fumigabunt *atque lacrymas emittent.*

Fulgura coruscationem, *atque terroribus potentiæ tuæ eos aggredere,* & *sic* dissipabis eos *ab inuicem:* emitte *contra eos* sagittas tuas *& verba sacræ scripturæ, quæ corda hominum transfigunt,* & conturbabis eos, *vt resipiscant ad pœnitentiam salutarem.*

Emitte manum *& potestatem* tuam *diuinam* de alto *cælorum habitaculo,* eripe me *de potestate diaboli,* & libera me de aquis multis, *& inũdatione malorum,* & de manu, *seu potestate* filiorum alienorum, *qui ex patre diabolo nati sunt.*

Quorum os locutũ est vanitatem, *promittentes in tẽporalibus beatitudinẽ,* & dextera *atq; operatio* eorum *est* dextera iniquitatis, *quia*

quia omnia agunt sub hypocrisi & falsitate. Deus *meus* canticū nouum *Noui testamenti* cantabo tibi *de noua gratia:* in psalterio decachordo, *atque in obseruatione decem praeceptorum legis* psallam tibi, *ea obseruando.*

Qui das salutem *animarum* regibus & *hominibus bene se regentibus:* qui redemisti Dauid seruum tuum *de tot persecutoribus, inimicis, & peccatis,* de gladio maligno, *atq; maligni spiritus tentatione* eripe me.

Eerue me de manu *ac potestate* filiorum alienorum, *qui non sunt de familia filiorum Dei,* quorum os locutum est vanitatem *atq; mendacium ad bonorum deceptionem:* & dextera eorum *est* dextera iniquitatis *semper extensa ad operandum iniquitatem.*

Quorum filij *formosi sunt & fortes,* sicut nouellæ plantationes *arborum* in iuuentute sua, *florentes vbi est maior gratia.*

Filiæ eorum *sunt bene* compositæ, *vt arte iuuent speciem:* circumornatæ *auro, gemmis, serico,* vt similitudo templi, *& sicut imagines depictæ in templo.*

Promptuaria *& cellaria* eorū *sunt* plena *grano, vino & oleo,* eructātia, *& trāsfundētia* ex hoc *vase* in illud *propter nimiam copiam.*

Oues eorum *sunt* fœtosæ, *& valde fœcundæ,* abundantes *partubus, lacte, & lana* in egressibus suis, *quādo exeunt de ouili:* boues

eorum

eorum *sunt* crassæ *fortes & pingues*.

Non est ruina *neque confractio* maceriæ *seu parietis, quæ de solis saxis sine cæmento fit*, neque transitus *aduersariorum*, neque clamor, *aut tumultus est* in plateis eorum, *sed omnia secura sunt & prospera*.

Beatum & *felicem* dixerũt *homines mundani* populum, cui hæc *superiora* sunt *seu contingunt, sed non est verum: quin magis* beatus populus *solus*, cuius Dominus *principalis est* Deus eius, *qui Dominum Deum agnoscunt, credunt, & colunt*.

ORATIO.

Misericordia nostra, ac refugium nostrum, susceptor, liberator, ac protector noster, in omnibus periculis, tentationibus, & anxietatibus nostris, qui inclinasti cœlos tuos, & descendisti pro salute nostra, humanitatis formam suscipiens, doce nos spiritualibus armis peccatis resistere, ne vanitati mundanæ subiecti à dominatione cœlesti pellamur. Amen.

PSALMVS CXLIIII.

Laudatio *sit ipsi* David, *hoc est Christo, qui de semine David natus est*. Sec.He.145.

ARGVM. Laus Dei de mirabilibus eius, misericordia, & regno misericordię eius ęterno, qui cum prouideat omni creaturæ, in primis tamen timentibus se.

EXaltabo te, *prædicando aliis dignitatem tuam* Deus meus, *creator, rex & Dominus*: & benedicã nomini tuo, *quicquid enim boni faciam gratiæ tuæ ascribam* in seculum *hoc præsens*, & in seculum seculi *in æternum*.

Per singulos dies *sine intermißione* benedicam tibi, *& memoriam habebo beneficiorum tuorum*, & laudabo nomen tuum, *non meritũ meum, nec me* in seculum *hoc*, & in seculum seculi *in æternum & vltrà*.

Magnus *est* Dominus *essentia, potestate, ac sapientia*, & *ideo est* laudabilis nimis, *quia optimus maximus*: & magnitudinis eius *excellentiæ* non est finis, *quia infinita est & imperscrutabilis*.

Generatio *præsens* & generatio *futura* laudabit opera *atque magnalia* tua *diuina*, & potentiam tuam *atque mirabilia quæ fecisti* pronuntiabunt *filiis & posteris*.

Magnificentiam *excellentißimam* gloriæ, *maiestatis, &* sanctitatis tuæ *diuinæ* loquentur *palàm*: & mirabilia tua, *quæ supra naturam operaris*, narrabunt, *prouocando alios ad tuam laudem*.

Et virtutem terribilium *iudiciorum* tuorum *de malorum punitione* dicent, *neque tacebunt*: & magnitudinem tuam *in electione iustorum* narrabunt.

Memoriam abundantiæ *multæ* suauitatis &

tis & bonitatis tuæ in beneficijs creationis, recreationis, gubernationis, & glorificationis eructabunt *de corde deuoto*, & iustitia tua *non sua* exultabunt, *intelligentes se per gratiam tuam iustificatos.*

Miserator *effectu*, & misericors *natura est* Dominus De*us*: patiens *est, tolerando peccatores, vt cõuertantur*, & multum misericors, *peccata dimittendo & dona cumulando.*

Suauis, *mitis, pius, beneuolus, & placabilis est* Dominus *Deus* vniuersis *creaturis*: & miserationes eius *sunt* super omnia opera eius: *quia solem oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.*

Confiteantur tibi Domine *in gratiarum actione* omnia opera tua, *à te creata, magnificando prouidentiam, potentiam, & bonitatem tuam*: & sancti tui *per te iustificati* benedicant tibi, *diuinas laudes celebrando.*

Gloriam *ineffabilem atque desiderabilem* regni tui *cœlestis* dicent *& prædicabunt*, & potentiam tuã *qua creasti & ordinas omnia*, loquentur, *vt soli tibi sit honor, & gloria.*

Vt notam faciant *& doceant* filiis hominum *fragilibus & carnalibus* potentiã tuam, *qua vindicabis in malos*; & gloriam magnificentiæ *decoris ac maiestatis* regni tui *cœlestis, qua coronabis bonos, vt sic quidam timore pœnæ, quidam spe gloriæ conuertantur.*

Regnum tuum *cœleste est* regnũ omnium seculorum *durans in æternum per infinita secula*, & dominatio *seu potestas* tua *diuina est* in omni generatione *hac, & in omnem* generationem *immortalem.*

Iste versus non est in Hebræo.

Fidelis *est* Dominus *Deus* in omnibus verbis suis, *implẽs quod promisit:* & sanctus *est atque irreprehensibilis* in omnibus operibus suis. *nihil enim ab eo fit iniustè vel inordinatè.*

Alleuat Dominus *Deus* omnes *desiderãtes sustentari*, qui corruunt *in peccatum, ne mergantur in æterna ruina:* & erigit omnes, *si pœnitere velint*, elisos, *iam lapsos in peccatum.*

Oculi omnium *iustorum* in te sperãt Domine, *spe formata charitate:* & tu das escam illorum *corporalem ac spiritualem* in tempore opportuno, *quando expedit.*

Aperis tu *per bonitatis tuæ diffusionem* manum tuam, *largè dispensando beneficia tua*, & imples omne animal *rationale* benedictione *liberalitatis tuæ.*

Iustus *est* Dominus *Deus in* omnibus viis, *dispositionibus & voluntatibus* suis. *cùm sit regula iustitiæ ac veritatis*, & sanctus in omnibus operibus suis, *largiter creaturis communicans bonitatem suam.*

Prope *ac propitius* est Dominus, *qui vbiq; est* omnibus inuocantibus eum, *& exorabilis ad manum:* omnibus *inquam* inuocantibus

bus eum *non fictè, frigidè, & de terrenis, sed* in veritate, *pia intētione, & causa salutis animæ.*

Voluntatem bonam timentium se *timore filiali, qui est annexus charitati,* faciet & com plebit *Dominus,* & deprecatione eorum exaudiet, *si sit pia, salutaris ac perseuerans,* & saluos faciet eos, *æterna salute in nouißimis.*

Custodit *nunc* Dominus *inter tentationes & tribulationes, inter pressuras & angustias* omnes diligentes se, *qui dilectionē Dei mundanis dilectionibus prætulerunt:* & omnes peccatores *obstinatos pœnitere negligentes* disperdet *in ignem æternum.*

Laudationem Domini *euidenter* loquetur os meum *prædicando, cantando, celebrando:* & benedicat *meo exemplo* omnis caro *seu creatura humana* nomini sancto eius, *ipsum extollendo, ac glorificādo* in seculum *præsens,* & in seculum seculi, *æternaliter sine fine.*

ORATIO.

Exaltamus Domine, celebramus, atq; benedicimus potentiam, magnificentiam, sanctitatem, virtutes terribilium, abundātiam bonitatis, & iustitiā tuam, qui suauis es, miserator, & misericors, cuius miserationes super omnia opera tua. Alleua nos corruētes in peccatis, atq; imple benedictione superna, vt tandem gloria magnificentiæ regni tui cœlestis perfrui mereamur. Amen.

Sec.He.146

PSALMVS. CXLV.

Halleluia, Aggæi & Zachariæ.

ARGVM. [redacted]

LAuda *& exalta* anima mea *affectu interno* Dominum *creatorem tuum*, laudabo Dominum *Deum* in vita mea *bene viuendo*, *&* psallam Deo meo *bene operando* quandiu fuero *in hac vita*.

Nolite confidere *seu spem ponere in* principibus, *regibus*, *præfectis*, *aut iudicibus huius seculi*: neque in filiis hominum, *qui suadent amare temporalia*, in quibus *& in quorum potestate* non est salus, *quia nec alios nec seipsos saluare possunt*.

Exibit *de corpore* spiritus *& anima* eius *hominis*, & *exeunte spiritu* reuertetur *caro vel corpus eius hominis* in terram suam, *de qua sumpta est*: *&* in illa die *mortis* peribunt *& frustrabuntur* omnes cogitationes *& præsumptiones* eorum, *quæ in vanitate habebunt*.

Actuū 14.c Apoc.14.c.

Beatus *est vir ille*, cuius nō *homo*, *sed* Deus, *quem coluit* Iacob *Patriarcha*, *est* adiutor *& auxiliator* eius, spes eius *est* in Domino Deo ipsius, *non in principibus*, *non in diuitijs huius seculi*, qui fecit cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt. Et *sic potest vbique saluare*,

saluare, quia potestas eius vbique.

Qui custodit veritatem, *seruans quæ nobis promisit* in seculum, *in æternum*, facit iudicium *iustum*, iniuriam *& calumniam* patientibus, *vindicando de iniuriantibus, &* dat escam *mentis & ventris non saturis, sed* esurientibus *atque famelicis, desiderantibus.*

Dominus soluit *per suam gratiam* compeditos, *& peccatorum vinculis astrictos:* Dominus *Deus* illuminat cæcos *qui tenebris ignorantiæ & peccatorum inuoluebantur.*

Dominus erigit *in viam iustitiæ* elisos, *atque prostratos à diabolo in peccatis:* Dominus diligit iustos *tanquam sua membra.*

Dominus custodit *huius seculi* aduenas *seu peregrinos, qui futuram patriam inquirunt,* pupillum & viduam *humano destitutos auxilio* suscipiet *in suam curam*, & vias *latas* peccatorum *in delicijs huius seculi* disperdet *in gehennam.*

Regnabit Dominus, *quem vereris*, in secula, *cuius regni non erit finis*, Deus *in quem credis*, tuus *quem diligis à* Sion *Ecclesia catholica, vel anima fideli* in generatione *ista* & generationem futuram.

ORATIO.

Omnipotens Deus, adiutor, protector, & vnica spes nostra, qui fecisti cœlũ & terrã,

mare, & omnia quæ in eis sunt, solue nos compeditos peccatorum vinculis,& dirige in viã iustitiæ, prostratos in peccatis, atque illuminare digneris per tuam gratiam cæcos, qui peccatorum tenebris inuoluimur: vt sic illuminati, valeamus te pura mente diligere. Amen.

Sec. Hebr. 147.

PSALMVS CXLVI.

Halleluia, *Laudate Dominum.*

ARGVM. Bonum & salutare est psallere Domino & sanctificare nomen eius, qui suos ædificat & congregat vtcũque confractos & dispersos, qui nouit etiã ex nomine qui sunt sui. Qui cum prouideat etiam iumentis & volucribus cæli (Pater, inquit, cœlestis pascit ea) maxime sibi complaceat in eis, & diligit eos qui timent eum, & sperant in misericordia eius, reiectis illis qui suis confidunt viribus.

Laudate Dominum *Deum*, quoniam bonus est Psalmus *ad gloriam & honorem maiestatis eius:* Deo nostro *vero* sit iucunda *ex deuotione*, decoraque *ex puritate conscientiæ* laudatio *atque speciosa.*

Aedificans *est* Ierusalem *& Ecclesiam catholicam* Dominus *Deus*, *quia* dispersiones Israelis, *populi Christiani videntis Deum per fidẽ* congregabit *in vna fide, spe & charitate.*

Qui sanat à *peccatis* contritos corde, *offerentes Deo sacrificium spiritus contribulati,* & alligat, *reformat & sanat* contritiones, *dolores*

dolores & plagas eorum *vulnerum, quas ſauciauit maligni ſpiritus rabies.*

Qui numerat *ſupputando* multitudinem ſtellarum, *quarum creator eſt & Dominus,* & omnibus eis *numeratis,* nomina vocat, *adſcribit & deſignat.*

Magnus *& immenſus eſt* Dominus noſter, *quo maior eſſe non poteſt,* & magna virtus eius. *per quem omnia creata ſunt,* & ſapientiæ eius nõ eſt numerus, *quia infinita & incomprehenſibilis.*

Suſcipiens *eſt ad ſuam gratiam* manſuetos Dominus *humiliter de ſe ſentientes:* humilians autem peccatores, *impios, ſuperbos* vſque ad terram, *vt terrena tantùm ſapiant.*

Præcinite Domino *Deo* in confeſsione *peccatorum & laudis:* pſallite Deo noſtro in cithara, *corde & ſpiritu, confitentes Deo bonitatem ſuam.*

Qui operit cœlum *ſeu firmamentum* nubibus *condenſis, ad hæc vt* & parat terræ pluuiam, *vt fœcundentur naſcentia.*

Qui producit in mõtibus fœnum *ad pabulum iumentorum,* & herbam *virentem* ſeruituti *ſeu ſanitati* hominum.

Qui *etiam* dat iumẽtis *& pecoribus eſcam* ipſorum *naturalem,* & pullis coruorum *dat rorem cœli vnde nutriantur,* inuocantibus eũ

quia destituuntur à suis sine nutrimento antequam nigrescant.

Non in fortitudine equi, *quod est ceruicosum & superbum animal*, voluntatem *bonam* habebit *Deus*, *imò spernet potius*, nec in tibiis *seu pedibus* viri *præsumptuosi & audacis* beneplacitum erit ei, *quia non delectabitur de suis meritis confidentibus.*

Beneplacitum est Domino Deo super timentes eum *timore casto*, *quia hi non confidunt in virtute sua, sed diuina*, & in eis *iustis* qui sperant super misericordia, *gratia & benignitate* eius, *non in sua iustitia.*

ORATIO.

AEdificator cœlestis Ierusalem, Deus magnus, Dominus noster, cuius sapientia infinita est & incomprehensibilis, sana contritos corde atque reforma plagas vulnerum animæ nostræ, quas sauciauit maligni spiritus rabies, & suscipe mansuetos, atque humiliter de se sentiẽtes, non in viribus nostris, neque in iustitia nostra, sed in sola misericordia & gratia tua confidimus. Amen.

PSALMVS CXLVII.

Halleluia. Aggæi & Zachariæ *de reparatione cœlestis Ierusalem, quam illi prædixerunt, & propterea Deum laudauerunt.*

ARGVM. Laudandus est Dominus quòd tuti

sumus

sumq; in regno eius & abundantes, vbi verbo suo regnat & mira facit.

LAuda Ierusalem *cælestis iam secura* Dominum *tuum*, lauda *& exalta* Deum tuum Sion, *sancta Ecclesia, quæ iam specularis Deum in vita per fidem.*

Iste Psalmus iungitur præcedenti apud Hebræos.

Quoniam confortauit *& muniuit* seras, *vectes & clausuras* portarum tuarum *cælestium*, & benedixit *dando bona æterna* filiis tuis *beatis* in te *existentibus*.

Qui posuit fines tuos *perfectam* pacem, *quicquid intus est pace fruitur æterna*, & adipe frumenti, *pane videlicet qui de cœlo descendit diuinitate Christi*, satiat te *plenißimè*.

Qui emittit eloquium *& verbum* suum *Euangelicum ipsi* terræ *cognoscendum, & per orbem terrarum publicandum: vnde* velociter currit *per prædicatores* sermo eius, *& citò impleuit mundum Christi cognitio.*

Qui *sermo Christi* dat niuem *peccatorem congelatum*, sicut lanam *tractabilē, quia peccatores frigidos per culpam, reddit calidos per gratiam:* nebulam *quæ est caligo peccati* sicut cinerem spargit, *& dißipat in humilitate pœnitentiæ.*

Mittit crystallum suum, *hoc est peccatorē obstinatū in malitia*, sicut buccellas *tanquam frusta panis, vt incorporentur Ecclesiæ:* ante faciem *& præsentiam* frigoris eius *vitiorum*

&

& obstinationis quis sustinebit *vel subsistet?*

Emittet *Deus pater* verbum, *filium* suum *in carne*, & *tunc verbo* Euangelicæ *prædicationis* liquefaciet *& molliet* ea *obdurata corda peccatorum, quæ per niuem, nebulam, crystallū designantur*: flabit *in huiusmodi corda* Spiritus *sanctus* eius *per gratiam*, & fluent aquæ *lacrymarum in pœnitentia.*

Qui annūtiat verbum suum *incarnatum vel verbum* Euangelicum *ipsi* Iacob *iuniori, populo* Christiano, *qui luctatur contra vitia:* iustitias & iudicia sua *diuina manifestauit* Israel, *populo fideli, videnti* Deum *per fidem.*

Non fecit taliter omni nationi, *sicut electo populo Christiano credenti*: & iudicia sua *veræ æquitatis* non manifestauit eis, *imò dimisit iuxta errores viarum suarum.*

ORATIO.

Emitte Domine verbum tuum Euangelicum, vt liquefacias & emollias obdurata corda nostra frigore vitiorū, vt nostra peccata purgētur, & efficiātur quasi nix, vt nebula ignorantiæ expellatur è cordibus nostris, & Spiritus sancti gratia effluant aquæ lacrymarum in pœnitentia salutari. Amen.

PSALMVS CXLVIII.

Halleluia. *Inuitantur omnes creaturæ ad laudē Dei, primùm cœlestes, deinde terrestres.*

ARGVM. Laudare Deum, & ſummis attollere præconiis, nõ ſolum eſt noſtrum, ſed etiam omniũ creaturarum: eo quòd cunctas cùm non eſſent, in hunc ſtatum perduxerit, diuina ope etiam ſeruans ne pereant. Cuius rei nos, qui rationis capaces ſumus, illas commonefacere debemus, & dum parent monitis, lætitia geſtire.

LAudate Dominum *Deum veſtrum creaturæ ſpirituales, qui eſtis* de cœlis *habitantes in eis*: laudate eũ *qui eſtis* in excelſis, *throni, dominationes, Cherubim & Seraphim.*

Laudate eũ omnes Angeli eius, *qui ſunt nuntij diuinæ volũtatis:* laudate eum omnes virtutes eius, *& exercitus militum angelicorum.*

Laudate eum ſol & luna *teſtantes Dei magnificentiam & decorem:* laudate eum omnes ſtellæ, *& luminaria minora*, & lumen *quodcunque fulget in cœlo.* Dan.3.c.

Laudate eum cœli cœlorum, *empyreum videlicet, quod eſt ſuper omnes cœlos*: & aquæ *omnes* quæ ſuper cælos ſunt, *quod eſt cœlum cryſtallinum* laudent nomen Domini, *& ſint nobis materiæ laudandi Deum.*

Quia ipſe *Dominus* dixit, *& voluit*, & facta ſunt *per verbũ ſuum vt voluit*: ipſe mandauit *ſeu præcepit fieri*, & creata ſunt *omnia de nihilo.*

Statuit ea *cœleſtia permãſura* in æternum & in ſeculum ſeculi *futurum, quoad ſubſtantiam*

tiam, licet mutabuntur quoad qualitates: præceptum *conditionem, & ordinem* posuit eis, & non præteribit *hoc, quin sic fiat.*

Laudate Dominum *vos creaturæ quæ estis* de terra, *& terram incolitis*, dracones *atque omnia genera monstrorum, animalium*, & omnes abyssi *seu profunditates aquarum.*

Ignis *elementaris*, grando, *quæ fit in superiori parte aëris*, nix *in media* glacies *in inferiori*, spiritus procellarum *ventus tempestatum*, *qui procellas facit in mari*, quæ *omnia* faciunt verbum eius, *& obediunt præcepto* Dei.

Montes *maiores* & omnes colles *minores laudate* Dominum: ligna fructifera *vt seruiãt hominibus*, & omnes cedri *ad gloriam* Dei.

Bestiæ, *feræ animalia*, & vniuersa pecora *mansueta, & domestica*, serpentes, *reptilia*, & volucres pennatæ, *per aerem se mouentia laudent nomen Domini.*

Reges terrę *maiores præsidentes*, & omnes populi *minores*, principes *qui dominantur*, & omnes iudices terræ *laudent nomen* Domini.

Iuuenes, & *etiam* virgines, senes, *omnis ætas & sexus* cum iunioribus *atq; adolescentibus* laudent nomen Domini *Dei*: quia exaltatum est, *super omne quod est* nomen eius solius, *& gloria diuinitatis & bonitatis eius.*

Confessio eius, *& laus* Dei, *quæ omnia illi* [illegible] *confi*

confitentur, *est* super cœlum & terram, *quia omnia cælestia & terrestria ei obediũt*, & exaltauit cornu, *sublimitatem, dignitatem, potestatem* populi sui *Christiani*.

Hymnus *& laus* Dei *cum cantico competit* omnibus sanctis eius, *quia sancti laudabunt eum pro omnibus beneficijs suis*: filiis Israel, *qui per fidem vident Deum*, populo *scilicet* appropinquanti sibi *fide, spe & charitate*.

ORATIO.

Deus cuius maiestatem laudãt cœlestia, terrestria, animata & inanimata, cuius nomen diuinum venerantur, adorant omnes creaturæ, tuoque deseruiũt imperio, præsta quæsumus hic hymnum tibi dicere laudis, & gratiarum actionis, vt tandem digna modulatione cum sanctis omnibus tibi canamus in cœlis. Amen.

PSALMVS CXLIX.

Halleluia. *Laudate Dominũ corde & opere.*

ARGVM. Laus est Dei ex Ecclesia sanctorum, qui læti in Deo de remisso peccato & donata æterna vita, gladios ancipites, id est verbũ spiritus habent in sua potestate, quo supprimunt & iudicant omnem mundi potentiam, iustitiam, sapientiam, vt cadat Satanæ regnum.

CAntate *vos fideles, qui regenerati estis baptismo* Domino *Deo vestro* canticum nouum

nouum *de mysterio vestræ redemptionis*: laus eius *illi grata est* in ecclesia sanctorum *&* *congregatione fidelium*.

Lætetur Israel, *populus Christianus, videns Deum per fidem* in eo qui fecit eum *in esse naturæ, & in esse gratiæ*: & filiæ Sion, *quæ sunt animæ fideles*, exultent in *Christo* rege suo *& sacerdote, quia vt rex, in cruce vicit diabolum: vt sacerdos, obtulit seipsum in sacrificiũ*.

Laudent *fideles* nomen eius in choro, *& vnitate fidei ac charitatis*: in tympano, *vbi corium extenditur, hoc est mortificatione cordis*, & psalterio *decachordo cœlestium præceptorum* psallant ei, *vt verbis facta concordẽt*.

Quia beneplacitum est Domino, *& beneplacet sibi* Dominus in populo suo *electo Christiano*: & exaltauit *in iudicio* mansuetos *ac humiles, qui iam oppreßiones pro eo patiuntur* in salutem *æternam*.

Exultabunt *& gratulabuntur* sancti in gloria *bonorum operum, &* lætabuntur in cubilibus *& conscientijs* suis, *quia omnis gloria filiæ regis ab intus*.

Exultationes Dei *erunt* in gutture *vel faucibus* eorum, *quia nihil resonare possunt, quàm quæ pertinent ad gloriam & honorem creatoris sui*: & gladij ancipites *ex vtraque parte scindentes, quæ sunt verba Dei, erunt* in manibus *& potestate* eorum.

Ad

Ad faciendam vindictam *& vltionem* in nationibus *gentium qui blasphemant verbum Dei,* & increpationes, *obiurgationes, correctiones* in populis, *qui simpliciter vel ignoranter peccant contra Deum.*

Ad alligandos reges, *atque tyrannos* eorum in compedibus *inferni,* & nobiles eorum, *qui insignes sunt malitia,* in manicis ferreis, *quia ligatis pedibus & manibus proijcientur in tenebras exteriores.*

Vt faciant in eis iudicium, *atque damnationem prauitatis & impietatis,* conscriptum *in sacra Scriptura:* gloria hæc *& potestas iudicij* est omnibus sanctis *& perfectis* eius, *qui pro Christi nomine omnia reliquerunt.*

ORATIO.

Author totius bonitatis Deus, qui omnem mansuetudinem te humiliter confitentem exaltas, præstare digneris, vt in hoc seculo factores legis effecti, in tribulationibus vitæ præsentis probati & fideles inuenti, spiritualibus bonis ditati, mereamur gloriæ sanctorum adiungi. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

PSALMVS CL.

Halleluia.

[redacted].

LAudate *vos beati & fideles* Dominum *Deum trinum & vnum* in sanctis eius, *quos iam glorificauit, & mirabiliter remunerauit:* laudate eum *Dominum* in firmamento virtutis eius, *quia firmauit sanctos virtute immortalitatis.*

Laudate eum *Dominum Deum* in virtutibus eius *angelicis:* laudate eum *aßiduè* secundum multitudinē magnitudinis eius, *cuius non est finis.*

Laudate eum in sono *vel clangore* tubæ *seu buccinæ sonorißimo instrumento:* laudate eum in psalterio & cithara *dulciori & iucundiori sono.*

Laudate eum in tympano & choro *quæ reson*

resonant dulcissima modulatione : laudate eum in chordis & organo, *quæ in longinquum audiuntur.*

Laudate eum in cymbalis *honoris* bene sonantibus *in aures humanas* : laudate eum in cymbalis iubilationis, *quibus cordis iubilũ exprimitur ad Dei gloriã* : omnis spiritus, *&* *quicquid spiraculum vitæ continet*, laudet Dominum *& agnoscat Deum, suum creatorem, cui sit laus & gratiarum actio. Amen.*

ORATIO.

Harmoniæ nostræ suauissimum melos, qui nostri pectoris modulamina, nunc fletibus, nunc gemitibus iubes exerceri: præsta quæsumus Domine, vt dũ illa spirituali affectu concinimus, cœlestibus choris inserti, te cũ sanctis omnibus collaudemus. Per CHRISTVM Dominum nostrum, qui tecum viuit & regnat Deus. Amen.

FINIS.

Sit nomen Domini Benedictum.

Sudaui & alsi.

Ter quinquagenos Dauid canit ordine Psalmos,
Versus bis mille, sexcentos sex canit ille.

MAGNI ATHA-
NASII IN PSALMOS
OPVSCVLVM,

Angelo Politiano interprete.

MNIS quidē ſcriptura diuina magiſtra eſt & virtutis & veræ fidei: ſed liber Pſalmorū habet etiam quodammodo imaginē ſtatus animarū. Vt enim qui adit regem, prius ipſe habitum verbáq; componit, ne fortè imperitus habeatur: ſic diuinus hic liber currentes ad virtutē, & eos qui vitam ſaluatoris in corpore cognoſcere geſtiunt, admonet prius per electionē motionum omnium, quibus anima afficitur, deinde de variis format inſtruitq; ſermonibus. Poteſt igitur vnuſquiſq; in Pſalmis motum ſtatúmq; animæ ſuæ deprehendere, atq; ita figuram quiſq; diſciplinámq; ſuam, quibúſq; verbis placere Deo poſſit, & quibus verbis ſeſe corrigere valeat, & Deo agere gratias. Ne ſi præterquā fas eſt dicat, incidat in impietatem. Non ſolùm enim de operibus, ſed de omni otioſo verbo reddēda apud iudicē ratio eſt.

Si igitur beatum aliquem dicere velis,

hăbes quomodo, & quamobrem, & quem dicas in Pſal. I. Beatus vir qui non abiit. XXXI. Beati quorum remiſſæ ſunt. XL. Beatus qui intelligit ſuper egenum. CXI. Beatus qui timet Dominum, & CXXVII. Beati omnes qui timent Dominum.

Si conqueri Iudæorum cŏtra Saluatoré inſidias, habes II. Quare fremuerũt gĕtes.

Si te tui perſequuntur, & multi inſurgũt aduerſum te, III. Pſalmum dicas: Domine quid multiplicati ſunt.

Si autem ad hunc modum tribulatus inuocaſti Dominum, &, quoniam exaudiuit, agere vis gratias, canito IIII. Quum inuocarem. & CXIIII. Dilexi, quoniam exaudiet Dominus.

Si vides inſidias tibi à malignătibus fieri, & auribus percipi cupis orationé tuam, canito Pſal. V. Verba mea auribus percipe.

Si minas Dei ſentis, & inde territum te vides, dicere potes Pſalmum VI. Domine ne in furore. & XXXVII. Domine ne in furore, &c. Quoniam ſagittæ tuæ infixæ.

Si autem conſilium ineunt aliqui contra te, quemadmodum Achitophel contra Dauid, & hoc aliquis tibi nunciat, cane VII. Domine Deus meus in te ſperaui. Et confide in Deo qui te liberabit.

Cernĕs autem gratiă ſaluatoris circun-

quaque

quaque diffuſam, & reſtitutũ ſaluti genus humanum, ſi alloqui Dominum vis cane, VIII. Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuũ in vniuerſa terra!

Si rurſus canere vis pro torcularibus, Deo gratias agens, habes VIII. Domine Dominus noſter. & LXXX. Exultate Deo ſalutari noſtro.

Si coerceri inimicum vis, & creaturam ſaluari, non confidens in teipſo, ſed in Dei filio. dic IX. Pſal. Confitebor tibi Domine in toto corde meo.

Si quis te metu afficere velit, tu confidens in Domino cane X. In Domino confido, quomodo dic.

Si multorum ſuperbiam & malitiam vides abũdare, ita vt nihil ſit inter homines ſanctum confuge tu ad Dominum, & dic XI. Pſal. Saluum me fac Domine.

Si diutius perſeuerent aduerſariorũ inſidiæ, ne te ipſum negligas quaſi tui Dominus ſit oblitus, ſed inuoca Dominũ canens XXVI. Pſal. Dominus illuminatio mea.

Si quos audis blaſphemãtes contra prouidentiam, ne ſis tu quidem particeps eorum impietatis, ſed ad Deum confugiens, dic XIII. Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus, Corrupti ſunt. & LII. Dixit inſipiens &c.

Si ſcire vis qualis eſt regni cœlorũ ciuis cane XIIII. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo?

Si tibi oratione opus eſt, propter reſiſtentes tibi, & circundantes animam tuam, cane XVI. Exaudi Domine iuſtitiã meam. & LXXXV. Inclina Domine aurem tuam. & LXXXVIII. Miſericordias Domini in. & CX. Domine clamaui ad te, exaudi me.

Si ſcire vis quo pacto Moyſes orabat, habes LXXXIX. Dñe refugiũ factus es nobis.

Si euaſiſti ab inimicis, & liberatus es à perſequentibus te, canta quoq; XVII. Diligam te Domine fortitudo mea, &c.

Si miraris ordinem rerum creatarum, & diuinæ prouidẽtiæ gratiam, cane XVIII. Cœli enarrant gloriam Dei: & opera manuum eius annuntiat firmamentum, & XXVII. Ad te Dñe clamabo, Deus meus ne ſileas à me: ne quando taceas à me, & aſſimilabor deſcendentibus in lacum.

Si tribulatos vides, conſolare eos, & pro eis orans dic verba pſalmi XIX. Exaudiat te Dominus in die tribulationis, &c.

Si te cuſtodiri à Domino vides, & proſperè agere, gaudẽs cane Pſalmum XXII. Dominus regit me, &c.

Si contra te irruunt inimici, eleua animam ad Deum, & dic XXIIII. Ad te Domine

mine leuaui animam meam, &c. & frustrà eos iniquè agentes videbis.

Si perseuerauerint inimici, & sanguinolentis manibus abstrahere, vel occidere te quærunt, ne des homini iudicium: suspecta enim sunt humana omnia: sed Deũ iudicem postulans, ipse enim solus iudex est, dic XXV. Iudica me Domine, quoniam ego. Item XXXIIII. Iudica Domine nocentes me. & XLII. Iudica me Deus, & discerne causam meam.

Si autẽ sæuius instẽt, & multitudo instar castrorũ sint inimici, despicientes, quasi ne vinctus quidem sis, nihil formidans, cane XLI. Omnes gentes plaudite manibus &c.

Si rursus impudentes sint, qui insidiantur, minimè illos curans cane ad Dominum, quæ sunt in Psal. XLVII. Magnus Dominus, & laudabilis nimis.

Si scire vis quomodo gratias acturus accedere ad Deum debes: intelligibiliter intelliges cane XLVIII. Audite hæc omnes gentes, &c.

Deinde renouans domum tuam & animam, quæ Dñm suscipit, & sensibilẽ domũ in qua corporaliter habitas, age gratias, & dic XLIX. Deus deorũ Dñs loquutus est. & CXXVI. Nisi Dominus ædificauerit, &c.

Si te odio haberi propter veritatẽ ab ami-

cis & propinquis vides, ne remitte ſtudium, néue aduerſantes extimeſce, ſed futura cogitans, cane x x x. In te Domine ſperaui, non confundar in æternum.

Si baptizatos vides à corruptibili generatione liberatos, diuinam benignitatem admirans, cane x x x i. Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates.

Si canere vis inter multos iuſtos viros, & rectè viuentes colligens, cane x x x i i. Exultate iuſti in Domino, rectos decet col laudatio.

Si incidiſti in hoſtes, & eos prudenter euitaſti, atque inſidias effugiſti, & ob id agere vis gratias, conuoca mites homines, & cum eis cane Pſal. xxxiii. Benedicam Dominum in omni tempore.

Si vides iniquos in malũ certare, ne putes ſecundũ naturã eſſe in illis peccatũ, quemadmodum hęretici quidam, ſed dic xxxv. Pſal. Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo, non eſt timor Dei ante oculos eius, & videbis quòd ipſimet peccãdi cauſa ſunt.

Si malos iniqua agentes cernis, & cõtra paruos ſuperbiẽtes, & admonere vis aliquos ne iſtos attendant aut æmulẽtur, quoniam citò extinguẽtur, dic & tibi & aliis xxxvi. Noli æmulari in malignantibus, &c.

Si ſtatuiſti habere tui curã, & vides inſidiantem

diantem aduersarium (maximè enim contra tales excitatur) ac vis temet in eum parare, cane XXXVIII. Psal. Dixi custodiam vias meas, &c.

Si multos vides pauperes & mendicos, ac misereri vis, potes & eos, qui iam sunt miserti, probare, & alios vt idem agant hortari, dicens XL. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.

Si desiderium habes erga Deum, inimicos audis exprobrantes, ne perturberis: sed intelligens immortalem fructum, qui ex hoc desiderio nascitur, consolare animam tuam spe erga Deum, & hac releuans mitigansq; vitæ dolores. dic XL. Psal. Quemadmodum desi. &c.

Si recordari frequēter vis beneficia Dei, quę patrib⁹ fecit, & in exitu de Aegypto, & in deserto, & quomodo Deus quidē bonus, ipsi autem ingrati, habes XLIII. Deus auribus no. Item LXXVII. Attendite po. & LXXXVIII. Misericordias Domini in æter. & CI. Domine exaudi orationē meam, & clamor, &c. CV. Confitemini Domino quoniam bonus, quoniā in sęculum, &c. CVI. Cōfitemini Domino, quoniam bonus, &c. Dicant qui, &c CXIII. In exitu Israel, &c.

Si confugiens ad Deum euasisti quæ aduersus te dicta sunt, & gratias agere vis

Deo

Deo,&narrare eius erga te benignitatem, habes x l v. Deus noſter refugiū & virtus.

Si peccaſti,& conuerſus pœnitentia aſficeris, & vis miſericordiam conſequi,habes confeſſionis verba in Pſal.l. Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam,&c.

Si calumniam paſſus es apud malum regem, & diabolum vides gloriantem,iecede & dic, quæ ſunt in l i. Qui gloriaris in malitia,qui potens es in iniquitate?

Si qui te perſequuntur & calumniantur prodere volentes, ſicut Phariſæi Ieſum,& alienigenę Dauid,ne tædio marceſcas,ſed confidens in Domino,cane l i i i.Deus in nomine tuo ſaluū me fac,& l v. Miſerere mei Deus,quoniā conculcauit me homo.

Si autem concurrat perſecutio, & non cognoſcens in ſpeluncam ingrediatur,in qua tu abſconderis,ne metue:habes enim in hac neceſſitate vtilia cùm ad conſolandum, tum ad memoriā rei colendā verba, in l v i.Miſerere mei Deus, miſerere mei, quoniā in te cōfidit anima mea, & c x l i. Pſal. Voce mea ad Dominum clamaui.

Si obſeruari domum, qui inſidiatur,iuſſerit & effugeris,age gratias Deo,& in tabulis animæ tuæ rem incidens dic l v i i i. Eripe me de inimicis meis Deus meus.

Si exprobrent inimici, qui tribulant te, & loquacius detrahant, qui amici eſſe videntur, & in exercitatione tua labores aliquantulũ, potes inuocare tu quoq; eadem dicens, quæ ſunt in IIII. Pſal. Quum inuocarem, exaudiſti me Deus iuſtitiæ meæ.

Contra hypocritas & in facie gloriantes, dic ad eorum conuerſionem LVII. Pſal. Si verè vtique iuſtitiam loquimini, rectè iudicate filij hominum.

Si aſperè irruãt in te, & capere animam tuam velint, oppone illis ſubiectionem tuam ad Deũ, & bono animo ſis: quò enim magis inſæuiunt illi, eò magis Domino ſubiicientur: dic autem Pſal. LXI. Nónne Deo ſubiecta erit anima mea.

Si perſecutionem fugiens in deſertum conceſſeris, ne metuas quaſi ſolus ibi ſis, ſed habens Deum, & ad ipſum diluculo ſurgens, cane LXII. Deus Deus meus ad te de luce vigilo.

Si perterrefaciãt inimici, nec ſtruere inſidias deſinãt, & omnia inquirãt aduerſum te, etiã ſi plurimi ſint, ne ceſſeris. Sagittæ enim paruulorum erunt horum plagæ, ſi cecineris LXIII. Exaudi Deus orationem meã cũ deprecor, & LXVII. Exurgat Deus, & diſſi. LXIX. Deus in adiutorium meum intẽde, &c. & LXX. In te Domine ſperaui.

Si

Si canere Deum vis, habes L X I I I. Te decet hymnus Deus in Sion, &c.

Si quos imbuas reſurrectionis myſterio, habes L X X I X. Qui regis Iſrael intende: qui dedu. &c.

Si miſericordias à Deo petis, cane Pſalmum L X V I. Deus miſereatur noſtri.

Si videas impios in pace proſperari, ne ſcandalizeris, vt commouearis: dic tu quoque L X X I I. Quàm bonus Iſrael Deus, his qui recto ſunt corde.

Si iraſcitur populo Deus: habes verba, quibus hunc conſoleris, in L X X I I I. Vt quid Deus repuliſti.

Si cōfeſſione tibi eſt opus, cane L X X. In te Domine ſperaui, &c. L X X I I I I. Confitebimur tibi Deus, &c. X C I. Bonum eſt confiteri Domino, & pſallere nomini tuo, &c. C I I I I. Confitemini Domino, & inuocate nomen eius. C V. Cōfitemini Domino quoniam bonus, &c. C V I I. Paratū cor meum Deus, &c. C X. Confitebor tibi Domine in toto corde meo. C X V I I. Confitemini Domino quoniam bonus. C X X X V. Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in æternum miſericordia eius. & C X X X V I I. Cōfitebor tibi Domine in toto corde meo, quoniam audiſti verba oris mei.

Si vituperare Gentilē vis & Hæreticos,

vt apud quos Dei cognitio nõ eſt, potes intelligendo canere, & dicere, quæ ſunt in Pſal. LXXXV. Inclina Domine aurẽ tuam, & exaudi me, quoniam inops & pauper.

Si occupauerint inimici effugia tua, & magnopere tribuleris, quanquam perturberis, ne deſpera, ſed ora: & ſi clamãs exauditus fueris, age Deo gratias, dicens quæ ſunt in Pſal. LXXXVI. Voce mea ad Dominum clamaui, voce mea ad Dominum deprecatus ſum.

Si perſeuerantes inimici irruerint, & polluerint domũ Dei, ac ſanctos occiderint, & eorum corpora volatilibus cœli proiecerint, ne metuas illorũ crudelitatẽ, ſed compatiens patiẽtibus, dic Pſal. LXXVIII. Deus venerunt gẽtes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum.

Si canere vis Domino in celebritate, conuocatis Dei ſeruis, cane LXXX. Exultate Deo adiutori noſtro, iubilate Deo Iacob, & XCIIII. Venite exultemus Domino, iubilemus Deo ſalutari noſtro.

Si rurſus inimici congregentur vndiq;, & minentur domui Dei conſpirantes contra pietatem, ne te multitudo & potẽtia illorum perturbet, habes velut anchorã ſpei verba quæ ſunt in LXXXII. Deus quis ſimilis erit tibi? ne taceas, neque compeſcaris.

Si

Si vides domum Dei & æterna eius tabernacula, & desideriũ habes ad illa sicut habebat Apostolus, dic & tu LXXXIII. Quam dilecta tabernacula tua, &c.

Si cessauerit ira, & soluta captiuitas fuerit, habes quibus gratias Deo agas LXXXIIII. Benedixisti Domine terram tuam, auertisti captiuitatem Iacob, & CXV. Credidi, propter quod locutus sum, &c.

Si discordiam catholicæ Ecclesiæ aduersus schismata cognoscere vis, & illos conuertere, potes dicere quæ sunt in Psalmo LXXXVI. Fundamenta eius in montibus sanctis, &c.

Si exhortari teipsum vis & alios ad religionem, ac persuadere quòd spes in Deũ non confundit, sed intrepidam reddit animam, lauda Deum, dicẽs quæ sunt in Psal. XC. Qui habitat in adiutorio altissimi &c.

Si canere vis Sabbatho, habes XCI. Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo altissime.

Si gratias agere vis Dominico die, habes XIII. Dixit insipiẽs in corde suo, Non est Deus, &c.

Si canere vis in secunda Sabbathi, habes quæ sunt in XCIIII. Venite exultemus Domino, &c.

Si canere vis Parasceue, habes laudationem

nem in XCII. Dominus regnauit, decorem indutus est, indutus est Dominus, &c. Tunc enim domus ędificata est, quamuis circumire conati sunt hostes. Atque ideo triumphale carmen canendum est ipsi Deo.

Si captiuitas fuerit ac vastata domus, rursusque ædificata, cane quæ sunt in XCV. Cantate Domino canticum nouum, cantate Domino omnis terra.

Si vexata terra fuerit ab hostibus, & deinde quiescat regnante Domino, habes quem canas, XCVI. Dominus regnauit, exultet terra, lætentur insulæ multæ.

Si vis quarta Sabbathi canere, habes XCIII. Deus vltionũ Dominus, Deus vltionum liberè egit. Tũc enim traditus, vlcisci mortem cœpit, & de ea triumphare.

Quum igitur Euangelium legens, videris Iudæos consiliũ ineuntes aduersus Dominum, & ipsum audacter stare pro nobis aduersus diabolũ, cane quæ sunt in XCIII. Vt dictum est.

Si vides prouidentiã Domini in omnia, & Dominum ipsius, & vis imbuere aliquos ipsius fide & obedientia, cùm persuaseris prius vt confiteantur, cane XCVIII. Iubilate Deo omnis terra.

Si potestatem iudicandi in eo cognoscis, & quòd misericordiæ iudicium admiscens:

iudicat Deus, atque accedere ad ipsum vis, habes ad hoc verba c. Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine.

Si propter imbecillitatē naturæ nostræ assiduis vitæ malis aliquādo, ceu mēdicus, tædio afficeris, & cōsolari te vis, habes Psal. c i. Domine exaudi orationē meam, & clamor meus ad te veniat.

Quoniam conuenit semper & in omnibus agere Deo gratias, quādo ipsi benedicere vis, habes quo tuam animā adhorteris c i i. Benedic anima mea Domino. & omnia quæ intra, & c i i i. Benedic anima mea Domino, Domine Deus meus mag.

Si laudare vis Deum, & scire quomodo ob aliquid oportet laudare, & quæ verba dicere laudans debet, habes c x i i. Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini, &c. c x v i. Laudate Dominum omnes Gentes, laudate eum omnes populi. c x l v. Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea, psallā Deo meo quamdiu fuero. c x x x i i. Ecce quàm bonum. & c x l v i. Laudate Dominum quoniā bonus est Psalm. c x l v i i. Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion. c x l v i i i. Laudate Dominum de cœlis, & c x l i x. Cantate Domino canticum nouum, laus eius in Ecclesia sanctorum c l.

Laudate

Laudate Dominum in sanctis eius, laudate eum in firmamento virtutis eius.

Si habes fidem quemadmodum Dominus dixit, & credis in his quæ orans loqueris, dic c x v. Credidi, propter quod locutus sum.

Si te ascendentem senris actionibus, sic vt dicas, his obliuiscor, his autem qui præcedunt contendo, habes in vnoquoque processu quæ dicas, quindecim graduum Cantica.

Sic captiuatus es alienis cogitationib⁹, & sensisti te abduci, & pœnituit, desine deinceps, & manens vbi te peccãtem deprehendisti sede, ac luge tu quoque, quemadmodũ fecit populus, dicens quæ sunt in c x x x v i. Super flumina Babylonis illic &c.

Si tentationes putas esse tui probationem, age post tentationes gratias Deo dicens c x x x v i i i. Domine probasti me & cognouisti me.

Si teneris rursus ab inimicis, & liberari vis, dic c x x x i x. Eripe me Domine ab homine malo, à viro iniquo eripe me.

Si orare vis & deprecari dic v. Verba mea auribus percipe c x l. Domine clamaui ad te, exaudi me. c x l i. Voce mea ad Dominũ clamaui, voce mea ad Dominum deprecatus sum. c x l i i. Domine exaudi orationẽ

meã, auribus percipe obſecrationẽ. CXLV. Lauda anima mea Dominum,&c.

Si inimicus tyrannus inſurrexit aduerſus populum, tu quoq; ſicut Dauid Goliath, ne timeas, ſed vnà cum Dauid crede, & canens dic CXLIII. Benedictus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad prælium & digitos meos ad bellum.

Si bonitatem Dei, & in te, & in omnes recolis, & benedicere Deo vis, dic verba quæ Dauid dixit in LXXXIIII. Benedixiſti Domine terram tuam,&c.

Si canere vis Domino, habes quid dicas XCV. Cantate Domino canticum nouum,& XCVII. Cantate Domino canticũ nouum, quia mirabilia fecit.

Si paruus fortè in aliquo vſu fratribus antepoſueris, ne extollaris contra ipſos, ſed dans gloriam Deo, pſalle tu quoque LI. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? qui proprius Dei es, aliàs CL. Laudate Dominum in ſanctis eius, laudate eum in firmamento virtutis eius.

Si canere vis obedientiã habentem Halleluia, habes CIIII. Confitemini Domino & inuocate nomen eius. CV. Confitemini Domino quoniã bonus, quoniã in ſeculum miſericordia eius. Quis loquetur potentias Domini. CVI. Confitemini Dño quoniam.

Dicant

Dicant qui & c x. Confitebor tibi Domine in toto corde meo. c x i. Beatus vir qui timet Dominũ, in mãdatis eius volet nimis. c x i i. Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini. c x i i i. In exitu Iſrael de Aegypto. c x i i i i. Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ. c x v. Credidi, propter quod locutus ſum. c x v i. Laudate Dominum omnes gentes. c x v i i. Confitemini Domino quoniam bonus &c. Dicat nũc Iſrael. c x v i i i. Beati immaculati in. c x x x i i i. Laudate nomen Domini. c x l v. Lauda anima mea Dominum, &c. c x l v i. Laudate Dominũ, quoniam bonus eſt pſalmus. c x l v i i. Lauda Ieruſalem. c x l v i i i. Laudate Dominum de cœlis. c x l i x. Cantate Domino canticũ nouum. & c l. Laudate Dominum in ſanctis eius.

Si ſeorſum vis canere de Saluatore, habes de eo in quouis Pſal. Præcipuè verò habes x x i i i i. Ad te Domine leuaui animã. c i x. Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, &c.

Indicantes ipſius ex patre legitimam generationem, & corporalem eius præſentiam. x. In Domino confido, & l x v i i i. Saluum me fac Deus, &c.

Prædicantes de diuina cruce, & quãtum pro nobis inſidiarũ ſuſcepit, & quàm mul-

ta passus est. II. Quare fremuerunt Gentes & pop. & CXVIII. Beati immaculati.

Significantes Iudæorum insidias, & malignitatem, & Iudę Iscariotis proditionem. XX. Domine in virtute tua. XLIX. Deus deorum Dominus locutus est, &c. LXXI. Deus iudicium tuum regi da.

Offendentes regnum eius & iudicãdi potestatem, & eius præsentiã in carne. XV. Conserua me Domine, quoniã speraui in te, &c.

Indicat eius in carne resurrectionẽ gloriosam, XXIII. Domini est terra, & plenitudo eius. & LVI. Omnes gentes plaudite manibus, &c. Annunciãt eius in cœlũ ascensum. XCII. Dominus regnauit. XCV. Cantate Domino canticum nouum, cantate Domino omnis terra. XXVII. Cantate Domino canticum nouum, quia mirabilia fecit. XCVIII. Dominus regnauit, irascantur populi.

Si leges, speculari poteris quæ Dominus nobis beneficia per pasionem contulit.

TALIS EST STYLVS
& character Psalmorum,
ad hominum vtilitatem.

FINIS

CATALOGVS PSALMORVM, CVM NVMERIS EORVMDEM,

quò sint inuentu faciles.

A

B

C

D

Deus

Te

FINIS.

LVGDVNI,
Excudebat Ioannes
Marcorellius.
1571.

17

colorchecker CLASSIC

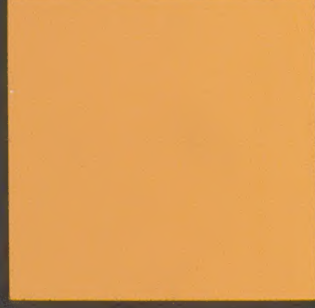

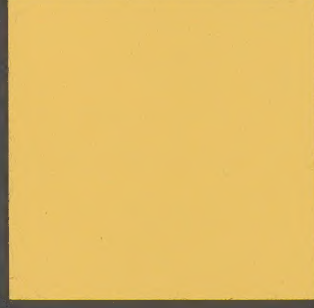
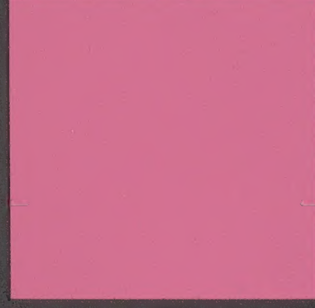

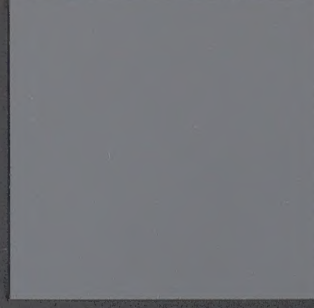
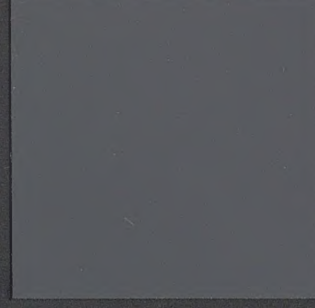

calibrite

mm